

Ledenblad van het

CDA

Christen Democratisch

19e jaargang
30 jan. 1999
nummer 1

APPEL

provinciale lijsttrekkers

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Een sterk CDA in de provincie

**IN DIT
NUMMER**

- De Hoop Scheffer in aanval tegen gebroken beloften
- Twaalf CDA-lijsttrekkers over belang provincie
- Belangrijk CDA-Congres 27 februari

**ONGEWENST ZWANGER...
WAT NU?**

**VOOR HULP AAN MOEDER EN KIND
BEL 0800-0730**
(DAG EN NACHT
BESCHERBAAR)

VERENIGING TER BESCHERMING VAN HET ONGEBOREN KIND

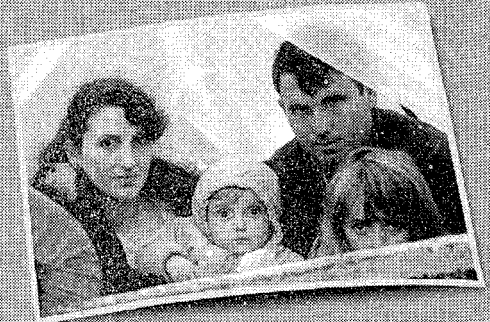
DE VBOK HELPT

Als je eigen omgeving
niet kan helpen...
de VBOK wèl.

VBOK Amsterdam
Mozeshuis, Waterlooplein 205
spreekuur: donderdag
09.00-12.30 uur

**ZIJ OVERLEEFDEN
MILOSEVIC...**

**...MAAR OVERLEVEN
ZIJ OOK DE WINTER?**

**GEEF KOSOVO
EEN BEETJE
WARMTE**

STICHTING
Vluchteling
GIRO 999

Droomvakantie in 't bergstadje Bad Bentheim

Dat kan in het gezellige familiehotel Grossfeld in het schilderachtige kuuroord Bad Bentheim, 10 km over de grens bij Oldenzaal (NL). U logeert in gerieflijke kamers met ligbad, toilet, KTV, telefoon en minibar. Zwembad (30°), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.

Luxe arrangementen: 4-daags (3n.) DM 285,- p.p.
6-daags (5n.) DM 440,- p.p.

Halfpension: elke dag gevarieerd
ontbijtbuffet en culinair diner.

Tevens aantrekkelijke weekend-
en meerdaagsarrangementen.
Vraag de gratis brochure aan!

Bel (053) 4353246 (NL) / 0049 5922 828 (D) of fax 0049 5922 4349 (D)

Breng de Joden Thuis

In Oekraïne wonen nog honderdduizenden Joden die naar Israël willen vertrekken. De verslechterende economische situatie die vooral de Joden treft en het toenemende antisemitisme maakt dat hun 'vlucht' zo snel mogelijk moet gebeuren. In samenwerking met Good News Travels en het Joods Agentschap moeten deze Joden zo spoedig mogelijk naar Israël gaan.

Helpt u mee?

Giro 3223

t.n.v.: Christenen voor Israël te Nijkerk
o.v.v.: Breng de Joden Thuis

Voor informatie kunt u bellen met ons
kantoor: 033 - 2458824 en vragen naar
Pee Koelewijn of Pieter Bénard.

Christenen voor
Israël

'Breng mijn
zonen van
verre en mijn
dochters van
het einde
der aarde.'
Jesaja 43

COLOFON

De Begeleidingscommissie van het ledennummer werkt onder verantwoordelijkheid van het CDA-bestuur

Leden Begeleidingscommissie:

Marianne Fennema
Gert Groenendijk
Marcel Meijer
Heleen Veringa-Loomans

Aan dit nummer werkten verder mee:

Dick Aanen, Carina Hoff, Eduard Slootweg, Jack de Vries en Hans van der Vlies

Eindredactie/redactie-secretariaat:

Marcel Meijer
Heleen Veringa-Loomans
Patrick Tetteroo

Lay out:

Carina Hoff,
Andrea Vleeschouwer-van Wissen

Druk:

BDU B.V.

Advertentieacquisitie:

BDU Speciale media producties
Postbus 67, 3770 AB Barneveld
telefoon 0342-494262, fax 0342-494299

Redactie-adres

Dr. Kuyperstraat 5, Postbus 30453
2500 GL Den Haag
telefoon 070-3424888, fax 070-3602106
e-mail: redactie@cda.nl

CDA-huis

Internet-adres: <http://www.cda.nl>
e-mail: bureau@cda.nl
Ledeninformatielijn: van maandag t/m donderdag tussen 13.00 en 15.00 uur, telefoon 070-3424869

Het volgende ledennummer verschijnt op 27 februari aanstaande.

Foto voorpagina: Dirk Hol

Fractievoorzitter De Hoop Scheffer gaat in de aanval tegen de gebroken beloften van paars. In plaats van de beloofde lastenverlichting worden mensen geconfronteerd met lastenverzwaringen. In een interview blikt de fractievoorzitter vooruit naar de naderende Statencampagne waarin de provincies en het landelijk CDA elkaar kunnen versterken. Pagina 4.

Verder onder andere:

CDA op weg naar de eenentwintigste eeuw	6
Column partijvoorzitter Helgers	7
Campagnenieuws	8
CDA-Heerde/Wapenveld viert 25-jarig jubileum	11
Tweede Kamer	12

CDA-Congres in Utrecht	19
CDA-delegatie bezoekt Gelderland	20
Hannie van Leeuwen voert lijst Eerste Kamer aan	23

Met katern over Provinciale Statenverkiezingen 15

CDA sterk in de provincie

Over ruim vier weken, op 3 maart, kiest Nederland de leden van de Provinciale Staten in de twaalf provincies. Deze uitgave van Appèl staat voor een belangrijk deel in het teken van deze verkiezingen. Zo is in het midden van het blad een katern opgenomen waarin de twaalf CDA-lijsttrekkers aangeven waarom mensen in hun provincie op het CDA moeten stemmen. Daaruit blijkt duidelijk dat christen-democraten bondgenoten van de samenleving zijn. Het CDA is de partij van mensen. Mensen die hechten aan leefbare steden en een leefbaar platteland, veiligheid, zorg op maat en faciliteiten voor vrijwilligerswerk, goede bereikbaarheid en openbaar vervoer, de juiste maatvoering in de schaal van voorzieningen (dus geen schaalvergroting en voortdurende gemeentelijke herindeling) etcetera. Het CDA is ook de partij van gemeenschappen. Mensen willen zich ergens thuisvoelen. Dat kan bij uitstek in de provincie want die is vaak drager van een eigen identiteit en cultuur. Als geen andere partij erkennen wij dat. Het CDA is Fries in Friesland, Limburgs in Limburg en Hollands in het Westen. Als geen andere partij erkent het CDA het belang van provinciale eigenheid.

Die inzet van de partij wordt gecombineerd met een grote bestuurskracht. In alle provincies maakt het CDA deel uit van het college van Gedeputeerde Staten. Als alle leden zich in alle provincies inzetten voor onze christen-democratische boodschap zal onze partij een goed resultaat kunnen boeken. Het CDA sterk in de provincie.

De Begeleidingscommissie

In de aanval tegen gebroken beloften

Van het CDA is bekend dat de provinciale positie een sterke is. Hoe kunnen we voorkomen dat dat naar de achtergrond verdwijnt en alle aandacht zich weer op Den Haag zal richten?

“Allereerst uw analyse: inderdaad, het CDA heeft een sterke positie in de verschillende provincies. Waar het CDA op landelijk niveau oppositie moet voeren is het CDA in de provincies vrijwel overal verantwoordelijk voor het bestuur. In tal van provincies is het CDA ook nog steeds de grootste partij. Doel is natuurlijk dat dat zo blijft. Wanneer de landelijke politiek de provinciale campagnes zou gaan overheersen is dat dus zeker niet in het belang van het CDA. We moeten daarvoor niet alleen naar de media kijken,

“De politieke agenda in Den Haag bevat tal van onderwerpen die van belang zijn voor de provincies en waar wij elkaar kunnen versterken.”

maar ook naar onszelf: Slagen we erin voldoende politieke inhoud en aandacht te genereren rond politieke onderwerpen, bijvoorbeeld. Waar je in de samenleving meer en meer een behoefte ziet ontstaan aan eigen identiteit en herkenbaarheid zie ik daar zeker een goede kans. De stormachtige ontwikkeling van de regionale media is daar een goed voorbeeld van. Anderszins vind ik dat landelijke politiek ook geen campagne moeten gaan voeren alsof het landelijke verkiezingen betreft. Die verantwoordelijkheid ligt bij ons in Den Haag.”

Op 8 februari gaat met een manifestatie in Drachten de CDA-campagne voor de Provinciale Staten-verkiezingen van start. Verkiezingen die in de eerste plaats de provincies als onderwerp hebben, maar die onder invloed van de media toch ook zullen worden opgetuigd met landelijke elementen. De verheugde aandacht voor de opiniepeilingen vormen er een eerste getuige van. Alle reden voor een gesprek met de eerste man van het CDA: Jaap de Hoop Scheffer.

PvdA, VVD en het ‘beeld van de politieke tweestrijd’

Denkt u dat de andere partijen zich daar aan zullen houden?

“Ik moet helaas zeggen dat de eerste voortekenen daar niet op wijzen. Ik heb het dan met name over de VVD en de PvdA. Bij hen zie je onmiskenbaar de neiging om dezelfde tactiek toe te passen die bij de Kamerverkiezingen zo succesvol is gebleken.”

zelfde kabinet, maar dat is dan ook precies wat ze de kiezer graag willen laten geloven. Het genereren van veel aandacht leidt tenslotte tot veel stemmen. Die komen echter niet bij hen, maar bij andere partijen vandaan en dus hebben ze er beide voordeel van.”

Keihard aanpakken

Wat kan het CDA doen om dat te doorbreken?

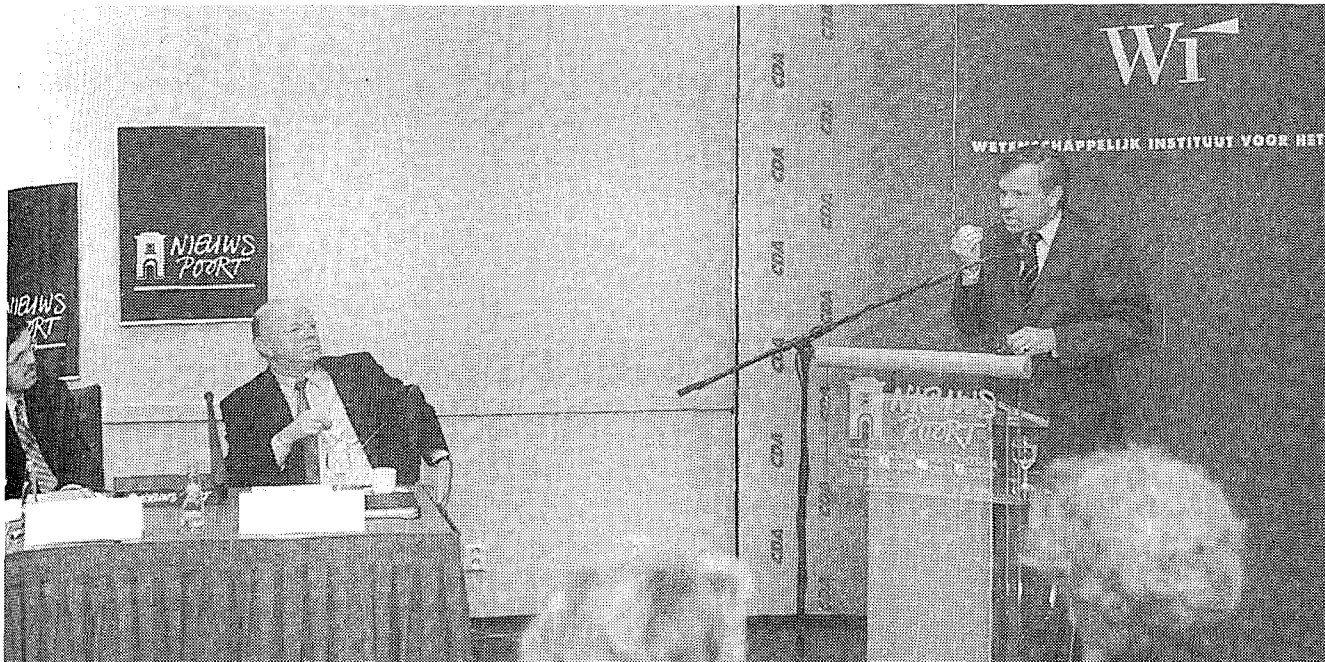
“Kijk, het heeft geen zin om schande te gaan roepen over de tactiek als zodanig. Dat is in principe hun goed recht. Wij mogen en moeten echter wel kritisch zijn over de effecten ervan. Het effect is namelijk dat men elkaar in een politieke wurggreep houdt en dat er van het ontwikkelen van beleid geen sprake is. Kortom, de zaken blijven liggen. Je ziet dat bijvoorbeeld ook bij het asielbeleid of bij de financieel-economische problemen die men voor een belangrijk deel aan zichzelf te danken heeft. Waar er geen sprake is van beleid of van wanbeleid is het de taak van de oppositie om dat keihard aan te pakken.”

Ik heb u in dat verband ook horen spreken over een gebroken belofte, waar doelt u dan op?

“Ik heb het dan over alle grote woorden die er in de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen van vorig jaar werden gesproken over de lastenverlichting. Het CDA moest het toen ontgelden vanwege de andere keuze die wij maakten ten aanzien van die lastenverlichting. Onze stelling was ‘liever meer geld voor zorg, vei-

Op welke tactiek doelt u?

“De tactiek van ‘het beeld van de politieke tweestrijd’. Een voorbeeld dat het goed illustreert is de huidige discussie over de WAO. Je ziet Dijkstal en Melkert elk op een hoek van het podium dingen roepen over hoe dat probleem zou moeten worden aangepakt. De inhoud van die boodschappen is onmiskenbaar gericht op het plezier van de eigen achterban: de liberalen roepen “ingrijpen in hoogte en duur” en de sociaal-democraten ‘meer regelgeving en pak de werkgevers aan’. Je zou bijna gaan vergeten dat deze twee partijen deel uitmaken van eenenhet-

"De parse partijen houden elkaar in de wurggreep, van het ontwikkelen van beleid is geen sprake."

(foto Dirk Hol)

ligheid en onderwijs, dan voor iedereen een tientje minder belasting in de maand'. Het ziet er nu naar uit dat dit kabinet geen van beiden gaat waar maken. Enerzijds zie je dat er nog steeds schrijnende toestanden in de zorg zijn en grote proble-

Haag tal van onderwerpen die van belang zijn voor de provincies en waar wij elkaar kunnen versterken. Zonder alles te verklappen noem ik u bijvoorbeeld de actuele discussie over de inrichting van Nederland rond de vorige week

van afgelopen weekend is daar een goed voorbeeld van. Als je de verhalen hoort over het enthousiasme van het kader en de opkomst bij de verschillende bijeenkomsten die nu al in provincies worden gehouden, dan is dat buitengewoon bemoedigend. Als we datzelfde enthousiasme naar buiten toe weten uit te stralen dan kan dit nog een hele leuke campagne worden."

"Iedereen merkt het: hogere ziektekosten, zwaardere lokale lasten en effecten van de ecotax. Na alle grote woorden kan ik dat met recht een gebroken belofte noemen."

men rond de onderwijs-CAO en anderzijds zie je dat de mensen in het land geen lastenverlichting krijgen, maar in plaats daarvan worden geconfronteerd met lastenverzwaring. Iedereen merkt het: hogere ziektekosten, zwaardere lokale lasten en effecten van de ecotax. Na alle grote woorden kan ik dat met recht een gebroken belofte noemen."

Niet op vakantie

Dat klinkt toch een beetje als een landelijke campagne?

"Nee, dat klinkt in de eerste plaats als een oppositiepartij die haar werk goed doet. Dat werk komt niet stil te staan met de Provinciale Statenverkiezingen in aantocht. Er is dan ook geen sprake van dat wij op vakantie zouden kunnen. Daarnaast bevat de politieke agenda in Den

gepresenteerde startnotitie van het kabinet. De vraag of er nog gebouwd kan worden voor de eigen bevolking in het landelijk gebied is daarbij een hele relevante. Wij - en met ons de provinciale lijsttrekkers - vinden dat een randvoorwaarde voor de vitaliteit van het platteland, iets waar dit kabinet blijkbaar heel anders over denkt."

Naast de provinciale eigenheid is er dus ook sprake van een gezamenlijke campagne?

"Dat lijkt me een goede typering van de campagne die we willen voeren. Er is regelmatig en goed overleg tussen de provinciale lijsttrekkers onderling en met de Tweede Kamerfractie. Er is sprake van een opbouwende sfeer en het uitwisselen van goede ideeën. Het bestuursweekend

Alle hens aan dek

Met een goed resultaat?

"De stijging in de peilingen is langzaam, maar wel degelijk aanwezig. De tijd tot de verkiezingen is natuurlijk kort, dat erken ik. Je kunt dan echter allemaal kansberekeningen gaan maken of gewoon zeggen: Alle hens aan dek, de schouders eronder. Ik kies liever voor dat laatste."

Met het CDA naar de 21-ste eeuw

De grote ledenwerfactie 'Met het CDA naar de 21-ste eeuw' loopt nog door, tot in ieder geval de Partijraad van 5 juni aanstaande. Inmiddels hebben zich veel nieuwe leden aangemeld maar dat moeten er nog meer worden. Want ook in 2000 en daarna moet het CDA de partij blijven met het grootste aantal leden. De drie Gemeentelijke Afdelingen die aan het eind van de actie de meeste nieuwe leden hebben geworven, worden hiervoor op een leuke manier beloond. Het CDA-Emmen maakt een goede kans: zij heeft inmiddels 18 nieuwe leden geworven.

In de zomer van 1998 zijn alle Afdelingen uitgedaagd om hun ledenaantal te vergroten en van CDA-sympathisanten CDA-leden te maken. Ter ondersteuning hiervoor ontvingen de Afdelingen de ledenwerffolder 'Met het CDA naar de 21-ste eeuw'. Veel Afdelingen gingen enthousiast aan de slag.

Succes in Schoonebeek

Zo ook het CDA-Emmen. Het CDA-Emmen bestaat uit 14 wijkafdelingen. **Harry Huser**, bestuurslid van de wijkafdeling Schoonebeek, is zeer tevreden over het resultaat van hun ledenwerfactie. "Wij voelden dat het een goede actie zou worden." In het najaar heeft hij samen met medebestuurslid Dini Nakken een ledenwerfcommissie samengesteld. Vervolgens heeft de commissie alle 117 leden aangeschreven met het verzoek om hen namen door te geven van sympathisanten van het CDA. Dit leverde hun maar liefst 100 namen op. Bij deze 100 mensen is persoonlijk een brief met daarbij de ledenwerffolder 'Met het CDA naar de 21-ste eeuw' afgegeven. In de brief stond vermeld dat er na twee weken contact zou worden opgenomen om te informeren of zij lid wilden worden. Uiteindelijk heeft

Marnix van Rij: "Als toekomstig partijvoorzitter wil ik mij met hart en ziel inzetten voor het CDA als veerkrachtige en vitale politieke organisatie van en voor leden. Alleen met uw steun kan dat slagen. Een politieke partij heeft alleen draagkracht als mensen het de moeite waard vinden om er lid van te worden. Haal daarom die CDA-sympathisanten over de streep en maak ze lid van een CDA dat ervoor zorgt dat het ook in de 21-ste eeuw goed samenleven is in Nederland."

de actie binnen één maand 18 nieuwe leden opgeleverd en veel positieve reacties. Huser: "Sommige mensen denken nog na over een eventueel lidmaatschap, dus wellicht kunnen we in de komende maanden nog een aantal nieuwe leden verwelkomen. Het positieve resultaat is mede te danken aan de vele namen die wij ontvingen via onze leden van sympathisanten van het CDA. Ledenzorg gaat voor wat Schoonebeek betreft, een vast agendapunt worden in alle bijeenkomsten van onze Afdeling."

Afdelingen die nog ledenwerffolders willen bestellen, kunnen contact opnemen met Carina Hoff, (070) 34 24 817.

Tip: Voor adviezen over ledenwerfacties kunt u contact opnemen met de Verenigingsconsulent die werkzaam is in uw Kamerkring/Provinciale Afdeling. Zij staan vermeld in de CDA-Adressengids.

Hans Helgers: "Het CDA is de grootste politieke ledenorganisatie en moet dat ook in 2000 en daarna blijven. Om als politieke partij goed te kunnen functioneren is een groot ledenaantal essentieel.

Daarom zou ik tegen al onze leden willen zeggen: stel u op als ambassadeur van het CDA en werf onder vrienden, familieleden, collega's en kennissen. Maak het CDA nog sterker."

Ontwikkelen en respect

Schutterij en schotelantenne in Limburg.

In Friesland e-mailbox en Elfstedentocht.

In Brabant GSM en gilde.

In Amsterdam de Nieuwe Kerk en New Metropolis.

In Zeeland ringsteken en stormvloedkering.

In Utrecht Oudegracht en sneltram.

In Flevoland Urk en Almere.

Dat is waar het CDA voor staat. Ontwikkelen en respect. Ontwikkelen van het nieuwe met respect voor traditie.

Om te weten waar je naar toe wilt, moet je weten waar je vandaan komt. Net als planten hebben ook mensen wortels nodig. Alleen zijn onze wortels onzichtbaar. Onze afkomst, onze taal, de door onze voorouders doorgegeven cultuur, religie, waarden en normen; dat zijn onze wortels. Of zoals ik een moeder tegen haar dochter hoorde zeggen toen deze voor het eerst op kamers ging wonen "Ik zal het licht thuis altijd voor je laten branden, als je dan moet zoeken op de weg die voor je ligt kun je altijd even omkijken om te zien waar je vandaan komt".

Een mens heeft stevige wortels nodig om overeind te blijven, maar ook vleugels om te kunnen vliegen, vliegen om ver vooruit te kunnen kijken. Met beide benen stevig op de grond en het hoofd in de wolken.

Partij van de toekomst

'De partij van de toekomst' noemde Ruud Lubbers onlangs het CDA. Een volgende stap naar die toekomst zijn de Provinciale Statenverkiezingen van 3 maart. Een nieuwe kans voor het CDA om de kiezers een duidelijk beeld te geven van de sterke punten van het CDA.

De grootste politieke ledenorganisatie van Nederland, met de grootste politieke jongerenorganisatie van de grote partijen. De grootste lokale partij van Nederland, met de meeste lokale afdelingen. De meest regionale partij van Nederland met bewust vertegenwoordigers vanuit alle provincies in de Kamer. Een partij met een door vriend en vijand als meest visionair omschreven verkiezingsprogramma. Maar ook een partij die nog veel heeft te

Hans Helgers

(foto: Dirk Hol)

doen om verloren kiezers terug te winnen.

Uitgangspunten

Onze sterke punten moeten we dus voluit inzetten in de campagne. Een campagne met een aantal uitgangspunten.

- * Politiek is hoofd en hart. Geef kiezers de kans om CDA-kandidaten persoonlijk te leren kennen. Als kiezers je kennen en vertrouwen luisteren ze aandachtig naar de inhoud van je boodschap. Een persoonlijke band is de sterkste band die je met een kiezer kunt opbouwen. Zonder zo'n relatie is het extra moeilijk om de kiezer te motiveren de inhoud van je boodschap rationeel te wegen. Eerst het hart en dan het hoofd.
- * Neem de kiezers serieus in zijn of haar thema's. Het mag nooit meer voorkomen dat als burgers hun bezorgdheid uitspreken over de onveiligheid, dat ze als advies krijgen een andere krant te nemen. De kiezer heeft er recht op dat zijn agenda niet genegeerd wordt. Dat is wat anders dan de houding 'U vraagt, wij draaien'. Sommige standpunten verkopen wij niet. Een CDA-vertegenwoordiger is spreekbuis en gids, de thema's van de kiezer met de standpunten van

het CDA.

* In de campagne gaat het om politieke opvattingen, niet om bestuurlijke bevoegdheden. CDA-raadsleden en kamerleden zullen bevestigd worden op provinciale onderwerpen, Statenleden op landelijke thema's. Dwars door bestuurlijke competenties heen is dus de inzet van allen nodig.

* Profiel trekt kiezers. Campagnevoeren is iets anders dan collegeonderhandelingen voeren. In een campagne is de herkenbaarheid van een standpunt belangrijker dan de haalbaarheid. Natuurlijk zal na 3 maart in gesprekken met andere partijen gegeven en genomen moeten worden, maar tot 3 maart voeren we campagne en daarna de onderhandelingen.

Het CDA is in de colleges van alle 12 provincies vertegenwoordigd. Dat moet zo blijven. Zo blijven omdat het CDA een partij is en blijft die bestuurlijke verantwoordelijkheid wil blijven dragen. Een partij die politieke idealen wil blijven omzetten in bestuurlijke daden. Een toekomstgerichte partij met stevige wortels.

Hans Helgers
partijvoorzitter

Kiezers mobiliseren: ik reken op u!

De harde campagne voor de verkiezingen van Provinciale Staten komt nu echt in zicht. De maand februari staat in alle provincies in het teken van: het mobiliseren van de eigen trouwe aanhang; en van het werven van veel nieuwe kiezers. Van de Statenverkiezingen zegt men soms wel dat het tweederangsverkiezingen zijn. De lagere opkomst is dan bewijs voor deze stelling.

Nu is de opkomst hier inderdaad veel lager dan bij de Tweede Kamerverkiezingen. Bij de vorige Statenverkiezingen in 1995 was er een deelname van circa 50%. Dat is fors minder dan bij raads- of Kamerverkiezingen waar soms opkomstpercentages van tegen de 80% bestaan.

Voor jongere kiezers is stemmen beslist geen must. Zij zien het stemrecht eerder als een soort grondrecht: daar kun je gebruik van maken, maar het hoeft niet. De meeste jongere kiezers denken niet meer in termen van opkomstplicht.

Dit betekent een bedreiging en een kans. Ook veel trouwe CDA-ers en zeker jongeren zullen zich afvragen of het zinvol is straks te gaan stemmen. Daar komt nog bij dat de provincie vaak een onbekende bestuurslaag is.

Aan de andere kant: als wij er samen in slagen onze eigen trouwe aanhang te overtuigen en te bevestigen, dan liggen er extra kansen voor het CDA!

Ook in 1995 slaagde het CDA er beter dan andere grote partijen in zijn kiezers naar de stembus te mobiliseren. Alle middelen dragen hieraan bij. Van groene affiches en grote muurkranten tot aan vervoer naar de stembus en een telefooncirkel. Van het mee uitnodigen van bekenden en familie naar campagneactiviteiten tot aan de kleine of grotere advertentie in het huis-aan-huisblad. Van radio- tot televisiespot. Het mobiliseren van kiezers is ook een zaak van slim opereren. Veel geld hoeft het allemaal niet te kosten. Het zit hem vaak in de kleine dingen. Even de omgeving erop wijzen dat er binnenkort verkiezingen zijn. Even vragen of men ook gaat stemmen. Elk lid, elke lokale afdeling en elke campagne-team kan zo zijn bijdrage leveren?

Wat deed U al, lezer, die dit stukje las? Ik reken op uw steun en inzet!

Samen verantwoordelijk, ook in het mobiliseren naar de stembus, straks op 3 maart aanstaande!

Cees Bremmer, campagne-coördinator

Sterk in de provincie
1 jaar de
Statenverkiezingen
van 1999

3 maart '99

STATEN

**Bondgenoten van
de samenleving**

Deze tekst is ook als folder verkrijgbaar bij het Partijbureau in Den Haag. De tekst van de folder is bestemd voor alle CDA-ers die bij de Statencampagne betrokken zijn.

De kracht van het CDA ligt in zijn boodschap. Op basis van vaste waarden heeft het in de afgelopen tijd nieuwe wegen verkend. Het mag ronduit gezegd worden: het CDA is een partij met inhoud. De leden zijn de beweging trouw gebleven. Ons toekomstgericht verhaal en de trouw van onze leden zijn het kapitaal van de christen-democratie van vandaag.

Het is tijd dat verhaal te verzilveren. 1999 wordt een belangrijk jaar. Op 3 maart worden de verkiezingen voor Provinciale Staten gehouden. Met een directe uitstraling naar de Eerste Kamer. En in juni gaat het om Europa. Het is tijd om met verhaal en mensen de boer op te gaan.

Wij zijn een partij van waarden
Mensen zijn op zoek naar meer. Meer

zijn dan consument en belastingbetaler. Zij willen hun werk kunnen combineren met zorg voor elkaar. Met tijd voor ontmoeting en betrokkenheid. Zij willen zin hebben in hun leven.

Daar hebben wij een antwoord. Mensen kennen betekenis toe aan hun inzet in de maatschappij. Het CDA vraagt om respect daarvoor. Wij willen ruimte voor identiteit en eigenheid; tegen de tendens van bureaucratie en commercie in. Wij staan voor herstel van ideële verworteling van zorg en welzijn. Geen sluipende of openlijke ondermijning van identiteit in maatschappelijke organisaties.

Mensen willen ergens thuis zijn, in een traditie staan. Zeker in een tijd van open grenzen. Steeds meer is de provincie dra-

ger van regionale identiteit en cultuur. Iedere provincie heeft haar eigenheid, cultuur en uitdagingen. Het CDA is bij uitstek thuis in de provincie. Het CDA is Fries in Friesland, Limburgs in Limburg. Hollands in het Westen.

Wij zijn de partij van de samenleving
Hollanders, Drenten, Brabanders, in heel Nederland zijn mensen betrokken op elkaars welzijn. Particulier initiatief en vrijwilligerswerk bloeien. Het midden- en kleinbedrijf is de banenmachine bij uitstek.

Wij zijn de partij van mensen en hun gemeenschappen. Wij sluiten aan bij wat hen beweegt. De boodschap luidt: herkenbaarheid, zelfregulering en samenhang. Met dat verhaal staat het CDA voor ondersteuning van maatschappelijk initiatief in de provincie. Steunt het CDA de betrokkenheid van mensen op elkaar. Denk vooral aan een sterk en pluriform aanbod in de zorg. Sterk, omdat de wachttijsten nu eindelijk eens moeten worden ingekort. Pluriform, waar het erom gaat ouderen en gehandicapten actief bij de samenleving te betrekken. Denk aan vrijwilligerswerk, mantelzorg, jeugdzorg en jeugdhulpverlening.

Bij huisvesting en ook bij bestuurlijke herindeling gaat het CDA uit van samenhang en menselijke maat. Gemeentegrenzen horen aan te sluiten bij bestaande gemeenschappen in plaats van andersom.

Wij zijn de partij van de toekomst

Mensen vragen van de politiek vastberadenheid en moed om de lange termijn in het oog te houden. Van de provincie verwachten zij kansen voor bedrijvigheid en werk. Bereikbaarheid en goed openbaar vervoer. Wij gruwen van gebrek aan besluitvaardigheid over grote infrastructuurele projecten: Schiphol, Betuwelijn en Zuiderzeespoorlijn. Toezeggingen bij de wegenbouw moeten worden nagekomen. Tegelijk moet de toekomst duurzaam zijn en sociaal.

Als het aan het CDA ligt wordt Nederland een kwaliteitsland. Christen-democraten hebben een visie op de publieke ruimte waarin de leefbaarheid centraal staat voor landelijk gebied en stad. Een visie die bedrijvigheid paart aan duurzaamheid, dynamiek aan veiligheid, ontlooiingsmogelijkheden aan sociale samenhang. Dat is een uitdaging voor

overheid en samenleving. Geen verkoking, maar het sluiten van bondgenootschappen.

Sterk in de provincie

Vertrouwen, gezag, deskundigheid. Het CDA heeft de deskundige mensen in huis. Lokaal, maar zeker ook in de provincies staat een heel reservoir aan bestuurskracht klaar om zich in te zetten voor de provincie en de samenleving. Representatief, toegankelijk en integer.

Het spant erom. Wij, christen-democraten, zijn bondgenoten van de samenleving. Met ons verhaal en met onze mensen. Zij maken het CDA sterk in de provincie. Sterk in de provincie; dat gaan we laten zien in 1999. Dat is de uitdaging in de komende campagne.

Verkiezingsmanifestaties

In het kader van de Provinciale Statenverkiezingen organiseert het CDA een aantal regionale verkiezingsmanifestaties. Dit zijn interactieve bijeenkomsten met een gevarieerd programma.

Friesland

Datum: maandag 8 februari 1999

Aanvang: 20.00 uur (de zaal is vanaf 19.30 uur open)

Locatie: Zalencentrum Vreewijk, De Folgeren 14, Drachten (telefoon 0512-530585)

Spreekers: fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer, lijsttrekker Jan Ploeg en partijvoorzitter Hans Helgers

Zuid-Holland

Datum: dinsdag 16 februari 1999

Aanvang: 20.00 uur (de zaal is vanaf 19.30 uur open)

Locatie: in het Westland (locatie wordt nog bekendgemaakt)

Spreekers: fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer, de lijsttrekker Jan Heijkoop en partijvoorzitter Hans Helgers

Overijssel

Datum: maandag 22 februari 1999

Aanvang: 20.00 uur (de zaal is vanaf 19.30 uur open)

Locatie: Theaterhotel, Schouwburgplein 1, Almelo (telefoon 0546- 810061)

Spreekers: fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer, de lijsttrekker Herman Kemperman en partijvoorzitter Hans Helgers

Noord-Brabant

Datum: maandag 1 maart 1999

Aanvang: 20.00 uur (de zaal is vanaf 19.30 uur open)

Locatie: De Druiventros, Bosscheweg 11, Berkel-Enschot (telefoon 013-5331435)

Spreekers: fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer, lijsttrekker Pieter van Geel en partijvoorzitter Marnix van Rij

Wat kunnen leden doen in en voor de Statenverkiezingen?

Elk lid kan op allerlei manieren bijdragen aan een succesvolle uitslag bij de komende Statenverkiezingen.

1. *Daadwerkelijk gaan stemmen, ook bij verblijf elders.*
 - * Bij afwezigheid iemands stemoproep voorzien van handtekening aan een gevolmachtigde binnen hetzelfde district overdragen.
 - * Bij verblijf elders in Nederland, vanwege vakantie of langduriger familiebezoek, tijdig- tenminste 2 weken voor de verkiezingen - via het gemeentehuis in zijn woonplaats een regeling treffen dat men in die andere gemeente c.q. verblijfplaats zijn stem kan uitbrengen.
2. *Vervoer naar de stembus.*

Het vervoeren van kiezers naar de stembus die daartoe om welke reden ook niet in staat zijn.
3. *Kleur bekennen voor het CDA.*

Door het ophangen van een raam-affiche. Het zo mogelijk plaatsen van een CDA-muurkrant op strategische plek (bill-board) in tuin of erf.

Het benaderen van bekenden in eigen omgeving en netwerken etc.

4. *Meedoen aan campagne-activiteiten.*

In vrijwel elke gemeente is een lokaal campagne-team.
Voorzitter of bestuursleden van uw afdeling weten hier meer over.
Daarnaast kan zo nodig de Provinciale Afdeling (het CDA-huis heeft adressenlijsten als u die onverhoopt niet in eigen provincie kan bemachtigen) benaderen voor meer informatie.
Er is altijd een klus te doen.

Hoe kan een lokale of wijkafdeling actief zijn?

In elke provincie is een provinciaal campagne-team dat de activiteiten binnen uw provincie coördineert.

Tijdens een recente campagne-workshop bleek opnieuw dat veel (actieve) leden lang niet altijd precies op de hoogte zijn van de lijnen naar hun gemeentelijke en provinciale afdeling. Ook hier speelt doorstroming en mobiliteit van leden een rol. Informatie moet soms steeds worden herhaald.

Het is daarom belangrijk dat de gemeentelijke- (of wijk-) afdeling de leden tijdig informeert over campagne-activiteiten. En dat zij precies weten bij wie zij terecht kunnen!

Mogelijkheden

De afdeling in de eigen gemeente of wijk heeft een aantal mogelijkheden.

- Het vaststellen van een eigen campagne-plan en samenstellen van een eigen campagne-team.
- Het beplakken van gemeentelijke publicatie-borden
- Het persoonlijk benaderen van eigen leden om hen tot deelname en activiteiten te bewegen.
- Het organiseren van bijzondere activiteiten, zoals bijvoorbeeld een huis-aan-huisbezorgactie
- Het opzetten van een canvasplan. Het op georganiseerde schaal bezoeken van kiezers. Bijvoorbeeld door huis-aan-huis-akties in bepaalde stads- of dorpwijken;

Verkiezingsfolder

De folder voor de verkiezingscampagne voor Provinciale Staten is gereed. Afdelingen die nog geen folders hebben besteld, kunnen dit alsnog doen bij het CDA-Partijbureau, telefoon 070-3424888. De folders zijn verpakt in setjes van 25 stuks en kosten f 10,- per pakketje, inclusief verzendkosten.

Bereikbaarheid partijbureau

Tijdens de campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen is het partijbureau bereikbaar van 08.00 tot 17.00 uur op het nummer 070-3424888. Voor zaken betreffende de campagne kan men van 8.00 tot 19.00 uur bellen naar de nummers 070-3424812 en 3424813.

Statencampagne op het Internet

De campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen wordt niet alleen met de meer traditionele middelen gevoerd maar ook op moderne wijze, bijvoorbeeld via het Internet.

Een groot aantal Provinciale Afdelingen heeft inmiddels een eigen Website geo-

pend. De Provinciale Afdelingen Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Holland, Limburg en Brabant hebben een eigen website met veel informatie over hun provinciale campagnes.

Rond de landelijke start van de Staten-campagne op 8 februari aanstaande opent het landelijk CDA een nieuwe Website met daarop vanzelfsprekend veel aandacht voor de campagnes. De campagne-rubriek bevat zowel informatie over landelijke activiteiten en standpunten als informatie over de activiteiten c.q. standpunten van de campagnes van die provincies die geen eigen website hebben. Via de landelijke Website kan men de provinciale websites van de eerder genoemde provincies bereiken.

Internetadressen:

Landelijk CDA: <http://www.cda.nl>
CDA-Groningen: <http://www.xs4all.nl/~cdag>
CDA-Drenthe: <http://www.cda-drenthe.demon.nl/>
CDA-Overijssel: <http://home.wxs.nl/~cda.overijssel>

CDA-Noord Holland:

<http://www.cdanh.nl/>

CDA-Noord Brabant:

<http://www.xs4all.nl/~bracda>

CDA-Limburg:

<http://www.limburg.cda.nl/>

Daarnaast is er nog een Website met het adres <http://www.provincies.nl>
Op deze site staat informatie over de Provinciale Statenverkiezingen. Te zien zijn onder meer kandidaten, programma's en iedere dag nieuws.

Woensdag 3 maart 1999

Statenverkiezingen

Een stem voor het CDA

Oudste CDA-Afdeling viert 25-jarig jubileum

De CDA-afdeling in Heerde/Wapenveld (Overijssel) viert zaterdag 13 februari aanstaande het 25-jarig jubileum met een grote manifestatie in het Dorpshuis te Heerde. In deze Overijsselse gemeente werd in december 1973 de eerste afdeling van het toen nog niet gevormde CDA opgericht. Fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer, CDJA-voorzitter Teusjan Vlot en oud-minister Norbert Schmelzer zullen tijdens de jubileumbijeenkomst een toespraak houden.

Henk de Lange was één van de initiatiefnemers voor de oprichting van de afdeling. De Lange werd begin jaren zeventig gevraagd voorzitter te worden van de CHU-afdeling Heerde. Hij stemde toe onder de voorwaarde dat er in Heerde en Wapenveld (de grootste dorpskern van de gemeente Heerde) een CDA-afdeling zou komen. De toenmalige voorzitter van de ARP-Heerde, Meindert Haverkamp, woonde in dezelfde straat als De Lange. Het contact was dus snel gelegd. Ook Haverkamp bleek voor de oprichting van een CDA-afdeling te voelen. Een werkgroep van de CHU- en ARP-afdelingen in Heerde en Wapenveld begon de besprekingen. Omdat er op de Veluwe niet veel katholieken waren, werd een KVP-sympathisant bij de besprekingen betrokken. Terwijl in Den Haag KVP, ARP en CHU volop en langdurig discussieerden over de grondslag en de uitgangspunten van het op te richten CDA, was de kogel in Heerde/Wapenveld snel door de kerk. Op

11 december 1973 werd het CDA-Heerde/Wapenveld opgericht. De Lange: "Wij hebben ons niet al te druk gemaakt over de Haagse perikelen rond de oprichting van het CDA, dat duurde allemaal veel te lang. Wij dachten en werkten in onze gemeente uitsluitend als CDA. De christen-democraten hier waren er hartstochtelijk van overtuigd dat de onderlinge tegenstellingen te overbruggen waren. Er was veel meer dat ons bond dan dat ons scheidde. Wij wilden dat het ene CDA een belangrijke factor bleef in de gemeentepolitiek. Dat is ook gelukt. Ook nu nog is het CDA de grootste partij in de gemeenteraad en in het college van B en W." Het CDA-Heerde/Wapenveld is nog

Jubileumsymposium: Het millenniumprobleem van het CDA

Datum: zaterdag 13 februari 1999
Plaats: Het Dorpshuis te Heerde
Tijd: 13.00 uur

Programma

13.00 uur Ontvangst
14.00 uur Welkomstwoord en gebed, afdelingsvoorzitter drs. J.D. Tees
14.15 uur De start in Heerde, drs. J.H. de Lange
14.30 uur De landelijke start, drs. W.K.N. Schmelzer
14.45 uur De jeugd heeft de toekomst, T. Vlot
15.00 uur Pauze
15.30 uur Het landelijk CDA en de toekomst, mr. J.G. de Hoop Scheffer
15.55 uur Forumdiscussie met drs. W.K.N. Schmelzer, T. Vlot en mr. J.G. de Hoop Scheffer onder leiding van drs. J.H. de Lange
16.30 uur Receptie

De huidige voorzitter Tees en initiatiefnemer De Lange voor de plaats waar de eerste CDA-afdeling is opgericht.

(foto Dirk Hol)

altijd een bloeiende afdeling met inmiddels ruim 230 leden. In het kader van het zilveren jubileum werd een grote ledenwerfactie gevoerd onder het motto 'CDA op weg naar de eenentwintigste eeuw'. Deze actie leverde maar liefst 30 nieuwe leden op. Veel van de leden zullen ongetwijfeld aanwezig zijn op de grote jubileummanifestatie op zaterdag 13 februari.

WAO-aanpak: Hoogervorst verwacht "teveel van te weinig"

Tweede Kamer

De CDA-fractie in de Tweede Kamer vindt dat staatssecretaris Hoogervorst (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) met zijn WAO-voorstellen "teveel verwacht van te weinig". De voorstellen geven volgens het CDA aan dat het kabinet een gebrek aan visie heeft om de problematiek op een andere manier te benaderen dan de reeds bekende.

Fractiewoordvoerder Ank Bijleveld: "Ik vind het jammer dat Hoogervorst niet verder komt dan deze voorstellen, maar eigenlijk had ik niet meer kunnen verwachten gezien het feit dat de discussie tussen PvdA en VVD zich via de bekende lijnen afspeelde. Toch hoop ik dat men bij het WAO-vraagstuk niet gevangen blijft in de posities van het partijpolitieke verleden. Er moet tenslotte wel iets gebeuren: zowel de privatisering van de Ziektewet als de Pemba hebben niet de beoogde resultaten opgeleverd. Dat moet worden erkend. En ook de weg van de herkeuringen is bij de WAO reeds een platgetreden pad, dat niet tot grote resultaten leidt. Een betere herkeuringsprocedure is weliswaar gewenst, maar leidt niet noodzakelijk tot veel minder uitkeringen. De staatssecretaris komt dus met niets nieuws en laat helaas na zich te richten op de oorzaken. De ingrepen van het vorige kabinet in Ziekte-

wet en WAO hebben vrijwel geen resultaat gehad ten opzichte van de eerdere wijzigingen. Het gevolg is alleen geweest een grotere selectie op gezondheid door werkgevers en het herverzekeren van risico's op de particuliere verzekeringsmarkt."

Het kabinet komt nu met papieren maatregelen, die in sommige gevallen zullen leiden tot een lagere uitkering of tot een groter aantal herkeuringen, maar niet noodzakelijk tot daadwerkelijk weer aan de slag komen. Het CDA stelt tegenover de plannen van de staatssecretaris een sectorale benadering voor. Daarbij kunnen men denken aan een verlenging van de Ziektewet voor bijvoorbeeld psychische klachten en het overbruggen van de verschillen in uitvoering tussen WAO en Ziektewet.

Bijleveld noemt ook nog andere actiepunten: "Het extra geld voor Arbo-beleid

moet mede worden gebruikt om de kennis bij de Arbo-diensten te vergroten om zo daadwerkelijke reïntegratie bij de eigen werkgever te bevorderen. Verder vindt het CDA in aanvulling op zijn eigen voorstellen dat de kosten van werkgevers voor reïntegratieplannen moeten kunnen worden vergoed uit het publieke deel van de Ziektewet. Deze plannen moeten zowel voor werkgever als werknemer meer verplichtend zijn". Omdat het CDA de voorstellen van Hoogervorst niet ver genoeg vindt gaan, zal het CDA de eigen plannen verder uitwerken. Bijleveld tot slot: "De CDA-fractie wil een gerichte aanpak om het aantal WAO'ers te beperken. Geen ingrepen in hoogte en duur van de uitkeringen, maar maatregelen die langdurige arbeidsongeschiktheid in een aantal gevallen voorkomen en de oorzaken daadwerkelijk aanpakken."

Staatssecretaris Cohen weinig daadkrachtig

In een interview in Vrij Nederland heeft staatssecretaris Cohen van Justitie gesproken over een dreigende "ontploffing" van het asielbeleid. Dit zal volgens hem gebeuren als de prognoses uitkomen dat dit jaar 65.000 asielzoekers (20.000 meer dan in 1998) naar ons land zullen komen. Fractiewoordvoerder Joop Wijn: "Het is de zoveelste keer dat wordt gesproken over zorgwekkende ontwikkelingen, zonder dat daar concrete maatregelen tegenover staan. In februari 1998 vond de regering ook al dat de situatie penibel was. In oktober jongstleden sprak de huidige staatssecretaris over het uit de rails lopen van het asielbeleid". Sindsdien zijn enkele maatregelen genomen. Maar nu spreekt staatssecretaris Cohen zelfs over "ontploffing". Het CDA vond het raar deze mededeling via de media te moeten vernemen. Het was voor de CDA-fractie aanleiding om een spoeddebat aan te vra-

gen."

Het antwoord van de staatssecretaris was sussend. Hij kwam niet veel verder dan een opsomming van maatregelen die al eerder bekend waren. De staatssecretaris kon niet aangeven of deze maatregelen tot het gewenste resultaat zullen leiden.

Wijn: "Ik hoor meer woorden dan daden!" Verder wees de staatssecretaris op een notitie waarin zal worden ingegaan op een van de kernproblemen van het asielbeleid, namelijk het terugsturen van uitgeprocedeerde asielzoekers naar hun land van herkomst. Deze notitie, waar overigens anderhalf jaar geleden al om was gevraagd, zal in het voorjaar aan de Kamer worden aangeboden.

Wijn wees in het debat op diverse voorstellen die het CDA heeft gedaan. "De meeste daarvan zijn door de vorige en door de huidige coalitie afgewezen. Belangrijke aangenomen moties zijn niet

uitgevoerd, onder meer inzake begeleid uitzetten, afschaffing van het driejarenbeleid en verlenging van de duur van voorwaardelijke vergunningen tot verblijf (vvtvis) van drie naar vijf jaar. Wijn: "De CDA-fractie heeft in het debat duidelijk gemaakt dat het gebrek aan daadkracht van het kabinet voor een belangrijk deel te wijten is aan de tweespalt binnen de coalitie. Dit belemmert naar de mening van de CDA-fractie de mogelijkheden van de staatssecretaris om effectief beleid te kunnen voeren. Het CDA heeft daarom een motie ingediend waarin de staatssecretaris wordt gevraagd vóór 1 maart aan te geven welke concrete maatregelen hij ten minste zal treffen om te voorkomen dat het asielbeleid inderdaad zal ontploffen." De staatssecretaris gaf aan dat hij pas in het voorjaar een concept van de nieuwe Vreemdelingenwet aan het kabinet aanbiedt.

Het voorstel van het kabinet om het zogenoemde bordeelverbod te schrappen, leidt ertoe dat er geen enkel beheersinstrument is voor de rijksoverheid om ongewenste effecten van prostitutie tegen te gaan. Fractievoorzitter Pieter Jan Biesheuvel heeft daarom een amendement ingediend, dat er op neer komt dat het exploiteren van bordelen en escortbureaus alleen mogelijk is als er door de gemeente op grond van een verordening een vergunning is verleend. Dit betekent dat in gemeenten waar een dergelijke verordening ontbreekt, het vestigen van een prostitutiebedrijf niet is toegestaan en zal worden beschouwd als een 'economisch' delict. De vergunning zou volgens het CDA in ieder geval voorschriften moeten bevatten met betrekking tot het toetsen van antecedenten van de bordeelhouders en het stellen van eisen aan gedrag, bedrijfsvoering, arbeidsomstandigheden en vreemdelingtoezicht. In een toelichting zegt Pieter Jan Biesheuvel: "Het wettelijk bordeelverbod is

een dode letter. Vasthouden aan het wettelijk bordeelverbod past niet bij de wens van het CDA om de gedoogcultuur in Nederland te beïndigen. Binnen de prostitutie lopen legale en illegale activiteiten vaak door elkaar heen. De wereld van de prostitutie is er dan ook een waar de overheid, wat het CDA betreft, een oogje in het zeil moet houden. Maar onder het motto dat prostitutie een normale bedrijfstak is, trekt de regering zijn handen af van deze bedrijfstak. Om te voorkomen dat er een situatie ontstaat, waarbij geen enkele regel of toets geldt, wil het CDA tot op zekere hoogte de prostitutie reguleren. Evenals er een Wet op de Kansspelen is gekomen, had een wet op het prostitutiebedrijf voor de hand gelegen. Nu Paars II daar niet voor heeft gekozen, stellen wij voor om bij het ontbreken van een landelijke regeling, minimumeisen te stellen waaraan een gemeentelijke verordening in ieder geval moet voldoen", aldus Biesheuvel.

Aanpak seksueel misbruik van kinderen

Seksueel misbruik in de kindjaren slaat diepe geestelijke wonden die blijvend in een mensenleven kunnen doorwerken. De politiek moet alles in het werk stellen om kinderen in onderwijssituaties, maar ook in andere opvoedingssituaties waarin het kind in een afhankelijke positie verkeert, te beschermen tegen grove inbreuken. De aangifteplicht voor schoolbesturen in geval van seksueel misbruik die staatssecretaris Verstand (Onderwijs) bij wet wil vastleggen, moet worden verbreed naar organisaties en instellingen als muziekscholen, sportverenigingen en kerken, vindt de CDA-fractie in de Tweede Kamer. Tweede-Kamerlid Annie Schreijer heeft bij de behandeling van enkele onderwijswetten hierover een motie met deze strekking ingediend. "Voor christendemocraten is het uitgangspunt altijd dat het belang van het kind voorop staat", aldus Schreijer.

Het Kamerlid wil voorts dat in het wetsvoorstel meer invulling wordt gegeven aan de positie van ouders en verzorgers van het slachtoffer. Zij vindt dat ouders betrokken moeten worden bij het voortraject van de aangifte. "Als ouders daar niet bij betrokken worden bestaat het gevaar dat er een geruchtenstroom op gang komt. Ouders moeten toch op zijn minst geïnformeerd worden over de aangifte." Om te voorkomen dat iemand na een veroordeling weer spoedig op een andere plaats in het onderwijs opduikt, vindt de CDA-fractie dat de termijnen voor verwijdering van een strafblad uit het strafregister bij seksueel misbruik verhoogd moeten worden. Schreijer stelt een verhoging voor van 4 naar 12 jaar als er geen gevangenisstraf is opgelegd en van 8 naar 15 jaar als die wel is opgelegd.

Extra waarnemers naar Kosovo onverstandig

De CDA-fractie in de Tweede Kamer vindt het onbegrijpelijk dat minister Van Aartsen van Buitenlandse Zaken extra Nederlandse waarnemers heeft gestuurd naar Kosovo. Woordvoerder Maxime Verhagen: "Het CDA heeft het van meet af aan onverstandig gevonden om waarnemers te sturen. President Milosevic schendt alle gemaakte afspraken. De slachting die 15 januari jongstleden in Racak plaatsvond bewijst dat nog eens. Er zouden beter voorbereidingen kunnen worden getroffen om krachtig in te grijpen als Milosevic ongestoord doorgaat. Daarvoor is het juist noodzakelijk dat waarnemers worden teruggetrokken. Het zijn potentiële gijzelaars. Het CDA vindt dat moment gekomen is om president Milosevic glashelder te maken dat het de internationale gemeenschap menens is. Het bloedbad bij Racak toont aan dat Milosevic niet terugdeinst voor grof geweld en in alle opzichten de afspraken, die hij in oktober met de Amerikaanse onderhandelaar Holbrooke heeft gemaakt, aan zijn laars lapt. Milosevic schendt de resoluties van de Veiligheidsraad en moet daarom gedwongen worden om het staakt-het-vuren te herstellen, bovenmatige troepen-eenheden en wapentuig terug te halen,

checkpoints te ontruimen en volledig medewerking te verlenen aan het Joegoslavië Tribunaal om de schuldigen van Racak op te sporen en te berechten. Momenteel ziet het er niet naar uit dat Milosevic bereid is zijn medewerking te verlenen en niet zal inbinden. Daarom is de CDA-fractie van mening dat serieuze dreiging met NAVO-luchtacties noodzakelijk is. Dit in de hoop dat hij dan wel tot concessies bereid is." Maxime Verhagen: "De OVSE-waarnemersmissie, die toch in de afgelopen maanden haar werk niet heeft kunnen doen (er is geen bestand meer om te verifiëren, geen bewegingsvrijheid), zou met het oog daarop op zo kort mogelijke termijn moeten worden teruggetrokken. Anders lopen deze waarnemers het risico dat zij de gijzelaars van Milosevic worden. Ze worden vervolgens als menselijk schild gebruikt, waardoor luchtacties niet ingezet kunnen worden. Milosevic zal de dreiging met luchtacties alleen serieus nemen indien de OVSE-missie is vertrokken. De internationale gemeenschap mag niet langer met zich laten sullen en toezien hoe het geweld tegen de burgerbevolking voortgaat. Daarom is nu daadkracht geboden", aldus Verhagen.

Siem Buijs: Balanceren tussen je medische en maatschappelijke verantwoordelijkheid

Siem Buijs wil graag met eigen ogen waarnemen wat er in de samenleving speelt, ook nu hij kamerlid is voor het CDA. De ex-huisarts uit Zeeland draaide om die reden - tijdens het kerstreces - diensten in het asielzoekerscentrum Burgh Haamstede op Schouwen Duiveland. Vroeger draaide hij als huisarts ook al mee in een asielzoekerscentrum. Nu op hem een beroep werd gedaan rond de feestdagen zei hij direct ja.

Buijs: "Het is altijd leuk om weer even met je oude vak bezig te zijn. Tenslotte ben ik zesentwintig jaar huisarts geweest en dan krijg je na een poosje toch weer de kriebels. Bovendien was ik benieuwd hoe men in dat centrum omgaat met de medische verzorging."

Buijs maakt sinds de afgelopen verkiezingen deel uit van de CDA-Tweede Kamerfractie. In zijn portefeuille heeft hij onder meer volksgezondheid, met name ethische zaken, binnenlandse zaken en justitie.

Buijs vindt de medische verzorging in het asielzoekerscentrum goed geregeld, maar hij zag wel dat de mensen psychisch belast zijn. "Veel mensen hebben slaapstoelingen, angsten, nachtmerries als gevolg van wat ze allemaal meegemaakt hebben. Ook de onzekerheid over hun verdere lot komt hard aan. Mensen moeten zo lang wachten voordat ze weten of ze de vluchtelingenstatus krijgen. Is dat niet het geval dan worden ze het land uitgezet." In het asielcentrum wonen zo'n 300 bewoners. Zij komen uit Irak, Afghanistan, uit Somalië en Iran. "De voertaal is doorgaans Frans en dat is niet altijd even gemakkelijk als het over gevoelige onderwerpen gaat", zegt Buijs. "Zoals bijvoorbeeld bij een jonge Somalische vrouw die last heeft van een 'minder fraai' uitgevoerde besnijdenis."

"Sommige spreekuren verlopen 'vlak' met gewone dingen als oorontsteking, griep, bronchitis en spierklachten. Andere confronteren je met veel leed", zegt kamerlid Siem Buijs. Tijdens het kerstreces pakte hij zijn oude beroep als dokter tijdelijk op. Hij vindt dat de medische verzorging in het asielzoekerscentrum Burgh Haamstede goed geregeld is, maar de bewoners zijn psychisch belast als gevolg van wat die mensen allemaal hebben meegemaakt.

In het centrum wordt wekelijks gebriefd. Directie, opvangteam en verpleegkundigen zijn aanwezig, maar ook vrijwilligers van Vluchtelingenwerk Nederland.

Organisatorische zaken worden doorgenomen, nieuwe bewoners worden aangemeld en besproken. Tijdens de briefing wordt onder meer besproken hoe mensen worden begeleid die uit wanhoop over de eigen situatie zichzelf verwonden of in

hongerstaking gaan. Een vertrouwensarts verzorgt dan de begeleiding. De regel geldt: een verblijfstatus kan niet door hongerstaking worden afgedwongen. "Sommige spreekuren verlopen 'vlak' met gewone dingen als oorontsteking, griep, bronchitis en spierklachten. Andere spreekuren confronteren je met veel leed", verzucht Buijs "Het is wel eens balanceren tussen je medische en je maatschappelijke verantwoordelijkheid."

Siem Buijs in asielzoekerscentrum Burgh Haamstede.

Provinciale Statenverkiezingen op 3 maart

Groningen

Lijsttrekker Henk Bleker

“Een stem op het CDA in Groningen is de moeite waard omdat het CDA-Groningen zich inzet voor een provincie die op kracht en karakter de volgende eeuw ingaat.

Groningen moet kansen bieden op werk. Groningen moet ruimte blijven bieden voor de landbouw en de voedselproductie. Groningen moet borg staan voor zorg aan ouderen en gehandicapten. Groningen moet leefbaar en veilig blijven. Kortom: Groningen moet een mooie provincie blijven waar we trots op kunnen zijn.”

De provincie heeft een oppervlakte van 2800,48 km² en telt 558.040 inwoners.

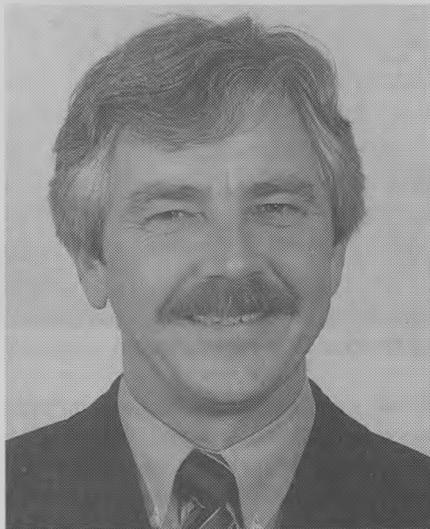
Aantal statenleden: 55

Aantal CDA-zetels: 11

Aantal gedeputeerden: 2

CDA-campagneleider E. Smid-Pouwer
Campagne-adres: PA Groningen, Postbus 6110, 9702 HC Groningen, tel. 050-5252283, fax. 050-5251964
Emailadres: groningen@cda.nl
Internetadres: <http://www.xs4all.nl/~cdag>

Friesland

Lijsttrekker Jan Ploeg

“Het CDA-Friesland is sinds jaar en dag de grootste (college)partij in onze provincie. Stemmen op het CDA betekent continuïteit, dat wil zeggen verder bouwen op de fundamenten die in een eerder stadium reeds zijn gelegd.”

De provincie Friesland heeft een oppervlakte van 5753,77 km² en telt 617.411 inwoners.

Aantal statenleden: 55

Aantal CDA-zetels: 18 zetels

Aantal CDA-gedeputeerden: 3

Campagneleider: J. Dijkema
Campagne-adres: PA Friesland, Spanjaardslaan 136, 8917 AX Leeuwarden, tel. 058-2571613 (pr) en 058-2151537 (knt)
Emailadres: friesland@cda.nl

Drenthe

Lijsttrekker Greetje de Vries-Leggedoor

“Omdat we nooit willen vergeten dat het om mensen gaat, willen we zorg naar de mensen brengen in plaats van mensen naar de zorg. Willen we aandacht voor identiteit. Zetten we ten behoeve van een leefbaar stad en platteland in op bereikbaarheid, werkgelegenheid, maar ook op vrijwilligerswerk, menselijke inzet, waar veel op draait. Het CDA wil Drents maatwerk leveren: betrouwbaar, creatief en in samenspraak.
CDA... Zorg voor Drenthe is ons motto.”

De provincie Drenthe heeft een oppervlakte van 2680 km² en telt 463.967 inwoners.

Aantal statenleden: 51

Aantal CDA-zetels: 11

Aantal CDA-gedeputeerden: 1

Campagneleider: M. Kikkert
Campagne-adres: PA Drenthe, Mulderspark 9, 9351 NR, Leek; tel. 0594-519544 (tevens fax)
Emailadres: drenthe@cda.nl
Internetadres: <http://www.cda-drenthe.demon.nl/>

Overijssel

Lijsttrekker Herman Kemperman

“Ook voor de komende jaren heeft het CDA een goed programma. Een zeer belangrijk punt daarin is onze veiligheid: veilig zijn en zich veilig kunnen voelen is toch wezenlijk voor het zich welbevinden van mensen. Ook de verdere ontwikkeling van de werkgelegenheid staat bij het CDA wederom centraal, maar ook onderwerpen als zorg- ook voor elkaar -, welzijn, huisvesting (ook op het platteland) en recreatie (na al dat drukke gedoe in ons leven) krijgen aandacht.

Het CDA is in Overijssel een sterke partij. Ook in de komende vier jaar moeten veel Overijsselse CDA-statenleden uw belang kunnen dienen.”

De provincie Overijssel heeft een oppervlakte van 3423,55 km² en telt 1.063.492 inwoners.

Aantal statenleden: 63
Aantal CDA-zetels: 21
Aantal CDA-gedeputeerden: 3

Campagneleider: J. Offringa
Campagne-adres: PA Overijssel, Vogelzang 31, 8141 BG Heino, tel. 0572-393888, fax. 0572-391664
Emailadres: cda.overijssel@wxs.nl
Internetadres:
<http://home.wxs.nl/~cda.overijssel>

Flevoland

Lijsttrekker Dick van Hemmen

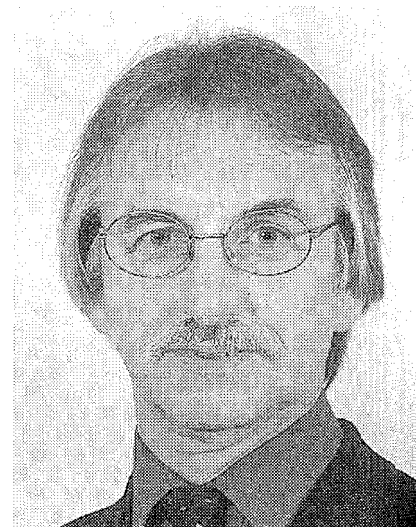
“Hart voor Flevoland’ is de naam van ons verkiezingsprogramma. We hebben voor huidige en toekomstige inwoners een sociaal en solide programma. Vanuit christelijke uitgangspunten richt het CDA zich op de mens. We willen ruimte bieden voor ontplooiingsmogelijkheden, maar ook extra aandacht geven aan mensen die zorg vragen. Strijden tegen onveiligheid. Immers: Flevoland is gemaakt voor de mensen. Daarom 3 maart CDA stemmen.”

De provincie Flevoland heeft een oppervlakte van 2342,90 km² en telt 293.007 inwoners.

Aantal statenleden: 43
Aantal CDA-zetels: 8
Aantal gedeputeerden: 1

Campagneleider: R. Spriersma
Campagne-adres: PA Flevoland, Stellingwerf 31, 8302 LG, Emmeloord, tel. 0527-618522 (tevens fax)

Gelderland

Lijsttrekker Hans Esmeijer

“In Gelderland heeft het CDA een sterke positie; dat moet zo blijven. Wij zijn duidelijk in onze keuzes, voor en tegen. Vanuit christen-democratische waarden willen wij werken aan:

- een toegankelijke zorg voor jong en oud
 - vitale steden en een leefbaar platteland,
 - bedrijvigheid in een schone omgeving.
- Wij leggen de verbanden, want het CDA staat voor een samenleving in samenhang.

Stem daarom CDA. Sterk in Gelderland!”

De provincie Gelderland heeft een oppervlakte van 5073,31 km² en telt 1.891.682 inwoners.

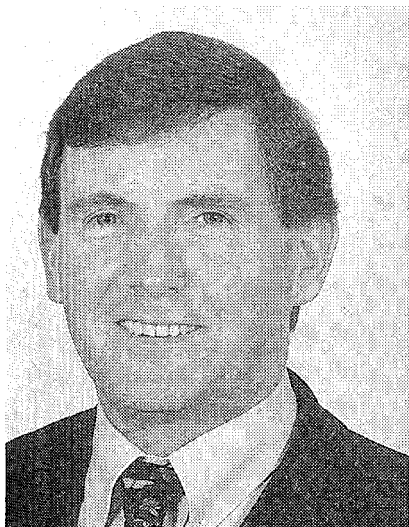
Aantal statenleden: 75
Aantal CDA-leden: 19
Aantal CDA-gedeputeerden: 2

Campagneleider: P. Klein Hesselink
Campagne-adres: PA Gelderland, Markt 14, 6811 CG, Arnhem, tel. 026-4427159, fax. 026-4451797
Emailadres: avdzaag@gelderland.nl

Utrecht

Noord-Holland

Zuid-Holland

Lijsttrekker Roel Robbertsen

"Of het nu gaat om wonen, werken of zorg, het CDA kiest voor kwaliteit. CDA-ers zetten zich met hart en ziel in voor de belangen van onze provincie Utrecht. Een sterke CDA-fractie in de provincie betekent een sterk CDA in de Eerste Kamer. Stem voor een sterke provincie. Stem dus CDA! Het CDA sterk in de regio, is onze leus."

De provincie Utrecht heeft een oppervlakte van 1451,66 km² en telt 1.088.082 inwoners.

Aantal statenleden: 63

Aantal CDA-zetels: 12

Aantal CDA-gedeputeerden: 2

Campagneleider: E. Bergman

Campagne-adres: PA Utrecht, Havik 27-29, 3811 EX, Amersfoort, tel. 033-4657125 (tevens fax), 035-5426806 (fax buiten kantooruren)

Emailadres: utrecht@cda.nl

Lijsttrekker Bob Verburg

"Het CDA is thuis in de provincie, thuis in de regio en dicht bij mensen: nuchter, gedreven en het hart op de goede plaats. Ons motto is CDA: Sterk in daden. In ons verkiezingsprogramma bieden wij kansen voor: "bedrijvigheid en werk", "bereikbaarheid en goed openbaar vervoer" en "een duurzame en sociale toekomst".

Als het aan het CDA ligt blijven we werken aan een Noord-Holland als een kwaliteitsprovincie, blijven we werken aan betere samenleving waarin leefbaarheid en vitaliteit centraal staat voor stad en platteland."

De provincie Noord-Holland heeft een oppervlakte van 4058,16 km² en telt 2.480.935 inwoners.

Aantal statenleden: 79

Aantal CDA-zetels: 13

Aantal CDA-gedeputeerden: 2

Campagneleider: J. Post

Campagne-adres: PA Noord-Holland, Postbus 3380, 2001 DJ Haarlem, tel. 023-5144462 (knt), 075-6401865 (pr); fax. 023-5144165 (knt) of 075-6401865 (pr)
Emailadres: noord-holland@cda.nl
Internetadres <http://www.cdanh.nl/>

Lijsttrekker Jan Heijkoop

"Het sleutelwoord van het CDA-programma is samenwerking. Samenwerking tussen de grote steden en de omliggende gemeenten. Samenwerking in de zorg is van groot belang. Wij vinden dat zorginstellingen, verzekeraars en de mensen die om deze zorg vragen samen moeten overleggen hoe de zorg het beste kan worden ingericht.

Het CDA besteedt ook veel aandacht aan de leefbaarheid in steden en dorpen. Wij willen dat rond dorpen en steden allerlei groene gebieden en voldoende recreatiemogelijkheden zijn. Ook moet beheerste groei mogelijk zijn van gemeenten in het landelijk gebied. Voor het terugdringen van onveiligheid en criminaliteit zullen we nadrukkelijk een beroep doen op de landelijke overheid. Recente overstromingen hebben laten zien dat een goed waterbeleid voor Zuid-Hollanders van groot belang is."

De provincie Zuid-Holland heeft een oppervlakte van 3411,21 km² en telt 3.356.053 inwoners.

Aantal statenleden: 83

Aantal CDA-zetels: 15

Aantal CDA-gedeputeerden: 1

Campagneleiders: T. van der Stoep en C. van Jaarsveld

Campagne-adres: campagnebureau Zuid-Holland, A. Diepenbrocksingel 30, 2353 KP Leiderdorp, tel. 071-5414250, fax 071-5410405

Emailadres: leiden-zh@cda.nl

Provinciale Statenverkiezingen op 3 maart

Zeeland

Lijsttrekker Louÿs Coppoolse

“Zeeuwen stemmen 3 maart op het CDA!
Omdat het CDA bouwt aan een leefbaar
Zeeland.

Leefbaar wil zeggen:

- zorg die goed bereikbaar is en van
goede kwaliteit,
- er is goed onderwijs en kans op werk.
Daarom zet het CDA zich in voor een vi-
tale economie, zowel in de stad als op het
platteland.”

De provincie Zeeland heeft een opper-
vlakte van 2755,28 km² en telt 369.797
inwoners.

Aantal statenleden: 47

Aantal CDA-zetels: 9

Aantal CDA-gedeputeerden: 2

Campagneleider: H. van Waveren
Campagne-adres: PA Zeeland, Postbus
436, 4330 AK Middelburg, tel. 0118-
612307 (tevens fax)
Emailadres: zeeland@cda.nl

Noord-Brabant

Lijsttrekker Pieter van Geel

“Waarom Brabanders op het CDA stem-
men!

Brabanders verdienen het brood in de
hele wereld: het gaat economisch alle-
maal erg goed. Ze voelen dat het CDA de
partij is die deze groei en bloei waar
nodig stimuleert. Maar wel op een manier
waardoor die warme, menselijke over-
zichtelijke samenleving overeind blijft en
de natuur en het landschap aan onze kin-
deren doorgegeven kunnen worden.”

De provincie Noord-Brabant heeft een
oppervlakte van 5092,45 km² en telt
2.319.423 inwoners.

Aantal statenleden: 79

Aantal CDA-zetels: 25

Aantal CDA-gedeputeerden: 3

Campagneleider: J. van Eekelen
Campagne-adres: PA-Brabant, Walpoort
12, Den Bosch, tel. 073-6132071, fax.
073-6147765
Emailadres: brabant@cda.nl
Internetadres:
<http://www.xs4all.nl/~bracda>

Limburg

Lijsttrekker Jean Bronckers

“Het CDA is van oudsher stevig gewor-
teld in Limburg. Vanuit die positie bestu-
ren wij al jaren op een solide, betrouw-
bare manier de provincie. Limburg is bij
ons steeds in goede handen geweest, en
wij beloven u dat dat ook zo zal blijven.
Het CDA heeft hart voor Limburg!”

De provincie heeft een oppervlakte van
2213,63 km² en telt 1.137.961 inwoners.

Aantal statenleden: 63

Aantal CDA-zetels: 23

Aantal CDA-gedeputeerden: 3

Campagneleider: T. Bovens
Campagne-adres: PA-Limburg, Postbus
655, 6130 AR, Sittard (Bezoekadres: Put-
straat 36, 6131 HL, Sittard), tel. 046-
4111290, fax. 046-4111291
Internetadres: <http://www.limburg.cda.nl/>

Kom naar het CDA-Congres in Utrecht

Op zaterdag 27 februari aanstaande zal in Utrecht, in het Sport- en Recreatiecentrum de Vechtsebanen (Mississippi-dreef 151-161) het CDA-Congres plaatsvinden. Het Congres kent een gevarieerd programma.

Tijdens dit Congres zal Marnix van Rij worden gekozen als partijvoorzitter en zijn aanvaardingstoespraak uitspreken; Hans Helgers zal afscheid nemen.

Daarnaast omvat het programma een aantal belangrijke onderdelen zoals de toespraak van fractievoorzitter De Hoop Scheffer en de verkiezing van Hanja Maij-Weggen tot lijsttrekker bij de Europese verkiezingen.

Aanvangstijd

Het Congres begint om 17.00 uur. Voor dit ongebruikelijke tijdstip is gekozen om de CDA-ers de gelegenheid te geven overdag te canvassen in hun provincies. Het is immers de laatste zaterdag voor de Statenverkiezingen van 3 maart.

Hoofdpunten programma

Het programma van het Congres omvat in ieder geval de volgende hoofdpunten:

Verkiezing partijvoorzitter

- aftreden huidige voorzitter Hans Helgers
- bekendmaken uitslag verkiezing partijvoorzitter door stemcommissie
- speech nieuwe partijvoorzitter Marnix van Rij

Staten campagne

- speech fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer

Europees Parlement

- verkiezing lijsttrekker Maij-Weggen
- bekrachtigen kandidatenlijst

Afscheid partijvoorzitter Hans Helgers

- speech Hans Helgers

Na het officiële gedeelte is ruimschoots gelegenheid om afscheid te nemen van Hans Helgers en de nieuwe voorzitter te feliciteren.

The Young Stage Band uit Raamsdonkveer zal het programma muzikaal begeleiden.

Gratis busvervoer

Vanuit een aantal provincies wordt er gratis busvervoer geregeld zodat iedereen

naar Utrecht kan reizen. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot uw provinciale steunpunt.

Gratis deelname

De deelname aan het Congres is gratis. Ook de avondmaaltijd is geheel gratis. U dient zich wel vantevoren via de aanmeldbon op te geven, in verband met de maaltijd. De onderstaande bon kunt u in een enveloppe zonder postzegel zenden aan: CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB Den Haag.

Aanmeldbon voor het CDA-Congres

Zaterdag 27 februari 1999
Sport- en Recreatiecentrum de Vechtsebanen, Utrecht

Naam:.....

Adres:.....

Postcode:.....

Woonplaats:.....

Telefoon privé:.....

Geeft zich wel/niet* voor de maaltijd

* aankruisen wat van toepassing is

Beoogd partijvoorzitter Marnix van Rij met zijn echtgenote Margot.

(foto Dirk Hol)

'Partij in beweging, fractie in actie'

CDA-ers op bezoek in Gelderland

De bustocht van de CDA-delegatie die zich verdiepte in de verschillende knelpunten van de Betuwelijn/Noordtak, liep flinke vertraging op. Naast de geplande stops in Velp en Zutphen om met bewoners te praten over de pijn van de lijn, werden de Tweede Kamerleden en provinciale politici spontaan langs de route ook op andere plekken staande gehouden.

Pieter Jan Biesheuvel hoorde van de bewoners zelf hun zorgen over het lawaai, de trilling, de dreiging die van transporten met gevaarlijke stoffen uitgaat en hij verwoordde het CDA-standpunt. De aanleg van de Betuwelijn is alleen onder voorwaarden akkoord en zolang die voorwaarden niet vervuld zijn wil het CDA niet verder met de lijn.

Eén van die voorwaarden is: bij een Betuwelijn hoort een Noordtak. Nu er inmiddels allerlei varianten voor die Noordtak op tafel liggen, zegt het CDA-kamerlid Leers: "Wij willen al die varianten net zo zorgvuldig bekijken als we destijds bij de Betuwelijn hebben gedaan. We willen alle

Een grote CDA-delegatie van Eerste en Tweede Kamerleden, Europarlementariërs en partijbestuursleden bezocht op 14 december 1998 onder het motto 'Partij in beweging, fractie in actie' de provincie Gelderland. De bestuurders wilden ter plekke zien hoe Haagse regels in de praktijk uitpakken. Door het voeren van gesprekken met betrokkenen en bezoeken aan bewoners en locaties stellen zij zich op de hoogte of het te voeren beleid aansluit of eventueel anders zou moeten.

betrokkenen, mensen die er wonen horen. Wat in ieder geval zeker is: een Noordtak over bestaand spoor is voor ons onbespreekbaar."

Oplissing voor 'kanjers'

Een grote CDA-delegatie onder leiding van Jaap de Hoop Scheffer bracht een werkbezoek aan Gelderland. Het uitgebreide programma bevatte 's morgens een bezoek aan de moskee in Zutphen. Aansluitend werd daar de St. Janskerk bezocht. Het kerkbestuur had om een gesprek met de CDA-ers verzocht omdat de restauratieplannen door een gewijzigd subsidiebeleid van dit kabinet in de knel dreigden te komen. Bij de begrotingsbe-

handeling Cultuur in de Tweede Kamer een paar dagen na het bezoek - kreeg Marry Visser voor elkaar dat staatssecretaris Van der Ploeg toezegde heel snel met een oplossing te komen voor de zogenaamde 'kanjers', de grote restauratieprojecten.

In de middag werd de moeilijker wijk Malburgen aangedaan waar in het buurthuis jeugd- en jongerenbeleid (inclusief preventie), straatgeweld, zero tolerance en de brede school werd besproken. Een ander deel van de delegatie had een ontmoeting met agrarische ondernemers in Barchem en weer een andere groep bezocht 's middags de Dru in Ulft. Dit bedrijf, na een moeilijke periode weer in de lift, ondervindt bij hun expansiedrift hinder van het zijn van industrieel erfgoed: een bedrijfsloods met hoog architectonische waarde mag niet wijken voor nieuwbouwplannen. Marry Visser, die Cultuur in haar portefeuille heeft en derhalve ook het industriële erfgoed, zegde toe werk van deze problematiek te maken.

Kritiek op Randstad-kabinet

In het Ondernemerscentrum in Doetinchem, waar ook het avondprogramma werd gehouden, werd de dag besloten met een ontmoeting met ondernemend Gelderland. Clémence Ross had veel ondernemers naar dit centrum weten te krijgen. Gerard Boenink, voorzitter van de GLTO in Gelderland, hield de CDA-fractieleden voor dat er niet sprake is van zomaar wat problemen in de varkenssector maar dat het water tot hoger dan de lippen is komen te staan. De ondernemers

Jaap de Hoop Scheffer praat met een werknemster van de Dru over haar werkzaamheden en over de invloed die werknemers bij dit bedrijf hebben op de werktijden zodat zij zorg en arbeid kunnen combineren.

(foto Henk Westerveld)

V.l.n.r. de kamerleden De Haan, Stroecken, De Hoop Scheffer en Visser-Van Doorn in gesprek met de directeur van de Dru (tweede van links). (foto Henk Westerveld)

beklaagden zich over dit Randstadkabinet en dan met name op infrastructureel gebied. Jaap de Hoop Scheffer drong er bij

de Achterhoekers op aan hun belangen in Den Haag te blijven verdedigen. Voor de A18 blijft het CDA zich inzetten, ook

nadat de motie-Leers in de Tweede Kamer geen meerderheid haalde.

Duitse ontmoetingen van Jaap de Hoop Scheffer

Bonn

Begin december reisde fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer tezamen met buitenland-woordvoerder Maxime Verhagen naar Bonn, waar -nu nog- de Duitse Bundestag zetelt. Zij ontmoetten daar Wolfgang Schäuble, leider van de geestverwante CDU-fractie in de Bundestag en tegelijkertijd partijvoorzitter.

Jaap de Hoop Scheffer: "Hij heeft de niet eenvoudige opdracht om Kohl als partijleider op te volgen. Hij heeft daar echter alle kwaliteiten voor in huis; een zeer bevolgen christen-democraat, moedig, scherpzinnig en een overtuigd Europeaan. Het is duidelijk dat ook de CDU zich momenteel stevig aan het bezinnen is op de nieuwe rol als oppositiepartij. Daar is veel in te herkennen.

Tijdens ons bezoek aan Bonn is besloten om binnenkort bijeen te

komen met delegaties uit Kamerfractie, partij en Wetenschappelijke Instituut, niet alleen uit Nederland en Duitsland maar ook tezamen met Belgische, Luxemburgse en Franse geestverwanten. Doel is te komen tot een bezinning op en uitwisseling van gemeenschappelijke standpunten en stellingnames. Christendemocratie in Europa is gebaat bij een grotere herkenbaarheid in breder verband."

Catshuis

Op 13 januari kreeg voormalig Bondskanselier Helmut Kohl op het Catshuis een zeer hoge Nederlandse onderscheiding uit handen van premier Kok.

De Hoop Scheffer die daarbij aanwezig was: "Een duidelijk geëmotioneerde Kohl werd daarmee terecht onderscheiden voor de zo belangrijke rol die hij niet alleen

in Duitsland maar ook in Europa als geheel heeft gespeeld. Op een cruciaal moment in de geschiedenis van Europa, heeft hij de moed gehad -ondanks de twijfel van velen- om de twee Duitslanden te doen verenigen. Hij is een groot staatsman en een levensgroot Europeaan."

Ridderzaal

Op 19 januari vond een bijeenkomst in de Ridderzaal plaats waarbij de nieuwe Bondskanselier Schröder het woord voerde. Jaap de Hoop Scheffer:

"De nieuwe Bondskanselier van socialistische huize beroept zich erop pro-Europees te zijn, maar blijft tegelijkertijd over de toekomst van Europa zeer vaag. Dat is, gegeven de positie van Duitsland op het Europese toneel, buitengewoon onbevredigend".

Experts in (keten)kwaliteit en (keten)efficiency in de Gezondheidszorg

Bos van Dort B.V. Consult sinds 1985

Organisatieadviseurs met een bestuurlijke achtergrond.

Advies en interim-management op het gebied:

- Van indicatiestelling tot evaluatie van zorg
- Van Strategie tot de organisatie van de uitvoering

Parkweg 295

2271 BD VOORBURG

Office manager: Gretha in 't Veld

Tel.: 070-3877843

Fax: 070-3876426

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

ZILVER KOOP JE IN SCHOONHOVEN

Enorme sortering tafelservies in echt zilver en zwaar verzilverd.
NIEUW EN OCCASION.

Ook aanvulling van losse onderdelen en het als nieuw opmaken van uw eigen bestek.
Vrijdag koopavond.

RIKKOERT
SCHOONHOVENS SILVERHUIS

Juweliers • Horlogers • Diamantair • Edelsteenkundige F.G.A. • Heelgig Juwelier • Antiquair • Edelmeesters sinds 1877

SCHOONHOVEN: Haven 1-13 (0182) 38 26 51/38 58 20 LEKKERKERK: Burg. Roosstraat 22 (0180) 66 14 90

CDA

Politiek dicht bij mensen."

Vanuit dat motto vervult het secretariaat van het CDA zijn taken. Een klein maar doeltreffend apparaat van 50 gemotiveerde medewerkers. Dienstverlening, ondersteuning en organisatie zijn de trefwoorden waarmee 86.000 leden op alle plaatsen binnen het CDA bediend worden. Het secretariaat vormt daarbij een onmiskenbare schakel in de uitwerking van de christendemocratische beginselen.

Het CDA wil een wervende en herkenbare politieke partij zijn die zijn leden een unieke mogelijkheid biedt om te participeren in politieke besluitvormingsprocessen. Binnen het landelijk Secretariaat is de sector Vereniging en Communicatie verantwoordelijk voor:

- Woordvoering en in- en externe voorlichting;
- Ontwikkeling communicatie- en informatiebeleid;
- Management bladportefeuille;
- Ontwikkelen ledenbeleid;
- Opzetten en uitbouwen van regionale partijstructuur.

Voor deze sector zoeken we een

SECTORHOOFD (M/V)

(tevens communicatieadviseur)

die leiding wil geven aan een jong en enthousiast team van 7 medewerkers en het als een uitdaging ziet om binnen een vrijwilligersorganisatie actief en vernieuwend bezig te zijn.

De functie-eisen zijn:

- Academisch werk en denkniveau met specifieke kennis op het gebied van communicatie en marketing (non-profit);
- Gevoel voor politiek-bestuurlijke verhoudingen;
- Kennis en ervaring op het gebied van het werkkterrein van de sector;
- Affiniteit met het CDA-gedachtengoed;
- Communicatieve en leidinggevende capaciteiten.

Sollicitaties kunnen tot **uiterlijk 15 februari 1999** worden gericht aan de Coördinator Facilitaire zaken mw. C.C. Verbaan-Keus. Dr. Kuyperstraat 5, 2514 BA Den Haag.

Informatie kunt u inwinnen bij Directeur Partijbureau drs. G.H. Groenendijk, telefoon (070) 34 24 801. U kunt rekenen op een goed salaris en goede secundaire arbeidsvoorwaarden zoals 8% vakantietoeslag, min. 25 vakantiedagen, 26 ADV dagen en studiefaciliteiten.

Hannie van Leeuwen voert CDA-lijst Eerste Kamer aan

Senator Hannie van Leeuwen (72) staat eerste op de CDA-lijst voor de verkiezingen van de Eerste Kamer. Na Piet Steenkamp bij eerdere verkiezingen voert opnieuw de nestor van de fractie de lijst aan. Op de kandidatenlijst, die vrijdag 21 januari jongstleden door het Partijbestuur werd vastgesteld, staan bij de eerste negentien plaatsen (het huidige zetetal) negen nieuwelingen. Hannie van Leeuwen is sinds 1995 lid van de Eerste Kamer. Zij is woordvoerder Sociale en Economische Zaken, Defensie en Ouderenzorg. In het dagelijks leven is mevrouw Van Leeuwen voorzitter van Arbeidsvoorziening Haaglanden en voorzitter van de IZA (verzekering voor ambtenaren). Van 1966 tot 1978 zat zij voor de ARP in de Tweede Kamer.

Tweede op de lijst staat senator en oud-minister van Landbouw Gerrit Braks. Derde is Tineke Lodders-Elfferich, thans vice-voorzitter van het CDA. De andere nieuwelingen bij de eerste negentien zijn Jannie van den Hul-Omta, René van der Linden, oud-Tweede-Kamerlid en oud-staatssecretaris, Alfons Dölle, bijzonder hoogleraar en universitair docent staats- en bestuursrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen, Yvonne Timmerman-Buck,

ondervoorzitter van de Commissie Gelijke Behandeling, Marie Louise Bemelmans-Videc, hoogleraar bestuurskunde aan de Universiteit Leiden, Jan Pastoor, gedeputeerde in Drenthe, Bert de Jong, voorzitter van de raad van bestuur van de GAK Groep, en Henk Woldring, hoogleraar politieke filosofie aan de Vrije Universiteit. De huidige fractie wordt, indien het huidige zetelaantal wordt gehaald, voor de helft vernieuwd. Piet

Steenkamp, de huidige fractievoorzitter Luck van Leeuwen, Andries Postma, Jaap Glasz, Cees van Dijk, Toos Grol, Minnie Luimstra, Irene Michiels van Kessenich en Evert Rongen keren, allen op eigen verzoek, niet terug als senator. Het aantal vrouwen ten opzichte van de huidige situatie is toegenomen: bij de eerste negentien kandidaten staan vijf vrouwen tegenover vier nu. De advieslijst wordt de komende weken besproken in de Provinciale Afdelingen. Het Partijbestuur, aangevuld met vertegenwoordigers van de Statenfracties, stelt op 19 februari aanstaande de lijst vast. De verkiezing van de Eerste-Kamerleden door Provinciale Staten vindt plaats op 25 mei aanstaande. De lijst ziet er als volgt uit:

Hannie van Leeuwen voert de lijst aan.

(voor de nieuwelingen bij de eerste 19 kandidaten staat een *)

1.	Mw. J. v. Leeuwen	Zuid-Holland
2.	G. Braks	Noord-Brabant
3.*	Mw. P.C. Lodders-Elfferich	Limburg
4.	E. M. H. Hirsch Ballin	Noord-Brabant
5.	J. P. Baarda	Friesland
6.*	Mw. J. v.d. Hul-Omta	Gelderland
7.	F. Werner	Gelderland
8.	J. v. Gennip	Zuid-Holland
9.*	R. v.d. Linden	Limbu[rg]
10.	P. Boorsma	Overijssel
11.	H. Eversdijk	Zeeland
12.*	A. Dölle	Groningen
13.	W. Stevens	Noord-Holland
14.	H. Hofstede	Zuid-Holland
15.*	Mw. Y. Timmerman-Buck	Zuid-Holland
16.*	Mw. M. Bemelmans-Videc	Zuid-Holland
17.*	J. Pastoor	Drenthe
18.*	E. P. de Jong	Utrecht
19.*	H. Woldring	Noord-Holland
20.	W. Lemstra	Overijssel
21.	R.G v.d. Beeten	Gelderland
22.	H.J. Nap-Borger	Overijssel
23.	K. Walsma	Friesland
24.	H. Franken	Zuid-Holland
25.	A. van Hall	Groningen
26.	J. de Graaf	Flevoland
27.	Mw. A. Willemsse-v.d. Ploeg	Noord-Holland
28.	A. Koekkoek	Noord-Brabant
29.	Mw. Y. Schram	Noord-Brabant
30.	R.M. Lubbers	Zuid-Holland
31.	Mw. M. Steemers-van Winkoop	Limburg
32.	G. van Soest	Gelderland

De euro als bindmiddel

Europa

De euro is er. Weliswaar alleen nog giraal, maar toch. De invoering heeft veel werk meegebracht voor banken en beurzen, maar is heel rustig verlopen. Nu alles lijkt te gaan zoals gehoopt, wordt er plotseling geroepen om versnelde aanmaak van de munten en biljetten. Helaas is om technische redenen vervroegde invoering niet mogelijk. De Europese Centrale Bank wil er zelfs niet aan meewerken om de mensen 4 dagen eerder (na Kerstmis 2001) van munten en biljetten te voorzien om de wisseling van wettig betaalmiddel snel en pijnloos te laten verlopen.

Tot zover de praktische kanten van de euro. Er zijn ook nog andere kanten. Want het is ongetwijfeld waar, dat de euro de mensen in Europa dichter bij elkaar zal brengen. De munt dwingt regeringen beter samen te werken als het gaat om hun beleid met betrekking tot de begrotingen. Immers, als één land er een puinhoop van maakt, hebben we daar allemaal last van. Als de mensen gaan reizen kunnen ze in elf landen van Europa terecht met hun eigen munt. Europese zakenmensen gaan voor het eerst de wereldmarkt op met een eigen financiële identiteit en zijn niet meer onder alle omstandigheden afhankelijk van de koers van de dollar. De munt zal ongetwijfeld bevorderen, dat tarieven van accijnzen en BTW versneld naar elkaar gaan toegroeien. De mensen zien na de invoering heel duidelijk dat veel prijsverschillen tussen landen alleen te wijten zijn aan overheden. Nu al werken we aan een voorstel, dat bedrijven, die BTW terug moeten krijgen uit een ander land, op korte termijn al dat geld in eigen land kunnen verrekenen met hun belastingaangifte. Dat spaart enorm veel werk en vooral ergernis. Maar er wordt ook over andere belastingen gesproken, vennootschapsbelasting bijvoorbeeld. Maar voorzover ik kan zien houden de diverse regeringen daar de zeggenschap strak in handen. De Europese Unie is reëel genoeg om te zien dat er niet meer inzigt. Daarom heeft Commissaris Monti, overigens met succes, voorgesteld om belastingplannen van de lidstaten te coördineren om te voorkomen dat er schadelijke concurrentie ontstaat. Nou vind ik, dat een beetje concurrentie geen kwaad kan, maar het moet inderdaad niet zo zijn, dat de grondslag van onze belastingheffing

wordt uitgehold. Daar worden de gewone mensen de dupe van, omdat de staat, naar onze jarenlange ervaring, zijn geld toch érgens vandaan moet halen. Gaat al die harmonisering er nou toe leiden dat Nederland ophoudt te bestaan in de praktijk, omdat we al onze bevoegdheden afstaan? Geen sprake van! Als we kij-

ken naar de manier, waarop Europa is georganiseerd, dan is één ding duidelijk. Europa is een gemengd bedrijf. Niet in de agrarische zin natuurlijk. De Europese Unie is gebouwd op sterke nationale lid-

Het Europees Parlement wordt volwassen

Twintig jaar geleden, in 1979, werd het Europees Parlement voor het eerst rechtstreeks gekozen. Ruim 400 afgevaardigden uit toen 9 landen gingen moedig aan het werk. Bevoegdheden had het parlement nauwelijks. Adviesrecht was het belangrijkste recht en enig begrotingsrecht.

In 1984, 1992 en 1997/1998 kreeg het Europees Parlement geleidelijk aan meer te zeggen. Dat gebeurde via de Acte van Luxemburg (1984), via het Verdrag van Maastricht (1992) en via het Verdrag van Amsterdam (1997/1998). Inmiddels heeft het parlement over driekwart van de Europese wetgeving en de Europese Begroting mede het laatste woord.

Groter werd het Europees Parlement ook. Van ruim 400 afgevaardigden uit 9 landen in 1979 naar 626 namens 15 landen nu. Een parlement waarin zowel strikte Zweedse, Finse, Nederlandse, Duitse en Engelse parlementsleden zitten als de meer losse Zuid-Europeanen. Soms botsen niet alleen de politieke stromingen, maar dwars daar doorheen, ook de nationale politieke culturen binnen de politieke fracties. Meer parlementsleden, meer bevoegdheden, andere politieke tradities en culturen, het maakt het werk in het Europees Parlement nuttiger, intensiever en interessanter, maar tegelijk ook veel zwaarder. Het parlement waarvan ik als jonge Europarlementariër (34) in 1979 lid werd is niet meer te vergelijken met het Europees Parlement van nu. Het Europees Parlement is de kinderschoenen ontgroeid en begint volwassen te worden.

De problemen rond de goedkeuring achteraf van de rekeningen over de begro-

ting 1996, die bijna leidden tot het aftreden van twee commissarissen, laat ook zien dat het Europees Parlement zijn werk serieus neemt, niet meer met zich wil laten sollen en

zich ook niet meer wil laten kleineren. Wat ons, de leden van de CDA-delegatie, betreft hadden de twee commissarissen nu al mogen vertrekken. En de kou is ook niet uit de lucht. Wanneer uit het verslag van de speciale onderzoekscommissie, die nu wordt ingesteld en die voor 15 maart aanstaande moet rapporteren, blijkt dat een grote minderheid in het Europees Parlement gelijk had met haar kritiek, dan zullen de beide commissarissen alsnog moeten gaan. Dat vinden wij en dat lijken intussen ook leden van de Europese Commissie zelf te vinden. Deze hele kwestie komt dus eind maart terug in het Europees Parlement.

Het Europees Parlement, dat lange tijd gehandicapt werkte door een tekort aan bevoegdheden, begint een volwassen parlement te worden. En dat is goed. Het Parlement viert in juni haar twintigste verjaardag. De hoogste tijd om een volledige democratische rol te spelen tegenover de Europese Commissie en de Europese Ministerraad. Dat vindt de CDA-delegatie al lang en daaraan werkt de CDA-delegatie ook permanent. De komende Europese verkiezingen zouden een nieuwe steun in de rug moeten zijn voor een parlement dat na 20 jaar volwassen wordt en dat eindelijk volledige bevoegdheden krijgt en die ook wil waarmaken.

Hanja Maij-Weggen
Voorzitter CDA-delegatie
Europees Parlement

De terugkeer naar Europa

De uitbreiding van de Europese Unie is een project waarbij twee CDA-politici in het bijzonder betrokken zijn: Hans van den Broek als verantwoordelijk Europees Commissaris en Arie Oostlander als rapporteur van het Europees Parlement. Op 15 januari jl. organiseerde het Wetenschappelijk Instituut een conferentie over dat thema. Als ergens duidelijk blijkt dat de opbouw van de 'verantwoordelijke samenleving' essentieel is voor een ontwikkeling ten goede, dan is het wel in Centraal- en Oost-Europa.

Het is duidelijk dat de toetreding tot de Unie alleen open is voor die landen die de politieke waarden van rechtstaat en democratie, zoals die in de Unie leven, voor hun rekening nemen. Het gaat niet primair om de aanpassing aan de markteconomie. Daarvan komt zelfs niets terecht als het aan een functionerende rechtsorde ontbreekt. Van den Broek en Oostlander wezen respectievelijk op het belang van opleidingen en op de noodzaak van een maatschappelijk besef als draagvlak voor de toepassing van de normen van de rechtsstaat. Voor ons is veel vanzelfsprekend wat het ginds niet is. De Commissaris verheugde zich over de enorme groei van het aantal Non-Gouvernementele Organisaties (NGO's) in de kandidaatlidstaten. Een teken van een zich ontwikkelende 'verantwoordelijke samenleving'.

VERVOLG VAN PAGINA 24

staten, de Raad van Ministers, en Europese elementen als de Europese Commissie en het Europees Parlement. Belangrijk is nog dat het Europese Hof van Luxemburg op de achtergrond ervoor zorgt dat Europa een rechtsgemeenschap is en blijft en niet een samenwerking is, die is gebaseerd op botte macht. Groot en klein moeten zich houden aan de gezamenlijk opgestelde regels. Krachten en machten zijn op deze wijze in Europa evenwichtig verdeeld. Op korte en middellange termijn kunnen we als ideaal een federatief Europa voor ogen houden. Als richting om te voorkomen, dat we de tegenovergestelde kant uitgaan. Maar voorlopig voel ik me prima bij ons Europa als gemengd bedrijf. Voor een federatief Europa is meer nodig dan letters op mooi geschept papier. We moeten naar elkaar toegroeien, de mensen én de politieke culturen. Zoals we begin januari in Straatsburg gezien hebben, is dat een heel pijnlijk proces. Ik voel nog de blauwe plekken.

Karla Peijs
Lid van het Europees Parlement

Politieke waardengemeenschap

Het proces van de uitbreiding verloopt veel sneller dan verwacht. Des te belangrijker dat we met die landen steeds duidelijker een politieke waardengemeenschap vormen. Bisschop Van Luyn (Rotterdam) noemde naast het *acquis communautaire* (de verworvenheden van de Unie) de *esprit communautaire*. Aan die gemeenschapsgeest ontbreekt het in de huidige lidstaten nogal eens. De aanzienlijk ruimer denkende christen-democratische stichters van de Europese eenwording dachten eerder aan principes, waarden en idealen. En dat heeft ontzettend veel goeds gebracht.

De bisschop richtte zich, zeer realistisch, vooral op de jeugd in Oost en West. Ontmoetingen in Taizé staan daarvoor model. Hij noemde voorts een reeks van sociaal en ethisch geladen onderwerpen die in Europees verband aan de orde worden gesteld.

Het honderdtal aanwezigen bestond met name uit doeners. Mensen die in Oost-Europa bezig zijn met allerlei acties van humanitaire, sociale, culturele en educatieve aard. In de avondvergadering gin-

gen zij in dialoog met het forum onder voorzitterschap van Arie Oostlander. Drie vertegenwoordigers van kerkelijke organisaties Hogerbrink, Rigters en Van Zijl verrichtten de aftrap. Ervaring maakt nuchter. Zij waarschuwden bijvoorbeeld dat zich onder de duizenden NGO's vele niet-bonafide clubs bevinden die alleen maar op eigen belang uit zijn. Voorts zijn er heel wat die geen echte verworteling in de samenleving hebben. Kerken stuiten op de tegenstellingen tussen orthodoxen en katholieken die als een scheur door Europa loopt. Kerkelijke hulp was tot eind 1989 doorgaans 'stille hulp'. Dat kost een hele omschakeling! Het vakbondswezen is soms erg versnipperd. Maar er zijn ook zeer veel goed lopende projecten. En laten we niet vergeten dat die landen zichzelf bevrijd hebben. De confrontatie tussen al die doeners en de politiek smaakt naar meer. Op zo'n conferentie ontmoet je precies het type burgers waarvoor het CDA een politiek tehuis kan zijn: geëngageerd ten bate van anderen, een ideaal, normen en waarden. Kortom, mensen die een zinnig doel in het leven hebben. Voor de bestuurders zijn zulke ontmoetingen belangrijk omdat je door te delen in de ervaring van de doeners je beleid effectiever kunt maken. Leerzaam naar twee kanten. Bondgenoten voor de samenleving.

(foto: Dirk Hol)

Wat doen Europarlementariers. Deze keer Jan Sonneveld. Sonneveld is lid van de Commissie Landbouw en Rapporteur voor de Landbouwbegroting 1998 en 1999.

Zondag 10 januari

Hoewel ik het al een beetje aan voelde komen blij ik door de griep geveld. Ik voel me hondsberoerd en kom de hele dag mijn bed niet uit. Ik heb ook flinke verhoging. 's Avonds trek ik de enig juiste conclusie: zo kan ik niet morgen met de trein naar Straatsburg. Ik informeer Cornelis Visser, mijn medewerker, die voor mij de zaken zoveel mogelijk zal waarnemen en mij op de hoogte zal houden. De komende week zullen voor de Nederlandse landbouw belangrijke onderwerpen aan de orde komen. Over vijf grote onderwerpen uit het Agenda 2000-dossier zal tijdens deze vergadering een afrondend debat worden gehouden. Met name in de zuivelsector zijn de zaken in de EVP-fractie niet zo gelopen, dat wij daarmee thuis durven te komen. Ik heb daarom met behulp van meer dan 30 handtekeningen binnen en buiten de EVP-fractie een amendement in stelling gebracht om de zaak voor de plenaire behandeling recht te zetten. En dan door een griep geveld worden

Maandag 11 januari

Ik verzoek mijn medewerkster Rosalie van den Biesen de Chief-Whip van de fractie op de hoogte te stellen dat ik verhinderd ben aan de stemmingen deel te nemen. De EVP-fractie stelt sancties op tegen het zonder geldige redenen niet deelnemen aan de stemmingen. Het blijkt dat het grootste deel van de vergadering in Straatsburg gewijd zal zijn aan de behandeling van een motie van wantrouwen tegen de Europese Commissie. Het kost dit keer geen moeite om in Nederland via TV, radio en krant goed te volgen wat er in Straatsburg allemaal gebeurt. In december 1998 heeft het Parlement met steun van de EVP geweigerd om de Commissie goedkeuring te verlenen voor uitvoering van de begroting 1996. De fractie van Europese socialisten heeft daarop een motie van wantrouwen ingediend, er vanuit gaande dat deze met grote meerderheid zou worden verworpen en het wantrouwen in de Commissie zou worden

bevestigd. Nu blijkt dat zowel binnen de EVP als binnen de socialistische fractie een groot aantal leden bereid is de motie van wantrouwen te steunen.

Dinsdag 12 januari

Dinsdag voel ik me nog niet in staat om te reizen en als dat niet snel verbeterd heeft het geen zin meer. Cornelis doet mij uitvoerig verslag van een laatste vergadering van de landbouwwerkgroep van de fractie voor de plenaire behandeling. Mijn zuivelactie dwingt de EVP-leden duidelijk positie te kiezen, ook bij mijn afwezigheid. Inmiddels is besloten het debat over Agenda 2000 op woensdag ge-

Jan Sonneveld

woon te laten doorgaan, maar de stemming wordt verschoven naar donderdag 28 januari 1999.

Woensdag 13 januari

Woensdagavond zit ik alsnog in het vliegtuig. In het vliegtuig naar Straatsburg zit ook een cameraploeg. Ik blijf met een Netwerk-equipe aan boord te zitten. Tijdens de vlucht interviewt de TV-journalist me over mijn beweegredenen om toch naar Straatsburg te gaan.

Donderdag 14 januari

Ik volg eerst een woelige fractievergadering. Wel merk ik dat binnen de fractie de standpunten net zo uiteenlopen als vorige week. De CDU/CSU is echter vaster dan ooit besloten dit keer geen enkele consideratie met de Commissie te hebben. Ze zullen vrijwel en bloc een motie van wan-

trouwen steunen. De CDA-delegatie zet volledig in op een egewone resolutie van EVP/Liberalen en Groenen, waarin we twee commissarissen verwijten politiek en beheersmatig gefaald te hebben. We raden hen aan zelf te besluiten op te stappen. Bij de motie van wantrouwen besluiten we ons van stemming te zullen onthouden. Onze stemonthouding is gebaseerd op het argument dat het Europees Parlement het in de toekomst juist van die individuele verantwoordelijkheid zal moeten hebben. We moeten daarom niet aan het weinig effectieve (want zelden bruikbare) middel van het heenzenden van de hele Commissie meewerken. Het mijns inziens wijze clubje dat zich van stemming onthoudt is maar klein (5% van het totaal): waaronder vrijwel alle Nederlandse CDA'ers.

Vrijdag 15 januari

's Ochtends neem ik deel aan een bijeenkomst met een tiental Amerikaanse Congresleden. Ik krijg het woord als het over landbouw gaat. Ik merk dat de EU-ambassadeur in Washington met zichtbaar genoegen luistert naar enkele kritische opmerkingen die ik maak over de wederzijdse irritaties met betrekking tot de toepassing van WTO-afspraken. (De mislukking van het VS-beleid om het in de landbouw zonder subsidies te stellen en vooral de Amerikaanse dreigingen met strafmaatregelen nog voordat er een WTO-uitspraak over is gedaan.) Bij zo'n gelegenheid ben ik blij dat ik op de hoogte ben van wat er speelt in het interne beleid van de Verenigde Staten. Ik word een aantal keren gebeld door mensen die dachten dat ik de afgelopen week thuis het bed had gehouden. Ze hadden mij donderdagavond echter plotsklaps op tv gezien. Ik ben uitgebreid in beeld geweest als de zieke Europarlementariër, die toch nog naar Straatsburg op reis is gegaan om over de motie van wantrouwen te kunnen stemmen. Mijn te genuanceerde antwoord over mijn eventuele teleurstelling over de uitslag is niet uitgezonden. Maar al met al hoef ik niet ontevreden te zijn over mijn bijdrage en de rol van het Europees Parlement in deze uitzending van Netwerk.

Oudaendebat over heroïne verstrekking

In het kader van meer debat in de partij organiseert het CDA regelmatig discussiebijeenkomsten in het stadskasteel Oudaen te Utrecht. In deze 'Oudaen-bijeenkomsten' worden de standpunten van de Tweede-Kamerfractie van het CDA ter discussie gesteld. Op 3 februari aanstaande vindt een Algemeen Overleg plaats van de Vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport van de Tweede Kamer over het voorstel van minister Borst om in het experiment verstrekking van heroïne onder medisch toezicht een volgende stap te zetten. Ter voorbereiding daarop organiseert het CDA op maandag 1 februari aanstaande een debat met als thema 'Medische verstrekking van heroïne', in stadskasteel Oudaen aan de Oudegracht 99 te Utrecht. Het debat begint om 20.00 uur, de zaal is vanaf 19.00 uur open.

Het verkiezingsprogramma van het CDA 'Samenleven doe je niet alleen' spreekt zich uit voor het bij wijze van experiment mogelijk maken van gecontroleerde en tijdelijke verstrekking van heroïne onder medisch toezicht, uitsluitend in het kader van een behandeling gericht op afkicken. Het CDA heeft daarom destijds ingestemd met het experiment vanwege het kleinschalige karakter. Wel heeft het CDA kanttekeningen geplaatst bij het vrijblijvende karakter van het experiment (niet gericht op afkicken en niet in een gesloten setting). Het huidige voorstel van de minister houdt een volgende stap in van het experiment van enkele tientallen naar ongeveer 750 personen. De vraag werpt zich op of een dergelijke opzet gewenst is en nog wel past binnen de kaders van het verkiezingsprogramma? Kortom: dient het CDA in te stemmen met dit voorstel? Deze vraag zal centraal staan

in de discussiebijeenkomst. Aan dit debat werken mee de heer R. Geurs (hoofd afdeling zorg GGD Rotterdam), de heer F. Koopmans (voorzitter Stichting de Hoop te Dordrecht) en namens de Tweede-Kamerfractie in ieder geval de heren W. G.J.M. van de Camp en S. Buijs. Het debat staat onder leiding van de heer J.J.L.M. Janssen (burgemeester van Bunnik en lid van het CDA-Partijbestuur). Voor nadere informatie over deze discussiebijeenkomst kunt u contact opnemen met Peter Spierings, telefoon 070-3424833 of Giovanni Wouters, telefoon 070-3424834.

Themabijeenkomsten 'Respect'

Ouderenbeleid is meer een kwestie van respect, wederkerigheid en kansen om actief mee te blijven doen in het hart van de samenleving dan van meer geld en meer rechten. Dat is de hoofdlijn van 'Respect. Een christen-democratische visie op ouderenbeleid', een nieuw rapport van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA.

Het CDA wil als partij van het debat graag de discussie aangaan over de plaats van ouderen in onze samenleving. Met een sterk accent op de regio worden daartoe drie werkconferenties georganiseerd. Deelnemers, oud en jong, kunnen daar van gedachten wisselen over 'respect' door de generaties heen.

De eerste conferentie is op 13 februari in Zwolle in de Hogeschool Windesheim en duurt van 11.00 uur tot 15.00 uur. Windesheim is uitstekend bereikbaar met zowel openbaar vervoer als met de auto. Het programma bevat 4 werksessies over onderwerpen als loopbaanproblematiek en leeftijdscriminatie, vrijwilligerswerk, leefbaarheid platteland en zorg en arbeid. Aan de werksessies nemen lokale, regionale en landelijke CDA-

politici deel alsmede vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en deskundigen. Daarnaast is er een videopresentatie en een panel waar de zaal volop mee kan discussiëren. De dag wordt omlijst met muziek en andere culturele optredens. In de volgende CD/Actueel treft u informatie aan over de werkconferenties in Haarlem op zaterdag 20 februari, in Bergen op Zoom op zaterdag 20 maart en over de slotconferentie in Nijmegen op zaterdag 17 april.

De bijeenkomst in Zwolle is - op een kleine bijdrage in verband met de lunch - vrij toegankelijk voor jong en oud. U kunt zich opgeven bij mevrouw M.A. van de Griendt-van den Berg, CDA-Partijbureau, telefoon 070-3424813. Introcucés zijn van harte welkom.

Manifestatie 'Op weg naar een gebruiksvriendelijke informatiesamenleving'

Op woensdag 24 februari aanstaande organiseren CDA-europarlementariër Wim van Velzen en Lambert van Nistelrooij (gedeputeerde in Brabant) in het Evoluon te Eindhoven een informatie/activiteitendag. Jong en oud kunnen zich hier laten informeren over onze toekomstige samenleving. Veel bedrijven, instanties en organisaties zijn aanwezig. Zij verschaffen u tijdens deze dag praktische informatie over de vele (technische) mogelijkheden (onder andere in huis, de gezondheidszorg, beveiliging). Tijdens de dag kunt u zelf ook actief aan verschillende projecten deelnemen. Om 10.30

uur zal het Evoluon zijn deuren openen. De toegang is gratis (consumpties en lunch zijn voor eigen rekening). Rond 15.00 uur zal er een muzikaal intermezzo zijn, waarna de manifestatie rond 16.30 uur wordt afgerond. Voor informatie kunt u contact opnemen met Jan Hutten, telefoon 073-6901213.

Wat is verschenen

Bestuursforum

Het januarinumnummer van Bestuursforum staat geheel in het teken van de komende verkiezingen van provinciale staten. Een aantal provinciebestuurders belichten de rol van de provincie ten aanzien van bepaalde onderwerpen, die in de komende statenperiode de nodige aandacht van beleidsmakers zullen vragen.

Prof. dr. A.C. Zijderfeld, hoogleraar sociologie aan de Erasmusuniversiteit, staat stil bij de plaats van de provincie in Europa. De Limburgse gedeputeerde drs. M.J.A. Eurlings schetst de problematiek en noodzaak van de jeugdzorg. Drs. P.L.B.A. van Geel, gedeputeerde in Noord-Brabant, gaat in op de consequenties van en de provinciale rol bij de uitwerking van de Reconstructiewet varkenshouderij.

Verkeer en vervoer is vanouds een belangrijke provinciale taak. Mevrouw C. Scheurer, voorzitter van de CDA-statenfractie in Gelderland, beschrijft de ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid in deze provincie. Verder een bijdrage van dr. E.J. Janse de Jonge, statenlid in Noord-Brabant, over de vraag hoe provincie en steden

gezamenlijk, als een tandem, kunnen opereren, en van jhr. mr. K.F.H. Schorer, burge-meester van Renswoude, over de relatie tussen de opkomst bij verkiezingen en gemeentelijke herindeling. Bestuursforum verschijnt tienmaal per jaar. Een abonnement kost f 45,-. Bel of schrijf voor een abonnement of een gratis proefnummer: CDA-bestuurdersvereniging, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, telefoon 070-3424890, fax 070-3643417.

Human resource

Op zaterdag 6 maart aanstaande organiseert het Steenkampinstituut een workshop human resourcebeleid. Vraag bij dit beleid is: hoe gaan we in het CDA om met de talenten van onze leden? Hoe werven en selecteren we, wat doen we met de mensen die niet op de kandidatenlijst komen, op welke wijze kunnen we mensen die zich willen inzetten voor de christendemocratie betrekken bij partijactiviteiten?

De kosten bedragen f 75,-. Plaats: SBI te Doorn. U kunt zich opgeven bij het Steenkampinstituut, telefoon 070-3424860.

Agendasetting en oppositievoeren

Twee onderwerpen die veel met elkaar te maken hebben komen aan de orde in de workshops van het Steenkampinstituut op zaterdag 10 april aanstaande. Hoe kan een fractie of afdeling zich profileren, los van het feit of men in het college zit.

De kosten bedragen f 75,-. Plaats: SBI te Doorn. U kunt zich opgeven bij het Steenkampinstituut, telefoon 070-3424860.

Belangrijke e-mailadressen

Het e-mailadres van het CDA-

Partijbureau is: bureau@cda.nl.

Veel gelieerde organisaties in het CDA-huis, een aantal afdelingen en de voorlichting van de CDA-Tweede Kamerfractie beschikken over een e-mailadres.

Partijvoorzitter Helgers is bereikbaar via: helgers@cda.nl
Redactie CD/Actueel en Appèl: redactie@cda.nl
Steenkampinstituut: steenkampinstituut@cda.nl
Wetenschappelijk Instituut voor het CDA: wi@cda.nl
Voorlichting van de CDA-Tweede Kamerfractie: cda.voorl@tk.parlement.nl

Ledeninformatielijn

Met al uw vragen over het lidmaatschap kunt u direct terecht bij de ledeninformatielijn. De ledeninformatielijn is geopend van maandag tot en met donderdag tussen 13.00 uur en 15.00 uur. Het telefoonnummer is: 070-3424869.

Radio

De uitzendingen van het CDA op de radio zijn te beluisteren via Radio 5 van 17.50 uur tot 18.00 uur op vrijdag 5 februari en 19 februari.

Televisie

De uitzendingen van het CDA op televisie zijn te zien op:

- dinsdag 2 februari op Nederland 1 om 11.54 uur,
- dinsdag 2 februari op Nederland 1 om 19.00 uur,
- woensdag 17 februari op Nederland 2 om 15.53 uur,
- woensdag 17 februari op Nederland 3 om 21.52 uur,
- vrijdag 26 februari op Nederland 3 om 13.07 uur.

Relatiegeschenken

Twee nieuwe geschenken zijn vanaf 5 januari 1999 te bestellen bij het CDA: een fles wijn en een pen. De wijn is een

rode bordeaux in een fles met CDA-etiket. De wijn wordt geleverd in een stevige houten kist en kost f 22,50.

De zwarte pen is van het merk Quill en heeft het CDA-logo in de top. De stijlvolle pen is navulbaar, wordt geleverd in een kartonnen geschenkdoosje en kost f 22,50. (De prijzen zijn exclusief verzendkosten.) Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Carina Hoff, telefoon 070-3424817.

CDA-logo

Voor advertenties, folders en dergelijke is het CDA-logo verkrijgbaar, zowel als print als op floppy. U kunt dit aanvragen bij de sector Vereniging en Communicatie, telefoon 070-3424817.

Spreekbeurten

Groningen

Donderdag 11 februari
Agnes van Ardenne, Zaal Ubegaheem, Burchtweg 4, Sauwerd, 20.00 uur.

Drenthe

Vrijdag 5 februari
Klaasje Eisses, Gemeentehuis en wijkcentrum Hoozevee, 12.30 uur.

Donderdag 11 februari

Marnix van Rij, Hotel Tulip Inn Hoozevee, Mathijnsstraat 1, Hoozevee, 20.00 uur.

Vrijdag 19 februari

Klaasje Eisses, Cultureel Centrum De Winsinghof, Roden, 20.00 uur.

Woensdag 24 februari

Klaasje Eisses, De Voorhof, Hoozeveeweg, Westerboer, 09.30 uur.

Overijssel

Zaterdag 6 februari
Theo Rietkerk, gebouw De Tonnen, Hellendoorn, 10.00 uur.

Maandag 8 februari

Theo Rietkerk, De Arninckhof, Kerkepad 3, Hardenberg, 20.00 uur.

Dinsdag 23 februari

Marnix van Rij, Hotel restaurant De Gulle Waard, Vlederstraat 11, Denekamp, 20.00 uur.

Woensdag 24 februari

Marnix van Rij, Hotel Zwarte water, De Vlakte 20, Zwartsluis, 20.00 uur.

Gelderland

Woensdag 3 februari
Ria Oomen, Wychen, 20.00 uur.

Utrecht

Vrijdag 5 februari
Maria van der Hoeven, Hogeschool Utrecht, Oudenoord 33, Utrecht, 14.30 uur.
Wim van de Camp, Postiljon Hotel, Rijksweg A12 - afrit 19, Bunnik, 14.00 uur.

Dinsdag 16 februari

Karla Peijs, Kerkelijk centrum De Rank, Nijenmonde 2, Nieuwegein, 19.30 uur.

Zuid-Holland

Maandag 1 februari
Karla Peijs, Vrouwenhuis Treize, Lange Houtstraat 13, Den Haag, 20.00 uur.

Dinsdag 2 februari

Karla Peijs, Helsdingse Achterweg 18, Vianen, 10.00 uur.

Zaterdag 6 februari
Bartho Pronk, Bowlingcen-
trum Oude Tol, Hoofdstraat
147, Sassenheim, 14.00 uur.

Woensdag 10 februari
Theo Rietkerk, Bevrijdings-
kerk, Boshuizerkade, Leiden,
19.30 uur.

Donderdag 25 februari
Agnes van Ardenne, De Kas-
tanjehof, Wateringen, 20.00
uur.

Vrijdag 26 februari
Wim van Velzen, Ministerie
van Buitenlandse Zaken, Van
Kleffenzaal, Den Haag,
09.15 uur.

Zeeland
Dinsdag 16 februari
Wim van Velzen, De Vroone,
Kapelle, 20.00 uur.

Maandag 22 februari
Agnes van Ardenne, Dorps-

huis Ons Leven, Poelvoorde-
straat 3, 's-Gravenpolder,
20.00 uur.

Limburg
Maandag 1 februari
Ria Oomen, Gemeenschaps-
huis De Stip, Pastoor de Hex-
straat 10, Meerssen, 20.00
uur.

Maandag 22 februari
Ria Oomen, Centrum Roer-
mond, 19.30-21.30 uur.

Gerrit van Dam overleden

Op 21 januari overleed het
oud-Tweede Kamerlid Gerrit
van Dam. In Appèl van 27 fe-
bruari aanstaande wordt hier
aandacht aan besteed.

Christen Democratische Verkenningen nieuwe stijl

Christen Democratische Verkenningen is vernieuwd. Het maandblad van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA, dat zich steeds meer heeft ontwikkeld tot een gezaghebbend forum voor inhoudelijke discussie vanuit de christen-democratie, heeft niet alleen qua lay out een gedaantewisseling ondergaan maar ook de inhoudelijke opzet is volledig veranderd. Behalve artikelen staan er nu ook interviews, columns, boekbesprekingen, overdenkingen en nieuwsfeiten in.

Op 25 januari jl. vond in het perscentrum Nieuwspoort de perspresentatie plaats van het januari-nummer. Redactievoorzitter prof.dr. E.M.H. Hirsch Ballin schetste eerst de achtergronden van CDV nieuwe stijl, waarna hij het eerste exemplaar overhandigde aan mr. J.G. de Hoop Scheffer, voorzitter van de CDA-fractie in de Tweede Kamer.

De Hoop Scheffer hield vervolgens een betoog over 'een oppositie met visie'. Daarna was het de beurt aan aankomend CDA-voorzitter mr. M.L.A. van Rij die een column uitsprak over het thema 'Over de koers geen misverstand'. Mevrouw mr. P.C. Lodders-Elffrich, vice-voorzitter van het CDA, sloot de presentatie. Zij nam een voorschot op haar nieuwe maandelijkse rubriek 'Bezinning' in CDV.

Het thema van het januarinumnummer is 'Terug naar de arena'. Hierin wordt de handschoen opgepakt door CDA-politici die controversiële thema's aanpakken. U kunt het januarinumnummer van CDV bestellen via telefoon 070-3424888.

Telefonisch spreekuur partijvoorzitter

Wilt u persoonlijk spreken met
partijvoorzitter Hans Helgers over het
CDA? Dat is mogelijk.

Hij houdt telefonisch spreekuur op
maandag 1 febru-
ari van 11.00 tot
12.00 uur en op
donderdag
18 februari van
12.00 tot 13.00
uur.

U kunt hem
bereiken op
telefoonnummer
070-3424802.

Hans Helgers

(foto Dirk Hol)

Politiek saai? Dat had je gedacht. Politiek gaat over heel veel verschillende, maar altijd belangrijke dingen. Politiek raakt iedereen en is zo saai als je het zelf wilt maken. Gelukkig blijven jongeren in de politiek geïnteresseerd. Het CDA neemt jongeren serieus. Daarom vind je in het vervolg in ieder nummer van "Appèl" een speciale jongerenpagina. Thema's die jou en je vrienden bezighouden worden hier besproken. En misschien nog wel leuker: jij kunt meepraten! Iedere keer kun je een vraag stellen aan een kamerlid en reageren op een stelling. Blijf niet aan de kant staan en doe dus mee. Heb je vragen of opmerkingen over deze rubriek? Laat het ons weten ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Is er wel zinvol geweld?

In de nacht van zondag 9 januari worden in het Gorcumse muziekcafé Bacchus drie jonge meisjes getroffen door een vuurzee van kogels. Zij stonden op het punt het café te verlaten en stonden te wachten op hun jassen. De 18-jarige Marianne Roza uit Gorinchem overleed ter plekke. Froukje Schuitemaker, 17 jaar uit Sleeuwijk, bezweek de volgende dag aan haar verwondingen. Ze werden het zoveelste slachtoffer in ons land van zinloos geweld. De schietpartij in het Zuid-Hollandse provinciestadje beheerste dagenlang het nieuws in de media. De zaterdag erna, 16 januari, liepen 25.000 mensen mee in een stille tocht door de nauwe straatjes van Gorcum. Honderden jonge mensen droegen een T-shirt met de veelzeggende tekst "Is er wel zinvol geweld???" In de fontein op de Grote Markt werden duizenden witte rozen neergelegd.

"Het was een indrukwekkend moment van saamhorigheid", zegt Bert Duizer, een van de jongeren die in die bewuste

nacht ook aanwezig was in het muziekcafé. Hij was in de dagen erna een van de initiatiefnemers van de stille tocht. "Het is heel aangrijpend geweest. Vooral die eerste momenten na de schietpartij. Je hebt een ontzettend gevoel van machteloosheid. Samen met een paar vrienden hebben we besloten om dat gevoel van machteloosheid om te zetten in iets zinvol. In de eerste plaats voor de familie van de slachtoffers. Maar ook als signaal naar de politiek. Wanneer wordt er nu eindelijk iets gedaan aan wapenbezit. Wanneer krijgt de politie nu eindelijk eens meer bevoegdheden?"

De schietpartij dreunt nog steeds na in Gorinchem. "Sommige jongeren durven voorlopig niet uit te gaan. Ikzelf begin nu eindelijk een beetje rust te krijgen. En dat lukt ook. Want de hulp die we van allerlei instanties krijgen is werkelijk fantastisch."

Stelling

"Als er meer cameratoezicht zou zijn in uitgaansgebieden, durf ik weer uit te gaan."

Wat vind jij, zijn camera's nodig of niet? Zijn er andere oplossingen te verzinnen, of valt het met die onveiligheid eigenlijk wel mee?

Stel je vraag aan Camiel Eurlings

Camiel (25) is sinds mei van dit jaar lid van de Tweede Kamer voor het CDA. Hij is tegelijk het jongste kamerlid. Hij houdt zich binnen de Kamer onder andere bezig met jeugdzaken, hoger onderwijs en welzijnsbeleid. Heb je vragen aan Camiel stuur ze ons op en je krijgt gegarandeerd antwoord. De leukste, gekste of boeiendste vraag, wordt in het volgende nummer van Appèl afgedrukt, evenals het antwoord van Camiel Eurlings.

Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Paspoort nieuw lid

Puzzel '99

Woordzoeker

In dit letterdiagram is een begrip - bestaande uit twee woorden - van 29 letters verborgen. De letters zijn onderling met elkaar verbonden. Dat kan omhoog of omlaag, vooruit of achteruit, opzij of diagonaal zijn. Zoek de woorden en stuur uw oplossing voor 15 februari a.s. naar: CDA-redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Onder de goede inzenders worden 3 CD-bonnen verloot.

Naam: Guus Mulders

Woonplaats: Moergestel

Geboren: 3 maart 1964

Beroep: economisch geograaf en zelfstandig ondernemer

Waarom ben je lid geworden van het CDA?

"Twee jaar geleden heb ik het bedrijf van mijn ouders overgenomen, een dagrecreatiebedrijf. Bij de omzetting van deze voormalige varkenshouderij naar een recreatiebedrijf kreeg ik veel te maken met de politiek. Daarom leek het mij goed om lid te worden van een partij. De keuze voor het CDA is vanuit persoonlijke overtuiging."

Welke drie thema's spreken je het meeste aan in de politiek?

"Mijn interesse gaat, vanwege mijn achtergrond, uit naar de economische ontwikkeling en de ruimtelijke gevolgen daarvan. Een voorbeeld hiervan is de plattelandsontwikkeling en dan met name de gevolgen voor de landbouw en natuurontwikkeling. Maar daarnaast ook de sociale gevolgen door de economische neergang in de verschillende landbouwsectoren; het welzijn van de mensen."

Wat zou de partij moeten verbeteren?

"Het CDA zou eenduidiger moeten communiceren naar de bevolking toe. Duidelijker zeggen waar de partij voor staat en daarbij meer zelfvertrouwen uitstralen."

Lezen: "Economische tijdschriften, recreatievakbladen, NRC Handelsblad en het Brabants Dagblad."

Hobby's: "Ik houd van hardlopen, wandelen en fietsen."

Motto: "Waarom moeilijk doen als het makkelijk kan."

A	L	E	S	T
I	E	Z	I	A
C	I	N	N	T
N	K	E	G	E
I	R	E	V	N
V	O	R	P	Z

Oplossing puzzel 19 december '98

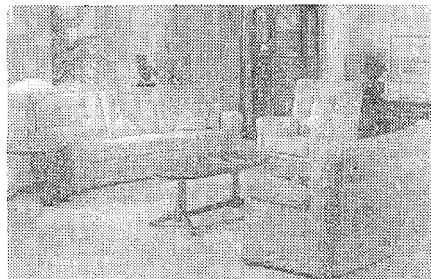
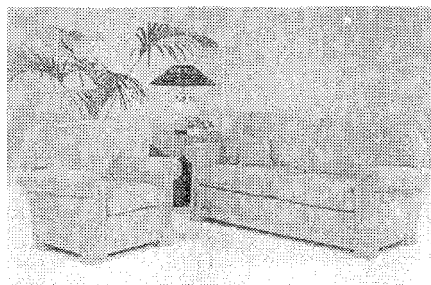
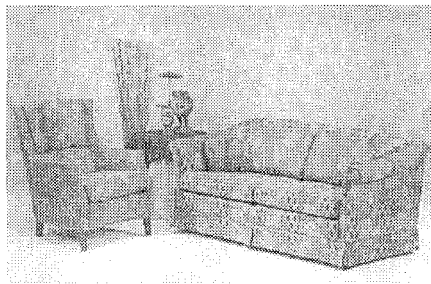
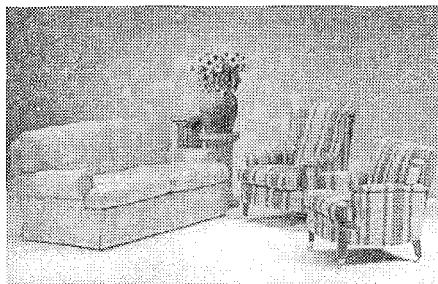
De oplossing van de puzzel in het ledennummer van 19 december 1998 is jaarwisseling. Winnaars van een CD-bon zijn: A.J. van Dulst uit Hoofddorp, Christine Halma uit Berkel en Rodenrijs en Y.J. van de Lageweg uit Creil.

VAN TRIEST VEEVOEDERS B.V.

Hoogeveen

40 jaar specialist in vochtrijke krachtvoerders en ruw veevoer.

**DRIE ETAGES
STIJLMEUBELEN NU
GRANDIOOS AFGEPRIJSD**

STIJLMEUBELEN - TAPIJTEN - GORDIJNEN

”Klassiek Wonen”

®

W. SCHERRENBURG & Zn.

Molenstraat 67 - EDE - Tel. 0318 - 615732

Vrijdag koopavond

Parkeren voor onze deur

Ledenblad van het

CDA

Christen Democratisch

19e jaargang
25 febr. 1999
nummer 2

APPETIT

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

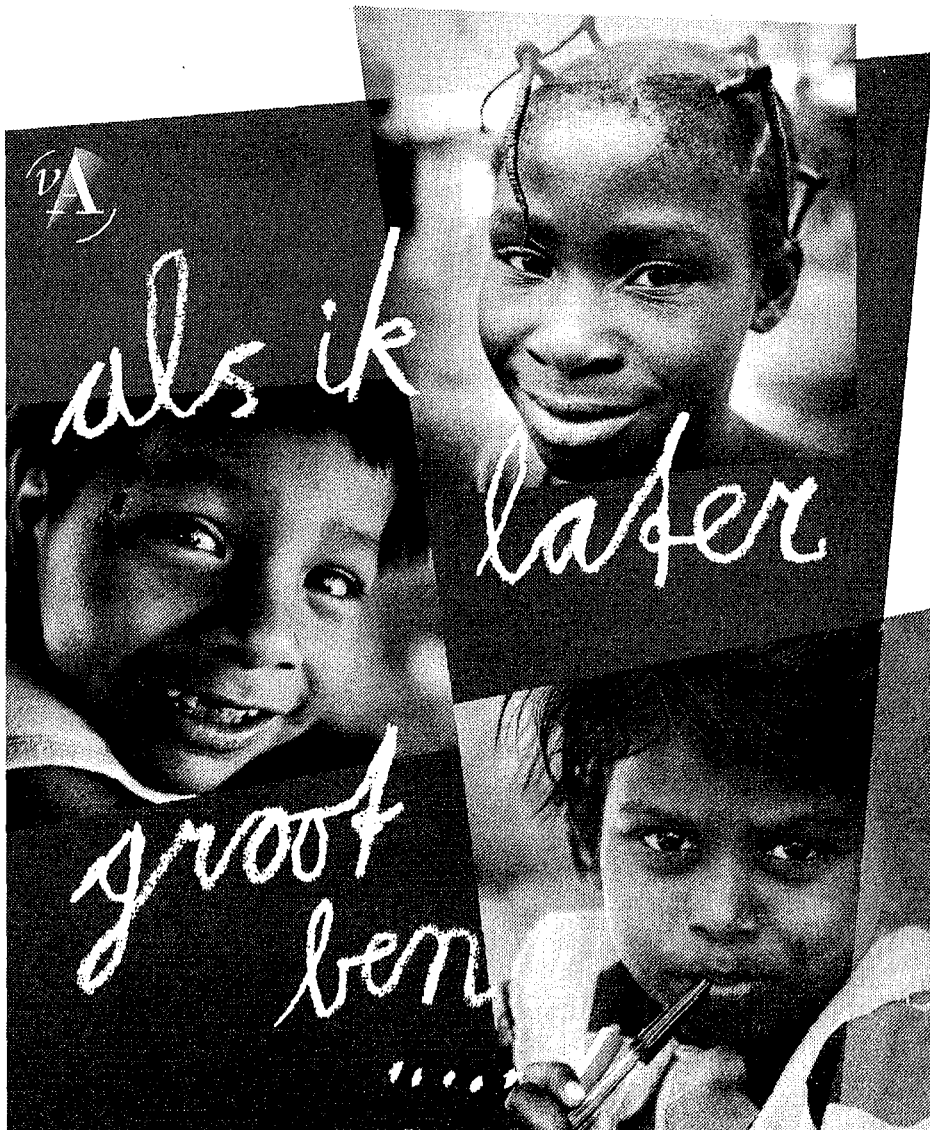
Met CDA-verkiezingskaart

Stem 3 maart CDA!

**IN DIT
NUMMER**

● **Belangrijk CDA-Congres op 27 februari in Utrecht** ● **Statencampagne in volle gang** ● **Vertrek partijvoorzitter Helgers**

Weet u nog waar ú van droomde?

Welke idealen u had en hoe u dacht dat uw toekomst er uit zou zien? Vandaag is er een andere generatie. Met nieuwe dromen en idealen. Elk kind heeft ze. Als ik later groot ben, wat heb ik dan voor beroep, zal ik gelukkig zijn, arm of rijk?

Het maakt nogal verschil waar je opgroeit of je idealen en dromen ook werkelijkheid worden. Kinderen in Nederland hebben veel meer kansen dan hun leeftijdgenootjes in arme landen.

Vastenactie wil ook de idealen van miljoenen meisjes en jongens in Afrika, Azië en Latijns-Amerika een toekomst geven. Dat verdienen ze. U kunt daarbij helpen. Via Vastenactie. Giro 5850.

Wilt u meer weten? Bel 071 515 9 515.

GEEF HUN IDEALEN EEN TOEKOMST

VASTENAKTIE GIRO 5850

een campagne van Balance. Gevestigd

APPEL

Ledennummer van het CDA

COLOFON

De Begeleidingscommissie van het ledennummer werkt onder verantwoordelijkheid van het CDA-bestuur

Leden Begeleidingscommissie:

Gert Groenendijk
Marcel Meijer
Heleen Veringa-Loomans
Hans van der Vlies

Aan dit nummer werkten verder mee:

Willem Camphuis, Frank van der Heuvel,
Carina Hoff, Eduard Slootweg, Patrick
Tetteroo en Jack de Vries

Eindredactie/redactie-secretariaat:

Marcel Meijer
Heleen Veringa-Loomans

Lay out:

Jessica Koster

Druk:

Koninklijke BDU Grafisch Bedrijf B.V.

Advertentieacquisitie:

BDU Speciale media producties
Postbus 67, 3770 AB Barneveld
telefoon 0342-494262, fax 0342-494299

Redactie-adres

Dr. Kuiperstraat 5
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
telefoon 070-3424888, fax 070-3602106
e-mail: redactie@cda.nl

CDA-huis

Internet-adres: <http://www.cda.nl>
e-mail: bureau@cda.nl

Ledeninformatielijn: van maandag t/m
donderdag tussen 13.00 en 15.00 uur,
telefoon 070-3424869

Het CDA-huis is vanaf station Den Haag
CS bereikbaar met tram 1 en 9.

Het volgende ledennummer verschijnt
op 17 april aanstaande.

Foto voorpagina: Partijvoorzitter Helgers
camvst met andere CDA-ers op de Markt
in Den Bosch. (Foto: Dirk Hol)

De campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen van 3 maart is momenteel in volle gang. In deze uitgave volop aandacht voor deze verkiezingen. Pagina 4, 5, 11, 14, 16, 17, 18, 20 en 21.

Verder onder andere:

Fractievoorzitter De Hoop Scheffer pleit voor spreiding provinciale verkiezingen **5**
Vertrek partijvoorzitter Helgers **6**
Hannie van Leeuwen lijsttrekker bij Eerste Kamerverkiezingen **11**
Tweede Kamer **12**

Met uitneembaar katern
'Vrouw en politiek'

Speciale CDA-verkiezingskaart

Bij deze uitgave van Appel is een speciale CDA-verkiezingskaart gevoegd. Geef of stuur deze kaart aan een familielid, vriend, kennis of collega. Kaarten zijn gratis te bestellen op het CDA-bureau, tel. 070-3424812/888.

- 14 Campagnenieuws
- 15 Kom naar CDA-Congres in Utrecht
- 16 De inzet van het CDA bij de Provinciale Statenverkiezingen

Stem 3 maart CDA!

Over zes dagen, op woensdag 3 maart, zijn er verkiezingen voor de Provinciale Staten. Tal van CDA-ers voeren momenteel met hart en ziel campagne om de christen-democratische boodschap goed over het voetlicht te brengen. Het CDA staat voor de kwaliteit van de samenleving en werkt aan een provincie waarin mensen zich thuis kunnen voelen. Dat betekent leefbaarheid centraal stellen voor stad en platteland. En dat heeft gevolgen voor het huisvestingsbeleid, het milieu en het vervoer.

Het CDA wil verder in de provincies het maatschappelijk initiatief en de betrokkenheid van mensen op elkaar via vrijwilligerswerk en mantelzorg stimuleren. Het CDA vraagt ook om respect en ruimte voor identiteit en eigenheid; tegen de tendens van bureaucratie en commercie in. Dus geen ondermijning van identiteit in maatschappelijke organisaties.

Christen-democraten stellen zich ten doel richting te geven aan nieuwe ontwikkelingen en tegelijk het karakteristieke te koesteren waar mensen zo aan hechten.

Die christen-democratische boodschap wordt gecombineerd met grote bestuurskracht. In alle provincies heeft het CDA gedeputeerden en bestuurt het mee; en dat moet zo blijven. De inwoners van de provincies zijn gebaat bij een sterk CDA.

Stem daarom zelf CDA en wijs andere kiezers op het belang op 3 maart ook CDA te stemmen.

De Begeleidingscommissie

"Vrijwilligers verdienen meer waardering"

De harde fase van de campagne voor de Statenverkiezingen op 3 maart aanstaande is begonnen. De kandidaten maken zich op voor de laatste week. Een gesprek met lijsttrekker Herman Kemperman, tevens gedeputeerde in Overijssel, over de belangrijkste onderwerpen die in deze provincie aan de orde zijn.

Kemperman: "Er is in de samenleving veel gevoel van onveiligheid. Dat het niet alleen maar een gevoel maar realiteit is, kun je dagelijks in de media vernemen. Hoewel er inmiddels maatregelen worden genomen om dit belangrijke maatschappelijke probleem aan te pakken, moet je helaas toch vaststellen, dat die maatregelen vooral de symptomen bestrijden. Begrijp mij goed, controle en aanpak zijn prima, maar zolang er geen aandacht is voor opvoeding en begeleiding in gezinnen en in het onderwijs, verenigingsleven en dergelijke, zal het probleem blijven voortbestaan. Ook waarden en normen, zoals respect voor ouderen en naastenliefde zullen daar hun plaats moeten hebben."

Werkgelegenheid

"Hoewel provincies een bescheiden taak hebben als het gaat om het bieden van werkgelegenheid, hebben zij goede mogelijkheden om ondersteunende voorwaarden te scheppen. Denk bijvoorbeeld aan het ruimtelijk beleid waarbij aan gemeen-

ten ruimte kan worden geboden om nieuwe bedrijfsontwikkelingen mogelijk te maken. Door meer bedrijvigheid bij dorpen en kleinere kernen in het landelijk gebied toe te laten, bied je bovendien de mogelijkheid vervangende werkgelegenheid te leveren voor diegenen die in de komende jaren geen werk meer in de landbouw zullen vinden.

Ten behoeve van de economische structuurversterking van de provincie Overijssel is recreatie en toerisme van groot belang. Aan deze sector zal - gezien de grote kansen die daar nog liggen - nog meer aandacht moeten worden besteed."

Vrijwilligerswerk

"De zorg voor de zwakkeren in onze samenleving heeft altijd de aandacht van het CDA gehad. De toenemende vergrijzing maakt de zorgbehoefte in de toekomst alleen nog maar groter. Zorg gaat niet alleen over zorg voor ouderen, ook in het onderwijs, de sport, besturen van verenigingen, speeltuinwerk enzovoort, is sprake van zorgwerk. Het werk dat daar gebeurt wordt veelal door vrijwilligers gedaan, door mensen die zich vrijwillig inzetten voor de samenleving. Ze zijn de smeerolie van onze samenleving. Daarom vindt het CDA dat we zuinig op deze mensen moeten zijn en dat deze vrijwilligers grote maatschappelijke waardering verdienen. Het mag niet zo zijn, dat mensen die vrijwilligerswerk doen daar zelf geld moeten bijleggen. Wij hebben dan ook meerdere keren met succes gepleit voor een betere onkostenvergoeding voor deze mensen. Voor de volgende periode zal dit CDA-speerpunt nog meer aandacht moeten hebben. Dat betekent, dat wij daarvoor meer geld willen inzetten."

Leefbaarheid

"Er is volgens onze zienswijze al lang geen sprake meer van een belangtelling tussen steden en het omliggende landelijke gebied. Er lopen in Overijssel dan ook al meerdere projecten, waarin die samenhang aan de orde is. Het CDA pleit er ook voor op deze wijze door te gaan. Sociaal-economische problemen die je vroeger bijna alleen in de steden tegenkwam, kom je nu ook in kleinere steden en dorpen tegen. In het landelijk gebied staat ook een aantal voorzieningen die met leefbaarheid en sociale kwaliteit te maken hebben onder druk. De bereikbaarheid van voorzieningen in de dorpen dient op peil gehouden te worden en waar mogelijk verbeterd te worden. Het instandhouden van buurtbus- of belbussystemen is één van de concrete voorbeelden van voorzieningen waaraan gedacht moet worden."

Kemperman meent ook dat gemeenten goed onderzoek moeten doen naar de woningbehoefte in dorpen en steden, opdat de provincie daarop een goed streekplan kan baseren. Het CDA stelt zich op het standpunt dat er in de dorpen woonruimte dient te zijn voor de mensen die sociaal en/of economisch gebonden zijn.

Hard gewerkt

"In Overijssel heeft het CDA momenteel 21 van de 63 zetels in Provinciale Staten en levert het 3 van de 6 gedeputeerden. Door die inbreng kan CDA veel van het verkiezingsprogramma waarmaken. Die positie moet zo blijven, vinden wij. Daarom wordt er in de campagne door vele CDA-ers in Overijssel (dank aan al die vrijwilligers!) hard gewerkt om zoveel mogelijk kiezers naar de stembus te krijgen."

Lijsttrekker Kemperman (Overijssel) (foto. Dirk Hol)

Spreiding provinciale verkiezingen kan landelijke overheersing indammen

In Appèl van 30 januari jongstleden, voorspelde u dat de PvdA en de VVD in deze campagne wederom de tactiek van het tweegevecht zouden gaan toepassen. Had u verwacht dat u in deze mate gelijk zou krijgen?

"Er doet zich inderdaad voor wat we hadden verwacht: PvdA en VVD kiezen elkaar als doelwit met boodschappen gericht op de eigen achterban. In het televisieprogramma 'Buitenhof' heb ik dat 'ketelmuziek' genoemd, met andere woorden: meer geluid dan inhoud. Na 3 maart gaat men zonder problemen samen verder, zonder dat er consequenties voor het beleid aan worden verbonden. Dat de toonhoogte nog veel hoger is dan verwacht laat zich denk ik verklaren door de onderlinge verhoudingen in het kabinet: in tegenstelling tot Kok I is er nu duidelijk geen sprake van een vriendenclub. De aanvaringen tussen Jorritsma en Pronk zijn meer dan tactiek, er is daar sprake van pure irritatie."

Niet lijdzaam toezien

Het effect van al deze gevechten is wel dat - zeker in combinatie met de Bijlmer-enquête - de Provinciale Statenverkiezingen ook deze keer weer volledig worden overschaduwd door landelijke politici. Het CDA lijkt de enige partij die de provincie voorop wil stellen. Is dat niet onhoudbaar?

"Zonder uw stelling over de landelijke overheersing te willen ontkennen zou ik toch ook willen wijzen op het belang van de regionale media. Wie die volgt - en veel CDA-kiezers doen dat gelukkig - ziet dat onze eigen provinciale lijsttrekkers daarin volop in het nieuws zijn. Ik sta dan ook nog volop achter de keuze om nadrukkelijk te kiezen voor een provinciale campagne. De onderzoeken over de trouw van onze achterban in de regio rechtvaardigen dat ook.

Dat wil natuurlijk niet zeggen dat wij

"CDA staat sterk in peilingen" kopte de Telegraaf in de afgelopen week. Een onverwachte verrassing voor alle CDA-ers die in de eigen regio hard aan het campagnevoeren zijn. Dit terwijl het nieuws wordt bepaald door een hard gevecht tussen VVD en PvdA. Van provinciale verkiezingen lijkt geen sprake. Hoe kan dit? Fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer maakt de tussenstand op.

lijdzaam blijven toekijken hoe de VVD en PvdA de kiezer allemaal loze beloften voorhouden. Ik heb niet voor niets Melkert uitgedaagd om zijn grote woorden over het sociale gezicht waar te maken. Als ik daarmee nu zijn steun kan genereren voor een reparatie van de Algemene Nabestaandenwet dan zijn daar tenslotte veel mensen mee geholpen."

Regionale verscheidenheid

U heeft gepleit voor de spreiding van de provinciale verkiezingen. Heeft dat ook te maken met de landelijke overheersing?

"Jazeker, zonder te denken dat je de landelijke overheersing volledig kunt uitbannen kan het spreiden van de verkiezingen er wel toe bijdragen dat je het indamt. Het gaat echter om meer dan alleen de

datum van de verkiezingen, het gaat er ook om dat we inhoud geven aan de provincie als bestuurslaag. Ik ben er bijvoorbeeld voor dat de provincie meer te zeggen krijgt in de ruimtelijke ordening. We moeten in Den Haag geen blauwdruk voor heel Nederland willen bedenken. Ook in de inrichting van ons land mag de regionale verscheidenheid tot uitdrukking komen. Een ander voorbeeld is om de provincies een coördinerende taak te geven bij het kiezen van locaties voor asielzoekerscentra. De christen-democratie moet altijd blijven proberen de verantwoordelijkheden zo dicht mogelijk te leggen bij de mensen die het aangaat."

Jaap de Hoop Scheffer tijdens de campagne in gesprek met jongeren.

(foto: Dirk Hal)

CDA moet inhoudelijk profiel verder aanscherpen

Tot mijn voorzitterschap van februari 1995 zijn partijvoorzitters van het CDA altijd redelijk in de luwte gebleven. De meeste aandacht in verband met het CDA ging uit naar de premier en naar de CDA-ministers. Toen we in de oppositie kwamen, waren plotseling alleen de fractievoorzitter en de partijvoorzitter de figuren naar wie de media-aandacht uitging. Dat aspect heb ik onderschat. De partij stond er in februari 1995 nog slechter voor dan ik in september 1994, toen ik "ja" zei op de vraag of ik partijvoorzitter wilde worden, had gedacht. Met name de antipathie tegen het CDA bleek veel groter. Die begint de laatste tijd overigens wat minder te worden, maar in '94 kon de partij, vooral in de media nergens goed doen. We zaten nu eenmaal in de hoek waar de klappen vielen en dat leidde veelal tot een karikatuurale ondertoon bij alles wat we deden. Dat ging zelfs zover dat sommige fotografen mij toen met bepaalde technieken zo portretteerden om alles maar zo ongunstig mogelijk neer te zetten. Overigens heb ik in de privé-sfeer nooit echt last gehad van het feit dat ik een publiek enigszins bekende figuur werd. Wel werd ik op straat of in de trein soms aangesproken."

Hoogtepunten en dieptepunt

"Mijn opdracht was tweërlei: ten eerste moest het vertrouwen tussen de partijleiding en de basis, dat vrijwel volledig was verdwenen weer hersteld worden. "Er heerst een Bobo-cultuur in het CDA", kreeg ik toen regelmatig te horen. Ten tweede moest de partijvernieuwing in gang gezet worden. Dat eerste was natuurlijk niet alleen een doel maar ook een middel ten behoeve van de partijvernieuwing, we moesten immers een draagvlak creëren om de gewenste verandering te realiseren. Dat is gelukt, het bewijs is bijvoorbeeld de totaal vernieuwde kandi-

Op het partijcongres van 27 februari aanstaande draagt Hans Helgers de voorzittershamer over aan Marnix van Rij. In maart neemt hij vakantie "om zijn hoofd leeg te maken" om vervolgens per 1 april aan te treden als algemeen directeur van de Samenwerkende Woon- en Zorginstellingen (SVZ), een instelling voor lichamelijk en meervoudig gehandicapten. Hij heeft er bij het CDA één termijn van vier jaar opzitten. "De opdracht die ik me vier jaar geleden heb gesteld, is afgerond."

datenlijst voor de Tweede Kamer, die nooit geaccepteerd zou zijn zonder de steun van de basis. Ik kom nu vanzelf bij wat ik als het hoogtepunt van mijn periode als voorzitter van het CDA beschouw, namelijk het partijcongres in Breda in de aanloop naar de verkiezingen van 1998 waar het partijprogramma en de kandidatenlijst werden vastgesteld. Daar werd de investering in de partijver-

Balanceren

"Het CDA heeft een zware vernieuwingslag van ruim vier jaar doorgemaakt, maar is er nog niet. De moeilijkheid tijdens de partijvernieuwing was dat we voortdurend op dun ijs aan het schaatsen waren. Even als manager sprekend: een veranderingsproces bij een politieke organisatie is heel specifiek en heel anders dan bij bijvoor-

"Het CDA heeft een zware vernieuwingslag van ruim vier jaar doorgemaakt, maar is er nog niet."

nieuwing, die we in die jaren daarvoor hadden gedaan, voor iedereen zichtbaar. Ook de gemeenteraadsverkiezingen van dat jaar, waar het CDA redelijk stabiel bleef en boven verwachting scoorde, zie ik als een belangrijk hoogtepunt. Het dieptepunt kwam daarna, de Tweede Kamerverkiezingen van 6 mei. Ik had weliswaar op een licht verlies gerekend, maar alleen in mijn nachtmerries had ik gedacht dat we onder de 30 zetels zouden komen. De peilingen hadden daar in de laatste dagen voor 6 mei ook geen aanleiding toe gegeven; met de VVD werd daar nog de strijd om de tweede plaats uitgevochten".

beeld een grote overheidsorganisatie. Ik moest enerzijds balanceren tussen de druk van het kader en de achterban om afstand te nemen van de Tweede-Kamerfractie, anderzijds was de Kamerfractie uiterst kritisch tegen iedereen die haar aanviel. Nu de partij vernieuwd is moet naar mijn idee het CDA zijn inhoudelijke profiel verder aanscherpen, ook al weet je dat je daarmee ook een scherpere reactie van een deel van het publiek kunt verwachten. Naast de religie moet ook de politieke lijn het bindmiddel van het CDA richting kiezers worden. Dat kan overigens heel goed met de bestaande immateriële thema's.

Hans Helgers tijdens het voorzitten van de Najaarspartijraad van 1996.

(foto: Dirk Hol)

Die profilering zal wel de nodige moeite kosten, want de consensuscultuur zit toch nog wel heel diep in het CDA ingebakken. We moeten verder het debat opvoeren, onze netwerken uitbouwen en de partijorganisatie versterken”.

Mannetjesmakerij

“Het politieke bedrijf bestaat voor een behoorlijk deel uit mannetjesmakerij. Ik ervaar dat als een negatief aspect ervan. Het heeft mijn beslissing in augustus om na één termijn op te stappen

wege de rit te vertrekken.

Ik ben vier jaar bezig geweest met het vernieuwingsproces en ik kan het achteraf mezelf kwalijk nemen dat we - in de laatste fase van mijn voorzitterschap - bij de procedure voor de nieuwe voorzitter volgens de bestaande, oude normen te werk zijn gegaan. De partij was namelijk al rijp voor een procedure waarbij de kandidaten zelf in competitie om het voorzitterschap zouden strijden.

Ik voel daar overigens wel voor. Enfin, over die CDJA-wegloopactie tijdens de

het eind van de rit de spelregels plotseling te veranderen.

Ik heb nooit politieke ambities gehad; die ambitie is in de afgelopen jaren ook niet gegroeid. Was dat wel zo, dan had ik natuurlijk in deze fase daar iets mee gedaan. De mannetjesmakerij waar ik het net over had is een onvermijdelijk cultuurkenmerk van de politiek waar ik dus niet veel voor voel, maar ik respecteer de mensen die het combineren met de verworveling van hun idealen.”

Keert u nog terug in de politiek?

“Het ligt niet voor de hand. Zoals ik al zei: Ik heb nooit professionele politieke ambities gehad.”

“We moeten verder het debat opvoeren, onze netwerken uitbouwen en de partijorganisatie versterken.”

in ieder geval wel vergemakkelijkt. Ik heb overigens al voor mijn aantreden intern al laten weten in beginsel één termijn als voorzitter te zullen optreden, dan wel bij een tweede termijn halver-

Partijraad van eind november 1998 wil ik nog wel zeggen dat ook de voorzitter van het CDJA destijds akkoord is gegaan met de afgesproken procedure en dat hij niet achteraf van mij kon verlangen aan

De resultaten van Helgers partijvernieuwing

Zaterdag 27 februari a.s. wordt op het CDA-Congres in Utrecht afscheid genomen van partijvoorzitter Hans Helgers. Helgers had als partijvoorzitter de opdracht de partij te vernieuwen. In het CDA-Jaarboek '96/'97 zette hij zijn 'Vierluik' neer: hij wilde de boodschap, de boodschappers, de verkoop en ledenorganisatie vernieuwen. Wat zijn de resultaten van de vernieuwingsoperatie van Helgers?

De Hoop Scheffer: Vernieuwing boodschappers geslaagd

Van de vele vormen van vernieuwing die Hans Helgers heeft bewerkstelligd is de vernieuwing van de boodschappers ongetwijfeld de moeilijkste en de zwaarste geweest. Deze vernieuwing raakt tenslotte heel direct mensen zelf. Mensen die zich vaak vele jaren met veel enthousiasme voor het CDA hadden ingespannen. Hans Helgers was voor hen de boodschapper van het slechte nieuws. Hij heeft er vele intensieve en moeilijke gesprekken aan moeten wijden. Zonder, en dat is begrijpelijk, iedereen tevreden en gerust te kunnen stellen. Daarnaast vraagt het vernieuwen van boodschappers ook om het investeren van veel tijd in het zoeken en overtuigen van nieuwe mensen. Hans Helgers deed dat.

Helgers zocht mensen met verschillende maatschappelijke achtergronden en mensen met een duidelijke regionale herkenbaarheid. In de boodschappers moet herkenbaar zijn dat het CDA een volkspartij is en de sterkste lokale en regionale partij van Nederland. Wie naar de huidige CDA-Tweede-Kamerfractie kijkt kan niet anders dan erkennen dat Hans Helgers in die opzet is geslaagd. Het is jammer dat de uitslag van de Tweede-Kamerverkiezingen ons niet meer dan 29 boodschappers opleverde, maar het zijn wel stuk voor stuk mensen die er hard aan willen werken om te laten zien dat de christen-democratie wel degelijk toekomst heeft.

Dat betekent echter niet dat het proces dat Hans Helgers heeft ingezet hiermee tot een afronding is gekomen. Op alle plekken in de partij moet hard verder worden gewerkt aan het investeren in de toekomst. Via die weg moeten we er in slagen om ook de jonge generatie aan het CDA te binden. Als partij van de samenleving ons ten doel stellen een geloofwaardige afspiegeling van diezelfde samenleving te zijn. Aan ons de uitdaging het proces van vernieuwing verder vorm en inhoud te geven. Vanuit vaste waarden zoeken naar nieuwe wegen. Hans Helgers maakt nu de overstap naar de zorg voor mensen met een handicap. Ook daar wacht hem de uitdaging van de vernieuwing. De zorg is volop in beweging. Ook daar de mens centraal. Ook daar zoeken naar nieuwe wegen. Ook daar de uitdaging om nieuwe mensen te werven. Kortom, een uitdaging die hem past.

Hans bedankt en veel succes.

Jaap de Hoop Scheffer
CDA-fractievoorzitter

Joke Petermeijer: Ik heb de voorzitter als steunpunt ervaren

Joke Petermeijer-ter Borg is lerares aardrijkskunde en 25 jaar actief lid van CDU en CDA in Bergen op Zoom. Zij bekleedt

Vice voorzitter Ladders feliciteert Hans Helgers in februari 1995 met zijn verkiezing tot partijvoorzitter.

(foto: Dirk Hol)

Hans Helgers presenteert lijsttrekker De Hoop Scheffer in september '97 aan de partijraad.

(foto: Dirk Hal)

al 20 jaar een bestuurlijke functie, waarvan zo'n 10 jaar als voorzitter of vicevoorzitter van de afdeling. "Ik heb voorzitter Hans Helgers als steunpunt ervaren bij het dagelijkse werk voor de afdeling." "In de periode voor Hans Helgers merkte ik als voorzitter van een gemeentelijke afdeling eigenlijk weinig van de partijvoorzitter. Zo nu en dan gaf de partijvoorzitter acte de presence tijdens een verkiezingsmanifestatie. Sinds de periode Hans Helgers heb je als afdeling het idee dat je er bijhoort. De afdelingen worden als volwaardig beschouwd.

Als ik aan Hans Helgers denk als partijvoorzitter dan heb ik die periode ervaren als zeer prettig. Hans is door en door mens. De kennismaking tussen de Brabantse voorzitters en Helgers verliep gezellig. Hij is vriendelijk en gemakkelijk aanspreekbaar. Hij luistert en toont oprechte belangstelling. Je kunt hem makkelijk benaderen en om advies vragen. Hij kent je na een keer en onthoudt wie je bent.

Van de ontmoeting tussen de partijvoorzitter en de voorzitters op het partijbureau in Den Haag heb ik genoten. Als voorzitters konden we daar alles spuien wat we kwijt wilden. Het is boeiend om te leren hoe alles aan de top van de partij werkt. Daarbij voorzag Hans ons van waardevolle adviezen.

Het telefonisch spreekuur was voor mij geweldig. Het werkt echt. Je kon heel vlug contact houden en tussendoor advies vragen voor je dagelijkse CDA-problemen. Hans luisterde naar je en gaf waardevolle adviezen. Zoals ik hiervoor al zei: hij kende je.

Hans Helgers stimuleerde mij en vele anderen door zijn enthousiasme. Ik heb de voorzitter als steunpunt ervaren bij het dikwijls toch moeilijke vrijwilligerswerk voor voorzitters in het veld. Je kon op hem terugvallen en je zorgen bij hem kwijt.

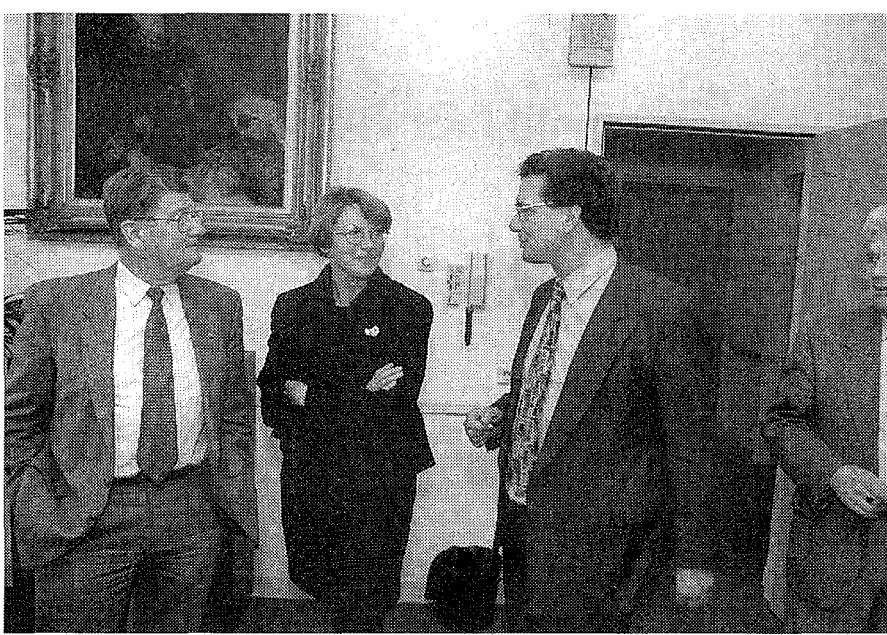
Ik heb grote waardering voor zijn trouw en vasthoudendheid in een voor het CDA moeilijke periode. Hij leerde ons: draag

je waarden en normen uit ook vanuit een minder grote machtspositie.

Hans was in staat je het gevoel te geven dat je belangrijk werk doet. Bij het werk voor de leden heeft hij ons geleerd om de relatie met de leden warm te houden. Dat het belangrijk is al je leden persoonlijk te kennen en je leden te bezoeken. Wij vinden die huisbezoeken waardevol en sociaal belangrijk in onze afdeling. Wij proberen ook iedereen in onze afdeling te kennen. Kortom, het is jammer dat hij weggaat."

Lodders: Helgers wil heldere en eenduidige boodschap

Mensen en ideeën. Meer heeft een politieke partij niet. De ideeën, het gedachtegoed, de boodschap zijn ook de afgelopen

Helgers in gesprek met voorzitters van Gemeentelijke Afdelingen.

(foto: Dirk Hol)

jaren van groot belang geweest voor het CDA en zeker ook voor Hans Helgers. We vroegen Tineke Lodders, al die jaren vice-voorzitter onder Helgers, hoe haar ervaringen waren met hem waar het ging om deze boodschap. Tineke Lodders: "Hans hecht aan helderheid, de boodschap die hij en het CDA naar buiten willen brengen moet inhoudelijk duidelijk en helder zijn. Zo willen de mensen het horen en zo kan een politieke partij mensen bereiken. Hans wil de boodschap, voortkomend uit het gedachtegoed en neergelegd in stukken als 'Samenleven doe je niet alleen', eenduidig en concreet naar buiten brengen, zonder al te veel nuances. De politiek moet zich realiseren dat ze begrijpelijk moet zijn, want anders gaat de boodschap verloren."

Op de vraag welk thema van deze boodschap het meest kenmerkend was voor Hans Helgers antwoordt Tineke Lodders: "Het thema veiligheid in z'n volle breedte. Hans heeft dit punt steeds ook naar voren gebracht in campagnes, in speeches, in gesprekken. En wanneer Hans een thema belangrijk vindt, dan vindt hij dat we als partij hierover ook het debat moeten aangaan. Er moet over gepraat worden. En dan ook hier weer: helder, concreet en eenduidig."

Penders: Helgers pleitbezorger voor duidelijk en herkenbaar CDA

Jean Penders is voorzitter van de Werkgroep Trend- en Verkiezingsonderzoek (TVO) dat marktonderzoek doet voor het

CDA. Volgens Penders heeft Hans Helgers grote verdiensten gehad voor de 'verkoop' van het CDA. "Langs twee lijnen. Helgers heeft ingezien dat de benadering van oude doelgroepen tegenwoordig niet meer werkt. Vroeger richtte de campagne van het CDA zich op de oudere, de jongere, de boeren etc; maar die bestaan niet meer. Binnen die doelgroepen zijn onderling zulke grote verschillen dat ze niet meer als eenheid zijn te benaderen. Het is veel beter het electoraat te verdelen in leefstijlgroepen: de leefstijl van mensen is heel belangrijk. Daarnaast heeft Helgers altijd benadrukt dat het CDA door de kiezers direct geassocieerd moet worden met bepaalde thema's. Daarbij moet je selectief zijn: je kunt niet 'eigenaar' van alle onderwerpen zijn. Gezin en familie, normen en waarden en landbouw zijn thema's die door kiezers als CDA-thema's gezien worden. Dat is grote winst. Andere onderwerpen moet je op zo'n manier benaderen dat het herkenbaar christen-democratisch is. Mensen, CDA-ers en niet-CDA-ers, moeten bij een bepaald standpunt onmiddellijk zeggen: ja, dat is nu typisch CDA-standpunt.; of ze er het mee eens zijn of niet. In Helgers visie dient het CDA voor alles een duidelijke en herkenbare partij te zijn."

Partijbrede discussie over veiligheid

Het CDA gaat dit jaar een partijbrede discussie voeren over veiligheid. En met name over de preventie, de veiligheidsontwikkeling. Niet omdat we rechtshandhaving minder belangrijk gaan vinden, maar omdat we aandacht willen voor de beginvraag: Wie is verantwoordelijk voor wat? Wat is de rol van de ouders, van de school, van de media, van de sportvereniging, van de kerken etc. Kortom: hoe zit het met de verantwoordelijkheidsverdeling.

Deze discussie wordt op twee manieren gevoerd. Tussen medio maart en medio april worden in Amsterdam, in de provincie Limburg en de provincie Friesland drie grote publieke debatten gevoerd over dit thema. De precieze lokaties van deze drie grote bijeenkomsten zijn op dit moment nog niet bekend. Voor deze discussie zal een notitie worden geschreven dat als achtergrondstuk naar alle afdelingen zal gaan waar het vervolgens besproken kan worden. De uitkomsten van de discussies in de Gemeentelijke Afdelingen alsmede van de drie debatten zullen aan de orde komen op de Partijraad van 5 juni aanstaande. Daarnaast zal het zomernummer van Christen Democratische Verkenningen van 1999 geheel in het teken staan van veiligheidsontwikkeling. Dit nummer en de discussie daarover, alsmede de uitkomsten van de partijraad moeten in het najaar leiden tot concrete oplossingen en standpunten.

In de CDA-uitgaven CD/Actueel en Appèl en op de Internetsite van het CDA zal de komende maanden volop aandacht worden besteed aan de partijbrede discussie over veiligheid.

Wij hopen op een actieve betrokkenheid van de leden bij deze partijbrede discussie.

Ik vind het prettig om dicht bij de mensen en hun problemen te zijn

Hannie van Leeuwen voert op dit moment volop campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen van 3 maart. De nu 73-jarige senator is CDA-lijsttrekker bij de Eerste Kamerverkiezingen. Omdat er een direct verband is tussen de Statenverkiezingen en de samenstelling van de Eerste Kamer legt zij werkbezoeken af en spreekt zij op de grote landelijke verkiezingsmanifestaties. Vanwaar die tomeloze inzet voor de partij. "Ik hou van het CDA", is haar antwoord.

Politiek is Hannie met de paplepel ingegoten. Zij is al bijna 60 jaar politiek actief. Tijdens de Tweede Wereldoorlog deed zij al mee aan de verboden huiskamerbijeenkomsten die de ARP organiseerde, tevens was zij koerierster in het verzet. Na de oorlog werd zij actief in de ARJOS, de jongerenorganisatie van de ARP omdat het "vechten voor de vrijheid in de oorlog automatisch leidde tot politiek bezig zijn na de oorlog." Daarna volgde de ene politieke en bestuurlijke functie elkaar op. Een kleine greep uit haar loopbaan: lid van de Tweede Kamer van 1966 tot 1978, voorzitter Nationale Kruisvereniging en vice voorzitter Nationale Ziekenhuisraad (1978-1986), fractievoorzitter in de gemeenteraad van Zoetermeer en later wethouder in die gemeente. Momenteel is zij voorzitter van Arbeidsvoorziening Haaglanden en voorzitter van IZA-Nederland.

Groter elan

Volgens Hannie van Leeuwen is haar politieke elan nu zo mogelijk nog groter dan enkele decennia geleden. "De samenleving is veel ingewikkelder geworden, samenhang en solidariteit staan veel meer onder druk dan vroeger. Dat vereist grote politieke betrokkenheid en inzet." Het CDA heeft volgens haar de beste boodschap. "Vanuit vaste waarden voert het CDA nu eigentijdse politiek. Het is een partij van jong en oud; met respect tussen de generaties. Gerechtigheid is bij ons één van de kernbegrippen. Als je over gerechtigheid praat dan heb je het over een rechtvaardige inkomensverdeling, maar ook over veiligheid op straat en vrede in de wereld. Dat heeft niets met links of rechts te maken, maar alles met gerechtigheid zoals in de Bijbel verwoord. Denken in links-rechtschema's is onzinnig."

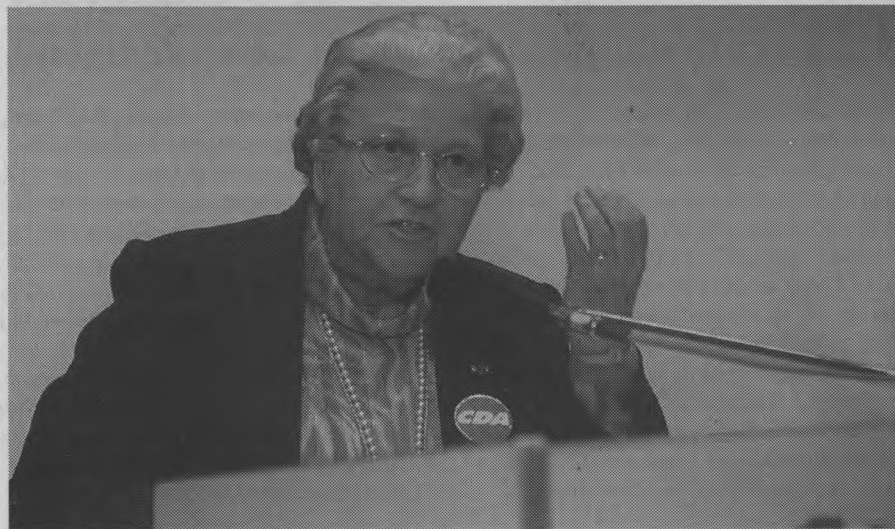
Taak Eerste Kamer

Zij is het werk in de Eerste Kamer steeds meer gaan waarderen. "Ik ben vanuit de basis van de partij voorgedragen om in 1995 lid van de Eerste Kamer te worden. Ik heb er wel even over moeten nadenken, want ik ben vooral iemand van de praktijk. Maar juist voor de praktijk heeft de Eerste Kamer een heel erg belangrijke taak. De senaat toetst of wetten rechtmatig zijn, of ze handhaafbaar zijn en uit te voeren. Je kunt nog zulke mooie wetten maken; ze moeten wel zijn uit te voeren." De afgelopen jaren hield Hannie van Leeuwen zich onder meer bezig met de Algemene Nabestaandenwet van paars I. "Het CDA heeft steeds pal gestaan voor een rechtvaardige ANW. Die wet pakte ontzettend slecht uit voor grote groepen weduwen.

Paars blijft maar tobben met die wet. Ze hebben nu al de derde reparatieronde gehad."

Campagnevoeren

Opnieuw voert Hannie van Leeuwen campagne, nu voor de Statenverkiezingen. In de jaren '50 voerde zij nog campagne voor Jelle Zijlstra onder de titel 'De jeugd stemt 3'. Zij is een campagnevoerder in hart en nieren. "Ik vind het prettig om dicht bij de mensen en hun problemen te zijn. Ik kom 's avonds wel eens moe thuis, maar dan denk ik aan al die CDA-ers in de provincies die keihard werken om de verkiezingen van 3 maart tot een groot succes te maken. En het is toch prachtig om zo'n campagne op 73-jarige leeftijd nog mee te kunnen maken."

Hannie van Leeuwen

(foto Dirk Hol)

CDA presenteert wetsvoorstel preventief fouilleren

De overheid moet alles op alles zetten om het tij te keren rondom het toenemende ("zinloze") geweld in ons land. Het gebruik van (vuur)wapens is de afgelopen jaren sterk gestegen. Om deze tendens te kunnen keren zal er in de samenleving een breed besef moeten ontstaan dat geweld niet kan. Het voorkomen van geweld en wapenbezit begint in de samenleving zelf. Thuis, op school en in de horeca moet aan het voorkomen van geweld worden gewerkt. Omdat concrete actie steeds is uitgebleven, is de CDA-fractie sinds vorig voorjaar begonnen met een initiatief wetsvoorstel 'aanpak vuur- en steekwapengeweld'. Dit wetsvoorstel is op 10 februari gepresenteerd.

Het CDA-initiatief houdt in dat er een verruiming komt van de mogelijkheden tot en omstandigheden waaronder de politie burgers kan fouilleren. De strekking van het wetsvoorstel komt er op neer dat bagage en vervoersmiddelen kunnen worden onderzocht en personen kunnen worden gefouilleerd, wanneer redelijkerwijs kan worden vermoed dat deze wapens of munitie bevatten, respectievelijk aan hun kleding dragen. Momenteel kan dit alleen als er een strafbaar feit aan de orde is, waarbij sprake is van vuurwapengebruik of de dreiging van vuurwapengeweld. Het wetsvoorstel wil de mogelijkheid dus verruimen en bovendien meer soorten wapens onder de wet laten vallen. De bevoegdheid die het CDA voorstel biedt kan slechts worden aangewend wanneer daartoe aanleiding bestaat. Er moet dus sprake zijn van een verdenking. Verder behelst het voorstel dat de burgemeester bij een redelijkerwijs vermoede aantasting van de openbare orde en veiligheid vanwege illegaal wapenbezit, een bepaald gebied of een voor publiek toegankelijke plaats kan aanwijzen als zoge-

noemd 'veiligheidsrisicogebied'. Daarbij kan worden gedacht aan uitgaansgebieden, de omgeving van stadions, evenemententerreinen, enz. Een dergelijke aanwijzing zal altijd beperkt moeten zijn in tijd en plaats. In veiligheidsrisicogebieden kan eventueel wel zonder concrete verdenking preventief gefouilleerd worden.

CDA-Tweede Kamerlid Wim van de Camp erkent dat er een spanningsveld is met de privacy-aspecten van burgers. "Maar beter één keer teveel gefouilleerd dan één keer neergestoken. Bovendien bestaat er via de gebruikelijke klachtenprocedures een waarborg voor de burgers". Het voorontwerp zal nog aan belanghebbende en deskundige instanties voor advies worden voorgelegd. Aan de hand van de reacties zal het voorstel zo nodig worden bijgesteld. Daarna zal zo spoedig mogelijk bij de Staten-Generaal worden ingediend. Van de Camp verwacht dat dit nog voor de zomervakantie het geval zal zijn. "We hebben natuurlijk de nodige deskundigen geraadpleegd. De reacties van de Paarse partijen waren

Taakstraffen bij zedendelicten onbevredigend

Enkel taakstraffen bij zedendelicten zijn onbevredigend en doen afbreuk aan het rechtsgevoel in de samenleving. Dit schrijft CDA-fractievoorzitter De Hoop Scheffer in zijn column op de nieuwe Website van het CDA op Internet. Het CDA is er dan ook voorstander van dat de wet op dit punt wordt gewijzigd. "Bij zedendelicten, alsook bij doodslag, mag wat ons betreft de straf niet worden beperkt tot taakstraffen", aldus de CDA-leider. De fractievoorzitter komt met dit standpunt naar aanleiding van de veiligheids-

problematiek die weer hoog op de agenda staat na de stille tocht in Gorinchem en de acties van jongeren in Urk. De column staat op de nieuwe Website van het CDA op het Internet. Naast een grote hoeveelheid (actuele) informatie van Tweede Kamerfractie en de partij in de volle breedte bevat de nieuwe site twee interactieve discussieplatforms waarmee het CDA debatten over politieke en maatschappelijke onderwerpen wil stimuleren. Het internetadres van het CDA luidt: <http://www.cda.nl>.

aanvankelijk negatief. Ze schrokken van ons voorstel en ze aarzelden om het te omarmen, want dat doe je immers niet met een voorstel van de oppositie, zo was hun redenering. Inmiddels is duidelijk geworden dat ze het geen slecht voorstel vinden, maar liever een voorstel van het kabinet afwachten. Ik ben bang dat dat voorstel nog wel even op zich laat wachten. Ik ben dus heel benieuwd naar wat de paarse partijen gaan doen", aldus van de Camp tot slot.

CDA wil uitvoering remigratieprojecten

De CDA-fractie is verbaasd over het voorstel van minister Herfkens veel minder te willen investeren in begeleide remigratie naar het land van herkomst. Herfkens zegt hiervoor onvoldoende geld te hebben op haar begroting. Mede omdat de eerstejaars opvang van erkende vluchtelingen zwaar op haar begroting drukt.

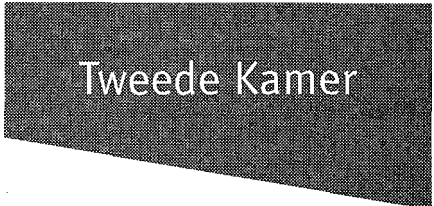
Volgens CDA -woordvoerder Gerda Verburg is hier sprake van volstrekt verkeerde prioriteit. Verburg: "Gefaciliteerde remigratie is van essentieel belang voor mensen, die naar het land van herkomst kunnen en willen terugkeren. Extra inzet van ons is nodig om remigranten sociaal-economisch een goeie start in het thuisland te laten maken". Verburg wijst erop dat over gefaciliteerde remigratie een keiharde afspraak staat in het regeerakkoord van Paars-2. "En daar heeft Herfkens ook voor getekend. Het CDA eist dat Herfkens zich alsnog commiteert. Het zou toch te gek zijn als de begroting van Ontwikkelingssamenwerking wel gebruikt kan worden om zonder limiet garant te staan voor de eerste opvang van erkende vluchtelingen uit Derde Wereldlanden, maar niet voor terugkeer. Hierdoor wordt de mogelijkheid om bij te dragen aan duurzame oplossingen voor de toekomst van mensen en hun families afgesneden", aldus Verburg.

CDA wil zware politieke druk op Turkse regering

Nederland moet zware politieke druk uitoefenen op de Turkse regering om een eerlijk proces af te dwingen voor PKK-leider Öcalan. "Het risico van de doodstraf zit erin", vreest CDA-Kamerlid Wim van de Camp. Van de Camp noemt het "meer dan zorgelijk" dat Nederland door de bezetting van de Griekse ambassadeurswoning in Den Haag en de gijzeling van drie mensen, direct betrokken raakte bij een buitenlands politiek conflict. "De Nederlandse openbare veiligheid is hier in het geding."

Het CDA wil dat alles in het werk wordt gesteld om de schade die is ontstaan als gevolg van de rellen die op 16 februari plaatsvonden, op de daders te verhalen. Tijdens de ongeregeldeheden zijn particuliere eigendommen vernield, zoals auto's en winkels. Wordvoerder Wim Van de Camp: "De winkelier of degene wiens auto is vernield, mag niet met de rekening blijven zitten. De overheid moet het signaal afgeven dat wangedrag met schade tot gevolg, niet wordt getolereerd. Wie een steen gooit, krijgt een rekening op de deурmat. Als duidelijk is dat dergelijk gedrag niet zonder gevolgen blijft, zal men

zich wel driemaal bedenken voordat meegedaan wordt aan rellen. Uiteraard zal het niet makkelijk zijn om de schuldigen te vinden maar daar moeten we ons niet bij neerleggen. Relschoppers moeten worden aangesproken op hun (wan-)gedrag". Tevens wil het CDA dat onderzocht wordt in hoeverre schade is te verhalen op de PKK-organisatie in Nederland, waarvan het partijbureau in het gebied staat waar de rellen plaatsvonden. Van de Camp wil duidelijkheid over de vraag of de PKK in Nederland medeverantwoordelijk is voor het uit de hand lopen van de situatie.

CDA: parlementaire enquête Srebrenica hard nodig

Het CDA vindt dat de noodzaak van een parlementaire enquête is bewezen, nu de meest betrokken woordvoerder Kreemers van het ministerie van Defensie openlijk zegt dat er 'valse verklaringen' zijn afgelegd tijdens de diverse onderzoeken. De Bijlmer-enquête heeft nu al aangetoond dat alleen getuigenissen onder ede kunnen helpen bij het ontrafelen van dossiers waarin betrokkenen elkaar tegenspreken.

Wordvoerder Cees van der Knaap: "Alleen in een parlementaire enquête, met verhoren onder ede, kan de waarheid boven tafel komen. De plaatsvervangend directeur Voorlichting van Defensie, die vanaf het begin bij alle gebeurtenissen betrokken is geweest, zet nu zelf vraagtekens bij de gehouden onderzoeken. Het zogeheten 'debriefingsrapport' kent volgens de directeur "hiaten" en is volgens hem zelfs op punten in strijd met de werkelijke gang van zaken". Wij zouden de heer Kreemers en andere betrokkenen graag willen vragen wat dan die werkelijke gang van zaken is geweest. Als er valse verklaringen zijn afgelegd, is het nodig mensen onder ede hun verhaal te laten doen". De betrokken voorlichter is in dienst van Defensie. Het CDA heeft minister De Grave van Defensie inmiddels vragen gesteld of de woordvoerder namens de minister spreekt.

CDA: geen rantsoenering medische hulpmiddelen

Het plan van aanpak kostenbeheersing medische hulpmiddelen is eigenlijk een verkapt rantsoenering van hulpmiddelen. De CDA-fractie heeft het plan van minister Borst onomwonden afgewezen. Het CDA vindt dat patiënten die direct afhankelijk zijn van hulpmiddelen niet mogen worden beperkt in hun bewegingsvrijheid. Deze middelen zijn voor een kwetsbare groep mensen van groot belang om op een menswaardige manier te kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.

Wordvoerder Siem Buijs: "We hebben met name bezwaar tegen dit plan omdat er nauwelijks tot geen overleg is geweest met patiënten- en consumentenorganisaties. Opmerkelijk en contra-productief omdat organisaties als de Gehandicaptenraad hebben aangetoond op een loyale manier te willen meewerken aan het bevorderen van de doelmatigheid in de sector. Met overleg wordt

draagvlak gecreëerd en kan meer bereikt worden op het gebied van kostenbeheersing. Nu worden patiënt en kwaliteit van zorg volkomen ondergeschikt gemaakt aan besparingen". Schrijnend is het voorbeeld van de stoma-patiënt die minder zakjes mag gebruiken. Deze patiënten zouden wel met minder toe willen, maar kunnen gewoon niet anders.

Voor deze mensen moeten er hulpmiddelen naar behoefte beschikbaar zijn en blijven; daar mag geen discussie over ontstaan. Ook de beperkingen voor bijvoorbeeld doven en suikerpatiënten zijn een slechte zaak", aldus Buijs. Het CDA is uiteraard voorstander van een doelmatig gebruik van hulpmiddelen. Maar een plan van aanpak dient in nauwe samenwerking met patiëntenorganisaties en verzekeraars te worden ontwikkeld.

Wat kunnen leden doen in en voor de Statenverkiezingen?

Elk lid kan op allerlei manieren bijdragen aan een succesvolle uitslag bij de komende Statenverkiezingen.

- 1. Daadwerkelijk gaan stemmen, ook bij verblijf elders.**
Bij afwezigheid iemands stemoproep voorzien van handtekening aan een gevoelmachtigde binnen hetzelfde district overdragen.
- 2. Vervoer naar de stembus.**
Het vervoeren van kiezers naar de stembus die daartoe om welke reden ook niet in staat zijn.
- 3. Kleur bekennen voor het CDA.**
Door het ophangen van een raam-affiche. Het zo mogelijk plaatsen van een CDA-muurkrant op strategische plek (bill-board) in tuin of erf.
Het benaderen van bekenden in eigen omgeving en netwerken etc.
- 4. Meedoen aan campagne-activiteiten.**
In vrijwel elke gemeente is een lokaal

campagne-team.
Voorzitter of bestuursleden van uw afdeling weten hier meer over.
Daarnaast kan zo nodig de Provinciale Afdeling (het CDA-huis heeft adressenlijsten als u die onverhoopt niet in eigen provincie kan bemachtigen) benaderen voor meer informatie.
Er is altijd een klus te doen.

Hoe kan een lokale of wijkafdeling actief zijn?

In elke provincie is een provinciaal campagne-team dat de activiteiten binnen uw provincie coördineert.

De afdeling in de eigen gemeente of wijk heeft een aantal mogelijkheden.

- Het beplakken van gemeentelijke publicatie-borden
- Het persoonlijk benaderen van eigen leden om hen tot deelname en activiteiten te bewegen.
- Het organiseren van bijzondere activiteiten, zoals bijvoorbeeld een huis-aan-huisbezorgactie

Slotmanifestatie in Berkel-Enschot

De Slotmanifestatie van de CDA-Staten-campagne vindt op maandag 1 maart plaats in het Brabantse Berkel-Enschot, in de Druiventros aan de Bosscheweg 11. CDA-fractievoorzitter De Hoop Scheffer, de nieuwe partijvoorzitter Marnix van Rij en de Brabantse CDA-lijsttrekker Pieter van Geel zullen spreken tijdens deze manifestatie. De bijeenkomst begint om 19.30 uur.

Fractievoorzittersdebat 2 maart

Op dinsdag 2 maart, aan de vooravond van de verkiezingen gaat fractievoorzitter De Hoop Scheffer op televisie in debat met zijn collega-fractievoorzitters van PvdA, VVD, D66 en GroenLinks: Melkert, Dijkstal, De Graaf en Rosenmüller. Het debat wordt uitgezonden op Nederland 2 en begint om 21.00 uur.

Bereikbaarheid partijbureau

Tijdens de Statencampagne is het partijbureau bereikbaar van 08.00 tot 17.00 uur op het nummer 070-3424888. Voor zaken betreffende de campagne kan men van 8.00 tot 19.00 uur bellen naar de nummers 070-3424812 en 3424813.

Uitslagenavond in Lelystad

De Uitslagenavond van het CDA vindt plaats in het provinciehuis te Lelystad. (Adres: Visarenddreef 1) Tal van CDA-prominenten zullen aanwezig zijn. Op woensdag 3 maart is het provinciehuis vanaf 19.30 uur open voor belangstellenden.

Kaartenactie

Bij dit nummer van Appèl treft u een CDA-ansichtkaart aan. Geef deze kaart aan een collega, vriend, kennis of familielid en attendeer hen daarmee op de Statenverkiezingen en op het CDA. Kaarten zijn gratis te bestellen via telefoonnummer 070-3424812. De kaarten zijn ook af te halen op het CDA-bureau, dr. Kuypersstraat 5 in Den Haag.

Campagne op Internet

Op de nieuwe CDA-Website op Internet staat veel informatie over de Statencampagne. Naast het landelijk nieuws is informatie opgenomen over de campagnes in de provincies Gelderland, Friesland, Utrecht, Zeeland, Flevoland en Zuid-Holland. De overige provincies hebben een eigen site op Internet.
Het Internetadres is: //http://www.cda.nl

Samen de handen ineen voor drie maart: Dag van de stembus.

Over een week is het al 3 maart en stemmen wij voor de Provinciale Staten. Er is de afgelopen weken en maanden in alle provincies keihard gewerkt. Met eigen ogen heb ik gezien hoe men van Maastricht tot Leeuwarden en van Maastricht tot Enschede 'alles uit de kast' heeft gehaald om provinciale lijsttrekker en kandidaten stevig neer te zetten in provincie en regio. Vooral de goede samenwerking tussen Den Haag en de provinciale campagneteams en lijsttrekkers valt dit keer op. Geen concurrentie, maar echte samenwerking! Samen verantwoordelijk is dit keer volop waar gemaakt.

Nu de laatste dagen naderen vraag ik uw aandacht voor het volgende.
Roep zo veel mogelijk mensen in uw omgeving op te gaan stemmen. Bij deze krant is zelfs een CDA-postkaart gevoegd die men kan versturen of weggeven als stembus-appel. Bij het CDA-bureau in Den Haag kunt u extra kaarten bestellen. Heeft u in uw gemeente of omgeving stembusvervoer geregeld voor mensen en leden die dit keer - om welke reden ook - een 'lift' nodig hebben om bij het stembureau te komen?

Heeft u thuis een affiche opgehangen? Of heeft uw afdeling een grote groene muurkrant kunnen plaatsen op een centrale plek in uw woonomgeving?
Het zijn maar kleine dingen om even te controleren, of alsnog met uw eigen plaatselijke afdeling te regelen.
Algemeen wordt verwacht dat er een lage opkomst zal zijn: minder dan 50%. Als wij er samen in slagen dat de eigen trouwe aanhang in elk geval gaat stemmen, dan kan de uitslag alleen maar meevallen. Dan zal het CDA vriend en vijand opnieuw verstedeld doen staan. En krijgen de opiniepeilers geen gelijk.
Het CDA is inderdaad sterk in de provincie!!

Tot en met 3 maart veel enthousiasme toegewenst.

Kees Bremmer
Campagne-coördinator

Kom 27 februari naar het CDA-Congres in Utrecht

Op zaterdag 27 februari aanstaande vindt in Utrecht, in het Sport- en Recreatiecentrum de Vechtsebanen (Mississippi-dreef 151-161) het CDA-Congres plaats. Het Congres kent een gevarieerd en boeiend programma. Tijdens het Congres wordt Marnix van Rij gekozen als nieuwe partijvoorzitter; Hans Helgers zal afscheid nemen. Fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer zal een belangrijke toespraak houden.

Vanaf 17.00 uur zijn belangstellenden welkom in het Sport- en Recreatiecentrum.

Voor dit bijzondere tijdstip is gekozen om CDA-ers de gelegenheid te geven te canvassen in hun eigen provincie. Het is immers de laatste zaterdag voor de Statenverkiezingen van 3 maart.

Het programma begint met het nuttigen van een gezamenlijke avondmaaltijd; de maaltijd is gratis. Daarna begint om 18.00 uur het officiële programma.

Centrale presentator Lucas Bolsius zal met een aantal actieve christen-democra-

ten korte gesprekken voeren over hun ervaringen tijdens de campagne.

Daarna worden de CDA-lijsttrekkers in de twaalf provincies gepresenteerd. Vervolgens wordt de lijsttrekker voor de Europese verkiezingen, Hanja Maij-Weggen, gekozen en de kandidatenlijst voor

deze verkiezingen bekrachtigd. Fractievoorzitter De Hoop Scheffer spreekt daarna het Congres toe.

Na een muzikaal intermezzo wordt de uitslag van de verkiezing nieuwe partijvoorzitter bekendgemaakt en wordt afscheid genomen van Hans Helgers die een toespraak zal houden. Prof. dr. Eduard Kimman verzorgt hierop het Meditatieve moment.

Het aantreden van de nieuwe partijvoorzitter, Marnix van Rij, zal worden ingeluid door een korte videofilm. Van Rij zal met een aanvaardingstoespraak het Congres afsluiten. The Young Stage Band uit Raamsdonkveer zal het programma muzikaal begeleiden.

Na het officiële gedeelte is er ruimschoots gelegenheid om afscheid te nemen van Hans Helgers en de nieuwe voorzitter te feliciteren.

Gratis busvervoer

Vanuit een aantal provincies wordt er gratis busvervoer geregeld zodat iedereen naar Utrecht kan reizen. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot uw provinciale steunpunt. Voor mensen die met de trein naar Utrecht komen rijdt er om 16.45 uur gratis een bus van het Centraal Station (uitgang Jaarbeurszijde) naar de Vechtsebanen; om 21.30 uur gaat deze bus weer terug naar het Centraal Station.

Gratis deelname

De deelname aan het Congres is gratis; ook de avondmaaltijd is geheel gratis. Belangstellenden kunnen zich nog melden bij het CDA-bureau, Marjolijn Knol, tel. 070-342 48 12

Beoogd partijvoorzitter Marnix van Rij.

(foto: Dirk Hol)

Ontwikkelen en koesteren

Het 'regionale gevoel' is één van de soorten van verbondenheid die mensen hebben. Zij ervaren daarnaast ook een band met hun werkplek, hun verenigingen en organisaties, hun kerk, hun buurt, hun dorp. In bepaalde provincies zijn er sterke regionale gevoelens, die niet noodzakelijk samenvallen met de provincie. Velen hebben trouwens ook een band met de stad waarin zij wo-

Jan Ploeg (lijsttrekker in Friesland): "De provincie Friesland is een hechte gemeenschap met een eigen identiteit. Denk maar eens aan onze taal en cultuur. Daarom wil het CDA dicht bij de mensen blijven. Zij staan centraal. Maar niet alleen zij, ook hun omgeving is belangrijk. Vandaar dat het CDA-programma in Friesland heet: "Zorg en werk voor mensen". Het CDA neemt concrete initiatieven op deze terreinen. Op het punt van zorg zet het CDA zich in voor verkorting van de wachtlijsten voor gehandicapten, bestrijding van de leegstand in de sociale woningbouw, opkomen voor taal en cultuur, de politiek op het platteland en de zorg voor ouderen."

nen en met Nederland. Toch valt het op dat de nationale overheid aan betekenis inboet. De invloed van de Europese Unie op het dagelijks leven wordt steeds sterker merkbaar. De betekenis van landsgrenzen neemt af en velen zijn betrokken bij wat er elders in de wereld gebeurt.

De komende twintig jaar zal Nederland sterker veranderen dan het in de afgelopen veertig jaar deed. Dat is een kans om nu te bepalen tot wat voor land die veran-

In de provincie en de regio's is het CDA de grootste politieke partij van Nederland. CDA-politici zetten zich er op alle niveaus voor in dat ons land een kwaliteitsland wordt waarin mensen zich thuisvoelen. De sociale-, fysieke en culturele infrastructuur wordt ontwikkeld en gekoesterd. Dat is de inzet van het CDA bij de Provinciale Statenverkiezingen van 3 maart.

In Appèl van 30 januari jongstleden is de tekst van de folder 'Bondgenoten van de samenleving' opgenomen. In dit artikel wordt hier een nadere uitwerking aan gegeven.

deringen moeten leiden. Economische ontwikkeling, globalisering, open grenzen, bieden grote mogelijkheden en hebben sterke invloed op de concurrentiepositie van de bedrijven binnen de provinciegrenzen. Om de concurrentiepositie te behouden en te versterken zullen zij dan ook moeten inspelen op de hedendaagse ontwikkelingen. Europa zal een enorme impuls geven aan het ontstaan van sterke economische regio's. Grootchaligheid en internationalisering versterken de behoefte van mensen om in een zinvolle leefomgeving te wonen, te werken en te recreëren. Steeds meer is dat de eigen regio met een herkenbaar woon- en werkklimaat. Daar komt de provincie in beeld.

Het is bij uitstek de provincie die kan bijdragen aan een hoogwaardige leefomge-

ving. Hoogwaardig in fysieke zin, waarin het milieu schoon en de natuur ongerept is. Hoogwaardig in sociale zin, waarin

Herman Kemperman (lijsttrekker in Overijssel): "Waar het voor het CDA in Overijssel om gaat is dat we leefbare steden en een vitaal platteland hebben. Mensen moeten daar kunnen wonen, hun boterham kunnen verdienen en lid van hun vereniging kunnen blijven. Het CDA wil dat zo houden, daar heeft het altijd voor gestaan en dat blijven we doen."

mensen boodschap hebben aan elkaar, ook als daarmee geen geldelijke winst kan worden gemaakt. En hoogwaardig in culturele zin, waarin de leefomgeving betekenisvol is en karakteristiek. Laat in Groningen het weidse landschap met zijn open horizons in tact blijven. Dat landschap geeft de provincie de kenmerken, waar haar inwoners trots op zijn. En dat geldt evengoed voor Drenthe, Friesland, Overijssel, Flevoland, Gelderland, Utrecht, de Hollanden, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Ook daar is een eigenheid van landschap, cultuur en sociale leefomgeving die de bewoners een gevoel geeft 'thuis' te zijn. Zo iets moet je koesteren. Dat wil dus niet zeggen dat alles bij het oude blijft. En ook niet dat de provincies

Pieter van Geel (lijsttrekker in Brabant): "Het gaat nogal hard in onze provincies. Het groeit en het bloeit in onze steden en onze dorpen. Allemaal dankzij de welvaart. Daar is natuurlijk niets mis mee. Maar we willen wel dat er ook iets overblijft van onze provincies, van de leefbaarheid, van de kleinschaligheid, van de samenleving waarin mensen nog iets voor elkaar voelen. Dat wil het CDA als hoofdthema maken van het beleid voor de komende jaren."

Vrouw en Politiek

Kwartaalblad van het CDA-Vrouwenberaad

MEER VROUWELIJKE GEDEPUTEERDEN GEWENST

Hoewel het CDA goed vertegenwoordigd is in de Provinciale Staten, zijn er maar twee vrouwelijke gedeputeerden namens het CDA, één in Friesland voor halve dagen en één in Utrecht.

Een eindje buiten Utrecht staat het Provinciehuis. Daar, op de zestiende verdieping, is de kamer van Annie Kamp, namens het CDA lid van het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht.

"Hoewel ik werk had naar mijn zin, waar ik mijn opleiding als juriste goed kon gebruiken, trok de politiek me toch ook," zegt Kamp. "Daarom werd ik lid van het CDA. Vooral het immateriële gaf de doorslag: de normen en waarden. Ik werd lid van de plaatselijke afdeling van het CDAV. Daar werd ik voorzitter van, dat moet geweest zijn in 1986, daarna secretaris van de plaatselijke afdeling van het CDA." Via een geslaagde lobby van het CDAV kwam Kamp in de Provinciale Staten. Na secretaris van de fractie geweest te zijn, een korte tijd voorzitter en daarna vice-voorzitter, werd zij gedeputeerde doordat daar een vacature kwam.

De Provinciale Staten vormen een laag tussen rijk en gemeenten. De burgers merken rechtstreeks niet zoveel van het werk van de Provinciale Staten. De provincie heeft o.a. de zorg voor de provinciale wegen en het water. Verder het jeugdhulpbeleid, het milieu en het ouderen- en het gehandicaptenbeleid. Ook de planning van de ziekenhuizen hoort erbij, dus waar er een ziekenhuis komt en met welke capaciteit. Bij het ouderenbeleid speelt vooral de inventarisatie van de vraag: wat willen de

mensen zelf? De Gedeputeerde Staten vormen het dagelijks bestuur van de provincie. Er zijn in Utrecht zes gedeputeerden. De Commissaris van de Koningin is hiervan de voorzitter. Het werk van Kamp als gedeputeerde omvat het water en de milieuvergunningen, zowel verlening als de handhaving. Verder de jeugdhulpverlening en het ouderenbeleid. De oudere mensen willen het liefst zo lang mogelijk zelfstandig blijven. Er wordt vaak mantelzorg verleend: hulp door de naaste omgeving of de familie. "De mantelzorgers zijn een groot maatschappelijk goed, zowel ideëel als materieel", vindt Kamp. "Degene die de zorg nodig heeft wordt geholpen en mantelzorg werkt kostenbesparend. We moeten die mantelzorgers in ere houden. Daarom moeten ze nu en dan even van die zorg verlost kunnen worden. Ik heb dat ingebracht in het reguliere overleg. Als ik een pleidooi houd voor mantelzorg dan krijg ik de vraag: Ben je niet bang dat die zorg alleen op de vrouwen neerkomt? Mijn antwoord is dan: Er moet een gelijke verdeling komen tussen mannen en vrouwen van betaalde en onbetaalde arbeid." De afnemende belangstelling voor de politiek is een probleem. De opkomst bij de verkiezingen moet bevorderd worden. Als het zo door gaat verliezen de mensen de belangstelling voor de politiek. Men moet zich realiseren dat het algemeen kiesrecht bevochten is.

Annie Kamp

Vroeger had alleen de aristocratie wat te vertellen, nu kan iedereen stemmen.

"Er moeten meer vrouwen in de politiek komen," vindt Kamp, maar zij is er tegen dat iemand alleen gekozen wordt omdat ze vrouw is. Voor alle vormen van samenwerking en voor een beter afgewogen beleid is het nodig dat er meer vrouwen komen. "Vrouwen denken en doen anders dan mannen. Het CDA heeft maar twee vrouwelijke gedeputeerden in het land, we zijn er dus nog lang niet. Meer vrouwen op belangrijke posten in de politiek: hierbij kan het CDAV een belangrijke rol spelen."

Ria Luteijn

Voorwoord redactie

Voor het eerst is Vrouw en Politiek bereikbaar voor alle CDA-leden. En tegelijk heeft het een nieuwe jas gekregen: iets van de oude snit herkenbaar, maar het model aangepast aan nieuwe eisen. Wij hopen van harte dat de nieuwe Vrouw en Politiek zijn weg zal vinden.

De participatie van vrouwen in het CDA is nog niet voltooid. Zolang dat niet het geval is zijn wij CDA-Vrouwen van mening dat wij door een eigen blad duidelijk moeten maken wat ons bezighoudt en wat wij willen bereiken.

Wij staan open voor uw commentaar. Op die manier kunnen wij samen werken aan een vruchtbare dialoog.

Verandering = Vooruitgang

Ons past een teken van dank aan het CDA. Vrouw en Politiek heeft door de opname in CDA-Appèl een betere verspreiding gekregen. Dat is een kans op grotere bekendheid en betrokkenheid bij de totale partij. Een stap naar integratie?

CDAV wil als integraal deel van het totaal bijzondere aandacht houden voor bewustheid, voor posities, voor kansen op basis van gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid.

52% Van de kiezers is vrouw! Wie zich daar rekenschap van geeft, realiseert zich dat er nog veel te doen valt. Het CDAV-blad is er een podium voor en is gratis toegankelijk voor ieder CDA-lid. Dank aan CDA-Appèl voor de grotere verspreiding.

Jet Creemers, voorzitter CDA Vrouwenberaad

Politiek medewerker

Marleen van Ruijven is de nieuwe politiek medewerker van het CDAV. Zij studeerde politicologie en vrouwenstudies aan de Universiteit van Amsterdam (U.v.A.). Thans doet zij een politiek-economische postdoctoraalstudie eveneens aan de U.v.A.

Kopij

Inleveren op diskette bij Trix van de Laar, Mechelsestraat 24, 2587 XZ Den Haag. Of per e-mail: alaros@XS4all.nl. Of bij CDAV, zie colofon pag. 8.

Ledendag/ledenraad 24 april

Op zaterdag 24 april 1999 organiseert het CDAV de landelijke Raad/Ledendag in Amsterdam. Thema is: Multicultureel Amsterdam, veelheid en diversiteit. Deze bijeenkomst zal een iets ander karakter hebben dan wij gewend zijn. Wij beginnen om 10.00 uur in de Mozes en Aäronkerk aan het Waterlooplein met een korte huishoudelijke vergadering. Om 11.00 uur waaieren wij in groepjes van 15 tot 20 personen over de stad uit naar verschillende projecten op diverse locaties.

Het doel is: een luisterend oor hebben voor, signaleren van. Uiteindelijk doel is: in het belang van de bezochte instellingen invloed uit oefenen op het beleid van de CDA-Tweede-Kamerfractie, de Statenfractie van Noord-Holland en de Raadsfractie van Amsterdam. Wij kunnen de instellingen nu nog niet exact aangeven, maar binnenkort kunt u een keuze maken voor een van de projecten. Wij zullen daar zoveel mogelijk rekening mee houden bij de indeling. Alle CDAV-leden krijgen nog een uitnodiging. Om 14.00 uur zijn we terug in de Mozes en Aäronkerk waar een forumgesprek plaats vindt. Hiermee willen wij proberen de positieve ervaringen en knelpunten bij de bezochte instellingen zichtbaar te maken. Ook zullen dan afspraken gemaakt worden wie er actie onderneemt ten aanzien van gesignaleerde problemen. De dag wordt besloten met een informeel samenzijn.

Publicaties

Signaal 36 'Vrouwen in politiek en openbaar bestuur'. Een Vrouwenberaadssignaal kost f 1,-, een abonnement met recht op 10 exemplaren f 10,-.

Actualisering internetpagina

Belangrijke CDAV-vergaderingen/gebeurtenissen in den lande melden bij Marianne van de Griendt, tel. 070-342 48 13. Doel: constante actualisering van de CDAV-internetpagina.

Oproep

Dringend gevraagd: medewerkers voor de Sectie Pers en Publiciteit. Voornaamste taak: redactioneel meewerken voor Vrouw en Politiek. Inlichtingen bij Trudie Souren, tel. 045-52 24 719.

Opheffing bordeelverbod.

Op 2 februari i.l. kwam het wetsvoorstel voor opheffing van het bordeelverbod in de Tweede Kamer onder de hamer. Dit beoogt de ontvlechting van criminaliteit en prostitutie, het krachtig optreden tegen vrouwenhandel en de verbetering van de positie van de prostituée door legalisering van het prostitutiebedrijf.

Het CDA is voor opheffing van het bordeelverbod. Vasthouden aan het huidige verbod betekent voortzetting van gedogen en het dooreenlopen van legale en illegale activiteiten. Toch heeft het CDA tegen gestemd. De fractie vindt het voorstel niet afdoende. Het wetsvoorstel haalde desondanks een ruime meerderheid. Op voorstel van PvdA-Kamerlid Barth wordt nu ook de klant strafbaar voor betaalde seks met zestien- en zeventienjarigen. Seks met nog jongere kinderen is altijd strafbaar. Ook de SGP, GPV en RPF stemden tegen. Zij hebben, anders dan het CDA, principiële bezwaren tegen legalisering. Het is nu afwachten of de wet er in de Eerste Kamer doorkomt.

De tegenstem van het CDA komt voort uit de volgende bezwaren. Legalisering houdt niet in dat uitbuiting en criminaliteit zomaar verdwijnen. De minister wil dat gemeenten zélf een bordeelbeleid voeren. Het CDA vindt dat de regering zich nu van de zaak terugtrekt, want het voorstel geeft aan gemeenten te weinig richtlijnen om verantwoord te reguleren. Zo mag het verleden van bordeelhouders niet nagetrokken worden. Bij café-houders mag dit wél. Men spreekt over inzet van extra politie, maar neemt geen concrete maatregelen. Er is geen enkel beheersinstrument om de ongewenste effecten van prostitutie tegen te gaan. Daarnaast blijven vragen over sociale wetgeving voor prostituées onbeantwoord. Het CDA echter streeft naar transparant beleid waarbij de overheid doeltreffend kan reguleren. Ook heeft het

SCHAALVERGROTING EN AFSTANDELIJKHEID

Nu Europa politiek en economisch onze nieuwe werkelijkheid wordt, meent men de groeiende concurrentie alleen het hoofd te kunnen bieden in een wedloop om groot, groter, grootst. Fusies en schaalvergroting vinden plaats in samenhang met de ontwikkeling van een cultuur waarin macht en geld als de belangrijkste waarden lijken te gaan gelden. Zo worden de ingrediënten gevormd die ons vervreemden van oorspronkelijkheid, van waar het eigenlijk om gaat in een menselijke samenleving. Het is prachtig dat een grote economische sprong is gemaakt, waarin een stabiele welvaart is bereikt. Iedereen kan er in delen. De (sociale) vangnetten vangen haast iedereen op. En toch is er armoede, maar anders dan vijftig jaar geleden. De materiële afstand tussen de verschillende lagen van onze bevolking groeit. Ernstiger echter is de vervreemding van onze oorsprong. Toch hebben wij elkaar nodig. Maar de economische bindingsnoodzaak is weggefallen. Geld is er volop, alles lijkt te koop in steeds grotere diversiteit. Door het opgaan in grotere verbanden tesamen met de groeiende mobiliteit, raken de wortels losser in de grond. We kennen elkaar niet meer in de stad, in het (mammoet)bedrijf, in de school, in de buurt, in de partij, in de familie?! Het bezitten, de vluchtige buitenkant, de macht, de status en het geld worden steeds belangrijker. Onoverbrugbaar groeit de afstand tussen enerzijds de uiterlijkheid en anderzijds de vervreemding van ons gevoelsleven, onze verbondenheid met de mensen die ons wortelen en voeden. Anonimiteit, teruggetrokkenheid en angst voor inbreuk op privacy ontstaat. Onverschilligheid ten aanzien van de onbereikbare andere mond niet zelden uit in vijandigheid en een negatieve opstelling. Zie wat er om ons heen gebeurt! De vervuiling, bekladding en vernieling van dingen, steeds brutaler opdringend in publieke ruimten en tenslotte de agressie frontaal op anonieme mensen gericht. Vervreemding, losraken van de wortels. Wat een armoede! Kunnen christen-democraten hierbij onverschillig toekijken? Het verval kan en mag ons niet aantasten. Het onderkennen en bestrijden is lastig. Gemakkelijker is het om mee te deinen op de golven van macht en wellust van elke soort. Onze verantwoordelijkheid doet beroep op onze moed deze dingen te benoemen en aan te pakken. Uit die moed putten we de energie, nodig om de verkiezingen goed in te gaan. We weten waar we het voor doen: om elkaar en met elkaar in duurzaamheid.

Jet Creemers

CDA zich ertegen verzet dat een gemeente geen bordelen als zodanig mag weren. Het CDA vindt dat er bij ontbreken van een landelijke regeling minimumeisen moeten gelden voor gemeentelijke verordeningen. P.J. Biesheuvel (CDA-fractie) heeft een amendement ingediend om bordelen en escortbureaus alleen toe te staan als een strenge vergunning is verleend. Ook voor de escortbureaus. Anders zullen de illegale praktijken zich verplaatsen. De vergunning moet onder andere inhouden: het toetsen

van het verleden van de bordeelhouders, het stellen van eisen aan gedrag, bedrijfsvoering, arbeidsomstandigheden en vreemdelingen toezicht. Prostitutie zou dan alleen zijn toegestaan als er op grond van een gemeentelijke verordening zo'n vergunning is verleend. Waar deze ontbreekt, kan men bordelen weren. Dit amendement werd verworpen en zo viel voor de CDA-fractie de grondslag weg het wetsvoorstel te steunen.

Marleen van Ruijven

GOED OUDERENBELEID IS EEN ZORG VAN IEDEREEN

Het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA heeft een rapport uitgegeven: *Respect; een christen-democratische visie op ouderenbeleid*. De inhoud ervan is al besproken in CDA-Appél, maar hoe zal het in praktijk gebracht worden? Om die vraag gaat het uiteindelijk. Een interview met de voorzitter van de commissie die het rapport heeft voorbereid.

Net na de oorlog stond ze bij de uitgang van de kerk circulaire aan ouders uit te delen over opleiding aan de huishoudschool. In die tijd werd een vrouw bij haar huwelijk automatisch ontslagen, vandaar dat Maria van den Muijsenbergh-Geurts zich op het vrijwilligerswerk stortte. Dat werk heeft zich in de loop der jaren sterk uitge-

breid. Nu, op 73-jarige leeftijd, zet ze zich vooral in voor ouderenbeleid. "Een andere visie op ouderen is hard nodig" vindt zij. "Ouderen dragen bij aan de samenleving; ze zijn niet alleen maar voorwerp van zorg."

Niet alleen maar mooie woorden

Ze werd voorzitter van de commissie die het rapport *'Respect; een christen-democratische visie op ouderenbeleid'* voorbereidde. Het rapport is nu al een succes. Er wordt een tweede druk voorbereid. In CDA-Appél van 12 september 1998 werd de inhoud ervan besproken, maar hoe wordt deze in praktijk gebracht? Wat betekent het voor de mensen? "Het moet niet alleen bij mooie woorden blijven," zegt Van den Muijsenbergh. "De mensen vragen zich af: hebben mijn oma en opa hier iets aan en wat heeft het mij te zeggen? Worden de aanbevelingen ook werkelijk in praktijk gebracht en hoe komt dit tot uiting in de partij en in de samenleving?"

Zij vond dat het de hoogste tijd was dat politieke partijen gingen nadenken over ouderen, maar dan vanuit een andere visie dan tot nu toe. Van den Muijsenbergh: "Die andere visie is verwoord in het woord 'respect'. Er wordt meestal vooral gesproken over ouderen als mensen die zorg behoeven, ouderen en veiligheid, ouderen en gezondheidszorg. In het rapport *Respect* wordt daarentegen ingegaan op wat veel te weinig aandacht krijgt: het aandeel dat ouderen zelf aan die samenleving leveren. Ouderen zijn in de samenleving als

Respect, een christen-democratische visie op ouderenbeleid; een publicatie van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. ISBN 90-74493-14-9. Te bestellen bij de SDU in Den Haag, telefoon 070-378 99 11.

vrijwilliger actief op talloze terreinen. We krijgen te maken met vergrijzing van de bevolking. Dan wordt er een beroep op de jongere generatie gedaan om te zorgen voor de oudere. Het is belangrijk dat we ons realiseren dat de oudere generatie ook veel belang heeft voor de jongere generatie op het immateriële vlak door werkzaamheden op allerlei terrein. Voor iedereen is wat te vinden. Hulp bij het combineren van werk en de zorg in het gezin, openhouden van speeltuinen, het rondbrengen van boeken van de bibliotheek aan huis, ik geef maar wat voorbeelden."

Rekening houden met elkaar

Het rapport *Respect* wordt door de werkgroep gezien als een onderdeel van het project: een samenleving op-

Maria van den Muijsenbergh

(foto: Elzabet Veenendaal)

bouwen waarin de mensen belangstelling hebben voor elkaar. Vandaar ook de naam van het rapport. In het woord 'respect' zitten de betekenissen: eerbied, achting, ontzag. Respect veronderstelt echter ook wederkerigheid, en rekening houden met elkaars mogelijkheden. Het rapport blijkt te stimuleren tot een andere visie op ouder worden en ouder zijn, heeft Van den Muijsenbergh gemerkt, ook buiten het CDA. Haar is diverse malen gevraagd er eens over te komen spreken.

Respect veronderstelt wederkerigheid.

De aanbevelingen in het rapport zijn gericht op landelijk beleid, maar blijken heel goed toepasbaar op lokaal of provinciaal niveau. Van den Muijsenbergh: "De provincie Noord-Brabant loopt daarin voorop in Nederland. Van Nistelrooij, gedeputeerde voor het CDA in die provincie, heeft de zorg langzamerhand gekanteld naar een zorg die uitgaat van de vrager in plaats van die van de aanbieder. Dicht bij huis, binnen een regio moeten de vragers, de gemeenten, de zorgaanbieders en de zorgbetalers als vier gelijk-

waardige partijen om de tafel zitten om een visie vast te stellen op grond waarvan ze de komende jaren hun beleid gaan uitzetten.

Uitgaan van de zorgvrager

Doordat het beleid van de vrager uitgaat komt het steeds meer op een lokaal niveau te liggen. De provincie Noord-Brabant heeft een behoorlijk bedrag beschikbaar gesteld voor de Regionale Platforms voor Consumenten en Patiënten (RPCD's) en de ouderenbonden om het de 'klanten' mogelijk te maken in dit proces een eigen rol te vervullen. Zonder een goede toerusting kunnen deze immers niet meepraten in dit veld waar tot voor kort de zorgaanbieders en de zorgverzekeraars de koers bepaalden. Het is de bedoeling dat het rapport Respect wijd en zijd binnen het CDA besproken wordt, zodat het niet alleen mensen in de landelijke politiek, maar ook mensen in de provinciale en lokale politiek tot ijkpunt dient bij het nemen van beslissingen over een goed ouderenbeleid. De aanbevelingen in het rapport zijn gebaseerd op de situatie van 1998. De aanbevelingen kunnen in de loop van de tijd veranderen

omdat elke tijd immers aangepaste maatregelen vraagt. De ijkpunten van het rapport kunnen dan bijdragen tot het nemen van de best mogelijke beslissingen.

Bondgenootschap en solidariteit

Van den Muijsenbergh vindt de vraag of het CDA een boodschap heeft voor ouderen die verschilt van die van de andere partijen moeilijk te beantwoorden. "Het is maar hoe we omgaan met het ouderenbeleid. Zelf pleit ik altijd voor bondgenootschap en solidariteit, zeker als we acties voeren. Als je praat over meerwaarde, doe je de ander onrecht, maar je moet je ook niet in een hoekje laten dringen. Als je je aansluit bij een politieke partij, kies dan die partij die jouw gedachtengoed uitdraagt. Voor mij was dat het CDA."

Carla Bastiaansen/Ria Luteijn

Bijeenkomsten voor het Jaar van de Ouderen en naar aanleiding van het Rapport Respect:

20 maart, Bergen op Zoom; 17 april Nijmegen, in De Vereeniging.

PROVINCIAAL CDAV DENKT NA OVER CDA-TOEKOMST

Op 30 januari kwamen de voorzitters van de provinciale CDAV-besturen in Utrecht bijeen. Doel: elkaar informeren en daarnaast eigen functioneren onder de loep nemen. Tevens werd het de gelegenheid bij uitstek om beoogd CDA-voorzitter Marnix van Rij te leren kennen. Samen werken aan de toekomst van het CDA werd door alle aanwezigen onderstreept, doordat Marnix van Rij en Jet Creemers samen een boom hebben geplant. Een boom waarvan de wortels zullen groeien zoals het CDA geworteld is in de samenleving. Een boom die op tijd gesnoeid en bijgehouden moet worden om hem krachtig te laten opgroeien. De resultaten van deze dag worden gebundeld en zullen behalve aan de provinciale CDAV-voorzitters ook ter hand worden gesteld aan de nieuwe CDA-voorzitter.

OUDEREN IN ONZE SAMENLEVING

Het "Jaar van de Ouderen" in 1999 door de Verenigde Naties uitgeroepen, zal een keerpunt veroorzaken in het ouderenbeleid. De nabije toekomst wordt getekend door de stille revolutie die is ontstaan door het verschijnsel van de vergrijzing. Het zal op de gezondheidszorg, ons sociaal systeem en onze maatschappelijke structuren van cruciale invloed blijken.

Het afgenomen geboortecijfer (een EU gemiddelde van 1.59 kind per vrouw tegenover een vereiste van 2.1 om de bevolking op peil te houden) en de langere levensverwachting maken dat het aantal ouderen stijgt. De veranderende kijk van ouderen op eigen functioneren is van groot belang. "Wat kunnen wij doen om de ervaring uit ons werkend leven te benutten?" was dan ook een van de meest gestelde vragen tijdens de door de EVP-fractie georganiseerde seniorenmanifestatie in oktober 1998.

Aan de ene kant dient het beginsel van gelijke behandeling, ongeacht leeftijd, zijn weerslag te vinden in het beleid van de lidstaten van de Unie. Aan de andere kant is het noodzakelijk dat ouderen daadwerkelijk aan de maatschappij kunnen blijven deelnemen. Dat kan door hun specifieke belangen te behartigen en toegesneden projecten te ontwikkelen.

Met een waaier van projecten, georganiseerd in het kader van het jaar van

de ouderen, proberen de ouderenorganisaties in ons land inmiddels te moeten komen aan de bevordering van maatschappelijke deelname. Zo krijgen de voorlichting rond de invoering van de euro en het toegankelijk maken van de nieuwe informatie-technologie veel aandacht. Zo'n benadering past naadloos in het principe van het 'levenslang leren' dat zo'n grote rol speelt in het EU werkgelegenheidsbeleid.

Gelijke behandeling

Het principe van gelijke behandeling is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van de rol van ouderen. Op Europees niveau is de vraag inmiddels opgekomen waarom de leeftijdsgrens van 65 jaar als gedwongen pensioenleeftijd moet worden aangehouden. Is het niet veel zinvoller om deeltijdpensioenering in te voeren om actieve 60-plussers een kans geven om het wat rustiger aan te doen en tegelijk toch door te werken in een aangepast tempo. Op deze wijze kan de levens- en werkervaring van de oudere benut worden en draagt hij/zij langer bij aan productieve arbeid. Verder leven bij ouderen bijzondere vragen zoals naar een politieke vertegenwoordiging door ouderen. Dat kan door hen bij het politieke besluitvormingsproces te betrekken. Het door het Europees Parlement georganiseerde Seniorenparlement, waarop de EVP-manifestatie een voorbereiding was, maakte duidelijk dat er hieraan een grote behoefte bestaat.

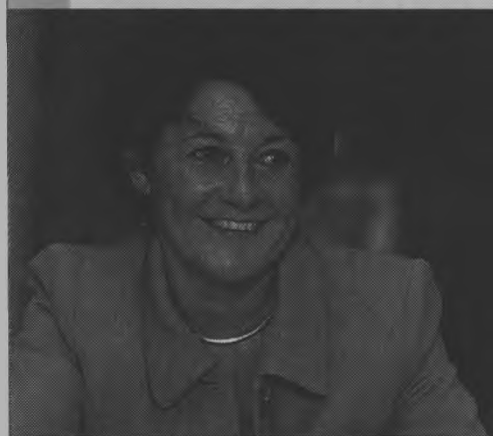
Ouderen, vooral pensioengerechtigden, zullen willen meespreken over de toekomst van ons pensioenstelsel. De

grote groep relatief gezonde ouderen zal meer opzij moeten leggen voor medische zorg om de risico's van een behoeftige oude dag te kunnen opvangen. De deining die onlangs ontstond rond de zogenaamde tweedeling in de gezondheidszorg maakte duidelijk dat deze zaak niet zo eenvoudig ligt. Immers, niet iedereen zal over de middelen beschikken om zelf voor extra zorg te betalen. We moeten er daarom alert op zijn dat de zorg niet verder uitgehouden wordt. Het is van belang dat ouderen zelf hun stem hierover kunnen laten horen. Gelukkig lijkt het jaar 1999 ruim aandacht te besteden aan genoemde aspecten.

Pensioenen

Niet in de laatste plaats wordt er vanuit de Europese Unie gewerkt aan een goede regeling van de pensioenen. Zelf verwacht ik veel van de komende initiatieven van de Europese Commissie. Ten eerste zal binnenkort het Verslag Ferri over het Groenboek Pensioenen van de Europese Commissie in stemming gebracht worden. Daarin worden de hoofdlijnen van een Europees pensioenstelsel geschetst. Vervolgens ligt er een voorstel bij de Raad van Ministers betreffende aanvullende pensioenen van migrerende werknemers. Dit voorstel zal een einde moeten maken aan de huidige onacceptabele situatie. Thans zijn pensioenrechten niet op Europees niveau gegarandeerd en wordt er vaak dubbel belasting geheven. Voor 1999 is dit zeker een van mijn hoogste prioriteiten. Een goede Europese regeling ten aanzien van pensioenen is immers een van de voornaamste voorwaarden voor arbeidsmobiliteit en daarmee voor het welslagen van de Europese Munt Unie.

Ria Oomen, lid van de CDA-fractie in het Euro Parlement

Ria Oomen

(foto: Dirk Hol)

DIVERSITEIT

Ayten Keskin (50 jaar) is Turkse van oorsprong en groeide op in Konya. Zij was leerkracht aan de basisschool, studeerde daarna Engels in Ankara en gaf tien jaar les in dat vak. In 1981 werd zij onderwijsintermediair in het Nederlandse openbare onderwijs voor Turkse immigrantenkinderen.

"Het leven in Nederland was mij als op een gouden wolk voorgesteld. Een leuke baan, een huis, een werkvergunning en zoveel meer. Maar dat pakte anders uit. Ik moest alles zelf uitzoeken. Op mijn werk werd ik met respect benaderd zolang ik Engels sprak. Deed ik moeite om Nederlands te spreken, dan was ik ineens de onwetende Turkse.

Het leven en de school in de grote stad zijn hier eigenlijk hetzelfde als in grote steden in Turkije. Maar de kinderen die ik hier aantrof kwamen uit dorpen en hadden een ander ontwikkelingsniveau dan in Ankara. Hun ouders spraken geen Nederlands, hielden vast aan oude gewoonten en besteedden weinig aandacht aan de kinderen. De kinderen zetten zich af tegen hun ouders en stelden zich vaak minachtend tegenover hen op. Ik moest proberen de misverstanden tussen hen op te lossen door aan de kinderen Turkse taal en cultuur te onderwijzen. Turkse les was echter geen verplicht vak. De kinderen begrepen niet waarom en deden niet hun best.

Voor de moeders richtte ik een sportstichting op. Veel vrouwen hadden psycho-somatische klachten. In Turkije waren zij altijd buiten en hadden veel contact met andere vrouwen. Hier zaten zij binnen. Zij ervoeren de Nederlandse samenleving als koud. Door de sport kwamen zij weer de deur uit en in beweging. Ik probeerde de kledinggewoonten van ontelbare laagjes over elkaar te beïnvloeden en wees ook op andere aspecten van gezondheid."

"Turkije verandert in rap tempo. De Turkse Republiek bestaat nu 75 jaar. Het proces van democratisering en economisering naar Westers voor-

beeld gaat gestadig voorwaarts. Ook de waarden en normen ontwikkelen zich in Westerse zin. Turkse mensen die hier lang gewoond hebben, beseffen heel goed dat hun oude wereld niet meer bestaat. Zij kunnen niet meer wennen in hun geboortestreek."

"Je ziet hier nu een langzame maatschappelijke en economische vooruitgang. Maar nog steeds leven Turkse mensen tussen twee werelden. Nederland heeft duidelijke wetten en regels. Politiek voltrekt zich hier in consensus en openheid. Er is meer rechtvaardigheid en persoonlijke verantwoordelijkheid. In Turkije is politieke macht en geld belangrijk. De overheid bepaalt wat goed voor je is. Men zal zich de regels van de democratie in een leerproces eigen maken."

"In Turkije zou ik met pensioen zijn. Maar ik ben nu Nederlandse en wil mijn taak als bemiddelaar voortzetten. Ik heb veel ervaring. Ik kan via maatschappelijke organisaties, het onderwijs en wellicht de politiek mensen helpen zich hier thuis te voelen. Een groot probleem ligt in de 'ghettowijken'. Doordat men daar bij elkaar zit, blijft alles bij het oude. Men kent de weg niet in het Nederlandse onderwijs, het rechtsstelsel, het maatschappelijke middenveld in het algemeen. Men begrijpt niets van de politiek en wat die voor en samen met mensen doet. En, men komt te weinig in contact met Nederlanders.

"De woningbouwcorporaties zouden niet meer dan 30% buitenlanders moeten toestaan. Hetzelfde geldt voor het onderwijs. Aan de ene kant de Nederlandse eisen, aan de andere kant die uit de eigen cultuur. Turkse en Marokkaanse kinderen leren ook nog

Arabisch in de Koranschool. De imams spreken geen Nederlands en betrekken de gezinnen te weinig bij het onderricht. Er moet ook meer overleg komen met de Nederlandse instellingen.

Er zijn nu veel meer geschoolde Turkse vrouwen. Men begint het belang van goed onderwijs en van goede contacten in en met de Nederlandse samenleving in te zien.

"Elementair gezien bestaan tussen christenen en moslims gemeenschappelijke uitgangspunten. Het CDA gaat uit van een hogere Waarheid en dat zie je in de uitgangspunten. Wij kennen ook de aandacht voor familie en gezin. De 24-uurs-economie vinden wij daar strijdig mee. Economische belangen zijn niet het enige in ons leven. Geestelijk welbevinden achten wij hoog. Ikzelf zie respect voor elkaars geloof en wederkerigheid in menselijke relaties als belangrijke levenshouding."

"Andere partijen trekken veel buitenlanders door beloften. Velen zijn aangesloten bij FNV. Dan ligt de weg naar bijvoorbeeld de P.v.d.A. open. Het CDA heeft daar een slag gemist. Toetsing en evaluatie zouden duidelijk moeten maken wat partijen voor buitenlanders doen.

Politieke participatie van allochtonen is noodzakelijk. Maar men moet de achtergronden van kandidaten goed onderzoeken, wat is hun opleiding en ervaring, hun normen en waarden en leeft men ernaar? Je wijze van leven is een private verantwoordelijkheid. Maar voor publieke functies moet men toch aan bepaalde criteria voldoen."

Ayten Keskin

Trix van de Laar

MENSENRECHTEN, VROUWENRECHTEN

De herdenking van 50 Jaar Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is in ons land groots aangepakt. Ruim 40 organisaties organiseerden in 1998 vele activiteiten. Een hoogtepunt vormde de indrukwekkende slotbijeenkomst in de St.Janskerk in Utrecht op de dag van de mensenrechten, 10 december.

Diezelfde dag hield het CDAV, samen met het Politiek Vrouwen Overleg, een **Politiek Ontbijt** in de Tweede Kamer waar parlementariërs, deskundigen en leden van politieke vrouwenorganisaties spraken over: Mensenrechten en genderaspecten, wat biedt de toekomst?

Kamervoorzitter **Jeltje van Nieuwenhoven** zette meteen de toon met de vaststelling dat in ieder huis de realisering van gelijke rechten aan de keukentafel plaats vindt. Zo liggen er ook op de tafel van de Tweede Kamer vele vragen en ideeën van de vrouwenbeweging op antwoord en realisering te wachten.

Eveline Herfkens, Minister van Ontwikkelings Samenwerking, doet een beroep op de politieke vrouwenorganisaties voor het inbouwen van armoede- en gendercriteria in het macro-economisch beleid. Uit onderzoek is gebleken dat macro-economische ontwikkelingen beter slagen als in een land een goed sociaal beleid wordt gevoerd. De graad van scholing/onderwijs en de welvaart van een land hebben een directe relatie. Nu moeten er meetinstrumenten komen voor beleid en uitvoering. Het Vrouwenberaad Ontwikkelings Samenwerking gaf hiervoor een eerste aanzet. En concludeert dat een vrouwen netwerk nodig is. Graag ideeën hiervoor!

Enric Hessing, VVD Kamerlid spreekt over effectieve methoden om mensenrechten in praktijk te brengen. Wij beschikken over een bouwplan van verdragen, maar hoe staat het daadwerkelijk met gelijke kansen en deelname aan faciliteiten voor mannen én vrouwen in bijvoorbeeld toegang tot eigendom en kredieten? Hessing ziet hiertoe mogelijkheden in midden- en kleinbedrijf.

Hij kreeg niet echt kritische bijval. Legde niemand op dat moment verband met de summier Begrotingsbrief Emancipatiebeleid 1999 van mevrouw Verstand?

Farah Karimi, Groen Links Kamerlid, wijst erop dat velen, vooral arme vrouwen, hun eigen rechten niet kennen. Ieder mens heeft vanaf de geboorte mensenrechten: recht op cultuur, religie en gelijkheid. Daarom pleit Farah voor meer aandacht voor diversiteit in onze samenleving en daarbuiten. Zij vraagt ook om een zelfstandige verblijfstitel voor migrantenvrouwen, het hanteren van gendercriteria bij toelating en opvang van asielzoeksters, aanpassing van het Vluchtelingenverdrag bij aanspraken van vrouwen en meer aandacht voor vrouwenhandel.

Pieter ter Veer, Kamerlid D66, is tevreden over het nationale beleid, maar vindt gezamenlijke actie bij grove mensenrechtenschendingen noodzakelijk. Is zijn partij voor een Nederlandse actie voor berechting van Pinochet? Hij vindt ook dat er in Nederland nog veel te doen is voor bestrijding van seksueel misbruik van vrouwen en kinderen, en seks-toerisme. Het onderwerp prostitutie kwam in de discussie niet ter sprake. In de wandelgangen vragen vrouwen zich later af, hoe je kennis en ervaringen op het gebied van geweld tegen vrouwen beter kunt spreiden. Het lijkt of nog niemand van Presto heeft gehoord: het samenwerkingsverband van vrouwenorganisaties dat ook in 1999 campagne voert in aansluiting op het door het Europees Parlement uitgeroepen Jaar tegen Geweld tegen Vrouwen.

Hanja Maij vertelt dat het Europees Parlement iedere donderdag in Straatsburg mensenrechtenschendingen aan de kaak stelt, zoals kort geleden de zaak van de Iraanse vrouwen. Hopelijk is de boodschap overgekomen, want Hanja riep de delegatie die binnenkort Iran bezoekt op de recente wetswijziging die de gezondheidspositie van Iraanse vrouwen bijzonder schaadt aan de orde te stellen.

Met vrouwenhandel is het EP al heel lang bezig. Er is echter geen gemeenschappelijk Europees beleid. Dat komt doordat het niet gelukt is bij het Verdrag van Amsterdam politie en justitie tot communautair beleid te maken. Dit moet worden geregeld voordat besluitvorming over toetreding van Oost-Europese landen plaats vindt. Er zou binnenkort een gemengde commissie Euro Parlement/Nationaal Parlement tot stand moeten komen, zodat het overleg hierover eenvoudiger wordt. Een voedszaam ontbijt met aansporingen om hard te werken aan mensenrechten/vrouwenrechten.

Philo Weijnen-Pot

Colofon

- Redactie** Trix van de Laar, Ria Luteijn, Trudie Souren, Lien Vink.
- Vormgeving** Santbergen Grafische Vormgeving & DTP, Fenna Santbergen
- Opmaak** Jessica Koster.
- Druk** Koninklijke BDU Grafisch Bedrijf B.V.
- Redactieadres** CDAV, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, tel. 070-3424888; fax redactie: 070-3643417; e-mail: redactie@cda.nl
- Abonnement: f 15,- (4 nummers) op giro 13700.

Henk Bleker (lijsttrekker voor het CDA in Groningen) "Werk is belangrijk voor mensen. Werk biedt zekerheid. Nog niet in alle provincies is er voldoende werkgelegenheid. Daarom moeten we ons extra inzetten voor meer banen, voor de jonge mensen van nu en voor de werkzoekenden, ook in Groningen. Het CDA wil zich inzetten voor extra toekomstgerichte investeringen in de economie."

afgesloten gebieden moeten zijn waarin voor de buitenwereld geen plaats is. Het afwijzen van het nieuwe is geen optie, evenmin als het kritiekloos omarmen ervan. Wie de automatismen van vandaag niet bewust heroriënteert, zal deze morgen tegenkomen als onveranderbare dwangmatigheden. Ontwikkelen moet dan ook gericht gebeuren, zodat het nieuwe bijdraagt aan de betekenis van het eigen. Om een paar voorbeelden te noemen:

- Als de Regionale Opleidingscentra te ver weg liggen van de plaats waar de werkgelegenheid is en waar jongeren wonen, is het streven naar meer efficiëntie door schaalvergroting zijn doel voorbijgeschoten.

- Als het afgraven van grond voor de winning van delfstoffen een onomkeerbaar verlies van eigenheid in het landschap betekent, moet daarvan worden afgezien. Maar tegelijk dwingt dit afzien tot een krachtig provinciaal beleid voor hergebruik van grondstoffen die nu al in gebruik zijn.

- Als grootschalige ringwegen gewenst zijn voor de verkeersafwikkeling, maar deze tegelijk de eigenheid van de omgeving opofferen aan asfalt, dan is een creatief provinciaal verkeersbeleid noodzakelijk. Door te kiezen voor oplossingen op het bestaande tracé, door middel van flyovers of ondergronds bouwen kan de

Roel Robbertsen (lijsttrekker in Utrecht): "Mensen moeten in een veilige omgeving kunnen wonen en werken. Het CDA wil bijvoorbeeld niet alleen meer blauw in de stad, maar ook op het platteland. En bovendien: de veiligheid van de burger is belangrijker dan de privacy van de boef."

provincie eigenheid en mobiliteitsafwikkeling met elkaar in harmonie brengen.

- Als de woningbehoefte ertoe leidt dat overal dorpsranden volgebouwd worden met gelijkvormige villawijken, dan regelt de provincie dat niet overal alles altijd moet kunnen. Zij wijst

Lous Coppoolse (lijsttrekker in Zeeland): "Wie zich veilig wil voelen moet weten dat er op tijd hulp zal komen, zowel van politie als ambulance. Dat is lang niet in alle provincies het geval, zo ook in Zeeland. Het CDA maakt daarom een belangrijk punt van kortere aanrijtijden."

plaatsen aan waar het kan en handhaaft de regels voor plaatsen waar het eigene van het landschap behouden moet blijven. Liever kiest zij zodig gericht voor complete nieuwe steden, dan voor voortdurend verder uitdijende verstedelijking op alle plaatsen. Stad en platteland moeten beide in hun eigenheid blijven bestaan. Dat redt ook de stad!

Bondgenoten van de samenleving

Het CDA is de partij van de toekomst: kiezers vragen van de politiek vastberadenheid en moed om de lange termijn in het oog te houden. Van de provincie ver-

wachten zij kansen voor bedrijvigheid en werk, bereikbaarheid en goed openbaar vervoer. Tegelijk moet de toekomst duurzaam zijn en sociaal. Als het aan het CDA ligt wordt Nederland een kwaliteitsland. In dat beeld gaat het om leefbaarheid centraal voor landelijk gebied en stad, richting geven aan nieuwe ontwikkelingen en tegelijk het karakteristieke koesteren, waar mensen aan gehecht zijn. Zo ziet het CDA de taak van het provinciebestuur op het gebied van de fysieke leefomgeving.

- Voor de provincie legt het CDA hier de volgende prioriteiten: een wervend en duurzaam vestigingsbeleid voor bedrijven; een volkshuisvestingsbe-

Jan Heijkoop (lijsttrekker in Zuid-Holland): "Veel mensen hebben problemen met het bereiken van hun werk vanuit hun woonomgeving vanwege de files. Het CDA in Zuid-Holland is daarom voor een snelle aanleg van de A4, maar vooral voor verbetering en uitbreiding van openbaar vervoer. Er moet nu echt een oplossing gevonden worden voor deze problemen."

leid dat bouwt waar het kan, zodig in nieuwe steden, maar onder handhaving van het onderscheid tussen stad en platteland; een ecologische hoofdstructuur die onverkort wordt

Dick van Hemmen (lijsttrekker voor het CDA in Flevoland): "Sociale samenhang is essentieel in Flevoland. Het hebben van werk is daarbij van groot belang. Het CDA in Flevoland wil daarom in de komende periode van vier jaren tenminste 30.000 extra banen scheppen."

ingevoerd in overleg met betrokkenen; een zodanige aanbesteding van het openbaar vervoer dat het voorzieningenniveau op het platteland en in de buitenwijken van de steden in stand blijft; geen scheiding van de sociale en de vervoersfunctie.

Het CDA is de partij van de samenleving: van mensen en hun gemeenschappen. De politiek moet aansluiten bij wat hen beweegt. Het CDA staat voor ondersteuning van maatschappelijk initiatief in de provincie, van de betrokkenheid van mensen op elkaar. Denk vooral aan een breed en sterk aanbod in de zorg. Sterk, omdat de wachtlijsten nu eindelijk eens moeten worden ingekort. Breed, waar het erom gaat ouderen en gehandicapten actief bij de samenleving te betrekken. Denk aan vrijwilligerswerk, mantelzorg, jeugdzorg en jeugdhulpverlening. Zo ziet het CDA de taak van het provinciebestuur op het terrein van de sociale leefomgeving.

- Voor de provincie legt het CDA hier de volgende prioriteiten: actieve ondersteuning van vrijwilligersorganisaties in natuurbehoud, sport, zorg en cultuur als bijdrage in de sociale cohesie van de samenleving; een appèl op de regionale opleidingscentra én op de werkgevers om er via zelfregulering voor te zorgen dat middelbare

Bob Verburg (lijsttrekker voor het CDA in Noord-Holland): "Het CDA vindt dat het economisch belang van verkeer en vervoer groot is. Te veel mensen staan dagelijks in de files, komen te laat op hun werk of te laat thuis. Daarom moet bijvoorbeeld de tweede Coentunnel worden aangelegd. Het CDA zet zich in voor goede bereikbaarheid en goed openbaar vervoer in Noord-Holland."

beroepsgerichte scholing en bedrijvigheid in elkaars nabijheid blijven; een afwijzing van mammoetscholen op grote afstand.

Het CDA is een partij van waarden: Burgers willen meer zijn dan consument en belastingbetaler. Zij willen hun werk kunnen combineren met zorg voor elkaar. Met tijd voor ontmoeting en betrokken-

Hans Esmeijer (lijsttrekker voor het CDA in Gelderland): "Het CDA is de partij die oog heeft voor de maatschappelijke verbanden. Mensen hebben elkaar nodig. Het gaat om zorg, veiligheid, respect voor elkaar, mensen tot hun recht te laten komen. Daaraan werken wij. Samen."

heid. Mensen kennen betekenis toe aan hun inzet in de maatschappij. Het CDA vraagt om respect en ruimte voor identiteit en eigenheid; tegen de tendens van bureaucratie en commercie in. Dat vraagt oog voor de ideële verworteling van zorg en welzijn. Geen sluipende of openlijke ondermijning van identiteit in maatschappelijke organisaties. Hier heeft de provincie een rol waar het de culturele leefomgeving betreft.

Jean Bronckers (lijsttrekker voor het CDA in Limburg): "Verenigingsleven, eigenheid, veiligheid zijn zaken van onbetaalbare waarde. Het CDA zet zich van oudsher voor die punten in. Limburg is bij het CDA in goede handen."

- Voor de provincie betekent dit: stads- en landschapsarchitectuur die uit is op karakteristieke kwaliteit; monumentenzorg in harmonie met herkenbare nieuwbouw, ook in de binnensteden; bescherming van identiteit, streektal en culturele kenmerken in de regionale omroep, de recreatie en de sport; organisaties die werk maken van een eigen levensbeschouwelijke of godsdienstige identiteit op gelijke voet bekostigen met andere.

Slot

In de provincie en de regio is het CDA de grootste politieke partij van Nederland,

Greetje de Vries-Leggedoor (lijsttrekker voor het CDA in Drenthe): "Het gaat om mensen. Dus wil het CDA in Drenthe aandacht voor zorg. De provincie kan daar een bijdrage aan leveren: zorg naar de mensen brengen in plaats van andersom. Of het nu gaat om ouderen of jongeren, om mensen met een lichamelijke of een geestelijke handicap, mensen moeten zich thuis kunnen voelen in Drenthe. Dus moeten we ook aandacht geven aan vrijwilligerswerk. Het CDA wil Drents maatwerk leveren. Betrouwbaar, creatief en samen met u."

met een enorme ervaring in de politiek. CDA-politici maken zich er in (deel)gemeenteraden, Provinciale Staten, Tweede en Eerste Kamer en in het Europees Parlement sterk voor dat de benadering die hier wordt uiteengezet, ook daadwerkelijk wordt ingevoerd. Samen zetten zij zich in - ieder vanuit eigen bevoegdheden - om een sociale, fysieke en culturele leefomgeving te ontwikkelen én te koesteren. Zo ontstaat een land, waarin mensen zich thuis voelen, zodat zij in staat zijn de uitdagingen van de globaliserende economie en de informatietechnologie met plezier aan te gaan.

Dat is de inzet van het CDA bij de Provinciale Statenverkiezingen 1999.

Gemeenteraadsverkiezingen in West- en Midden-Brabant

Op 3 maart vinden niet alleen verkiezingen plaats voor de Provinciale Staten; in West- en Midden-Brabant zijn er in 29 gemeenten ook verkiezingen voor de gemeenteraad. Deze gemeenten zijn per 1 januari 1997 heringedeeld en deden dus niet mee aan de gemeenteraadsverkiezingen van maart 1998. Onder de 29 gemeenten bevinden zich grote steden als Breda, Tilburg, Roosendaal en Bergen op Zoom.

Kabinet is bij Herstructureringswet Varkens in juridische val gelopen

Het verbaast de CDA-Eerste Kamerfractie helemaal niet dat de Wet Herstructureringswet Varkenshouderij bij de eerste rechterlijke toetsing een forse nederlaag heeft geleden. De rechter eist een schadevergoeding voor de opgelegde generieke korting van varkensrechten voordat de wet van kracht kan worden. Landbouwwoordvoerder Gerrit Braks: "Er wordt nu berekend dat er een schadevergoeding van circa 3 miljard nodig zal zijn om de wet onverkort door te voeren. De regering is met open ogen in een juridische val gelopen."

Bij de behandeling van de wet voorjaar 1998 in de senaat had Braks al gewaarschuwd dat de wet in juridische zin ondeugdelijk is omdat vermogensrechten worden weggenomen zonder dat boeren schadeloos worden gesteld. De rechterlijke uitspraak kwam begin februari tijdens de behandeling van de Landbouwbegroting uitgebreid aan de orde.

Braks: "Ook als de wet in de huidige vorm niet gehandhaafd zou worden, is er inmiddels toch forse schade opgetreden omdat allerlei bedrijfsbeslissingen achterwege gebleven zijn dan wel juist genomen zijn, met het oog op de inmiddels gepubliceerde wet. De overdracht van varkensrechten stagneert intussen omdat de rechterlijke uitspraak en de opstelling van de minister voor onzekerheid en verwarring zorgen. De minister laat voortdurend blijken te verwachten dat de tweede generieke korting (van 10%, red) niet of maar zeer ten dele nodig zal zijn. Het nu door de minister tegen de rechterlijke uitspraak aangetekende beroep betekent dat de onzekerheid blijft voortduren en de potentiële schadevergoeding door de

overheid alsmaar groter wordt.

"Volgens Braks is dit een uitgelezen moment voor de minister om in overleg te treden met de sector om tot oplossingen te komen. Braks: "Velen in de sector hebben nu het gevoel in de steek gelaten te worden omdat de overheid - om haar eigen gezicht te redden - wil vasthouden aan het eenmaal ingezette verkeerde beleid. Helaas maakt ook deze minister (Apotheker, red) nog geen aanstalten om met de sector tot overeenstemming te komen."

Miljardenkosten

Braks maakt zich verder grote zorgen over de financiën van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij die in toenemende

mate ontoereikend dreigen te worden. Compensatie voor wateroverlast, de kosten van de varkenspest, mogelijk forse kortingen op de EU-compensaties, de kosten van de BSE-maatregelen, de al eerder genoemde boven de markt hangende schadevergoeding voor de generiek gekorte varkensrechten, de voor een deel nationale financiering van de EU-inkomenstoelagen; en ook de Reconstructiewet die nog veel geld zal vragen. Al deze kosten tezamen lopen in de miljarden. Braks: "De begrotingsmiddelen van LNV zijn ten enenmale ontoereikend. Het is onze ervaring dat de minister van Financiën niet bereid is zulke bedragen voor zijn rekening te nemen, zonder een forse bijdrage van LNV zelf. Temeer nu nieuwe bezuinigingen zijn aangekondigd moet dit wel leiden tot een herschikking op de begroting waardoor bestaande instrumenten nog meer onder druk komen te staan. Met de voorzitter van LTO-Nederland maken wij ons grote zorgen over deze ontwikkeling."

Plannen voor herindeling en politie teleurstellend

Eind januari behandelde de Eerste Kamer de begroting van Binnenlandse Zaken. Als aandachtspunten had de CDA-fractie dit keer gekozen: gemeentelijke herindelingen, veiligheid en politie, minderheden en rampenbestrijding.

Over het herindelingsbeleid had minister Peper kort daarvoor een beleidsnotitie uitgebracht die we niet anders konden typeren dan als een 'spierballennotitie': groter is sterker en sterker is beter! Ondanks alle aanwijzingen van het tegendeel. Als die notitie zou worden aanvaard als beleidsuitgangspunt moet worden gevergd dat de schaalgrootte verhoogd en het herindelingsbeleid versneld zal worden. En dat de belangen van de grotere (centrum)gemeenten zullen blijven prevaleren boven die van het platteland. Het

CDA nam hiertegen stelling en bepleitte een behoedzamer omgaan met bestaande gemeenten. Herindeling kan nodig zijn maar aangetoond zal moeten worden dat de bestuurlijke problemen alleen langs die weg en niet op minder ingrijpende wijze kunnen worden opgelost.

Veiligheid

De CDA-fractie waardeerde het dat minister Peper, anders dan zijn voorganger, zijn verantwoordelijkheid voor de politie niet uit de weg gaat en zijn politieke lot verbindt aan een verbetering van de veiligheid. Zijn beleidsplan voor de politie was echter een grote teleurstelling. Het biedt geen oplossing voor de knellende structurele problemen bij de politie. De veiligheidsdoelstellingen zijn zo weinig concreet dat de minister over drie jaar op niets valt af te rekenen. Te betwijfelen

valt ook of de beschikbare middelen toereikend zullen zijn voor de beoogde prestatieverbetering, gezien ook de financiële en personeelsproblemen waarmee de politie nu al worstelt. Ook het arbeidsvoorwaardenoverleg en de weinig flexibele rechtspositionele regels beperken de ruimte.

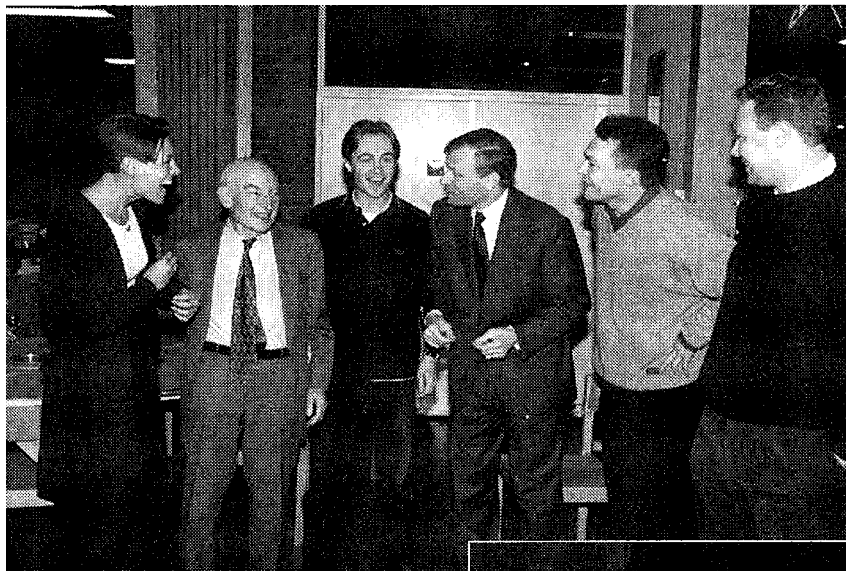
Weinig konden we op dat moment bevredigen dat enkele dagen later het onluststurende conflict met de politiebonden zou uitbreken. Peper bleek zo'n proces niet te beheersen. Hij verloor het conflict, liep een forse deuk in zijn reputatie op en was 35 miljoen gulden kwijt. We dienen er rekening mee te houden dat zijn stoere, daadkrachtige taal achteraf gebakken lucht zal blijken te zijn geweest.

Kees van Dijk

Eerste Kamerlid voor het CDA

De Statencampagne van het CDA

Veel CDA-ers voeren op dit moment campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen van 3 maart aanstaande. In alle provincies worden tal van activiteiten georganiseerd. Op deze pagina's een foto-impressie van een aantal campagne-activiteiten.

Op zaterdag 13 februari vierde de CDA-Afdeling Heerde-Wapenveld (Gelderland) haar 25-jarig bestaan. Oud-minister Schmelzer (tweede van links) en fractievoorzitter De Hoop Scheffer spraken op de jubileumbijeenkomst. Na afloop gingen zij in gesprek met jongeren.

Aan het slot van de grote verkiezingsmanifestatie in Monster (op 16 februari) werden de CDA-prominenten op het podium toegejuicht. Op de foto onder meer fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer, partijvoorzitter Hans Helgers, Hannie van Leeuwen (lijsttrekker Eerste Kamer) en de Zuidhollandse lijsttrekker Jan Heijkoop.

Op 16 februari bracht een CDA-delegatie met onder meer de Zuidhollandse lijsttrekker Heijkoop, campagne-coördinator Bremmer en de Tweede Kamerleden Biesheuvel en Eisses een bezoek aan een trostomatenteler in het Westland.

Op donderdag 25 februari krijgen de 12.000 Brabantse CDA-leden vijf kaarten en een zakje koffie voor vijf personen in de brievenbus. De bedoeling is dat zij vijf mensen in hun omgeving oproepen naar de stembus te gaan en dan het liefst op de Brabantse CDA-lijsttrekker Pieter van Geel te stemmen.

De Gelderse CDA-lijsttrekker Hans Esmeijer op campagne. Hier is hij in gesprek met een aantal bezoekers van de CDA-manifestatie in Heerde-Wapenveld.

Op maandag 8 februari werd het officiële startschot gegeven voor de CDA-Campagne. In Drachten waren tal van CDA-prominenten aanwezig op de startmanifestatie. Op de foto v.l.n.r. het Friese Eerste Kamerlid Baarda, Hannie van Leeuwen (CDA-lijsttrekker Eerste Kamer), fractievoorzitter De Hoop Scheffer en Hidde Visser (voorzitter Provinciale Afdeling Friesland)

Gaat de muziek met de fiets mee?

Naar ik mag hopen zullen bijna alle lezers het met mij eens zijn dat het stelen van een fiets behoort tot de ongeoorloofde acties. In het algemeen wordt het eigendom van fysieke goederen gerespecteerd. Stelen behoort te worden gestraft. Hoe zit het nu precies met het eigendom van producten van de geest zoals kunst, film, muziek en literatuur?

We kennen de auteursrechten en het lijkt me dat in de rechtsstaat ook deze rechten dienen te worden gerespecteerd. Het ongeoorloofd kopiëren van teksten (plagiaat!) en van muziek en film is strafbaar. De eigenaar dient toestemming te geven en schadeloos gesteld te worden. Op de algemene regel zijn enkele uitzonderingen, met name het maken van een kopie van audio- en videoproducties voor privégebruik is toegestaan. Wel kennen wij belasting op lege tapes, die ten goede komt aan de auteurs.

In het nieuwe digitale tijdperk en de revolutie van internet verandert er veel. Voor dit verhaal is van belang dat het maken van een kopie en/of het downloaden van muziek en film van internet geen kwaliteitsverlies oplevert. Een ander aspect is dat het handhaven van regels een zaak wordt van internationale samenwerking.

Nieuwe richtlijn

Omdat het maken van kopieën in de nieuwe situatie zoveel gemakkelijker en aantrekkelijker wordt en vanwege de noodzaak tot internationale wetgeving, moet de regelgeving rond de auteursrechten worden aangepast.

Het Europees Parlement heeft in zijn zitting van februari in eerste lezing met overgrote meerderheid een voorstel daartoe aanvaard. Als de nieuwe richtlijn straks, na tweede lezing, in werking treedt, kunnen de Europese Unie en de lidstaten het internationale verdrag rond de auteursrechten (WIPO) ratificeren en kan dat ook in werking treden. De bezitters van het zogenaamde intellectuele eigendom zijn dan beschermd tegen diefstal van hun bezit.

In mijn naïviteit dacht ik dat iedereen tevreden zou zijn. Dat is helaas niet waar. In de kranten wordt gesteld dat dankzij het Europees Parlement het maken van een muziekkopie straks verboden zou zijn. Nonsens en leugens. Philips bakt het nog bruiner door in een persbericht te verklaren dat straks videorecorders etc. illegaal zijn. En de telecombedrijven vinden dat in deze richtlijn teveel de nadruk

is komen te liggen op de belangen van de auteurs. Ook dit is onzin omdat de zaken waar telecom belang bij heeft zullen worden geregeld in een andere richtlijn en het toch logisch is dat een richtlijn om auteursrechten met name over dat onderwerp gaat.

Ik ben wat teleurgesteld dat de pers (journalisten moeten het nu juist van auteursrechten hebben) zo weinig belangstelling voor deze richtlijn aan de dag legt en meegaat met het gehuil van Philips en de telecombedrijven.

Eurocampagne begint pas in mei

Deze Appèl komt vlak voor de Statenverkiezingen van 3 maart aanstaande uit. In het hele land zijn onze CDA-ers actief bezig met de verkiezingscampagne. Daarbij hebben de statenleden en hun lijsttrekkers het voortouw, gesteund door de Haagse collega's. Wij wensen hen in alle provincies veel sterkte met de laatste loodjes en vooral veel succes. Ook leden van de Eurodelegatie hebben in de afgelopen weken een steentje bijgedragen.

Veel CDA-ers zullen na de Statenverkiezingen behoefte hebben aan een periode van rust. Een welverdiende rust. Tussen de campagne voor de Statenverkiezingen en de Euroverkiezingen zit gelukkig ook een periode van betrekkelijke rust, want de Eurocampagne zal pas in de loop van mei beginnen. Kort en krachtig is het devies voor die campagne.

Dat geeft de mogelijkheid om in maart en april aandacht te besteden aan een extra informatieronde binnen ons CDA over Europa en over ons werk in het Europees Parlement. Dat kan onder andere via spreekbeurten van onze kant, via conferenties voor onze achterban

Onzin

In het interview dat ik mocht hebben voor het KRO-radioprogramma 'Dingen die gebeuren', werd mij verweten door deze richtlijn de prijs van CD's extra hoog te houden. Waar ligt het belang van de consument? Het belang van de consument ligt bij een zeer gevarieerd aanbod van nieuwe kunstuitingen op het gebied van onder andere muziek, film en literatuur. Dat is alleen mogelijk als de scheppers van die zaken beschermd worden en een rechtvaardige beloning kunnen ontvangen voor hun werk. Daarbij gaat het niet alleen om de bescherming van de bekende

vervolg op pagina 23

en via een geïntensiveerd programma van CDA bezoekersgroepen aan Brussel.

In dit verband is het prima dat de harde werkers aan de basis, met

name de leden van de regionale campagneteams, de mogelijkheid wordt geboden om een speciaal bezoek aan het Europees Parlement in Brussel te brengen om zo weer kennis te maken met ons werk en alle nodige informatie te ontvangen. We zijn bezig een dergelijk programma voor te bereiden. Ik hoop dat veel leden van regionale campagneteams en regionale CDA-bestuurders straks gebruik kunnen maken van deze mogelijkheid. Het Europarlementslid voor uw regio helpt dat mee organiseren. Vast van harte welkom. Intussen wensen wij iedereen in deze laatste dagen voor de verkiezingen een hele goede uitslag toe. Een uitslag die perspectief biedt voor de toekomst, in de regio, in Den Haag en bij ons in Brussel.

Hanja Maij-Weggen

voorzitter van de CDA-delegatie in het Europees Parlement

Verwerking afgedankte voertuigen nu ook Europees geregeld

Een belangrijke veroorzaker van milieuvervuiling is het verkeer, als gevolg van de uitstoot van CO₂, NO_x en andere vervuulende gassen. Deze uitstoot is sinds het zogenaamde besluit "Auto-oil" aan strenge regels onderworpen. Echter, ook na afloop van de technische levensduur vormt een voertuig een bedreiging voor het milieu. Het Commissievoorstel dat we nu in het Europees Parlement behandelen heeft als doel de afvalstroom die wordt gevormd door afgedankte voertuigen, te verminderen. In deze bijdrage geef ik graag een kort overzicht van de actuele stand van zaken.

Een vlugge blik op de cijfers maakt duidelijk dat we te maken hebben met grote hoeveelheden auto-afval: jaarlijks worden in de vijftien lidstaten van de Europese Unie in totaal zo'n 8 à 9 miljoen voertuigen definitief uit het verkeer genomen. Bovendien neemt het aantal voertuigen nog steeds toe, waardoor op lange termijn ook problemen kunnen ontstaan met het 'milieuvriendelijk af-danken' van deze vervuilers.

De problemen bestaan op twee fronten. Ten eerste wordt een vierde deel van het voertuiggewicht van de afgedankte voertuigen niet gerecycled en komt daardoor terecht op stortplaatsen. Ten tweede wordt een groot deel van de voertuigen niet bij de officieel erkende sloper afgeleverd en in plaats daarvan gewoonweg aan de kant van de weg achtergelaten.

Het Commissievoorstel wil met deze problemen afrekenen door de recyclagecapaciteit van voertuigen te verbeteren. Dit kan bereikt worden door de producenten, onder het motto 'design for recycling', aan te moedigen om al in de ontwerpfaserekening te houden met de mogelijkheden van hergebruik en recyclage. Bepaalde gevaarlijke materialen die nu nog op de

stortplaatsen terecht komen mogen na een overgangperiode niet meer worden gestort. Het principe 'de vervuiler betaalt' vindt uitdrukking in de regel dat na 1 januari 2003 voertuigen gratis ter verwerking kunnen worden aangeboden. Mocht een voertuig een voor de sloper negatieve marktwaarde hebben, doordat de opbrengst uit recyclage lager is dan de kosten die aan verwerking zijn verbonden, dan draait de producent hiervoor op. Ook worden strenge eisen gesteld aan opslag en verwerking van afgedankte voertuigen. Tenslotte dient de markt voor opnieuw te gebruiken onderdelen en gerecycled materiaal te worden vergroot.

Verstrekkende gevolgen

Natuurlijk ben ik blij met het initiatief van de Europese Commissie. Een schoon milieu ligt mij na aan het hart en het milieu dient dan ook zo goed mogelijk te worden beschermd. Het voorstel van de Commissie bevat echter elementen die verstrekkende gevolgen kunnen hebben

die niet zijn voorzien, bijvoorbeeld de bepaling ten aanzien van bepaalde giftige materialen. De verwijdering van deze materialen stuit vaak op technische bezwaren, en de vele voordelen ervan worden teniet gedaan. Ik sluit me dan ook aan bij het standpunt van de heer Florenz dat op dit punt een flexibeler model moet worden opgesteld.

Een punt waarin ik mij goed kan vinden is de uitzondering die gemaakt moet worden voor motorfietsen. Onderdelen van deze tweewielers worden heden ten dage al zeer intensief hergebruikt, wat uit het oogpunt van milieubeleid toe te juichen is. Een goed werkende praktijk behoeft geen overdadige regulering.

Het uitgangspunt dat de vervuiler betaalt klinkt heel redelijk. Het zal alleen voor de kleine en middelgrote verwerkende industrie niet altijd gemakkelijk zijn om de kosten te dekken die voortvloeien uit de strengere recyclage-eisen, waardoor hun voortbestaan in het gedrang komt. De erg strenge eisen die de Commissie in haar voorstel aan deze bedrijfstak oplegt vormen hier een risico. Mede gezien de grote verschillen in bedrijfsstructuren in de lidstaten lijkt het mij dan ook goed om hen de nodige ruimte te laten bij het vaststellen van de financiële kadervoorwaarden. Het voorstel van de Commissie is een uiting van een goed streven. Met enige aanpassingen die getuigen van meer oog voor de realiteit, betekent het voorstel een stap dichterbij een beter milieu.

Ria Oomen-Ruijten

Ria Oomen-Ruijten

(foto: Dirk Hol)

vervolg van pagina 22

beroemdheden, zoals Pavarotti of Paul McCartney, maar ook om kansen voor beginnende kunstenaars.

Dat met het goed regelen van auteursrechten de internetontwikkeling wordt tegengehouden, is eveneens onzin. Ook op internet willen we straks een gevarieerd aanbod hebben. Dat kan alleen gewaarborgd worden door auteursrechten te respecteren, niet door de wetten van de jungle toe te laten.

Peter Pex

Lid Europees Parlement en voorzitter Commissie Cultuur, Jeugd, Onderwijs en Media

Wat doen Europarlementariërs? Deze keer het dagboek van Bartho Pronk. Hij is lid van de Commissie Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Begroting.

Dinsdag 2 februari

In de ochtend vertrek ik vanuit mijn huis in Groenekan naar Brussel, nadat ik eerst nog een aantal dingen in mijn kantoor heb afgehandeld. Mijn kantoor in Nederland is voor mij heel belangrijk omdat ik altijd in contact blijf met de Nederlandse samenleving en iedereen me daar tijdens kantooruren kan bellen, zelfs al ben ik heel ergens anders.

In Brussel spreek ik voor een bezoekersgroep van de Noord-Hollandse Vereniging van Huisvrouwen. Het is een grote groep die we in de fractiezaal van de EVP-fractie ontvangen. De groep is heel goed voorbereid en heeft veel vragen. Wij lunchen samen met de groep in het bezoekersrestaurant. Daarna begint de vergadering van een werkgroep die de fractie moet voorbereiden. Wij spreken over de gevolgen van de afgewezen motie van wantrouwen tegen de Europese Commissie. Er is een commissie van Wijzen ingesteld die moet nagaan of de Commissarissen Cresson en Marin verwijtbaar hebben gehandeld. Dat moet vòòr 15 maart gebeuren. Daarna moet nagegaan worden of de managementstructuur van de Commissie moet worden aangepast. Ik was nooit zo'n voorstander van de commissie van Wijzen, maar geloof dat wij de nu ingestelde Commissie loyaal onze medewerking moeten geven. Sommige collega's zijn nog steeds boos over de stemming. Daarom begin ik te spreken over de noodzaak de eenheid te herstellen. Iedereen is daartoe gelukkig bereid. Wij stellen een vijfpunten-plan op dat later vrijwel ongewijzigd door de fractie wordt overgenomen.

's Avonds neem ik deel aan een paneldiscussie die georganiseerd is door 80 studenten van de Hogeschool Holland die een bezoek aan de Europese Commissie brengen. Andere partijen die vertegenwoordigd zijn, zijn VVD, D66 en GroenLinks. D66 wordt vertegenwoordigd door de toekomstige lijsttrekker Lousewies van der Laan. Het is een levendige discussie, die begint met emancipatie, maar eindigt met de constatering dat iedere generatie zijn eigen waardepatroon kent. Jongeren

van nu staan meer open voor het CDA-gedachtegoed dan dertigers. Wel moet het CDA nog af van zijn truttige en belerende imago. In feite zijn partijen als D66 en GroenLinks natuurlijk veel truttiger en belerder dan het CDA, maar dat komt in de publiciteit onvoldoende tot uitdrukking.

Woensdag 3 februari

Voortzetting van de fractie.

Donderdag 4 februari

's Ochtends krijg ik bezoek van een Noorse parlementariër, mevrouw Grinstad. Ik ben lid van de delegatie die vanuit het Europees Parlement de contacten met Noorwegen onderhoudt. Mevrouw Grinstad is voorzitter van de familie- en cultuurcom-

Bartho Pronk

(foto: Dirk Hol)

missie van het Noorse parlement en toont zich zeer bezorgd over het hoge echtscheidingspercentage in Noorwegen. Verder spreken we over de verhoudingen tussen Noorwegen en de Europese Unie. Zij is kennelijk geen voorstander van aansluiting van Noorwegen bij de Europese Unie, maar zegt dat het wel heel moeilijk is om, nu de Euro eraan komt, een eigen koers te blijven varen zonder de economie van Noorwegen schade toe te brengen. Aan het eind van de ochtend komt een tweede groep uit Noord-Holland die evenals de eerste voortreffelijk is voorbereid. Het gaat om een afvaardiging van het Katholiek Vrouwengilde.

's Middags spreek ik namens de EVP-fractie voor de Europese Conventie voor Volledige Werkgelegenheid. Dat is het ini-

tiatief van een aantal leden van het Parlement om volledige werkgelegenheid te bereiken en vooral om maatregelen te bespreken. Ik geloof dat volledige werkgelegenheid een ideaal is dat we altijd moeten nastreven en dat nu weer meer binnen bereik komt dan een aantal jaren geleden. Ik wijs erop dat in de afgelopen jaren christen-democratische regeringen veel gedaan hebben om de werkloosheid te verminderen en dat het nog maar afwachten is of de socialistische regeringen die nu aan de macht zijn dit kunnen verbeteren. Daarna neem ik deel aan het EVP-congres. Daaraan nemen ook Marnix van Rij en Jaap de Hoop Scheffer deel. Donderdag spreken hier de christen-democraten minister-president Dehaene uit België, Juncker uit Luxemburg en Aznar uit Spanje. 's Avonds eten Karla Peijs en ik met Jaap de Hoop Scheffer en zijn medewerker Barbara Rutgers. Het is een gezellige maaltijd waarin natuurlijk veel Europese politiek de revue passeert.

Vrijdag 5 februari

Voortzetting van het EVP-congres. Nu spreken de christen-democratische oppositieleiders, waaronder ook Jaap de Hoop Scheffer. Zijn redevoering krijgt een goed onthaal. Bij zo'n gelegenheid realiseert men zich dat het in Europa toch maar draait om twee partijen: de EVP en de socialisten. De socialisten zijn op het moment te machtig. Zij zijn de grootste partij in het Europees Parlement en hebben 11 van de 15 minister-presidenten. De Europese verkiezingen vormen een mogelijkheid dit gebrek aan evenwicht om te buigen.

Zaterdag 6 februari

Ik spreek in Sassenheim op een ouderenbijeenkomst van de provincie Zuid-Holland. Een goed bezochte bijeenkomst waar duidelijk wordt dat het CDA ouderen veel te bieden heeft. Dat blijkt ook uit de toespraak van Hannie van Leeuwen die wijst op de noodzaak van respect tussen de generaties.

Maandag 8 februari

Een heel nieuwwachtig vertrek naar Straatsburg, waar de komende week de plenaire Parlementszitting wordt gehouden.

In Appel van 30 januari jl. is abusievelijk vermeld dat Heerde-Wapenveld in de provincie Overijssel ligt. Dit moet natuurlijk de provincie Gelderland zijn.

Op zaterdag 13 maart aanstaande organiseren het CDJA en europarlementariër Karla Peijs een congres over de identiteit van Europa en haar

In Memoriam Gerrit van Dam

Zittend in zijn stoel, zijn lijfblad Trouw nog in de hand. Zo trof zijn vrouw hem op dinsdag 19 januari 1999 aan. Plotseiling overleden aan een hartstilstand: Gerrit Cornelis van Dam, 76 jaar oud.

Mr. G.C. van Dam was lid van de Tweede Kamer van 1971 tot 1986, eerst voor de ARP, daarna voor het CDA. In de AR-fractie vormde hij als secretaris met Hannie van Leeuwen als vice-voorzitter en mij het fractiebestuur. Nu zaten Hannie en ik naast elkaar in de kerkdienst te zijner nagedachtenis. Aan het orgel Klaas de Jong, oud-AR-staatssecretaris van Onderwijs. Van Dam en ik kenden elkaar al vanaf onze vroegste jeugd. Wij werden beiden in Bleskensgraaf geboren, waren buurjongens, bezochten daar dezelfde lagere school, in Sliedrecht dezelfde MULO, waren in Rotterdam klasgenoten op hetzelfde gymnasium en woonden daar in ons eindexamenjaar 1942 zelfs samen op kamers.

Na de oorlog gingen wij beiden rechten studeren, hij aan de VU, ik in Utrecht; hij was immers gereformeerd en ik hervormd; zo ging dat toen. In de weekenden in Bleskensgraaf bleven we elkaar echter treffen.

Na zijn afstuderen trad hij in dienst bij het toenmalige Verbond van Protestants-Christelijke Werkgevers in Nederland, later samen met de katholieke zusterorganisatie opgegaan in het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond, waarvan hij algemeen secretaris werd. Met warmte kon hij spreken over zijn voorzitters Wemmers en Van Boven. Een belangrijke rol speelde hij ook in het Convent van Christelijk-Sociale Organisaties, waar hij buitengewoon goed met CNV-voorzitter Marinus Ruppert samenwerkte.

In de AR-fractie behoorde hij tot degenen, die grote moeite hadden met de steun aan het kabinet-Den Uyl, dat mede dankzij diezelfde Ruppert was totstandgekomen. In de CDA-fractie voelde hij zich helemaal thuis en kwam hij eigenlijk pas goed tot politieke ontplooiing. Na zijn aftreden was hij nog jarenlang secretaris van 'Nestor', de vereniging van oud-kamerleden.

Het zal velen vreemd te moede zijn op de reünies van de oud-collega's, op CDA-partijraden en andere bijeenkomsten zijn rijzige gestalte niet meer al van verre te herkennen. Maar het hardst treft zijn plotselinge heengaan toch zijn vrouw, kinderen en kleinzoon. De band met zijn vrouw, die hij dankzij zijn werk bij het NCW had leren kennen, was zeer hecht. Naar haar in het bijzonder gaan onze gedachten uit.

Hoewel Gerrit van Dam het proces van de Samen-op-Weg-kerken van harte was toegedaan en hij sterk oecumenisch was ingesteld, bleef hij toch herkenbaar als een gereformeerde jongen. Het geloof van zijn jeugd droeg hij mee en dat geloof droeg ook hem mee en inspireerde hem in zijn activiteiten en ontwikkelingen. Dat geloof zal hem ook in het uur van zijn dood niet hebben verlaten.

Willem Aantjes

lidstaten en de solidariteit. Het zal plaatsvinden in Huis Drakenburg, Drakenburgstraat 1 aan de Oude Gracht te Utrecht, van 10.30 tot 16.30 uur.

Tijdens het ochtendprogramma gaan Ruud Lubbers, Doekle Terpstra (CNV-voorzitter) en Karla Peijs in discussie. 's Middags vinden de workshops plaats: Asielzoekersbeleid, Lobbyen, Uitbreiding en het landbouwbeleid en Toename van nationaal belang.

De kosten voor deelname aan het congres bedragen f 15,- en f 10,- voor de lunch (CDJA-leden betalen f 15,- inclusief lunch). U kunt zich aanmelden bij het CDJA, telefoon 070-3424850.

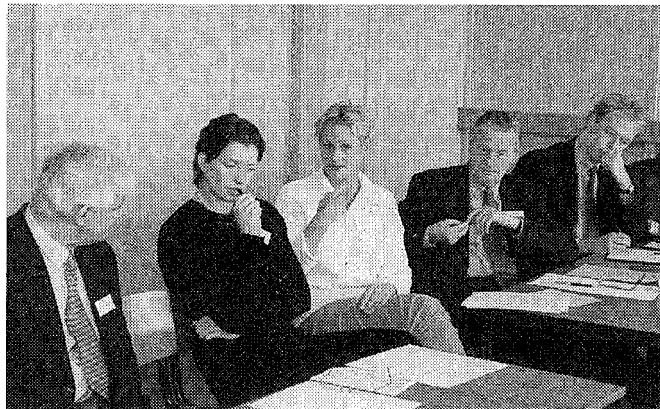
Themabijeenkomsten Respect, door de generaties heen

Ouderenbeleid is meer een kwestie van respect, wederkerigheid en kansen om actief mee te blijven doen dan van meer geld en meer rechten. Dat is de hoofdlijn van 'Respect. Een christen-democratische visie op ouderenbe-

leid', een nieuw rapport van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. Het CDA wil als partij van het debat graag de discussie aangaan over de plaats van ouderen in onze samenleving. Met een sterk accent op de regio worden daartoe werkconferenties georganiseerd. Deelnemers, oud en jong, kunnen daar van gedachten wisselen over 'respect' door de generaties heen.

De eerste conferentie vond plaats op 13 februari in Zwolle, de tweede conferentie was op zaterdag 20 februari in restaurant Dreefzicht te Haarlem. De derde conferentie zal plaatsvinden op zaterdag 20 maart in Bergen op Zoom. De slotconferentie zal plaatsvinden op zaterdag 17 april in Nijmegen.

De bijeenkomst in Bergen op Zoom is - op een kleine bijdrage in verband met de lunch - vrij toegankelijk voor jong en oud. Voor informatie kunt u contact opnemen met mevrouw M.A. van de Griendt-van den Berg, CDA-Partijbureau, telefoon 070-3424813. Introducees zijn van harte welkom.

Tijdens de werkconferentie in Zwolle op 13 februari jl. wisselden de deelnemers, oud en jong, van gedachten over "respect" door de generaties heen.

(foto: Dirk Hol)

CDA/EVP-landbouwconferentie over de financiering van de Agenda 2000

Op vrijdag 26 maart aanstaande organiseert de CDA-delegatie in het Europees

Parlement een conferentie over de problematiek van de financiering van de landbouwhervormingsvoorstellen in het kader van Agenda 2000. De conferentie vindt plaats in het Wageningen Internationaal Conferentie Centrum aan de Lawickse Allee 11 in Wageningen.

De voorstellen van de Europese Commissie zouden het landbouwbeleid zo'n 6 miljard euro, ofte wel meer dan 12 miljard gulden duurder maken. De regeringen in de lidstaten van de Europese Unie hebben aangegeven dat ze enerzijds hun afdracht aan Brussel niet verder willen laten stijgen. Dit lijkt een tegenstrijdigheid. Tijdens de conferentie op 26 maart zal worden nagegaan wat de mogelijkheden zijn om aan deze beide voorwaarden te voldoen en welke perspectieven voor de boeren daaruit voortvloeien. De conferentie begint om 14.00 uur met de ontvangst. Vanaf 14.30 uur volgen inleidingen afgewisseld met discussie over de financiering van het Europees landbouwbeleid, duurzaamheid van de inkomenstoelagen en de netto-bijdragepolitiek van Nederland met europarlementariër Jan Sonneveld, Albert-Jan Maat, kandidaat Europees Parlement en kamerlid Henk de Haan.

Na het diner wordt het programma om 19.00 uur vervolgd met een inleiding over de onderhandelingen in de Landbouwwraad door Ewout Pierhagen, onderhandelaar van het Ministerie en een reactie van Dirk Huizer, algemeen directeur LTO-Nederland. Kamerlid Agnes van Ardenne sluit de avond om 20.15 uur af.

Aan deelname zijn geen kos-

ten verbonden. Voor inschrijving en inlichtingen kunt u contact opnemen met: Bureau J. Sonneveld, Postbus 11, 7683 ZG Den Ham, telefoon 0546-671924, fax 0546-671934.

Agendasetting en oppositievoeren

Twee onderwerpen die veel met elkaar te maken hebben komen aan de orde in de workshops agendasetting en oppositievoeren van het Steenkampinstituut op zaterdag 10 april aanstaande. Hoe kan een fractie of afdeling zich profileren, los van het feit of men in het college zit. De kosten bedragen f 75,-. Plaats: SBI te Doorn. U kunt zich opgeven bij het Steenkampinstituut, telefoon 070-3424860.

Landelijke Raad/Ledendag CDA-Vrouwenberaad

Op zaterdag 24 april 1999 organiseert het CDAV haar Landelijke Raad/Ledendag in Amsterdam. Dit jaar is het thema: 'Multicultureel Amsterdam: veelheid in diversiteit'.

Deze keer is voor een iets andere opzet gekozen. De dag start om 10.00 uur in de Mozes en de Aäronkerk aan het Waterlooplein met een inleidend gedeelte. Daarna zullen, tussen 11.00 en 14.00 uur, groepen van 20 vrouwen diverse multiculturele organisaties, instellingen en initiatieven in de stad bezoeken. Het doel van deze bezoeken is het verkrijgen van informatie en het bespreken van positieve ervaringen en knelpunten in het werk van de bezochte instellingen. Hierna wordt in de Mozes en Aäronkerk een forumdiscussie gehouden over de ervaringen, die tijdens de bezoeken zijn opgedaan. Naast het verkrijgen van informatie en een goede discussie,

is het doel om invloed uit te oefenen op het beleid van de CDA-Tweede Kamerfractie, de Statenfractie van Noord-Holland en de raadsfractie van Amsterdam. De dag wordt afgesloten met een informeel samenzijn. U kunt zich voor deze dag aanmelden door de deelnemersbijdrage van f 35,- (inclusief lunch) of f 25,- (exclusief lunch) over te maken op gironummer 137000 t.n.v. CVK/CDA Den Haag, o.v.v. 'Ledendag CDAV, 24 april 1999 + uw naam'. Voor informatie kunt u contact opnemen met het CDAV, telefoon 070-3424813.

Confrontatie met de toekomst

De vierde landelijke bijeenkomst van Confrontatie met de toekomst zal plaatsvinden op zaterdag 5 juni aanstaande in Hogeschool Windesheim te Zwolle, van 10.00 uur tot 16.30 uur.

Op deze bijeenkomst zal de Confrontatiegroep de nevel van verwarring en onrust rond het CDA laten optrekken, een blik in de toekomst werpen en het CDA van na 2000 uit de grond trekken. Op basis van groen gras bouwen de deelnemers door middel van debat, denk- en werksessies, expressie, en bezoek op locatie aan het CDA van de toekomst. De landelijke bijeenkomst staat open voor CDA-leden en geïnteresseerden. Confrontatie met de toekomst is een beweging van jonge CDA-ers die vernieuwing in de partij nastreven. Ieder jaar wordt een landelijke bijeenkomst georganiseerd. Daarnaast heeft Confrontatie werkgroepen die het hele jaar door activiteiten

organiseren. Voor opgave en informatie kunt u contact opnemen met Attie Sijpkens, telefoon 030-6380794.

Wat is verschenen

Bestuursforum

In het februarinummer van Bestuursforum nemen de grote steden een belangrijke plaats in. In het commentaar, door dr. A.H. Flierman, worden kanttekeningen geplaatst bij bepaalde aspecten van het grotestedenbeleid. Drs. C.F. Krouwel, projectleider landelijke ontwikkelingen bij de stedelijke woningdienst Amsterdam, constateert dat steden in het kader van stedelijke vernieuwing en het grotestedenbeleid met een hoop bureaucratistische rompslomp worden geconfronteerd. Drs. M. Kastelein, fractievoorzitter in Gouda en werkzaam bij het CNV, gaat in op de aansturing en de verantwoordelijkheden van de Centra voor Inkomen en Werk. De Limburgse gedeputeerde drs. M.J.A. Eurlings houdt een pleidooi voor een grotere rol van de regio's bij de aansturing van het zorgsysteem.

Verder in dit nummer een bijdrage van Th.C. Peters, statenlid in Gelderland, over de schermutselingen tussen deze provincie en de minister van VROM over het streekplan 1996, een gesprek met de statenfractie in Drenthe en een beschouwing door dr. M.J.E.M. van Dam, universitair docent bestuurskunde te Leiden, over de relatie tussen de schaalgrootte van gemeenten en de mate van politieke participatie. Het februarinummer wordt afgesloten met een bijdrage van B. Schraa, voor-

Nichter van de gemeente Oldebroek (oud-redacteur van de Zwolsche Courant), over de omgang van gemeente- en provinciebestuurders met de lokale en regionale pers. Bestuursforum verschijnt tienmaal per jaar. Een abonnement kost slechts (f 45,-).

Maandelijks verschijnt ook een selectie uit

Bestuursforum. Bel of schrijf voor een gratis proefnummer of abonnement: CDA-bestuurdersvereniging, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, telefoon 070-342 48 90, fax 070-3643417, email bureau@cda.nl.

Radio

De uitzending van het CDA is te beluisteren via Radio 5 op vrijdagmiddag 26 februari, 12 maart, 26 maart en 9 april van 17.50 uur tot 18.00 uur.

Televisie

De uitzendingen van het CDA op televisie zijn te zien op: woensdag 4 maart op Nederland 1 om 11.54 uur, woensdag 4 maart op Nederland 2 om 18.56 uur, maandag 8 maart op Nederland 2 om 15.53 uur, maandag 8 maart op Nederland 3 om 17.52 uur, donderdag 1 april op Nederland 1 om 11.54 uur, donderdag 1 april op Nederland 2 om 18.56 uur, maandag 12 april op Nederland 3 om 17.52 uur.

Belangrijke emailadressen

Het emailadres van het CDA-Partijbureau is: bureau@cda.nl. Veel gelieerde organisaties in het CDA-huis, een aantal afdelingen en de voorlichting van de CDA-Tweede Kamerfractie beschikken over een emailadres. Redactie CD/Actueel en Appèl: redactie@cda.nl Steenkampinstituut: steenkampinstituut@cda.nl Wetenschappelijk Instituut voor het CDA: wi@cda.nl Voorlichting van de CDA-Tweede Kamerfractie: cda.voorl@tk.parlement.nl

Ledeninformatielijn

Met al uw vragen over het lidmaatschap kunt u direct terecht bij de ledeninformatielijn. De ledeninformatielijn is geopend van maandag tot en met donderdag tussen 13.00 uur en 15.00 uur. Het telefoonnummer is: 070-3424869.

Relatiegeschenken

Twee nieuwe geschenken zijn te bestellen bij het CDA: een fles wijn en een pen. De wijn is een rode bordeaux in een fles met CDA-etiket. De wijn wordt geleverd in een stevige houten kist en kost f 22,50.

De zwarte pen is van het merk Quill en heeft het CDA-logo in de top. De stijlvolle pen is navulbaar, wordt geleverd in een kartonnen geschenkdoosje en kost f 22,50. (De prijzen zijn exclusief verzendkosten.) Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Carina Hoff, telefoon 070-3424817.

Spreekbeurten

Groningen

Dinsdag 20 april
Marry Visser, Geert Thijs
Centrum, Thijsplein 1,
Stadskanaal, 11.00 uur.

Friesland

Donderdag 18 maart
Bartho Pronk, Open Hof,
Goudenregenstraat 77,
Leeuwarden, 14.00 uur.

Maandag 19 april

Clemence Ross, CDAV-Friesland, De Oerdracht, Joure, 19.30 uur.

Drenthe

Maandag 8 maart

Klaasje Eisses, De Voorhof, Pesse, 19.45 uur.

Maandag 22 maart

Klaasje Eisses, Regenboog, Beilen, 13.00 uur.

Donderdag 8 april

Klaasje Eisses, Zuidwolde, 20.00 uur.

Donderdag 15 april

Klaasjes Eisses, De Passage, Zuidlaren, 20.00 uur.

Overijssel

Donderdag 25 maart

Clemence Ross, Universiteit Twente, Vrijhof, Enschede, 18.00 uur.

Gelderland

Maandag 1 maart

Clémence Ross, Hotel de Klok, Grotestraat 84, Eibergen, 19.30 uur.

Maandag 8 maart

Joop Wijn, CDJA-Zutphen.

Maandag 15 maart

Karla Peijs, Parochiehuis St. Jan, Holkerstraat 38, Nijkerk, 20.00 uur.

Dinsdag 16 maart

Arie Oostlander, CDA-Elburg, De Huiken, Elburg, 20.00 uur.

Woensdag 17 maart

Jan Peter Balkenende, Immanuelkerk, Stationsstraat

135, Ermelo, 20.30 uur.

Donderdag 18 maart

Hanja Maij-Weggen, CDA-Valburg/Elst/Heteren, In het Wapen van Valburg, Tielsestraat, Valburg, 21.00 uur.

Vrijdag 26 maart

Agnes van Ardenne, WICC, Wageningen, 14.00 uur.

Maandag 12 april

Agnes van Ardenne, Zalencentrum Wieleman, Hoofdstraat 11, Westervoort, 20.00 uur.

Flevoland

Woensdag 17 maart

Karla Peijs, Kerkcentrum De Ontmoeting, Europalaan 42, Emmeloord, 20.30 uur.

Donderdag 8 april

Karla Peijs, KPO en KVG Flevoland, Kerkcentrum De Ontmoeting, Europalaan 42, Emmeloord, 20.00 uur.

Donderdag 12 april

Clemence Ross, CDA-Flevoland, De Hoeksteen, Swifterbant, 20.00 uur.

Utrecht

Zaterdag 13 maart

Karla Peijs, Arie Oostlander en Joop Wijn, CDJA-Utrecht, Huis Drakenburg, Drakenburgstraat 1, 11.00 uur.

Vrijdag 26 maart

Karla Peijs, CDA-Vrouwenberaad Utrecht, Gemeentehuis, Markt 13, Breukelen, 14.00 uur.

Donderdag 8 april

Joop Wijn, Centrum Cunera, Nieuwegracht, Utrecht, 20.00 uur.

Vrijdag 9 april

Karla Peijs, Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht, 09.30 uur.

Noord-Holland

Donderdag 25 maart

Nancy Dankers, Taborkerk, Maasstraat 2, Purmerend, 10.00 uur.

Donderdag 8 april

Wim van Velzen, Alarmnummer 112-seminar, Golden Tulip Barbizon Schiphol Airport Hotel, Amsterdam.

Zuid-Holland

Dinsdag 2 maart

Adri Kaland, Luc van Leeuwen, Maria van der Hoeven, Wilbert Stolte en Jan Heijkoop, Pulchri Studio, Louis XV zaal, Lange Voorhout 15, Den Haag, 19.30 uur.

Vrijdag 5 maart

Peter Pex, Movenpick Hotel, Stationsplein 8, Den Haag, 12.00 uur.

Woensdag 10 maart

Wim van de Camp, Perscentrum Nieuwspoort, Den Haag, 20.00 uur.

Maandag 15 maart

Peter Pex, CDAV Zuid Holland, Provinciehuis, Koningskade, Den Haag, 10.00 uur.

Dinsdag 16 maart

Peter Pex, CDA-Rotterdam, Hoofdkantoor Rabobank, Blaak 333, Rotterdam, 20.00 uur.

Donderdag 18 maart

Arie Oostlander, Erasmus Universiteit, Rotterdam, 10.00 uur.

Vrijdag 19 maart

Bartho Pronk, Tweede Kamergebouw, Plein 2, Den

Haag, 10.30 uur.

Dinsdag 23 maart

Ernst Hirsch Ballin, politiek café, Pulchri Studio, Lange Voorhout, Den Haag, 20.15 uur.

Jacob Reitsma, gebouw Leidse Speeltuinenvereniging, Schubertlaan 66, Leiden, 20.00 uur.

Karla Peijs, CDA-Bodegraven, Parochiehuis, Doortocht 11, Bodegraven, 20.00 uur.

Woensdag 24 maart

Agnes van Ardenne, gemeentehuis Vlaardingingen, Markt 11, Vlaardingingen, 20.00 uur.

Zaterdag 27 maart

Karla Peijs, Symposium Alzheimerstichting, Schouwborg, Gouda, 10.00 uur.

Zaterdag 10 april

Klaasje Eisses, werkbezoek tuinbouwbedrijven, Maasland, 10.00 uur.

Woensdag 14 april

Joop Wijn, De Rank, Schiedamseweg 122, Schiedam, 20.00 uur.

Zeeland

Maandag 1 maart

Wim van Velzen, Slotmanifestatie CDA-Zeeland.

Noord-Brabant

Maandag 15 maart

Wim van Velzen, Nestor groep, Amicitia, Peperstraat 15, Den Bosch.

Maandag 22 maart

Hanja Maij-Weggen, CDA-Baarle Nassau, Cafezaal Lindeboom, Stationsstraat, Baarle Nassau, 20.00 uur.
Wim van Velzen, Rotary Waalwijk, Auberge de Pepermolen, Olympiaweg 8, Waalwijk.

Donderdag 25 maart

Jan Sonneveld, NCB, Het Wapen van Wanroy, 20.00 uur.

Zaterdag 27 maart

Hanja Maij-Weggen, CDA-Vrouwenberaad Brabant/Zeeland, Tivoli Oudenbosch, 10.00 uur.

Dinsdag 6 april

Karla Peijs, Gymnasium Deurne, Beukenstraat 80, Deurne, 11.30 uur.

Donderdag 8 april

Hanja Maij-Weggen, CDA-Helmond, Zaal Aldenlee, Dorpstraat, Deurne, 19.30 uur.

Limburg

Maandag 1 maart

Maria van der Hoeven, gemeenschapshuis Groenewoud, Kesselstraat 28, Weert, 20.00 uur.

Telefonisch spreekuur Marnix van Rij

Wilt u een persoonlijk gesprek met partijvoorzitter Marnix van Rij over het CDA. Hij houdt telefonisch spreekuur op:

- woensdag 10 maart tussen 15.00 en 16.00 uur,
- dinsdag 6 april tussen 14.00 en 15.00 uur.

U kunt hem bereiken op telefoonnummer 070-3424802.

Politiek saai? Dat had je gedacht. Politiek gaat over heel veel verschillende maar altijd belangrijke dingen. Politiek raakt iedereen en is zo saai als je het zelf wilt maken. Gelukkig blijven ook jongeren in de politiek geïnteresseerd. Het CDA neemt jongeren serieus. Daarom vind je in dit nummer voor de tweede keer de speciale jongerenpagina. Thema's die jou en je vrienden bezighouden worden hier besproken. En misschien nog wel leuker: jij kunt meepraten! Iedere keer kun je een vraag stellen aan een Kamerlid en reageren op een stelling. Blijf niet aan de kant staan en doe dus mee. Heb je vragen of opmerkingen over deze rubriek? Laat het ons weten. Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Kinderprijs World Press Photo: Een voor de hele wereld belangrijke foto

De foto waarop een Servische politiemann een fles water geeft aan een oudere Albanese inwoner van Kosovo vindt de kinderjury de beste persfoto van 1998. Voor de 16e keer kende de kinderjury van World Press Photo de kinderprijs toe. De foto is van de Servische AP-fotograaf Srdjan Ilic. Hij maakte de foto op 13 augustus 1998 in Glodjane, Kosovo.

Marina van Maanen vertegenwoordigt Nederland in de kinderjury. Zij is 12 jaar, zit in groep 8 van de basisschool en woont in Dodewaard.

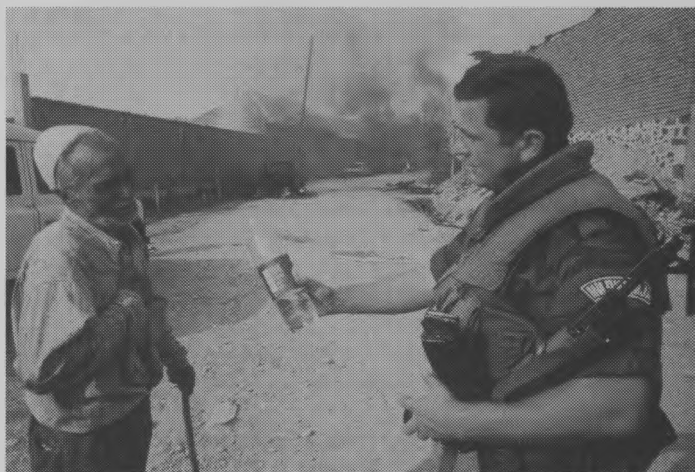
Marina: "Omdat ik heb meegedaan aan een wedstrijd in mijn agenda ben ik uitgekozen voor de kinderjury. Voor de wedstrijd moest je een foto uit de krant knippen en vertellen waarom je die foto had gekozen. Zo ben ik na een aantal rondes eerste geworden en mocht ik Nederland vertegenwoordigen in de kinderjury. De kinderjury bestaat uit negen kinderen van 11 en 12 jaar. Zij zijn afkomstig uit Azerbeidzjan, Bangladesh, Denemarken,

Finland, Frankrijk, Hongarije, Nederland, Peru en Zimbabwe. Van maandag 15 tot woensdag 17 februari zijn we in het Golden Tulip Barbizon Hotel in Amsterdam geweest. Per categorie hebben we met behulp van stickertjes de beste foto's gekozen. We hebben zo'n 350 foto's

bekeken in de categorieën: belangrijk nieuws, dagelijks leven, natuur en milieu en sport. We hadden afgesproken dat de beste foto een foto moest zijn waarop wat te zien is. Een foto die belangrijk is voor de hele wereld. Op de winnende foto geeft de politiemann met zijn wapen een fles met water aan de oude man. Ook al is het een klein beetje water, het is goed dat hij dat doet.

Onderling spraken we met elkaar via tolken in het Engels. Als er geen tolk was, gebruikte je gewoon je handen en maakte je gebaren. Het waren heel gezellige dagen in Amsterdam. We waren niet de hele dag met de foto's bezig. Maandagmiddag hebben we een boottocht door de grachten gemaakt en zijn we op bezoek gegaan bij de vrouw van de burgemeester. Dinsdag hebben we een speurtocht door de stad gedaan en pannenkoeken gegeten. Woensdag was de persconferentie en werd de uitslag bekend gemaakt."

De officiële prijsuitreiking zal plaatsvinden op maandag 19 april aanstaande in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. Marina zal de prijs - een plaquette en een geldbedrag - uitreiken aan de winnaar.

Stel je vraag aan Gerda Verburg

Gerda (41) is sinds mei vorig jaar lid van de Tweede Kamer voor het CDA. Na de HAVO volgde ze de Sociale Academie richting Arbeidsverhoudingen en Personeelswerk. Ze is afkomstig uit het CNV waar ze onder andere voorzitter was van de jongerenorganisatie en Verbondsbestuurder van de Vakcentrale CNV. Zij houdt zich binnen de Kamer onder andere bezig met het arbeidsmarktbeleid en minderheden. Heb je vragen aan Gerda? Stuur ze ons op en je krijgt gegarandeerd antwoord. De leukste, gekste of boeiendste vraag, wordt in het volgend nummer van Appèl afgedrukt, evenals het antwoord daarop van Gerda Verburg. Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Stelling

"Wanneer er sprake is van een veroordeling wegens een zedenmisdrijf, mag niet worden volstaan met uitsluitend een taakstraf"

Wat vind jij, zijn taakstraffen wel een goede straf in zo'n geval? Moet er altijd een gevangenisstraf volgen? Word een mens wel beter van een gevangenisstraf of niet? Zijn er andere oplossingen te verzinnen?

Laat ons je mening eens weten! Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL, Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl

Paspoort nieuw lid Provinciepuzzel

Naam: Mirjam van 't Veld

Woonplaats: Amersfoort

Geboren: 5 april 1970

Beroep: consultant bij een
adviesbureau

Waarom ben je lid geworden van het CDA?

"Eigenlijk speelde het al een tijdje door mijn hoofd om politiek actief te worden en nu vond ik het een goed moment om lid te worden. Ik heb voor het CDA gekozen vanwege mijn kerkelijke achtergrond."

Welke drie thema's spreken je het meeste aan in de politiek?

"De gezondheidszorg en dat komt omdat ik ooit als verpleegkundige ben begonnen. Openbaar bestuur vanwege mijn huidige werk omdat wij veel opdrachten bij de overheid uitvoeren en sociaal welzijn."

Wat zou de partij moeten verbeteren?

"Ik vind dat de partij zich beter zou moeten profileren en niet moet schromen om duidelijke standpunten in te nemen."

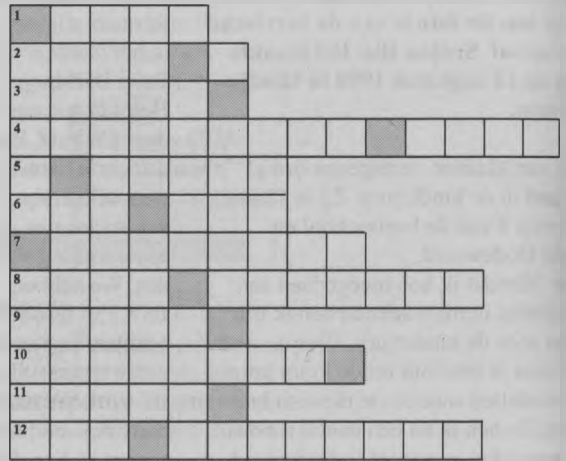
Lezen: "NRC Handelsblad, Intermediair, Binnenlands Bestuur, Computable en literaire boeken."

Hobby's: "Lezen, badminton en sociale contacten."

Motto: "Stilstand is achteruitgang."

Vul onderstaande puzzel in. De letters in de gearceerde vakjes vormen de oplossing van de puzzel. Stuur uw oplossing voor 1 april aanstaande aan: CDA, t.a.v. redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, Onder de goede inzenders worden 3 CD-bonnen verloot.

- 1 Limburgs gebak
- 2 Weekdier dat voor de consumptie geteeld wordt in Zeeland
- 3 Karakteristiek landschap voor Flevoland
- 4 'Brabantse karaktertrek'
- 5 Kardinaal in Utrecht
- 6 Uit stenen opgestapelde begraafplaats in Drenthe
- 7 Noord-Hollandse badplaats
- 8 Groningse toren
- 9 Universiteitsstad in Zuid-Holland
- 10 Een Friese soort bitter
- 11 Nationaal park in Gelderland
- 12 Overijsselse broodsoort

Oplossing woordzoeker

De oplossing van de puzzel in het ledennummer van 30 januari 1999 is **Provinciale Statenverkiezingen**.

Winnaars van een CD-bon zijn: **W. en L. Ottens** uit Zuidlaren, **E.J. Wasman-Dremus** uit Doorwerth en **Annie Groot Zevert** uit Beltrum.

VAN TRIEST VEEVOEDERS B.V.

Hoogeveen

40 jaar specialist in vochtrijke krachtvoerders en ruw veevoer.

A12 Lokatie AAA-huurders

een absoluut
scorende belegging

**Beleg nu in hoogrenderend,
100% verhuurd onroerend goed.**
Maatschap WaardeVastGoed Holland II is
een belegging uit de A-klasse.

Ligging: op zichtlokatie langs de A12,
gemeente Bodegraven.
Huurders: Lever Fabergé (Unilever) en
H.H.T.C. Holding.

Er worden 126 participaties uitgegeven,
elk met een waarde van f 50.000,-.

Vraag nu nadere documentatie aan.

De verwachte belangstelling is groot vanwege:

- combinatie van A12-lokatie en AAA-huurders
- investeren in volledig verhuurde objecten
- geïndexeerde huurcontracten met lange looptijd
- verwerving objecten tegen gunstige prijzen en vrij op naam
- het geraamde uitkeerbare rendement voor belastingen: 11%!
- netto rendement na belastingen vanaf 9%
- positief effect Belastingplan 21e eeuw op netto rendement
- fiscaal transparant, onbelaste verkoopwinst
- gunstig non-recourse beding voor participanten

WaardeVastGoed Holland BV treedt op als
initiatiefnemer, emissionair en beheerder inzake
Maatschap WVGH II. Bij De Nederlandsche Bank
is vergunning aangevraagd op grond van de
Wet toezicht beleggingsinstellingen.

ik ben geïnteresseerd in beleggingen uit de A-klasse.

Naam

Adres

Postcode/Woonplaats

S.v.p. faxen naar (071) 362 25 87 of in een voldoende gefrankeerde envelop sturen naar
WaardeVastGoed Holland BV, Keyerswey 99, 2201 CX Noordwijk. Tel. (071) 362 25 88.
www.wvgh.nl, deboer@wvgh.nl

Droomvakantie in 't bergstadje Bad Bentheim

Dat kan in het gezellige familiehotel Grossfeld in het schilderachtige
kuuroord Bad Bentheim, 10 km over de grens bij Oidenzaal (NL).
U logeert in gerieflijke kamers met ligbad, toilet, KTV, telefoon en
minibar. Zwembad (30'), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.

Luxe arrangementen: 4-daags (3n.) DM 285,- p.p.
6-daags (5n.) DM 440,- p.p.

Hotel Grossfeld
Bad Bentheim - Duitsland

Halfpension: elke dag gevarieerd
ontbijtbuffet en culinair diner.

Tevens aantrekkelijke weekend-
en meerdaagsarrangementen.
Vraag de gratis brochure aan!

Bel (053) 435 3246 (NL) / 0049 5922 828 (D) of fax 0049 5922 4349 (D)

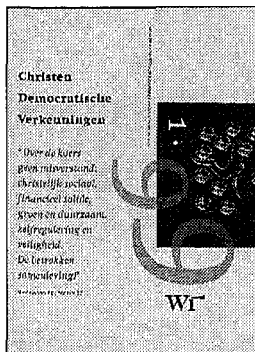
Christen Democratische Verkenningen Nieuwe Stijl

Christen Democratische Verkenningen (CDV) is het maand-
blad van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. Dit
tijdschrift heeft zich de laatste tijd steeds meer ontwikkeld
tot een gezaghebbend forum voor inhoudelijke discussie
vanuit de christen-democratie. De redactie van Christen De-
mocratische Verkenningen ziet het ontwikkelen van ideeën
ten behoeve van de christen-democratie als haar belangrijks-
te opgave.

Met ingang van januari 1999 is het blad in een geheel ver-
nieuwde vorm verschenen. Een nieuw uiterlijk, maar ook
een andere opzet.

Het thema van het eerste nummer is 'Terug naar de arena'.
Hierin wordt de handschoen opgepakt door CDA-Tweede
Kamerleden die controversiële thema's aansnijden. Zo plei-
ten Clemence Ross-van Dorp en Wim van de Camp voor
meer invloed van de ouders op scholen en trachten Theo
Meijer en Peter van Wijmen het duurzaamheidsvraagstuk te
concretiseren. Opvallend is het artikel van Jacob Reitsma en
ANWB-bestuurder drs. R.M. Gremmen waarin zij samen
afstand nemen van het rekeningrijden en pleiten voor be-
taalstroken.

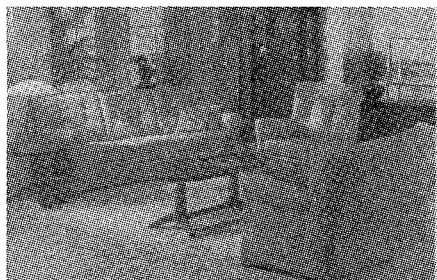
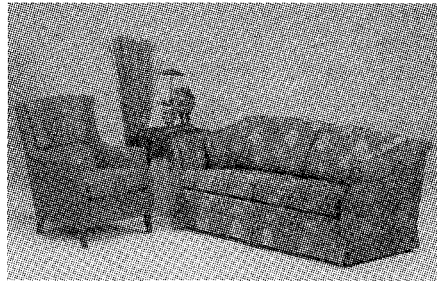
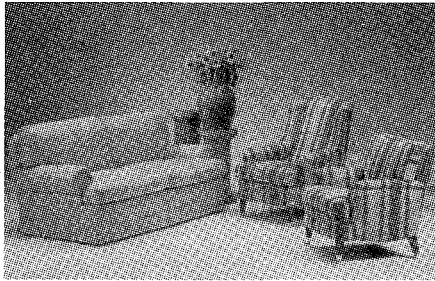
Kortom: allemaal artikelen die concrete uitwerkingen zijn
van het CDA-program. Het is dan ook niet verrassend dat
Marnix van Rij zijn column in
dit nummer van CDV de titel
'Over de koers geen misver-
stand' heeft gegeven.

U kunt CDV bestellen door con-
tact op te nemen met:

Wetenschappelijk Instituut voor
het CDA
Postbus 30453, 2500 GL Den
Haag, tel. (070)3424872 - E-
mail: wi@cda.nl

DRIE ETAGES STIJLMEUBELEN NU GRANDIOOS AFGEPRIJSD

STIJLMEUBELEN - TAPIJTEN - GORDIJNEN

"Klassiek Wonen"

®

W. SCHERRENBURG & Zn.
Molenstraat 67 - EDE - Tel. 0318 - 615732

Vrijdag koopavond

Parkeren voor onze deur

Ledenblad van het

CDA

Christen Democratisch

19e jaargang
10 april 1999
nummer 3

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Met discussiestuk 'Samen Nederland veiliger maken'

CDA start Jaar van de Veiligheid.

**IN DIT
NUMMER**

● **Congres kiest Marnix van Rij tot nieuwe partij-
voorzitter** ● **Lijsttrekker Maij-Weggen: CDA kan
bij Europese verkiezingen grootste partij blijven**

Hotel „Dreyeroord”

Oosterbeek (Arnhem) Zuid-Veluwe
Telefoon 026-3333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” en
meneer zich „thuis” voelt.

Een hotel met een goede sfeer en een fijne omgeving
waar u de vakantie dagen in alle rust kunt doorbrengen.

Droomvakantie in 't bergstadje Bad Bentheim

Dat kan in het gezellige familiehotel Grossfeld in het schilderachtige
kuuroord Bad Bentheim, 10 km over de grens bij Oldenzaal (NL).
U logeert in gerieflijke kamers met ligbad, toilet, KTV, telefoon en
minibar. Zwembad (30'), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.

Luxe arrangementen: 4-daags (3n.) DM 285,- p.p.
6-daags (5n.) DM 440,- p.p.

**Halfpension: elke dag gevarieerd
ontbijtbuffet en culinair diner.**

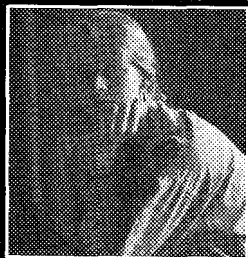

Hotel Grossfeld
Bad Bentheim - Duitsland

**Tevens aantrekkelijke weekend-
en meerdaagsarrangementen.
Vraag de gratis brochure aan!**

Bel (053) 435 32 46 (NL) / 0049 5922 828 (D) of fax 0049 5922 4349 (D)

ONGEWENST ZWANGER... WAT NU?

VOOR HULP AAN MOEDER EN KIND
BEL 06-0730 (DAG EN NACHT
BEREIKBAAR)

VERENIGING TER BESCHERMING VAN HET ONGEBOREN KIND VBOK

ZWANGER VOL ZORGEN

Gewenst zwanger...
maar toch vol zorgen?
Bel de VBOK.

Landelijk dienstencentrum
Arnhemseweg 23,
3811 NN Amersfoort

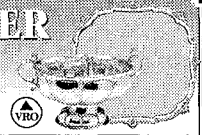

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

ANTIETK ZILVER

Unieke collectie
antiek Nederlands
zilver.

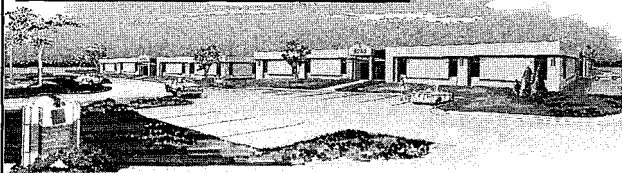
RIKKOERT
SCHOONHOVEN SILVERHUYS

Juweliers • Horlogers • Diamantair • Edelsteenhandige F.G.A. • Beëdigd taxateur • Antiquair • Edelmetaal sinds 1879

SCHOONHOVEN: Haven 1-13 (0182) 38 26 51/38 58 20 LEKKERKERK: Burg. Roosstraat 22 (0180) 66 14 90

AIRPORT TECH CENTER

AMERIKAANS VASTGOEDFONDS EENHOORN 36TH STREET CV

(commanditaire vennootschap naar Nederlands recht)

PLAATSING VAN MAXIMAAL US\$3.712.500
IN 150 PARTICIPATIES VAN US\$24.750
exclusief 2% plaatsingskosten

GEMIDDELD RENDEMENT* PER JAAR: (Geprojecteerd)
DIRECT: 11,3% TOTAAL: 16,3% (na belastingen)

informatiebijeenkomsten:

19 mei '99 in Mercure Hotel te Nieuwegein om 16.00 uur
19 mei '99 in Mercure Hotel te Nieuwegein om 20.00 uur

Voor meer informatie:

In de VS:
Eenhoorn, LLC
2610 Horizon Drive, Ste C.
Grand Rapids, MI 49546 USA
Tel: (1)-616-530-5500
Fax: (1)-616-530-4600
E-Mail: pcheule@Eenhoorn.com

In Nederland:
WaardeVastGoed Holland BV
Keyerswey 99
2201 CX Noordwijk
Tel: 071-3622588
Fax: 071-3622587
(www.wvgh.nl)

ADVISEURS

Moret Ernst & Young ♦ Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn ♦ Beene & Garter LLP
♦ Varnum Riddering, Schmidt & Howlett

Bij de Nederlandsche Bank is een vergunning aangevraagd op grond van de Wet toezicht beleggingsinstellingen.
*De waarde van uw belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst.

CDJA-raad 24 april

Zaterdag 24 april a.s. vindt
de Voorjaarsraad van het
CDJA plaats. Deze keer staat
het thema Europa centraal.
Geïnteresseerden kunnen
zich aanmelden via het
CDJA-secretariaat 070-
3424850 of per email be-
stuur@cdja.nl. Plaats: Verga-
dercentrum La Vie, Lange
Viestraat 351, Utrecht. Aan-
vang: 10.30 uur.

Oproep

Het CDA-Vrouwenberaad
Zuid-Holland is op 3 mei
1979 opgericht. Binnenkort is
dat precies 20 jaar geleden.
Het provinciaal bestuur wil
dit lustrum niet ongemerkt

voorbij laten gaan en zal op 7
juni aanstaande een bijzon-
dere ledenvergadering hou-
den. Deze begint om 14.00
uur, zoals gebruikelijk in het
Provinciehuis.
Om dit lustrum in stijl te
kunnen vieren willen we zo-
veel mogelijk leden en oud-
(bestuurs)leden uitnodigen.
Daarbij vragen we u nu: heeft
u nog leuke herinneringen of
anekdotes over deze 20 jaar?
Wilt u ons dat dan laten
weten? Onze secretaris, me-
vrouw L. Vink, Koninginne-
laan 681, 3136 EX Vlaardingen,
ontvangt ze graag. U
kunt haar ook bellen. Het
nummer is 010-475 01 89.
Bij voorbaat dank en noteert
u alvast deze datum.

APPEL

Ledennummer van het CDA

COLOFON

De Begeleidingscommissie van het ledennummer werkt onder verantwoordelijkheid van het CDA-bestuur

Leden Begeleidingscommissie:

Gert Groenendijk
Marcel Meijer
Hans van der Vlies

Aan dit nummer werkten verder mee:

Dick Aanen, Carina Hoff, Peter Spierings
en Eduard Slootweg

Eindredactie/redactie-secretariaat:

Marcel Meijer
Femke Slegers

Lay out:

Jessica Koster

Druk:

Koninklijke BDU Grafisch Bedrijf B.V.

Advertentieacquisitie:

BDU Speciale media producties
Postbus 67, 3770 AB Barneveld
telefoon 0342-494262, fax 0342-494299

Redactie-adres

Dr. Kuiperstraat 5
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
telefoon 070-3424888, fax 070-3602106
e-mail: redactie@cda.nl

CDA-huis

Internet-adres: <http://www.cda.nl>
e-mail: bureau@cda.nl
Ledeninformatielijn: van maandag t/m
donderdag tussen 13.00 en 15.00 uur,
telefoon 070-3424869

Het CDA-huis is vanaf station Den Haag
CS bereikbaar met tram 1 en 9.

Het volgende ledennummer verschijnt
op 2 juni aanstaande.

Foto voorpagina: (Foto: Dirk Hol)

1999 is voor het CDA het Jaar van de Veiligheid. Tot de Najaarspartijraad van november discussieert het CDA over veiligheid. Op 31 maart jl. vond in Amsterdam het eerste grote regionale debat over dit onderwerp plaats. Meer informatie over het Jaar van de Veiligheid staat op pagina 16 tot en met 25.

Verder onder andere:

CDA-lijsttrekker Maij-Weggen: CDA kan bij Europese verkiezingen weer grootste partij worden 4
Fractievoorzitter De Hoop Scheffer: NAVO-akties onvermijdelijk 6
Column Partijvoorzitter Van Rij 7

Met veel campagnenieuws: pagina 30

Met discussiestuk 'Samen Nederland veiliger maken'.

- 8 Terugblik op de Provinciale Statenverkiezingen
- 12 Tweede Kamer
- 14 In memoriam Enneüs Heerma; door Ruud Lubbers

Tussen Staten en Europa

De uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen stemt tot tevredenheid. Het CDA werd tegen de verwachtingen van velen in de grootste partij. Beter dan andere partijen slaagde het CDA er met name in de eigen achterban te mobiliseren naar de stembus te gaan. Dat is vooral de verdienste van al die christen-democraten in de provincies en regio's die maandenlang zeer intensief campagne hebben gevoerd. Met een heldere en toekomstgerichte boodschap. Dat het CDA de 'partij van de regio's' is op 3 maart opnieuw bewezen.

Op die weg moet de christen-democratie nu verder gaan. Op 10 juni zijn er opnieuw verkiezingen, ditmaal voor het Europees Parlement. Net als bij de Statenverkiezingen zal het CDA zich aan de kiezers kunnen presenteren met een overtuigende inhoudelijke boodschap en met de inzet van ervaren mensen.

Het CDA heeft altijd al een duidelijke visie gehad op de Europese integratie. Het is een groot voorstander van een democratisch en solide, een veilig en sociaal Europa. Op de drempel van de volgende eeuw willen christen-democraten gaan voor zo'n Europa. Met de steun van al die CDA-ers die in de Statencampagne zo hard hebben gewerkt voor een goed resultaat moet het mogelijk zijn ook op 10 juni de grootste delegatie in het Europees Parlement te behouden.

De Begeleidingscommissie

CDA kan opnieuw grootste partij worden

Een enquête in het Algemeen Dagblad gaf aan dat 11,7% van de Nederlandse bevolking u kent als lijsttrekker van het CDA. Daarmee bent u al voordat de campagne begint de bekendste lijsttrekker. Wiebenga van de VVD scoorde 1,1% en slechts 0,4% van de ondervraagden kende Max van den Berg van de PvdA. Wat vindt u van die cijfers? "Die enquête is een mooie opsteker voor het CDA en voor iedereen die straks bij de campagne is betrokken. Een goed begin is immers het halve werk. Deze goede start heeft echter ook een nadeel. Voor de andere partijen wordt het aantrekkelijk om hun pijlen op het CDA te gaan richten. In 1994 werden we de grootste Nederlandse delegatie in het Europees Parlement. Na de succesvolle Statenverkiezingen hebben we een goede kans om opnieuw de grootste te worden."

Vertrouwen in Europa herstellen

Op 15 maart jl. is de Europese Commissie, zeg maar het dagelijks bestuur van de Europese Unie, afgetreden vanwege financieel en beleidsmatig wanbeheer. Wat voor gevolgen heeft dit volgens u op het vertrouwen in Europa en op het vertrouwen in de werking van de Europese democratie?

"Het vertrouwen van de burgers is duidelijk geschokt door wat er in Brussel bij de Europese Commissie is gebeurd. Echter, we mogen alles wat er gebeurd is niet aan de hele Europese Commissie toerekenen. Het rapport van de Comité van Wijzen heeft duidelijk gemaakt dat het wanbeheer bij enkele Commissarissen zit en vooral bij socialistische Commissarissen zoals de Française Edith Cresson."

"Ik betreur het nog steeds, dat we in januari de slechte Commissarissen niet konden wegsturen onder andere omdat de socialisten dat niet steunden. Nu zijn de goede met de slechte gestraft. Het heen-

"Na de succesvolle Statenverkiezingen hebben we een goede kans om opnieuw de grootste te worden." Hanja Maij-Weggen, blikk vooruit op de verkiezingen voor het Europees Parlement die 10 juni as. worden gehouden. In onderstaand interview geeft ze verder haar mening over de val van de Europese Commissie, de nieuwe Commissievoorzitter Prodi, de situatie in ex-Joegoslavië en de resultaten van de Eurotop in Berlijn.

gaan van de hele Commissie was echter onvermijdelijk geworden. Ik hoop dat het geschokte vertrouwen van de burgers snel hersteld kan worden door een vernieuwd Europees bestuur, dat grondige hervormingen doorvoert en het gebleken wanbeheer zal uitbannen. Het Europees Parlement heeft, mede op initiatief van onze fractie, de eisen daarvoor al op tafel gelegd."

Tijdens de top in Berlijn hebben de staats- en regeringsleiders de Italiaanse oud-premier Prodi voorgedragen als nieuwe Commissievoorzitter. Wat vindt u van die keuze? En hoe moet het nu verder?

"Romano Prodi is een prima keus. Iemand die de Italiaanse economie en bureaucratie schoonveegt kan ook Brussel wel aan. Prodi is een Italiaan met een

vervanger. Mensen als Hans van den Broek en Karel van Miert kunnen nog wel aanblijven tot na de Europese verkiezingen. Daarna moet snel een nieuwe Commissie worden aangesteld, rekening houdend met de uitslag van die verkiezingen. Dat is de meest democratische volgorde."

Aarzelingen resultaten top Berlijn

In de top van Berlijn zijn ook afspraken gemaakt over de financiering van de Europese Unie en de hervormingen van het landbouwbeleid. Bent u tevreden met de resultaten?

"Ik heb aarzelingen bij de resultaten, vooral ook omdat de Nederlandse boeren niet goed zijn weggekomen bij de herziening van het landbouwbeleid totnogtoe. Verder zijn de Nederlandse afdrachten

"Je kunt de etnische zuiveringen, geweld en moorden in Kosovo niet straffeloos door laten gaan."

Noord-Europees profiel en bovendien afkomstig uit onze christen-democratische familie. Wij zijn heel tevreden met deze nieuwe commissievoorzitter."

"Wat hij zo snel mogelijk moet doen, is de meest gekritiseerde Commissarissen

geen 1,3 miljard verminderd, maar veel minder. De rest van de 'besparingen' ontvangt Nederland door extra geld uit de structuurfondsen. Dat laatste is prima voor een aantal regio's en voor de grote steden, maar geld krijgen uit Brussel is niet hetzelfde als minder geld afdragen

Hanja Maij-Weggen: "We mogen alles wat er gebeurd is niet aan de hele Europese Commissie toerekenen."

(foto: Dirk Hol)

aan Brussel en dat is wat minister Zalm van Financiën wilde. Tenslotte hebben de regeringsleiders het EU-budget in totaal verhoogd en dat wilde Zalm al helemaal niet. Ik heb de indruk dat het Nederlandse beeld van de resultaten in Berlijn flink is opgeklopt."

Europa eensgezind over Kosovo

De NAVO heeft bombardementen uitgevoerd in ex-Joegoslavië. Bent u het daarmee eens? Is dit het begin van een eensgezind Europees buitenland- en veiligheidbeleid?

"Ja, in de parlementscommissie voor Buitenlandse Zaken van het Europees Parlement hebben wij de ingreep van de NAVO gesteund. Je kunt de etnische zuiveringen, geweld en moorden in Kosovo niet straffeloos door laten gaan. Ingrijpen was onvermijdelijk. De Europese Unie was voor het eerst weer eensgezind. Ik heb echter het gevoel dat de afloop nog onzeker is. Het belangrijkste is dat Servië inbindt en het vredesverdrag tekent en dat de bevolking in rust en vrede kan leven."

Veiliger, socialer en democratischer

Kunt u iets zeggen over de campagne, over de inhoudelijke en organisatorische kanten?

"Wij kiezen voor een inhoudelijke campagne waarbij we onze kiezers nog eens duidelijk willen maken wat Europa voor Nederland en voor de diverse regio's in ons land betekent. En wat Europa bete-

Wij, als CDA-ers, hebben daarbij het grote voordeel dat we ons thuis voelen in Europa. Nederland is ons nationale huis. Maar ook Europa is ons gezamenlijk thuis.

"Wij zijn heel tevreden met de nieuwe commissievoorzitter Prodi."

kent voor diverse bevolkingsgroepen zoals bijvoorbeeld ouderen, werknemers, consumenten, ondernemers, jongeren en vrouwen."

"Verder willen we benadrukken dat we vooral een veiliger, socialer en democratischer Europa willen. Daarin moeten zowel bestuur als bureaucratie gerespecteerd en fraudevrij zijn."

"Ik hoop op een constructieve campagne, waarbij de kritiek op Europa eerlijk tot uitdrukking komt, maar waarbij de positieve kanten van de Europese samenwerking ook goed over het voetlicht komen.

Wij zullen tot Pinksteren vooral veel informatie over Europa geven. Na Pinksteren begint de echte campagne, die er vooral op gericht zal zijn de eigen CDA-kiezers naar de stembus te krijgen. Wanneer dat lukt, dan wordt het voor ons een goede uitslag, net als bij de Statenverkiezingen."

"Navo-acties onvermijdelijk"

Fractie leider Jaap de Hoop Scheffer zegt hierover: "Milosevic voert al ruim een jaar een wrede oorlog in Kosovo en is absoluut niet geïnteresseerd in een vreedzame oplossing. De CDA-fractie achtte een half jaar geleden het moment al aangebroken voor luchtacties. Ook toen al was helder dat Milosevic geen serieuze onderhandelingen wilde voeren. Het akkoord dat de Joegoslavische president oktober vorig jaar met de Amerikaanse bemiddelaar Holbrooke sloot was geen lang leven beschoren. Het werd al snel op alle mogelijke manieren door de Serviërs geschonden. De CDA-fractie heeft zich toentertijd ook verzet tegen het inzetten van 1700 ongewapende OVSE-waarnemers omdat die naar onze opvatting niets konden uitrichten tegen het toenemende geweld tegen de Albanezen. Bovendien zouden ze met hun aanwezigheid in Kosovo potentiële gijzelaars kunnen worden, wat NAVO-luchtacties onmogelijk zou maken. Achteraf kan

Jaap de Hoop Scheffer over Kosovo. (foto: Dirk Hol)

In Kosovo voltrekt zich momenteel een humanitaire ramp die zijn weerga in de naoorlogse geschiedenis van Europa niet kent. Honderdduizenden Albanezen zijn op de vlucht, er wordt systematisch vermoord en er vinden grootscheepse plunderingen en brandstichtingen plaats. Dit alles is het trieste resultaat van de zuiveringsoperatie die Milosevic laat uitvoeren in Kosovo. Helaas lijken de NAVO-luchtacties daaraan nog geen einde te kunnen maken. Toch heeft de CDA-fractie eind maart in volle overtuiging ingestemd met het begin van de luchtacties omdat er geen alternatief meer was.

worden geconstateerd dat de scepsis van de CDA-fractie over de rol van de waarnemers terecht is geweest".

Serviërs moeten Rambouillet ondertekenen

Doel van de NAVO-acties nu is het stoppen van de wreedheden tegen de Albanezen in Kosovo en Milosevic te dwingen de overeenkomst van Rambouillet te ondertekenen. Dit akkoord voorziet in beperkte autonomie voor Kosovo en de stationering van een NAVO-vredesmacht. De Hoop Scheffer: "Vooralsnog lijkt Milosevic niet van zins om hieraan toe te geven. Integendeel, de etnische zuivering waarmee hij een jaar geleden al was begonnen is na het begin van de NAVO-luchtacties sterk opgevoerd. Op elk moment moet iedere mogelijkheid voor diplomatiek overleg worden aangegrepen. De bemiddelingspoging van de Russische premier Primakov heeft helaas niets opgeleverd. Ook de CDA-fractie hoopt dat er zo snel mogelijk een einde komt aan deze humanitaire tragedie. Momenteel rest geen andere mogelijkheid dan de militaire acties van de NAVO voort te zetten. Stopzetting van deze acties - die o.a. gericht zijn op Servische doelen in Kosovo - zou er niet toe leiden dat Milosevic van verdere etnische zuivering in Kosovo afziet. Integendeel, Milosevic zou nog gemakkelijker dan nu het geval is, zijn gang kunnen gaan en elke kans op een politieke oplossing is dan geheel verkeken. De optie om grondtroepen in te zetten is op dit moment niet aan de orde. De CDA-fractie sluit geen enkele optie op

voorhand uit, maar het luchtwapen is nodig om de Servische militaire macht te verzwakken. Het is overigens ondenkbaar dat het tot inzet van grondtroepen zal komen zonder Amerikaanse deelname daaraan.

Europese afstemming bij opvang

Als gevolg van de etnische schoonmaak in Kosovo zijn honderdduizenden Albanezen van huis en haard verdreven naar de omliggende landen zoals Albanië, Macedonië en de Joegoslavische deelrepubliek Montenegro. Dat stelt deze landen voor gigantische problemen die zij niet alleen kunnen oplossen. Nu is hét moment aangebroken voor Europese afstemming en aanpak. Er dient een gecoördineerde Europese actie te komen om vast te stellen wat de vluchtelingen nodig hebben en wat daarvoor ter beschikking moet worden gesteld. De CDA-fractie heeft de voorkeur voor opvang in de regio. Maar dan moeten de Europese landen ook de middelen ter beschikking stellen die daarvoor noodzakelijk zijn. Daarnaast zouden er Europese afspraken moeten worden gemaakt over opvang van vluchtelingen buiten de regio, waaronder een verdeelsleutel en de bijbehorende tijdelijke status voor vluchtelingen die in de lidstaten van de Europese Unie worden opgevangen. De CDA-fractie is voorstander van een speciale "ontheemden-status", die op dit moment de noodzakelijke tijdelijke bescherming kan bieden aan Albanese vluchtelingen maar tegelijkertijd een eventuele terugkeer later niet uitsluit."

Partijdebat over veiligheidsontwikkeling

De meeste Nederlanders vinden veiligheid het belangrijkste politieke en maatschappelijke thema. Niet verwonderlijk, want de afgelopen decennia is de criminaliteit in Nederland sterk toegenomen. Het meest zorgelijk is daarbij de verharding van de misdaad, de ernstige toename van de jeugdcriminaliteit en het steeds meer onvoorspelbaar worden van geweld. Gezien de omvang van de problematiek en het uitblijven van daden van deze regering om de veiligheid te verbeteren, heb ik tijdens mijn aanvaaringsrede op 27 februari jl. het jaar 1999 uitgeroepen tot 'Jaar van de Veiligheid'. De komende twee maanden zullen we in drie regionale veiligheidsdebatten met CDA-ers en niet-CDA-ers in het hele land het gesprek aangaan over de vraag hoe Nederland veiliger gemaakt kan en moet worden. Daarbij zullen we ons concentreren op de preventieve kant: de veiligheidsontwikkeling.

Vorige week is aan de 587 CDA-afdelingen een achtergrondnotitie gestuurd die dient als aanzet voor de discussie over veiligheidsontwikkeling. Het stuk met de titel 'Samen Nederland Veiliger maken' is bedoeld om de gedachten te bepalen en is dus nadrukkelijk geen manifest waarin het CDA in Den Haag bepaalt hoe het land moet denken! In de notitie wordt gesproken over het gevoel van onveiligheid dat sterk te maken lijkt te hebben met culturele ontwikkelingen zoals de doorgesloten individualisering. 'Wij' heeft steeds meer plaatsgemaakt voor 'ik'. Mensen zijn steeds meer op zichzelf aangewezen. Sociale verbanden zijn losser geworden, familierelaties minder hecht en wie kent nu nog zijn of haar burens en buurtgenoten? Waar mensen zich niet vertrouwd voelen ontstaat al snel een cultuur van wantrouwen, onverschilligheid en afzijdigheid wat vervolgens het gevoel van onveiligheid weer versterkt.

Marnix van Rij

(foto: Dirk Hol)

Preventief omgaan met geweld

Het bestrijden van geweld en agressie kan op twee manieren: preventief en repressief. In ons verkiezingsprogramma staat over veiligheid: "Het CDA wil dat bereiken langs twee sporen. Ten eerste een harde aanval op onveiligheid en ferme handhaving van de wetten en ten tweede een versterking van het vermogen in de samenleving om bij te dragen aan veiligheid". Rechtshandhaving is dus heel belangrijk, maar het komende jaar willen wij als CDA vooral stilstaan bij de manier waarop we als maatschappij preventief om kunnen gaan met agressie en geweld. Nadrukkelijk willen we dat doen als samenleving, omdat het gaat om een aanpak die des te effectiever is als er meer mensen en instellingen bij betrokken raken. Wat we de komende maanden met elkaar moeten bepalen, is hoe we de rol van de verschillende maatschappelijke spelers zien en op welke manier we hun deelname aan het veiligheidsbeleid willen organiseren. De verantwoordelijkheidsverdeling: Wat is de verantwoordelijkheid van de ouders,

van de school, van de kinderopvang en andere gezinsondersteunende voorzieningen bij het veiliger maken van Nederland? Wat is de taak van het sport- en verenigingsleven, de kerken, de media, de horeca en de hulpverlening? En, wat verwachten we van de overheid? Hoe zorgen we ervoor dat onze samenleving weer meer een echte samenleving wordt, waarin mensen niet bang zijn om elkaar aan te spreken, waarin mensen meer respect hebben voor elkaar en meer betrokken zijn. Om een samenleving te krijgen waarin burgers zich betrokken voelen en zich aan de regels van het samenleven houden, zullen die regels eerst uitgelegd en voorgeleefd dienen te worden. Wat kan en niet kan, wat goed en slecht is en wat vrijheid en verantwoordelijkheid betekent, leren kinderen van hun ouders. Omdat opvoeden geen activiteit is die je in een agenda kunt plannen, moeten ouders voldoende tijd en ruimte krijgen en nemen voor de opvoeding. Het CDA heeft daarom een modern familie- en gezinbeleid ontwikkeld. Veiligheidsontwikkeling gaat echter verder dan alleen een goed familie- en gezinbeleid.

Laten we ons dus niet alleen afvragen wat de overheid kan doen, maar laten we ons zelf de vraag stellen wat we samen kunnen doen voor het veiliger maken van Nederland. Wat kunt u als CDA-lid, als ouder, partner, jongere, oudere, in de wijk, als lid van de gemeenschap zelf doen aan het veiliger maken van Nederland? De eerste bevindingen van de partijdiscussie zullen op de Voorjaarspartijraad op 5 juni worden besproken en op de Najaarspartijraad zullen we tot echt concrete voorstellen moeten komen. Ik ben erg benieuwd naar uw opvattingen en beleidssuggesties. Ik hoop op een goed en levendig debat.

Marnix van Rij
Partijvoorzitter

Marnix van Rij gekozen tot nieuwe Partijvoorzitter

Voorafgaand aan het Congres verzorgde de 'Young Stage Band' een muzikaal optreden. Lucas Bolsius, de centrale presentator, opende het Congres met een impressie van de canvasactiviteiten uit alle provincies. Daartoe werden de verschillende provinciale lijsttrekkers gevraagd een 'provincietrofee' naar voren te brengen en enkele markante campagne-impressies voor het voetlicht te brengen.

Vervolgens bekrachtigde het Congres de kandidatenlijst voor de verkiezing van het Europees Parlement en de verkiezing van Hanja Maij-Weggen als lijsttrekker.

De eerste kandidaten voor het Europees Parlement werden op het podium gevraagd. Tevens kwamen de eerste 20 kandidaten voor de Eerste Kamer op het podium, onder aanvoering van Hannie van Leeuwen. Lucas Bolsius voerde een kort gesprek met de lijsttrekkers Van Leeuwen en Maij-Weggen.

Hierna sprak fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer het Congres toe. In zijn speech behandelde De Hoop Scheffer een breed scala aan politieke actualiteiten.

Zijn leidraad was 'een betrouwbare overheid in een betrokken samenleving'. Als voorbeeld van een betrouwbare overheid

Op zaterdag 27 februari jl. vond in Sport- en Recreatiecentrum 'De Vechtsebanen' in Utrecht het Congres plaats. Omdat dit de laatste zaterdag voor de Provinciale Statenverkiezingen was, is bewust gekozen het Congres aan het eind van de middag te laten beginnen, zodat de gebruikelijke canvasactiviteiten in het land gewoon door konden gaan. De grote opkomst van ruim 1300 mensen bewees dat deze opzet een succes was. Centraal stond het afscheid van partijvoorzitter Helgers en het aantreden van zijn opvolger Van Rij. Daarnaast was er alle aandacht voor de naderende Statenverkiezingen en de verkiezing van Maij-Weggen tot lijsttrekker van de Euroverkiezingen van 10 juni as.

die in gebreke is gebleven, wees hij op de gebroken paarse belofte van lastenverlichting. De fractievoorzitter vroeg in het

Nieuwe voorzitter Van Rij

Daarna werd de uitslag van de schriftelijke stemming onder de gemeentelijke

Van Rij: "Kernpunten van de christen-democratie: inspiratie en identiteit, een vitale vrijwilligersorganisatie en het CDA als partij van de toekomst: betrokken en geïnspireerd."

bijzonder aandacht voor de middeninkomens. Naar zijn mening vormen zij de vergeten groep van dit kabinet.

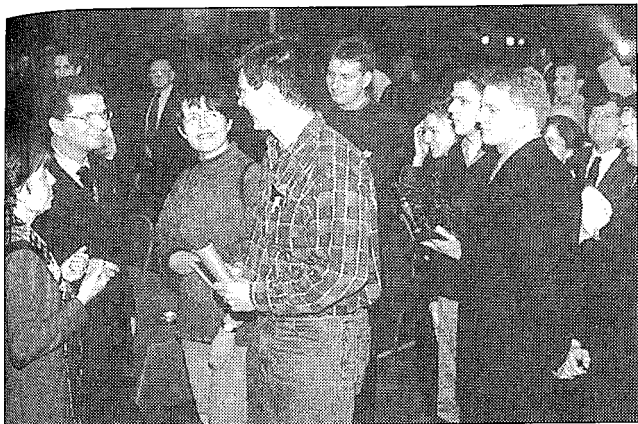
afdelingen voor de verkiezing van de partijvoorzitter bekend gemaakt. Van de 322 geldig uitgebrachte stemmen waren 318

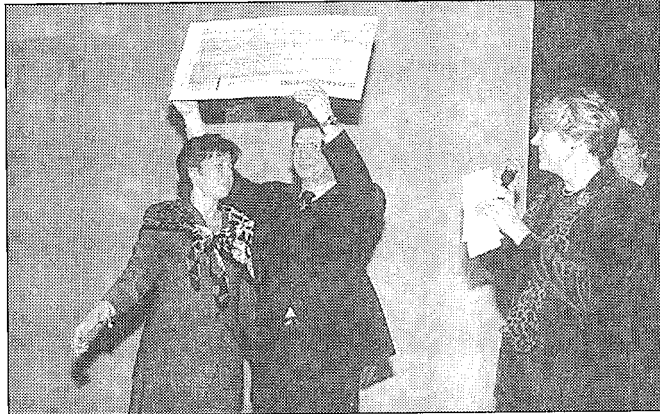
De lijsttrekkers bij de Provinciale Statenverkiezingen werden op het podium gehuldigd.

Hanja Maij-Weggen werd gekozen tot lijsttrekker voor de Europese verkiezingen van 10 juni.

Tal van CDA-ers waaronder veel jongeren namen na afloop van het Congres afscheid van partijvoorzitter Helgers.

Vice voorzitter Tineke Lodders-Elfferich overhandigde namens de partij het echtpaar Helgers een reischekue.

stemmen uitgebracht op Marnix van Rij. Deze uitslag werd door het Congres met luid applaus bekrachtigd. Hans Helgers droeg de voorzittershamer over aan zijn opvolger. Hierna werd door het Congres officieel afscheid genomen van Hans Helgers.

Namens het partijbestuur sprak vicevoorzitter Tineke Lodders-Elfferich de vertrekkende voorzitter en zijn vrouw toe. In haar toespraak blikte zij terug op de afgelopen vier jaar, waarin Hans Helgers het partijvoorzitterschap bekleedde. Namens de partij bood zij Hans en Rieky Helgers als dank een reis naar Verona met bezoek aan de opera aan.

Aansluitend sprak Hans Helgers het Congres toe. Hij vertelde over zijn persoonlijke ervaringen en benadrukte het belang van een goed contact met de afdelingen en individuele leden. De afgelopen vier jaar is hier breed in geïnvesteerd. Na een kort intermezzo verzorgde profes-

sor Eduard Kimman een meditatief moment. Voorafgaand aan de toespraak door de nieuw verkozen partijvoorzitter Marnix van Rij werd een inleidende video-film vertoond. De beelden werden gekenmerkt door betrokkenheid, warmte en moderniteit.

‘Durf anders te zijn in de betrokken samenleving’, was de titel van de toespraak die Marnix van Rij vervolgens hield. Hij stond met name stil bij zijn persoonlijke motivatie om het partijvoorzitterschap te aanvaarden. Als belangrijkste kernpunten van de christen-democratie noemde hij: inspiratie en identiteit, een vitale vrijwilligersorganisatie (vrijwillig, maar niet vrijblijvend) en het CDA als partij van de toekomst: betrokken en geïnspireerd. De afgelopen periode heeft de nieuwe voorzitter verschillende bezoeken gebracht aan provinciale afdelingen. Daaruit bleek dat de leden betrokken willen zijn bij het CDA. Marnix van Rij wil die betrokken-

In de toespraak van fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer stond de betrouwbare overheid centraal.

heid vooral vorm geven door de ontwikkeling van een open debatcultuur. Voor het jaar 1999 staat het thema ‘veiligheidsontwikkeling’ op de agenda. Meer daarover kunt u elders in dit blad lezen (pagina 16 en verder).

Ter afsluiting van het Congres werd het Wilhelmus gezongen. Aansluitend werden de deelnemers in de gelegenheid gesteld om persoonlijk afscheid te nemen van Hans Helgers en om Marnix van Rij te feliciteren met zijn verkiezing tot partijvoorzitter. Honderden partijgenoten maakten van die gelegenheid gebruik.

N.B. De volledige tekst van de toespraken van Hans Helgers en Marnix van Rij zijn op te vragen op de CDA-Internetsite (www.cda.nl) of bij de afdeling Voorlichting van het Secretariaat (tel: 070-34 24 814/ 817).

“Durf anders te zijn in de betrokken samenleving” was de titel van de toespraak van de nieuwe voorzitter, Marnix van Rij

(foto's: Dirk Hol)

Campagnes gericht op regio en achterban succesvol

De Gelderse campagneleider **Herma ten Brinke** zegt "hartstikke blij" te zijn met het behaalde verkiezingsresultaat. "We hebben een klein procent winst geboekt ten opzichte van de vorige Statenverkiezingen. Het leverde weliswaar een gelijk aantal zetels op, maar we werden wel onverwacht weer de grootste partij."

Ten Brinke heeft al menige campagne voor Gelderland gecoördineerd. Toch ziet ze wel wat opmerkelijke dingen in de laatste Statencampagne: "We hebben meer dan ooit een sterke regionale campagne gevoerd. Bij de samenstelling van de lijst was al gekeken naar de regionale spreiding van de kandidaten. We zijn per regio tenminste één en soms zelfs meerdere keren langs geweest. Het voordeel daarvan is dat kandidaten kennismaken met het kader en de netwerken die het kader heeft en dat de kiezers de kandidaten beter leren kennen. De bezoeken in de regio besloegen telkens een middag en een avond en werden zoveel mogelijk ingevuld met regionale thema's. Je kunt gerust zeggen dat de regionale aanpak heeft gewerkt. Negen Statenleden hebben hun eigen zetel verdiend! En één is er met voorkeurstemmen verkozen."

Tevreden is de Gelderse campagneleidster ook met de publiciteit: "We hebben vrijwel dagelijks publiciteit gezocht in de regionale dagbladen en omroep. Samen met de spotjes, de posters op alle borden, enz. heeft het resultaat opgeleverd. Er is keihard gewerkt door de leden. Het was slecht weer en er is heel wat afgeglibberd over de dijken in onze provincie op weg naar een volgende manifestatie". Hoewel Herma ten Brinke dus tevreden is heeft ze ook wel een minpuntje gesignaleerd. "Natuurlijk kun je het nooit helemaal voorkomen, maar ik vind dat we bij de regionale bijeenkomsten toch teveel

Tevreden kijken de campagneleiders van Gelderland en Noord-Holland en de lijsttrekkers van Brabant en Drenthe terug op hun campagne en de resultaten van de Provinciale Statenverkiezingen van 3 maart. Een regionale aanpak en het direct aanspreken van de achterban verklaren het succes van het CDA. Ook bijzondere acties zoals de gezamenlijke maaltijd, het gratis pak koffie, de kaartenactie en de dagelijkse publiciteit hebben hun effect gehad.

voor eigen parochie hebben gepreekt. Ik bedoel daarmee dat de doorsnee-kiezer slechts spaarzaam op de bijeenkomsten aanwezig was."

Campagnevoeren is vermoeiend, leuk en ook leerzaam, vindt zij. "Met name de laatste 10 dagen van de campagne was het stevig aanpakken, om niet te zeggen slopend. Het leuke van zo'n campagne is ook dat je in contact komt met de leden en kiezers. Maar ook krijg je een goed beeld van de terreinen waar de provincie zich mee bemoeit. Dat zijn er meer dan je beseft. Wat dat betreft is het jammer dat minder dan de helft van de kiezers in Gelderland de moeite heeft genomen zijn stem uit te brengen voor het provinciebestuur."

Achterban gemobiliseerd in Noord-Holland

De campagneleider in Noord-Holland, **Jo Post**, kijkt evenzeer terug op een geslaagde campagne: één zetel winst. Post: "Noord-Holland is van oudsher de slechtst scorende provincie. In de peilingen stonden we op een behoorlijk verlies, maar het werd uiteindelijk zelfs een zetel winst. Maar het is ons niet aan komen waaien: er is ontegenwoordig hard aan getrokken. Noord-Holland is natuurlijk een rare provincie met veel verscheidenheid. Daarom hebben we de provincie opgedeeld in 9 regio's met elk een eigen campagneleider, eigen regiofolders enz. In de regiofolders hebben we aangegeven welke verdiensten het CDA in de Staten heeft gehad voor de betreffende regio en wat het CDA van plan is in de komende Statenperiode voor die regio te doen.

Tabel 1: Uitslagen in % per partij

	PS'99	PS'95	TK'98
CDA	24,4	22,9	18,4
PvdA	19,0	17,0	29,0
VVD	23,7	27,2	24,7
D66	5,9	9,2	9,0
GroenLinks	10,1	5,5	7,3
KleinRechts	7,4	6,7	5,0
SP	3,3	2,0	3,2
Ouderen	1,7	5,0	0,8
Overige	4,4	4,5	2,6
Totaal	100	100	100

We zijn vooral bezig geweest het eigen kernelectoraat te mobiliseren. Eind januari hebben we een startmanifestatie gehad met een gezamenlijke maaltijd. Daar waren 300 mensen aanwezig en er ging een geweldige enthousiasmerende werking van uit. We hebben dagelijks de regionale kranten gehaald en we zijn veel door de provincie getrokken met boodschappen toegespitst op de regio. We hebben er ook voor gekozen om geen landelijke kopstukken van stal te halen. In de regionale aanpak lag het accent op de economische bedrijvigheid in Noord-Holland. Noord-Holland krijgt veel economische steun uit bijvoorbeeld Europa en het zijn met name CDA-gedeputeerden die dat hebben binnengesleept. We hebben ook niet CDA-ers uit het bedrijfsleven ingeschakeld om de verdiensten van het CDA te etaleren. 'CDA sterk in daden' was onze verkiezingsleus en die is aangeslagen. Zo heb-

ben we de actie '1 op 25' gehad. Daarbij werden onze 10.000 leden aangespoord om in de maand februari iedere dag 1 kaart uit te delen aan een vriend of bekende. En daar is goed gehoor aan gegeven. We hebben veel tijd en geld geïnvesteerd in de stad Amsterdam. Dat heeft gewerkt: we zijn voor het eerst, na geloof ik twintig jaar van steeds verder dalen, weer omhoog geklommen. Er zijn ook veel voorkeurstemmen uitgebracht. Een Volendamse kandidaat bijvoorbeeld haalde in zijn woonplaats ruim 90% van de CDA-stemmen.

Mijn conclusie uit deze campagne is dat je erin moet zien te slagen je eigen leden te mobiliseren. Al zou je maar de helft kunnen activeren, dan nog heb je een geweldig leger ambassadeurs. Maak gebruik van je achterban. Inmiddels is Post al weer druk bezig met de campagne voor de Europese Verkiezingen. "Dat is een stuk lastiger, temeer daar we geen Noord-Hollandse Eurokandidaat hebben." Maar natuurlijk gaan we er ook hier volop tegenaan."

Heldere uitspraken in Brabant

Vooral in Brabant heeft het CDA heel goed gescoord: een winst van 3,2 procent. En dat ondanks het feit dat de uitslag minder is beïnvloed door de lage opkomst. Juist in de dorpen, waar gelijktijdig ook gemeenteraadsverkiezingen werden gehouden en waar de opkomst gemiddeld veel hoger was, scoorde het CDA goed. Lijsttrekker **Pieter van Geel** heeft wel een verklaring voor het grote succes: "We hebben in Brabant heel goed

beseft, dat het van groot belang was dat de eigen achterban naar de stembus zou komen. Dus ook de mensen die normaal gesproken niet de moeite zouden nemen om dat te doen. Er zijn door onze partij heel specifieke acties gevoerd. Niet zozeer door een brief te sturen, maar bijvoorbeeld wel door onze vijf-voor-één-actie. Daarbij stuurden we onze leden een pak koffie plus vijf kaarten om burens

van Rij hier zijn geweest. Ikzelf ben ook regelmatig te zien geweest op de landelijke televisiezenders. Mijn naamsbekendheid in Brabant is daardoor met sprongen vooruit gegaan. In die uitzendingen heb ik in een discussie met een lokale bestuurder nog eens beargumenteerd, waarom het niet goed is om de dorpen vol te bouwen. Je zou verwachten dat zo'n standpunt stemmen kost. Maar volgens

Post: "Al zou je maar de helft van je achterban kunnen activeren, dan heb je nog een geweldig leger ambassadeurs."

vrienden uit te nodigen op de koffie. En dat heeft heel goed gewerkt. Wij waren de enige partij die overal aanwezig was. Tijdens de campagne proefde ik al een veel positievere onderstroom dan vier jaar geleden. Toen was het nog vaak van: lekker puh, het is goed dat jullie nu eens een keer in de oppositie zitten. Nu bespeurde ik een welwillende houding." Het CDA heeft een heel sterk appèl op het Brabantgevoel gedaan. En dat is heel bewust gebeurd. **Van Geel**: "Veel partijgenoten hebben dat als risicovol ervaren, omdat het opgevat zou kunnen worden als nationalistisch. Maar wij hebben ons niet afgezet tegen de Randstad, maar wel sterk onze eigen kracht benadrukt. Ook werf het als risicovol ervaren, dat wij heel nadrukkelijk de machtsvraag hebben ge-

sommigen heeft het ons juist winst opgeleverd. En dat is voor mij ook de les: je moet niet bang zijn voor de media en ook niet bang om heldere uitspraken te doen."

Sterk regionaal ingekleurde campagne in Drenthe

Drenthe was de enige provincie, waar het CDA in zetelaantal achteruit is gegaan. De partij ging terug van elf naar tien zetels. "Toch hebben wij het niet slecht gedaan", zegt lijsttrekker **Greetje de Vries-Leggedoor**. "Procentueel zijn wij gewoon gelijk gebleven, en hebben we zelfs een heel klein beetje gewonnen. Maar de restzetel, die we de vorige keer wel hebben binnengehaald, zijn we nu kwijtgeraakt doordat de PvdA en GroenLinks een lijstverbinding hadden, waardoor de restzetel uiteindelijk bij hen is terechtgekomen. Dat is bijzonder jammer."

Aan de campagne heeft het volgens Greetje de Vries zeker niet gelegen. Rond de nummers twee tot en met vijf zijn teams geformeerd, die een heel sterk regionaal ingekleurde campagne hebben gevoerd. Greetje de Vries werd telkens ingezet als 'vliegende keep'. Die teams hadden een eigen budget, wat voornamelijk is ingezet voor advertenties in lokale huis-aan-huisbladen. "Dat heeft heel goed gewerkt", zegt de CDA-lijsttrekker. Ook de regionale televisie in Drenthe bood de politieke partijen de mogelijkheid om campagne te voeren. "Het was jammer, dat ons budget daarvoor iets te gering was", zegt provinciaal secretaris, mevrouw **B. van Noord-Hasper**. "Andere partijen hebben daar vooral de laatste dagen voor de verkiezingen veel meer gebruik van gemaakt."

Tabel 2: Uitslagen CDA in % per provincie

	PS'99	PS'95	TK'98
Groningen	19,1	19,0	16,0
Friesland	30,6	29,0	26,4
Drenthe	20,5	20,5	17,9
Overijssel	33,6	31,3	26,7
Gelderland	24,7	24,1	20,4
Flevoland	20,4	17,7	14,8
Utrecht	19,7	18,9	16,0
Noord-Holland	16,9	15,8	12,5
Zuid-Holland	18,7	17,7	14,6
Zeeland	20,2	19,9	17,2
Noord-Brabant	33,3	30,3	21,5
Limburg	34,3	34,2	24,3
Nederland	24,3	22,9	18,4

steld: het zou wel eens kunnen zijn dat het CDA niet meer de grootste partij in Brabant zou zijn. Die vraag moet je alleen stellen, als je aanwijzingen hebt, dat het verschil met andere partijen heel klein wordt. En die aanwijzing had ik." Ook de ruime media-aandacht heeft volgens Van Geel bijgedragen aan het succes. "We hadden natuurlijk onze spotjes om de regionale televisie, maar ook de landelijke televisie heeft veel aandacht besteed aan onze campagne. Bovendien heeft het in ons voordeel gewerkt, dat Jaap de Hoop-Scheffer en de nieuwe voorzitter Marnix

Akkoord van Berlijn leidt tot grote vraagtekens

De CDA-fractie in de Tweede Kamer zet grote vraagtekens bij de uitkomsten van de Europese top die eind maart in Berlijn werd gehouden. Het CDA heeft vooral vragen over diverse cijfers met betrekking tot de Nederlandse afdracht aan de Europese Unie, het uitstel van de landbouwhervormingen en stijging van de structuurfondsen.

De Nederlandse regering had zich het doel gesteld om tijdens de Europese top in Berlijn de afdrachten aan de Europese Unie met 1,3 miljard Euro te verlagen. Hierover is een akkoord bereikt met de andere lidstaten. Het CDA zet echter vraagtekens bij dit akkoord. Wordvoerder Jan Peter Balkenende: "Er wordt nu veel gejuicht over het binnenhalen van de bezuiniging van 1,3 miljard, maar er is toch iets vreemds aan de hand. Tot op heden betekende de taakstelling van 1,3 miljard uit het regeerakkoord namelijk altijd een concrete verlaging van de afdracht vanuit Nederland aan de Europese Unie. Het resultaat waar nu over gesproken wordt is een verlaging van het saldo tussen afdracht en ontvangsten. En dat dit saldo lager wordt, is vooral te danken aan de extra inkomsten uit de structuurfondsen. Het CDA is daarom benieuwd naar

de concrete effecten voor de begrotingen 2000 en 2001."

Dat Nederland meer geld uit de structuurfondsen ontvangt is positief, maar heeft volgens Balkenende ook een keerzijde: "Wanneer Nederland geld uit Europese structuurfondsen ontvangt, brengt dat ook de verplichting mee van zogenaamde 'co-financiering'. Dat betekent dus dat de Europese gelden moeten worden aangevuld met een bijdrage uit de Rijkskas. Over de herkomst van dat geld hebben we het kabinet nog niet gehoord."

Het CDA heeft ook vraagtekens bij de effecten van het uitstel van de landbouwhervormingen. Balkenende: "Uitstel betekent het trekken van een wissel op de toekomst. De inzet van het CDA is ook altijd geweest dat het beter is alles in één keer te hervormen dan het hele circus

twee keer laten passeren." Het is onduidelijk wat het uitstel van de hervormingen betekent voor de positie van Nederland als nettobetaler.

Het uitstel van de landbouwhervormingen levert kennelijk een dusdanige besparing op dat daarmee de stijging van de structuurfondsen betaald kan worden. Deze stijging was nodig om de zuidelijke lidstaten aan het akkoord van de top in Berlijn te binden. Maar deze stijging behoorde niet tot de Nederlandse inzet in Berlijn. "Nederland is er niet in geslaagd de uitgaven voor de structuurfondsen te bevroren op 193 miljard Euro. Volgens het akkoord komen de structuurfondsen nu uit op totaal 213 miljard Euro. Dit betekent dat de totale uitgaven omhoog zullen gaan met 20 miljard Euro. Nederland krijgt daarvan slechts 1 miljard Euro", aldus Balkenende tot slot.

Eén loket geen verbetering voor werkzoekende en uitkeringsgerechtigde

De CDA-fractie in de Tweede Kamer is sceptisch over de 'positieve' resultaten van de ingrijpende SUWI-operatie (Structuur Uitvoering Werk en Inkomen) voor de werkzoekende en uitkeringsgerechtigde. In de praktijk zal er van het doel -de bureaucratie verminderen- weinig terechtkomen.

CDA- woordvoester Gerda Verburg: "Het kabinetsstandpunt 'SUWI' leidt op het eerste gezicht tot een grootscheepse wijziging van de uitvoeringsstructuur, maar verlegt slechts taken en bevoegdheden. Dit leidt niet tot een verbetering voor de werkzoekende, de uitkeringsgerechtigde of het bedrijf dat vacatures heeft. De doelstellingen zoals klantvriendelijkheid, reïntegratie en kostenbesparing in de uitvoering worden niet gehaald. In de kabinetsdiscussie lijkt er een patstelling te zijn tussen centralistisch overheidsdenken en grenzeloos marktdenken waartussen toch een compromis gevonden moest worden", aldus Gerda Verburg.

Voor de werkzoekende en de uitkeringsgerechtigde leidt de SUWI-operatie slechts tot een eerste intake bij één loket. Vervolgens krijgt hij voor zijn uitkering te maken met twee instanties die hierover een beslissing nemen: het CWI (Centrum voor Werk en Inkomen) en de uitvoeringsinstantie. Verburg: "Van integrale gevalshandeling is dan geen sprake meer. Door de vele dossieroverdrachten bestaat er volgens ons zelfs het risico dat de uitkering niet op tijd betaald wordt."

"Ronduit verontrustend is dat er vrijwel geen aandacht is voor de regio's. Dit terwijl voor bemiddeling van werkzoekenden

naar werk juist de regionale arbeidsmarkt van groot belang is. De regionale arbeidsmarkt is in de voorstellen slechts in beeld via een 'verplicht overleg'. "Van medeverantwoordelijkheid van de uitvoerende instanties is in de praktijk geen sprake. Verburg: "Dit klemt temeer omdat op dit moment de wind op de werkgelegenheidsmarkt draait en het risico van werkloosheid groeit."

De CDA-fractie had tevens verwacht dat, gezien de doelstellingen van de SUWI-operatie en de recente WAO-discussie, duidelijkheid geschapen zou worden over de verantwoordelijkheid voor de reïntegratie. Uitvoeringsinstellingen mogen wel reïntegratie-activiteiten uitvoeren, maar hebben uiteindelijk geen eindverantwoordelijkheid. De vele regels en de bureaucratische wijze van regelgeving bieden volgens Verburg onvoldoende stimulans op reïntegratie en activering.

CDA wil consequent beleid witte illegalen

Half maart heeft de Tweede Kamer nogmaals stilgestaan bij de zogenoemde 'Witte Illegalen'. Tijdens alle debatten over de Witte Illegalen-regeling heeft de CDA-fractie gewezen op het belang van evenwicht tussen consequent beleid, strengheid én humaniteit. De Witte Illegalen-regeling van destijds bevatte al uitzonderingen waardoor mensen die geen verblijfsvergunning konden krijgen, er toch één kregen. Dit was dus al een gebaar van goede wil.

CDA-woordvoerder Joop Wijn: "Naar aanleiding van de hongerstaking in de Agneskerk heeft het CDA aan staatssecretaris Cohen gevraagd om de dossiers persoonlijk te beoordelen. We zijn blij dat de staatssecretaris dit toen heeft gedaan. Het bleek uiteindelijk dat slechts dertien verblijfsvergunningen konden worden gegeven. De staatssecretaris gaf aan dat hij dit resultaat teleurstellend vond. Een groot aantal dossiers kwam zelfs niet in de buurt van de eisen van de voormalige Witte Illegalen-regeling. Cohen heeft naar eigen zeggen verstandig gebruik gemaakt van machtiging van de Kamer om naar eigen oordeel beslissingen te nemen. De staatssecretaris gaf aan een mix van criteria te hebben gehanteerd. Op grond van deze criteria heeft hij beoordeeld of in een individueel geval alsnog toestemming voor verblijf in Nederland kon worden gegeven, wegens schrijnende humanitaire overwegingen."

De burgemeesters van de vier grote steden gaan nu adviseren over deze criteria. Wijn: "Als er nieuwe criteria zouden worden toegevoegd, dan zou het beleid worden veranderd. Het CDA is er niet op voorhand van overtuigd dat het advies van de burgemeesters tot andere beslissingen leidt. Het leidt wel tot een nieuw verwachtingspatroon bij witte illegalen, dat misschien niet kan worden waargemaakt. Dat geldt nog meer voor de stelling van de PvdA. Die gaf aan een verdere versoepeling van het beleid te willen, zelfs na de adviezen van de burgemeesters. Daarmee wordt het probleem voortgezet. Voor het CDA is uitgangspunt dat er geen nieuwe Witte Illegalen-regeling moet komen. Tot nu toe vonden alle regeringspartijen dit ook. We kunnen nu niet weer terugkomen op beslissingen die zijn genomen op basis van een democratische wet, die per individu door de onafhankelijke rechter zijn getoetst en vervol-

Tweede Kamer

gens nog eens door de staatssecretaris zijn beoordeeld".

Het CDA wijst op het belang van een consequent beleid. Wijn: "Een groot aantal illegalen heeft Nederland al verlaten. Als de achterblijvers nu alsnog mogen blijven, dan wordt het beloond, om niet te voldoen aan een aanzegging om Nederland te verlaten." Wijn vervolgt: "Bovendien keren de witte illegalen niet terug naar een onveilig land. Ze hoeven evenmin te vrezen voor vervolging. Voor elke individuele witte illegaal is het een hard gelag als hij Nederland moet verlaten. Uit diverse geledingen, zoals vakbeweging en kerken zijn er steunbetuigingen. Dat is begrijpelijk en ik waardeer deze betrokkenheid. Elke keer als een illegaal een gezicht krijgt, wordt het moeilijk om vast te houden aan een negatieve beslissing. Maar het vreemdelingenbeleid is op langere termijn alleen houdbaar als we consequent de regels toepassen. Daarbij moeten te allen tijde uitzonderingen mogelijk blijven voor individuele schrijnende gevallen."

Weg naar nieuwe wereldorde loopt via Europa

Vorige week werd in de Eerste Kamer de begroting voor Buitenlandse Zaken behandeld. CDA-senator Jos van Gennip sprak daarbij over de toenemende marginalisering van het buitenlandbeleid en de behoefte aan een externe Europese identiteit.

Toen de Europese Gemeenschap nog een schil was van het Euraziatische continent - vanuit het Oosten afgesloten en bedreigd - was het voor ons land geen kunst om de pro-Europese politiek in overeenstemming te brengen met een pro-Atlantische houding. De veranderde geopolitieke situatie van na 1989 en het economisch gewicht van Europa, hebben de behoefte aan en de noodzaak van een opbouw van een externe identiteit van Europa versterkt, aldus senator Jos van Gennip. Zo'n identiteit is, volgens hem, onvermijdelijk. Want niet alleen het Zuiden en het Oosten kijken naar Europa.

Ook bij multilaterale instellingen als de VN en de Bretton Woods-instellingen lijkt het besef door te dringen dat er niet effectief opgetreden kan worden, zonder een krachtige financiële en beleidsmatige inbreng van Europa als eenheid.

Van Gennip vindt dat de paarse regering duidelijk moet maken welke plaats zij voor Europa ziet weggelegd in de Veiligheidsraad, in de G7 en in de Bretton Woods-instellingen. Daarbij gaat het om politieke, doctrinaire keuzes. Zo dient er volgens Van Gennip ook een antwoord te komen op de constatering uit de interna-

Eerste Kamer

tionale financiële wereld dat er behoefte is aan een nieuwe internationale financiële architectuur.

De drama's van de eerste helft van deze eeuw vonden voor een groot gedeelte hun oorsprong in passiviteit, gebrek aan visie, concentratie op korte termijn eigenbelang in die lange periode van vrede in de vorige eeuw. Waar wij nu voor staan, is volgens Van Gennip, de opbouw van een houdbare, afdwingbare en verinnerlijkte internationale rechtsorde als antwoord op de realiteit van de globalisering. De weg naar die wereldorde van vrijheid, welvaart en duurzaamheid, loopt naar zijn mening via Europa.

Persoonlijke herinneringen aan Enneüs Heerma

Het is al weer een maand geleden dat Enneüs Heerma begraven werd. Op zaterdagochtend kwamen wij bijeen voor de kerkdienst om afscheid van hem te nemen. Dat was in Amsterdam, waar hij woonde. Echter, een wel heel bijzonder stukje van Amsterdam. Niet in de grachtengordel, niet in het welvarende Amsterdam-Zuid, niet in een van die grote flats of nieuwbouwwijken, maar op een klein stukje in Amsterdam-Noord, dicht bij het IJ. Een kleine wijk, een wereld in zichzelf, met eigen kerk, gebouwd voor hen die één à twee generaties geleden naar Amsterdam kwamen. Zeker, het zijn nu echte Amsterdammers, maar tegelijk ook mensen die stammen van daarbuiten. In het geval van Enneüs uit Friesland. Stijlvol en gezellig tegelijk. Diepgelovig en toch modern. Toen zijn vrouw Anke over hem sprak in de kerk, herleefde het allemaal weer.

Bewindsman in Den Haag

Het was in 1986 dat ik Enneüs Heerma, toen loco-burgemeester in Amsterdam, vroeg naar Den Haag te komen om daar Gerrit Broks op te volgen als staatssecretaris voor Volkshuisvesting bij minister Nijpels. Het was in de tijd dat er nog bewindslieden vanuit het parlement genood werden af te treden. En Enneüs volgde Gerrit op. Enneüs had toen al ruimschoots zijn sporen als bestuurder verdiend. Hij werd zeer gewaardeerd in Amsterdam; door het CDA, maar ook door de andere partijen. Zelfbewust en sober; sociaal, niet socialistisch.

Enneüs ging deel uitmaken van het tweede kabinet CDA/VVD in de jaren tachtig. Een buitengewoon plezierige collega, bewindsman voor het CDA, maar herkenbaar antirevolutionair. Daar had hij zijn wortels; daar had hij zijn vrienden. Zijn vrouw Anke ging meteen op haar eigen open wijze meedraaien in de kring

van de echtgenotes van de bewindslieden. Mijn vrouw heeft er de beste herinneringen aan.

Midden jaren tachtig was het niet eenvoudig bewindsman te zijn. Het was de tijd van de voortgaande 'ombuigingen' en begrotingsbeperkingen. Minister Ruding was rechtvaardig, maar ook streng. Ook hij, zo weet ik van nabij, vond het plezierig met Enneüs te werken. Een man een man, een woord een woord; geen dubbele bodems.

Wat mij uit die tijd ook is bijgebleven, was het politieke overleg, iedere donderdag op het eind van de middag op het Catshuis. Niet iedereen kwam daar trouw, Enneüs wel; en trouw ook dronken wij

ting was stevig 'verstatelijkt' en er leken goede mogelijkheden te liggen de klassieke rol van de woningbouwcoöperaties en woningbouwverenigingen op een moderne wijze te activeren. Dat zou zowel de volkshuisvesting als de schatkist ten goede komen. Het klinkt allemaal eenvoudig, maar het was een buitengewoon stevige opgave. Alles moest goed doordacht, met het veld doorgesproken en helder in fases uitgevoerd. Enneüs klaarde die klus. In mijn herinnering was hij die tweede periode ook in ander opzicht een andere staatssecretaris. Zijn minister Alders ging bij hem vaak te rade en omgekeerd vroeg ik hem ook om raad over het gehele ministerie van VROM. Ook begin jaren negentig, toen het moei-

Een man een man, een woord een woord; geen dubbele bodems.

om een uur of zes de gebruikelijke korenwijn, hij als vertegenwoordiger van de 'kleine luyden' en ik als 'paap'. Er waren daar wel eens opgewonden standjes, maar daar hoorde Enneüs niet bij. Integendeel, over de vergadertafel heen zocht ik graag oogcontact met hem om een nuchtere vaststelling of relativering uit te lokken. Vasthoudend was hij wel; met name als het zijn eigen portefeuille betrof. Dat bleek ook steeds weer in de ministerraad.

Bondgenoot in moeilijke tijden

In 1989 kwam het tot Lubbers-Kok. Enneüs was toen al enkele jaren in het Haagse ingewerkt. Hij zette zich aan één van de 'grote' operaties. De volkshuisves-

ting werd met de conjunctuur en met de roep om trendbreuken in het CDA, bleef hij een trouwe bondgenoot. Ik kan mij geen moment herinneren dat wij anders dachten over de te volgen koers. Wij waren er echt van gaan genieten tot één CDA te behoren en van daaruit de landspolitiek te gaan dienen.

Fractievoorzitter met koers

Zo werd het 1994. Enneüs werd lid van de Tweede Kamer en volgde Elco Brinkman als fractievoorzitter op. Dat was geen vanzelfsprekende keuze. Maar iedere andere keuze was, zo dacht ik toen en nu, minder vanzelfsprekend. Zeker, de fractie beschikte over Ernst Hirsch Ballin,

Jaap de Hoop Scheffer, Yvonne van Rooy. Stuk voor stuk collega's met grote gaven van hoofd en hart. Enneüs Heerma had echter daarnaast de uitstraling van grote soliditeit en wekte vertrouwen in zijn soberheid. Zo ging hij aan de slag.

Dat werd niet eenvoudig. In die tijd zagen te velen nog de slechte verkiezingen van 1994 als een incident. Een beetje fractievoorzitter zou het electorale tij wel weer weten te keren. Niet dus. Toen eenmaal Paars gerealiseerd was, bleek hoeveel opgekropte anti-CDA-gevoelens er in de Tweede Kamer leefden. Zeker, er was persoonlijke waardering, vooral bij die kamerleden die Enneüs al langer kenden, maar in de praktijk van het politieke leven was het kennelijk belangrijker Enneüs bij voortduring onderuit te halen en waar mogelijk af te schilderen als iemand met volstrekt misplaatste opvattingen. Enneüs zelf leefde echter vanuit een diep gewortelde overtuiging die hem altijd ge-

holpen had koers te bepalen en koers te houden. Een modern man ook, daarom kwam hij tot zijn voorstel voor een minister voor Gezinszaken. Dat werd een bijzonder moment. Paars slachtte hem af als ouderwets, terwijl juist hij modern was. De toekomst zal dat leren.

Het is boeiend te zien, hoe de zorgvuldig gevormde en nauwgezet opererende bestuurder Enneüs Heerma zo helder blijkt gaf van de rol van de samenleving. Dat deed hij - ik vermeldde het hierboven - op het terrein van de volkshuisvesting. Dat deed hij later ook bij de vaststelling dat een aantal maatschappelijke problemen mede beantwoord moest worden door een samenleving, waarin generaties boodschap aan elkaar hebben. Als waarden niet doorgegeven worden en als er voor jongeren geen 'thuis' is, dan kan men de rest wel vergeten.

Het is waar dat Enneüs niet televisiege-niek was; maar nog meer waar is dat er ten onrechte te veel ongeduld in fractie en

partij was. Zo kon Enneüs niet echt groeien in zijn fractievoorzitterschap. Sterker, hij voelde zich ook intern te veel omringd door persoonlijke en inhoudelijke benaderingen, die hij niet kon plaatsen. Dat verdiende hij niet, maar het gebeurde wel. Dat vrat natuurlijk aan hem. Echter, nuchter als hij was en bleef, kwam hij wel zelf tot de conclusie dat het op enig moment beter werd er een punt achter te zetten; in waardigheid.

Later werd hij de kandidaat voor het burgemeesterschap van Hilversum; de ideale kandidaat. Daar was ieder het wel over eens, maar zo ver kwam het niet. Het enige wat hem nog gegeven werd - en zijn vrouw Anke meldde het in dankbaarheid - was zijn 'avond' door te mogen brengen met zijn gezin, zijn lieve vrouw, zijn kinderen en de vreugde van het kleinkind.

Ruud Lubbers
Oud-minister-president

Ruud Lubbers over Enneüs Heerma: "Enneüs zelf leefde echter vanuit een diepgewortelde overtuiging die hem altijd geholpen had koers te bepalen en koers te houden."

(foto: Dirk Hol)

CDA start Jaar van de Veiligheid in Amsterdam

Op woensdag 31 maart jl. is in Amsterdam het Jaar van de Veiligheid gestart met een groot en zeer levendig debat in het Vakbonds-museum. Tot en met de najaarspartijraad van november zal het CDA discussiëren over veiligheid en dan met name over preventie, veiligheidsontwikkeling. Er worden grote regionale debatten georganiseerd en in de Gemeentelijke Afdelingen zal eveneens over dit onderwerp worden gediscussieerd.

Tijdens een persconferentie op 29 maart jl. vertelden partijvoorzitter Van Rij en CDA-Tweede Kamerlid Rietkerk (die lid is van de werkgroep Veiligheidsdebatten) aan de aanwezige journalisten waarom voor dit onderwerp is gekozen en hoe de discussie zal verlopen. Uit onderzoeken blijkt dat veiligheid een onderwerp is dat zeer leeft bij de mensen. Omdat repressie maar één kant van het verhaal is en voorkomen nog altijd beter is dan genezen, heeft het CDA ervoor gekozen om in de debatten de preventie centraal te stellen. Partijvoorzitter Van Rij benadrukte dat het debat niet beperkt moet blijven tot CDA-ers; het is immers een onderwerp dat de hele samenleving aangaat. Tweede Kamerlid Rietkerk lichtte het discussiestuk 'Nederland samen veiliger maken' toe. Dit discussiestuk is naar alle Gemeentelijke Afdelingen gezonden, en is eveneens in dit nummer opgenomen. (zie de pagina hiernaast).

Stevig debat

In Amsterdam werd op 31 maart jl. het startschot gegeven voor de discussie. Oud-Hoofdcommissaris van politie, Rob Hessing gaf de aftrap voor het debat. Volgens hem begint de georganiseerde crimi-

naleiteit op de hoek van de straat; met diefstal, helling, prostitutie e.d. Handhaving van regels en wetten is in de visie van Hessing doorslaggevend om veiligheid te vergroten. Na de inleiding van Hessing volgde een levendige discussie in Lagerhuisstijl. Discussieleider Gijs Weenink poneerde stellingen; voor- en tegenstanders zaten net als in het Engelse Lagerhuis tegenover elkaar en voerden een stevig debat over stellingen als: Jongeren worden steeds crimineel; Een goede opvoeding voorkomt crimineel gedrag; Twee carrières en opvoeden gaan niet samen; Slechte opvoeders moeten worden aangepakt en Elke middelbare scholier zou drie uur per week een maatschappelijke stage moeten vervullen. Tal van aspecten van veiligheidsontwikkeling kwamen in de discussie aan de orde. De deelnemers aan de discussie waren afkomstig uit alle sectoren van de samenleving; van het bedrijfsleven tot de jeugd-

zorg; vanuit de horeca tot de GGD.

Op de dinsdagen 13 en 27 april vinden in respectievelijk Leeuwarden en Maastricht eveneens in Lagerhuisstijl debatten plaats over veiligheid. Het debat in Leeuwarden vindt plaats in De Koperen Tuin (Prinsentuin 2) en begint om 20.00 uur; het debat in Maastricht wordt gehouden in De Platte Zaal aan de Griend, en begint ook om 20.00 uur. Iedereen; CDA-ers en niet-CDA-ers zijn van harte welkom. De toegang is gratis.

De uitkomsten van de grote regionale debatten en de resultaten van de discussies in de Afdelingen komen aan de orde op de Voorjaarspartijraad van 5 juni. Daarna zal het hele zomernummer van Christen Democratische Verkenningen gewijd zijn aan het onderwerp. Besluitvorming vindt plaats op de Najaarspartijraad.

Partijvoorzitter Van Rij en Tweede Kamerlid Rietkerk tijdens de persconferentie in Nieuwspoort waar zij een toelichting gaven op het Jaar van de Veiligheid.

(foto: Dirk Hol)

Debat in Lagerhuisstijl in Amsterdam.

(foto: Dirk Hol)

Samen Nederland veiliger maken

- Een aanzet voor het CDA-debat over veiligheidsontwikkeling -

Aan de CDA-afdelingen en andere geïnteresseerden

Den Haag, 31 maart 1999

Mevrouw, mijnheer,

Het gebrek aan veiligheid in de samenleving is een probleem dat ons allemaal aangaat. Er wordt in de politiek veel gesproken over de onveiligheid in de samenleving. Geweld in het uitgaansleven, agressie in het verkeer, scholen waar metaaldetectoren nodig blijken. Uit recent onderzoek in Amsterdam blijkt dat ruim eenderde van de scholieren slachtoffer is van soms ernstig geweld. Er moeten antwoorden komen om mensen weer meer gevoel van veiligheid te geven.

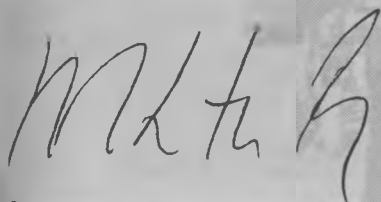
Het CDA heeft in het verkiezingsprogram 'Samenleven doe je niet alleen' verschillende voorstellen gedaan om het probleem van de onveiligheid aan te pakken. Naast voorstellen voor versterking van de rechtsorde door meer blauw op straat en een betere rechtsgang, is het CDA met maatregelen gekomen ter verbetering van het gezinsbeleid en het onderwijs. Immers, vanuit de aloude gedachte dat 'voorkomen beter is dan genezen' moeten we ons naast de noodzakelijke en essentiële criminaliteitsbestrijding en rechtshandhaving vooral richten op veiligheidsontwikkeling. Dit spoor van het veiliger maken van onze samenleving vraagt een nadere discussie. Een discussie met u en uw afdeling die na een partijbreed debat in de partijraden van 5 juni en 6 november moet leiden tot nieuwe CDA-voorstellen. Voorafgaand aan de Voorjaarspartijraad vinden drie regionale debatbijeenkomsten plaats in Amsterdam, Leeuwarden en Maastricht.

Graag nodigen wij uw afdeling uit om actief deel te nemen aan deze discussie, waarvoor u bijgaand de notitie 'Samen Nederland veiliger maken. Een aanzet voor het CDA-debat over veiligheidsontwikkeling' aantreft. In dit boekje - opgesteld door het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA in samenspraak met vele deskundigen uit openbaar bestuur, wetenschap en maatschappelijk middenveld - worden concrete suggesties op het gebied van veiligheidsontwikkeling gedaan. Zoals de titel al aangeeft is het een aanzet voor de discussie. Het geeft dus niet het officiële partijstandpunt weer, dat stellen we immers met elkaar op de Partijraad vast. Graag horen wij van u hoe u over deze suggesties denkt en welke ideeën u heeft om onze samenleving daadwerkelijk veiliger te maken. De reacties vanuit de afdelingen worden verwerkt in een partijraadsstuk dat, naast de WI-notitie zal dienen als uitgangspunt voor de discussie tijdens de partijraad die op 5 juni in Enschede zal plaats vinden. U kunt uw reactie indienen bij het Secretariaat (t.a.v. Peter Spierings). Wanneer wij uw reactie uiterlijk 26 april a.s. hebben ontvangen, kan deze meegenomen worden bij de Partijraadsstukken. Anders zullen zij verderop in het discussietraject worden meegenomen.

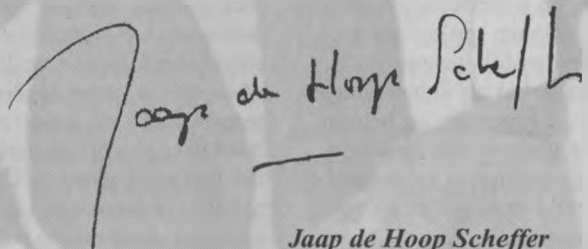
Wij zijn ons ervan bewust dat de tijd voor de afdelingen beperkt is. Op de komende voorjaarspartijraad zullen dan ook nog geen definitieve conclusies worden getrokken. De afronding van deze partijbrede discussie over veiligheidsontwikkeling en de definitieve besluitvorming zal plaatsvinden op de Najaarspartijraad. Over de verdere procedure na de Voorjaarspartijraad wordt u te zijner tijd nader geïnformeerd.

Namens bestuur en fractie wens ik u een vruchtbare discussie toe!

Met vriendelijke groet,

Marnix van Rij
partijvoorzitter

Jaap de Hoop Scheffer
fractievoorzitter

Samen Nederland veiliger maken

De meeste Nederlanders beschouwen 'veiligheid' als het belangrijkste maatschappelijke thema. De afgelopen decennia is de criminaliteit in Nederland sterk toegenomen. Het aantal misdrijven is tussen 1970 en 1994 verviervoudigd. Hoewel de misdaad de laatste paar jaar niet significant is toegenomen, is de misdaad wel verhard. De ernst van de delicten is toegenomen. Tussen 1990 en 1997 is het aantal geweldsmisdrijven met de helft toegenomen. Zorgwekkend daarbij is vooral de explosieve groei van criminaliteit onder jongeren. Daarnaast is geweld meer onvoorspelbaar geworden, kan het dus iedereen overkomen en doet het zich ook steeds vaker voor op onverwachte, onvermoede plaatsen en op ongedachte tijdstippen. Verder neemt het geweld dat gepleegd wordt door onverdachte mensen en groepen sterk toe. Wat de criminaliteitscijfers betreft zijn er sterke regionale verschillen, waarbij de problemen het grootst zijn in de vier grote steden. Internationaal neemt Nederland, vergeleken met andere Westerse landen, een middenpositie in.

Het gevoel van onveiligheid wordt versterkt door een maatschappelijke diagnose die het CDA al eerder stelde: de onveiligheid en het gevoel van onveiligheid hebben sterk te maken met fundamentele culturele processen zoals ontzuiling, secularisatie, economisering en individualisering. Onze samenleving is steeds meer een samenleving geworden waarin mensen op zichzelf zijn aangewezen en niet meer automatisch deel uitmaken van allerlei sociale verbanden. Een samenleving waarin familierelaties minder hecht zijn geworden en mensen hun burens en buurtgenoten niet of nauwelijks kennen. Een geïndividualiseerde cultuur met minder sociale cohesie en sociale controle waarin anonimisering, vervreemding en onbehagen steeds vaker voorkomt. Een cultuur ook van afzijdigheid en onverschilligheid waarin mensen elkaar nauwelijks (durfen) corrigeren en waarin mensen het niet accepteren dat anderen hen corrigeren. Een samenleving waarin mensen vaak weinig vertrouwde bakens in hun directe sociale en fysieke leefomgeving hebben en weinig vertrouwen en onbekendheid leidt al snel tot wantrouwen en een gevoel van onveiligheid. Een samenleving ook met te weinig respect.

Nederland moet veiliger en kan veiliger. Het bestrijden van geweld en agressie kan op twee manieren: preventief en repressief. Het CDA wil beide wegen bewandelen. Het beter (kunnen) reageren op agressie en geweld door justitie en politie heeft dus hoge prioriteit, maar dat staat in deze notitie niet centraal. Hier gaat het om de manier waarop we als maatschappij preventief om kunnen gaan met agressie en geweld. Nadrukkelijk willen we dat doen als samenleving omdat het gaat om een aanpak die des te effectiever is als er meer mensen en instellingen bij betrokken raken. Het feit dat er onlangs een 'polderbreed gezelschap van bestuurders, justitiefunctionarissen, politiecommissarissen, welzijnsautoriteiten en jeugddeskundigen' is geïnstalleerd dat moet gaan werken aan een mentaliteitsverandering is dan ook een stap in de goede richting.

De overheid heeft daarbij de taak om activiteiten te coördineren en een maximale inspanning te verrichten in de analyse van de situatie en bij het ontwikkelen en stimuleren van creatieve oplossingen. Maar zoals uit onderstaande zal blijken, moet daarbij maximaal samengewerkt worden met de burgers zelf en hun instellingen. Instellingen en instituties die versterkt moeten worden, want alleen dan kunnen zij hun verantwoordelijkheden nemen. Dit alles vanuit het perspectief dat er veel te winnen is door de organisatie van de positieve krachten in de maatschappij. Deze krachten staan voor een nieuw maatschappelijk engagement voor de veiligheid. Een soort Greenpeace ('streetpeace') tegen het geweld.

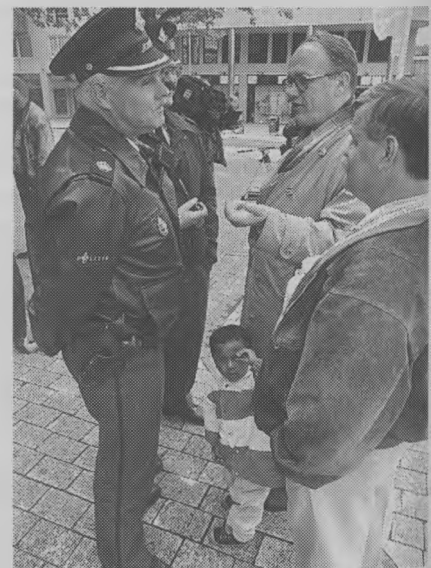
In de praktijk van alledag wordt door ouders, hulpverleners, agenten, ondernemers, bestuurders en vrijwilligers voortdurend geïnvesteerd in de kwaliteit van de eigen leefomgeving. Die inspanningen aan de basis zijn in de afgelopen jaren vaak onvoldoende erkend. De overheid die handelde vanuit het idee van de maakbare samenleving heeft nogal wat taken automatisch overgenomen en geprofessionaliseerd. De overheid die in de periode daarna vanuit de ideologie van de terugtrekkende overheid veel taken losliet heeft dat ook vrij autonoom gedaan zonder veel overleg met de burgers zelf. Het resultaat is dat op een aantal terreinen - en de openbare ruimte is daar één van - een soort niemandsland is ontstaan. Het

is eigenlijk begrijpelijk dat burgers gezien hun ervaringen met een afwisselend overnemende en terugtrekkende overheid enige aarzeling hebben om gehoor te geven aan campagnes die als slogan 'De maatschappij, dat ben jij' voeren.

Hoe wij de rol van de andere maatschappelijke spelers zien en op welke manier wij hun deelname aan het veiligheidsbeleid willen organiseren, wordt hieronder uitgewerkt. Daarbij gaat het om de ouders, de kinderopvang en andere gezinsondersteunende voorzieningen, het onderwijs, het sport- en verenigingsleven, de kerken, de media, de horeca en de hulpverlening. Ook de overheid moet als medespeler in een breed maatschappelijk team haar verantwoordelijkheid nemen en het goede voorbeeld geven en de voorwaarden en kaders scheppen voor een goed preventiebeleid. Daarbij ligt er vooral een taak voor de gemeenten.

Een betrouwbare overheid

Burgers kijken naar de overheid als het gaat om het oplossen van het toenemende gevoel van onveiligheid. En dat is terecht: in onze samenleving is het uitvechten van verschillen allang vervangen door het geschleg, de bemiddeling en de onafhankelijke rechter. In laatste instantie is het alleen de overheid die geweld met geweld mag beantwoorden. Juist daarom is het ook een fundamenteel probleem voor de rechtsorde als burgers er niet op kunnen

In iedere wijk en buurt in Nederland zou er een buurtagent moeten zijn. (foto: Dijkstra BV)

vertrouwen dat tegen hen geen geweld wordt gebruikt. Als uit recent onderzoek bovendien blijkt dat een meerderheid van de Nederlanders geen vertrouwen heeft in de misdaadbestrijding is er dus een groot probleem dat maximale inzet vergt van overheidswege.

De overheid heeft een eigen opdracht, zoals het scheppen van een rechtvaardige maatschappelijke orde, van veiligheid, zekerheid en zorg en het versterken en beschermen van de verantwoordelijke samenleving. De overheid moet dan ook duidelijk zijn in straffen en normhandhaving. Om uitholling en ongelooftwaardigheid van het gezag te voorkomen, moet de gereedschapskist van justitie en politie voldoende gevuld zijn, zodat zonder halfslachtigheid de misdaad wordt bestreden en het recht gehandhaafd. Het gaat om meer mogelijkheden om sneller en consequenter de criminaliteit te kunnen bestrijden. Concreet heeft het CDA recent een wetsvoorstel 'aanpak vuur- en wapengeweld' gepresenteerd. Krachtens deze wet krijgt de burgemeester de bevoegdheid 'veiligheidsrisico-gebieden' aan te wijzen, waar vervolgens door de politie preventief kan worden gefouilleerd.

De overheid – en dan vooral de gemeente – heeft een belangrijke taak bij het veilig en toegankelijk houden van de publieke ruimte. Zo is het haar taak om in samenwerking met de burgers en verbanden van burgers en andere actoren in de samenleving, op te treden tegen vandalisme, onveilige straten en coffeeshops die de toegankelijkheid van de openbare ruimte belemmeren. De gemeente moet dan ook veiligheidsinitiatieven uit de buurten, gemeenschappen of functionele organisaties zelf, sterk ondersteunen. Aangezien geweld sterk samenhangt met sociale desorganisatie, gebrek aan sociale cohesie, sociale en economische uitsluiting en alcohol en drugs moeten vooral die buurten waar naar verhouding veel mensen wonen met dit soort problemen speciale aandacht krijgen. Dat betekent het tegengaan van de verloedering van deze, vooral in de grote steden gesitueerde, achterstandswijken door onder meer de slechte staat van de huizen te verbeteren, verloederingschade direct te repareren, meer groenvoorzieningen aan te brengen en door de drugshandel en criminaliteit fors aan te pakken.

Ook moet er meer formele en informele sociale controle komen. Daardoor kan de betrokkenheid en het respect van mensen

voor elkaar versterkt worden. Zo zou er in iedere wijk en buurt in Nederland een buurtagent moeten zijn. Hij of zij moet in staat zijn een informatienetwerk en contacten met de buurt op te bouwen, variërend van portiek tot RIAGG. Ook kan de buurtagent één of meerdere scholen 'adopter' om ook daar een oog en oor te hebben. Van de 7000 extra agenten die het CDA wil realiseren, moeten er minimaal 3000 worden (bij)geschoold tot buurtagent.

Overheidsoptreden is nodig, omdat het volledig vrijgeven van het publieke domein eerder tot verving van normbesef, verhoging van criminaliteit en verruwing leidt dan tot de beoogde vrijheid en geluk. Daarbij dient de overheid, bijvoorbeeld de burgemeester de wettelijke bevoegdheid te krijgen om openbare manifestaties en de evenementen in zijn of haar gemeente aan de menselijke waardigheid te kunnen toetsen en eventueel te verbieden.

De overheid moet haar taak op het gebied van veiligheid uitvoeren, vooral ook uit het perspectief van de veiligheid van de jeugd. Uit allerlei onderzoeken blijkt namelijk dat het jongeren zelf zijn die het vaakst slachtoffer zijn van geweld. Inmiddels denken in tal van projecten over het hele land jongeren zelf ook mee over de verbetering van de veiligheid op school en in de straat. Juist daar waar jongeren (of burgers) zelf participeren, blijkt hoe belangrijk het is om een brede strategie te ontwikkelen vanuit een preventieperspectief. Zo geven jongeren aan dat er in de huidige cultuur van de prestatie maatschappij op zich al risicofactoren besloten liggen: het leidt niet alleen tot gestresst gedrag maar ook is er sprake van een permanente onzekerheid over de eigen positie, die voortdurend moet worden herbevestigd. Dat is een kwestie van een heel ander niveau en orde dan het ontbreken van een discotheek of hangplek. De boodschap lijkt vooral te zijn dat het de combinatie, van het één en ander is die leidt tot explosieve situaties.

De ouders

Mensen zijn sociale wezens voor wie gezin, familie, vrienden en kennissen de kernkwaliteit van het leven bepalen. Het gezin is daarbij de basis. Een gezin kan in principe veiligheid en bescherming bieden tegen een minder goede omgeving, maar als dat gezin zelf met interne of externe problemen kampt, als ouders nergens steun kunnen vinden wanneer er dingen fout lopen, dan verliest dat gezin als het ware zijn veiligheidspotentieel, zowel direct voor de gezinsleden als op de langere termijn voor de maatschappij als geheel. En wat in het primaire niveau

van de samenleving mislukt, laat zich slechts met veel inspanning op andere niveaus corrigeren, of zelfs helemaal niet.

Onderzoek heeft uitgezonden dat de vraag of een vroegtijdige neiging tot crimineel gedrag zich werkelijk zal ontwikkelen, afhangt van de interactie tussen kind en omgevingsfactoren. In dat opzicht speelt het gezin een centrale rol.

Om een samenleving te krijgen waarin burgers zich betrokken voelen, meer respect hebben voor elkaar en zich aan de regels van het samenleven houden, zullen die regels eerst uitgelegd en voorgeleefd dienen te worden.

Eveneens dienen te worden overgedragen om gemotiveerd de regels in acht te nemen. Want, vast staat dat sociaal gedrag al in de eerste levensfase wordt aangeleerd. Goed voorbeeld doet goed volgen. Spelregels leren kinderen van hun ouders. Spelregels hebben betrekking op twee centrale dingen: hoe ga je met elkaar om en wat hoor je te doen en te laten. Ruimte voor een intensieve dialoog met kinderen over de zin van het leven en over de plek en de toekomst van het kind zelf. In het moderne gezin, zeker in het Nederlandse gezin, zijn de keuzevrijheid en het democratisch onderhandelen sterk doorgevoerd. Sommigen stellen zelfs dat dat veel te sterk is doorgevoerd en leggen een relatie tussen het moderne onderhandelingsgezin en toenemende ongezeglijk-

Om een samenleving te krijgen waarin burgers zich betrokken voelen, meer respect hebben voor elkaar en zich aan de regels van het samenleven houden, zullen die regels eerst uitgelegd en voorgeleefd dienen te worden.

Het CDA is voorstander van een beleid waarin beide ouders zoveel mogelijk gezinstijd kunnen hebben.

(foto: Dirk Hol)

heid van kinderen op school tot en met latere criminaliteit.

Feit is dat het gezin (elk leefverband waarin een volwassene duurzaam verantwoordelijkheid op zich genomen heeft voor een andere volwassene en/of voor de verzorging en opvoeding van eventuele kinderen) vanwege zijn unieke karakter, kleinschaligheid en grote individuele betrokkenheid van gezinsleden zeer geschikt is voor zeer intensieve democratische procedures. Simpel gesteld onderschrijven de meeste ouders de stelling dat je vrijheid moet verdienen door te laten zien dat je je aan de basisregels kunt houden. Zelfsturing moet altijd geleerd worden, door vallen en opstaan en goede begeleiding. Door de fictie dat het doel van zelfsturing niet iets is dat deels aangestuurd en geleerd moet worden, is een pedagogisch deficit ontstaan. Het CDA wil dit pedagogisch tekort bestrijden: niet uit bevoogding of betutteling maar om jonge mensen juist kansrijk te maken voor de toekomst. Zaken als zelfbeheersing, zelfcontrole moeten dus geleerd worden. Dit komt onder meer omdat de versoepeling van de gedragscodes tussen mensen hogere eisen stelt aan die zelfcontrole. "Hoe minder zelfcontrole, des te meer geweld", aldus de Amerikaanse psycholoog Roy Baumeister, een autoriteit op dit terrein.

Daar waar specifieke problemen zijn, ligt een taak voor gezinsondersteuning, zie de volgende paragraaf. Er is echter ook een belangrijk structureel probleem, namelijk

de beschikbare opvoedingstijd. Of liever gezegd: interactietijd. Opvoeden is geen bewuste activiteit die je in een agenda kunt plannen, maar bestaat uit een continu proces van het geven van warmte, veiligheid en aandacht. Het gaat om voordoen, interactie, correctie en vooral positieve feedback geven op kinderen. Als de benodigde interactietijd daarvoor ontbreekt kunnen er problemen ontstaan. Daarom is het CDA voorstander van een beleid waarin beide ouders zoveel mogelijk gezinstijd kunnen hebben. Daarom heeft de partij een modern familie- en gezinsbeleid ontwikkeld waarvan verschillende aspecten terugkomen in het recente CDA-wetsvoorstel Arbeid en Zorg. Daarin wordt gepleit voor een recht op deeltijd en op zorgverlof alsmede uitbreiding van het recht op ouderschapsverlof. Daarnaast kent het voorstel een betaald zorgverlof wat werknemers en meewerkende partners in het midden- en kleinbedrijf gedurende maximaal zes maanden het recht geeft om bijvoorbeeld voor een ziek kind of partner te kunnen zorgen. Bij de herziening van het belastingstelsel en de sociale zekerheid moeten de verschillende keuzes van ouders om zelf te zorgen voor hun kinderen erkend en waar nodig ondersteund worden. Dat betekent dus erkenning van die twee modellen voor zelf zorgen: het tijdelijk uittreden en het werken in deeltijd.

Om het belang dat het CDA hecht aan gezinszaken te onderstrepen, heeft de partij al eerder de suggestie gedaan van een Minister voor Gezinszaken of een Minister voor Jeugd, Gezin, Familie, Emancipatie

en Ouderen. Aan deze coördinerende gezinsminister zouden alle maatregelen en wetgevende voorstellen van andere ministeries die ook maar enigszins de positie van gezinnen raken, voorgelegd moeten worden. Deze minister zou er ook voor moeten zorgen dat een preventief jeugd- en gezinsbeleid een integraal onderdeel wordt van elk lokaal en nationaal jeugd- en gezinsbeleid. Naast een Minister voor Jeugd- en Gezinszaken op nationaal niveau zou iedere gemeente een wethouder voor Jeugd- en Gezinszaken moeten hebben.

Gezinsondersteuning

Nederland kent al een zeer goed en fijnmazig netwerk voor ondersteuning van ouders bij zwangerschap en in de eerste maanden. Het CDA wil dat er niet verder wordt bezuinigd op met name consultatiebureaus en dat deze worden opengesteld op tijden dat beide ouders aanwezig kunnen zijn. Ook moet er niet gekort worden op de schoolartsen, die een belangrijke signalerende functie hebben bij problemen. Het is verder een goede zaak dat het aantal opvoedingscursussen en ouder-sprekuren toeneemt. Bij thema's voor opvoedingscursussen valt te denken aan zaken als budgettering, hygiëne, kindontwikkeling, hoe begeleid ik een schoolgaand kind, welke spelregels draag ik over aan mijn kind etc.

Van belang is dat juist voor die ouders die het nodig hebben de toegankelijkheid tot opvoedingsondersteuning wordt bevorderd en de drempel wordt verlaagd. Het grootste probleem op dit terrein is het bestaan van een veelheid aan instanties en voorzieningen, waardoor de ouder geen helder aanspreekpunt heeft en waardoor er geen continuïteit is in de gezinsondersteuning. Rijk, gemeenten en wijkorganen moeten de totstandkoming van geïntegreerde netwerken van opvoedingsondersteuning bevorderen. Wellicht is het een idee om het accent daarbij vooral op de jeugdgezondheidszorg te leggen.

De opvoedingsondersteuning bestaat uit een drietal lagen. Bij de eerste laag staat de controle en consultatie centraal, bij de tweede gaat het om lichte hulp en advies en de derde laag betreft de correctieve ondersteuning. Door preventieve (eerste twee lagen) opvoedingsondersteuning zorgt de overheid ervoor dat tijdig gesignaleerd kan worden wanneer er iets in het gezin misgaat. Naarmate de problemen ernstiger worden, zal de overheid dwingend moeten ingrijpen bijvoorbeeld in

de vorm van verplichte opvoedings- en begeleidingscursussen. Tijdens de veiligheidsdebatten zou ook nagedacht kunnen worden hoe ouders aan te spreken op het spijbel- of crimineel gedrag van hun kinderen. Een idee zou zijn deze ouders te verplichten hun kinderen naar school te brengen en ook weer op te halen. Verder zouden ouders die hun kinderen aanmoedigen tot bijvoorbeeld onbehoorlijk gedrag op bijvoorbeeld het sportveld aangepakt moeten worden. Daarbij valt te denken aan schorsingen of schadevergoedingen.

In het verkiezingsprogramma 'Samenleven doe je niet alleen' stelt het CDA een aantal maatregelen voor ter ondersteuning van kwetsbare gezinnen. Het belang van het kind staat daarbij centraal. Zo zouden bij een scheiding de belangen van minderjarige kinderen sterker behartigd moeten worden. Waar daar aanleiding toe bestaat, bijvoorbeeld met betrekking tot een passende omgangsregeling, moeten ouders gebruik kunnen maken van begeleidingsvoorzieningen. Daarnaast bepleit het CDA bijstelling van de Algemene Nabestaandenwet in de zin van het afschaffen van de inkomensafhankelijkheid bij aanwezigheid van kinderen jonger dan 18 jaar, wil het een wettelijke regeling die voorziet in een kindertoeslag voor gezinnen met kinderen die een te hoge lastendruk hebben en bepleit het afschaffen van de sollicitatieplicht voor alleenstaande ouders in de bijstand met kinderen tot 12 jaar en verhoging van de kinderbijslag.

Daarnaast wil het CDA dat er door de verschillende instanties die met de jeugd te maken hebben, beter samengewerkt

De kwaliteit van de kinderopvangverblijven moet omhoog. Dat begint bij het verbeteren van de positie van de leidsters.

(foto: Dirk Hol)

wordt. Op dit moment loopt de jeugdzorg over te veel schijven, heeft het een te onduidelijk en te complex karakter en worden echte problemen doorgeschoven. Om sneller met oplossingen te kunnen komen, is een betere afstemming nodig. Voor de gemeente is het zaak de activiteiten van de sectoren openbare orde en veiligheid, onderwijs, welzijn, cultuur, gezondheidszorg, woon- en leefomgeving, sociale zaken en werkgelegenheid en sport te coördineren en te zorgen voor afstemming tussen de strafrechtketen, de jeugdzorg en het lokaal preventieve jeugd beleid.

Voor het verbeteren van de afstemming zouden er ook aparte vertrouwenspersonen kunnen worden ingezet die bij alle betrokkenen bekend zijn en op aanvraag dan wel op eigen initiatief hulpverleningsinstanties kunnen inschakelen. Ieder kwetsbaar gezin zou de hulp moeten kunnen invoeren van een begeleidings- of vertrouwenspersoon. Zo'n vertrouwenspersoon zou de jeugdcoördinator of schoolmaatschappelijk werker kunnen zijn. Deze persoon zou de bevoegdheid moeten hebben om sturend op te kunnen treden teneinde ontspoorde jongeren weer op de rails te krijgen en zelf actief op bezoek gaan bij scholen en instellingen en bij de kwetsbare gezinnen thuis. Ook zouden zij de informativiteit van de scholingsconsulenten, de leerplicht ambtenaar, de leraar, de buurtagent en andere betrokkenen naast elkaar kunnen leggen en een individueel begeleidingstraject kunnen opzetten. In veel scholen in Rotterdam is met succes ervaring opgedaan met de schoolmaatschappelijk werker. Zo bleken jongeren in ontwikkelingsbedreigende situaties beter en sneller bereikt te worden.

Voor ontspoorde jongeren kan een hard begeleidingstraject nodig zijn. Het CDA wil daarom ook dat na het door minister Sorgdrager afgeblazen experiment met de jeugdtrainingscentra, er opnieuw gewerkt wordt aan nieuwe vormen van inrichtingen voor ontspoorde minderjarigen. Om jeugdigen die in de fout zijn gegaan te kunnen corrigeren en op een complexe samenleving voor te bereiden dienen er jeugdtrainingscentra in en bij de grote steden te komen. Jongeren moeten daar discipline en begrip voor waarden aanleren en de kans krijgen een opleiding of een stage te volgen. Daarbij zouden oud-delinquenten die weer op het rechte pad terecht zijn gekomen, een voorbeeldfunctie kunnen vervullen. Een interessant ex-

periment in dit kader is de Glen Mills School in Wezep. Daar worden criminele jongeren middels dezelfde groepsprocessen die de jongens aanzetten tot delinquent gedrag gebruikt om dit gedrag om te buigen tot sociaal gedrag. De toevoeging 'school' geeft aan waar dit experiment op is gericht: opleiding, werk, kortom: op de toekomst.

Kinderopvang

De meeste aandacht in het jeugd- en veiligheidsbeleid moet vooral uitgaan naar het voorkomen dat jongeren afglijden en in dergelijke trainingscentra terecht komen. Preventieprogramma's zouden zich vooral moeten richten op jonge kinderen en gezinnen met jonge kinderen. Twee belangrijke vindplaatsen voor signalering van problemen zijn de kinderopvang en de school. Omdat het CDA vooral wil dat ouders zelf zorgen, wil de partij dat de sociale partners en de overheid meer mogelijkheden scheppen zodat ouders niet meer dan drie dagen per week zijn aangewezen op kinderopvang. Kinderopvang kan niettemin een belangrijke randvoorwaarde zijn om zorg en werk te kunnen combineren en in dat geval is er een opvoedingsondersteunende taak voor de kinderopvang weggelegd. Daarbij dienen ouders te kunnen kiezen uit een ruim aanbod aan kinderopvang en peuterspeelzalen. Aangezien veel kinderopvangverblijven een pedagogische opdracht en levensbeschouwelijke identiteit hebben, valt er nog niet veel te kiezen. Meer aandacht dus voor de pedagogische kwaliteit en het karakter van de kinderopvang, zoals ruimte voor versterking van creativiteit, fantasie en het aanleren van sociale vaardigheden en disciplineren.

Een kwalitatief betere kinderopvang begint met het versterken van de positie van de leidsters. Het lage aanzien van hun beroep en de slechte carrière-mogelijkheden brengen nogal wat stress en onvrede met zich mee waardoor veel leidsters afhaken of besluiten het werk part-time te doen. De kans voor kinderen om zich aan één of twee leidsters te hechten en zich daardoor veilig te voelen is daardoor klein. Veel nationaal en internationaal onderzoek heeft aangetoond dat 'onveilig gehechte' kinderen zich sociaal, emotioneel en cognitief slechter ontwikkelen dan kinderen die opgroeiden vanuit een veilige basis. Daarom moet de kwaliteit van de kinderopvangverblijven omhoog en dat begint bij het verbeteren van de positie van de leidsters.

Behalve ondersteuning van de formele kinderopvang bepleit het CDA vooral ook extra steun en waardering aan de informele vormen van kinderopvang, zoals opvang door grootouders, burens en de betaalde oppas. Het voordeel van gastouderopvang is onder meer dat het een kleinschalig, persoonlijk, flexibel en duurzaam karakter heeft. Daarin past het stimuleren van naschoolse opvang door gastouders, bijvoorbeeld door gemeentelijke gelden te reserveren voor gastouderopvang voor kinderen van lager betaalden, ondersteuning van gastouderbureaus op het gebied van bijscholings- en begeleidingstrajecten en uitbreiding van mogelijkheden voor naschoolse gastouderopvang.

De school

De leef- en leerregels die kinderen van thuis meekrijgen, moeten op school worden versterkt. Dat betekent dat verantwoordelijkheden van de ouders niet doorgeschoven mogen worden naar de school, maar dat onderwijs en opvoeding in elkaars verlengde liggen. Op de school moet een goed pedagogisch en levensbeschouwelijk klimaat zijn, waar de menselijke maat het uitgangspunt is. Op school moet er voldoende tijd en ruimte zijn voor persoonlijke aandacht en toezicht. Meer ruimte ook voor creatieve ontplooiing, dus meer tijd voor handenarbeid en muziek. Vanwege deze redenen pleit het CDA in het basisonderwijs voor kleinere klassen en wil het CDA zowel in het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs kleinere scholen. Scholen mogen geen leerfabrieken worden waarin leerlingen anoniem rondlopen en elkaar niet

durven en willen aanspreken op verkeerd gedrag. Van groot belang daarbij is dat de positie van leerkrachten wordt verbeterd. Zij moeten de tijd en know-how krijgen om kinderen goed te kunnen begeleiden. Daarbij kan er gedacht worden aan bijscholing op het gebied van opvoedingsproblematiek.

Recente studies laten zien dat tussen ouders en leerkrachten overeenstemming is over de basisprincipes en omgangsregels die kinderen zouden moeten leren. Zo willen ouders dat de school duidelijke regels stelt en duidelijk optreedt tegen ongewenst gedrag. Om dat te realiseren moeten ouders allereerst zelf het goede voorbeeld geven en moet daarnaast meer communicatie en wederzijds begrip tussen school en ouders zijn. Naast de vertegenwoordiging van ouders in het schoolbestuur zou daarom gezocht moeten worden naar instrumenten om de wederzijdse kennis over elkaar te vergroten en de communicatie te verbeteren. Voorkomen moet worden dat de handhaving van de orde alleen op de schouders van de leerkrachten komt te rusten. Scholen moeten inzake ordeproblemen explicieter zijn naar met name de ouders en de medezeggenschapsraad en een duidelijk beleid hierop voeren.

In het traject van de veiligheidsontwikkeling speelt de school, die een centrale en samenbindende functie in de wijk heeft, dus een belangrijke rol. De brede schoolinitiatieven maken het mogelijk dat onderwijs, gezondheidszorg, jeugdhulpverlening, welzijnswerk en vooral ook de schoolbegeleidingsdiensten aan elkaar

worden geschakeld, wat de mogelijkheid biedt om jongeren die dreigen te ontsporen in spijbelen, drugsgebruik of criminaliteit bij de les te houden.

De hierboven genoemde jeugdcoördinator werkt in principe vanuit de school. Ook moet er nagedacht worden over meer mogelijkheden van naschoolse opvang en dat met name voor kinderen uit eenoudergezinnen waarvan de ouder noodgedwongen in ploegendiensten moet werken.

Zoals eerder gesteld moet het veiligheidsbeleid zich vooral richten op jongeren om te voorkomen dat zij afglijden en zich tegen de maatschappij afzetten. Dat betekent vooral de aandacht leggen op de talloze kansen en mogelijkheden op het gebied van onderwijs, vrije tijdsbesteding. Perspectieven bieden en jongeren ruimte en mogelijkheden geven om zich te kunnen ontplooiën. Een manier om jongeren sterker bij de samenleving te betrekken is de maatschappelijke stage. Het onderwijs moet voorbereiden op een plaats in de maatschappij, op meer dan betaalde arbeid, maar dat dreigt in de vergetelheid te raken.

Een maatschappelijke stage is daarom een goed tegenwicht. Iedere jongere zou in de periode van het voortgezet onderwijs een stage kunnen lopen van een maand bij een vrijwilligersorganisatie. De stage hoeft niet in één keer te worden afgerond. Wat wel zou kunnen is bijvoorbeeld dat iedere vrijdagmiddag besteed wordt aan het vervullen van de stage. Wat betreft de invulling van de stages zijn er talloze mogelijkheden denkbaar. Van een maand werken in een kinderziekenhuis in Bulgarije, een jaar lang een paar uur in de week 's avonds of in het weekend actief zijn in het buurthuis, op de sportvereniging of bij een regionale of lokale omroep. Een stage zou ook gelopen kunnen worden bij een afdeling van een politieke partij of bij een natuur- of milieuorganisatie.

Ook zou gekeken moeten worden of de stage niet ook in de beroepsvormende periode gevolgd zou kunnen worden. Het idee van de maatschappelijke stage kan alleen slagen als het niet te verplichtend is en jongeren zelf de stage als zinvol ervaren. Daarbij kan gedacht worden aan het geven van een aantal studiepunten voor een goed volbrachte stage.

Sport

Een belangrijke manier voor jongeren om zich te kunnen ontplooiën en uit te leven is de sport. In de sport leren jongeren in teamverband optreden, regels in acht

Scholen mogen geen leerfabrieken worden. Er moet voldoende tijd en ruimte zijn voor persoonlijke aandacht en toezicht.

(foto: Dirk Hol)

nemen en eigenwaarde opbouwen. Op het sportveld en in het clubhuis moeten jongeren worden aangesproken op hun gedrag en hun verantwoordelijkheden. Daar ligt een belangrijke taak voor trainers en begeleiders. Verenigingen moeten consequent zijn in het bestraffen van overtredingen met schorsingen of alternatieve straffen, zoals klussen in het sporthuis. Sport biedt een uitlaatklep en meer sportvoorzieningen in probleemwijken kan overlast en criminaliteit tegengaan en de integratie van minderheden bevorderen. Hier ligt een belangrijke taak voor de gemeenten. Zij moeten er voor zorgen dat er voldoende sportfaciliteiten in de buurt zijn. Dus: voetbalpleinen, sportvelden, boksscholen en schaatsbanen in het hart van de stad en niet aan de rand. Iedereen moet kunnen sporten. Nu nog vormen de hoge kosten van lidmaatschap van verenigingen vaak een drempel, juist voor die groepen die door sport uit een sociaal isolement kunnen worden gehaald.

Sportclubs kunnen niet functioneren zonder de tomeloze inzet van vrijwilligers. Vrijwilligers vormen het cement van onze samenleving. Vrijwilligerswerk moet dan ook waar nodig mede gehonoreerd worden door extra steun aan de instellingen waar deze vrijwilligers actief zijn. Het verrichten van vrijwilligerswerk kan ook aantrekkelijk worden gemaakt door een verhoging van de forfaitaire vergoeding of door mogelijkheden te creëren voor uitkeringsgerechtigden om vrijwilligerswerk te doen.

Uitgaansomgeving

Ook de uitgaansomgeving van jongeren verdient de aandacht. Op het doen en laten van jongeren in hun vrije tijd bestaat steeds minder toezicht en controle. Andere normen en waarden, culturele processen zoals de individualisering, maar ook zaken als de toegenomen mobiliteit zijn hier oorzaak van. Hoewel de meeste jongeren met plezier uitgaan, zijn er groepen jongeren die zich hebben afgezonderd en een eigen uitgaanswereld hebben geschapen. Een wereld waar ze bewust een pantser kunnen optrekken tegen de toenemende maatschappelijke druk die op hun wordt uitgeoefend. Veel jongeren zijn sterk op zichzelf aangewezen en dat in een maatschappij waarin de lat hoog ligt en vaak té hoog ligt. Dat er meer kan betekenen blijktbaar dat er ook meer moet. Er worden steeds hogere eisen gesteld en dat geldt niet alleen voor jongeren. Geld en prestige worden in de geëconomiseerde samenleving belangrijker gevonden dan immateriële

Hoewel de meeste jongeren met plezier uitgaan, zijn er groepen die zich hebben afgezonderd en een eigen uitgaanswereld hebben geschapen. Een wereld waar ze bewust een pantser kunnen optrekken tegen de toenemende druk die op hun wordt uitgeoefend.

(foto: Dirk Hol)

rijkdom en respect. Het aanzien van bepaalde 'gewone' beroepen laat te wensen over. Maatschappelijke waardering is er vaak alleen voor bijzondere banen. Veel mensen willen of kunnen niet aan deze ontwikkeling mee doen. Voor wie de druk, hectiek en onzekerheden tot permanente stress en frustraties leiden, dreigt het gevaar dat de frustraties tot uitbarstingen komen. Vooral onder jongeren gebeurt dit steeds vaker. De jeugdcriminaliteit neemt toe, wordt steeds gewelddadiger van karakter en wordt op steeds jeugdiger leeftijd gepleegd.

Drugs en of alcohol kunnen daarbij als katalysator fungeren. Om te voorkomen dat jongeren hun toevlucht nemen tot alcohol en drugs is een intensieve samenwerking tussen de politie, de GGD, de Consultatiebureaus voor Alcohol en Drugs, de overheid, ouders, scholen, schoolbegeleidingsteams en de jongeren zelf nodig. Kinderen in de hoogste klassen van de basisschool zouden voorlichting moeten krijgen over de schadelijke effecten van alcohol en drugs. Jongeren zouden ook veel meer zelf betrokken moeten worden bij het zoeken naar oplossingen. Ook moet er een einde komen aan de verwarrende signalen die jongeren op dit moment vaak bereiken, als zouden drugs enerzijds bespreekbaar en bovendien gemakkelijk verkrijgbaar moeten zijn, terwijl ze aan de andere kant officieel ongeoorloofd worden verklaard. Gedogen vormt een bedreiging voor de veilige samenleving en tast het vertrouwen in de rechtsstaat aan.

Ook de horeca-instellingen hebben een taak. Zij zouden met gedragscodes moeten werken waarin onder meer is opgenomen hoeveel glazen drank een barkeeper iemand mag schenken. Ook is het wellicht een idee om in uitgaansgelegenheden combi-kaarten te verkopen die toegang geven voor en de disco en het vervoer naar huis. Een ander idee is het convenant. In een aantal gemeentes is het initiatief genomen een convenant af te sluiten tussen gemeente en horeca-instellingen, waarin tal van maatregelen en afspraken zijn opgenomen en waar een morele verplichting geldt wat betreft de uitvoering. Dit idee verdient navolging. Los van de convenanten is en blijft de gemeente natuurlijk verantwoordelijk voor de lokale veiligheid en voor bijvoorbeeld het sluitingstijdenbeleid.

Andere actoren

In het veiliger maken van Nederland kunnen ook de kerken en de media een rol spelen bij het aanspreken van mensen op hun verantwoordelijkheden. Bij de collectieve rouwverwerking na de dood van de twee meisjes in Gorinchem speelde de kerk een belangrijke rol. Ze leefde mee met de familie en had een belangrijk aandeel in de stille tocht. Is dit genoeg? Volgens dominee Ineke Bakker, algemeen secretaris van de Raad van Kerken, moeten kerken invulling geven aan het decennium ter overwinning van het geweld waartoe de Wereldraad van Kerken eind vorig jaar tijdens de assemblée in Harare besloot. Bij het decennium van het geweld gaat het volgens Bakker erom 'de werkelijkheid van het kwaad serieus onder ogen te zien en er iets tegen te doen'. Tijdens de veiligheidsdebatten moet niet alleen specifiek worden besproken en benoemd wat de verantwoordelijkheden zijn van de ouders, de school etc, maar ook wat de verantwoordelijkheid van de kerken is op het gebied van veiligheid.

Wat betreft de media is het opmerkelijk dat in een samenleving waarin problemen toch vooral worden opgelost middels overleg, de media soms een andere wereld schetsen. In veel televisieseries en films is geweld vaak het enige, directe, snelle en afdoende antwoord op aangedane krenkingen. Van enige mate van zelfbeheersing is veelal geen sprake. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de sturing van de mediaconsumptie van hun kinderen, maar dat neemt niet weg dat programmamakers en opdrachtgevers van televisieprogramma's zich meer be-

wust zouden moeten zijn van hun educatieve verantwoordelijkheid. Het recente initiatief van de AVRO om in eigen radio- en televisieprogramma's uitvoerig stil te staan bij belangrijke maatschappelijke onderwerpen als veiligheid verdient navolging.

Met omroepen moeten afspraken worden gemaakt om mensonwaardige uitzendingen te weren en geweld terug te dringen. Zo moeten er echt duidelijke grenzen worden gesteld aan de uitzendtijden van gewelddadige en sexprogramma's. Ook de commerciële omroepen zouden meer aangesproken moeten kunnen worden op hun verantwoordelijkheid. Dit zou kunnen in de vorm van convenanten.

De overheid moet daarbij meer normatief durven optreden. Het CDA wil dan ook dat het volledige programmavoorschrift voor het publieke bestel wordt uitgebreid met een verplicht percentage reclamevrije en niet-gesponsorde programma's voor jongeren. Omroepen hebben een taak bij het op een eigentijdse en herkenbare wijze behandelen van onderwerpen die te maken hebben met de verantwoordelijkheid die mensen hebben en moeten nemen. Het is wellicht een idee om de commerciële zenders onder de Nederlandse wetgeving te brengen, zodat er meer invloed van buitenaf op het programma-aanbod van deze zenders kan komen.

Etnische minderheden

Hoewel het bovenstaande ook allemaal van toepassing is op burgers uit de allochtone groepen, moet wat betreft veiligheidsontwikkeling extra aandacht worden besteed aan de etnische groepen en dan met name de Turken, Marokkanen en Antillianen. De in Nederland opgroeiende generatie van deze etnische groepen is meer dan evenredig bij delicten betrokken. Dat kan sterk te maken hebben met het feit dat veel crimineel gedrag er op terug gaat dat mensen de aansluiting bij de samenleving hebben gemist. Juist onder jongeren in genoemde groepen heeft een groot deel een onderwijsachterstand en weinig perspectief op de arbeidsmarkt. De slechte integratie is de kwaal, de maatschappelijke uitingen zijn de symptomen. De vraag is echter: wat ligt er ten grondslag aan deze ellende? De nota "Criminaliteit in relatie tot integratie van etnische minderheden" (CRIEM) die de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie eind 1997 naar de Tweede Kamer stuurden zoekt het antwoord deels in de

cultuur van de verschillende allochtone groepen, in het bijzonder in de wijze waarop die cultuur tot uitdrukking komt in de opvoeding van de kinderen. Deze benadering stemt overeen met de criminologische inzichten over het nauwe verband tussen opvoeding en criminaliteit.

Veel jongeren uit genoemde etnische groepen bevinden zich in een cultureel isolement. Ze kunnen of willen afstand nemen van de cultuur van hun ouders en hebben daarnaast de aansluiting met de Nederlandse cultuur nog niet kunnen of willen maken. Het gevolg is dat bijvoorbeeld onder veel Marokkaanse jongeren het gevoel leeft het zonder opvoeders te moeten doen. Zij noemen zichzelf een 'ouderloze generatie'. Het gevolg is dat jongeren elkaar op straat gaan opvoeden met alle gevolgen van dien. Omdat de wortel ligt in de opvoeding, moet daarbij van overheidswege krachtige ondersteuning worden verleend. Te denken valt aan speciale ondersteuningsprogramma's voor de ouders, zoals oudertrainingen en taalcursussen. Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten moeten veel krachtiger worden aangepakt, vooral met het oog op de bewezen relatie tussen slechte schoolprestaties, schooluitval en crimineel gedrag.

Allochtone jongens zijn vaak onderdeel van hechte geïsoleerde groepen (peer groups). De Amerikaanse psycholoog Judith Rich Harris schreef onlangs een boek over de grote invloed van leeftijdgenoten op jongeren. Zeker binnen hechte geïsoleerde groepen kunnen gemakkelijk extreme normen en omgangsvormen worden ontwikkeld. Vaak is er een bijna grenzeloze loyaliteit tussen groepsleden en is de houding naar personen buiten de groep zeer vijandig of zelfs gewelddadig. Het is dus van het grootste belang om een beleid te ontwikkelen dat jongeren ook uit deze groepen perspectief biedt waardoor ze zich niet afsluiten en afzetten tegen de omgeving. Dat perspectief bieden begint met het overwinnen van de taalbarrière. Niet alleen in de klas, maar ook op het schoolplein, in de omgang met

vrienden en vooral ook thuis moet er Nederlands worden gesproken. De overheid moet zorgen voor een ruim aanbod van laagdrempelige taallessen. Daarin kunnen de moderne elektronische middelen een aantrekkelijke en toegevoegde rol spelen. Verder betekent het bieden van perspectief ook het nadrukkelijk kunnen inzetten van succesvolle voorbeeldfiguren uit eigen kring, zoals zakenmensen en sporters en het opzetten van een preventief delinquentiebeleid op wijkniveau.

Een veiligere samenleving is alleen te realiseren als er een consequent volgehouden lange termijn investering plaatsvindt. We plukken nu de vruchten van het ontbreken daarvan. Noch incidentenpolitiek, noch alleen maar repressie

kunnen het vraagstuk oplossen. Goed preventief beleid is vooral een zaak van betrokkenheid, respect en verantwoordelijkheid. Een betrokken samenleving dat is waar het CDA voor staat.

Deze notitie is een aanzet, bedoeld om de deelnemers aan de veiligheidsdebatten, een handvat te bieden voor het voeren van de discussies. Dit stuk beoogt niet weer te geven wat het CDA nu per se wil dat er moet gebeuren, maar wil vooral u uitdagen uw mening en gedachten over veiligheidsontwikkeling naar voren te brengen. Deze notitie is niet meer dan een aanzet en... U bent nu aan zet. Wat kunt u als CDA'er en niet-CDA'er, als ouder, partner, jongere, oudere, in de wijk, als lid van de gemeenschap zelf doen aan het veiliger maken van Nederland?

**Goed preventief
beleid is vooral
een zaak van
betrokkenheid,
respect en verant-
woordelijkheid.
Een betrokken
samenleving dat is
waar het CDA
voor staat.**

Tijdpad en procedure:

- Vanaf april 1999: Gemeentelijke afdelingen discussiëren over veiligheidsontwikkeling.
- Vanaf april 1999: In Bestuursforum maandelijks één of twee artikelen over 'Geweld op straat'; in CD/Actueel en Appèl wordt in elke uitgave aandacht besteed aan de discussie over veiligheidsontwikkeling.
- Vanaf april 1999: Discussie op internet aan de hand van stellingen.
- 13 april 1999: Debat in 'De koperen tuin' (Prinsentuin 1) in Leeuwarden. Aanvang 20.00 uur.
- 27 april 1999: Debat in de Platte Zaal (Griend) in Maastricht. Aanvang 20.00 uur.
- 5 juni 1999: Voorjaarspartijraad: eerste bevindingen uit de veiligheidsdebatten en uit de lokale discussies worden verwoord in aanbevelingen.
- Zomer 1999: Zomernummer Christen Democratische Verkenningen staat volledig in het teken van het thema veiligheidsontwikkeling.
- 6 november 1999: Najaarspartijraad: besluitvorming over concrete voorstellen. Input voor de inbreng bij de begrotingsbehandelingen 2000 en voor nieuw CDA verkiezingsprogramma.

Discussiewijzer

De Lagerhuismethode

Een leuke en interactieve vorm voor de discussies over veiligheidsontwikkeling is het Lagerhuisdebat. U kent misschien het Lagerhuisdebat van de Vara maar het model wat hier wordt besproken wijkt een beetje af van dit model en is gebaseerd op het model van het Britse Lagerhuis waarin twee opposerende partijen Labour en de Conservatieven tegenover elkaar staan en het niet met elkaar eens zijn. Voor een debatavond van 20 tot 150 mensen kunt u langs de lange zijden van een zaal rijen stoelen zetten die gericht zijn naar de middellijn van de zaal. Als het publiek op de stoelen zit, dan poneert de presentator, die in het midden staat een stelling. Hij vraagt de aanwezigen die het met de stelling eens zijn om aan de ene kant van de zaal te gaan zitten en mensen die het oneens zijn met de stelling aan de andere zijde. Zo staan twee groepen met verschillende meningen tegenover elkaar. De presentator loopt dan naar één van de voorstanders en vraagt waarom deze persoon voor de stelling is. Na het antwoord gehoord te hebben loopt hij naar de andere zijde en vraagt daar aan iemand wat hij of zij daar voor reactie op heeft. Zo ontspint zich een debat waarbij mensen overlopen naar de andere kant indien zij van mening veranderen. Degenen die aan het woord komen, moeten proberen zulke goede argumenten te gebruiken dat er mensen van de overkant over gaan lopen. Aan het eind van het debat kan de stemming opnieuw worden opgenomen en

weet men hoe de zaal over een bepaalde kwestie denkt en hoe de verhoudingen liggen. Zo kunnen verschillende stellingen behandeld worden. De presentator moet meer stellingen bij zich hebben dan dat hij of zij denkt nodig te hebben. Als de discussie saai wordt of doodbloedt, kan de presentator overgaan op een nieuwe stelling.

Deskundigen kunnen in deze opzet verschillende rollen vervullen. Als er maar één deskundige is, kan hij of zij voorafgaand aan het debat geïnterviewd worden. Hierop kunnen de mensen reageren en eventueel elkaar of de deskundige aanvallen. Ook kunnen verschillende deskundigen in het publiek zitten. De presentator weet dan wie dat zijn. Om de discussie te verdiepen of op te porren vraagt hij de deskundigen om hun mening. In een andere vorm, waarbij twee deskundigen die het niet met elkaar eens zijn, kan één van hen namens de voorstanders in twee minuten de aftrap doen en dan namens de tegenstanders de andere deskundige. Aan het eind van de discussie wordt beide deskundigen nog een minuut het woord gegund voor een samenvatting en conclusie. In de laatste vorm moeten de deskundigen wel enige ervaring hebben met het openbaar spreken.

Het debat in deze Lagerhuisvorm staat of valt met een goede presentator en goede heldere en scherpe stellingen. Een (beleids)stelling moet altijd positief gefor-

muleerd worden (dus niet het woordje niet of geen) en altijd een nieuwe situatie bepleiten. Verder moet een stelling eenduidig geïnterpreteerd worden en exact op het snijpunt van de discussie staan.

Voor meer informatie en controle van geformuleerde stellingen kunt u bellen met het Nederlands Debat Instituut tel: 020-520 64 64 Gijs Weenink of het Steenkampinstituut tel: 070-3424865. Voor meer informatie over werk- en discussievormen kunt u eveneens contact opnemen met het Steenkampinstituut, tel: 070-3424865.

Werkgroep Veiligheidsdebatten

Marnix van Rij (voorzitter)
Theo Rietkerk
Sybrand van Haersma Buma
Alex Krijger
Marcel Meijer
Hans van der Vlies
Teusjan Vlot
Gijs Weenink
Jan-Willem Wiggers

Tekst notitie 'Samen Nederland veiliger maken': Alex Krijger (Wetenschappelijk Instituut voor het CDA)

Commissie in crisis

Een historische gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Voor het eerst in de geschiedenis is er een Europese Commissie opgestapt. Het onderzoek naar fraude en vriendjespolitiek bij Europese Commissarissen door het Comité van Wijzen mondde uit in een vernietigend rapport. In dit rapport staan niet misverstande conclusies. Gebleken is dat geen van de Commissarissen zich schuldig heeft gemaakt aan zelfverrijking. Maar bij meerdere Commissarissen was wel sprake van vriendjespolitiek. Bovendien was één van de conclusies dat de Europese Commissie mismanagement verweten kan worden. De Europese Commissie heeft na een nachtelijke vergadering besloten de eer aan zich zelf gehouden.

Hoe moet dit alles geduid worden? Ten eerste waren de gegevens die het Comité van Wijzen naar boven heeft gehaald voor 95% al bekend. Verrassend was wel het negatieve oordeel van het Comité van Wijzen over de hele Commissie. Dit gaf de socialistische fractie de mogelijkheid een totaal andere koers in te slaan en het aftreden van de hele Commissie te eisen. Dit was een opmerkelijke beleidswijziging nadat de socialistische fractie in januari nog haar vertrouwen in de commissie had uitgesproken. Voordeel van deze beleidswijziging was dat de Commissarissen Cresson en Marin nu tegelijkertijd met de rest konden worden verwijderd. Ten tweede is het jammer dat door deze actie de individuele verantwoordelijkheid van Commissieleden op de achtergrond is geraakt. Het is weliswaar zo dat het Europees Parlement niet het recht heeft om individuele leden van de Europese Commissie weg te sturen, maar het Parlement kan wel een oproep doen om individuele leden hun verantwoordelijkheid te laten nemen. De mogelijkheid om individueel falen in de toekomst aan de kaak te stellen is door het opstappen van de hele Commissie bemoeilijkt. Toch heeft deze hele affaire geleerd dat we toe moeten naar een stelsel van individuele verantwoordelijkheid. Het dagelijkse bestuur van de Unie is dan verzekerd van een meer stabiele vormgeving. Een derde conclusie is dat de Commissie toch een paar grote strategische fouten heeft gemaakt. Ten eerste heeft de Commissie haar lot verbonden aan een kwijting van 1996. Goedkeuring vragen voor iets wat niet in orde is, is vragen om moeilijkheden. Een andere fout van de Commissie en haar voorzitter is dat ze vanaf het begin hebben ingezet op de collegialiteit van de hele Commissie. Dan is het logisch dat wanneer echt blijkt dat iemand zwaar de fout is ingegaan, de hele Commissie de gevolgen moet dragen.

Gelukkig heeft de Raad van Ministers besloten om de heer Prodi aan het hoofd te

stellen van de interim-Commissie die nu moet gaan optreden. De christen-democraat Prodi is er in geslaagd om een moeilijk land als Italië goed te besturen en Italië zelfs klaar te stomen voor de EMU. De uitdagingen die er voor Europa

Nog vijf jaar structuurhulp uit Brussel

De CDA-delegatie in het Europees Parlement heeft in de afgelopen jaren heel wat aandacht besteed aan de Europese steun, die een aantal Nederlandse regio's heeft ontvangen uit Brussel. Het gaat onder andere om Oost-Groningen en Drenthe, om Twente, om de regio Arnhem-Nijmegen, om Zuidoost-Brabant en om Zuid-Limburg. Samen ontvangen deze regio's circa 1 miljard per jaar voor projecten om de regionale economie te steunen, voor her- en bijscholing van werklozen, voor plattelandsvernieuwing en voor grensoverschrijdende projecten. In Zuidoost-Brabant leverde dat in de afgelopen 5 jaar bijna 6000 nieuwe arbeidsplaatsen op. Andere regio's kennen vergelijkbare resultaten. De Europese steunprogramma's werken dus echt en dat is prima.

De paarse regering heeft lange tijd geroepen dat Nederland het geld van de structuurfondsen niet meer nodig had (!). De CDA-delegatie heeft vaak gewaarschuwd voor die lijn omdat andere Europese lidstaten wel een beroep zouden blijven doen op de Europese structuurfondsen. Waarom zou Nederland dan inleveren?

Gelukkig heeft de druk van een aantal provincies op de Nederlandse regering

Europa

in het verschiep liggen, zoals de uitbreiding en de komst van de EURO, vereisen een crisisbestendige en doelgerichte voorzitter van de Europese Commissie. Prodi heeft in het verleden bewezen aan deze eisen te voldoen. We hopen dat hij met dezelfde voortvarendheid deze klus kan klaren.

Bartho Pronk,
lid Europees Parlement

en de druk van onder andere CDA-Europarlementsliden uiteindelijk goed gewerkt. De betreffende Nederlandse regio's kunnen de komende 5 jaar toch nog op

circa 1 miljard per jaar rekenen, zo is op de Europese top in Berlijn besloten. Daar komt nog een kleiner bedrag voor probleemwijken in grote steden bij. De CDA-delegatie vindt dat prima. Wij gunnen dat de Nederlandse regio's en grote steden van harte.

Wat wel curieus is, is dat minister Zalm deze Brusselse bijdragen nu verrekent en bijtelt om tot de 1,3 miljard minder afdrachten te komen, alsof meer geld krijgen hetzelfde is als minder geld afdragen!?

Wij lachen er vrolijk bij. De regio's blij met meer geld en minister Zalm blij met 'minder afdrachten', die eigenlijk extra geld kosten. Wie minister Zalm echter nog zuinig noemt moet extra rekenles nemen.

Hanja Maij-Weggen
voorzitter van de CDA-delegatie
in het Europees Parlement

Europese Unie: Het belangrijkste vredesproject van deze eeuw

Wim van Velzen is Europarlementariër en belast met de contacten tussen de Europese Volkspartij en haar Midden- en Oost-Europese zusterpartijen. Door de gevaarlijke situatie in ex-Joegoslavië is de relatie tussen de EVP en haar zusterpartijen erg belangrijk geworden. Vooral in de landen rond Servië waar de democratie nog pril is, moet de EVP voor morele ondersteuning zorgen om de stabiliteit te handhaven.

Terwijl we dagelijks op de TV de afschuwelijke beelden zien van Kosovaren die onder erbarmelijke omstandigheden de grenzen van omliggende landen proberen te bereiken, schrijf ik dit artikel met de titel dat de Europese Unie het belangrijkste vredesproject van deze eeuw is. Deze bewering is waar, voorzover het gaat om de landen die lid zijn van de Europese Unie.

Oorlog en vrede in Europa

Met het plan-Schuman in 1950 en de oprichting van de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal in 1952 kwam een eind aan 150 jaar bloedige vijandelijkheden tussen Frankrijk en Duitsland met miljoenen doden. Sindsdien heeft de EU alle interne spanningen op vreedzame wijze kunnen oplossen. Wat zou er terecht zijn gekomen van de Duitse wens tot hereniging, indien Frankrijk en Duitsland geen deel hadden uitgemaakt van de EU? Hoe zou de ontwikkeling van de Balkan crisis zijn geweest, als Griekenland geen deel had uitgemaakt van de

EU? Nochtans zullen we er alles aan moeten doen om de etnische zuivering door Milosevic in Kosovo een halt toe te roepen en zullen we moeten vermijden dat het conflict zich steeds verder uitbreidt hetgeen in het belang van Milosevic is. Er is veel respect voor de NAVO-strijders, waaronder de Nederlandse piloten, die met risico van eigen leven zich hiervoor inzetten.

Steun voor buurlanden Servië

Maar op kleinere schaal kan ook nog veel gebeuren. Als vice-voorzitter van de Europese Volkspartij draag ik een bijzondere verantwoordelijkheid voor de partijen in Midden- en Oost-Europa. Met de Bulgaarse zusterpartij, de UDF, die de regering vormt, is intensief contact. De Europese Volkspartij heeft de UDF ondersteund in haar stellingname dat zij de luchtacties van de NAVO verwelkomt, maar tegelijkertijd Milosevic heeft opgeroepen terug te keren tot de onderhandelingsstafel. Op grond van twee factoren is deze opstelling moedig. Ten eerste onder-

houden Serviërs en Bulgaren op grond van historie en godsdienstige redenen zeer nauwe betrekkingen met elkaar. Ten tweede dreigt Bulgarije als buurland van Servië hiermee tevens door Milosevic te worden gezien als een 'verrader'. Ook in het naburige Macedonië is sinds de laatste verkiezingen van vorig jaar een niet-communistische regering aan het bewind onder leiding van de VROM-partij. Deze partij was een nationalistische partij, sterk gekant tegen de Albanese minderheid. De VROM wilde graag betrekkingen hebben met de EVP. Tezamen met de Bulgaarse UDF hebben we vorig jaar de VROM onder grote druk gezet tezamen met twee Albanese minderheidspartijen een regeringscoalitie te vormen. Deze coalitie staat thans onder zeer grote druk doordat de voormalige communisten in Macedonië Servisch georiënteerd zijn en Macedonië overspoeld wordt met Albanese vluchtelingen waardoor het delicate evenwicht tussen de bevolkingsgroepen verstoord dreigt te worden. De Macedonische regering verdient dus al onze steun en morele ondersteuning, waarvoor we ons ook in het Europees Parlement via collega Arie Oostlander in de commissie Buitenland van het Europees Parlement inzetten.

Daarnaast is het ook van belang dat de stabiliteit in de omliggende landen gehandhaafd blijft. Een punt van zorg is Roemenië met haar zeer zwakke economie en instabiele regering. De postcommunistische partij van P. Roman is de zwakke schakel in deze regering. Ook onze zusterpartij, de PNT-CD, die de grootste regeringspartij is, heeft behoefte aan morele ondersteuning. Een groot risico tenslotte, vormt de mogelijkheid dat Milosevic gaat proberen de Hongaren, die zojuist als nieuw lid tot de NAVO zijn toetreden, te provoceren door de Hongaarse minderheid in Servië, wonende in de Vojvodina, ook van huis en haard te verdrijven. Contacten met onze Hongaarse zusterpartijen zijn ook dringend nodig. De uitbreiding van de EVP met partijen uit Midden- en Oost-Europese landen bewijst ook haar nut.

Wim van Velzen

Vluchtelingen uit Kosovo.

(foto: ANP)

Wat doen Europarlementariërs? Deze keer het dagboek van Peter Pex. Peter Pex is voorzitter van de Commissie Cultuur, Jeugd, Onderwijs en Media.

De maand maart is voor mij een bijzondere maand. Belangrijke gebeurtenissen in mijn leven speelden zich af in maart, dus er zijn vele data in die maand met herinneringen. En zoals dat bij het leven hoort, gebeuren er ook steeds elk jaar weer nieuwe onverwachte zaken. Nieuwe dingen horen bij de lente.

De eerste week van maart moet ik de fractie studiedagen afzeggen, omdat ik enkele vervelende onderzoeken moet doorstaan in het ziekenhuis.

Woensdag 3 maart

De verkiezingsdag voor de provinciale verkiezingen breng ik dus door in Nederland. Uiteraard stemmen in mijn eigen stembureau, de gymnastiekzaal aan de Pergolesilaan. Veel bekenden gezien die spontaan melden op 10 juni mij te zullen steunen. Fijn om te horen.

De uitslag van de verkiezingen belooft een nieuwe lente voor het CDA. Voor het eerst sinds lange tijd zitten we in de lift. Dankzij onze trouwe kiezers heeft het CDA meer dan 1,3 miljoen stemmen, het hoogste percentage! Met veel plezier zie ik de goede uitslagen in Groningen en Zuid Holland, 'mijn kiesdistricten'.

Vrijdag 5 maart

Ik spreek over sport in Europa en wel over 'Gay Sport' versus 'Regular Sport'. Voor mij is sport sport. Ik wil geen onderscheid, geen discriminatie, geen uitzonderingsposities. Met ontzetting luister ik naar alle berichten uit diverse Europese landen over discriminatie. Moet Gay Sport dan toch apart om problemen te voorkomen? Mijn opvatting is dat alle sportorganisaties, ook op Europees en Internationaal niveau zich aan de wet moeten houden. Dus ook voor hen geldt: geen fraude en geen discriminatie.

Maandag 8 maart

Begin van een nieuwe Straatsburgweek. Start de week met een vergadering van mijn cultuurcommissie. Wij moeten besluiten over de wetgeving met betrekking tot de culturele hoofdsteden. Er was een principiële gevecht te leveren met de

Raad van Ministers over de manier van benoemen. Het was voorzichtig manoeuvreren omdat ik niet wilde dat de positie van Rotterdam, Culturele Hoofdstad voor het jaar 2001, hierdoor in gevaar zou komen. Dit is wonderwel gelukt. Een gunstig compromis is bereikt en kan morgen in de plenaire vergadering worden bevestigd.

Dinsdag 9 maart

Voor degenen die denken dat we niet hard werken in Straatsburg, dat debat vindt plaats op dinsdagavond van 23.45 uur tot na middernacht! Voorafgaande aan dit debat vinden de normale werkzaamheden van dinsdag plaats. Voor mij is dat in de middag de vergadering met mijn collega-commissievoorzitters. Daarna een vergadering over Socrates, het grote uitwis-

Peter Pex

lingsprogramma voor studenten voor de komende 5-7 jaar. Internationale stages zijn een noodzakelijke aanvulling op hun opleiding gericht op de nieuwe eisen van de internationale arbeidsmarkt. Men zou zeggen prioriteit nummer 1. Het Europees Parlement wil hiervoor 1 miljard Euro meer dan de Raad van Minister uittrekken, omdat wij internationale stages voor iedereen bereikbaar willen maken. Waarschijnlijk moeten we bij dit onderwijsprogramma, net als bij de cultuurprogramma afwachten totdat de Raad heeft beslist over de financiële toekomst van Europa tijdens de top aan het eind van deze maand in Berlijn. Met name Nederland blokkeert alle besluitvorming, omdat het teveel geld zou kosten. Ik ben blij dat mijn partij niet in de regering zit. Toch

schaam ik mij voor de Nederlandse houding.

Zondag 14 maart

Weer eens tijd voor een uitgebreide familie bijeenkomst. Op mijn 'vrije' dag moet ik veel vragen over politiek beantwoorden, ook over de positie van Hanja die de afgelopen week de orkaan van de enquêtecommissie moest doorstaan. Naar mijn mening heeft ze het voortreffelijk gedaan.

Dinsdag 16 maart

Ik ontvang in Brussel de minister van Cultuur van Duitsland, thans de voorzitter van de Raad. Samen willen we Nederland zo ver krijgen de blokkade van de cultuurprogramma's op te heffen. Direct daarna weer terug naar Rotterdam om te spreken voor het Vervoersforum. Tweehonderd aanwezigen voor zo'n seminar is een uitstekend resultaat.

Woensdag 17 maart

Om 09.00 uur zit ik weer de vergadering van mijn Commissie voor te Brussel. Diezelfde avond ben ik weer in Rotterdam voor het bijwonen van de bestuursvergadering van het CDA.

Vrijdag 19 maart

Ik krijg de uitslag in het ziekenhuis. Ik ben gezond en hoef nergens meer bang voor te zijn. Wat een geluk en zegen! Dus ook voor mij een nieuwe lente. De avond breng ik door met de leden van de campagne teams van Rotterdam en Dordrecht. We gaan er samen tegenaan om een goed resultaat te behalen op 10 juni!

De laatste week van de maand gebeuren er spannende dingen in Europa. De Europese commissie bezwijkt onder de druk van het parlement en neemt ontslag. De Raad draagt een week later de heer Prodi voor als nieuwe voorzitter van de Commissie en de Raad neemt besluiten over de financiële toekomst van de Unie, te weten de Agenda 2000. Deze kracht aan besluitvorming duidt, naar ik hoop, op een nieuwe lente in Europa. Een nieuw begin, een opbouw naar een Unie klaar voor de volgende eeuw. Tegelijk vallen de bommen op ex-Joegoslavië en vluchten de mensen uit Kosovo. Neen, het is nog geen zomer, er is nog veel te doen in Europa.

Dertien winnaars

Maar liefst dertien Afdelingen hebben een 100% score behaald in de Contributie-actie 1998. In het najaar van 1998 ging de derde contributeronde van start. Alle Afdelingen ontvingen acceptgirokaarten voor leden die hun contributie voor 1998 nog niet hadden betaald. De Afdelingsbesturen zijn hard aan het werk gegaan om leden persoonlijk te benaderen en ze te vragen de contributie alsnog te voldoen. In de laatste drie Appèls van 1998 werd via een Top 10 bijgehouden welke Afdelingen tot dan toe de beste score hadden behaald.

De dertien Afdelingen die een gezamenlijke eerste plaats hebben behaald zullen tezamen met de vier eerdere winnaars van de contributie Top 10 worden beloond met een verrassingsuitstapje. Want zoals penningmeester Bert Vroon al eerder zei: de leden zorgen met het betalen van hun contributie voor het allergrootste deel van de inkomsten van het CDA. Een beloning voor de

winnende Afdelingen is daarom meer dan op zijn plaats.

Hoe bereik je een 100% score?

Voorzitter Ad op het Veld van de Afdeling Belfeld: "Het is een kwestie van mensen er regelmatig op wijzen op onder andere ledenvergaderingen. Voor de derde contributeronde hebben wij de leden die nog niet hadden betaald een persoonlijk briefje gestuurd. En bij sommige zijn we langs gegaan. Deze aanpak is zeker succesvol te noemen, want we hebben, net als vorig jaar, weer een 100% score behaald."

Penningmeester Piet van der Woude van de Afdeling De Marne: "In Groningen bestaat het gezegde "wij zitten erop als de bok op de haverkist" en dat houdt in dat je alert moet zijn. Ik houd het allemaal goed bij. Leden die niet hebben betaald, benader ik persoonlijk, dat is heel belangrijk en werkt goed. En doordat ik al negen jaar penningmeester ben, ken ik veel leden en dat maakt het allemaal wat gemakkelijker."

Top 10 contributie-actie 1998

Hieronder volgt de top 10 van Afdelingen met de beste totaalscore van 1998. Dertien afdelingen delen de eerste plaats.

De Marne	(Provinciale Afdeling Groningen)	100%
Bolsward	(Provinciale Afdeling Friesland)	100%
Westervoort	(Provinciale Afdeling Gelderland)	100%
Ruurlo	(Provinciale Afdeling Gelderland)	100%
Dodewaard	(Provinciale Afdeling Gelderland)	100%
Angerlo	(Provinciale Afdeling Gelderland)	100%
Hoevelaken	(Provinciale Afdeling Gelderland)	100%
Niedorp	(Provinciale Afdeling Noord-Holland)	100%
Muiden	(Provinciale Afdeling Noord-Holland)	100%
Landsmeer	(Provinciale Afdeling Noord-Holland)	100%
Ouderkerk	(Kamerkring Leiden)	100%
Boekel-Venhorst	(Provinciale Afdeling Brabant)	100%
Belfeld	(Provinciale Afdeling Limburg)	100%
Winterswijk	(Provinciale Afdeling Gelderland)	99,50%
Wisch	(Provinciale Afdeling Gelderland)	99,45%
Lochem	(Provinciale Afdeling Gelderland)	99,35%
Bergen	(Provinciale Afdeling Noord-Holland)	99,28%
Sneek	(Provinciale Afdeling Friesland)	99,23%
Grootegast	(Provinciale Afdeling Groningen)	99,19%
Leeuwarderadeel	(Provinciale Afdeling Friesland)	99,17%
Nerderweert	(Provinciale Afdeling Limburg)	99,16%
Hattem	(Provinciale Afdeling Gelderland)	99,15%

Thuis in Europa

De kracht van het CDA ligt in zijn boodschap. Op basis van vaste waarden heeft het in de afgelopen tijd nieuwe wegen verkend. Met een toekomstgericht verhaal en de trouw van haar aanhang is de christen-democratie van vandaag klaar voor de vragen van morgen. De verkiezingen voor de Provinciale Staten van maart 1999 tonen dat duidelijk.

Op die koers gaan wij verder. Op 10 juni zijn er opnieuw verkiezingen. Ditmaal voor het Europese Parlement. Ook dan zal het CDA zich aan de kiezer presenteren met de overtuigingskracht van de eigen boodschap en de inzet van ervaren mannen en vrouwen.

De christen-democratie heeft vanouds een duidelijke kijk op de Europese integratie. Daarin verschilt het CDA van anderen, die Europa nog steeds als een vreemd buitenland beschouwen. Daarmee alleen krijg je mensen uiteraard moeilijk naar de stembus. Dus willen we hier aangeven wat we met de Europese Unie willen. Zeker nu Europa binnen enkele jaren één munt heeft. Zeker nu, dankzij de Verdragen van Maastricht en Amsterdam, het Europese Parlement meer bevoegdheden heeft. Zeker in het licht van het werk aan de uitbreiding van de Europese Unie naar het Oosten. Op de inhoud komt het aan.

Europa is groot en rijk geschakeerd. Europa is een zaak van samen delen. Geen land en geen partij heeft het alleen voor het zeggen. Daarom werkt het CDA nauw samen met christen-democraten en hun partners in de Europese Volkspartij, de EVP. Met de EVP is het CDA thuis in Europa. Het CDA wil een democratisch en

solide, een veilig en sociaal Europa. Zo kan ieder zich, met het CDA, thuis voelen in de Europese Unie.

Wij zijn een partij van waarden

Mensen zijn op zoek naar meer. Meer zijn dan consument en belastingbetaler. Zij willen hun werk kunnen combineren met zorg voor elkaar. Met tijd voor ontmoeting en betrokkenheid. Zij willen zin hebben in hun leven. Ook in de Europese Unie.

Europa is voor ons niet alleen een centenkwestie. Voor ons was Europese integratie altijd meer. Het CDA vindt dat de Unie de rol van maatschappelijke organisaties

partners in de EVP wil het CDA een Europese grondwet en een sterke en onafhankelijke Europese Commissie. Leden van de Commissie moeten ook individueel door het Parlement beoordeeld kunnen worden. Het bestuur moet eenvoudiger en inzichtelijker en mag geen ruimte geven voor fraude.

Europa is een zaak van samen delen, de lusten en de lasten, zeker in financieel opzicht. Dat is echter niet zonder grens. Wij kiezen voor meer evenwicht in Europa. Trouwens, de kansen die Europa biedt komen ruimschoots aan de Nederlandse economie ten goede.

Wij zijn de partij van de samenleving

In Nederland en in Europa zijn mensen betrokken op elkaars welzijn. Iedereen heeft het over het toegenomen belang van het poldermodel. De christen-democratie is de politieke beweging van mensen en hun gemeenschappen. Wij sluiten aan bij wat daar beweegt. Met dat verhaal staat het CDA in Nederland en Europa voor ondersteuning van maatschappelijk initiatief.

Het CDA wil een sociaal Europa. Ook hier als zaak van de samenleving. In de strijd tegen werkloosheid en uitsluiting verdienen werkgevers en werknemers een belangrijke rol in het besluitvormingsproces, zowel op nationaal als op Europees niveau. De Europese Unie moet daarop aansluiten met Europese CAO's en de ontwikkeling van gedragscodes op sociaal en ecologisch gebied.

Het gezin is belangrijk als hoeksteen van de samenleving. Wij kennen een speciale betekenis toe aan de zondag als een dag voor gemeenschappelijke meditatie, gezinsleven en ontspanning voor zoveel mogelijk mensen. Ook in het bijzonder onderwijs komen vrijheid en verantwoordelijkheid en het doorgeven van waarden in de samenleving tot uitdrukking. Europa heeft daar een ondersteunende rol.

op religieuze of levensbeschouwelijke basis moet respecteren en waar nodig ondersteunen. Wij willen ruimte voor identiteit en eigenheid; tegen de tendens van bureaucratie en commercie in. Wij staan voor een Europa dat de verscheidenheid van talen en culturen koestert.

Het CDA wil een democratisch en solide Europa. Ook de Europese politiek moet haar richting vinden in waarden. De beginselen van de rechtsstaat, de democratie, de onderlinge solidariteit en duurzaamheid gelden ook daar. Met de

1

EUROPA CDA

Milieu Unie. De Europese minimumnormen voor de milieukwaliteit moeten geleidelijk naar Nederlands niveau stijgen. Het CDA pleit in Europa voor een geharmoniseerde belasting op energie die is gebaseerd op de hoeveelheid kooldioxide uitstoot. Zo neemt Europa zijn deel in de bescherming van het wereldklimaat.

Thuis in Europa

De EVP in Europa en het CDA in Nederland hebben mannen en vrouwen met visie en betrokkenheid. Wij nemen de uitdagingen van de volgende eeuw graag aan. Wij staan voor waarden, ook in de Europese politiek: de beginselen van de rechtsstaat, de democratie en de onderlinge solidariteit; ruimte voor identiteit en eigenheid; een sociaal Europa; een veilig en duurzaam Europa. Een Europa dat een vredesfactor is in de wereld om ons heen.

Het spant erom. Wij, christen-democraten, zijn thuis in de samenleving. Wij voelen ons net zo thuis in Europa en dat willen we zo houden. Met ons verhaal en met onze mensen. De vorige keer kreeg het CDA tien zetels in het Europese Parlement. Met een elftal zal het nog beter werken. Dat willen we bereiken met de campagne voor de verkiezingen op 10 juni 1999.

Tien kernpunten

1. Enthousiasme voor Europa samen uitstralen
2. Onze inzet: Nederland sterk in Europa.
3. CDA als herkenbare pijler in Europese Unie.
4. Fine-tuning tussen Europees, landelijk en decentraal niveau
5. Gericht en effectief inschakelen van regionale media
6. Effectief inspelen op mogelijkheden moderne media
7. Professionaliteit in logistieke service
8. Inhoudelijke support
9. Bereikbaarheid en beschikbaarheid
10. Een wervend CDA, thuis in Europa

Aan de slag met Eurocampagne!

De voorbereidingen voor de Europese verkiezingen zijn ter hand genomen. De provinciale campagne-leiders verenigd in de LPC (Landelijk Permanente Campagneraad) zijn intensief en als het moet kritisch betrokken bij de opzet van de Euro-campagne!

In het spoor van de succesvolle Statenverkiezingen wordt de Eurocampagne opgetuigd. Wat zijn waarde heeft bewezen willen wij continueren. Waar nodig worden nieuwe wegen bewandeld. De aanloopcampagne vindt plaats tot Pinksteren. Daarna, begint de harde campagne.

Het CDA wil zo herkenbaar mogelijk opnieuw zijn trouwe aanhang mobiliseren voor Europa. Te beginnen met een aansprekende politieke boodschap. Hiernaast leest u er een populaire samenvatting van. Daarnaast is er een wervend team van regionaal verwortelde kandidaten, dat de komende maanden het land intrekt om de CDA-visie op Europa uit te dragen en de dialoog met de kiezers aan te gaan. Wij willen niet berusten in een lage opkomst! Aan de CDA-kandidaten, Hanja Maij-Weggen voorop, zal het niet liggen! Dat betekent veel werkbezoeken, spreekbeurten en grote manifestaties. In dit nummer leest u een aankondiging van een aantal grote, landelijk ondersteunde regionale manifestaties. We starten in Groningen en houden de slotmanifestatie in Brabant. Ook via de moderne media zal het CDA van zich laten spreken. De mogelijkheden van regionale radio, T.V. en internet zullen actief benut worden. Samenvattend zijn kernbegrippen voor de Eurocampagne: campagnesubsidiariteit, een helder gefaseerde opbouw en het mobiliseren van onze eigen trouwe aanhang. Op maandag 26 april starten we in Utrecht met een workshop, u bent vanaf ca. 18.00 uur van harte welkom! Op pagina 33 leest u hoe u zich kunt aanmelden. Samen met elan op naar de Europese verkiezingen.

Cees Bremmer, campagne coördinator

Wij zijn de partij van de toekomst

Mensen vragen van de politiek vastberadenheid en moed om de lange termijn in het oog te houden. Om de kansen te scheppen voor een veilige en duurzame toekomst. Met een vrij verkeer in Europa van personen, goederen, kapitaal en diensten is dat steeds meer een zaak van de Unie aan het worden.

Het CDA wil een veilig Europa. In een Europese ruimte zonder binnengrenzen moet de georganiseerde misdaad harder bestreden worden. Het CDA wil Europol sterkere uitvoerende bevoegdheden geven, zodat de georganiseerde misdaad effectiever kan worden aangepakt. Denk aan het witwassen van crimineel geld, drugshandel en de misdaad die met drugs of met de handel in vluchtelingen, vrouwen en kinderen verbonden is. En natuurlijk moet ook Europol aan controle door het Europese Parlement en het Hof van Justitie onderworpen zijn.

Een Europese ruimte zonder binnengrenzen vereist een gemeenschappelijk immigratie- en asielbeleid. Het CDA houdt vast aan het Vluchtelingenverdrag van Genève en wil veel meer inzet van de Unie als zodanig. Bovendien willen we een eerlijker verdeling van aantallen asielzoekers over de lidstaten. Ontheemden op de vlucht voor oorlog en geweld in hun vaderland verdienen hulp en, wanneer nodig, een tijdelijk onderkomen.

Het CDA is voorstander van een duurzaam Europa. Een Europese ruimte zonder binnengrenzen betekent dat de Unie zich moet ontwikkelen tot een Europese

Landelijke verkiezingsmanifestaties

Na Pinksteren vinden in een groot aantal regio's Euromanifestaties plaats waar lijsttrekker Maij-Weggen, Eurokandidaten en andere prominenten acte de presence geven en waar volop ruimte is voor gesprek en ontmoeting.

Hierbij de voorlopige agenda (datum en - omgeving en de vermoedelijke lokatie) van deze manifestaties. Noteert u deze data vast?

- dinsdag 25 mei Startmanifestatie in Groningen
- vrijdag 28 mei Regionale manifestatie Overijssel/Gelderland Euregio
- zaterdag 29 mei manifestatie Buitensociëteit Zwolle
- maandag 31 mei manifestatie Postiljonmotel Dordrecht
- donderdag 3 juni Regionale manifestatie Drenthe
- zaterdag 5 juni Partijraad Enschede
- maandag 7 juni Utrecht
- dinsdag 8 juni of woensdag 9 juni Slotmanifestatie in Brabant (datum afhankelijk van lijsttrekkersdebat)

logo verkrijgen, zowel op diskette als op een 'logovel'. De gemeentelijke afdelingen krijgen een logovel toegestuurd. Meer informatie is te verkrijgen bij het campagne-secretariaat, tel. 070-3424813.

Provinciale en regionale campagneadressen

Wat gaat er in onze regio gebeuren? Bij wie kan ik mij melden als ik actief wil zijn? Waar kan ik nog wat extra materiaal bestellen? Vanwege al dit soort vragen drukken wij op deze pagina's de adressen (en telefoonnummers) van de provinciale steunpunten en provinciale campagneleiders af.

Verkiezingsfolder

De hoofdboodschap over Europa staat in een speciale verkiezingsfolder die men via de provinciale bureaus kan bestellen. De tekst van de folder vindt u op pagina 30.

Logo Eurocampagne

Voor de Eurocampagne is een fraai logo ontworpen, zie elders op deze pagina's. Op het partijsecretariaat kan men voor advertenties en berichten in eigen CDA-periodieken een officiële versie van dit

Zendtijd op radio en tv

Vanaf mei wordt er in de zendtijd politieke partijen van het CDA volop aandacht besteed aan de Europese verkiezingen. Begin mei zijn er uitzendingen op vrijdag 7 mei (Nederland 3 om 13.07 uur) en woensdag 12 mei (Nederland 3 om

Adressen Provinciale campagneleiders

Groningen	Smid, E., Burg. Schonfeldsingel 11, 9671 CE Winschoten, tel. prive: 0597-416106, tel. werk: 0597-415171
Friesland	Dijkema, J., De Fennen 314, 8918 CP Leeuwarden, tel. prive: 058-2660168
Drenthe	Ploegmakers (a.i.), H.J., Gooiland 14, 9405 KB Assen, tel. prive: 0592-398636
Overijssel	Offringa, J., Metzelaarplein 1, 7416 BV Deventer, tel. prive: 0570-624204, tel. werk: 0570-630908, fax prive: 0570-648921, fax werk: 0570-677978, mobiel: 06-22246288
Flevoland	Spriensma, R., Karveel 15-97, 8231 AW Lelystad, tel. prive: 0320-221573
Gelderland	Klein Hesselink, P.M.J., Beyenstraat 19, 6904 LL Zevenaar, tel. prive: 0316-342099
Utrecht	Bergman, E., Melkpad 18, 3741 TK Baarn, tel. prive: 035-5426820
N.H.	Post, J., Tollenslaan 13, 1985 AR Driehuis, tel. prive: 0255-516686, tel. werk: 020-3163378, fax prive: 0255-524411, fax werk: 020-3163314, mobiel: 06-54758501
Z.H.	Stoep, T.P. van der, M. Roosenboomstr. 9, 2642 DG Pijnacker, tel. prive: 015-3695687, tel. werk: 015-3694106
ZH	Jaarsveld, C.P.W.M. van, A. Diepenbrocksingel 30, 2353 KP Leiderdorp, tel. prive: 071-5414250, tel. werk: 071-5410405
Zeeland	Waveren, H. van, Breitnerstraat 2, 4462 SN Goes, tel. prive: 0113-251306, tel. werk: 0118-633344
Noord-Brabant	Grood, Y. de, p/a Walpoort 12, 5211 DK 's-Hertogenbosch, tel. prive: 0411-625220, tel. werk: 073-6132071, fax prive: 073-6147765, mobiel: 06-22467435, e-mail: brabant@cda.nl
Limburg	Beuken-Roeven, A.L.H. v/d, Ringstraat 13A, 6015 AZ Neeritter, tel. prive: 0475-5667 93, tel. werk: 0475-577633

Adressen Provinciale steunpunten

1	Dhr. G. Hulsman, Kerkstraat 459III, 1017 HZ Amsterdam, (020) 420 29 32
2	KK Steunpunt Den Haag t.a.v. Mw. M.B. Oosterbaan, Soestdijksekade 247, 2574 AH 's Gravenhage, (070) 325 82 93
3	KK Steunpunt Dordrecht, Van Koppenweg 28 A, 2672 EH Naaldwijk, (0174) 64 07 25
4	KK Steunpunt Leiden, Alphons Diepenbrocksingel 30, 2353 KP Leiderdorp, (071) 541 42 50
5	KK Steunpunt Rotterdam t.a.v. Marianne v.d. Ham, Park Vossendijk 183, 3192 XD Hoogvliet RT, (010) 295 70 57
6	PA Steunpunt Drenthe t.a.v. Mw.A. Wiltjer-Klooster, Mulderspark 9, 9351 NR Leek
7	PA Steunpunt Flevoland t.a.v. Mw. Meeuwis-de Boer, Stellingwerf 31, 8302 LG Emmeloord
8	PA Steunpunt Friesland, Spanjaardslaan 136, 8917 AX Leeuwarden, (058) 257 16 13
9	PA Steunpunt Gelderland, Markt 14, 6811 CG Arnhem, (026) 442 71 59
10	PA Steunpunt Groningen t.a.v. Mw.M.Payens-Franse, Postbus 6110, 9702 HC Groningen, (050) 525 22 83
11	PA Steunpunt Limburg, Postbus 655, 6130 AR Sittard, (046) 411 12 90
12	PA Steunpunt N.Brabant, Walpoort 12, 5211 DK 's Hertogenbosch, (073) 614 77 65
13	PA Steunpunt N.Holland, Postbus 3380, 2001 DJ Haarlem
14	PA Steunpunt Overijssel, Vogelzang 31, 8141 BG Heino
15	PA Steunpunt Utrecht, Havik 27-29, 3811 EX Amersfoort,
16	PA Steunpunt Zeeland, Postbus 436, 4330 AK Middelburg, (0118) 63 86 36

13.07 uur) Vanaf medio mei zijn er extra televisie-uitzendingen in het kader van de zendtijd politieke partijen. Op het moment van het ter perse gaan van het blad waren de data van deze uitzendingen nog niet bekend.

Spreekbeurten

Er is geen landelijke spreekbeurtregeling. Indien u kandidaten voor een spreekbeurt wilt uitnodigen kunt u hen rechtstreeks benaderen.

Campagne op Internet

Op de Website van het CDA op Internet wordt volop aandacht besteed aan de Campagne voor de Europese verkiezingen. Eind april gaat de speciale Campagnerubriek van start. Deze rubriek bevat een samenvatting van het EVP-verkiezingsprogramma en informatie over de Eurokandidaten alsmede manifestaties en spreekbeurten. Het adres van de Website is: www.cda.nl.

Meer over de Eurocampagne

Leest u vooral ook het interview met lijst-

trekker Hanja Maij-Weggen op pagina 4 en de column van campagnecoördinator Bremmer. Het volgende ledennummer verschijnt op 2 juni aanstaande

Campagne-workshop op 26 april

Campagnevoeren vereist een goede voorbereiding. Daarom organiseert het CDA een campagneworkshop op maandag 26 april a.s. in het vergader- en zalencentrum Vredenburg, (Vredenburg 19) te Utrecht. De workshop is bedoeld voor iedereen die een rol gaat spelen bij de Europese verkiezingen. Voor leden en kader dat op lokaal niveau actief is, maar evenzeer voor par-

tijleden en vrijwilligers die zich in ander verband Europees actief betonen. Deskundige campagnevoerders van binnen en buiten het CDA zullen hun medewerking verlenen, naast uiteraard lijsttrekker Maij-Weggen en andere kandidaten. Vanaf 17.45 uur ontvangen wij u graag met een hapje eten. Het officiële programma begint om circa 18.30 uur en duurt tot circa 20.30 uur. Belangstellenden kunnen onderstaande bon invullen en **voor 20 april** a.s. zenden aan Marianne van den Griendt, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, fax, 070-3643417/ email-adres: vdGriendt@bureau.cda.nl

Bon

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoon:

Politieke/maatschappelijke functie:

* wenst deel te nemen aan de maaltijd

Slotconferentie 'Respect' op 17 april in Nijmegen

Ouderenbeleid is meer een kwestie van respect, wederkerigheid en kansen om actief mee te blijven doen dan van meer geld en meer rechten. Dat is de hoofdlijn van 'Respect. Een christen-democratische visie op ouderenbeleid', een rapport van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA.

Naar aanleiding van dit rapport heeft het WI samen met de partij, het landelijk CDA-Ouderenplatform en het Steenkampinstituut een tweetal regionale werkconferenties georganiseerd onder de titel 'Respect door de generaties heen'. Tijdens deze bijeenkomsten, in Zwolle en in Haarlem, is er tussen jong en oud intensief gediscussieerd over onderwerpen als leeftijdsdiscriminatie, zorg en arbeid, participatie en zorg. Op zaterdag 17 april a.s. zal in de stadsschouwburg in Nijmegen vanaf 10.30 uur de slotconferentie plaatsvinden waarin 'respect in de praktijk brengen' het centrale thema is. Hoe vertalen we respect naar concreet politiek handelen? Tijdens de conferentie moeten er afrondende conclusies worden getrokken die als opdracht aan de partij, de Tweede Kamerfractie en lokale afdelingen worden meegegeven. In het middagprogramma is er onder meer een discussie in de vorm van een Lagerhuis-debat. Hieraan zullen onder meer partijvoorzitter Marnix van Rij, vice-voorzitter Tineke Lodders, de Tweede Kamerleden Jan Peter Balkenende en Siem Buijs, Clémence Rossvan Dorp en Nancy Dankers en Europarlementariër Arie Oostlander deelnemen. Eerste Kamerlid Ernst Hirsch Ballin treedt op als dagvoorzitter. Verder zijn er vertegenwoordigers van ouderen-, jongeren- en kerkelijke organisaties, zorginstellingen, sociale partners en lokale en provinciale bestuurders aanwezig. Onder hen Peter Cuyvers van de Ne-

derlandse Gezinsraad en de Brabantse gedeputeerde Lambert van Nistelrooij.

U kunt zich opgeven bij het CDA-bureau (Marianne van de Griendt tel: 070-3424813). Voor lunch en toezending nadere documentatie vragen wij een eigen bijdrage van f 25,-.

Ledenraad Bestuurdersvereniging

Op zaterdag 17 april aanstaande, van 10.00 tot 13.00 uur, zal in de Jaarbeurs te Utrecht de voorjaarsvergadering van de ledenraad van de CDA-bestuurdersvereniging plaatsvinden. In deze bijeenkomst zullen onder meer de uitkomsten worden gepresenteerd van het onderzoek naar de oorzaken van winst of verlies bij de raadsverkiezingen op 4 maart 1998. Deze enquête is rond de jaarwisseling door de Bestuurdersvereniging gehouden onder de voorzitters van alle gemeentelijke CDA-afdelingen en van de CDA-fracties in de gemeenteraden. De respons was zeer bevredigend: 63% van de afdelingsvoorzitters en 73,7% van de fractievoorzitters hebben de vragenlijst ingestuurd. Het belangrijkste doel van het onderzoek was, te achterhalen of er patronen te ontdekken zijn in de werkwijze van afdelingen / fracties die vorig jaar winst wisten te boeken of hetzelfde aantal zetels behaalden als vier jaar eerder, dan wel verlies leden.

Het onderzoeksrapport zal ter vergadering worden aangeboden aan CDA-voorzitter mr. M.L.A. van Rij. Een aantal opmerkelijke uitkomsten van de enquête zal worden gepresenteerd door drs. P.W. Tetteroo, beleidsmedewerker van de Bestuurdersvereniging. Ter toelichting zal ook de heer A. Rengers, directeur van IVO-MAR Marktonderzoek, dat de gegevens heeft verwerkt, aanwezig zijn.

Verder ontvangt de ledenraad een voorstel van het bestuur,

Service en informatie

getiteld 'Naar een dualistisch bestel in gemeenten?', om het standpunt van de vereniging te bepalen over de materie waarover de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie zich momenteel buigt.

Tenslotte vermeldt de agenda twee huishoudelijke punten, namelijk het jaarverslag en de jaarrekening 1998.

Leden van de vereniging zijn van harte welkom. De toegang is gratis; alleen als men gebruik wil maken van de lunch bedragen de kosten fl. 20,- (ter plaatse te voldoen).

Belangstellende leden wordt vriendelijk verzocht zich vóór 14 april aan te melden: CDA-bestuurdersvereniging, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, fax 070-3643417, tel. 070-3424890 (mevrouw E.M. Jansen-Keuvelaar), e-mail: BSV@bureau.cda.nl. Bij tijdige aanmelding worden de vergaderstukken vooraf toegezonden.

Landelijke Raad/Leden-dag CDA-Vrouwen-beraad

Op zaterdag 24 april 1999 organiseert het CDAV haar Landelijke Raad/Ledendag in Amsterdam. Dit jaar is het thema: 'Multicultureel Amsterdam: veelheid in diversiteit'. Deze dag begint om 10.00 uur in de Mozes en Aäronkerk aan het Waterlooplein in Amsterdam met een inleidend gedeelte en een kop koffie. Daarna is het de bedoeling dat de aanwezigen tussen 11.00 en 14.00 uur in groepen bezoeken afleggen aan de meest uiteenlopende multiculturele organisaties, instellingen en initiatieven in Amsterdam. Op het programma staan onder andere bezoeken aan

migrantentelevisie, het Antilliaans verzorgingshuis 'Nos Perla'. Moskee 'de Zaaier', het Leger des Heils, de stichting 'Mi Oso es Mi Kas' die zich inzet voor Surinaamse tiernermoeders en hun kinderen en het microkredietfonds voor vrouwen 'Mamma Cash'. Bij 'de Rode Draad' de belangenorganisatie voor (ex)prostituees wordt gepraat over illegale prostitutie waarin veel allochtone en buitenlandse vrouwen (onvrijwillig) betrokken zijn. In Amsterdam Noord wordt een opvangtehuis voor gezinnen met kinderen bezocht. Na de locatiebezoeken wordt er in de Mozes en Aäronkerk een forumdiscussie gehouden over de ervaringen die tijdens de bezoeken zijn opgedaan. Tijdens dit forum wordt een inventarisatie gemaakt van de boodschappen die de organisaties aan het CDAV hebben meegegeven. Aan de forumdiscussie nemen ongeveer 200 vrouwen deel. Naast het verkrijgen van informatie, is het doel van deze dag om - in het belang van de bezochte instellingen - desgewenst invloed uit te oefenen op het beleid van de CDA-Tweede Kamerfractie, de Statenfractie van Noord-Holland en de raadsfractie van Amsterdam. De discussie wordt om 16.00 uur afgesloten. Onder andere Tweede Kamerleden Marry Visser, Maxime Verhagen, Agnes van Ardenne en Gerda Verburg zullen aanwezig zijn. De kosten voor deze dag bedragen fl. 35,- (inclusief koffie/thee en lunch) of fl. 25,- (exclusief lunch). Indien u belangstelling heeft voor deze dag kunt u contact opnemen met het CDA-Vrouwenberaad, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. E-mail: vd-Griendt@bureau.cda.nl

CDA-Partijraad 5 juni 1999 in Enschede

De voorjaarspartijraad van het CDA zal plaatsvinden op zaterdag 5 juni aanstaande in de Twentse Schouwburg in Enschede. Met het oog op de Europese verkiezingen is voor een locatie in een EU-regio gekozen. Zoals het er nu naar uitziet, begint het programma om circa 10.00 uur met het huishoudelijk gedeelte, waarin onder meer de jaarrekeningen en de jaarverslagen van 1998 worden vastgesteld, een nieuwe vice-voorzitter wordt gekozen en afscheid wordt genomen van een aantal Partijbestuursleden, onder wie vice-voorzitter Ladders. Om 11.00 uur begint het politiek gedeelte met een aantal deelsessies, waaronder de discussie over veiligheidsontwikkeling. In het middagedeelte start om 14.00 uur de plenaire Partijraad met onder meer aandacht voor de Europese verkiezingen van 10 juni aanstaande, speeches van de lijsttrekker, de partijvoorzitter en de voorzitter van de CDA-Tweede Kamerfractie. De deelnemersbijdrage bedraagt f15,- zonder lunch, f35,- met lunch.

Het juiste bedrag kan worden overgemaakt op giro-nummer 102 575 ten name van Centrale Verrekenkas CDA-PR, Den Haag, onder vermelding van voorjaarspartijraad 5/6/99. De betaling geldt als aanmelding. Kinderopvang is mogelijk. U moet dan wel even vóór 16 mei aanstaande contact opnemen met Marjolijn Knol, telefoon 070-3424812

Hoge kerkelijke onderscheiding voor oud-CDA Tweede Kamerlid Vincent van der Burg

Oud-Tweede Kamerlid Vincent van der Burg ontving op maandag 15 maart in het Bisschoppshuis te Utrecht de op

een na hoogste kerkelijke onderscheiding uit handen van kardinaal Simonis. Van der Burg werd Commandeur in de Orde van Paus Sylvester op grond van zijn bijzondere verdiensten als katholiek in kerk en samenleving.

Volgens kardinaal Simonis staat Van der Burg voor een vorm van kerkelijke presentie in de maatschappij die te verkiezen is boven de vroegere vervlechting van politieke en kerkelijke machten. 'De inzet van katholieken in allerlei geleidingen van onze samenleving is voor de kerk van het grootste belang. Het is voor de kerk een authentieke en eerlijke manier om maatschappelijk en politiek aanwezig te zijn. Dat is verre te verkiezen boven de institutionele invloed en vervlechting van machten van weleer', aldus kardinaal Simonis.

Van der Burg was lid van de Tweede Kamer voor het CDA van 1979 tot vorig jaar mei. Ook was of is hij lid van het overleg CDA-politici en bisdom in het Aartsbisdom Utrecht, van het CIO, het overleg- Kerk en Overheidszaken, en van het bestuur van de Stichting Elcerlyck, die zich bezighoudt met de bewustwording over leven en sterven. Daarnaast is hij lid geweest van het kerkbestuur van zijn parochie, de Heilige Familie in Zeist. De Orde van Paus Sylvester is de op een na

Vincent van der Burg met kardinaal Simonis.

(foto: Saskia Cornelissen)

hoogste kerkelijke onderscheiding, ingesteld in 1905 door Paus Pius X om personen te belonen die zich verdienstelijk hebben gemaakt in de kerk en de maatschappij.

Ledeninformatielijn

Met al uw vragen over het lidmaatschap kunt u direct terecht bij de ledeninformatielijn. De ledeninformatielijn is geopend van maandag tot en met donderdag tussen 13.00 uur en 15.00 uur. Het telefoonnummer is: 070-342 48 69.

Relatiegeschenken

Twee nieuwe geschenken zijn te bestellen bij het CDA: een fles wijn en een pen. De wijn is een rode bordeaux in een fles met CDA-etiket. De wijn wordt geleverd in een stevige houten kist en kost fl. 22,50. De zwarte pen is van het merk Quill en heeft het CDA-logo in de top. De stijlvolle pen is navulbaar, wordt geleverd in een kartonnen geschenkdoosje en kost fl. 22,50. (De prijzen zijn exclusief verzendkosten).

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Carina Hoff. Tel: 070-342 48 17.

Verschenen: Uit het College (oppositie voeren)

Geheel herziene versie van de uitgave Opositievoeren. In 10 stappen wordt besproken op welke terreinen een fractie keuzes moet maken als men buiten het College komt te staan. Gebaseerd op ervaringen van gemeenteraadsfracties in de periode '94-'98. Bevat tips en discussievragen. Deze brochure kunt u bestellen via het Steenkampinstituut door overmaking van f 7,50 op giro-nummer 13.70.00 t.n.v. Centrale Verrekenkas CDA, Den Haag o.v.v. van titel en aantal.

Radio

De uitzendingen van het CDA zijn te beluisteren via Radio 5 op vrijdagmiddag 23 april, 7 en 21 mei van 17.50 uur tot 18.00 uur.

Televisie

De uitzendingen van het CDA op televisie zijn te zien op: Maandag 12 april op Nederland 3 om 17.52 uur Woensdag 28 april op Nederland 2 om 15.53 uur Donderdag 29 april op Nederland 1 om 11.54 uur Donderdag 29 april op Nederland 2 om 18.56 uur Vrijdag 7 mei op Nederland 3 om 13.07 uur Woensdag 12 mei op Nederland 3 om 21.52 uur

Spreekbeurten

Groningen

Donderdag 15 april. A.J. Maat, CDA-Loppersum, Loppersum, 20.00 uur

Dinsdag 20 april. M. Visser, Geert Thijs Centrum, Thijsplein 1, Stadskanaal, 11.00 uur.

Woensdag 21 april. H. Maij-Weggen, CDJA-Groningen, 19.00 uur. A.J. Maat, CDA-Slochteren, Slochteren, 20.00 uur.

Donderdag 22 april. J. Maij-Weggen, CDAV-Groningen, 'Het Trefcentrum', Bedum, 10.00-12.30 uur

Maandag 26 april. M. van Rij, ALV CDJA-Groningen, Café 'Leto', Akerstraat 20, 20.00 uur.

Dinsdag 27 april. A.J. Maat, CDA-Zuidhorn, Zuidhorn, 20.00 uur

Friesland

Woensdag 14 april. A.J. Maat, CDA-Sneek, Sneek 20.00 uur

Donderdag 15 april. G. Verburg, CNV-jongeren, Drachten, 19.45 uur.

Maandag 19 april. C. Ross, CDA-Vrouwenberaad, De Oerdracht, Joure, 19.30 uur.

Woensdag 21 april. H. Maij-Weggen, CDJA-Friesland, Thorbecke Academie Leeuwarden, 14.00 uur.

Drenthe

Maandag 12 april. M. van Rij en J. De Hoop Scheffer, manifestatie Partij in Beweging/Fractie in Actie, Oosterhesselen. A.J. Maat, CDA-Drenthe, werkbezoek Z.-O. Drenthe, 11.00-18.00 uur

Donderdag 15 april. K. Eisses, De Passage, Zuidlaren, 20.00 uur.

Donderdag 22 april. K. Eisses, Wilhelminegebouw, Beilen, 10.00-17.00 uur
H. Maij-Weggen, CDA-Westerveld/De Wolden, 19.30 uur.

A.J. Maat, Z.-W. Drenthe, werkbezoek, 14.00-18.00 uur
A.J. Maat, CDA-Westerveld, Havel, 20.00 uur

Maandag 26 april. A.J. Maat, CDA-Hoogeveen, Hoogeveen, 19.30 uur

Donderdag 6 mei. A.J. Maat, Radio Drenthe, Assen, 17.30 uur

Dinsdag 11 mei. A.J. Maat, Westerbork, 20.00 uur

Vrijdag 21 mei. K. Eisses, ROC Drenthe College, Veldlaan 2, Emmen, 10.00-16.00 uur.

Donderdag 3 juni. A.J. Maat, CDA/CVJ, Assen?, 20.00 uur

Overijssel

Woensdag 21 april. M. van Rij, 'De Leeren Lampe', Almelosestraat 2, Raalte, 20.00 uur.

Dinsdag 18 mei. H. Maij-Weggen, CDA-Overijssel, Raalte, 19.30-22.00 uur.

Woensdag 26 mei. W. van Velzen, CDA-Zwolle

Donderdag 27 mei. A.J. Maat, Westbroek CDA-Overijssel, West-Overijssel, 14.00-18.00 uur

Vrijdag 28 mei. A.J. Maat, CDA-Overijssel, Plattelandsbeleid, 16.00-20.00 uur

Gelderland

Maandag 12 april. Van Ardenne, zalencentrum Wieleman, Dorpsstraat 11, Westervoort, 20.00 uur. G. Verburg, themadag Postbank, Velperweg 47, Arnhem, 09.00 uur.

A. Oosterlander, CDA-Brummen, ALV 'De Bok', Dorpsstraat 60, Brummen, 20.00 uur

Zaterdag 17 april. A. Oostlander, CDA-Nijmegen

Woensdag 21 april. J.P. Balkenende, Ontmoetingskerk, Van Galenstraat 1, Hattem, 20.00 uur.
A. Oostlander, Katholieke Ouderenbond, ALV, Theater- en Congrescentrum 'De Hanzehof', Coehoersingel 1, Zutphen, mid-

Service en informatie

dag

Vrijdag 23 april. Pronk, Gemeentehuis, Bergstraat 4, Ede, 17.30 uur.

A. Oostlander, Christelijke Doventbond 'Gemeentehuis Ede', 17.00-21.30 uur. (aanwezig i.v.m. Gelders Contact 16.00-18.00 uur)

Dinsdag 27 april. W. v.d. Camp, Universiteit Nijmegen, Comeniuslaan 2, Nijmegen, 20.15 uur.
A. Oostlander, NCVB Eibergen, 'De Huve', Grotestraat 52, Eibergen, 19.45

Vrijdag 7 mei. H. Maij-Weggen, Stichting Model European Parliament, Arnhem, 12.30-16.30 uur

Dinsdag 11 mei. A. Oostlander, Probus Seniorenclub Zutphen, Hotel-Restaurant 'De Roskam', Gorssel, 10.30 uur

Woensdag 12 mei. Ross, Psychiatrisch ziekenhuis Veldwijk, Veldwijk 75, Ermelo, 13.00 uur.

Dinsdag 18 mei. M. van Rij, CDA-Zutphen/Deventer/Apeldoorn, Hotel 'Witkamp', Dorpsstraat 8, Laren, 20.00 uur.

Donderdag 20 mei. M. van Rij, CDA-Culemborg, zalencentrum 'open Hof', Beethovenlaan 2, Culemborg, 20.00 uur

Vrijdag 21 mei. K. Eisses, Belangenvereniging Kleine Mensen, Millingen a/d Rijn, 11.00 uur.
Donderdag 27 mei. W. v.d. Camp, recherschool Zutphen, Voorsterallee 25, 12.30 uur.

Vrijdag 28 mei. A. Oostlander, Probus Varsseveld e.o., Restaurant 'De Ploeg', Varsseveld, 12.30-15.00 uur

Woensdag 2 juni. A. Oostlander, CDA-Regiokring, Proeflokaal 'De Waag', Markt 38, Arnhem, 20.00 uur

Utrecht

Vrijdag 9 april. A. Oostlander, Utrechtse Vrouwelijke Studentenvereniging, 'Academiegebouw' Domplein Utrecht, 14.00-15.00 uur werkgroepdiscussie, 15.30-17.00 uur forum
R. Oomen-Ruijten, Forum Studenten Utrecht, Academiegebouw Utrecht, 15.30 uur

Maandag 19 april. B. Pronk, 'Ons Centrum', Traay 299, Driebergen, 10.00 uur.

Donderdag, 22 april. K. Eisses, 'Het Vechthuis', Utrecht, 10.00-17.00 uur

Dinsdag 4 mei. Pronk, Herdenkingsbijeenkomst WO II, Maartensdijk, 20.00 uur.

Dinsdag 18 mei. A. Oostlander, Politieke Debatclub 'Gooi- en Vechtstreek', Sociëteit 'De Unie', 's-Gravenlandseweg 57, Hilversum, 20.00 uur

Donderdag 20 mei. A. Oostlander, CDA, Amerongen, 20.00 uur
Woensdag 26 mei. H. Maij-Weggen, CDA-Maarssen, Maarssen, avond

Donderdag 27 mei. M. van Rij, CDA-Veenendaal, kerkelijk centrum 'De Goede Reede', Vondellaan 2, Veenendaal, 20.00 uur.

Telefonisch spreekuur voorzitter

Wilt u persoonlijk spreken met partijvoorzitter Marnix van Rij over het CDA? Dat is mogelijk. Hij houdt telefonisch spreekuur op woensdag 7 april tussen 11.45 uur en 12.45 uur en op woensdag 7 mei tussen 14.00 uur en 15.00 uur. U kunt hem bereiken op telefoonnummer: 070-3424802.

Flevoland

Maandag 12 april. C. Ross-van Dorp en W. v.d. Camp, Kerkcentrum 'De Hoeksteen', De Poort 19, Swifterbant, 20.00 uur.

Zaterdag 24 april. M. van Rij en K. Peijs, Het Polderhuis, Het Midden 25, Bant, 14.30 uur.

Woensdag 26 mei. A.J. Maat, Werkbezoek, oa. CDA- Dronten, Dronten, 14.00-18.00

Zuid-Holland

Donderdag 15 april. M. Visser, zalencentrum 't Trefpunt', Kerkplein 11, Maasland, 14.30 uur.

Vrijdag 16 april. Van Ardenne, Scholengemeenschap Aquamarijn, Rotterdamseweg, Vlaardingeng, 15.00 uur.

Maandag 19 april. K. Eisses, Gebouw 'Nabij', Lauraplein 2, Alphen a/d Rijn

Donderdag 22 april. M. van Rij, forumvoorzitter r 'toekomst Europa', grote zaal 'Warenaar', Wassenaar, 20.00 uur.

Vrijdag 23 april. Van Ardenne, Tweede Kamer, Binnenhof, Den Haag, 10.00 uur.

Maandag 26 april. Van Ardenne, Partycentrum De Vijf Schelpen, Laan van Westmolen 117, Mijnsheerenland, 18.00 uur.

Dinsdag 27 april. J. van Gennip, Politiek Cafe Pulchri Studio, Lange Voorhout 15, Den Haag, 20.15 uur.

Woensdag 28 april. W. van Velzen, CDA-Zwijndrecht

Zondag 2 mei. P. Pex, International Art Club, Museum Rijswijk, Herenstraat 67, Rijswijk, 15.00 uur.

Woensdag 5 mei. M. Visser, Oude Raadhuis, Goudriaan, 18.00 uur.

Donderdag 6 mei. M. van Rij, CDA-Dordrecht, 'Wantijpaviljoen', Wantijpark 1, Dordrecht, 20.00 uur.

Dinsdag 11 mei. H. Maij-Weggen, Erasmus Universiteit Rotterdam, Rotterdam, 15.00 uur

Vrijdag 14 mei. H. Maij-Weggen, Bezoek aan Europol, CDA Scholingscie Dordrecht, Den Haag, 14.00-16.30 uur

Dinsdag 18 mei. R. Oomen-Ruijten, Erasmus Universiteit Rotterdam, 13.00 uur
H. Maij-Weggen, Erasmus Universiteit Rotterdam, 15.00-16.00 uur.

Woensdag 19 mei. H. Maij-Weggen, Electrotechnische Vereniging, TU Delft, 15.00-16.00 uur.
A.J. Maat, werkbezoek Bleijswijk e.a. 14.00-18.00 uur

Dinsdag 25 mei. Y. Timmerman, Politiek Cafe Pulchri Studio, Lange Voorhout 15, Den Haag, 20.15 uur.
W. van Velzen, CDA-Alblasserwaard
P. Pex, Ouderenbonden Rotterdam-Lombardijen, 13.00 uur.

Dinsdag 1 juni. M. van Rij, CDA-Leidschendam/Voorburg, Aula Scholengemeenschap 'Veurs College', Kolfshotenlaan 5, Leidschendam, 20.00 uur.
Pronk, Cultureel centrum 'De Stadshof', Hazelaarplein 4, Vianen, 20.30 uur.
P. Pex, ProbusClub, restaurant Plaswijck, C.N.A. Looslaan 8, Rotterdam-Hillegersberg, 11.30 uur.

H. Maij-Weggen, VNO-NCW, Den Haag, 17.30-21.00 uur

Noord-Holland

Maandag 19 april. J.P. Balkenende, De Kantarelle, Kapelstraat 32, Bussum, 20.00 uur.

Woensdag 21 april. B. Pronk, Museum Anna Paulowna, Zandvaart 5, Breezand, 20.00 uur.
G. Verburg, Aristo zalen, Amsterdam, 10.00 uur.

Donderdag 22 april. B. Pronk, 'De Kern', Overtoom 15, Castricum, 19.30 uur.

Donderdag 29 april. B. Pronk,

'De Bolder', Groenhof 140, Amstelveen, 20.00 uur.

Vrijdag 28 mei. A. Oostlander, Stichting 'de Balie', Kleine-Gartmanplantsoen 10, Amsterdam, 20.00 uur

Zaterdag 15 mei. H. Maij-Weggen, CNV jongerenorganisatie, De Dam, Amsterdam, 13.00-14.00 uur.

Dinsdag 18 mei. R. Oomen-Ruijten, CDA-Heemstede, Burgerzaal Raadhuis Heemstede, 20.00 uur

Donderdag 3 juni. B. Pronk, 'De Rode Hoed', Keizersgracht 102, Amsterdam, 20.00 uur.

N. Brabant

Donderdag 15 april. W. van Velzen, PCOB Breda

Vrijdag 16 april. P. Pex, Technische Universiteit Eindhoven, 11.00 uur.

Dinsdag 20 april. W. van Velzen, CDA-Geldrop

Zaterdag 24 april. H. Maij-Weggen, ALV CDA- Brabant, 'De Druiventros', Berkel-Enschot, 10.00 uur

Zondag 25 april. H. Maij-Weggen, Stichting Klein-Kunst Eindhoven, 'Grand Café Berlage', 12.30 uur

Maandag 26 april. W. van Velzen, CDA-Vrouwenberaad N. Brabant, 'Het Vierspan', Deurne
R. Oomen-Ruijten, ALV-CDA Son en Breughel, Cafe-zalencentrum 'Het Veer', Veestraat 6-8, 19.00 uur

Dinsdag 27 april. W. van Velzen, CDA-Waalwijk

Maandag 10 mei. W. van Velzen, CDA Goirle

Dinsdag 11 mei. W. van Velzen, CDA-Bergen op Zoom/Roosendaal

Donderdag 20 mei. W. van Velzen, Manifestatie grensoverschrijdende infrastructuur, Valkenswaard

Limburg

Maandag 26 april. M. v.d. Hoeven, Gemeenschapshuis Noeber Beemden, Burg. Pijlsstraat 5, Schinnen, 20.00 uur.
R. Oomen-Ruijten, Heerlense Vrouwenraad, Gemeentehuis Heerlen, 14.00 uur
R. Oomen-Ruijten, Politieke Scholing, Zaal van de Koepelhof, Koepelstraat 84, Maastricht, 19.00 uur

Maandag 10 mei. R. Oomen-Ruijten, Lions, Venlo, 20.00 uur

Dinsdag 11 mei. M. v.d. Hoeven, De Oranjerie, Kloosterwandplein 12, Roermond, 10.00 uur.

Vrijdag 21 mei. A.J. Maat, werkbezoek, Roermond, 14.00-18.00 uur

Woensdag 2 juni. R. Oomen-Ruijten, CDA-Born, Gemeentehuis Born, 20.30 uur

Zeeland

Maandag 19 april. W. van Velzen, CDA-Veere

Woensdag 12 mei. M. van Rij, CDA-Goeree-Overflakkee, Verenigingsgebouw 'Oostdam', Jongkooienstraat 1, Goedereede, 21.00 uur.

Dinsdag 18 mei. W. van Velzen, CDA-Hontenisse

Dinsdag 1 juni. W. van Velzen, CDA-Borsele

Donderdag 3 juni. A. Oostlander, CDA-Goes, 20.00 uur

Politiek saai? Dat had je gedacht. Politiek gaat over heel veel verschillende maar altijd belangrijke dingen. Politiek raakt iedereen en is zo saai als je het zelf wilt maken. Gelukkig blijven ook jongeren in de politiek geïnteresseerd. Het CDA neemt jongeren serieus. Daarom vind je ook in dit nummer van CDA Appèl weer de speciale jongerenpagina. Thema's die jou en je vrienden bezighouden worden hier besproken. En misschien nog wel leuker: jij kunt meepraten! Iedere keer kun je een vraag stellen aan een Kamerlid en reageren op een stelling. Blijf niet aan de kant staan en doe dus mee. Heb je vragen of opmerkingen over deze rubriek? Laat het ons weten. Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

LAKS over maatschappelijke stage: Goed idee maar niet iedereen zal enthousiast zijn

In het onlangs door het CDA gepresenteerde discussiestuk over veiligheidsontwikkeling (zie pagina 17) wordt gesuggereerd een maatschappelijke stage in te voeren voor jongeren in het voortgezet onderwijs. Deze zou een maand moeten duren en gelopen moeten worden bij een van de vele vrijwilligersorganisaties, zoals natuur- en milieubewegingen, jongerenorganisaties, kerk, (sport-) verenigingen, enz. Eventueel kan de stage ook worden uitgesmeerd over bijvoorbeeld zaterdagmiddagen. Het doel ervan is jongeren maatschappij-bewust te maken, zodat ze zich ook meer verantwoordelijk gaan voelen voor de samenleving.

Naar aanleiding van deze suggestie uit het discussiestuk sprak Appèl met Rafaël Sodenkamp (15) uit Purmerend. Hij zit op 3-Atheneum en is actief in het Landelijk Actiecomité Scholieren (LAKS). Hij is één van de kandi-

daat-voorzitters waaruit het LAKS op 10 april kiest. Hij had nog niet van het CDA-idee voor een maatschappelijke stage gehoord, maar vindt het wel een goed initiatief. "Het lijkt me goed voor de eigen ontwikkeling van scholieren. Het toekennen van studiepunten voor een maatschappelijke stage is wel een voorwaarde om het tot een succes te maken. Er staat natuurlijk geen financiële vergoeding tegenover en als er helemaal geen enkele vorm van 'beloning' is, zal de animo om een stage te volgen niet groot zijn. Voor de motivatie is het ook belangrijk dat het geen verplichting is, maar een keuze. Anders zien ze het als een verplicht 'stom' vak en zullen scholieren niet zo snel serieus met de stage omgaan." Ik denk dat leerlingen al snel een stage zullen zoeken die in het verlengde ligt van wat ze aan werk of vervolgstudie in de toekomst van plan zijn. Dan is het extra nuttig. Eerlijk gezegd denk ik wel dat als ze stage zouden kunnen lopen in het be-

drijfsleven er nog meer belangstelling zal zijn, maar dat is geloof ik niet de bedoeling van het voorstel uit het discussiestuk. Als ik zo een inschatting maak van mijn eigen klas denk ik dat niet meer dan 10 tot 20% zou kiezen voor een maatschappelijke stage. De rest heeft het te druk met leren, uitgaan en bijverdienen. Maar leerlingen die betrokken zijn bij de samenleving zullen er wel voor kiezen, dus is het geen slecht idee om een maatschappelijke stage mogelijk te maken."

Stel je vraag aan Theo Rietkerk

Theo Rietkerk (36) is één van de nieuwe leden van de Tweede Kamerfractie. Hij heeft voordat hij Kamerlid werd in diverse beleidsfuncties gewerkt bij de provincie Overijssel, waar hij ook woont, namelijk in de hanzestad Kampen. Hij is vader van drie kinderen en heeft in de Kamer onder andere politiezaken en grote stedenbeleid in zijn portefeuille. Heb je vragen aan Theo? Stuur ze ons op en je krijgt gegarandeerd antwoord. De leukste, gekste of boeiendste vraag, wordt in het volgend nummer van Appèl afgedrukt, evenals het antwoord daarop van Theo Rietkerk. Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

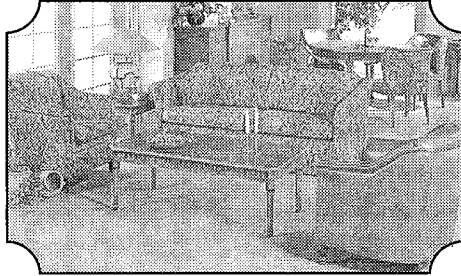
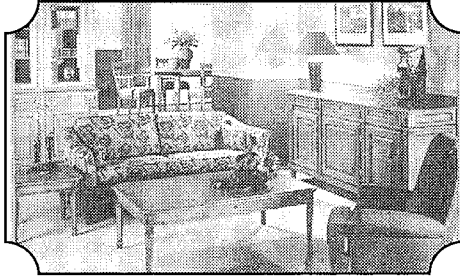
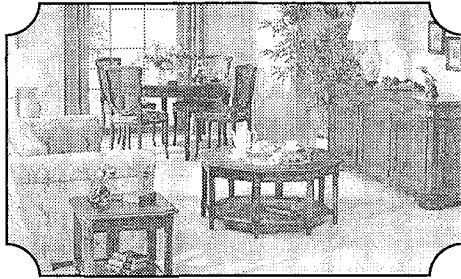
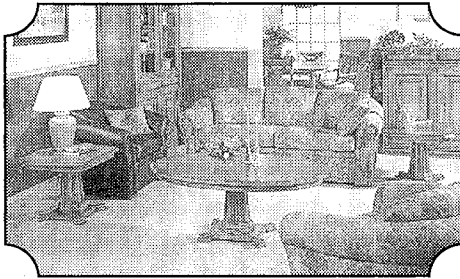
Stelling

"Het invoeren van een maatschappelijke stage op scholen bevordert de maatschappelijke bewustwording van jongeren."

Wat vind jij, is de maatschappelijke stage een goed idee? Is het een goed instrument om jongeren meer bewust te maken van de maatschappij? Zijn jongeren dan zo onverschillig als het lijkt. Of zie je andere manieren om de verantwoordelijkheid van jongeren te vergroten? Laat ons je mening weten! Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Email-adres: redactie@cda.nl

UITNODIGING

VOORJAARSMEUBELSHOW MET INRUILAKTIE
3 ETAGES STIJLVOL WONEN

Wij zijn gespecialiseerd in o.a.
• het Engelse mahonie, taxus,
• het noten en wortelnoten,

• kersen en kersenpatiné,
• het gepatineerde eiken.

STIJLMEUBELEN - TAPIJTEN - GORDIJNEN

"Klassiek Wonen"

W. SCHERRENBURG & Zn.

® Molenstraat 67 - EDE - Tel. 0318 - 615732

Vrijdag koopavond

Parkeren voor onze deur

Paspoort nieuw lid

Naam: Bart Jansen

Woonplaats: Eindhoven

Geboren: 22 februari 1974

Beroep: Belastingadviseur bij een adviesbureau

Waarom ben je lid geworden van het CDA?

"Ik loop al een tijdje rond met de gedachte om lid te worden van een partij. Het CDA is de partij die het dichtst bij mijn politieke ideeën staat. Een partij die een goede combinatie heeft gevonden tussen het nemen van eigen verantwoordelijkheid en zorg voor mensen die dat nodig hebben."

Wat zijn de drie thema's die je het meest aanspreken in de politiek?

"Vanuit mijn beroep ligt mijn interesse op het financiële en economische vlak en dan met extra aandacht voor het fiscale gedeelte. Maar ook buitenlandse zaken en met name de Europese Unie spreken me aan. Daarnaast vind ik binnenlandse zaken en justitie interessant."

Wat zou de partij moeten verbeteren?

"Het CDA mag haar christelijke identiteit en achtergrond niet verliezen, maar moet toch proberen duidelijk te maken dat de partij ook aan niet-christelijken veel te bieden heeft."

Lezen: "Volkskrant, HP de Tijd, fiscale vakliteratuur, Engelstalige literatuur (Tolkien) en Nederlandse literatuur (A.F.Th. van der Heijden)."

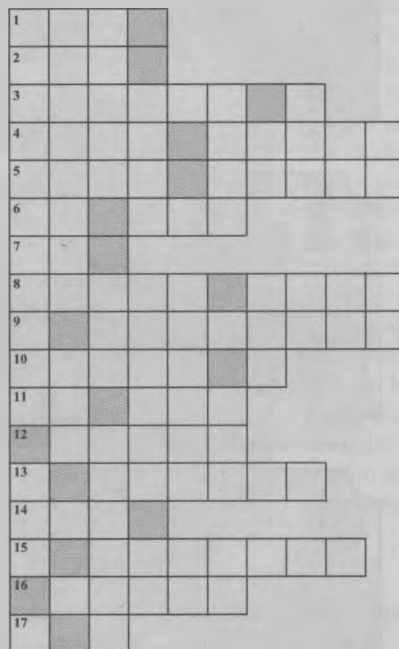
Hobby's: "Lezen, films en muziek."

Motto: "Als je iets doet, moet je het goed doen."

Puzzel

Vul onderstaande puzzel in. De letters in de gearceerde vakjes vormen de oplossing van de puzzel. Stuur uw oplossing voor **15 mei** aanstaande naar: CDA t.a.v. redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Onder de goede inzenders worden 3 CD-bonnen verloot.

1. zoogdier
2. scheidslijn
3. bloem
4. land
5. amfibie
6. insect
7. hemellichaam
8. loopvogel
9. voorjaarsziekte
10. einder
11. bolgewas
12. werelddeel
13. watervogel
14. vogelpluim
15. tuinplant
16. stuifmeel
17. jong dier

Oplossing Provinciepuzzel

De oplossing van de puzzel in het ledenummer van 25 februari 1999 is Verkiezingen. Winnaars van een CD-bon zijn: **J. Beumer** uit Otterlo, **J. Jonge Vos** uit Brunssum en **M. Voormolen** uit Hoornaar.

VAN TRIEST VEEVOEDERS B.V.

Hoogeveen

40 jaar specialist in vochtrijke krachtvoerders en ruw veevoer.

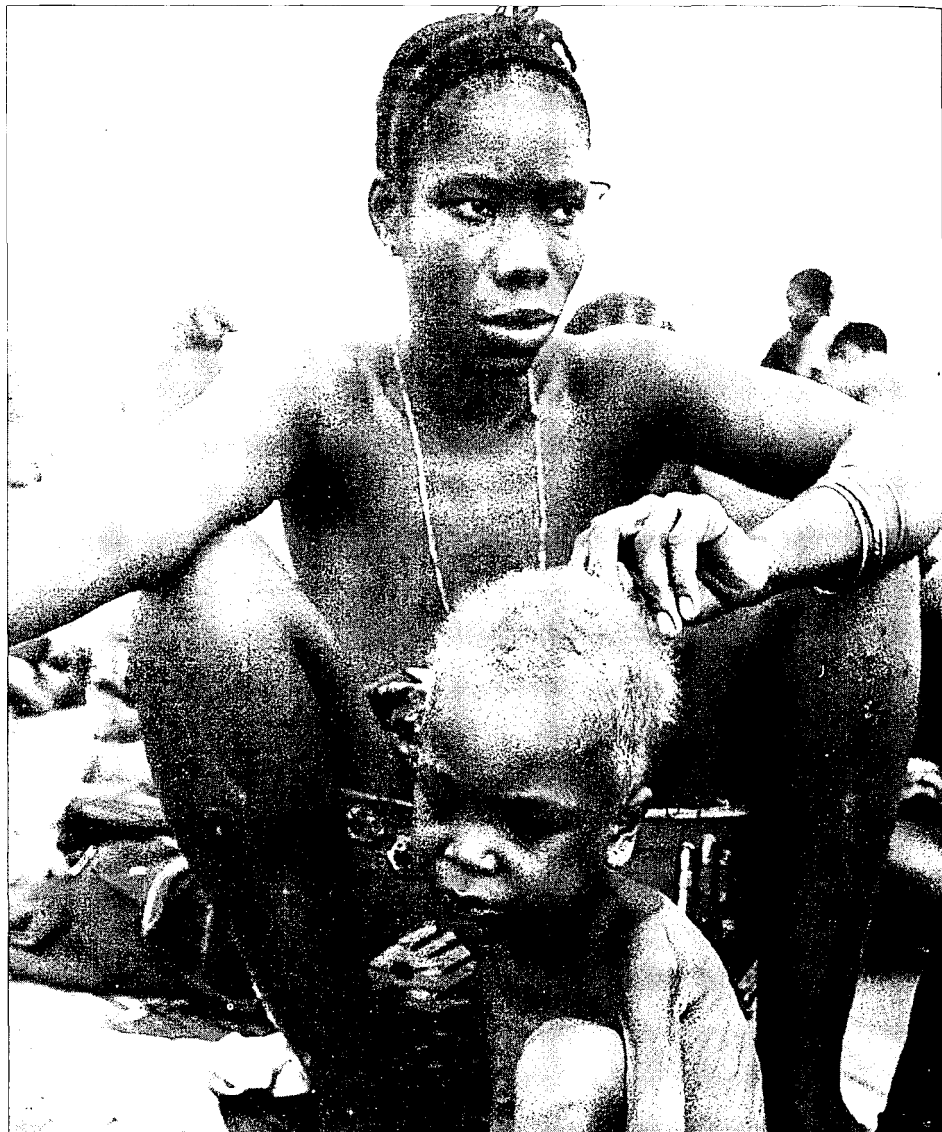
**Kom zaterdag 5 juni naar de
Partijraad in Enschede**

**Lijsttrekker Maij-Weggen: CDA
sterk in de regio, thuis in Europa**

**IN DIT
NUMMER**

● De Hoop Scheffer over kabinetscrisis
paars II ● Eerste 15 euro-kandidaten aan
het woord

vergeet ze niet!

Geef voor de vergeten vluchtelingen

STICHTING
V l u c h t e l i n g
GIRO 999

Stadhouderslaan 28 • 2517 HZ Den Haag

COLOFON

De Begeleidingscommissie van het ledennummer werkt onder verantwoordelijkheid van het CDA-bestuur

Leden Begeleidingscommissie:

Marcel Meijer
Hans van der Vlies

Aan dit nummer werkten verder mee:

Dick Aanen, Willem Camphuis, Carina Hoff, Evert Mathies, Bieke Oskam, Eduard Slootweg, Heleen Veringa en Jack de Vries

Eindredactie/redactie-secretariaat:

Marcel Meijer
Femke Slegers

Lay out:

Jessica Koster

Druk:

BDU B.V.

Advertentieacquisitie:

BDU Speciale media producties
Postbus 67, 3770 AB Barneveld
telefoon 0342-494262, fax 0342-494299

Redactie-adres

Dr. Kuiperstraat 5
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
telefoon 070-3424888, fax 070-3602106
e-mail: redactie@cda.nl

CDA-huis

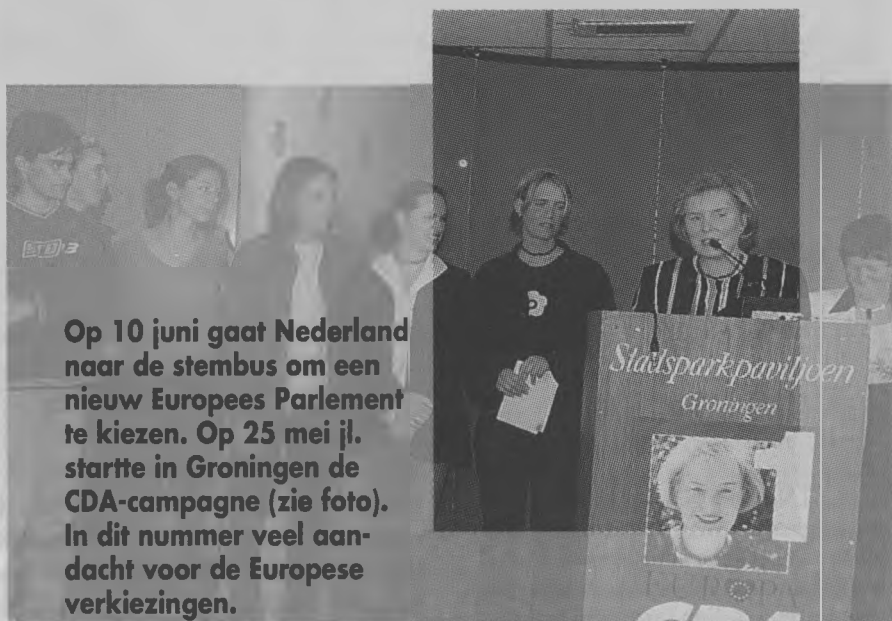
Internet-adres: <http://www.cda.nl>
e-mail: bureau@cda.nl
Ledeninformatielijn: van maandag t/m donderdag tussen 13.00 en 15.00 uur, telefoon 070-3424869

Het CDA-huis is vanaf station Den Haag CS bereikbaar met tram 1 en 9.

Het volgende ledennummer verschijnt op 11 september aanstaande.

Foto voorpagina: CDA lijsttrekker Maij-Weggen met leerlingen van het Willem Lodewijk Gymnasium in Groningen bij de start van de Eurocampagne op 25 mei.

(Foto: Dirk Hol)

Op 10 juni gaat Nederland naar de stembus om een nieuw Europees Parlement te kiezen. Op 25 mei jl. startte in Groningen de CDA-campagne (zie foto). In dit nummer veel aandacht voor de Europese verkiezingen.
Pagina 7, 8, 9

Verder onder andere:

Fractievoorzitter De Hoop Scheffer over kabinetscrisis paars II 4
5 Juni Partijraad in Enschede 6
Column partijvoorzitter Van Rij 7
CDA-lijsttrekker Maij-Weggen over de Europese Verkiezingen 8
Tineke Lodders verruult vicevoorzitterschap voor Eerste Kamerlidmaatschap 11
Reitsma: herstel van vertrouwen centraal in Bijlmerdebat 15

16 De eerste vijftien euro-kandidaten van het CDA
22 Interviews met kandidaten vicevoorzitterschap Kerkhof-Mos en Van Bijsterveld
24 Luck van Leeuwen: Eerste Kamer niet meer weg te denken uit de samenleving

**Met uitneembaar katern
Vrouw en Politiek**

Sterk in de regio, thuis in Europa

Over ruim een week, op donderdag 10 juni, gaan in Nederland de burgers naar de stembus om een nieuw Europees Parlement te kiezen. De vorige keer, in 1994, was de opkomst voor deze verkiezingen in ons land heel laag: 35%. Of het nu veel hoger zal zijn hangt in belangrijke mate af van de vraag of politici de kiezers kunnen mobiliseren. Het CDA haalt daarvoor alles uit de kast. Al maanden zijn politici en campagnevoerders bezig met de voorbereidingen van de Euro-campagne die 25 mei jl. in Groningen officieel van start ging. Het CDA heeft als campagnemotto 'Sterk in de regio, thuis in Europa'. In de CDA-visie is voor de regio's in het Europa van de 21-ste eeuw een belangrijke plaats weggelegd; in een grootschaliger en complexere wereld vormen de regio's in toenemende mate een gemeenschap waar men zich thuisvoelt. Regionale identiteit wordt steeds belangrijker. In de campagne haakt het CDA daar op aan; herkenbare kandidaten zoeken de kiezers in de regio met een aantal thema's op. De christen-democratie zet zich in voor een veilig, een sociaal en solide en een democratisch en fraudevrij Europa; stuk voor stuk thema's die de kiezers direct raken in hun dagelijks leven. Bij christen-democraten is Europa altijd in goede handen geweest; en dat zal in de toekomst ook zo zijn. Het CDA is thuis in Europa, en burgers moeten zich thuis kunnen voelen in dat ene Europa. Als dat de kiezers duidelijk kan worden gemaakt, dan mogen we 10 juni met vertrouwen tegemoet zien.

De Begeleidingscommissie

Als deze crisis geen crisis had mogen zijn dan had men dat eerder moeten bedenken!

Een paar dagen voor het referendumdebat legde D66-fractievoorzitter Thom de Graaf in het programma Netwerk het mes vol op tafel. Elke tegenstem vanuit de coalitie zou het einde van het kabinet betekenen. Vijf VVD-ers waren er bekend als potentiële tegenstemmers. Een aantal van hen zou niet terugkeren op de lijst en leek daarmee moeilijk te overreden. Tot op het laatste moment bleef het onduidelijk of de pogingen van Dijkstal om de senatoren te overreden succesvol waren. De stemming bracht een schokkende ontknoping. Niet Heijne Makreel of Van Eekelen, nee, Wiegel zelf stemde tegen en bracht daarmee het kabinet ten val.

Had u deze uitkomst verwacht?

“Nee, ik vond het wel onverstandig van Thom de Graaf om zo hard met zijn vuist op tafel te slaan, wetende dat dat bij de VVD en zeker bij iemand als Wiegel slecht zou kunnen uitwerken, maar ook ik wist tot op het laatste moment niet zeker wat er zou gebeuren. Het bleef de hele avond spannend. Ikzelf heb die avond heen en weer gependeld tussen de Tweede Kamer, waar het Bijlmerdebat gaande was, en de overkant, de Eerste Kamer. Op het moment van de stemming zelf gaf ik live commentaar via Radio 1.”

Referendum aanleiding, niet oorzaak van crisis

Vindt u het terecht dat Hans Wiegel heeft tegengestemd?

“Ik vind het in ieder geval begrijpelijk. Wiegel heeft er nooit onduidelijkheid over laten ontstaan dat hij verklaard tegenstander van het referendum was. Dan blijft natuurlijk wel de vraag over, of dat opweegt tegen het belang van de coalitie en dat van zijn eigen partij. Normaal gesproken was dat misschien ook wel het geval geweest. Wellicht heeft Wiegel wel willen voorstemmen, maar heeft Thom de

Na de felle verdediging vanuit de coalitie op het Bijlmerrapport, de meevallers met de Europese financiën en het op de lange baan schuiven van het rekeningrijden leken alle risicofactoren voor het tweede kabinet-Kok een paar weken geleden uit de weg te zijn geruimd. Er was weliswaar nog het puntje van het referendum, maar er mocht toch worden verwacht dat men dat op eigen kracht zou weten te overwinnen, zo dachten velen aan het Binnenhof. Hoeveel anders bleek de werkelijkheid. Appèl sprak met fractievoorzitter De Hoop Scheffer over de kabinetscrisis, de lijmpoging en de wenselijkheid van nieuwe verkiezingen.

Graaf met zijn harde uitspraken zelf die mogelijkheid om zeep geholpen, wie zal het zeggen. Duidelijk is in ieder geval wel dat Wiegel - en als je zijn interviews terugkijkt hoor je dat ook - uitermate negatief reageerde op de interventie van Thom de Graaf.”

Dat had Thom de Graaf dan toch ook moeten voorzien?

“Zeker, maar daarin schuilt ook precies de reden dat wij als CDA hebben gezegd

burgemeester inmiddels al in de ijskast is beland.”

Daar is toch een commissie voor benoemd?

“Dat bedoel ik, dat is de Nederlandse manier om iets in de ijskast te zetten. Bedenk daarnaast ook eens de problemen die zich voor minister Borst opstapelden, op haar eigen ministerie maar ook als gevolg van de Bijlmerenquôte. Minister Apotheker van Landbouw? Alleen maar

“D66 heeft welbewust de zaak op scherp gezet.”

dat de stemming over het referendum wel de aanleiding, maar niet de oorzaak van de crisis is. D66 heeft welbewust de zaak op scherp gezet. Dan moet er iets meer aan de hand zijn. Men wist dat er potentiële tegenstemmers bij de VVD waren en heeft toch dat risico genomen. Daar zit dus meer achter. Op het Binnenhof ging al langer het verhaal dat er binnen D66 een groeiende groep was die twijfels had bij voortgezette kabinetsdeelname. Ik kan me dat ook wel voorstellen. We hadden het nu over het referendum, maar vergeet niet dat ook het voorstel van de gekozen

voortgezette varkensellende. En minister Van Boxtel die van Peper de ruimte niet krijgt op Binnenlandse Zaken. Neem daarbij de slechter wordende peilingen, en zie, je hebt een handvol redenen voor D66 om zich ongelukkig te voelen met dit kabinet.”

D66 had dus beter helemaal niet aan dit kabinet kunnen deelnemen?

“Achteraf is die vraag natuurlijk makkelijk met ‘ja’ te beantwoorden, maar vergeet niet dat de inzet van de vorige verkiezingen nadrukkelijk de voortzetting

van Paars was. Dat Paars vier jaar lang alleen maar rozegeur en maneschijn had gekend. Ik denk dat geen van de drie partijen had verwacht dat het vervolg zo zou tegenvallen. Het ontbreken van een motto was wat dat betreft een veeg voorteken."

Paars II zielloos

U heeft in dat verband het kabinet 'ziel-loos' genoemd, wat bedoelde u daarmee?

"Wanneer je dit kabinet vergelijkt met het vorige dan moeten vriend en vijand erkennen dat er een groot verschil is. Het vorig kabinet was veel meer een team met een gezamenlijk streven. Kok 2 is veeleer een kabinet van 14 afzonderlijke departementen. Je ziet dat bijvoorbeeld goed terug bij de discussie over de ruimtelijke inrichting van Nederland. De nota daarover had een samenwerkingsproject moeten worden van Verkeer en Waterstaat, VROM, Landbouw en Economische Zaken, maar dat streven is jammerlijk mislukt. Wat bijvoorbeeld te denken van de discussie over Schiphol en de aanvragen tussen Spronk en Netelenbos.

Ook in de Kamer was het meer touwtrekken, dan gezamenlijk optrekken. Neem de discussie over de WAO of die over de asielzoekers, iedereen zal zich nog de felle debatten tussen PvdA en VVD herinneren. Begrijp me goed, iedereen mag opkomen voor zijn eigen standpunt, maar het effect ervan mag niet zijn dat de belangrijkste vragen van de samenleving niet van een antwoord worden voorzien. Neem bijvoorbeeld ook de discussie over arbeid en zorg. Als CDA hebben wij daarover in de Tweede Kamercampagne al een voorstel ingediend. Dit kabinet kwam met een eigen staatssecretaris voor dit onderwerp, maar nog steeds ligt er geen voorstel in de Kamer. Wij hebben ook een eigen armoedeplan ontwikkeld, een voorstel ingediend over preventief fouilleren en we zijn druk bezig met een nieuwe systematiek voor de zorgfinanciering: allemaal onderwerpen waar van het kabinet veel mocht worden verwacht, maar waar weinig tot geen resultaat is geboekt.

Kortom, er is ook wel degelijk een inhoudelijke reden om de resultaten van dit kabinet aan de kiezer voor te leggen."

U vindt dus niet dat het mandaat van de kiezer een lijmpoging en eventueel een kabinet van alleen PvdA en VVD toestaat?

"Nee, ik heb al gesproken over de duidelijke inzet in de verkiezingen voor de voortzetting van Paars. Dat is op zich al een reden om niet zomaar met twee par-

Jaap de Hoop Scheffer tijdens het debat over de kabinetscrisis.

(foto: Dirk Hol)

tijen verder te gaan. Maar ik vind het ook te makkelijk om te veronderstellen dat de mening van de kiezer onveranderd is gebleven door de crisis. Ik weet niet hoe het u vergaat, maar de meeste mensen die ik spreek hebben een duidelijke mening over de crisis en het ontstaan ervan. Dat kan dus best leiden tot een verschuiving in de kiezersgunst."

Verkiezingen en coalitiekeuze

U verwacht goede resultaten voor het CDA?

"Ook het CDA zal het eerst moeten verdienen. Ik verzet mij tegen de gedachte dat het met eventuele verkiezingen voor het CDA wel weer 'kat in het bakkie' zou zijn. Er wordt te makkelijk gedacht dat het CDA automatisch wel weer zal gaan regeren. Dat hangt echter voor een belangrijk deel met het resultaat samen. Het is ook helemaal niet uitgesloten dat na de verkiezing de PvdA en de VVD toch gewoon weer verder gaan."

Maar stel dat de mogelijkheid zich wel voordoet, wat vindt u dan van de suggestie dat het CDA moet kiezen voor een combinatie met de PvdA en GroenLinks?

"Ik verbaas mij over het gemak waarmee er gedacht wordt over het kunnen gaan regeren van GroenLinks. Vergeet niet dat het feit dat GroenLinks in veel Gedeputeerde Staten niet is opgenomen niet betekent dat niemand hen wilde, maar omdat er vaak geen compromissen konden worden gesloten. De inhoudelijke vragen liggen dan ook met name op het terrein van GroenLinks. Wat wil men met de hypothekrente, met Schiphol, met de sociale zekerheid etc. Vooralsnog zie ik alleen

maar grote inhoudelijke verschillen met GroenLinks. Verder herhaal ik, het heeft voor het CDA helemaal geen zin om te speculeren over coalities. Als er verkiezingen komen dan moet het eerst verdiend worden."

Terug dan naar de actualiteit, hoe groot acht u de kans van slagen voor de lijmpoging?

"Ik kan het me haast niet voorstellen dat Thom de Graaf zou kunnen verkopen dat hij een dergelijke bocht maakt. Hij heeft zo hoog ingezet dat hij moeilijk meer terug kan. Het lijkt me een echt prisoners-dilemma: geen van beide keuzen biedt hem zekerheid over de uitkomst. Niet lijmen lijkt me echter zijn eigen geloofwaardigheid het beste te dienen. Vervolgens is het niet uitgesloten dat er een poging komt dat PvdA en VVD samen verder gaan. Tot op heden heeft Melkert aangegeven daar weinig in te zien, maar binnen die partij begint er het nodige te schuiven. Neem Adelmund en Van Thijn, maar ik denk eerlijk gezegd dat Kok er ook wel iets in ziet. Het belooft voor het beleid echter weinig goeds als ik op de afgelopen maanden afga. Het zal in ieder geval een mooie periode voor de oppositie worden. Ik denk dat Melkert zich dat ook beseft."

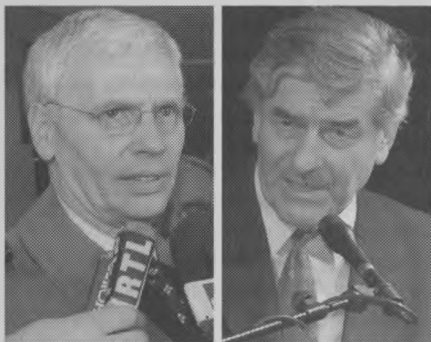
Dus eindelijk zal toch het CDA-advies worden opgevolgd: verkiezingen?

"Vroeg of laat zeker, maar niet omdat het ons advies is - anderen hebben dat ook geadviseerd - het gaat erom dat de kiezer er recht op heeft."

Kom zaterdag 5 juni naar de Partijraad in Enschede

De Partijraad begint om 14.30 uur met het huishoudelijk deel (met onder meer vaststelling rekeningen, jaarverslagen en besluitvorming over een aantal vacatures). In dit deel wordt ook de uitslag van de stemming verkiezing nieuwe eerste vice voorzitter bekendgemaakt. Zoals bekend zijn Connie Kerkhof-Mos en Marja van Bijsterveldt-Vliegthart beide kandidaat voor deze functie. (zie pagina 22) Tevens wordt afscheid genomen van vice voorzitter Tineke Lodders-Elfferich, de vertrekkende Eerste Kamerleden en teruggetreden partijbestuursleden.

Tijdens het politiek deel volgen toespraken van partijvoorzitter Van Rij en fractievoorzitter De Hoop Scheffer, is er een discussie over actueel politiek beleid waaronder Kosovo en wordt er gerapporteerd uit de discussie over Veiligheid die eerder die dag heeft plaatsgevonden. Daarna is er tussen 17.00 uur en 18.30 uur een mini-symposium 'Sterk in de regio, thuis in Europa'. Hierin komen de vier campagnethema's aan de orde: een veilig, sociaal, solide en democratisch Europa. Oud-premier Ruud Lubbers en EU-Commissaris Van den Broek leveren een actieve bijdrage aan dit symposium. Lijsttrekker Hanja Maij-Weggen sluit dit gedeelte van de Partijraad af.

Van de Broek en Lubbers.

(foto Van de Broek: ANP, foto Lubbers: Dirk Hol)

Op zaterdag 5 juni vindt in de Twentse Schouwburg (Langestraat 49) te Enschede de Partijraad plaats. De Partijraad kent een gevarieerd programma met als hoofdonderdelen de toespraken van partijvoorzitter Van Rij en fractievoorzitter De Hoop Scheffer en de discussie over actueel politiek beleid en over veiligheid. Vanzelfsprekend wordt vijf dagen voor de Europese verkiezingen veel aandacht besteed aan Europa. Vanaf 17.00 uur is er een mini-symposium met de werktitel 'Sterk in de regio, thuis in Europa.' Lijsttrekker Hanja Maij-Weggen houdt de slottoespraak.

Na 18.30 uur is er een maaltijd waarbij tevens de gelegenheid wordt geboden afscheid te nemen van vice voorzitter Lodders-Elfferich.

Voor de enigszins ongebruikelijke tijdstippen is gekozen om CDA-ers die willen canvassen voor de Europese verkiezingen in de gelegenheid te stellen een belangrijk deel van de dag en in ieder geval het laatste deel over Europa bij te wonen. In het

kader van de Europese verkiezingen is er ook voor gekozen de Partijraad in een Europees regiogebied te organiseren.

Aanmelding

Deelname aan de partijraad kost f 15,-, (excl. maaltijd) of f 35,- (incl. maaltijd). U kunt zich aanmelden bij het CDA-partijbureau, Marjolijn Knol, tel. 070-3424812.

Ook op partijraad aandacht voor veiligheidsdebat

Het CDA voert sinds enige maanden een maatschappelijk debat over veiligheidsontwikkeling, het preventieve spoor van veiligheid. Momenteel wordt in veel CDA-afdelingen aan de hand van de veiligheidsnotitie 'Samen Nederland veiliger maken' volop gediscussieerd over het onderwerp. De eerste uitkomsten van die gesprekken alsmede de resultaten van de drie regionale debatten die onlangs aan het onderwerp zijn gewijd, komen aan de orde op de Partijraad van 5 juni a.s.

In het plenaire middagedeelte zullen partijvoorzitter Marnix van Rij en Tweede Kamerlid Theo Rietkerk nadrukkelijk ingaan op het debat.

Tevens zal er een speciaal voorprogramma zijn dat begint om 13.00 uur en duurt tot 14.15 uur. Onder leiding van Theo Rietkerk zal op basis van 'Samen Nederland veiliger maken' met een aantal deskundigen uit politiek, wetenschap en maatschappelijk middenveld en met

belangstellenden van gedachten worden gewisseld over het onderwerp opvoeding en veiligheidsontwikkeling. Onder de deskundigen zijn de heer drs. H.J. Kaiser, burgemeester van Roermond en vice-voorzitter van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling; de heer J. Wilzing, korpschef van de regiopolitie IJsselland en de heer P. Cuyvers van de Nederlandse Gezinsraad.

Het CDA Jaar van de Veiligheid gaat na de Voorjaarspartijraad verder. Zo zal het zomernummer van Christen Democratische Verkenningen van 1999 geheel in het teken staan van veiligheidsontwikkeling en zal een speciale commissie zich gaan buigen over beleidsvoorstellen met als bedoeling dat de Najaarspartijraad daarover standpunten inneemt. Voor het voorprogramma van de Voorjaarspartijraad kunt u zich telefonisch opgeven bij het CDA-Partijbureau (070-3424812).

Het CDA en Europa

Over ruim een week is het zover: Nederland gaat op 10 juni naar de stembus om een nieuw Europees Parlement te kiezen. De opkomst bij de vorige verkiezingen in 1994 was in ons land zeer laag: slechts 35%. Op de politici en de overige campagnevoerders rust de belangrijke taak de kiezers duidelijk te maken dat een stem voor Europa er toe doet. Wie naar de onderwerpen kijkt waar men in Brussel over beslist kan maar één conclusie trekken: de invloed die 'Europa' op ons dagelijks leven uitoefent verplicht ons - via onze stem - invloed uit te oefenen op de besluitvorming in Brussel en Straatsburg.

Hoofdthema's

De CDA-campagne ging vorige week in een bomvolle zaal in Groningen enthousiast van start. Het CDA voert de Euro-campagne met drie hoofdthema's: een veilig; een sociaal en solide, en een democratisch en fraudevrij Europa. Stuk voor stuk thema's die de kiezers direct raken.

Een veilig Europa, zowel binnen de grenzen van de EU als daarbuiten. Dat betekent een Europese defensiepolitiek. De Kosovo-crisis bewijst eens te meer de noodzaak daarvan. Interne veiligheid vergt een betere samenwerking van politie en justitie en afstemming van methoden om grensoverschrijdende criminaliteit beter aan te pakken.

Een sociaal Europa omdat Europa meer is dan een markt en een munt. Dat onderscheidt ons van de Europese liberalen. Het CDA zet in op Europees werkgelegenheidsbeleid en een betere afstemming van nationale regelingen voor de sociale zekerheid. Een solide Europa omdat kiezers willen dat er verantwoordelijk wordt omgegaan met de financiële middelen van de EU. De financiering van de Unie moet gebaseerd zijn op een goede balans tussen onderlinge solidariteit, redelijkheid en efficiency, zowel voor de inkomsten als de uitgaven.

Een democratisch en fraudevrij Europa; het democratisch gat moet verder worden gedicht - het Europees Parlement moet meer te zeggen krijgen en individuele Commissarissen naar huis kunnen sturen

Marnix van Rij

(foto: Dirk Hol)

- en de nieuwe Commissie onder leiding van de christen-democraat Prodi moet de fraude verder uitbannen.

Regionale herkenbaarheid

Deze thema's worden momenteel sterk gemotiveerd uitgedragen door onze Euro-parlementsleden en Euro-kandidaten die sterk in de regio's verankerd zijn. Onder het CDA-motto 'Sterk in regio, thuis in Europa' voeren zij enthousiast campagne, daarbij ondersteund door die duizenden vrijwilligers die bijeenkomsten organiseren, folders uitdelen, affiches plakken etc. Regionaal herkenbare kandidaten die aantonen dat in dat 'grote' Europa anno 1999 de betekenis van de regio eerder toe- dan afneemt. Mensen hebben in een steeds complexer en grootschaliger wereld behoefte aan een eigen plek, waar zij zich thuis voelen en weten. Het 'Europa van de regio's' wordt in groeiende mate een feit.

Dat een regionaal gerichte campagne met een sterk coördinerende rol voor het landelijk campagne-team succesvol kan zijn is eerder dit jaar bij de Statenverkiezingen

al gebleken. Het CDA werd evenals bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 1998 de grootste partij. Die zege bij de Statenverkiezingen heeft er inmiddels ook toe geleid dat het CDA in de Eerste Kamer met 20 zetels de grootste partij zal zijn.

In goede handen

Terwijl media en kiezers na de Nacht van Wiegel het paarse slagveld overzien en informateur Tjeenk Willink de brokstukken tracht te lijmen, moet de christen-democratie te midden van het partijpolitieke gewoel visie, stabiliteit en bestuurskracht uitstralen. Aan visie en bestuurlijke kwaliteit heeft het het CDA nooit ontbroken.

Europa is wat dat betreft bij christen-democraten in goede handen; dat is vanaf het begin van de Europese integratie steeds bewezen. Dat feit moeten wij in deze laatste fase van de campagne opnieuw uitdragen. Op de verkiezingsmarkten, tijdens de spreekbeurten, de grote manifestaties en tijdens de Partijraad op 5 juni in Enschede die in belangrijke mate in het teken zal staan van de Europese verkiezingen.

Ik reken op uw aanwezigheid en steun in deze laatste fase van de campagne opdat het CDA na de gemeenten, de Provinciale Staten en de Eerste Kamer straks op 10 juni opnieuw de grootste partij zal zijn.

Marnix van Rij
partijvoorzitter

Nederland is ons nationale huis, Europa is ons tweede huis

10 juni, de dag van de verkiezingen voor het Europees Parlement, nadert al snel. CD/Appel vroeg CDA-lijsttrekker Hanja Maij-Weggen de belangrijkste thema's in de campagne nog eens op een rijtje te zetten.

De CDA-campagne voor de Europese verkiezingen zit in haar laatste fase. Hoe is het tot nog toe gegaan?

“Wel, er is al heel wat werk verzet. Voor de Pinksteren lag het accent bij ons op de campagne in de regio's. Alle kandidaten zijn de provincies ingegaan met werkbezoeken, spreekbeurten, contacten met de regionale media etc. Dat heeft geloof ik heel goed gewerkt. In alle provincies ben ik, naast de landelijke affiches, ook heel wat posters van onze regionale kandidaten tegengekomen. Dat past heel goed bij het CDA. In de regio's zijn we immers het sterkste. Na Pinksteren is het accent meer komen te liggen op de landelijke campagne en de landelijke manifestaties, waarbij we ondersteuning krijgen van de partijvoorzitter Marnix van Rij, de Tweede Kamerfractie met Jaap de Hoop Scheffer en zijn collega's en de Eerste Kamerfractie met Hannie van Leeuwen. De recente crisis in Den Haag maakt die nationale ondersteuning extra belangrijk. Toch proberen we de Europese thema's voorop te zetten. Het gaat immers om Europese verkiezingen en om de samenstelling van het Europees Parlement. Bovendien hebben we een goed Europees verhaal. Daarvan willen we onze kiezers overtuigen.”

De CDA-slogan voor de Europese verkiezingen is 'Sterk in de regio, thuis in Europa'. Waarom is gekozen voor deze slogan?

“De zin 'sterk in de regio' heeft betrekking op ons CDA en op het Europees beleid. Het CDA is immers sterk in de regio en in onze provincies vindt ook heel wat Europees beleid plaats. De Europese structuurfondsen zorgen voor heel wat ondersteuning voor de regionale economie en de regionale werkgelegenheid in diverse provincies. Juist de CDA-Europarlementariërs hebben zich samen met de provinciebestuurders dus heel sterk in-

gezet voor een goed aandeel uit de Europese structuurfondsen. Dat heeft versterkend gewerkt op het noorden, oosten en zuiden van ons land. Het CDA is dus extra aanwezig in de regio als het gaat om Europa. De term 'thuis in Europa' geeft aan dat de christen-democratische politieke familie zich altijd heeft ingezet voor de Europese samenwerking over de grenzen heen. Natuurlijk hechten we ook sterk aan onze nationale staat maar veel problemen kunnen niet meer op nationaal niveau worden opgelost. Dat was in het verleden al zo en dat is nu nog meer het geval. Daarvoor is die Europese samenwerking meer nodig dan ooit. Voor christen-democraten is dat geen nieuw beleid, het is de voortzetting van een lange positieve

Wat de veiligheid betreft gaat het om twee beleidsgebieden. De externe en interne veiligheid. Voor de externe veiligheid pleitten wij al jaren voor een Europese defensiepolitiek naast het Europese buitenlands beleid. En de problemen op de Balkan, waar de Verenigde Staten weer eens het voortouw heeft genomen, maken eens te meer duidelijk dat er dringend behoefte is aan een Europese tak in de NAVO.

Wat de interne veiligheid betreft pleiten we vooral voor meer samenwerking op het gebied van justitie en politie om de internationale grensoverschrijdende criminaliteit beter te bestrijden. Procedures voor opsporing en aanhouding moeten beter op elkaar worden afgestemd evenals

“Na vierhonderd jaar oorlog is het nu al bijna 50 jaar vrede tussen de landen van de Europese Unie. Dat willen we in heel Europa bereiken.”

traditie. Ik zeg vaak 'Nederland is ons nationale huis, Europa is ons tweede huis'.”

Prioriteiten

Met welke thema's gaat het CDA naar de kiezers en wat betekenen die thema's voor ons land?

“Wij kiezen voor drie a vier centrale thema's. Wij willen meer aandacht in Europa voor veiligheid, wij willen een socialer en duurzamer Europa en wij willen een echt democratisch Europa met een fraudevrije bureaucratie.

de wijze waarop wordt omgegaan met verdachten zonder identificatiepapieren. Verder moet men via computersystemen elkaar ook grensoverschrijdend sneller kunnen informeren. Europol kan daarbij een belangrijke rol spelen maar Europol moet dan wel worden versterkt en door het Europees Parlement worden gecontroleerd.

Met een socialer Europa willen we vooral tot uitdrukking brengen dat Europa bij ons niet af is met een open interne markt

Hanja Maij-Weggen: "Wij willen meer aandacht in Europa voor veiligheid, wij willen een socialer en duurzamer Europa en wij willen een echt democratisch Europa met een fraudevrije bureaucratie."

(foto: Dirk Hol)

en een munt. De Europese Unie moet zich ook inzetten voor werkgelegenheid, voor een beleid voor vluchtelingen en asielzoekers, voor goede Europees afgestemde basisregelingen voor de sociale zekerheid en als het gaat om duurzaamheid voor een goed Europees milieubeleid en een goed Europees beleid voor de bescherming van dieren, ook in de landbouw en veeteelt."

Waarom komt het Europese vluchtelingen- en asielzoekersbeleid niet van de grond?

"Dat is bepaald niet te wijten aan het Europees Parlement of aan onze EVP/CDA-fractie. Wij vinden dat de opvang van vluchtelingen en asielzoekers zo eerlijk mogelijk moeten worden verdeeld over de lidstaten en dat procedures en opvangfaciliteit en overal dezelfde moeten zijn. Duitsland vangt op dit moment meer Kosovo-vluchtelingen op dan alle andere EU-landen samen. Ook de Nederlandse inspanning op dit gebied is nogal mager. Dat getuigt niet van solidariteit."

En de andere prioriteiten?

"Onze derde prioriteit is de dringende wens voor meer democratie en transparantie in de Europese Unie. Het Europees Parlement heeft nu al het laatste woord over ca. 80% van de Europese wetgeving en de begroting. Dat is al een enorme vooruitgang met het verleden maar het moet zo snel mogelijk 100% worden en dat voordat de tien landen uit Centraal- en Oost-Europa toetreden."

"En tenslotte willen we een fraudevrij Europa met een eerlijke, transparante bureaucratie. We hebben er vertrouwen in dat de nieuwe Europese Commissievoorzitter Prodi daar alle aandacht aan zal schenken. Prodi heeft de Italiaanse bureaucratie ook schoongeveegd, dus hij zal Brussel ook wel aan kunnen."

"Voor christen-democraten is Europese samenwerking geen nieuw beleid, het is de voortzetting van een lange positieve traditie."

Verkeerde beeldvorming in media

Hoe zit het toch met dat statuut van de leden. Veel media maakte de CDA-delegatie verwijten op dit vlak. Dat was niet terecht, zo blijkt inmiddels?

"Nee, dat was echt een hele verkeerde beeldvorming. De CDA-delegatie heeft voor het Statuut gestemd zoals het Parlement dat had voorgesteld met een éénvormig salaris (ter hoogte van het salaris van Tweede Kamerleden) en een sterk versoberd vergoedingensysteem. Het tegenvoorstel van de Europese Ministerraad bevatte juist niet dat éénvormige salaris, maar is ook niet officieel ingediend in het Europees Parlement vanwege de kritiek daarop. Het is dus ook niet in stemming gebracht. De CDA-delegatie heeft overi-

gens al jaren lang strikte afspraken over de omgang met het vergoedingensysteem. De code die nu door alle Nederlandse EP-leden is getekend is dus voor ons een voortzetting van de praktijk die voor ons al jarenlang geldt. We waren wel behoorlijk aangeslagen door de onterechte kritiek in onze richting, maar gelukkig hebben veel media de berichtgeving gecorrigeerd."

Vrede, veiligheid, sociaal beleid, duurzaamheid en een democratisch en fraudevrij Europa: willen alle partijen dat niet?

"Ik denk dat veel partijen dat willen maar toch zijn er belangrijke verschillen tussen ons en onder andere de PvdA en de VVD. Het verschil tussen ons en de PvdA is ook in Europa bijna klassiek. De socialisten willen altijd de bureaucratie vergroten om iets te bereiken, terwijl wij het maatschappelijk middenveld en de burgers veel meer verantwoordelijkheid willen geven ook op Europees niveau. Niet voor niets werken landbouworganisaties, sociale partners, ouderen en gehandicaptenorganisaties en de milieubeweging op Europees niveau goed samen. Die samenwerking willen wij volop steunen ook om Europees beleid uit te voeren. De verschillen met de liberalen zijn nog veel groter. De liberalen vinden dat Europa af is met een markt en een munt. Wij

vinden dat Europa veel meer is dan geld alleen. De Europese Unie is ook een defensie- en veiligheidsgemeenschap, een sociale en solidaire eenheid en bovenal een waardengemeenschap waar aspecten als mensenrechten, democratie en recht van minderheden worden verdedigd. Vooral dat laatste is voor ons christen-democraten zeer essentieel. De Kosovo-crisis leert ons waar nationalisme en eigenbelang ons brengen. Wij willen samenwerken in Europa, waar dat nodig en mogelijk is. Na vierhonderd jaar oorlog is het nu al bijna 50 jaar vrede tussen de landen van de Europese Unie. Dat willen we in heel Europa bereiken."

Actuele publicaties over Europa

Democratisch Europa?

Vijf specialisten, waaronder Erik Jurgens en Cees van der Eijk, behandelen in dit boekje vragen als: hoe ontwikkelt de rol van het Europees Parlement zich? Op welke manier zou de Tweede Kamer de besluitvorming door minister in de EU moeten controleren? Hoe kan de rol van de kiezers op het Europees beleid vergroot worden? Inleiding en slotwoord van oud-premier Ruud Lubbers.

86 pag.; ISBN 90 6473 369 4; prijs f 17,50

Sociaal Europa?

Wat kan de Europese Unie bijdragen aan de oplossing van de sociale problemen in de lidstaten. Is een actief Europees sociaal beleid mogelijk? Wat hebben burgers daarvan te verwachten? In afzonderlijke hoofdstukken wordt ingegaan op sociale zekerheid, werkgelegenheid en bescherming van werknemers. Bijdragen van W. Albeda, K Groenveld en J. Bussemaker.

117 pag.; ISBN 90 6473 370 8; prijs f 17,50

Verkrijgbaar via de boekhandel of rechtstreeks bij het:

INSTITUUT VOOR PUBLIEK EN POLITIEK,
PRINSENGRACHT 911-915,
1017 KD AMSTERDAM.
TELEFOON 020-5217600.

MEER INFORMATIE OP INTERNET: WWW.PUBLIEK-POLITIEK.NL

HIERBIJ BESTEL IK:

- DEMOCRATISCH EUROPA. PRIJS f 17,50
 SOCIAAL EUROPA. PRIJS f 17,50

NAAM: M/V

ADRES:

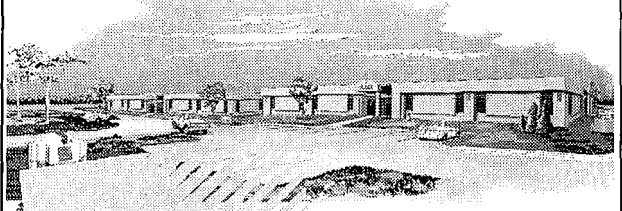
POSTCODE/PLAATS:

OPSTUREN NAAR:

INSTITUUT VOOR PUBLIEK EN POLITIEK,
ANTWOORDNUMMER 10455, 1000 RA AMSTERDAM

BON

AIRPORT TECH CENTER

AMERIKAANS VASTGOEDFONDS
EENHOORN 36TH STREET CV
(commanditaire vennootschap naar Nederlands recht)

PLAATSING VAN MAXIMAAL US\$3.712.500
IN 150 PARTICIPATIES VAN US\$24.750
exclusief 2% plaatsingskosten

GEMIDDELD RENDEMENT* PER JAAR: (GEPROJECTEERD)
DIRECT: 11,3% TOTAAL: 16,3%
(na belastingen)

Voor meer informatie:

In de VS:
Eenhoorn, LLC
2610 Horizon Drive, Ste C,
Grand Rapids, MI 49546 USA
Tel. (1)-616-530-5500
Fax (1)-616-530-4600
E-Mail pcheule@Eenhoorn.com

In Nederland:
WaardeVastGoed Holland BV
Keizersweg 99
2201 CX Noordwijk
Tel: 071-3622588
Fax: 071-3622587
(www.wvgh.nl)

ADVISEURS

Ernst & Young ♦ Pels Rijken & Drooglever Fortuijn ♦ Beene & Garter LLP
♦ Varnum Riddering, Schmidt & Howlett

Bij de Nederlandsche Bank is een vergunning aangevraagd op grond van de Wet toezicht beleggingsinstellingen.
*De waarde van uw belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst.

ONGEWENST ZWANGER...
WAT NU?

VOOR HULP AAN MOEDER EN KIND
BEL 0800-0730 (DAG EN NACHT
BEZIGBAAR)

VERENIGING TER BESCHERMING VAN HET ONGEBOREN KIND VBOK

KOSTBAAR

Meld u als lid/donateur
via telefoonnummer
(033) 463 82 12
of stort uw gift
op postbank 2585780.

keurmerk voor verantwoorde
fondsenwerving en -besteding

Landelijk dienstcentrum
Arnhemseweg 23, Postbus 559,
3800 AN Amersfoort

Droomvakantie in 't bergstadje Bad Bentheim

Dat kan in het gezellige familiehotel Grossfeld in het schilderachtige kuuroord Bad Bentheim, 10 km over de grens bij Oldenzaal (NL). U logeert in gerieflijke kamers met ligbad, toilet, KTV, telefoon en minibar. Zwembad (30°), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.

Luxe arrangementen: 4-daags (3n.) DM 285,- p.p.

6-daags (5n.) DM 440,- p.p.

Halfpension: elke dag gevarieerd
ontbijtbuffet en culinair diner.

Hotel Grossfeld
Bad Bentheim - Duitsland

Tevens aantrekkelijke weekend-
en meerdaagsarrangementen.
Vraag de gratis brochure aan!

Bel (053) 435 3246 (NL) / 0049 5922 828 (D) of fax 0049 5922 4349 (D)

Tineke Lodders verruilt vice voorzitterschap voor Eerste Kamerlidmaatschap

Op de Partijraad van 5 juni aanstaande neemt ze afscheid als vice-voorzitter van het partij-bestuur. Haar bestuurlijke werkzaamheden voor het CDA verruilt ze voor de Eerste Kamerfractie. In 1992 werd ze vice-voorzitter, in het politieke rampjaar 1994 zelfs even voorzitter. Appèl kijkt met Lodders terug op de voorbije periode.

Lodders: "Volgens de statuten mag ik maximaal twee termijnen aanblijven en die zijn in juni, op een paar maanden na, voorbij. Ik heb het dan ook lang genoeg gedaan; het is gewoon tijd om wat anders te gaan doen. Het aardige is dat ik in de gelegenheid ben geweest om bestuurlijke en politieke activiteiten op lokaal én landelijk niveau te bedrijven." Ze had in 1998 het CDA-lijsttrekkerschap op zich kunnen nemen, maar daarover houdt zij zich op de vlakke. Lodders: "Ik heb steeds gezegd niet beschikbaar te zijn voor een fulltime politieke functie. Ik doe ook graag andere dingen ernaast en die zouden bij een fulltime functie uitgesloten zijn. Bovendien, als ik ambities had voor een fulltime functie, was ik al eerder in de gelegenheid geweest om daar werk van te maken. En dat heb ik niet gedaan."

Hoogte- en dieptepunten

Lodders was vice-voorzitter in een periode dat het met het CDA lange tijd bergafwaarts ging. Als één van de hoogtepunten noemt ze de goede ontvangst van

het rapport "Nieuwe wegen, vaste waarden". Lodders maakte deel uit van het Strategisch Beraad dat het rapport opstelde. "Het was een hoogtepunt na het dieptepunt van de verkiezingen van '94." Daarnaast heeft ze goede herinneringen aan de programcommissie van 1998 waarvan ze voorzitter was. Het dieptepunt was de periode rond de verkiezingen van 1994. "Eerst verloren we fors bij de gemeenteraadsverkiezingen, toen stapte partijvoorzitter Wim van Velzen op na de AOW-kwestie en daarna verloren we ook nog twintig zetels bij de Tweede Kamerverkiezingen."

Na het vertrek van Lubbers had Lodders te maken met drie politiek leiders van het CDA: Brinkman, Heerma en de huidige fractievoorzitter De Hoop Scheffer. Van nabij maakte ze de politieke val van de eerste twee mee: "Na afloop van de formatie heeft Brinkman de conclusie ge-

trokken dat het beter zou zijn op te stappen. Daarna kwam Heerma en die heeft het natuurlijk ook heel moeilijk gehad, gelet op wat er allemaal voor problemen in het CDA speelden; natuurlijk, ook in eigen kring had hij de nodige tegenstand te verduren. Heerma heeft bij zijn aantreden als fractievoorzitter in 1994 duidelijk aangegeven dat dit wat hem betreft niet automatisch hoefde te leiden tot het lijsttrekkerschap van het CDA. Dat heeft hij later nadrukkelijk herhaald toen de 'Commissie van vier' op zoek ging naar die lijsttrekker. Toen de keuze op De Hoop Scheffer viel heeft Heerma het standpunt ingenomen dat hij ook het fractievoorzitterschap aan De Hoop Scheffer moest overdragen en hij zelf uit de fractie moest stappen".

Kabinetscrisis

Wat is volgens u de oorzaak van de huidige kabinetscrisis?

"Gebrek aan cohesie in het kabinet. Kennelijk is er onvoldoende balans in de krachtsverhoudingen binnen de coalitie waardoor D66 het verlies van het correctief referendum door de tegenstem van VVD-senator Wiegel, zo hoog wenste op te nemen. Als de lijmpoging zou slagen, ben ik zeer benieuwd naar de winst- en verliesrekening!"

Is het CDA klaar om te regeren als dat nodig zou zijn? Is de partij voldoende op orde?

"Een serieuze partij als het CDA moet altijd klaar staan en klaar zijn om te regeren wanneer die mogelijkheid zich voordoet. En dus zijn wij dat. Wij hebben nog altijd veel politieke en bestuurlijke kwaliteit in onze partij. Geen probleem dus."

Tineke Lodders

(foto: Dirk Hol)

Meer geld nodig voor bestrijding doping in sport

Het rijk moet de komende jaren veel meer geld uittrekken voor de bestrijding van doping in de sport. De CDA-fractie vindt dat dit budget de komende jaren met enkele miljoenen moet worden verhoogd. Sportwoordvoerder Joop Atsma vindt zelfs dat het budget twee tot drie maal zo hoog moet. Het kabinet heeft tot 2002 ruim 1,6 miljoen gulden uitgetrokken voor dopingbestrijding.

Joop Atsma: "Dat is te weinig. Dopinggebruik komt voor in de topsport maar ook in de 'breedtesport', dat wil zeggen de

Joop Atsma

(foto: Dirk Hol)

gewone sportbeoefening. Het is algemeen bekend dat de gezondheidsrisico's groot zijn. Daarnaast gelden ook ethische bezwaren die aangevoerd kunnen worden. Het gebruik van doping in de breedtesport, op sportscholen en fitnesscentra is groot. Daar moet veel meer aandacht voor komen", aldus Atsma.

Het CDA-Kamerlid stelt daarom voor om van het extra geld dat het kabinet de komende jaren vrijmaakt voor de topsport, jaarlijks enkele miljoenen beschikbaar te stellen voor de aanpak van het dopingprobleem. "Daardoor ontstaat de mogelijkheid het aantal controles fors op te voeren. Ook moet - samen met de sport en het onderwijs- meer gedaan worden aan de voorlichting over de risico's van dopinggebruik." Atsma wijst in dit verband op recent onderzoek waaruit blijkt dat in het illegale circuit jaarlijks voor honderden miljoenen aan medicijnen en dopingmiddelen wordt omgezet. Hij vindt dat niet alleen handelaren, maar iedereen die aanzet tot het gebruik van doping hard

Geen Europese loonmaatregel, maar Euro-SER gewenst

Het CDA is blij dat de meeste Europese landen het Nederlandse voorstel om een twintigste richtsnoer aan het Europese werkgelegenheidspact toe te voegen van de baan is. Het door minister Klaas de Vries ontwikkelde voorstel hield in dat de EU-lidstaten gezamenlijke afspraken zouden moeten maken over de loonstijgingen en elkaar hierop kunnen aanspreken. Volgens CDA-Kamerlid Gerda Verburg is dit een rol die bij uitstek door sociale partners zou moeten worden vervuld." Met dit richtsnoer dat uit de koker van het Nederlandse kabinet afkomstig was, zou de overheidsinvloed zijn versterkt. Het is leuk en aardig zolang het economisch goed gaat. Maar in slechtere tijden dreigde een van bovenaf opgelegde loonmaat-

regel. Het Nederlandse poldermodel zou in dat geval dictaten van bovenaf opgelegd krijgen. Het zou ook het koppelingsmechanisme tussen lonen en uitkeringen onder druk zetten. Kortom, ontwikkelingen en dreigingen die absoluut ongewenst zijn. Gelukkig is dit alles nu van de baan". Volgens Verburg behoort de eerste verantwoordelijkheid voor loonontwikkeling te blijven liggen bij de sociale partners. "Natuurlijk is het wel nodig dat er binnen Europa meer sociale dialoog komt. Het zou aanbeveling verdienen om op Europees niveau een Sociaal Economische Raad in het leven te roepen. Het is een toekomst die nog ver weg ligt, maar wel een kant die we uiteindelijk op moeten", aldus Verburg.

moeten worden aangepakt. Voorts pleit hij voor het (opnieuw) realiseren van een nationaal dopinglaboratorium met een accreditatie van het Internationaal Olympisch Comité. Atsma wil ook dat de overheid stimuleert dat topsporters frequent aan gezondheidscontroles worden onderworpen.

Ter Apel dreigt fiasco te worden

"Het vertrekcentrum Ter Apel functioneert onvoldoende. Slechts 20% van de te verwijderen asielzoekers verlaat daadwerkelijk Nederland. Meer dan de helft wordt onverrichterzake teruggestuurd naar de reguliere opvang. Er dreigt dus een fiasco". Dat zegt CDA-Kamerlid Joop Wijn in reactie op het uitgelekte jaarverslag van het Vertrekcentrum Ter Apel over 1998. Wijn zal staatssecretaris Cohen om opheldering vragen. Hij wil weten wat Cohen concreet gaat doen om de resultaten van Ter Apel te verbeteren. "In Ter Apel worden uitgebreide en dure cursussen gegeven ter voorbereiding op de terugkeer. Blijkbaar heeft dat geen effect. Ik wil weten of de kosten dan nog wel in verhouding staan tot het bereikte resultaat." Ter Apel is het sluitstuk van het uitzettingsbeleid. Van alle mensen die te horen krijgen dat ze naar het vertrekcentrum moeten, komt slechts een fractie daadwerkelijk in Ter Apel aan. Wijn: "Ze worden vanuit het asielzoekerscentrum zonder begeleiding op de trein gezet. Het merendeel, zo'n 80%, verdwijnt met onbekende bestemming. Daarom pleit ik voor begeleid vervoer naar Ter Apel. Het is voor een zorgvuldig asielbeleid van groot belang dat er een consequent en effectief uitzettingsbeleid is. Cohen zal ook op dit onderdeel van zijn beleid daadkracht moeten ontwikkelen", aldus Joop Wijn.

CDA wil actieplan voor leraar- en arbeidsmarktproblematiek

CDA-Kamerlid Maria van der Hoeven vindt de nota-Maatwerk voor Morgen (over de leraar en de arbeidsmarktproblematiek) meer een werkagenda dan een beleidsvisie.

Dat kan voordelen hebben omdat zo al werkende zaken in overleg met het veld aangepakt kunnen worden. De nadelen zijn echter dat er geen prioriteiten worden gesteld, de rol van de overheid zich be-

Maria van der Hoeven

(foto: Dirk Hol)

perkt tot stimuleren en de rol van scholen en instellingen zwaar wordt aangezet waardoor de Kamer moeilijk het beleid van de minister kan beoordelen.

'Het blijft gissen naar de doelstellingen van de minister. Hoeveel leraren denkt hij er bij te krijgen, wanneer, hoeveel dat kost en hoe dat wordt bekostigd, blijft in nevelen gehuld. Ook geeft hij niet aan wat hij aan de knellende wet- en regelgeving wil doen,' aldus het CDA-Kamerlid. Zij zal Hermans vragen met een actieplan te komen. In het overleg met de minister probeert Maria van der Hoeven medestanders te krijgen voor haar ideeën, beschreven in de CDA-nota '7x7', over de waarde van de leraar'.

Positief noemt Van der Hoeven het dat onderwijs en de personeelsvoorziening in het onderwijs nu in ieder geval hoog op de politieke agenda staan. Echter met het opzetten van een campagne om meer mensen voor het onderwijs te laten kiezen ben je er niet. Er moet meer gedaan worden om mensen in dat onderwijs te krijgen en te houden, zegt zij.

Allereerst is nodig dat het lerarenberoep weer status krijgt, net zoals vroeger het geval was. De kwaliteit van de leraar

wordt in onze samenleving ondergewaardeerd. De beloning, de carrièremogelijkheden en de arbeidsmobiliteit binnen de onderwijssector en tussen die sector en andere sectoren zijn te gering. Van der Hoeven vindt dat het extra geld binnen het regeerakkoord meer benut kan worden voor de onderwijssector. Hierbij heeft zij de ICES- en FES-gelden (extra geld van Economische Zaken uit o.a. aardgaswinning dat aangewend moet worden voor economische structuurversterking) op het oog. Herschikking van prioriteiten is dan nodig. 'Investeren in kennisinfrastructuur is ook -en juist- investeren in leraren'. In de komende jaren wil Van der Hoeven, die zelf uit het onderwijs komt en ook een herintredersbrief heeft gekregen, meer differentiatie in taken, functies en in beloning. Dit niet uit de losse pols. De basis moet zijn flexibiliteit en ruimte in geld en bevoegdheden voor de scholen. Dat betekent minder regels via het rechtspositiebesluit en meer ruimte voor verschillen. Goede competenties moeten extra beloofd worden. Voor meer flexibiliteit is deregulering van wet- en regelgeving nodig. De regels uit Zoetermeer worden nogal eens als dwingend ervaren.. De gelden voor de klassenverkleining moeten onverkort aan de scholen toekomen. En wat de inzet betreft moeten scholen vrij zijn. 'Het is absurd om alle klassen te fixeren op een bepaald aantal leerlingen. Klassenverkleining kan ook gestalte krijgen in de vorm van meer handen in de klas.'

Het CDA heeft zich uitgesproken tegen onbevoegden voor de klas maar vindt wel dat mensen met een afgeronde (vak)opleiding die een pedagogische aantekening nodig hebben daartoe een kans moeten krijgen. 'Dualisering' van opleidingen (de combinatie leren en werken) met name voor degenen die reeds in het onderwijs werkzaam zijn in andere, vaak ondersteunende functies en een verdere opleiding willen volgen, spreekt het CDA zeer aan. Op die manier bied je mensen carrièreperspectief en vis je in nieuwe vijvers.

Regio's onzichtbaar in kunstvakonderwijs

Het CDA vindt dat het belang van kunstvakonderwijs voor de eigen regio onvoldoende is terug te vinden in rapport 'Be-roep Kunstenaar'. Dat werd deze maand aangeboden door staatssecretaris Rick van der Ploeg.

Woordvoerder Marry Visser-van Doorn: "In de voorstellen tot vorming van zes clusters kunstvakopleidingen vind ik het belang daarvan voor het culturele leven in de regio onvoldoende terug. En dan wordt ten aanzien van het noordelijke cluster voor een deel van de financiering ook nog eens heel gemakkelijk gekeken naar de lokale en provinciale overheid. Dat gaat voorbij aan de verantwoordelijkheid die de landelijke overheid heeft." Tevreden is het CDA met de keuze voor een samenwerkingsproces van onderop in plaats

van oplegging vanuit de overheid. Dat geldt ook voor het duidelijk loskoppelen van de bezuinigingstaakstelling van 25 miljoen en de inhoudelijke herstructurering van het kunstvakonderwijs. Marry Visser-van Doorn: "Opvallend is wel hoe duidelijk de Projectorganisatie dit onderscheid meermalen maakt. Blijkbaar was er dus wel degelijk sprake van een dreiging. De Kamerbreed gesteunde CDA-motie en de aanhoudende druk op de staatssecretaris hebben het verbinden van die twee gelukkig weten te voorkomen." Het CDA vindt het een gemiste kans dat in het rapport niet wordt ingegaan op het regionaal belang van het kunstvakonderwijs. In de komende behandeling in de Kamer van het rapport zal zij daar nadrukkelijk aandacht voor vragen.

Oorlog in Kosovo in beslissende fase

De oorlog in Kosovo is volgens de CDA-fractie in een beslissende fase gekomen. Als de diplomatieke inspanningen niet op korte termijn tot resultaat leiden, dan zal de NAVO zich dienen te beraden op vervolgacties. Volgens CDA-woordvoerder Maxime Verhagen moet de discussie over het eventueel voeren van een grondoorlog niet uit de weg worden gegaan. De opbouw van grondtroepen nu is een duidelijk signaal aan Milosevic dat het doel voor de NAVO de terugkeer van vluchtelingen naar een veilig en autonoom Kosovo blijft.

De oorlog in Kosovo is de derde maand ingegaan en nog altijd heeft Milosevic niet ingestemd met de eisen van de internationale gemeenschap en gaan de etnische zuiveringen onverminderd voort. Wel doen de Russische gezant Tsjernomyrdin en de Finse president Athisaari pogingen om het diplomatieke overleg vlot te trekken. Uitgangspunt daarbij vormt de resolutie van de G8. Daarin wordt van Milosevic onder andere geëist het geweld tegen de Albanese Kosovaren te staken, vluchtelingen weer naar huis te laten terugkeren en een internationale vredesmacht te accepteren. Deze G8-resolutie zou uiteindelijk moeten uitmonden in een resolutie van de Veiligheidsraad van de VN waarmee Milosevic akkoord zou moeten gaan. Belangrijke struikelblokken zijn de eventuele tijdelijke stopzetting van de NAVO-luchtbombardementen en de samenstelling van de internationale vredesmacht. CDA-woordvoerder Maxime Verhagen: "Een pauze in de NAVO-bombardementen zou naar de opvatting van de CDA-fractie pas aan de orde kunnen zijn indien Milosevic akkoord gaat met de G8-resolutie en een duidelijk begin maakt met het terugtrekken van zijn troepen uit Kosovo. Milosevic heeft een buitengewoon slechte reputatie in het nakomen van afspraken en het moet daarom onomstotelijk vaststaan dat Milosevic daadwerkelijk bereid is mee te werken aan een vreedzame oplossing in Kosovo voordat de NAVO kan stoppen met de bombardementen. De CDA-fractie ziet nu niets in een gebaar van goede wil aan Milosevic door de bombardementen te staken, zonder dat daar van Servische zijde duidelijke concessies tegenover staan. Dat zou de Serven in staat stellen ongehinderd militaire versterkingen aan te voeren en zijn eenheden opnieuw te formeren." Verhagen vervolgt: "De internationale vredesmacht dient als kern te bestaan uit

NAVO-eenheden omdat dan alleen verzekerd is dat deze vredesmacht werkelijk een vuist kan maken. Deze troepenmacht dient adequaat bewapend te zijn en er moet een duidelijk mandaat zijn en een dito commandostructuur. Immers alleen dan zullen de Albanese Kosovaren bereid zijn weer terug te keren naar huis." De oorlog in Kosovo is in een beslissende fase gekomen. Want indien de diplomatieke inspanningen niet op korte termijn tot resultaat leiden, dan zal de NAVO zich dienen te beraden op vervolgacties. De NAVO-luchtacties zijn al geïntensiveerd door het lager vliegen waardoor Servische militaire eenheden in Kosovo gemakkelijker bestookt kunnen worden en door uitbreiding van het aantal doelen zoals elektriciteitscentrales en tv-zenders. Veel doelen zijn al beschadigd dan wel uitgeschakeld en het is de vraag hoe lang de NAVO nog kan wachten met aanvullende maatregelen. Want de tijd begint te dringen om de Albanese Kosovaren nog voor de winter naar Kosovo naar huis te kunnen laten terugkeren.

Uitbreiding vredesmacht

De NAVO heeft inmiddels besloten de vredesmacht voor Kosovo uit te breiden van 28.000 naar 50.000 man. Verhagen: "Een verstandige keuze omdat zodra een vredesregeling bereikt zou kunnen worden de internationale vredesmacht zo snel mogelijk Kosovo zou moeten binnengaan. Het is de vraag of deze troepenmacht mogelijk eventueel ook ingezet kan worden voordat een vredesregeling is getroffen en gebruikt kan worden voor het

opvoeren van een grondoorlog om op die manier Milosevic te dwingen in te stemmen met de eisen van de internationale gemeenschap. Over een dergelijke inzet van grondtroepen wordt al geruime tijd gediscussieerd buiten Nederland en met name in Groot-Britannië is de regering hiervan voorstander. De CDA-fractie is van mening dat het de hoogste tijd is dat ook in Nederland een dergelijke discussie wordt gevoerd. Regering en Tweede Kamer moeten met elkaar van gedachten wisselen over de wenselijkheid van een dergelijke grondoorlog in het licht van de huidige omstandigheden en onder welke voorwaarden dat zou kunnen. Minister Van Aartsen heeft al in een vroeg stadium aangegeven hierover absoluut niet te willen nadenken en heeft zelfs aangekondigd desnoods een veto in de NAVO uit te spreken. Het wordt tijd dat de minister deze struisvogel-politiek verlaat. Uiteraard zit niemand te wachten op een grondoorlog en hoopt iedereen vurig dat de diplomatieke besprekingen op korte termijn tot vrede in Kosovo zullen leiden. Maar indien dat onverhoopt niet het geval is, dan mag het denken niet stilstaan en moeten we ons afvragen welke andere opties er zijn. Ook zal de opbouw van grondtroepen een duidelijk signaal zijn aan Milosevic dat het doel (veilige terugkeer van de vluchtelingen naar Kosovo) voor de NAVO het uitgangspunt voor haar militaire activiteiten blijft. Hoe dan ook, de terugkeer van de Albanese Kosovaren naar een veilig en autonoom Kosovo zal het doel van de internationale gemeenschap dienen te blijven", zegt Verhagen tot slot.

Herstel van vertrouwen centraal

Terwijl de Tweede Kamer het Bijlmer rapport met de Commissie-Meijer besprak, stemde de Eerste Kamer over het referendum. De tegenstem van senator Wiegel leidde tot een kabinetscrisis, waardoor de behandeling van het enquêterapport vertraging opliep. Het debat met de commissie werd een week later gehouden en kwam onder het beslag te staan van een 'lijmpoging' van de coalitie.

De CDA-fractie wilde duidelijkheid over de vraag of de conclusies uit het rapport door de partij en in de Tweede Kamer worden onderschreven. Als de conclusies door (de meerderheid van) de Kamer worden gedeeld, kunnen de betrokken bewindslieden door diezelfde Kamermeerderheid ter verantwoording worden geroepen. Jacob Reitsma stelde in zijn bijdrage het begrip 'Vertrouwen' centraal. Reitsma: "In de nasleep van de Bijlmer ramp heeft het vertrouwen in de overheid ernstige schade opgelopen. Het beeld van de overheid is dat deze zich te afwachtend heeft opgesteld en met de rug naar de samenleving heeft gestaan. Mensen hebben het gevoel dat ze niet serieus genomen zijn en dat hun gezondheidsproblemen werden onderschat. Dat heeft de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van de politiek aangetast." Volgens Reitsma heeft de Commissie-Meijer met haar rapport een eerste, belangrijke stap gezet om dit vertrouwen te herstellen. De commissie heeft alle gegevens over de lading naar boven gekregen en aangetoond dat er te lang gewacht is met medisch onderzoek.

Uit het rapport blijkt dat de regering de Kamer op zijn minst zeventienmaal onjuist, onvolledig, onduidelijk en ontijdig heeft geïnformeerd. Zevenmaal door minister Jorritsma, vijf keer door mevrouw

Borst, tweemaal door Sorgdrager en een keer door de ministers Alders, Maij-Weggen en De Boer. Reitsma vond dit verontwaardig. Het betreft in sommige gevallen cruciale informatie over onderwerpen die directe gevolgen hadden voor het welzijn van burgers. Zoals uranium, de lading en de gezondheidsonderzoeken. Bovendien is de vertrouwensrelatie met de Kamer in het geding op het moment dat de regering de Kamer onjuist inlicht. De Kamer moet erop kunnen vertrouwen dat ze juist en volledig wordt geïnformeerd. Jacob Reitsma ging in op de zware conclusie dat de trage houding van de overheid de gezondheidsklachten heeft verergerd. Ook wilde hij weten waarom minister Jorritsma nog weinig in beeld was gebracht, terwijl juist zij de Kamer vaak verkeerd heeft geïnformeerd.

Harde conclusies

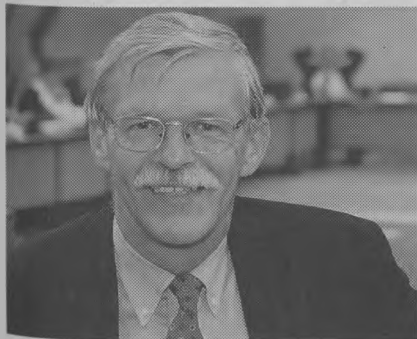
De conclusies van het rapport zijn hard en het was dan ook niet verwonderlijk dat regeringspartijen voor en tijdens het debat pogingen deden om het rapport te ondergraven. De CDA-fractie nam in het debat krachtig stelling tegen deze benadering. Met name D66 was erop gericht de eigen bewindsvrouw uit de wind te houden. Het was immers mevrouw Borst die als minister van VWS de ernstigste verwijten kreeg. Een opmerkelijk optreden van een partij die openheid en dualisme hoog in het vaandel zegt te dragen. De commissie liet zich door de aanvallen op haar optreden niet afleiden en verdedigde met verve de inhoud van het rapport. De conclusies werden degelijk onderbouwd en op vragen werd uitgebreid antwoord gegeven. Voorzitter Meijer maakte indruk

met zijn feitelijke en gedegen beantwoording van de vragen. Hij gaf inschattingfouten, zoals het voorlezen van de (achteraf foutieve) lijst van de lading, voluit toe maar maakte ook duidelijk dat hij op dat moment niet kon weten dat die lijst niet klopte.

Jacob Reitsma concludeerde in zijn afsluitende betoog dat de commissie ruimschoots aan haar opdracht heeft voldaan. Reitsma: "De commissie heeft een betrouwbare reconstructie van de gebeurtenissen van de afgelopen jaren gemaakt. De conclusies van het rapport worden door ons onderschreven en zijn voor de CDA-fractie uitgangspunt voor het debat met de regering".

Het debat werd zwaar beïnvloed door de kabinetscrisis. De coalitiepartijen hielden hun kruik lang droog. Alleen PvdA-woordvoerder Rob van Gijzel liet openlijk blijken door de commissie overtuigd te zijn van de conclusies. Ook de conclusie over verergering van de gezondheidsklachten werd door de PvdA onderschreven. De VVD bagatelliseerde het feit dat de Kamer verkeerd was ingelicht en D66 bleef om de minister heen staan. Pas in het debat met de regering zal blijken of de Paarse partijen bereid zijn een zuivere discussie met de regering te voeren over de conclusies van het rapport. Dan zal ook blijken of falende ministers worden afgezekend op hun beleid.

De burger moet er vanuit kunnen gaan dat de Kamer haar oordeel over een belangrijk rapport als 'Beladen Vlucht' niet laat beïnvloeden door andere (politieke) afwegingen. Juist omdat het van groot belang is het vertrouwen van de burger in de overheid te herstellen.

Jacob Reitsma

(foto: Dirk Hal)

De eerste 15 kandidaten van het CDA

Hanja Maij-Weggen (1)

“Meer dan eenderde van alle Nederlandse wetten wordt nu al gemaakt in Brussel. Een herkenbaar Nederlands geluid hoort daarom thuis in het Europees Parlement. Wilt u een sociaal, veilig en democratisch Europa, waarin mensen en landen zichzelf kunnen blijven?”

Het CDA wil een sociaal Europa. We hebben al goede economische en monetaire samenwerking. Dat is prima. Maar we willen dat Europa op sociaal gebied meer samenwerkt voor een beter werkgelegenheidsbeleid, voor meer zorg voor ouderen en gehandicapten en ook betere samenwerking op het gebied van de sociale zekerheid.”

“We willen ook een veiliger Europa en dat betekent een meer slagvaardige Europese defensiepolitiek zodat een drama zoals Kosovo niet meer voor kan komen. We willen ook een veiliger intern Europa zodat internationale criminaliteit harder en effectiever wordt aangepakt en dat Europol in Den Haag veel meer bevoegdheden moet krijgen maar wel onder controle van het Europees Parlement.”

“Wij willen ook een democratischer Europa met een goed toezicht op de Europese wetgeving en begroting. Dat laatste betekent dat als er fouten worden gemaakt het Europees Parlement ook in staat moet zijn om individuele Eurocommissarissen naar huis te sturen. Dat kan zorgen voor een meer betrouwbaar en solide Europa. Dat is hard nodig. Daarvoor zullen wij ons inzetten.”

“Stem vertrouwd. Stem CDA”

Ria Oomen (3)

“In het Europees Parlement heb ik mij de afgelopen periode beziggehouden met het milieu- en consumentenbeleid. Een goed milieubeleid, het behoud van bossen; dan denk je aan schone lucht en goede kwaliteit van het water. Je denkt aan een goed afvalbeheer, aan het voorkomen dat er teveel afval ontstaat. Een goed consumentenbeleid, het voornaamste is toch dat we gezonde voeding hebben, een goed levensmiddelenbeleid, Europees bepaald. Eén op de drie wetten in Nederland is afkomstig uit het Europees Parlement. Dus: Europa is het waard dat u uw stem uitbrengt!”

Wim van Velzen (2)

“In het Europees Parlement houd ik mij bezig met nieuwe technologieën zoals Internet. Met Internet scheppen we heel veel nieuwe banen. Met Internet kunnen we thuis werken en met elkaar communiceren. Dat leidt natuurlijk tot minder autogebruik en minder files. Maar Internet moet wel veiliger, dat betekent streng aanpakken van kinderporno. Voor senioren biedt Internet de kans langer zelfstandig thuis te blijven wonen. En dat willen we graag.”

“Ik vind dat ook in Brussel geknokt moet worden voor boeren en tuinders. Het Europa van morgen kan niet zonder boeren en tuinders. Voor goed en veilig voedsel, duurzaam geproduceerde bloemen en planten. Maar boeren en tuinders zijn ook bij uitstek de landschapbeheerders van Europa. Een Europees landbouwbeleid: niet alleen voor de voedselbehoefte

van de consument maar ook omdat diezelfde consument behoefte heeft aan recreatie en een mooi landschap, waarin de landbouwsector in Europees verband een belangrijk aandeel kan leveren.”

Albert Jan Maat (4)

Vrouw en Politiek

Kwartaalblad van het CDA-Vrouwenberaad

MARIA MARTENS, KANDIDATE NIEUWE EUROPEES PARLEMENT

Maria Martens staat nummer 10 op de CDA-kandidatenlijst voor het Europees Parlement. Een kennismaking met deze waardevolle kandidate.

"Het is een uitdaging, in deze tijd in ons werk te zoeken naar een eigentijdse vertaling van onze levensbeschouwing." Met deze uitspraak is Maria Martens helemaal getypeerd: een vrouw die leeft vanuit haar levensvisie. "We moeten eraan werken dat er aan mensen recht wordt gedaan. Dat blijft een waardevolle opdracht in elke tijd." Hiermee sluit zij naadloos aan bij de zienswijze van het CDA: niet alleen maar welvaart, maar ook welzijn. Dus een idealiste zonder realiteitszin? Alleen al haar indrukwekkende werkervaring loegenstraft die gedachte. Na een studie theologie aan de universiteit van Nijmegen, deed zij nog een studie marketing en bedrijfsvoering en bedrijfsbeheer. Na een jaar docentschap levensbeschouwing werd zij secretaris buitenland van de Nederlandse Missieraad, met aandachtsveld Afrika en Azië. In verband hiermee verbleef zij anderhalf jaar op het platteland van Kameroen. Sinds 1988 is zij studietoelichtend secretaris van het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties (VKMO), een samenwerkingsverband van ruim twintig katholieke en algemeen christelijke maatschappelijke organisaties. Haar verblijf in Kameroen is niet haar enige buitenlandse ervaring. Ze heeft regelmatig contacten in Oost-Europa, organiseert er conferenties en houdt er lezingen over de inzet van christenen voor de Europese samenleving. Deze Oost-Europese contacten zijn juist in

deze tijd, waarin er gediscussieerd wordt over de toetreding van diverse Oost-Europese landen, erg

belangrijk voor een lid van het Europees Parlement.

Daarnaast heeft zij nog tal van nevenfuncties: president Europees lekenforum, een platform van de nationale vertegenwoordigende organen van de leken uit 25 landen van Europa. Zij is lid van het bestuur van de Stichting Christelijke Pers (Trouw) en nog veel andere functies. "Te veel om op te noemen" is een cliché, maar hier is die uitdrukking wel op zijn plaats. Ook in het CDA heeft zij haar sporen verdiend. Zij is lid van de partijraad, docent kaderschool CDA en zij neemt deel aan pilot-project CDA-Nijmegen t.b.v. ontwerp-model nieuwe aanpak voor werving nieuwe leden en grote steden. Ook vroeger bekleedde zij al talrijke functies in het CDA, o.a. voorzitter van de afdeling Nijmegen van het CDA.

De zienswijze van het CDA is: Europa is meer dan geld alleen. Martens hoopt eraan te kunnen meewerken dat deze zienswijze gestalte krijgt. Het CDA heeft bepaalde principes als: rentmeesterschap, rechtvaardigheid, participatie, solidariteit. "Dat trekt mij aan in het CDA. De samenleving is voortdurend in beweging; dat brengt ook problemen met zich mee. De oplossingen hiervoor kun je nu eenmaal niet alleen maar bij de overheid of de marktwerking vinden. Niet alles is met regelgeving of geld op te lossen. Daarom heb ik heb zoveel waardering voor het rapport 'Respect', waarin andere op-

Maria Martens

(foto: Dirk Hol)

lossingen worden aangedragen." Het Europees Parlement is nodig voor vrede en eenheid in Europa. Grote problemen kunnen alleen in Europees verband worden opgelost, b.v. veiligheid, milieu, landbouw. Democratische controle van het Europees Parlement is nodig, kijk maar naar wat er met de Europese Commissie is gebeurd. Jammer genoeg staat 'Europa' ver weg van de mensen, ook al gaat het ons economisch goed door de Europese afspraken. Een vrouw als Maria Martens, idealiste, maar stevig verankerd in de realiteit, kan een waardevolle inbreng leveren in het Europees Parlement. Zoals ze zegt: "Idealen roepen is gemakkelijk, maar je moet ze ook toepassen in je dagelijkse praktijk. Daar wil ik in het Europees parlement graag aan meewerken."

Ria Luteijn

Voorwoord redactie

Vrouw en Politiek als medium voor dialoog binnen CDAV en CDA is een van de mogelijkheden die onze interne en externe communicatie ten dienste staan. Wij nodigen u daarom uit uw meningen en ideeën over wat u in Vrouw en Politiek aantreft, en trouwens alles wat het CDAV aangaat, aan de redactie door te geven.

Ook internet gaat als medium een steeds grotere rol spelen. De CDAV-website is helaas nog niet interactief te betreden. Maar u kunt nu wel al meewerken aan de actualisering van de CDAV-internetpagina's door belangrijke berichten door te geven aan Marianne van de Griendt, tel. 070-3424813. Informatie over het CDAV treft u aan op Internet www.cda.nl onder: De partij: Organisaties.

Voor aankondiging

Het CDAV houdt op 2 oktober aanstaande zijn volgende ledendag en wel in Utrecht, in het gebouw van de Hogeschool Domstad, op enkele minuten lopen van het station. Deze bijeenkomst begint om 10 uur met een korte huishoudelijke vergadering. Daarna geeft Jet Creemers, voorzitter van het CDAV, het kader aan van de discussie over het jaarthema 1999-2000: **Geweld tegen vrouwen**.

Tijdens de ochtendzitting zullen deskundigen uit kringen van politie, justitie en hulpverlening informatie geven over hun werk, problemen en wensen voor oplossingen. In de middag kan hierover worden doorgepraat in deelsessies. Daarnaast kijken we naar geweld dat vrouwen treft in bijzondere omstandigheden. Het gaat daarbij over vrouwenhandel en gemeentelijk prostitutiebeleid; over oorzaken van geweld, vrouwenrechten, cultuur en religie; en over geweld tegen vluchtelingenvrouwen en asielbeleid. Uiteraard zorgt het CDAV voor studiemateriaal en voor de noodzakelijke informatie.

Persbericht

Het CDAV heeft naar aanleiding van de gruwelen in Kosovo in april een persbericht doen uit gaan. Daarin spreekt het zijn verontwaardiging uit over wat daar gebeurt en zijn bezorgdheid over de toekomst van families en hun kinderen. Voor direct zegde het CDAV financiële steun toe aan de actie 'bananendoos' van Motherhood. Tegelijk beloofde het CDAV de kwestie Kosovo ook in de toekomst te behandelen met de middelen die het ten dienste staan. De integrale tekst staat op de CDAV-internetpagina.

Onzichtbaar of onvindbaar?

Het CDAV is onaangenaam verrast dat in de Werkgroep Veiligheidsdebatten die gewerkt heeft aan de nota 'Samen Nederland veiliger maken' niet één vrouw heeft gezeten. Een kwestie van miscommunicatie of was er geen vrouw beschikbaar? Het CDAV hoopt dat zo iets niet meer voorkomt.

Afscheid en nieuw begin

Jet Creemers heeft op 18 maart laatstleden afscheid genomen als directeur van Planpraktijk, het particuliere arbeids- en schuldsaneringsbureau door haar een aantal jaren geleden opgezet. Jet was met dit bedrijf koplooperster in Nederland. Zij begon als het ware 'tegen de wind in'. Maar ondanks dat maakte Jet haar bedrijf tot een succesvolle onderneming. Zij heeft haar geesteskind een goed tehuis bezorgd binnen de Ewijksgroep. Jet zou zichzelf ontrouw zijn als zij op haar lauweren zou gaan rusten. Zij is een nieuwe onderneming begonnen: **plan 'Perspectief' holding bv**, een bedrijf dat zich opnieuw inzet voor oplossingen voor sociaal-economische problemen. 'Springplank' is een eerste project om WAO-ers en uitvallers-wegens-ziekte weer aan de gang te krijgen. Ook zijn de voorbereidingen ver gevorderd voor het ondernemen in zorg en arbeid rond de primaire leefbehoeften. Daarnaast werkt 'Perspectief' aan bemiddeling van interim-managers.

Jet Creemers ontving op 18 maart uit handen van burgemeester Wim Deetman van Den Haag de koninklijke onderscheiding van officier in de Orde van Oranje Nassau. Het CDAV wenst haar daarmee van harte geluk. Tegelijk wensen wij Jet alle succes bij de start van haar nieuwe bedrijf dat zij naar onze vaste verwachting op zakelijke, efficiënte, maar vooral sociale wijze zal weten vorm te geven.

Vrouwelijke gedeputeerden

Onze wens voor meer vrouwelijke CDA-gedeputeerden is bescheiden vervuld. Er zijn na de recente Statenverkiezingen landelijk geteld vier vrouwelijke gedeputeerden bijgekomen. Het huidige aantal is dus nu vijf.

Kopij

Teksten in leveren op diskette bij Trix van de Laar, Mechelsestraat 24, 2587 XZ Den Haag. Of per e-mail: alaros@XS4all.nl, liefst in Word 6.

Een werkgroep van het CDAV is bezig met de voorbereiding van de landelijke studiedag op 2 oktober aanstaande. Het gaat over huiselijk geweld en is het jaarthema voor 1999-2000. Met mijn hoofd bij de voorbereidingen hiervan lees ik het CDA rapport 'Samen Nederland veiliger maken'. Dat gaat over veiligheid en de belangrijke rol die we daarbij toekennen aan de overheid, ouders, gezin en opvoeding. Het zijn dezelfde onderwerpen die ook in de werkgroep van het CDAV aan de orde zijn. Maar wij, vrouwen, kijken kennelijk anders tegen gezin en veiligheid aan, en we gaan uit van andere gegevens.

Zo zijn wij geschokt over het gegeven uit het rapport over huiselijk geweld van het ministerie van Justitie (1997) dat 45% van alle mensen in ons land zelf ooit slachtoffer is geworden van niet-incidenteel huiselijk geweld. Dat het jongens en mannen evenveel overkomt als meisjes en vrouwen, maar dat het bij hén meestal gaat over lichamelijk geweld, bij vrouwen en meisjes echter vooral over seksueel geweld. Bepaald schrijnend is, dat het volgens het rapport een taboe-onderwerp is. Bovendien doen de slachtoffers vaak geen aangifte of ze zijn er te laat mee. De gevolgen zijn groot: gebroken gezinnen, psychische problemen, ongelukkige kinderen. Het CDAV probeert het onderwerp nu bespreekbaar te maken, ook binnen eigen kring. Zeker komen we daarbij ook te praten over het gruwelijke geweld in Kosovo, over de vrouwen, kinderen en ouderen die vluchten. Over de verkrachtingen die, zoals een aantal jaren geleden in Bosnië, nu ook weer blijken plaats te vinden. We zitten met dit onderwerp op één lijn met de vrouwenbeweging en met de actie Presto, die in het kader van het Europese Jaar van Geweld tegen Vrouwen deze onderwerpen bespreekbaar maakt in de verwachting, dat de politiek er iets aan zal doen. Geweld blijft overigens op de politieke agenda. Het vormt onder het hoofdstuk 'Men-

Mensen, mensen!

Wie in deze samenleving wil meedoen, heeft het druk. In grote vaart volgen ontwikkelingen elkaar op, op alle terreinen van het bestaan. De elkaar beconcurrerende media en de informatietechnologie laten nauwelijks iemand aan de jachtigheid ontsnappen. De introductie van het 'onthaasten' brengt daar geen verandering in. De vertrouwde patronen waarin gezag en aanzien en zelfs toekomst en kansen door afkomst en geschiedenis bepaald werden, hebben hun invloed verloren. Als individu zelf verantwoordelijk zijn maakt de mensen ervan bewust dat eigen keuzen bepalend zijn voor de toekomst. Dat is een zware opgave, die groei en oefening vraagt, in de veilige beschutting van het gezin, de school en de vriendschappen. Het risico van de nadruk op het individuele is dat het gemeenschappelijke onder druk komt te staan. Dat pas laat ontdekt wordt dat niemand alleen op een eiland woont. De kunst is om in de persoonlijke groei en ontwikkeling de samenhang, de verbondenheid met andere mensen zichtbaar te houden. Van jongs af aan. Geen muren optrekken en in hokjes denken waarin je het voor jezelf en je dierbaren voor elkaar hebt, maar open in de samenleving staan. Het dorp, de buurt, de streek zijn niet meer het vaste patroon van geordende relaties. Mensen zijn weggetrokken en anderen zijn gekomen. Nederlanders veroverden zich een toekomst over de hele wereld en doen dat nog steeds. Mensen vanuit alle windstreken komen hier wonen en leven. We leven in een open wereld, die kansen biedt om over muren heen te kijken en andere culturen en waarden te leren kennen. Prachtig, jazeker. De spanning ontstaat echter als de persoonlijke belangen in groei en vooruitgang alle energie, tijd en aandacht opeisen. De ander, de nieuwkomer lijkt dan een bedreiging met zijn/haar andere wereld, gewoonten en denkbeelden. De ander lijkt dan een aanslag te vormen op de opgetrokken schutting van het eigen individuele koninkrijk op aarde. Hoe kortzichtig. Geluk, zingeving - ook hier op aarde - zit niet in hokjesgeest. Het zit niet in de jachtigheid en gretigheid van de individuele vervolmaking. Het zit in de persoonlijk ontmoeting met andere personen. Hoe meer, hoe gelukkiger!

Jet Creemers

senrechten en fundamentele vrijheden' een van de onderdelen van de zojuist verschenen tweede rapportage van Nederland aan het toezichthoudende comité van het Vrouwenverdrag, het CEDAW.

Dit rapport geeft een goed inzicht in de stand van zaken over emancipatie, of liever gender en diversiteit op de verschillende beleidsterreinen. Met het commentaar van de vrouwenbeweging hierop bereidt Nederland zich ook voor op de internationale discussie, die in het jaar 2000 in het kader van Beijing +5 zal plaats vinden. Met het kiezen van huiselijk geweld

als jaarthema dient het het CDAV dus twee doelen. We maken het onderwerp bespreekbaar en leveren aanvullend materiaal voor de partijdiscussie over veiligheid en gezin. En we doen volop mee met de discussie van de nationale en internationale vrouwenbeweging. Daarom verwachten we van onze leden belangstelling voor dit onderwerp en hopen we het jaarthema over geweld te zijner tijd met ieders hulp met goede aanbevelingen te kunnen afronden. Wij beginnen met de discussie tijdens de landelijke studiedag van 2 oktober.

Philo Weijenborg

CDA-VROUWEN BEZOEKEN MULTICULTUREEL AMSTERDAM

Ruim 200 vrouwen hebben op 26 april meegedaan aan de Ledendag van het CDA-Vrouwenberaad. Het thema was Multicultureel Amsterdam: veelheid in verscheidenheid. Geen lezingen in een congrescentrum, maar bezoeken aan diverse multiculturele instellingen en projecten, een totaal andere opzet dan anders.

Het was een prestigieus en ambitieus programma, maar met steun van vele Amsterdammers lukte het om de 'agenda' van de dag redelijk te volgen. De meeste vrouwen waren na het bezoek op tijd terug in de Mozes en Aäronkerk voor de forumdiscussie. De bezochte organisaties zelf waren allemaal aangenaam verrast met dit initiatief. In een aantal gevallen was dit zelfs de eerste keer dat het CDA langskwam. Maar nu kwam het dan ook in groten getale, samen met vertegenwoordigers uit de Amsterdamse gemeenteraad, de Tweede en Eerste

Kamer en zelfs kandidaten voor het Europees parlement zoals Maria Martens.

Gastvrije ontvangst

De bezochte instellingen varieerden van Leefkringhuizen tot Stichting de Rode Draad en Moskee de Zaaier. Zoals te verwachten bij de vertegenwoordigers van de desbetreffende culturen, was er overal een gastvrije ontvangst. In Amsterdam Zuid-Oost bijvoorbeeld met een Ghanese lunch en bij de vrouwen van de Stichting

Islamitisch Centrum met een uitgebreide Marokkaanse maaltijd. Maar het was niet alleen gezellig eten, er werden vooral 'zaken' gedaan. Het Steunpunt Vluchtelingenwerk Amsterdam pleitte bijvoorbeeld voor vakopleidingen voor vluchtelingen waar zij ook wat aan hebben als ze eventueel teruggaan. Het ambitieuze Business Information & Service Centre, dat vrouwen in de Bijlmer aanspoort tot 'maatschappelijk nuttige taken' legde uit, dat de eis van cijfermateriaal voor het verkrijgen van subsidie voor kleinschalige projecten een onmogelijke eis is. "Hoe kan bijvoorbeeld het project 'Surinaamse oma's koken voor daklozen' financieel rendabel gemaakt worden?" vroeg een van de vrouwen die daar werken zich af, "terwijl het maatschappelijk nut groot is."

Bureaucratie

Bij het Leger des Heils bleek de bureaucratie zoals een van de rapporteurs zei 'goddank' afwezig; mensen in nood worden er gewoon geholpen. Tijdens de forumdiscussie gingen de politieke vertegenwoordigers, Gerda Verburg, Frank Niamut, Yilmaz en Henk van Ruller, in op de vele wensen en vragen die de CDA-Vrouwen hadden meegebracht. Prostitutie zou bijvoorbeeld als zelfstandig ondernemerschap gezien moeten worden en Nederland zou zijn aanpak van vrouwenhandel moeten 'exporteren', zodat vrouwenhandel op Europees niveau aangepakt gaat worden. Algemeen werd erkend dat subsidietoewijzing nu veel te weinig flexibel en te krap is, waardoor er kansen blijven liggen en er tekort wordt gedaan aan de motivering van de vele

Op weg naar de gekozen instelling.

(foto: Dirk Hol)

vrijwilligers. Zo zouden de speciale stedensubsidies uit Europa (urban-gelden) in plaats van in 'beton' (gebouwen), meer in organisaties gestoken moeten worden. Er werd gepleit om het project 'Emplooi' blijvend te maken, zodat het kan doorgaan met het geven van werk aan vluchtelingen. Bedrijven zouden het (blijven) volgen van Nederlandse taallessen moeten stimuleren. Iedereen kreeg als huiswerk mee om ter bevordering van de integratie, allochtonen meer bij het vrijwilligerswerk en de politiek te betrekken, mede omdat dit vaak een opstap is voor een reguliere baan. Er werd gevraagd wat de definitie van integratie is, maar aan de beantwoording van deze vraag wordt nog door de politici aan gewerkt.

Vooraf "geluisterd"

Onze voorzitter, Jet Creemers, zei in haar speech bij het afsluiten van deze dag: "De CDA-Vrouwen hebben de zaken niet alleen 'aangehoord', maar ze hebben vooral ook 'geluisterd'". Het organiserend comité onder leiding van Coby Post werd gecompimenteerd met het gedurfde, maar geslaagde programma.

Instructie door de groepsbegeleider.

(foto: Dirk Hol)

De dag werd afgesloten met muziek van het Surinaamse zangkoor Sangra Fou.

Hoezeer de instellingen het waardeerden dat het CDA langskwam, bleek

uit de reactie van de wél ingeplande, maar niet bezochte Migranten Televisie MTV Kijk kleurrijk: MTV was diep teleurgesteld. Ik hoop dat het lokale of provinciale CDA er alsnog een bezoek aan brengt. Het draiboek voor de ontvangst ligt klaar! Gezien de ervaringen op de Ledendag kan dit bezoek alleen maar iets positiefs opleveren.

"Een zeer nuttige dag", vond iedereen. "We hebben behalve een veel beter beeld en meer begrip ook bewondering gekregen voor het doorzettingsvermogen van de vele multiculturele instellingen."

Nan Smit-Zevenhek

Forumdebat.

(foto: Dirk Hol)

VIJF VROUWEN OP DE CDA-LIJST VOOR HET EUROPARLEMENT EN HUN BOODSCHAP

Birgit van Dongen-Svensgaard, nummer 13

Ik wil bouwen aan

- * een sterker en vreedzamer Europa;
- * een beter Europees Parlement, als democratische machtsfactor noodzakelijk om de snelle mondialisering bij te sturen;
- * aan goed vervoer, bijvoorbeeld een magneettrein via Amsterdam, Groningen, Hamburg, Kopenhagen en naar Stockholm. Dit is ook bouwen aan een gemeenschappelijke Europese toekomst voor vrouwen en mannen.

Ciel Meewis, nummer 15

De Europese Unie is niet alleen een kwestie van centen en ongebreidelde mobiliteit, maar het is veel meer een gemeenschap die gericht is op het bewaren van de vrede en het bevorderen van het welzijn van haar burgers. Graag draag ik bij aan de verwezenlijking van deze doelstelling.

Irene Drexhage-Zijlstra, nummer 24

Een sociaal en veilig Europa waarin de beginselen van de democratische rechtsstaat centraal staan betekent voor mij

- * inzet voor gelijke behandeling, gelijke kansen voor iedereen, vrouwen en mannen, waar het gaat om verdeling van arbeid en zorg, om belastingwetgeving, om pensioenen;
- * bestrijden van internationale criminaliteit, met name vrouwen- en kinderhandel.

Hillie van de Streek, nummer 17

Ik zou me in het Europees Parlement graag inzetten voor een Europa dicht bij de burgers, waar mannen en vrouwen gelijkberechtigd zijn; waar vrouwen volop in de politiek vertegenwoordigd zijn, maar ook op andere belangrijke beslissingsniveau's. Ik zal me hiervoor in elk geval blijven inzetten in de Sectie Buitenland van het CDA-Vrouwenberaad.

Chantal Hectors, nummer 20

Europese politiek wordt nog steeds gedomineerd door mannen-in-grijze-pakken. Steeds meer beslissingen beïnvloeden vanuit Brussel ons dagelijks leven. Daarom moeten deze besluiten de meningen van alle Europese burgers weergeven, zowel mannen als vrouwen. Verder zou ik onnodig gecompliceerde details in de Europese besluitvorming met gezond verstand willen bestrijden.

JONGSTE STATENLID IN NOORD-HOLLAND

Sevilay Akkas is met haar 26 jaar sinds de installatie op 13 april het jongste Statenlid voor Noord-Holland. Zij heeft rechten gestudeerd in Utrecht en woont in Haarlem.

"In het begin van mijn rechtenstudie ben ik maatschappelijk actief geworden zoals bij het Instituut voor Publiek en Politiek waar ik als 'begeleidster jongeren' maatschappelijk en politiek bewustzijn stimuleerde. Jongeren werden bijvoorbeeld in groepen verdeeld met de opdracht om een project te bedenken voor een stad en dat uit te werken. In de echte raadszaal werd dan een raadsvergadering gesimuleerd, waarbij uiteindelijk een project werd uitgekozen om daadwerkelijk te worden gerealiseerd. Dat jongeren niet alleen met het realiseren van hun eigen belang bezig waren, bleek uit een project dat drempels in de omgeving van een bejaardenhuis aanpaste voor rolstoelen.

Bij het Noordhollands participatie-instituut ondersteunde ik drie jaar lang projecten ten behoeve van de onderwijspositie van allochtone jongeren en een project over zorg en ouderen. In februari 1994 richtte ik in Haarlem de Haarlemse Turkse Studentenvereniging op. Hier wordt flink gediscussieerd over tal van onderwerpen van maatschappelijk belang. Een van de belangrijkste doelstellingen is ook het voorlichten van de (allochtone) ouders bij de studiekeuze van hun kinderen, maar ook hoe hen te ondersteunen en over wat zij ermee kunnen bereiken. Een succesinitiatief dat later landelijk werd overgenomen was het opzetten van huiswerkbegeleidingsgroepen, waarin studenten zich vrijwillig inzetten voor de huiswerkbegeleiding van scholieren. Als voorzitter heb ik toen mede een onderzoek opgezet naar succes- en faalfactoren van Turkse jongeren in het onderwijs.

De uitkomsten van dit project werd in 1998 aan de staatssecretaris van On-

derwijs aangeboden."

Het omzetten van idealen in concrete daden die leiden tot

een tastbaar resultaat geeft Sevilay veel inspiratie. De stap naar de politiek kwam logisch voort uit haar maatschappelijke activiteiten. Zij vond dat zij op het niveau waar de belangrijke beslissingen worden genomen haar stem moest laten horen. Sevilay werd lid van het CDJA en in 1998 fractie-assistent van de CDA-gemeenteraadsfractie in Haarlem. Bij de laatste statenverkiezingen werd zij voor het CDA tot statenlid gekozen voor Noord-Holland. Zij maakt er deel uit van de commissie Welzijn en de commissie Hoor- en Advies.

Wat is Sevilay's drijfveer bij leven en werk?

"Menselijk contact en je goed kunnen inleven in anderen is een leitmotiv in mijn leven. Niet alleen in de politiek, maar ook in relaties met vrienden, kennissen en familie vind ik openstaan voor en interactief omgaan met anderen heel erg belangrijk. Daarnaast heb ik een pakket aan idealen, maar ook een grote dosis nuchterheid. De statenperiode die voor mij ligt wil ik dan ook hiermee tegemoet gaan. Toen ik op een verkiesbare plaats op de lijst stond, werd mij in een interview gevraagd naar mijn meerwaarde. Ik heb toen gezegd dat ik op zo'n vraag geen reëel antwoord kan geven. Je meerwaarde kan in mijn ogen pas blijken uit de manier waarop je communiceert met mensen. Alleen kun je in de politiek niet veel realiseren. Juist in samenwerking en in teamverband ligt de mogelijkheid tot verwezenlijking van je idealen. Ik ben jongere, vrouw, allochtoon en juriste. Die combinatie van gegevens breng ik mee in de CDA-statenfractie en ik verwacht dat

Sevilay Akkas

wij elkaar aanvullen en inspireren, ieder met de eigen mogelijkheden."

Hoe redt Sevilay al die werkzaamheden met haar tijd?

"Het is moeilijk om de tijd die de politiek, mijn maatschappelijke deelname en beroeps carrière van mij verlangen goed te verdelen. Aan een goed boek kom ik nauwelijks meer toe. Voor jongeren is de tijd vaak een drempel voor actieve deelname aan de samenleving. Aan het einde van mijn eerste termijn als statenlid hoop ik echter wel één ding. Dat men mij niet karakteriseert als afstandelijk bestuurder op hoofdlijnen".

Judith Uitermark

REIS NAAR STRAATSBURG, BRON VAN IDEEËN EN INFORMATIE

Op 9, 10 en 11 maart laatstleden bezochten landelijke en provinciale bestuursleden van het CDA-Vrouwenraad het Europees parlement in Straatsburg. De reis was georganiseerd door de Sectie Buitenland van het CDAV.

Met 44 vrouwen werd het een interessant, maar ook een gezellig werkbezoek. Veel van wat we gehoord hebben is geschikt om te gebruiken tijdens de campagne voor de Europese verkiezingen. Maar ook de toekomst van het CDAV kwam aan bod.

Het bezoek was de moeite waard omdat er een debat gaande was ter voorbereiding van de toen juist aanstaande Europese top in Berlijn. Op de publieke tribune, met de koptelefoon op voor de simultaanvertaling, volgden wij de inbreng van Europarlementariërs uit diverse landen.

Met Ria Oomen en Karla Peijs hebben wij vervolgens op openhartige en indringende wijze van gedachten gewisseld over verschillende actuele onderwerpen zoals landbouw, asielbeleid, verkeer en vervoer en consumentenbelangen. De afspraken van de top van Berlijn zullen wat betreft de landbouw meer duidelijkheid moeten verschaffen. Volgens de CDA-parlementariërs zal er voor doeltreffende herstructurering veel geld nodig zijn. Het asielbeleid dat op Europees niveau is vastgesteld (Maastricht, Amsterdam, Dublin) zal door de deelnemende landen ook zo uitgevoerd dienen te worden. Dat gebeurt niet altijd.

Het discussiëren met elkaar beperkte zich niet tot het verblijf in het parlamentsgebouw, maar zette zich voort tijdens de lunch met Jan Sonneveld, Ria Oomen en Karla Peijs. Onder leiding van een gids volgde een rondleiding door de stad Straatsburg. De Franse en Duitse invloeden zijn dui-

Het stamcafé van de CDA-europarlementariërs.

(foto: E. Schoustra)

delijk zichtbaar in het stadsbeeld en getuigen van het stadsverleden. Ook het heden deed zich gelden: om de straat bij het Europarlementsgebouw te kunnen oversteken moesten wij bijna spitsroeden lopen tussen een grote groep demonstrerende Koerden aan de ene en een peloton Franse ME-ers aan de andere kant.

De terugreis per bus vloog om. Er werd vergaderd, eerst in groepjes van vier, daarna plenair, over de toekomst van het CDAV. Er kwamen veel goede voorstellen naar voren. Het was interessant om te horen hoe het zeer gevarieerde gezelschap over de verschillende onderwerpen dacht. Twee belangrijke punten kwamen steeds weer terug: de communicatie en het belang van de basis. De opgedane adviezen en ideeën zullen worden meegenomen in de verdere opzet van het CDAV Nieuwe Stijl.

Els Doornbos, Petra Groeneweg

De groep bij elkaar.

(foto: E. Schoustra)

Colofon

- Redactie>** Trix van de Laar, Ria Luteijn, Trudie Souren, Judith Uitermark en Nan Zevenhek.
- Vormgeving>** Santbergen Grafische Vormgeving & DTP, Fenna Santbergen
- Opmaak>** Jessica Koster.
- Druk>** BDU, Barneveld
- CDAV-adres>** Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, tel. 070-3424813

Vrouw en Politiek verschijnt sinds maart 1999 viermaal per jaar als bijlage bij CDA-Appél.

Karla Peijs

(5)

“Ik ga voor meer werk door een dynamischer economie en een betrouwbare euro. Het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) is de banenmotor bij uitstek. Het zijn de bedrijven waar vele mensen iedere dag naar toe gaan voor hun werk en de bedrijven die diepgeworteld zijn in maatschappelijke verbanden. Administratieve lastenverlichting moet het MKB in staat stellen die motor soepel te laten draaien. Europese mededingingsregels moeten een eerlijke kans garanderen voor het MKB. Euromunten en bankbiljetten moeten op een MKB-vriendelijke manier ingevoerd worden. Ik ben voorstander van betalen met slechts één munt, geen fase dus met twee munten tegelijk. Als dit niet haalbaar is, wil ik een ruimhartige schadeloosstelling voor de wisselkosten van het MKB. In het formuleren van Europese wetgeving moet de stem van het MKB luid doorklinken. Europese wetgeving moet er niet steeds toe leiden dat “klein” niet mee kan. Ik geef het MKB een stem in Brussel.”

Bert Doorn

(6)

“In Europa zijn marktkrachten en ondernemingsgeest onmisbaar. Dat geldt echter ook voor solidariteit en wederzijdse steun. Niet alleen om sociale redenen, maar ook om een sterke concurrentiepositie überhaupt mogelijk te maken. Een belangrijke taak voor de Europese christen-democraten is het tot stand brengen van een structurele koppeling tussen een concurrerende economie en een solidaire maatschappij. Dat kan alleen maar met transparante en heldere besluitvorming, kwalitatief goede regelgeving en op basis van een echte stevige Europese constitutie. Kortom, we gaan er vanaf september flink tegenaan.”

Arie Oostlander

(7)

“In het Europees Parlement zet ik mij al jaren in voor de vrede en veiligheid in Europa. De rampen die zich eerst in Bosnië en nu in Kosovo afspelen; daar staan alle waarden waarop de Europese integratie is gebouwd op het spel. Die vluchtelingen mogen wij niet laten zakken. Als ze niet in de eigen regio kunnen worden opgenomen dan zet het CDA zich in voor eerlijke verdeling over de Europese lidstaten. Vrede en veiligheid zijn niet nationaal meer te verzekeren, maar vragen om een sterk en rechtvaardig Europees beleid.”

“Ik zet mij in voor een sociaal Europa met een goed Europees werkgelegenheidsbeleid. Op weg naar de 21e eeuw wil de Europese Volkspartij armoede en sociale uitsluiting bestrijden. Het scheppen van werkgelegenheid is daarbij het voornaamste instrument. In de strijd tegen werkloosheid en uitsluiting van mensen verdienen werkgevers en werknemers een belangrijke rol in het besluitvormingsproces, zowel op nationaal als op Europees niveau.”

Bartho Pronk

(8)

“De jeugd kennis laten maken met de verschillende delen van de Europese Unie is van groot belang voor hun opleiding en hun kansen op de Europese arbeidsmarkt. Daarom ben ik blij onder andere me te kunnen bezighouden met de uitwisselingsprogramma's van jongeren, scholieren, studenten en docenten waarvan er al zo'n 700.000 in de afgelopen jaren van de programma's gebruik hebben gemaakt. Dat moet zo doorgaan want er is een groot Europees belang mee gediend. Wij knokken in het Europees Parlement voor een uitbreiding van het uitwisselingsbudget zodat zoveel mogelijk jongeren – ook die met een smalle beurs – van die mogelijkheid gebruik kunnen maken.”

Peter Pex

(9)

Maria Martens (10)

“Ik wil mij inzetten voor een Europa waar ruimte en respect is voor de rol van maatschappelijke organisaties op religieuze of levensbeschouwelijke basis. Het CDA wil ruimte voor identiteit en eigenheid; tegen de tendens van bureaucratie en commercie in. Wij staan voor een Europa dat de verscheidenheid van talen en culturen koestert.”

“Het CDA staat ook voor veiligheid binnen Europa, voor een Europese aanpak van de internationale en grensoverschrijdende criminaliteit. Voor een actief beleid tegen de drugshandel, de illegale wapenhandel, de handel in vluchtelingen, in vrouwen en kinderen. Europol in Den Haag moet meer bevoegdheden krijgen onder toezicht van het Europees Parlement.”

Cees Bremmer (11)

Birgit van Dongen-Svensgaard (13)

“Gezaghebbende democraten in de Europese Unie werken sinds een halve eeuw aan een integratie die uniek is in de wereld. Maar de meeste Europese burgers verbinden hun identiteitsgevoel nog altijd aan hun regio en nationale staat met de daarbij behorende taal en levensbeschouwing. Als wij bij het organiseren van de EU voorbijgaan aan dit identiteitsgevoel, zijn wij niet trouw aan het christen-democratische mensbeeld.”

Bart van Winsen (12)

“Als ergens Europa zichtbaar en herkenbaar wordt, is het wel in de Europese grensregio's. In deze 'proeftuinen' van Europa, worden de burgers als eerste geconfronteerd met de gevolgen van de Europese eenwording, die soms als positief, maar helaas vaker als negatief worden ervaren. In het leven van alledag worden nog te veel obstakels gesignaleerd, die het vrije verkeer op allerlei gebieden belemmeren, waardoor de voordelen van Europese eenwording aan de burgers onthouden worden. Juist waar grenzen zouden zijn opgeheven, ervaren grensbewoners de belemmeringen, die vaak door verschillen in nationale wet- en regelgeving worden veroorzaakt.”

“Ook de minderheden moeten zich thuis voelen in Europa. Dat kan alleen maar door het versterken van hun maatschappelijke positie en door ruimte te bieden voor hun identiteit. Wij moeten ons inzetten voor meer werk, beter onderwijs, politieke participatie en de bestrijding van discriminatie. Wij moeten samen bouwen aan de toekomst van Europa.”

Nihat Eski (14)

“Als jongste kandidaat op de CDA-lijst, wil ik mij allereerst graag inzetten om het draagvlak onder jongeren voor Europa te vergroten. Veel mensen, waaronder jongeren, hebben een uitgesproken negatief beeld van Europa. Ik zou daar graag verandering in willen brengen door veel meer te laten zien wat Europa doet en tevens wat het niet doet of niet wil doen! Daarnaast zou ik mij graag bezig willen houden met het verbeteren en uitbreiden van de uitwisselingsprogramma's voor jongeren op diverse niveau's, als middelbare scholen, universiteiten en beroepsopleidingen. De toegankelijkheid van de reeds bestaande programma's dient mijn inziens verbeterd te worden. Hoewel gelukkig al een aantal van deze zaken Europees geregeld zijn, moet toch nog hard gewerkt worden aan de erkenning van de in een andere lidstaat behaalde examens en diploma's. Graag zou ik mij hiervoor sterk willen maken.”

“Als jongste kandidaat op de CDA-lijst, wil ik mij allereerst graag inzetten om het draagvlak onder jongeren voor Europa te vergroten. Veel mensen, waaronder jongeren, hebben een uitgesproken negatief beeld van Europa. Ik zou daar graag verandering in willen brengen door veel meer te laten zien wat Europa doet en tevens wat het niet doet of niet wil doen! Daarnaast zou ik mij graag bezig willen houden met het verbeteren en uitbreiden van de uitwisselingsprogramma's voor jongeren op diverse niveau's, als middelbare scholen, universiteiten en beroepsopleidingen. De toegankelijkheid van de reeds bestaande programma's dient mijn inziens verbeterd te worden. Hoewel gelukkig al een aantal van deze zaken Europees geregeld zijn, moet toch nog hard gewerkt worden aan de erkenning van de in een andere lidstaat behaalde examens en diploma's. Graag zou ik mij hiervoor sterk willen maken.”

Ciel Meewis (15)

Wat kan elk lid doen?

Elk lid kan op allerlei manieren bijdragen aan een succesvolle uitslag bij de komende Euro-verkiezingen. Hieronder volgen een aantal suggesties waarmee u meer kan doen dan alleen stemmen.

1. Bij verblijf elders, toch uw stem laten gelden

Bij afwezigheid kunt u iemands stemoproep voorzien van handtekening en aan een gevolmachtigde binnen hetzelfde district overdragen.

2. Vervoer naar de stembus

Het vervoeren van kiezers naar de stembus die daartoe om welke reden ook niet in staat zijn.

3. Kleur bekennen voor het CDA

Door het ophangen van affiches aan een raam, bill-board, of op een strategische plek in de tuin of op het erf. Het aanspreken van collega's, vrienden, bureaus etc. over de verkiezingen en de redenen om naast een sterk CDA in de regio ook een sterk CDA in Europa te krijgen.

4. Meedoen aan campagne-activiteiten

In vrijwel elke gemeente is een lokaal campagne-team. De voorzitter en bestuursleden van uw afdeling weten hier meer over. Daarnaast kan zo nodig de provinciale afdeling (het CDA-huis heeft adressenlijsten als u deze niet bij de hand heeft) benaderen voor meer informatie. Er is altijd een klus te doen.

Kaartenactie: gratis kaarten!

Via de provinciale steunpunten zijn CDA-ansichtkaarten verspreid aan alle leden. Het is de bedoeling dat deze kaarten doorgegeven of -gestuurd worden aan collega's, vrienden en familie. Kaarten zijn nog gratis te bestellen via telefoonnummer 070-3424812.

De kaarten zijn ook af te halen op het CDA-bureau, dr. Kuyperstraat 5 in Den Haag.

Campagne op Internet

Op de CDA-website op Internet staat veel informatie over de Euro-campagne. Naast informatie over het Europees Parlement en het laatste nieuws treft u informatie aan over verkiezingsbijeenkomsten en

-manifestaties, het verkiezingsprogramma, toespraken van de lijsttrekker, een prijsvraag en nog veel meer.

Het Internetadres is: <http://www.cda.nl>

Lijsttrekkersdebatten

Op maandag 7 juni, een paar dagen voor de verkiezingen, gaat CDA-lijsttrekker Hanja Maij-Weggen in debat met haar collega-lijsttrekkers van PvdA, VVD, D66 en GroenLinks: Max van den Berg, Jan Kees Wiebenga, Lousewies van der Laan en Joost Lagendijk. Het debat wordt uitgezonden op Nederland 2 (aanvang 20.30 uur).

Op zondag 6 juni is er een lijsttrekkersdebat op Radio 1. Aan dit debat nemen dezelfde lijsttrekkers deel. Het debat begint om 12.00 uur.

Bereikbaarheid Partijbureau

Tijdens de Euro-campagne is het partijbureau bereikbaar van 08.00 tot 17.00 uur op het nummer 070-3424812 of 813. Cees Bremmer, Marianne van de Griendt, Marjolijn Knol en Wijnand Marchal zijn van harte bereid u verder te helpen.

Europa Informatie Markt

CDA-Haren organiseert zaterdag 5 juni 1999 van 9.30 tot 13.30 uur een Europa Informatie Markt. Het thema is: Europese Verkiezingen; Zin of Onzin? Kom zelf je

mening vormen! Op een informele wijze is er voor jong en oud de kans om met Europa kennis te maken. Een greep uit het programma: Poppenkast, videopresentaties, mini tentoonstelling, Europa-braderij, volksdansen, korte spreekbeurten van Europarlementariërs en veel meer. Locatie: 't Clockhuis, Brinkhorst 3 te Haren. Informatie bij H. Bastiaansen 050 5341888

Radio en televisie

In het kader van de Europese verkiezingen verzorgt het CDA een aantal uitzendingen op radio en televisie. De uitzendingen zijn:

- woensdag 2 juni, Radio 2, 21.57 uur
- woensdag 2 juni, Nederland 2, 22.50 uur
- vrijdag 4 juni, Nederland 2, 22.57 uur

Financiële actie

De Europese verkiezingen zijn de vierde op rij binnen anderhalf jaar. En campagnes kosten geld. Het campagne-team komt nog geld tekort om al zijn doelstellingen te realiseren. Met behulp van uw bijdragen worden onder meer de volgende activiteiten gefinancierd: advertentie-campagne in vakbladen (MKB, land- en tuinbouw, zorg, jongeren en ouderen), extra 'kleur' aan regionale manifestaties, productie en verspreiding van de weringskaart (oplage 0.5 miljoen) en professionalisering van de productie van radio en t.v.-spotjes.

Het campagneteam hoopt dat door deze actie de opgaande lijn van het CDA in de peilingen bij de Europese verkiezingen straks vastgehouden en verder verbeterd kan worden.

Steun het CDA in de campagne! Girorekeningnummer 102555 t.n.v. Financiële actie Europese verkiezingen.

Stem
10 juni
CDA

Ons Europese ideaal

Waarom woelen de volken en zinnen de natiën op ijdelheid? Als je terugkijkt naar de geschiedenis van Europa in de twintigste eeuw komt die vraag, waar Psalm 2 mee opent, onherroepelijk bij je op. Wat hebben wij Europeanen elkaar en de wereld wel niet aangedaan. Koloniale onderwerping, twee wereldoorlogen, de holocaust en andere vormen van etnische zuivering, ideologische systemen die mensen onderworpen hielden. Serajevo, Kosovo; het lijkt wel of de twintigste eeuw in Europa met dezelfde problemen wordt afgesloten als waarmee zij begon.

Europa heeft gelukkig nog een ander gezicht. Ook Christendom, Rénaissance en Reformatie, Verlichting en Industriële Revolutie hebben de cultuur van het continent gevormd. Verzoening, vrede, menselijke waardigheid en democratie waren als universele beginselen aanwezig onder Europese volken en naties. Zij stonden en staan aan de basis van de Europese integratie. De instrumenten waren vervlechting van de economie, vervlechting van de samenleving en vervlechting van de politiek. De bedoeling was dat het zou uitlopen op een federaal opgezette Verenigde Staten van Europa.

Sindsdien heet het Europese ideaal: "de geleidelijke maar vastberaden transformatie van de Europese Unie naar een politieke unie op federale basis." Dat besliste voornemen staat verwoord in het beginselprogramma van de Europese Volkspartij, de federatie van christen-democratische partijen in Europa waar ook het CDA deel van uitmaakt. De EVP staat voor een beleid dat is georiënteerd aan de waarden vrijheid en verantwoordelijkheid, gelijkheid, gerechtigheid en solidariteit. Al de bij de EVP aangesloten partijen onderschrijven dat.

De globalisering van de economie zorgt, tezamen met de moderne informatie- en communicatietechnieken, voor een samenleving die steeds minder is af te schermen voor gebeurtenissen van over de grens. In een wereld zonder grenzen, vereisen zaken als het scheppen van werk, het beschermen van het milieu, het bevorderen van internationale vrede en

veiligheid en het bestrijden van de grensoverschrijdende misdaad samenwerking die boven het nationale niveau uitstijgt. Meer Europa is nodig, zo schrijft het strategisch document 'Nieuwe wegen, vaste waarden', om meer ruimte te scheppen voor Nederlands beleid.

Kern van ons ideaal is dat het in Europa goed toeven is. Het gaat erom dat Europa democratisch is en het vertrouwen van de burgers weet te winnen. Dat kan, als de integratie in Europa ten dienste blijft staan van de oorspronkelijke waarden van verzoening, vrede, menselijke waardigheid en democratie, die eraan ten grondslag liggen.

Een sociaal Europa

Verzoening en vrede verwijzen naar het overbruggen van tegenstellingen tussen arm en rijk. Oost en West, Noord en Zuid. Europa moet socialer worden. De Europese Unie moet daarbij de rol van maatschappelijke organisaties op het Europese vlak respecteren en waar nodig ondersteunen: consumentenorganisaties, milieubewegingen, landbouworganisaties, vakbonden, kerken. Waar de economie een Europese verantwoordelijkheid is geworden moet ook de Unie recht doen aan de verantwoordelijkheid van sociale partners. In de strijd tegen werkloosheid en uitsluiting verdienen werkgevers en werknemers een belangrijke rol, zowel op nationaal als op Europees niveau.

Een veilig Europa

Verzoening en vrede roepen Europa ertoe op een vredesfactor te zijn en medeverantwoordelijkheid te dragen in de wereldpolitiek. Iedereen hoopt op vrede in de wereld. Toch zal dat er nooit van komen als landen die elkaar nabij zijn geen vreedzame betrekkingen met elkaar kunnen onderhouden. In een Europese ruimte zonder binnengrenzen is een Europese aanpak van de grensoverschrijdende misdaad een noodzaak geworden. Het CDA wil Europol daarom sterkere uitvoerende bevoegdheden geven, zodat de georganiseerde misdaad effectiever kan worden aangepakt. En natuurlijk moet ook Europol aan controle door het Europese Parlement en het Hof van Justitie onderworpen zijn.

Een democratisch Europa

Menselijke waardigheid en democratie roepen op tot naleving van de beginselen van de rechtsstaat en het scheppen van voorwaarden die een menswaardig bestaan mogelijk maken. Daar hoort een volwaardige medebeslissende en controlerende positie bij van het Europese Parlement. Overal waar de Raad van Ministers bij meerderheid besluit moet het Parlement medebeslissingsrecht krijgen. Want daar hebben de nationale parlementen hun controlerende macht verloren.

Een solide Europa

Europa heeft enorme vooruitgang geboekt. Zeker op het terrein van de interne markt en door de op handen zijnde invoering van de euro. Europa is een zaak van samen delen, de lusten en de lasten, zeker in financieel opzicht. De "ik wil mijn geld terug"- benadering van Paars past niet in de christen-democratische overtuiging. Die benadering staat lijnrecht tegenover de onderlinge solidariteit waar lidstaten van de EU zich toe verplicht hebben en die Europa sterk maakt. Het CDA kiest voor meer evenwicht in Europa.

Sterk in de regio. Thuis in Europa

Europa is niet alleen een zaak van de politiek en economie, maar ook van denkwijzen en cultuur, religieuze en levensbeschouwelijke impulsen. Immers, mensen zoeken verbondenheid. Het "regionale

gevoel" is één van de soorten van verbondenheid die mensen hebben. Zij ervaren daarnaast ook een band met hun werkplek, hun verenigingen en organisaties, hun kerk, hun buurt, hun dorp. Velen hebben trouwens ook een band met de stad waarin zij wonen en met Nederland. Eu-

ropese integratie doet niet af aan die verbondenheid. De Europese Unie kan alleen maar bestaan als zij hechte wortels heeft in de Europese samenlevingen. Daarom moet Europa de verscheidenheid van talen en culturen koesteren.

Slot

Het is goed zich te bezinnen op de vraag waar het bij de Europese integratie eigenlijk over gaat. De praktijk is immers vaak zo anders. Het integratieproces verloopt met horten en stoten. Waar er van vooruitgang sprake is gaat zij met kleine stappen, waarvan je niet geneigd bent juichend de straat voor op te komen. Misschien is het ook maar beter zo, want het Europese ideaal moet tot stand gebracht worden in de praktijk van alledag. Als het ideaal maar niet buiten zicht raakt. Zolang de Serajewo's gebombardeerd worden, zolang mensen onwille van hun identiteit vervolgd en verdreven worden, zolang blijven verzoening, vrede, menselijke waardigheid en democratie politieke opdracht nummer één.

Elke CDA-stem telt nu dubbel!

De laatste loodjes van de Euro-campagne komen in zicht. Ik hoop dat deze week, zaterdag 5 juni, partijleden massaal naar Enschede afreizen. Tussen drie en half zeven is er een gevarieerd programma waarbij we net als bij het CDA-Congres in Utrecht van 27 februari jl. op tegelijk bescheiden en zelfbewuste wijze eensgezindheid uitstralen. Elkaar ontmoeten en bemoedigen. Bij de te verwachten lage opkomst telt meer dan ooit elke CDA-stem. Het Twentse land (Euregio!) is de moeite van een reis meer dan waard. Op woensdagavond 9 juni is er een slotbijeenkomst in Brabant, in Berkel-Enschot, in de Druiventros. Allen zijn welkom.

Elk lid kan tot 10 juni bijdragen aan succesvolle Europese verkiezingen. Denkt u maar aan zaken als:

- een affiche voor uw raam hangen, of folders rondbrengen;
- op de markt of in een winkelcentrum CDA-materiaal uitdragen en kiezers aanspreken;
- stemmen niet verloren laten gaan door thuis te blijven of een kans te missen voor anderen te gaan stemmen;
- mensen in uw omgeving opwekken CDA te stemmen;
- personen naar de stembus te voeren die hiertoe niet in staat zijn;
- in uw omgeving positief over het CDA te spreken.

Een telefoontje naar uw afdelingsbestuur of het provinciale CDA-steunpunt over wat u nog kunt doen, is altijd welkom. Lijsttrekker Hanja Maij-Weggen is dag en nacht op pad door het hele land. Steun haar en de andere enthousiaste kandidaten. Wat is er mooier dan een sterk CDA-elftal in Europa?

Cees Bremmer
campagne-coördinator

Landelijke Euromanifestaties

Dinsdag 25 mei is in Groningen de Euro-campagne van start gegaan. Vanaf de verschijning van CDA Appèl vinden er nog drie Euromanifestaties plaats. Aan iedere publieksmanifestatie zal een werkbezoek vooraf gaan. Er is op deze publieksmanifestaties voldoende gelegenheid voor gesprek en ontmoeting met lijsttrekker Hanja Maij-Weggen, Eurokandidaten en andere prominenten, zoals Marnix van Rij en Jaap de Hoop Scheffer. De kandidaten uit de regio van de publieksmanifestatie zullen een bijdrage leveren in de vorm van een interview, een symposium-discussie of een toespraak. Het wordt een afwisselend en levendig programma met veel muziek, Europese cultuur en informatie. Hieronder vindt u informatie over data, programma's en locaties.

Donderdag 3 juni Euromanifestatie in 'De Giraf', Van Schaikweg 55, Emmen

Publieksmanifestatie

20.00 uur: Met medewerking van o.a. Hanja Maij-Weggen, dr. Herman Kues en Albert Jan Maat. Hein Pieper zal een kort verslag doen van het werkbezoek.
20.50 uur: pauze
21.10 uur: Forumdiscussie met o.a. Albert Jan Maat en dr. Herman Kues. Dis-

cussieleider is Henk Klaver
21.45-22.00 uur: Sluiting van de avond en gelegenheid tot napraten

Dinsdag 8 juni IJsselstein (Utrecht)

Publieksmanifestatie 'Hart van Europees beleid'

Over Landbouw en het Midden- en Kleinbedrijf

19.30 uur: Ontvangst met koffie, Calscollege, Hogedijk 1 te IJsselstein

20.00 uur: Met medewerking van o.a. Jan Kromwijk, Hanja Maij-Weggen, Jaap de Hoop Scheffer, Marnix van Rij, Karla Peijs en Albert Jan Maat.

21.05-21.30 uur: Er is gelegenheid om aanwezige politici voor discussie en vragen te benaderen.

Woensdag 9 juni Berkel-Enschot

Slotmanifestatie

Aanvang: **19.30 uur**, De Druiventros, Bosscheweg 11, Berkel-Enschot
Headly Binderhagel zal de slotavond openen. Met medewerking van o.a. Hanja Maij-Weggen, Marnix van Rij, Gerrit Braks, Pam Cornelissen, Wim van Velzen en Jaap de Hoop Scheffer.

Partijraad kiest nieuwe vice-voorzitter

Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart: "CDA moet partij zijn met uitnodigende, betrokken cultuur"

Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart is 37 jaar, maar beschikt inmiddels over een flinke portie bestuurlijke ervaring. Op haar 28e was ze al wethouder in Almere. In september 1994 werd ze benoemd tot burgemeester van Schipluiden. Ook binnen het CDA heeft Marja inmiddels het nodige bestuurs- en commissiewerk verricht. Ze was lid van het landelijk bestuur van de CDA-Bestuurdersvereniging en lid van de commissie, die het modelgemeenteprogram '94-'98 heeft opgesteld en voorzitter van de programcommissie in Zuid-Holland. Het vice-voorzitterschap is een nieuwe uitdaging. "Ik heb de kandidatuur aanvaard, omdat ik overtuigd lid ben van het CDA en het leuk vind om een kar te trekken. Besturen zit me in het bloed. En het vice-voorzitterschap is een functie, waar ook echt wat te besturen valt." De functie in het Dagelijks Bestuur zal een behoorlijke inzet vragen, verwacht Van Bijsterveldt. "Met name omdat ik

vind dat van een vice-voorzitter een stevige autonome inbreng in bestuur en partij verwacht mag worden."

Van Bijsterveldt is een harde werker. "Ik ben nu bijna vijf jaar burgemeester van Schipluiden en de afgelopen jaren heb ik altijd heel veel buiten het primaire werk gedaan. Ik ben drie jaar portefeuillehouder Volkshuisvesting in Haaglanden geweest. Dat was in een periode dat Haaglanden nog volop in de lift zat. En binnen de volkshuisvesting was ook toen veel gaande, gelet op de VINEX-afspraken en het vraagstuk-Grote Stad en Omgeving. Dat heeft mij toen behoorlijk veel tijd gekost. Maar dat deed ik met plezier. Hoe meer ik te doen heb, hoe efficiënter ik met mijn tijd omga. Als je meer doet, kun je ook meer. Ik houd gewoon van hard werken."

Ze vervolgt: "Het is natuurlijk ook heel belangrijk om dit soort bestuurlijke functies te vervullen. Ik heb een heel leuke

Het Partijbestuur van het CDA heeft op 19 april besloten om zowel C.C. (Conny) Kerkhof-Mos als J.M. (Marja) van Bijsterveldt-Vliegenthart voor te dragen voor het eerste vice-voorzitterschap van het CDA. De Partijraad maakt op 5 juni de definitieve keuze. De eerste vice-voorzitter volgt Tineke Ladders-Elfferich op die binnenkort lid wordt van de Eerste Kamer. De redactie had een gesprek met beide kandidaten.

dynamische gemeente. Schipluiden is enerzijds een plattelandsgemeente. Anderzijds ligt het voor een deel tegen het stedelijk gebied aan. We hebben een aantal grote ontwikkelingstaken voor de komende tien, vijftien jaar op het gebied van woningbouw en bedrijvigheid en de komst van een grote afvalwaterzuivering. Op zich heb ik dus nog heel veel uitdagingen hier. Maar ik vind het heel gezond om af en toe buiten de deur te kijken en je in te zetten voor andere zaken dan alleen je werk. Zo houd je het fris, ontmoet je andere mensen en dat is voor je eigen werk ook niet verkeerd."

Belangrijke rol voor CDA

Van Bijsterveldt ziet de komende jaren een belangrijke rol weggelegd voor het CDA. "Het CDA is een herkenbare partij, met een heel authentieke lijn. Ons gedachtegoed en ons programma geven daadwerkelijk antwoorden op fundamentele vragen van deze tijd. Antwoorden die veel verder reiken dan de huidige symptoombestrijding van paars. Het bestuur zal heel goed na moeten denken over een goede communicatie en presentatie. Mensen ervaren politiek toch anders dan vroeger. Het is veel fragmentarischer en afhankelijk van beelden. Het CDA zal daar in zijn presentatie naar buiten rekening mee moe-

Marja van Bijsterveldt

(foto: Dirk Hol)

ten houden, zonder dat de inhoud van de boodschap wordt gesimplificeerd. Aan de andere kant moet je als partij blijk geven van een grote betrokkenheid naar mensen toe. Zorgen dat je er bent, klaar staan op momenten dat mensen je nodig hebben. Dienstbaar zijn zonder te vervallen in cliëntelisme."

Volgens Van Bijsterveldt heeft het CDA volop toekomst. "Je ziet dat onze mensen weer enthousiast zijn voor de partij en bereid zijn om er voor te gaan. Dat gevoel van 'we zijn er weer' moet je vanuit de partij heel sterk stimuleren. Je zult als bestuur moeten zorgen voor goede randvoorwaarden voor het functioneren van de partij."

Conny Kerkhof-Mos: "Mensen moeten weer ongegeneerd trots kunnen zijn op CDA"

Conny Kerkhof-Mos (55) is wethouder in het Brabantse Roosendaal. Zij is sinds 1980 lid van de gemeenteraad. Daarnaast is ze lid van het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van West-Brabant en voorzitter van de Raad van Commissarissen van St. Groenhuijsen, een organisatie met ruim 1200 personeelsleden en onder meer verpleeg- en verzorgingshuizen in diverse gemeenten in West-Brabant. Voordat ze in 1991 wethouder werd, heeft Conny Kerkhof ruim 15 jaar lesgegeven op een grote scholengemeenschap voor middelbaar beroepsonderwijs in Roosendaal en Bergen op Zoom. Conny heeft er niet lang over na hoeven denken, toen haar gevraagd werd om kandidaat te zijn

Van Bijsterveldt verwacht dat de lijn van het CDA met voor een groot deel nieuwe mensen niet totaal anders zal zijn dan de huidige. "Het CDA is een consistente partij, maar andere bestuurders geven natuurlijk andere accenten. Dat is logisch. De omgeving is ook niet statisch. Je moet reageren, maar vooral anticiperen op ontwikkelingen die op ons afkomen. De CDA-ers in de dagelijkse politieke praktijk spelen daarbij een belangrijke rol, maar zij zullen gevoed moeten worden vanuit een goed georganiseerde partij waarbinnen ruimte is voor meningsvorming en debat en waar een uitnodigende betrokken cultuur heerst voor mensen en organisaties in de samenleving."

voor het vice-voorzitterschap. "Wat je ziet is dat er in het land enorm veel getalenteerde CDA-ers zijn, die heel erg betrokken zijn bij wat er in de maatschappij speelt en bij wat mensen beweegt en die goede ideeën hebben over hoe het in ons land beter zou kunnen. Daar hoort een bestuur bij, dat daar op een goede manier leiding aan geeft. Ik wil heel graag die ploeg partijbestuurders versterken, die geïnspireerd en enthousiast de ramen wagenwijd openzetten om ook iets met die beweging geluiden te doen."

Conny Kerkhof is blij dat het weer goed gaat met het CDA. "Hier in Brabant heeft bij de Provinciale Statenverkiezingen zelfs éénderde van de kiezers op onze

partij gestemd. De partij is ongetwijfeld nog steeds geworteld in de samenleving. CDA-leden zijn uitstekende ambassadeurs. In de rest van Nederland zou dat nog beter tot uitdrukking kunnen komen. Het CDA heeft immers een kei van een programma. Wij staan ervoor en we maken het ook waar."

Teamwerker

"Wat ik wil", vervolgt de Roosendaalse wethouder, "is dat jong en oud weer ongegeneerd trots op het CDA kunnen zijn. Het CDA als een christen-democratische partij, die gewetensvol en open werkt, goed communiceert met de achterban en vooral een harmonieuze beweging is. Een CDA dat ook nationaal weer bestuurlijke verantwoordelijkheid wil dragen."

Ze verwacht dat deze interessante job goed te combineren is met het wethouderschap. "Wat je graag wilt doen, daar maak je tijd voor. Ik doe nog veel meer bestuurswerk. Ik werk ook met plezier. En dan is zo'n nieuwe functie niet zozeer een belasting, maar iets waar je zelf ook heel veel voldoening aan beleeft. En ik weet uit ervaring dat mijn werk daar niet onder lijdt, integendeel. Als bestuurder moet je weten wat er op straat speelt. Daar kun je heel veel van leren en het verrijkt je functioneren. Ik vind het cruciaal dat je met twee benen in de maatschappij staat."

Conny omschrijft zichzelf als een teamwerker. "Het is heel belangrijk dat ieder in een team zijn kwaliteiten inbrengt. Ik paar idealisme aan realisme. Ik houd van dromen, maar vooral van doen en ik probeer zo goed mogelijk te staan voor wat ik zeg. Verder ben ik iemand die graag samen met anderen aan oplossingen werkt en niet alleen maar reageert op problemen."

Zij denkt dat een vice-voorzitter wel degelijk een eigen rol kan vervullen binnen het bestuur. "Het gezicht van de partijorganisatie wordt natuurlijk bepaald door Marnix van Rij. Maar ik ben niet gevraagd voor een playbackshow. Als eerste vice-voorzitter ben je plaatsvervanger van de voorzitter. Dat is helder maar je hebt ook een zelfstandige taak binnen het bestuur. Ik hecht er aan om die waar te maken. Als klankbord en sparringpartner van de voorzitter, maar daarnaast ook als lid van het partijbestuur. En de leden van dat team zullen er samen met de CDA-politici voor moeten zorgen het CDA als partij zo te profileren dat mensen er weer graag bij willen horen."

Dick Aanen

Conny Kerkhof-Mos

(foto: Dirk Hol)

Eerste Kamer is niet meer weg te denken uit de samenleving

Dinsdag 1 juni neemt prof. dr. L(uck) M. van Leeuwen na twaalf jaar lidmaatschap afscheid van de Eerste Kamer. De laatste vijftien jaar was hij voorzitter van de CDA-fractie. De Rotterdamse senator kijkt met voldoening terug. "Ik was lid en later voorzitter van een fantastisch (fractie)team, het CDA heeft zich na de klap van 1994 goed hersteld, en de positie van de Eerste Kamer is versterkt."

Luck van Leeuwen is een echte senator. Geen beroeps politicus, wel met een grote betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid in politiek en samenleving, een actief en hoffelijk mens met een bezonken oordeel. Maar ook een ondernemer met een sociale inslag. Tot 1994 was hij werkzaam bij Assurantieconcern Stad Rotterdam, de laatste vijftien jaar als voorzitter van de raad van bestuur. Hij is nu lid van de Raad van Commissarissen bij dit bedrijf. Hij werd in de jaren zestig politiek actief als lid van de Commissie economische zaken van de De Savornin Lohmanstichting, het wetenschappelijk bureau van de Christelijk Historische Unie (CHU). In 1975 kwam hij in de programcommissie van het CDA (toen nog een federatie). Deze Commissie stelde het program 'Niet bij brood alleen' op, waarmee het CDA de Tweede Kamerverkiezingen van 1977 inging. Voorzitter van die Commissie was Bob Goudzwaard, 'een heel bevlogen man die behoefte had aan iemand die af en toe wat nuchter kon meedenken, met name op sociaal en economisch gebied; die iemand was ik dus'.

Van Leeuwen werd in 1977 (de laatste) voorzitter van de CHU. "Ja, ze hadden behoefte aan een voorzitter die, met (ook) een zakelijke benadering vanuit het ondernemerschap, voor de CHU de fusie met KVP en ARP zou kunnen realiseren. Het werden enkele heel drukke jaren, ook omdat ik lid werd van de colleges van zowel de CHU als de federatie CDA." Na de totstandkoming van de partij CDA in 1980 was Van Leeuwen enkele jaren lid van het dagelijks bestuur van de nieuwe partij, en later van het partijbestuur. In 1987 werd hij gekozen als lid van de Eerste Kamer. "Jan Christiaanse was toen fractievoorzitter. Van hem heb ik geleerd dat je je zaakjes heel goed moet kennen en dat je je invloed als fractievoorzitter in de senaat alleen moet gebruiken als het echt nodig is. Hij placht te zeggen dat hij 'af en toe' naar het Catshuis ging om te vertellen hoe de Eerste-Kamerfractie ero-

ver dacht. Van Christiaanse's opvolger Ad Kaland heb ik de bevlogenheid geleerd. Zijn uitgangspunt was steeds dat, als je ervan overtuigd bent dat je voor je mening moet uitkomen, je ook de durf moet hebben om dat te doen. Ik heb met hem mee-beleefd dat hij geprobeerd heeft om binnen de partijtop zijn mening kenbaar te maken en we hebben geconstateerd dat daar erg weinig serieus naar hem werd geluisterd. Ik heb er begrip voor gehad dat hij die mening naar buiten ging brengen en daarmee in de partij een forse discussie teweeg bracht."

Toen Ad Kaland in 1993 zeer ernstig ziek was heeft Van Leeuwen hem regelmatig vervangen. "Juist in dat jaar zijn wij heel goede vrienden geworden, en dat gebeurt niet zo gauw in de politiek." In de dienst in Middelburg voorafgaand aan Kaland's begrafenis was Van Leeuwen de enige spreker. Naast uiteraard de voorgaande predikant. "Ad zelf had mij daarom gevraagd." In het najaar van 1993 werd Van Leeuwen voorzitter van de CDA-fractie. Hij werd meteen in het diepe geworpen bij de senaatsdebatten over de Vreemdelingenwet. "Ik heb toen heel goed geleerd wat het is in zo'n situatie voorzitter van een coalitiefractie te zijn, niet formeel, maar wel moreel en emotioneel gebonden aan het regeerakkoord Lubbers III."

Oppositie

In 1994 veranderde het politieke krachtenveld in Nederland fors. Het CDA leed bij de Tweede-Kamerverkiezingen in mei een nederlaag en een paar maanden later kwam de partij in de oppositie terecht. Voor de Eerste-Kamerfractie betekende dit dat zij in dezelfde samenstelling van

Actie 'Met Steenkamp investeren in de volgende generatie'

Binnenkort treedt Piet Steenkamp uit de Eerste Kamer. Piet Steenkamp is niet alleen al 34 jaar Eerste Kamerlid waaronder acht jaar Kamervoorzitter (1983-1991), maar ook grondlegger van het CDA. Hij heeft verder zijn naam verbonden aan het Scholingsinstituut van het CDA (Steenkampinstituut) en aan het Fonds (Steenkampfonds) dat een belangrijk deel van het scholingswerk binnen het CDA betaalt. Steenkamp hoopt op 8 maart 2000 zijn 75-ste verjaardag te vieren. Het mooiste cadeau dat het CDA Steenkamp ter gelegenheid van zijn ver-

trek uit de Eerste Kamer en zijn 75-ste verjaardag kan aanbieden is een investering in de toekomst van de christen-democratie. Scholing en vorming leggen de basis voor een goed opgeleid kader en goede volksvertegenwoordigers en zijn in dat opzicht sterk bepalend voor de toekomst van de christen-democratie. Daarom start het Steenkampfonds in het najaar de financiële actie 'Met Steenkamp investeren in de volgende generatie'. In de komende uitgaven van Appèl wordt u van start en verloop van de actie op de hoogte gehouden.

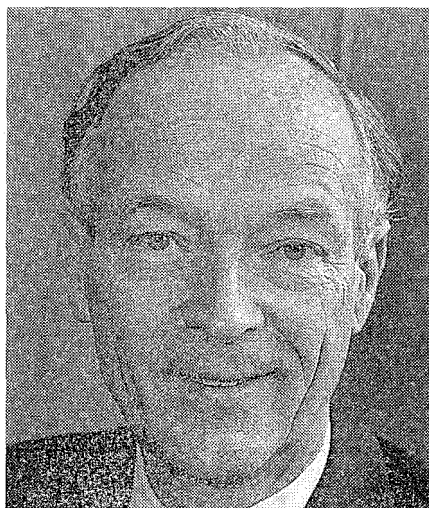
het ene op het andere moment van coalitiefractie in oppositiefractie transformeerde. Van Leeuwen beleefde als CDA-senaatsfractievoorzitter 'tropenjaren'. Hij maakte in deze periode achtereenvolgens Wim van Velzen, Tineke Lodders (waarnemend), Hans Helgers en Marnix van Rij als partijvoorzitter mee, en Elco Brinkman, Enneüs Heerma en Jaap de Hoop Scheffer als voorzitter van de Tweede-Kamerfractie. "Steeds heb ik geprobeerd vanuit mijn functie een constructieve rol op de achtergrond te spelen. Het politieke primaat ligt bij de Tweede-Kamerfractie. Ik heb als voorzitter van de Eerste-Kamerfractie geen gezichtsbebepalende rol gezocht, maar geprobeerd een brugfunctie te vervullen." Van Leeuwen stelt er prijs op te verklaren dat hij zich steeds krachtig wist gesteund door zijn fractiegenoten. "Het was een team van strijdmakers. Mede daarom heb ik deze jaren als fractievoorzitter een fantastische periode gevonden."

Volgens de scheidende senator is het lidmaatschap van de Eerste Kamer ook zo boeiend omdat men in deze Kamer veel mensen ontmoet met grote kennis en ervaring.

Luck van Leeuwen moest er in 1994 erg aan wennen dat hij als leider van de grootste oppositiefractie moest gaan optreden. "Bij de algemene politieke beschouwingen in dat jaar trad ik, zoals dan gebruikelijk, als eerste spreker op, en ik stond daar tegenover een ploeg mensen aan de regeringstafel van wie ik velen kende en op wier beleid ik kritiek moest leveren. Dat was aanvankelijk helemaal niet gemakkelijk omdat een belangrijk deel van het beleid van Kok I al was voorbereid door Lubbers III. Geleidelijk aan werd het leveren van kritiek op Kok I gemakkelijker omdat dit kabinet echt fouten maakte en deze tendens zich voortzette in Kok II. Voortdurend liet men het woord 'excuus' vallen. De door Ed van Thijn beschreven 'sorry-democratie' is helaas kenmerkend voor de kabinetten-Kok."

Niet terug

Luck van Leeuwen nam begin 1998 het besluit om na de Eerste-Kamerverkiezingen van 1999 niet terug te keren. "Je moet zélf beslissen of je wilt terugkomen. Verder heb ik met iedere fractiegenoot twee gesprekken gevoerd over de vraag of zij zich weer kandidaat zouden stellen." Het resultaat is bekend; naast Van Leeuwen keren ook de CDA-senatoren Piet Steenkamp, Andries Postma, Jaap Glasz, Cees van Dijk, Toos Grol, Irene Michiels van Kessenich, Minnie Luimstra, Evert

Luck van Leeuwen

(foto: Dirk Hol)

Rongen en Jan Hendriks op eigen verzoek in juni niet terug op het Binnenhof. Allemaal mensen met grote kennis en veel ervaring. Van Leeuwen: "Toen ik de toenmalige partijvoorzitter Hans Helgers meedeelde hoeveel fractieleden niet terug zouden komen schrok hij."

Daar kwam bij dat op basis van de Tweede-Kamerverkiezingen van vorig jaar het aantal CDA-zetels in de nieuwe senaat op zestien werd geraamd. "Maar nu zijn het er als gevolg van de succesvolle statieverkiezingen van maart twintig. De tien senatoren die zich wel herkiesbaar hebben gesteld staan gelukkig allemaal op verkiesbare plaatsen. De achterban heeft prima werk verricht. Ik ga weg op een moment waarop het CDA weer de grootste partij in het land is."

Naar zijn mening is de positie van de Eerste Kamer in ons staatsbestel zwaarder geworden. "Dat is voor een belangrijk deel te danken aan mijn voorganger Kaland. In andere partijen, zoals PvdA en D66, waar niet zo lang geleden werd gezegd dat de Eerste Kamer wel kan worden opgeheven, hoor je dat niet meer. Kijk maar eens naar hun kandidatenlijsten, waarop politieke zwaargewichten staan."

Nacht van Wiegel

Over de gevolgen van de Nacht van Wiegel voor de positie van de Eerste Kamer, zegt hij: De positie van de Eerste Kamer is nog verder versterkt. De Eerste Kamer is niet meer weg te denken uit de samenleving. Er is nog een andere consequentie van de Nacht. In de toekomst zullen politieke partijen nog nadrukkelijker kijken of Eerste Kamerleden van regeringsfracties kunnen leven met het regeerakkoord. Het is overigens vreemd dat D66 zo verbaasd reageerde op de tegenstem van

Hans Wiegel. Bolkestein heeft tijdens de formatie van paars II al gezegd dat hij zijn senatoren niet aan een touwtje had. Deze crisis is dus onder meer het gevolg van het feit dat de kwestie van het correctief referendum tijdens de formatie niet goed is geregeld."

De vertrekende CDA-senator zou het ongeloofwaardig vinden als de lijmpoging zou slagen. "D66 zou zich volkomen belachelijk maken, na alle stoere taal kunnen ze niet meer terug naar paars II. Een rompkabinet van VVD en PvdA heeft geen meerderheid in de Eerste Kamer. Daarom lijken snelle verkiezingen mij de beste weg. Paars II is van meet af aan niet aan oplossen van problemen toegekomen."

Van Leeuwen legt nog eens uit waarom de CDA-Eerste Kamerfractie zich zo tegen het correctief referendum keerde.

"Wij hadden een principieel en een pragmatisch bezwaar. Principieel zijn wij er tegen omdat je aan het eind van een wetgevingsproces - wat op zich een goed proces is - dat niet helemaal overhoop moet gooien. Het pragmatische bezwaar is dat de drempel (30% van alle kiesgerechtigden moet tegen een wetsvoorstel zijn) zo hoog is dat het een onhaalbare kaart is. Persoonlijk vind ik dat het CDA de discussie over een raadplegend referendum niet uit de weg moet gaan."

Luck van Leeuwen verlaat dus op 1 juni het Binnenhof. Hij heeft nog tal van andere bezigheden. Zo is hij benoemd tot voorzitter van de Stichting Samenwerkende Rijnmondziekenhuizen en heeft hij tal van Commissariaten. Ook wil hij tijd vrijmaken voor studie van de Middeleeuwen en van de vroeg-christelijke kerk, en voor sporten zoals tennis en golf.

CDA grootste in Eerste Kamer

Het CDA is vorige week na de verkiezing door de provinciale staten met 20 zetels de grootste partij in de senaat geworden. In de nieuwe fractie van het CDA zitten 10 nieuwelingen. De senatoren zijn (de namen van de nieuwe Kamerleden zijn vetgedrukt): Hannie van Leeuwen, Gerrit Braks, **Tineke Lodders-Elfferich**, Ernst Hirsch Ballin, Joeke Baarda, **Jannie van den Hul-Omta**, Jos Werner, Jos van Gennip, **René van der Linden**, Peter Boorsma, Huib Eversdijk, **Alfons Dölle**, Willem Stevens, Henk Hofstede, **Yvonne Timmerman-Buck**, **Marie Louise Bemelmans-Videc**, **Jan Pastoor**, **Evert de Jong**, **Henk Woldring** en **Volter Lemstra**.

Hotel „Dreyeroord”

Oosterbeek (Arnhem) Zuid-Veluwe
Telefoon 026-3333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” en
meneer zich „thuis” voelt.

Een hotel met een goede sfeer en een fijne omgeving
waar u de vacantielidagen in alle rust kunt doorbrengen.

Wij laten u graag het allermooiste zien...

Unieke collecties van de Belgische steden en hun loges...
Internationaal bekende merken en meer dan 1000 klokken...
Ch. Le Clef, Etienne de Bouchard, Omega, Juchit
Jensen, Lapporia.

RIKKOERT
LUXURYWATCHES & JEWELLERY

Vrijdag
Kroonvond.

Juwelier • Horloger • Diamantair • Edelsteenkundige f.g.a. • Beslist taxateur • Antiquaar • Edelsmeden sinds 1879

Schoonhoven: Haven 1-13 (0182)382651 / 385820 • Lekkerkerk: Burg. Roosstr. 22 (0180)661490

In de CDA-bestuurdersvereniging zijn de CDA-bestuurders van gemeenten, provincies en waterschappen georganiseerd. De vereniging telt 3200 leden, verdeeld over provinciale afdelingen. Zij geeft het maandblad Bestuursforum en andere publicaties uit, belegt conferenties en ondersteunt ook anderszins de leden in hun werk. Het secretariaat, gevestigd in het CDA-huis, bestaat uit drie medewerk(st)ers.

Vanwege het vertrek van een medewerker zoeken wij een

beleidsmedewerker (m/v)

Functie-informatie

Het betreft een fulltime baan (36 uur per week). De beleidsmedewerker bereidt de vergaderingen van het bestuur en de ledenraad voor en voert de besluiten uit. Ook de organisatie van conferenties en studiedagen behoort tot de taken. Evenals het opstellen van beleidsnotities, medewerking aan bijzondere projecten en het leveren van bijdragen aan Bestuursforum, waaronder interviews. Zij of hij heeft intensief contact met andere medewerkers in het CDA-huis en bij de Tweede-Kamerfractie, en raakt thuis in de politiek-bestuurlijke wereld.

Functie-eisen

- Wij zoeken een medewerker en collega met:
- een academische opleiding (bijv. bestuurskunde, politicologie of rechten) of gelijkwaardig niveau kennis van het openbaar bestuur en staatsrecht en gevoel voor politiek-bestuurlijke verhoudingen
 - een relevante werkervaring
 - uitstekende redactionele vaardigheid, goede contactuele eigenschappen en een communicatieve instelling

- organisatorische kwaliteiten
- het vermogen om in teamverband zelfstandig te werken en initiatieven te ontplooiën
- verbondenheid met de christen-democratie.

Perspectief

Wij bieden in eerste instantie een salaris - afhankelijk van ervaring, opleiding en leeftijd - van maximaal f4.765,- bruto, in schaal 8 of 9 van de CAO voor het CDA, en goede secundaire arbeidsvoorwaarden. Bij gebleken geschiktheid heeft de beleidsmedewerker het perspectief op de mogelijkheid om in de loop van 2000 de huidige secretaris op te volgen en hoger te worden ingeschaald.

Informatie en sollicitatie

Nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij de heer H.G. Cloudt, secretaris, tel. 070-342 48 90. Zie voor informatie over de Bestuurdersvereniging: www.cda.nl. Belangstellenden nodigen wij uit om binnen veertien dagen hun sollicitatie, met cv, te richten aan het bestuur van de CDA-bestuurdersvereniging. Postbus 30453, 2500 GL Den Haag.

In Memoriam Mr. dr. J. Meulink

Binnen een tijdsbestek van slechts enkele maanden valt een politieke generatie uit de antirevolutionaire Tweede Kamerfractie van de jaren zestig weg: Maarten Schakel, Jacqueline Rutgers, Nico Geelkerken, Piet Elfferich, Garnt Kieft, Gerrit van Dam. En nu Jan Meulink, 82 jaar oud, een begrip voor een generatie van het verleden, maar daarom niet minder waard hier te worden herdacht.

Mr. (sinds 1940) dr. (sinds 1942) J. Meulink heeft een lange carrière gehad in de ARP: lid van de gemeenteraad van Enschede en van provinciale staten van Overijssel, Kamerlid van 1956 tot 1966, daarna nog vijftien jaar - lang (zijn laatste periode voor het CDA) lid - van gedeputeerde staten van Overijssel. Een bijzonder moment in zijn loopbaan was, dat hij na de oorlog, nog maar 28 jaar oud, officierfiscaal en waarnemend advocaatfiscaal (openbaar aanklager) was bij het Bijzonder Gerechtshof in Arnhem, waar o.a. de opperbevelhebber van de Duitse Wehrmacht 'in den bezetzten Nederlanden' Christiansen heeft terecht gestaan.

Ook bij de oprichting van het aan zijn kerkelijke denominatie (vrijgemaakt-gereformeerd) gebonden GPV bleef Meulink trouw aan de ARP en later aan het CDA. Na de beëindiging van zijn politieke loopbaan zette hij zijn bestuurlijke kwaliteiten in andere verbanden in. Zo was hij o.a. enige jaren voorzitter van de Evangelische Omroep.

Zijn laatste jaren waren zorgelijk. Voor zijn naaste omgeving moet het moeilijk zijn geweest te moeten aanzien, hoe de heldere geest van deze scherpzinnige man meer en meer verduisterde. Tegen deze achtergrond is het psalmwoord, waarmee zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in het overlijdensbericht en wij allen met hen in de herdenkingsdienst afscheid van hem namen, treffend: "Ik kan gaan slapen zonder zorgen, want slapend kom ik bij u thuis".

Willem Aantjes

Conferentie 'Publieke Gerechtigheid en de Europese Unie'

Op vrijdag 4 juni a.s. organiseert het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA (WI) een conferentie met als doel om in de aanloop naar de Europese Verkiezingen van 10 juni a.s. helder neer te zetten op welke wijze de uitdagingen die de verdergaande Europese samenwerking met zich meebrengt, hun weerslag moeten vinden in duurzame institutionele aanpassingen en in overeenstemming over de politiek-morele basis onder de handelings-verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Hanja Maij-Weggen geeft aan wat volgens haar de 'Politieke prioriteiten voor de komende zittingsperiode' zijn. Prof.dr.

R.F.M. Lubbers, voorzitter van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA verzorgt een inleiding over het onderwerp 'De spanning tussen de externe en de interne verantwoordelijkheid van de Europese Unie en de institutionele vormgeving van het Europese project'. Prof.jhr.dr. F.A.M. Alting von Geusau spreekt over 'De morele grondslagen van een Europese democratische rechtsstaat' en mr. J.J.A.M. van Gennip, directeur van het WI en lid van de Eerste Kamer, gaat in op 'De rol van politieke partijen'. Deelname aan de conferentie kost f80,- (In het vorige nummer van CD/Actueel stond een foutieve vermelding van f50,-.) Deelnemers ontvangen de Engelse vertaling van het rap-

port "Publieke Gerechtigheid en de Europese Unie", alsmede het EVP-verkiezingsprogramma 1999-2004, terwijl ook koffie, thee, de lunch en een drankje na afloop van de bijeenkomst in dit bedrag zijn inbegrepen. De conferentie vindt plaats van 10.00 tot 16.00 uur in de Eerste Kamer, Binnenhof 22 te Den Haag. Voor aanmelding en informatie: Wetenschappelijk Instituut voor het CDA t.a.v. mw. W. Bakker telnr.: 070-3424874 faxnr.: 070-3643417

CDA-zeilweekend 11-13 juni

Vrijdagavond 11 juni vertrekt de CDA- tweemastklipper, bestuurd door Gert-Jan Meijerink uit Kampen, om via Enkhuizen zondag weer terug te keren naar Kampen. Het weekend kost f200,- p.p. (incl. volpension en koffie/thee) U kunt zich schriftelijk opgeven bij John Bartels, Overhoff 15, 6871 CZ Renkum. Let wel: er zijn slechts 26 plaatsen, dus het is verstandig om tijdig te reageren.

CDA- Vrouwenberaad 20 jaar

Het CDA-Vrouwenberaad Zuid-Holland is op 3 mei 1979 opgericht. Binnenkort is dat precies 20 jaar geleden. Het provinciaal bestuur wil dit lustrum niet ongemerkt voorbij laten gaan en zal op 7 juni aanstaande een bijzondere ledenvergadering houden. Deze begint om 14.00 uur, zoals gebruikelijk in het Provinciehuis. Om dit lustrum in stijl te kunnen vieren willen we zoveel mogelijk leden en oud-(bestuurs)leden uitnodigen. Daar-

bij vragen we u nu: heeft u nog leuke herinneringen of anekdotes over deze 20 jaar? Wilt u ons dat dan laten weten? Onze secretaris, mevrouw L. Vink, Koninginne-laan 681, 3136 EX Vlaardingen, ontvangt ze graag. U kunt haar ook bellen. Het nummer is 010 475 01 89.

12 juni Conferentie 'Oosterse Orthodoxie en ontwikkeling'

De crisis in Kosovo bewijst dat een ondeelbaar, welvarend Europa dat gevrijwaard is van oorlogen blijkbaar soms een weerbarstig proces is om te realiseren. Tegen deze achtergrond organiseert de Eduardo Frei Stichting van het CDA (EFS) in samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA de conferentie 'Oosterse Orthodoxie en Ontwikkeling: kerk, staat, politiek en samenleving in Oost-Europa' op zaterdag 12 juni 1999 vanaf 10.00 uur tot 14.30 uur in de Sint Gertrudiskapel te Utrecht (op loopafstand van het Centraal Station).

Dagvoorzitter is drs. W.K.N. Schmelzer (voorzitter EFS). Hoofdinleiders zijn dr. B.J. Groen (verbonden aan het Instituut voor Oosters Christendom van de Katholieke Universiteit Nijmegen) en drs. W.G. van Velzen (vice-voorzitter Europese Volkspartij, lid Europees Parlement). Centrale vragen van de conferentie zijn: wat kan de oosterse orthodoxie concreet betekenen voor de ontwikkeling van de samenleving in Oost-Europa? Op welke manier kunnen Oost-Europa en West-Europa partners zijn bij de opbouw van democratie, een sociale markt-economie en een vitale

civil society? Wat is de rol van vrouwen, kerken en politieke partijen in Oost-Europa? Drs. L.J. Hogebrink (secretaris van de Raad Overheid en Samenleving van de Nederlandse Hervormde Kerk) en drs. G.R.M. van Dartel (directeur Actie en Ontmoeting Oosterse Kerken) leveren een bijdrage aan de deelsessie 'Staatsvorming en politieke partijvorming'. Mw. N.A. van den Nieuwboer-Langenkamp (burgemeester van Raalte, voorzitter Commissie Internationale Aangelegenheden van de VNG) en een vertegenwoordiger van Amnesty International leveren een bijdrage aan de deelsessie 'Oosterse Orthodoxie: de rol van vrouwen'. Drs. Th.B.F.M. Brinkel (stafmedewerker Wetenschappelijk Instituut voor het CDA) houdt een slotbeschouwing. Aanmelding kan via Marianne van de Griendt (tel: 070-3424813; fax: 070-3643417; e-mail: vdGriendt@bureau.cda.nl). De

kosten (inclusief lunch en documentatiemateriaal) bedragen f15,- over te maken op bankrekeningnummer 66.74.05.712 onder vermelding van 'Conferentie 12 juni 1999'. Voor nadere informatie: Jan Kuit; tel: 070-3424835.

Het Steenkampinstituut organiseert: 'De dag van de uitdaging'

18 september 1999 van 11.00 tot 16.00 uur in Kitsch & Kunst, Bergse Rechter Rottekade 1 te Rotterdam. Het thema van de dag is 'Durft u in de schijnwerpers te staan'. De dag is bedoeld voor iedereen die geïnteresseerd is in de activiteiten en mogelijkheden van het scholingsinstituut. Doe mee aan activiteiten door het volgen van workshops: de gesproken column, debatteren in de politiek, hoe bereiken en betrekken we de nieuwe vrijwilliger, een college over een

actueel Europees onderwerp, humor in de politiek. Alle deelnemers kunnen de workshop 'Kort en creatief schrijven' volgen. Ook kan iedereen meedoen aan het 'Concert'. Ter afsluiting kunnen de deelnemers hun ervaring delen en mogen ze voor het voetlicht treden. De deelname is gratis, alleen de lunchkosten komen voor eigen rekening. Voor informatie of aanmelding graag bellen naar 070-3424861

Expertconferentie 'De omroepvereniging voorbij?'

Op woensdag 23 juni a.s. organiseert het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA de Expertconferentie 'De omroepvereniging voorbij?' over de (on)mogelijkheden van zelfregulering in de omroep. Deze conferentie zal plaatsvinden in de omgeving van Hilversum en zal duren van 14.00 tot 19.00 uur. Meer informatie en een aanmeldingsformulier kunt u vragen bij het WI, tel: 070 3424872

del van inleidingen en discussies krijgt u inzicht in de politieke keuzes van het CDA. Blok 3 bestaat uit verschillende vaardigheidstrainingen: Presenteren, Media- & Strategieontwikkeling, Gender & diversiteit in de gemeentelijke afdeling, Human Resource en Oppositievoeren & Agendasetting. Voor iedereen die actief is in het CDA. Voor informatie en aanmelding: Steenkampinstituut, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, Tel. 070-3424861, fax 070-3643417, email SI@bureau.cda.nl

Bijeenkomst Verenigingsconsulenten

De Verenigingsconsulenten zullen op vrijdag 25 juni aanstaande bijeenkomen op het Partijbureau. Op deze dag zullen verschillende onderwerpen aan bod komen. Het ochtendgedeelte wordt ingevuld door Meindert Stolk, hoofd Partijontwikkeling en in de middag zal er een gesprek plaatsvinden met partijvoorzitter Marnix van Rij.

Gouden speld voor Henk Tiesinga

Henk Tiesinga (op de foto met zijn echtgenote en voorzitter Marnix van Rij) heeft 24 april jongstleden, na 8 jaar afscheid genomen van het Dagelijks Bestuur. Hij werd voor zijn verdiensten onderscheiden met een gouden speld, uitgereikt door Partijvoorzitter Marnix van Rij. Tiesinga, die dezelfde dag 50 jaar werd, was blij verrast met de gouden speld. Hij zag het als een vorm van erkenning voor de tijd en energie die hij de afgelopen jaren belangeloos geïnvesteerd had in het CDA. Dit heeft hij altijd met plezier en uit volle overtuiging gedaan. In zijn woonplaats Bant in Flevoland werd ter gelegenheid van zijn afscheid een minisymposium 'Christen-democratie in de 21ste eeuw' georganiseerd. De toekomst van het CDA, de christen-democratie en de EVP in de 21ste eeuw werden besproken door respectievelijk partijvoorzitter Marnix van Rij, professor Henk Woldring en Europarlementariër Karla Peijs. Tiesinga zal zich de eerste tijd richten op zijn taken als voorzitter van 'Model Open kerk' in Bant en als bestuurslid van een grote corporatie die momenteel in een fusie verwickeld is.

(foto: Dirk Holl)

Kaderschool nieuwe stijl

Dit najaar organiseert de Kaderschool verschillende cursussen in het land. In blok 1 worden de uitgangspunten en achtergronden van het CDA behandeld. Deze cursus is bedoeld voor iedereen die meer wilt weten over het CDA en politiek. Blok 2a is een cursus over een aantal beleidsterreinen die actueel zijn in de lokale politiek. Deze cursus is bestemd voor raadslieden die zich willen verdiepen in nieuwe ontwikkelingen. Blok 2B is toegankelijk voor iedereen met politieke interesse. Door mid-

Verschenen: Uit het College (oppositie voeren)

Geheel herziene versie van de uitgave Oppositievoeren. In 10 stappen wordt besproken op welke terreinen een fractie keuzes moet maken als men buiten het College komt te staan. Gebaseerd op ervaringen van gemeenteraadsfracties in de periode '94-'98. Bevat tips en discussievragen. Deze brochure kunt u bestellen via het Steenkampinstituut door overmaking van f 7,50 op gironummer 13.70.00 t.n.v. Centrale Verrekenkas CDA, Den Haag o.v.v. van titel en aantal.

Ledeninformatielijn

Met al uw vragen over het lidmaatschap kunt u direct terecht bij de ledeninformatielijn. De ledeninformatielijn is geopend van maandag tot en met donderdag tussen 13.00 uur en 15.00 uur. Het telefoonnummer is: 070 342 48 69.

Relatiegeschenken

Twee nieuwe geschenken zijn te bestellen bij het CDA: een fles wijn en een pen. De wijn is een rode bordeaux in een fles met CDA-etiket. De wijn wordt geleverd in een stevige houten kist en kost fl. 22,50. De zwarte pen is van het merk Quill en heeft het CDA-logo in de top. De stijlvolle pen is navulbaar, wordt geleverd in een kartonnen geschenkdoosje en kost fl. 22,50. (De prijzen zijn exclusief verzendkosten). Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Carina Hoff. Tel: 070 342 48 17.

Telefonische spreekuur voorzitter

Wilt u persoonlijk spreken met partijvoorzitter Marnix van Rij over het CDA? Dat is mogelijk. Hij houdt telefonisch spreekuur op woensdag 30 juni tussen 15.00 en 16.00 uur. U kunt hem bereiken op telefoonnummer: 070-3424802.

Het medeleven met ons als gezin tijdens de ziekte en na het overlijden van

Enneüs Heerma

was zo overweldigend, dat we deze weg kiezen om allen te bedanken, die persoonlijk en/of schriftelijk van hun warme belangstelling hebben blijk gegeven.

We zullen onze man, vader, schoonvader en pake in dankbaarheid blijven gedenken.

Anke G. Heerma-Vonkeman
Alies, Casper en Ceri-anne
Martin en Simone
Pieter en Esther

Spreekbeurten

Friesland

Vrijdag 4 juni

A.J. Maat, werkbezoek aan Friese Wouden veehouderij en agrarisch Natuurbeheer, 13.00-18.00 uur

A.J. Maat, spreekbeurt in Surhuisterveen, 20.00 uur

Dinsdag 8 juni

CDJA-Friesland. Europa-avond in Café Wouters in Leeuwarden (tegenover NS-Station). Sprekers: A.J. Maat, C. Visser en J. Wiersma. Voor meer informatie kunt u bellen met Marc ten Haar: tel.058-2152172

Drenthe

Donderdag 3 juni

A.J. Maat, Werkbezoek aan Zuid-Oost Drenthe en Duits-grensgebied, 11.00-17.00 uur

Vrijdag 4 juni

A.J. Maat, werkbezoek aan veehouderij en akkerbouw Midden-Drenthe, 09.00-12.00 uur.

Zaterdag 5 juni

A.J. Maat, deelname aan de Speakerscorner, Koopmansplein, Assen, 11.30-12.30

Overijssel

Vrijdag 4 juni

A. Oostlander, B. van Winsen, C. Ross en H. Keppelhoff-Wierchert, CDA-CDU-verband over de Euregio, de proeftuin van Europa. In het Euregio-huis "Ter Haar sive

Service en informatie

Droste" op grens Glanerbrug-Gronau, 10.00-12.00 uur

Dinsdag 15 juni

Th. Rietkerk, Wijkcentrum Holtenbroek, Beethoven 394, Zwolle, 20.00 uur

Gelderland

Woensdag 2 juni

A. Oostlander, C. Ross, CDA-Regiokring, Proeflokaal 'De Waag', Markt 38, Arnhem, 20.00 uur

H. Maij-Weggen, bijeenkomst in Huize Nijevelt, Heijendaalseweg 117, Nijmegen, 10.00-12.00 uur

Maandag 14 juni

Th. Rietkerk, CDA-Hattem, De Bongerd, Hattem, 19.00 uur

Dinsdag 15 juni

Marnix van Rij, CDA-Ede, kerkelijke gemeente De Brink, Brinkstraat 39, Bennekom, 20.15 uur

Utrecht

Woensdag 2 juni

J.P. Balkenende, De Savornin Lohman Stichting, Jaarbeurs Congresgebouw Utrecht, 19.30 uur

K. Peijs, CDA-Baarn, Herberg van Paulus, Stationsweg 19, 20.00 uur

Donderdag 3 juni

K. Peijs, Centre Utrecht in Europe, Jaarbeurs Jaarbeursplein 6, 10.00 uur

Vrijdag 4 juni

H. Maij-Weggen, bij verkiezingsdebat Stichting Natuur en Milieu, Utrecht, 13.45-16.15 uur.

Maandag 7 juni

K. Peijs, Politiek Café CDA-Doorn, Café Tante Wil, Amerfoortseweg 22, Doorn, 18.00 uur

Dinsdag 8 juni

A.J. Maat, fruitteelt en melkveehouderij, Utrecht, 14.00-17.00 uur.

Dinsdag 22 juni

J.P. Balkenende; Passage christelijk-maatschappelijke vrouwenbeweging; Jaarbeursgebouw-Beatrixgebouw-Utrecht 13.30 uur

Zuid-Holland

Zaterdag 19 juni

R. Oomen-Ruijten, neemt deel aan congres van de Europese beweging Nederland, evaluatie van de verkiezingen, Hotel Sofitel Den Haag, 11.30 uur

Woensdag 23 juni

W. van de Camp, Hilton Hotel; Weena 10, Rotterdam, 10.00 uur

Noord-Holland

Donderdag 3 juni

B. Pronk in het Europa Debat: Vertrouwen en fraude in de Europese Unie Locatie: "De Rode Hoed", Keizersgracht 102, Amsterdam, 20.00 uur.

Dinsdag 8 juni

C. Ross, Nederlandse vereniging voor autisme, VU Amsterdam, De Boelelaan 1105, 20.00 uur

Noord Brabant

Woensdag 9 juni

W. van Velzen, CDA-Heusden K. Peijs, Jaarcongres Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel, Evoluon, Eindhoven, 13.45-14.15 uur

Donderdag 17 juni

M. van Rij, 'Bos', Brink 5, te Sint Anthonis, 20.30 uur

Limburg

Vrijdag 4 juni

R. Oomen-Ruijten, Jongeren en Europa, Gemeentehuis Roermond, 15.00-18.00 uur

Zeeland

Donderdag 3 juni

A. Oostlander, CDA-Goes, 20.00 uur

Maandag 7 juni

W. van Velzen, CDA-Bruinisse

Politiek saai? Dat had je gedacht. Politiek gaat over heel veel verschillende maar altijd belangrijke dingen. Politiek raakt iedereen en is zo saai als je het zelf wilt maken. Gelukkig blijven ook jongeren in de politiek geïnteresseerd. Het CDA neemt jongeren serieus. Daarom vind je in ieder nummer van 'Appèl' een speciale jongerenpagina. Thema's die jou en je vrienden bezighouden worden hier besproken. En misschien nog wel leuker: jij kunt meepraten! Iedere keer kun je een vraag stellen aan een Kamerlid en reageren op een stelling. Blijf niet aan de kant staan en doe dus mee. Heb je vragen of opmerkingen over deze rubriek? Laat het ons weten. Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Opstelwedstrijd Europa: Drugs en wooden shoes

Om jongeren meer te leren over Europa, heeft CDA-kandidaat voor het Europarlement, Birgit van Dongen een aantal lessen over de betekenis van Europa gegeven op middelbare scholen in Noord-Nederland. Naar aanleiding daarvan is een opstelwedstrijd met het thema 'Europa' uitgeschreven. Schrijfter van het winnende opstel "Cultuuruitwisseling" was Nina van der Meer. Ze werd dinsdag 25 mei door CDA-lijsttrekker Hanja Maij-Weggen in Groningen gehuldigd op de Startmanifestatie van de Eurocampagne.

Als ze zei dat ze Nederlandse was, werd Nina van der Meer op vakantie vooral aangesproken over 'wooden shoes' en drugs. En na een paar ontmoetingen met Engelse jongens, kon ze met zekerheid vaststellen dat er van de stiff upperlip van de Engelsman tegenwoordig alleen nog maar een spreekwoord rest. De vijfde klas leerling van het Willem Lodewijk Gymnasium in Groningen beschreef in haar opstel enkele hardnekkige stereotypen

Nina van der Meer leest haar opstel voor

(foto: Dirk Hol)

over de landen van de Europese Unie. Op de Startmanifestatie van de Eurocampagne las ze haar opstel voor. De zaal was doodstil maar barstte los in een klatierend applaus, na de krachtige slotzin van het opstel "Cultuuruitwisselingen". Nina van der Meer kreeg de eerste prijs uitgereikt door Hanja Maij-Weggen. De CDA-lijsttrekker bij de Euroverkiezingen vond het opstel 'goed opgebouwd'. Ze benadrukte in een reactie dat jongeren, Europa in de toekomst vorm moeten geven. Het is Europa, waarin jongeren zich straks gaan vormen.

Nina had geen moment verwacht dat ze de opstelwedstrijd zou winnen. De Eurolessen spraken Nina aan, omdat ze meer te horen kreeg over wat de Europese Unie doet, wat er gebeurt in Brussel. Europa is

meer bij haar gaan leven. Ze vindt wel, en dat beschrijft ze ook in het opstel, dat er voor stemgerechtigden te weinig informatie en voorlichting is over het Europarlement. Nina heeft zelf nog geen stemrecht, dus hoeft zij voorlopig nog geen keuzes te maken tussen partijen en partijprogramma's. Maar als ze over haar eigen toekomst denkt en over keuzes tussen mogelijke vervolgoopleidingen na het gymnasium, denkt ze al wel in termen van open grenzen. Zij weet dat ze in ieder geval geen Nederlands Recht gaat studeren. En de rest houdt ze open.

Stel je vraag aan..... Hans van den Akker

Hans (57) is sinds mei vorig jaar lid van de Tweede Kamer voor het CDA. Hij heeft een rijke carrière in het bedrijfsleven achter de rug. Zo was hij jarenlang vice-president van de Hunter-Douglas groep, het meest bekend van Luxaflex. Ook was hij 6 jaar lang voorzitter van de werkgeversvereniging voor de metaalindustrie de FME en lid van de SER. Hij houdt zich binnen de Kamer onder andere bezig met Energiebeleid, Europese Zaken en internationaal Milieu- en Klimaatbeleid. Heb je vragen aan Hans van den Akker, stuur ze ons op en je krijgt gegarandeerd antwoord. De leukste, gekste of boeiendste vraag, wordt in het volgend nummer van Appèl afgedrukt, evenals het antwoord van Van den Akker.

Ons adres is: CDA Appèl, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

De stelling van deze keer luidt:

"Voor de toekomstige generatie zou Europa geen 'ver van mijn bed'-show moeten zijn. Juist jongeren zouden daarom 10 juni naar de stembus moeten gaan".

Wat vind jij, kan Nederland nog wel zonder Europa, heeft het Europees Parlement voldoende macht, of wordt er juist teveel in Brussel bedisseld, waar we in Nederland mee opgezadeld worden. Hoe zie jij het Europa van 2020? Laat het ons weten en je krijgt gegarandeerd antwoord.

DE WARMTE EN CHARME VAN HET ENGELSE STIJLMEUBEL

Bewust gekozen, zeggen meubelen wie u bent. Engelse stijlmeubelen, traditierijk en tijdloos van vorm, maken ze het tot een sfeervol interieur. Meubelen waarin de edele houtsoorten Mahonie en Taxus met vakmanschap verwerkt zijn tot een kwaliteitsprodukt voor u die van stijlvol houdt. Bij ons vindt u deze meubelen van allure een stijl die uw woning net dat bijzondere accent geven.

Wij zijn gespecialiseerd in o.a.:

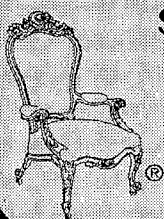
* Engels mahonie en Taxus

* Noten en Wortelnoten

* Kersen en Kersenpatine

* Eiken antiek en Eikenpatine

* Wanddecoraties, Lampen

STIJLMEUBELEN - TAPIJTEN - GORDIJNEN

„Klassiek Wonen”

W. SCHERRENBURG & Zn.

Molenstraat 67 – Ede – Tel. 0318-61 57 32

Vrijdag koopavond

Parkeren voor onze deur

Paspoort nieuw lid

Naam: Dion Suppers

Woonplaats: Heerlen

Geboren: 6 november 1963

Beroep: manager

Waarom ben je lid geworden van het CDA?

"Ik wil graag actief meedenken, actief luisteren en ik wil geïnformeerd worden over de ontwikkelingen binnen het CDA, zowel landelijk als plaatselijk".

Welke drie thema's spreken je het meeste aan in de politiek?

"Het ondersteunen van het gezin als hoeksteen van de samenleving. Het versterken van het gemeenschaps- en verantwoordelijkheidsgevoel. Het steunen van het verenigings- en gemeenschapsleven."

Wat zou de partij moeten verbeteren?

"Het CDA moet de ontwikkeling van de 24-uurs-economie een halt toe roepen en de normvervaging aanpakken."

Lezen: "Door tijdgebrek moet ik mij beperken tot nieuws uit mijn eigen regio."

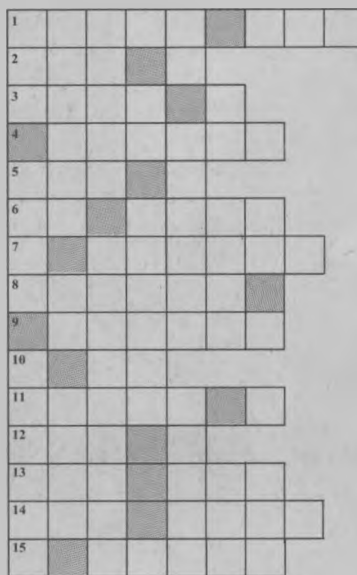
Hobby's: "Mijn gezin, het besturen van de voetbalvereniging en het verbouwen van mijn eigen huis."

Motto: "Hoe meer zielen hoe meer vreugd."

Europapuzzel

Vul onderstaande puzzel in. De letters in de gearceerde vakjes vormen de oplossing van de puzzel. Stuur uw oplossing voor 1 september aanstaande naar: CDA t.a.v. redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Onder de goede inzenders worden 3 CD-bonnen verloot.

1. Frans broodje
2. Portugese stad
3. Belgische universiteitsstad
4. Spaanse stierenvechter
5. Grieks eiland
6. Ierse drank
7. Pretpark in Denemarken
8. Duitse hoofdstad
9. Manier van zingen in Oostenrijkse Alpen
10. Rivier in Luxemburg
11. Noordelijkste deel van Finland
12. Premier van Groot-Brittannië
13. Italiaanse streek
14. Zweedse schrijfster van kinderboeken
15. Scheldwoord voor Hollanders

Oplossing Provinciepuzzel

De oplossing van de puzzel in het ledenummer van 10 april jl. is Stemmen voor Europa. Winnaars van de CD-bon zijn: H.Genickers uit Spaubeek en M. Beumer-Schippers uit Otterlo.

VAN TRIEST VEEVOEDERS B.V.

Hoogeveen

40 jaar specialist in vochtrijke krachtvoerders en ruw veevoer.

Ledenblad van het

CDA

Christen Democratisch

19e jaargang
11 sept. 1999
nummer 5

APPEL

**Met informatiekatern over nieuwe Eerste Kamerfractie
en CDA-delegatie Europees Parlement**

**Tweede Kamerfractie aan
vooravond van Prinsjesdag**

**IN DIT
NUMMER**

● De Hoop Scheffer over het jaar van de
politieke keuzes ● Braks: paars tast de
geloofwaardigheid aan

**MAAK NU UW KEUZE
UIT 24 SFEERVOL INGERICHTE
SHOWKAMERS.**

INRUIL OUDE MEUBELEN OF HOGE KORTING

STIJLMEUBELEN - TAPIJTEN - GORDIJNEN

"Klassiek Wonen"

®

W. SCHERRENBURG & Zn.

Molenstraat 67 - EDE - Tel. 0318 - 615732

Vrijdag koopavond

Parkeren voor onze deur

COLOFON

De Begeleidingscommissie van het ledennummer werkt onder verantwoordelijkheid van het CDA-bestuur

Leden Begeleidingscommissie:

Marcel Meijer
Joep Mourits
Hans van der Vlies

Aan dit nummer werkten verder mee:

Carina Hoff, Evert Mathies, Peter Spierings en Jack de Vries

Eindredactie/redactie-secretariaat:

Marcel Meijer
Femke Slegers

Lay out:

Jessica Koster

Druk:

BDU B.V.

Advertentieacquisitie:

BDU Speciale media producties
Postbus 67, 3770 AB Barneveld
telefoon 0342-494262, fax 0342-494299

Redactie-adres

Dr. Kuiperstraat 5
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
telefoon 070-3424888, fax 070-3602106
e-mail: redactie@cda.nl

CDA-huis

Internet-adres: <http://www.cda.nl>
e-mail: bureau@cda.nl
Ledeninformatielijn: van maandag t/m donderdag tussen 13.00 en 15.00 uur, telefoon 070-3424869

Het CDA-huis is vanaf station Den Haag CS bereikbaar met tram 1 en 9.

Het volgende ledennummer verschijnt op 30 oktober aanstaande.

Foto voorpagina: De CDA-Tweede Kamerfractie in de bossen van Lage Vuursche

(Foto: Dirk Hol)

Verder onder andere:

Gerrit Braks hekelt ongeloofwaardig paars	6	Partijraad in Oss over onder meer Veiligheid en ICT	8
Column partijvoorzitter Van Rij	7	Tweede Kamer Europa	10
		Service en Informatie	23
			26

Met uitneembaar katern over de nieuwe Eerste Kamerfractie en CDA-delegatie in het Europees Parlement

Met uitneembaar katern Vrouw en Politiek

Jaar van de politieke keuzes

"Dit wordt het Jaar van de politieke keuzes", zegt CDA-fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer in een interview aan de vooravond van Prinsjesdag en Algemene Beschoouwingen. En hij voegt eraan toe: "Mensen moeten weten waar het CDA staat, dat ze het misschien niet altijd met ons eens zijn maar wel vinden dat we keuzes durven maken." Volgens geeft de politiek leider zelf de aftrap door de keuze van paars II voor verdere algemene lastenverlichting te kritiseren. Voor het CDA staat de kwaliteit van de samenleving voorop. Algemene lastenverlichting komt op het tweede plan. Tijdens de Algemene Beschoouwingen wordt deze visie verder concreet uitgewerkt. Daarvoor komt het CDA al met een plan voor de gezondheidszorg.

De keuze voor kwaliteit van de samenleving is ook terug te vinden in de agenda van de partij. Op de Partijraad van 6 november a.s. wordt de partijbrede discussie over Veiligheid afgerond. Op diezelfde Partijraad wordt verder gesproken over het door partijvoorzitter Van Rij gelanceerde plan om te komen tot een Centrum voor Politiek, Religie en Spiritualiteit, en over Informatie- en Communicatietechnologie. Een ander onderwerp dat voor het komend seizoen op de agenda staan, is levensloopbeleid. Stuk voor stuk onderwerpen die de kwaliteit van de samenleving raken; uitdagingen die zich bij uitstek lenen opgepakt te worden door christen-democraten.

Als het CDA het komende parlementaire jaar bij deze en andere onderwerpen het voortouw weet te nemen dan zal van een geslaagd politiek seizoen gesproken kunnen worden.

De Begeleidingscommissie

"Dit wordt het jaar van de politieke keuzes."

Mijnheer de Hoop Scheffer, voor dat we ons weer storten op de politiek: hoe was uw vakantie?

"Deze keer was het gelukkig echt vakantie. Vorig jaar werd de zomervakantie bepaald door de kabinetsformatie en heb ik de politiek niet echt los kunnen laten. Dit jaar was dat gelukkig anders. Met ons gezin hebben we twee prachtige weken in Israël beleefd. Een bijzondere reis ter gelegenheid van ons vijftienvigjarig huwelijk. Rondtrekkend hebben we tal van bijbels-historische plaatsen bezocht. Daarna hebben we nog twee weken doorgebracht op onze vaste vakantieplek in de Peel in Brabant."

Donderslag bij heldere hemel

Wat vindt u ervan dat het kabinet tijdens de vakantie opeens met allerlei ethische voorstellen kwam, zoals de abortuspil, euthanasie en het homohuwelijk?

"Die kwamen als een donderslag bij heldere hemel en we waren als fractie dan ook onaangenaam verrast. Deze onderwerpen zijn te belangrijk om zo maar in het reces te 'droppen'. Daar komt bij dat het niet zo maar één voorstel was, maar meerdere, zoals u in uw vraag al aangeeft. Als dan ook nog van een aantal daarvan alleen maar een persbericht van het kabinet beschikbaar is, terwijl je wel wordt gevraagd daar een inhoudelijke reactie op te geven, dan neemt de irritatie wel toe. Daarnaast – of eigenlijk belangrijker nog – zijn wij natuurlijk ook inhoudelijk niet gelukkig met de voorstellen."

De SGP noemde het een "aanval op christelijk Nederland", deelt u die kritiek?

"Eerlijk gezegd gaat mij dat te ver. Het kabinet doet deze voorstellen niet om daarmee christelijk Nederland dwars te zitten, maar omdat het er inhoudelijk zo over denkt. Ik deel met Van der Vlies (SGP) de mening dat wij op deze terrei-

Na weken van serene rust is het in het statige gebouw Justitie aan het Plein in Den Haag weer een drukte van belang. Gebruinde kamerleden en medewerkers van de CDA-fractie bevolken weer de gangen en werkkamers. Uitgerust en vol nieuwe ideeën. Althans, daar gaat de redactie van uit. Om het zeker te weten togen wij naar het Kamergebouw en ondervroegen de aanvoerder van de fractie, Jaap de Hoop Scheffer.

nen als christelijke partijen moeten samenwerken, maar op het CDA rust ook de verantwoordelijkheid met de andere partijen de discussie aan te gaan. Wanneer je de discussie zwart/wit maakt weet je van tevoren dat er niets aan de voorstellen zal veranderen. Ik had op dit punt bijvoorbeeld iets meer van premier Kok verwacht, maar ook van een partij als Groen Links. Het lijkt nu alsof zij klakkeloos akkoord gaan."

ling bij onderwijs is dan ook dat er meer in plaats van minder inhoud aan identiteit moet worden gegeven. We willen dat de identiteit weer onderwerp van gesprek wordt op scholen én dat de ouders aan dat gesprek deelnemen. Daar staat dus tegenover dat de identiteit meer moet zijn dan het naambordje op de gevel. Wanneer er niemand meer achter staat en er geen inhoud aan wordt gegeven, dan kan inderdaad de uiterste consequentie zijn dat de

"Als ik de extra lastenverlichting afzet tegen het enorme tekort aan leraren en de wachtlijsten in de zorg, dan vraag ik me af of het kabinet wel de juiste keuzes maakt."

Verantwoordelijkheid, kleinschaligheid en identiteit

Behalve op het kabinet had klein-christelijk ook kritiek op het CDA. Dit betrof de voorstellen over het bijzonder onderwijs van Van der Camp en Ross. De CDA-fractie zou er voor zijn dat scholen hun identiteit laten vallen. Vindt u dat terechte kritiek?

"Nee, deze kritiek vind ik te gemakkelijk en onterecht. De discussie waar wij als fractie – op meerdere beleidsterreinen, overigens – hard aan werken heeft als doel weer inhoud te geven aan de verantwoordelijkheid in de samenleving. Dat gaat hand in hand met de begrippen kleinschaligheid en identiteit. Onze stel-

identiteit vervalt. Dat is dus heel iets anders dan de stelling dat het CDA niet meer op de bres zou staan voor het bijzonder onderwijs."

En uw kritiek op de rol van het middenveld?

"Ik heb daar bij het onderwijs en de volksgezondheid inderdaad kritisch over gesproken. Naar mijn mening zijn door voortgaande professionalisering en groot-schaligheid tal van middenveldorganisaties te ver van de achterban af komen te staan en teveel onderdeel geworden van de overheid. Overigens, de critici die menen dat het CDA hiermee het middenveld 'opgeeft' hebben het bij het ver-

Fractievoorzitter De Hoop Scheffer met links van hem vice voorzitter Ank Bijleveld-Schouten en Jan Peter Balkenende

(foto: Dirk Hol)

keerde eind. Wij willen samen met organisaties waar de burger, de patiënt, de consument centraal staat, er voor zorg dragen dat de verantwoordelijkheid weer komt te liggen waar ze hoort. Terug naar onze wortels, waar begrippen als subsidiariteit en soevereiniteit in eigen kring nu onze uitdagingen voor de 21e eeuw vormen. Ook hier: kleinschaligheid, identiteit en verantwoordelijkheid. In de zorg willen we degene die de zorg vraagt, de patiënt, meer invloed en keuzevrijheid geven. Als ik nu bijvoorbeeld mijn moeder in een verzorgingshuis bij ons in de buurt zou willen dan loop ik aan tegen de grenzen van de zorgregio en mag dat allemaal niet. Het nemen van verantwoordelijkheid wordt dan door de regels onmogelijk gemaakt. In de aanloop naar de Algemene Politieke Beschouwingen komen wij met voorstellen over hoe wij de gezondheidszorg anders willen gaan organiseren."

Eerst de kwaliteit van de samenleving en dan pas lastenverlichting

Betekent dat ook dat de CDA-fractie meer geld voor de zorg wil uittrekken?

"Ik wil nog niet alles verklappen, maar duidelijk is wel dat wij vraagtekens plaatsen bij het miljard aan extra lastenverlichting dat het kabinet uittrekt voor het ko-

mende jaar. In juli heeft het kabinet een bijeenkomst op het Catshuis gehad, waar men – met handstand van minister Van Boxtel – kwaliteit van de samenleving tot motto van dit kabinet heeft gebombardeerd, maar in de voorstellen is daar nog niet zoveel van te zien. Als ik de extra lastenverlichting – en dan met name het arbeidskostenforfait – afzet tegen het enorme tekort aan leraren en de wachtlijsten in de zorg, dan vraag ik mij echt af of het kabinet wel de juiste keuzes maakt."

Maar welke keuzes maakt het CDA?

"Ik denk dat we als CDA in ons verkiezingsprogramma een hele heldere keuze hebben gemaakt: eerst de kwaliteit van de samenleving en dan pas lastenverlichting voor iedereen. Voor die keuze sta ik nog steeds."

Een nieuwe aanpak?

Wat valt er nog meer van de CDA-fractie te verwachten?

"Het verhaal van de verantwoordelijkheid zullen we op meer terreinen gaan doortrekken: in de discussie over de publieke omroep, bij de vraagstukken van marktwerking en nutsfuncties en bij de maatschappelijke taak van het bedrijfsleven. Verder zal veel aandacht worden gevraagd voor de discussie over het belas-

tingplan. Allemaal onderwerpen waar we knopen moeten durven doorhakken. Als er iets is wat ik mijzelf ten doel heb gesteld voor het komende seizoen dan is het wel dat de mensen moeten weten waar het CDA staat, dat ze het misschien niet altijd met ons eens zijn maar wel vinden dat we keuzes durven maken. Dat geldt overigens ook binnen het CDA. Als je met een standpunt wacht tot iedereen het met elkaar eens is, is het tij verlopen en reageer je nog slechts op andermans opvattingen."

Kunt u een voorbeeld geven?

"Ik denk dat ons standpunt over gasboringen in de Waddenzee een goed voorbeeld is van het durven doorhakken van een knoop voordat het kabinet een keuze heeft gemaakt. Dan kun je ook eens een keer het voortouw nemen en ben je niet alleen reactief. In het nieuws komt je standpunt dan ook beter naar voren. Met onze voorstellen over de zorg beogen wij hetzelfde."

Een nieuwe aanpak?

"Dat niet helemaal, want we hebben altijd gewerkt aan eigen voorstellen, maar misschien wel meer het besef dat je niet altijd kunt wachten tot je iedereen voor je hebt gewonnen en tevredengesteld."

Paars tast geloofwaardigheid politiek aan

Gerrit Braks is sinds 8 juni jl. de nieuwe voorzitter van de CDA-fractie in de Eerste Kamer. Braks voert de sterk vernieuwde fractie - tien van de twintig fractieleden zijn nieuw - met groot vertrouwen en enthousiasme aan. Braks is als voorzitter van de grootste fractie de 'oppositieleider' in de senaat. Hij vindt dat paars de geloofwaardigheid van de politiek aantast.

Het curriculum vitae van Gerrit Braks (66) ziet er indrukwekkend uit. Ooit werkte hij op het ouderlijk landbouwbedrijf in Odiliapeel. Daarna studeerde hij in Wageningen, was hij ambtenaar in Den Haag en Brussel, kwam in de Tweede Kamer, werd langjarig minister van Landbouw en daarna lid van de Eerste Kamer en voorzitter van de KRO. Op 8 juni jl. werd een nieuwe mijlpaal bereikt: Gerrit Braks is nu voorzitter van de CDA-fractie in de Eerste Kamer. Gerrit Braks, zelf alweer acht jaar senator, gaat leiding geven aan een sterk vernieuwde fractie: tien van de twintig fractieleden zijn nieuw. Braks: "Die forse vernieuwing is een opmerkelijk verschijnsel in de senaat, waar altijd van een langdurige continuïteit sprake was. Het zijn alle twintig ('oud' en 'nieuw') mensen met een rijke maatschappelijke ervaring en kennis van zaken. Ik heb er veel vertrouwen in en zal mij inspinnen dat ieder tot haar of zijn recht komt."

Positie senaat

Gerrit Braks werd fractievoorzitter op een tijdstip waarop de positie van de Eerste Kamer na de Nacht van Wiegel weer eens volop in discussie is. De discussie over de binding van coalitiefracties aan het regeerakkoord kwam direct weer op. Braks voelt niets voor zo'n formele binding. Hij is het eens met zijn voorganger, Luck van Leeuwen die heeft verklaard dat zijn fractie zich ten tijde van het kabinet-Lubbers III 'niet formeel, maar wel moreel en emotioneel gebonden achtte aan het regeerakkoord'. De nieuwe fractievoorzitter: "Zo'n formele binding doet absoluut geen recht aan de werkelijke positie van onze Kamer als Chambre de Reflexion, met als trefwoorden toetsing, afstand, kwaliteit. Maar ook de senaat moet telkens weer politieke afwegingen maken en wel degelijk mede rekening houden met de afspraken die aan de overzijde

(Tweede Kamer) zijn gemaakt. Een regeerakkoord is wat mij betreft geen onverschillige factor."

'Opositieleider'

Gerrit Braks is nu 'oppositieleider' in de Eerste Kamer. "Ik vind dat persoonlijk niet zo makkelijk, want ik ben een groot deel van mijn leven zeer gouvernemen-

dat zij zich zo tegen het CDA afzetten, vaak op emotionele, niet-zakelijke gronden. Maar ook als oppositiepartij kunnen wij ons goed profileren op onze uitgangspunten: solidariteit, gerechtigheid en verantwoordelijkheid. Op die basis oppositie te kunnen voeren is een verdienstelijke bezigheid in de uiterst volwassen samenleving die Nederland is". Het CDA zal in zijn optiek zeker wel weer tot een coalitie gaan behoren.

CDA en paars

In de ogen van Braks heeft het CDA 'heel pittige jaren' achter de rug. Maar de positie van het CDA is de laatste tijd ten goede veranderd. "Ik was blij verrast door de uitslagen van de Statenverkiezingen van maart. We hebben dat mede te danken -denk ik-, aan het feit dat we de regio's meer kans hebben gegeven zich te profileren. Je ziet trouwens allereerst dat de regio een grotere plaats in de samenleving gaat innemen. Verder vind ik het een goed signaal dat tal van bekwame en vasthoudende frisse mensen in het CDA naar voren komen, zoals in onze Tweede Kamerfractie. Mensen die op basis van argumenten oppositie voeren." Braks heeft grote bezwaren tegen paars. "De wijze waarop paars de laatste tijd heeft geopereerd versterkt de geloofwaardigheid van de politiek niet. Ik vind ook de manier waarop de paarse coalitie is omgegaan met het departement van LNV en met de agrarische sector beneden peil. En wat een andere sector betreft waarmee ik veel te maken heb gehad, de omroep: het proces van wettelijke uitholling van geprofileerde omroepen gaat door, mede door paars."

Gerrit Braks.

(foto: Dirk Hol)

teel bezig geweest: als ambtenaar in Den Haag en Brussel, als lid van een coalitiefractie in de Tweede en de Eerste Kamer, en natuurlijk als minister. Het dragen van regeringsverantwoordelijkheid is nu eenmaal het streven van een politieke partij, en dat moet ook voor het CDA zo blijven. Het CDA is een gouvernementele partij. Nu zitten we in de oppositie. Je ziet dat de huidige 'Paarse' partijen met elkaar de krachten bundelen. Ik vind het jammer

Vitaliteit en veerkracht

Het CDA als politieke vereniging staat in het komende seizoen voor een aantal interessante kwesties en avonturen. Tijdens de rondgang die ik vanaf november 1998 langs de provinciale afdelingen en kamerkringen hield is mij duidelijk geworden dat het CDA aan de basis bruist. We hebben goede ideeën en goede mensen. De achterban is ook zeer gemotiveerd om het christen-democratisch gedachtegoed uit te diepen, uit te dragen en te confronteren met de kwesties van deze tijd.

Die vitaliteit en veerkracht zijn bij de Provinciale Statenverkiezingen en de Europese verkiezingen nog eens goed zichtbaar geworden in de uitslag. Van die dynamiek en expertise in de regio's moet veel meer gebruik worden gemaakt. Daarom heb ik op de Partijraad van 5 juni j.l. het plan ontvouwd voor het concept partij van de regio's. Er zullen regionale strategische beraadrondes komen waarin per landsdeel thema's verder worden uitgediept. De basis geeft daarmee aan wat politiek landelijk relevant is, zowel voor de korte als voor de lange termijn.

Preventie en repressie

Het CDA is ook aan de basis een vitale partij. Dat blijkt zonder meer uit de partijbrede discussie over Veiligheidsontwikkeling. Daarbij is er voor gekozen de preventie centraal te stellen. Niet omdat repressie niet belangrijk zou zijn, maar omdat veiligheid alleen vergroot kan worden als preventie en repressie hand in hand gaan.

De opzet van de discussie was anders dan normaal. Eerst met de samenleving discussiëren aan de hand van de discussienotitie "Samen Nederland veiliger maken". Het partijbureau verleende de ondersteuning. De provinciale en ook de lokale afdelingen hebben zelf het initiatief genomen om bijeenkomsten te organiseren over het onderwerp. Dat leidde tot verrassende gedachtewisselingen waarbij veel nieuwe ideeën naar voren kwamen. Op de Najaarspartijraad van 6 november a.s. zullen definitieve conclusies worden getrokken over veiligheidsontwikkeling. De Tweede Kamerfractie kan met de dan

Marnix van Rij

(foto: Dirk Hol)

aangereikte instrumenten goed gedocumenteerd en beargumenteerd vervolgens verder.

Informatie- en Communicatietechnologie

Op diezelfde Najaarspartijraad zullen wij ons ook bezighouden met de ontwikkelingen van ICT (Informatie- en Communicatietechnologie). Nogal eens valt te horen dat er binnen de politiek geen visie wordt ontwikkeld op de grote veranderingen die deze technologieën met zich meebrengen. Het kabinet beperkt zich veelal tot het ter beschikking stellen van budgetten voor de uitbouw van de infrastructuur. Natuurlijk, het is dringend noodzakelijk dat glasvezelkabels en andere benodigde voorzieningen worden aangelegd. Maar daar kan het niet bij blijven.

ICT zal de samenleving in hoge mate verder gaan beïnvloeden. Doordat de wereld kleiner wordt, informatie sneller en gepersonaliseerder beschikbaar komt, mensen oneindig met elkaar verbonden kunnen worden, zullen er ongetwijfeld grote culturele en sociale veranderingen plaatsvinden. Als christen-democraten hebben

we in deze ontwikkeling een eigen rol te spelen. Onze visie op de relatie tussen personen en hun gemeenschappen krijgt in de wereld van ICT een geheel eigen inkleuring. Daar waar zogenoemde 'virtuele gemeenschappen' ontstaan, daar waar we overgaan van schaarste-economie naar kenniseconomie, zal blijken dat de christen-democratische visie een belangrijke bijdrage kan leveren aan een menswaardige ontwikkeling. ICT biedt tal van mogelijkheden om de kwaliteit van het menselijk bestaan te vergroten. Dat is zonder meer duidelijk. De vraag is hoe we de kansen tot vergroting van het welzijn ook daadwerkelijk weten te realiseren. Ik ben ervan overtuigd dat ons christen-democratisch gedachtegoed daarbij bijzonder belangrijk kan worden.

Ik juich het dan ook bijzonder toe dat een werkgroep vanuit de Tweede Kamer het initiatief heeft genomen tot een sessie over ICT op de Partijraad. In de School van de Toekomst in Den Bosch zal deze discussie worden opgepakt. Bovendien biedt deze locatie de mogelijkheid om nog meer kennis te maken met de nieuwste ontwikkelingen en mogelijkheden. Ik heb begrepen dat er slechts een beperkt aantal plaatsen beschikbaar is. Met andere woorden: haast u zich met inschrijven.

Marnix van Rij
partijvoorzitter

Veiligheid, ICT en partijstrategie prominent op agenda

CDA kan zich profileren bij ICT

Informatie- en communicatietechnologie (ICT) is een onderwerp dat op heel veel manieren in de samenleving speelt. Het is niet alleen een kwestie van techniek, maar heeft ook op vele manieren met mensen te maken. Als ICT zo belangrijk is geworden, niet alleen voor de economie, maar ook voor overheid, in het huis, op school, op de weg etc, dan moet toch ook de politiek en een politieke partij zich bezighouden met ICT. Gelukkig doen de politiek en het CDA dit ook. Het CDA was een jaar of tien geleden al bezig met de zogenaamde Informatiesamenleving. Op de komende Partijraad zal hieraan een nieuwe impuls worden gegeven.

Het is heel belangrijk dat het CDA intensief zoekt naar ICT-standpunten. Technische en maatschappelijke ontwikkelingen gaan zo hard dat grote vragen opdoemen. Zo is nog te weinig bekend welke behoeften aan nieuwe wet- en regelgeving ICT-ontwikkelingen oproepen. Vraag is ook hoe kan worden voorkomen dat een te groot deel van onze bevolking niet mee kan komen met al die nieuwigheden. Je kunt je ook afvragen wat het effect wordt op sociale cohesie en maatschappelijke normen en waarden: hoeveel zijn mensen nog bezig zijn met hun directe omgeving als ze liever e-mailen met de andere kant van de wereld.

De regering lijkt vooral de technische en economische kanten van ICT interessant te vinden. Natuurlijk is onze internationale concurrentiepositie belangrijk, maar sociale vraagstukken zijn dat net zo goed of zelfs meer. Het CDA als 'samenpartij' zou zich op dit punt veel sterker kunnen profileren. Ook onze internationale inslag is hier een voordeel, want de ICT-wereld is echt wereldwijd. Concepten als de menselijke maat kunnen veel meer worden toegepast, juist in onderwijs, zorg,

veiligheid etc. Op elk van die terreinen moeten we ons de vraag stellen hoe we ICT-toepassingen kunnen gebruiken om de afnemers van overheidsdiensten beter van dienst te zijn: om leerlingen beter op te leiden, patiënten beter te verzorgen ect. ICT biedt ook kansen om onze democratie te versterken. Zo kon bij de afgelopen verkiezingen voor de Waterschappen telefonisch gestemd worden. Het lijkt mij heel waarschijnlijk dat veel meer mensen hun stem uitbrengen als ze maar zo weinig moeite moeten doen.

Het CDA zegt graag nieuwe, jongere kiezers te willen trekken. ICT is een onderwerp dat jongeren bezighoudt. Op terreinen als onderwijs, zorg, veiligheid, economie etc. kun je tegenwoordig niet meer om ICT heen. Als het CDA op alle deze terreinen rekening houdt met de ICT-factor dan levert dat zeker een doorbraakje richting nieuwe kiezersgroepen op.

Klink: het CDA moet zich problemen van paars niet laten opdringen

'Het CDA is een partij midden in de samenleving. Mensen verwachten van de politiek een oriëntatie op de toekomst, visie op de inrichting van de samenleving van morgen. Het kabinet biedt dat te weinig. Dat is niet alleen mijn analyse, het is tussen de regels door ook de zonerboodschap van de minister van Binnenlandse Zaken. Het CDA heeft hier goede papieren' Dit vindt **Ab Klink**, de nieuwe directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA.

Volgens Klink zijn het rapport Nieuwe wegen, vaste waarden (1995) en het verkiezingsprogramma Samenleven doe je niet alleen (1998) namelijk belangrijke

Veiligheid, Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) en partijstrategie zijn enkele in het oog springende onderwerpen op de Partijraad van zaterdag 6 november in Oss. Op deze pagina's alvast een voorproefje. De nieuwe directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA, Ab Klink, gaat in op de partijstrategie, de Rotterdamse CDA-wethouder Sjaak van der Tak op veiligheid en consultant Michiel de Wegener op ICT.

Michiel de Wegener,
Consultant voor een informatiseringsbedrijf

Meer informatie over het programma van de Partijraad treft u aan op pagina 29

documenten voor zo'n toekomstgerichte, moderne politiek. Een politiek die tegemoet komt aan het gevoel dat aandacht en zorg voor elkaar, dat onderlinge betrokkenheid en samenhang leidend moeten. Leidend moeten zijn bij politieke besluitvorming, bij de inrichting van de samenleving. Het gaat uiteindelijk om een maatschappij waarin respect belangrijker is dan prestige. Een maatschappij waarin ieder mens meetelt en waarin een overheid functioneert die weet waarop ze in dat verband kan worden aangesproken. Klink: "Die grondhouding is belangrijk: midden in de samenleving staan. Daar moet onze agenda bij aansluiten. Het is

daarom heel goed dat de partij en de fractie momenteel samen met het WI aan zo'n agenda werken." De nieuwe directeur vindt dan ook dat het CDA zich de problemen en dilemma's zoals paars die formuleert niet moet laten opdringen. "Neem bij voorbeeld een vraagstuk als euthanasie. Het kabinet wil een hele juridische discussie gaan overdoen. Ik vraag me af wie daarop zit te wachten. Veel belangrijker is het te investeren in ouderenzorg, in pijnbestrijding en begeleiding van mensen voor wie het levenseinde nadert en daar meer op in te zetten. Het buitenland is ons daarin voor, denk maar aan de hospices in Engeland. Een ander voorbeeld is de staatkundige vernieuwing. We gaan straks weer discussiëren over gekozen burgemeester, referendum, de wethouder buiten de raad. Voor de zoveelste keer, terwijl het echt beter zou zijn eens na te denken hoe we ervoor kunnen zorgen dat parlement, raden en politieke partijen meer voet aan de grond krijgen. Er is een grote dominan-

tie van het openbaar bestuur. Dat dit sterk is, is prima, maar de volksvertegenwoordiging moet dan niet achterblijven. Anders stelt de controlerende functie niet veel meer voor en kan de politiek gewoonweg weinig oriëntatie meer bieden. Terecht constateert paars nu ook zelf dat het belangrijk is dat de overheid weet waarvoor zij staat -en belangrijker- dat de burger weet wat zij van de overheid kunnen verwachten. Die visie, waarover ik sprak, komt niet van ambtenaren, en ministers zijn vaak bedolven onder het werk. Daar heb je partijen voor nodig."

Een andere thema dat de nieuwe W.I.-directeur belangrijk vindt, is de multiculturele samenleving. "Het is door het CDA al vaker gezegd: veel allochtone jongeren leven tussen twee culturen in. Dat veroorzaakt vaak pijnlijke spanningen, voor henzelf en voor de maatschappij. Juist een partij als het CDA met zijn antenne voor religie en cultuurpolitiek heeft hier een taak."

Andere onderwerpen die Klink noemt zijn: levensloop- en gezinsbeleid, ook straks bij de discussie over de belastinghervorming. Verder noemt hij: een vernieuwd middenveld en een sociaal-economisch beleid dat toekomstgericht is. Toekomstgericht omdat het bij voorbeeld onderkent dat het Akkoord van Wassenaar uit 1982 een prachtig moment was voor het poldermodel, maar inmiddels wel aan vernieuwing toe is nu de arbeidsmarkt totaal is veranderd, nu er aan de ene kant schaarste is die lonen opdrijft en aan de andere kant nog heel veel mensen langs de kant staan die moeilijk zijn te bemiddelen.

Kortom het CDA is, wat Klink betreft, toekomstgericht, het laat zich geen dilemma's opdringen die vooral in Den Haag spelen en het werkt aan een betrokken samenleving.

Van der Tak: verplichte opvoedingsondersteuning noodzakelijk

De Rotterdamse CDA-wethouder **Sjaak van der Tak** vindt dat er een zwaarder accent moet worden gelegd op verplichte opvoedingsondersteuning om Nederland veiliger te maken. Van der Tak: "Op school worden leerlingen gevolgd; kinderen die op straat uit de bocht vliegen worden echter aan hun lot overgelaten. Er moet een plan van aanpak komen waarin alle betrokkenen, ouders en kinderen zich verplichten om slecht gedrag bij te stellen. Houden mensen zich niet aan de gemaakte

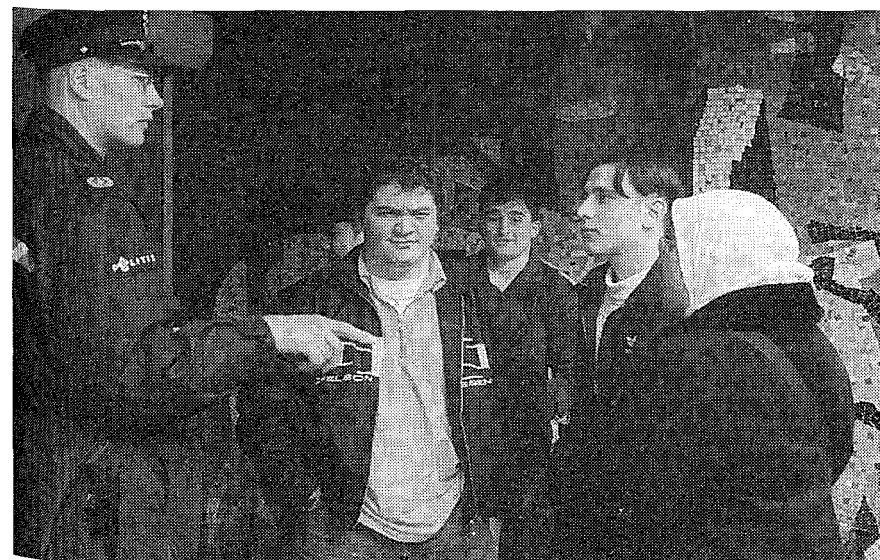
afspraken dan moeten sancties volgen, bijvoorbeeld in de vorm van boetes."

Van der Tak maakt als wethouder met Veiligheid, Jeugdhulpverlening en Sociale Zaken in zijn portefeuille deel uit van een CDA-commissie o.l.v. Conny Kerkhof-Mos (vice voorzitter van het CDA) die een resolutie voorbereidt voor de Partijraad van 6 november a.s. In deze resolutie worden concrete aanbevelingen gedaan waarmee het CDA-Jaar van de Veiligheid wordt afgesloten.

Van der Tak ondervindt in Rotterdam aan den lijve dat zowel preventie als repressie nodig zijn om de groeiende onveiligheid tegen te gaan. Met repressie alleen kom je er niet. Hij pleit voor een aantal maatregelen. "Ten eerste moeten kinderopvang en peuterspeelzalen als het ware een tweede thuis creëren voor kinderen. Dat werkt ondersteunend voor de opvoeding. Ten tweede moeten we meer investeren in buurtnetwerken. De rol van de school binnen de wijk moet veel belangrijker worden; zij kan de spil zijn in het buurtnetwerk. Meer in het algemeen moet het maatschappelijk middenveld gerevitaliseerd worden. Ten derde moeten zowel ouders als kinderen die daarvoor in aanmerking komen worden verplicht lessen in gedragsverandering te volgen. Met sancties als mensen niet komen of zich niet aan de afspraken houden."

De wethouder vindt dat er in het jeugdbeleid sprake is van verkokering.

"Jeugdigen kunnen aangepakt worden door justitie; daarnaast zijn er wetten voor Jeugdzorg en Jeugdhulpverlening waar respectievelijk het zorgkantoor en de provincie verantwoordelijk voor zijn. Dat werkt niet. Het zou veel beter zijn als er één wet komt voor justitie, jeugdhulpverlening en jeugdzorg. In mijn visie moeten er Jeugdtraden komen die Actieprogramma's opstellen waarmee straatwerkers jongeren kunnen bereiken. Want dat is nu het grootste probleem; we bereiken de jeugd onvoldoende."

(foto: Dirk Hol)

“Te vergaand”. Dat is de reactie van CDA-woordvoester Clémence Ross-Van Dorp op het Wetsvoorstel inzake de Toetsing van levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding dat het kabinet begin augustus presenteerde. De CDA-fractie heeft met name problemen met het (nog verder) op afstand zetten van het Openbaar Ministerie en de positie van 12- tot 16-jarigen.

Clémence Ross: “Euthanasie kan onontkoombaar zijn in een uitzichtloze noodsituatie met ondraaglijk lichamelijk lijden. Het is de opdracht van de arts het lijden van zijn patiënten zoveel mogelijk te voorkomen en/of te verlichten. Er kunnen zich echter gevallen voordoen waarbij een arts met al zijn medische kennis niet anders kan dan levensbeëindigend handelend op te treden. Wij vinden echter dat de rechter altijd het handelen van een arts moet kunnen toetsen. Ons grote bezwaar tegen dit wetsvoorstel is dat het Openbaar Ministerie (OM) nog verder op afstand wordt gezet. In het voorstel gaan ‘toetsingscommissies’ de rol van het OM overnemen; zij gaan beoordelen of de arts zorgvuldig heeft gehandeld. Hierdoor wordt in praktijk een beroepsgroep, de artsen, boven de wet geplaatst. Dat kan niet”.

Artsen niet boven de wet

Ross zegt dat het CDA de noodzaak van dit wetsvoorstel niet inziet. “Artsen die in de huidige praktijk volgens de geldende toetsingscriteria werken, kunnen een eu-

thanasie-geval gewoon melden. Als de arts zorgvuldig is geweest zal het OM momenteel ook niet tot vervolging overgaan, dat weet men. Het is een illusie te denken dat onzorgvuldig handelende artsen bij dit wetsvoorstel wel zouden gaan melden. Voor ons is en blijft essentieel dat het OM altijd moet kunnen blijven toetsen. Euthanasie moet dus formeel en materieel in het wetboek van Strafrecht blijven”.

Ouders beslissende stem

De keuze om kinderen tussen 12 en 16 jaar zelfstandig de bevoegdheid te geven om te beslissen over euthanasie vindt Ross “verbazingwekkend”. “Hierdoor kunnen de ouders buitenspel worden gezet. Een kind mag niet alleen worden gelaten met deze beslissing. Voor een volwassene is dit al een zeer moeilijke beslissing, maar een kind heeft in zo’n situatie begeleiding van ouders nodig. Er mag geen conflictgebied tussen ouder en kind worden geschapen. Ouders zijn er immers niet op uit om hun kind onnodig te laten lijden. In de praktijk blijkt ook

dat, daar waar ouders en kind van mening verschillen, gesprekken met de arts er veelal toe leiden dat beiden op dezelfde lijn komen. Het is bovendien onlogisch. In de Nederlandse wetgeving beschouwen we kinderen pas als handelingsbekwaam als ze meerderjarig zijn. Maar de regering wil ze in een beslissing over leven en dood reeds als volwassen aanmerken. Wij willen de ouders een beslissende stem geven”.

Het CDA vindt dat er meer aandacht moet komen voor goede stervensbegeleiding en adequate pijnbestrijding. Clémence Ross: “De palliatieve zorg is nog onvoldoende ontwikkeld in Nederland. Als het natuurlijk stervensproces waardig en met goede pijnbestrijding kan plaatsvinden hoeft euthanasie, dat wil zeggen actieve levensbeëindiging, niet altijd aan de orde te komen. Voorkomen moet worden dat de angst voor pijn en slechte zorg, leidt tot een vroegtijdige wens tot euthanasie.

Grote zorg over verlate abortus

De CDA-fractie is bezorgd over voorstellen van het kabinet over verlenging van de termijn bij abortus. In een voorstel van minister Borst zou het mogelijk moeten worden om een zwangerschap ook te onderbreken ná de huidige grens van 24 weken.

Volgens het voorstel zou levensbeëindiging na 24 weken niet meer automatisch strafbaar moeten zijn als medische indicatie aangeeft dat de vrucht niet levensvatbaar is. Dat geldt ook als de vrucht wel levensvatbaar is, maar het kind ernstig lijden te wachten staat. Van ernstig lijden zou sprake zijn wanneer het kind langdurig medisch behandeld moet worden, er een uithuisplaatsing nodig is en in geval van afwijkingen als waterhoofd en open rug. Naar schatting zouden jaarlijks tussen de 150 en 200 ongeboren kinderen “in aanmerking komen” voor een verlate abortus.

Volgens CDA-woordvoerder Clémence

Ross-van Dorp is hier geen sprake meer van een abortus, maar van levensbeëindigend handelen bij ongeborenen. “Niet alleen het leven van kansloze ongeboren kinderen, maar ook van gehandicapte levensvatbare ongeborenen mag blijkbaar beëindigd worden. Daarbij zou de minister het te verwachten lijden van het kind maatgevend achten. En om dat te bepalen zou binnen de baarmoeder dus al de medische beoordeling moeten plaatsvinden over het te verwachten lijden van het kind. Het lijkt mij erg onwaarschijnlijk dat er objectieve criteria zijn te ontwikkelen om ondraaglijke handicaps vast te stellen. Het lijkt er op dat een ethische grens wordt verlegd: het hebben van een

ernstige handicap is voor de minister kennelijk een reden om het leven van een levensvatbare vrucht te beëindigen. Het CDA zal bij de beoordeling van het komende wetsvoorstel scherp in de gaten houden of hier sprake is van medisch-ethische grensverleggende activiteiten”, aldus Ross.

Abortuspil

Ook over een andere ontwikkeling is het CDA bezorgd. In navolging van Duitsland zal ook in Nederland de abortuspil worden ingevoerd. CDA-woordvoerder Siem Buijs: “Voorop staat dat er gelukkig geen sprake zal zijn van vrije verstrekking en dat het derhalve gaat om een nieuwe methodiek binnen het kader van de Wet Afbreking Zwangerschap. Onze zorg is dan ook gelegen in de naleving van de criteria die deze wet stelt. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat het nog wel eens aan schort aan de naleving. De

invoering van de abortuspil heeft als risico in zich dat naleving eerder wordt gemerkt dan versterkt. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de voorgeschreven bedenktijden. Invoering van deze pil moet

wat ons betreft daarom samengaan met een actieve houding van de overheid waar het de naleving van de gestelde regels betreft", aldus Siem Buijs.

Kamerleden op stage in Amsterdam

Het zomerreces wordt door menig Kamerlid niet alleen gebruikt om uit te rusten van het hectisch politiek bedrijf, maar ook om contacten te leggen met de achterban. Gerda Verburg en Maria van der Hoeven hebben dat afgelopen zomer gedaan.

Op 12 juli bracht Maria van der Hoeven, samen met een aantal collega-kamerleden een uitgebreid werkbezoek aan Amsterdam. De positie van het Gemeentelijk Vervoersbedrijf stond daarbij centraal. Naast allerlei beleidsmatige zaken was er ruim aandacht voor de veiligheid op de trams. Zo maakte Van der Hoeven kennis met het project waarbij Melkert-banen worden ingezet voor extra conducteurs op de tram. "Daarmee sla je een paar vliegen in één klap. Mensen krijgen een baan, het zwartrijden wordt tegengegaan en de veiligheid neemt toe". Aan het einde van de dag was er een 'praktijk' gedeelte en fungeerde Maria van der Hoeven als een heuse conductrice op een Amsterdamse tram. Een erg leuke en leerzame ervaring", aldus het CDA-kamerlid.

Verburg in Slotervaart / Overtoomse veld

Gerda Verburg bezocht begin juli twee dagen het Amsterdamse stadsdeel Slotervaart/Overtoomse Veld. Samen met CDA stadsdeel-wethouder Harro Hoogerwerf maakte ze een ronde door het stadsdeel. Een stadsdeel dat relatief veel inwoners met een allochtone achtergrond kent en vorig jaar in het nieuws kwam door opstootjes en rellen. Verburg (die integratiebeleid in haar portefeuille heeft) maakte er onder andere kennis met het buurtmoederproject. Dit project komt er op neer dat een Marokkaanse en een Turkse moeder samen voor scholen, ziekenhuizen en andere instellingen staan om daar andere allochtone vrouwen aan te spreken. Gerda Verburg: "Inmiddels zijn er vele honderden contacten gelegd. Daar-

Gerda Verburg

(foto: Dirk Hol)

door wordt duidelijk waar allochtone vrouwen behoefte aan hebben, of welke ondersteuning hen gegeven kan worden. Ik vind het een fantastisch initiatief dat allochtone vrouwen uit hun isolement haalt".

Zorgen maakt Verburg zich over de hoge werkloosheid onder allochtone jongeren. "Die is vier keer hoger dan gemiddeld. Van de jongeren zelf mag worden verwacht dat ze hun best doen, maar ook werkgevers kunnen meer doen. Bijvoorbeeld door een allochtone nieuwkomer in een bedrijf te coachen en een oudere ervaren mentor mee te geven. Ik ben momenteel druk bezig om hiertoe voorstellen te ontwikkelen", aldus het CDA-kamerlid dat vol lof is over de aanpak van het Amsterdamse stadsdeel.

Maria van der Hoeven als conductrice op een Amsterdamse tram.

(foto: ANP)

Breng de Joden Thuis

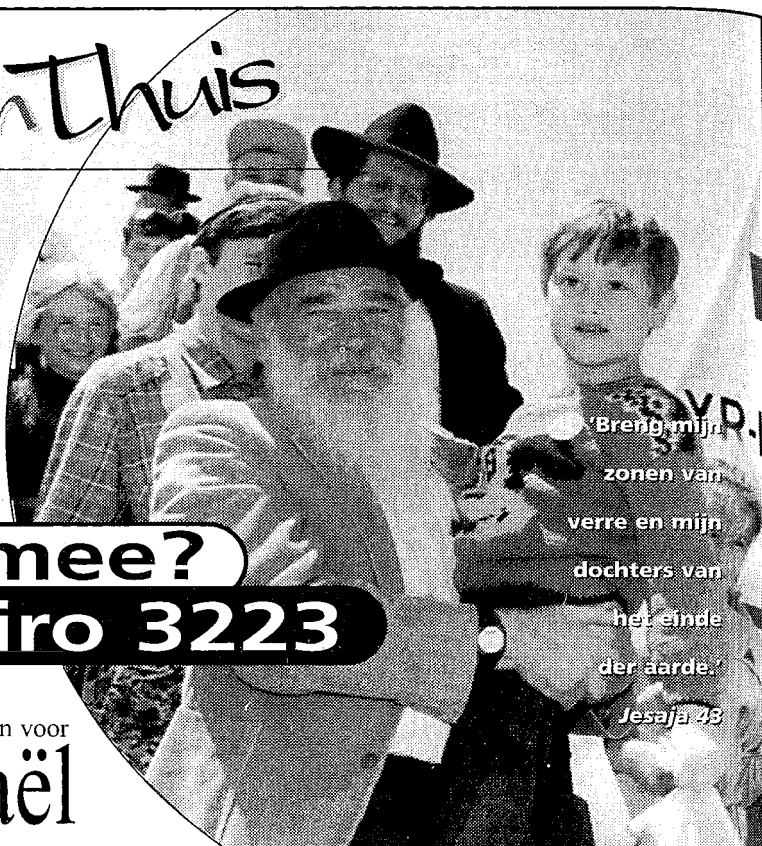
In Oekraïne wonen nog honderdduizenden Joden die naar Israël willen vertrekken. De verslechterende economische situatie die vooral de Joden treft en het toenemende antisemitisme maakt dat hun 'vlucht' zo snel mogelijk moet gebeuren. In samenwerking met Good News Travels en het Joods Agentschap moeten deze Joden zo spoedig mogelijk naar Israël gaan.

Helpt u mee? Giro 3223

t.n.v.: Christenen voor Israël te Nijkerk
o.v.v.: Breng de Joden Thuis

Voor informatie kunt u bellen met ons kantoor: 033 - 2458824 en vragen naar Pee Koelewijn of Pieter Bénard.

Christenen voor
Israël

'Breng mijn
zonen van
verre en mijn
dochters van
het einde
der aarde.'
Jesaja 48

Droomvakantie in 't bergstadje Bad Bentheim

Dat kan in het gezellige familiehôtel Grossfeld in het schilderachtige kuuroord Bad Bentheim, 10 km over de grens bij Oldenzaal (NL). U logeert in gerieflijke kamers met ligbad, toilet, KTV, telefoon en minibar. Zwembad (30°), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.

Luxe arrangementen: 4-daags (3n.) DM 285,- p.p.
6-daags (5n.) DM 440,- p.p.

Halfpension: elke dag gevarieerd ontbijtbuffet en culinair diner.

Hotel Grossfeld
Bad Bentheim - Duitsland

Tevens aantrekkelijke weekend- en meerdaagsarrangementen. Vraag de gratis brochure aan!

Bel (053) 435 3246 (NL) / 0049 5922 828 (D) of fax 0049 5922 4349 (D)

Wie-is-wie boekje

Het befaamde groene boekje van de "Confrontatie met de Toekomst" met al onze 'Confronteerders' is van onschatbare waarde, niet alleen voor de confronteerders onderling, maar ook andere partijgenoten maken er graag gebruik van. Ook dit jaar wordt de wie-is-wie-gids weer geheel up-to-

date gemaakt en vervolgens verspreid.

Samenstelling: Ad Koppejan, Arjen Sijpkens, Attie Sijpkens, Niels van der Stappen
redactie-adres: Graafseweg 246, 6532 ZV Nijmegen, telefoon 024-3773325 (privé), e-mail: cvds@oce.nl

Het CDA-debattoernooi

Het Steenkampinstituut organiseert in samenwerking met het Nederlands Debat Instituut het CDA-debattoernooi voor teams en individuele leden uit de 12 provincies.

Ga die uitdaging aan en meldt u aan voor deelname aan de voorrondes in uw provincie. U kunt zich aanmelden als team (bestaande uit twee personen) of als individuele deelnemer. De trainingen ter voorbereiding van de voorronde bestaan uit zes dagdelen debatteren verzorgd door het Nederlands Debat Instituut. De kosten om deel te nemen aan de trainingen en voorrondes bedragen f 250,- per persoon.

U kunt zich opgeven door schriftelijk of telefonisch contact op te nemen met onderstaand adres of bij de scho-

lingsconsulent in uw provincie.

De trainingen en voorrondes worden georganiseerd van september tot en met december 1999 in uw eigen provincie. Per provincie kunnen twintig teams deelnemen.

Voor verdere informatie of aanmelding kunt u contact opnemen met het Steenkampinstituut:

Postbus 30453,
2500 GL Den Haag
Telefoon 070-3424861,
fax: 070-3643417 of
e-mail: SI@bureau.cda.nl

Ruim 1500 nieuwe leden door ledenwerfactie

In de zomer van 1998 zijn alle Afdelingen uitgedaagd om hun ledenaantal te vergroten. Ter ondersteuning hiervoor ontvingen zij de ledenwerffolder 'Met het CDA naar de 21-ste eeuw' en de brochure 'Tips om leden te werven'. De ledenwerfactie liep door tot de Partijraad van juni jongstleden. In totaal heeft de ledenwerfactie 1.512 nieuwe leden opgeleverd. Drie 'kampioenen' aan het woord: de afdelingen Vriezenveen (42 nieuwe leden), Heerde-Wapenveld (32 nieuwe leden) en Schoonebeek (19 nieuwe leden).

Hoe hebben de nummers één, twee en drie van de ledenwerfactie; Vriezenveen, Heerde-Wapenveld en Schoonebeek hun nieuwe leden gewonnen?

Ben Oude Voshaar en Robert Zwijze van de ledenwerf-/zorgcommissie van de Afdeling Vriezenveen: "Aan de basis van dit succes ligt een enquête die onder onze leden is gehouden. Aanbevelingen uit de enquête waren dat (CDA)-politici meer naar de burgers toe moeten komen en naar hen moeten luisteren. Dit heeft geresulteerd in het opzetten van diverse wijkavonden en een bezoek aan de Westerbouwlanden op 27 september aanstaande. Daarnaast zijn er wijkvertegenwoordigers aangesteld, is er een commissie ledenwerf-/zorg in het leven geroepen en hebben we veel energie gestoken in het promoten van het CDA-Vriezenveen (onder andere op de braderie). In de toekomst wil onze Afdeling met meer dan 200 leden op 4000 CDA-kiezers actief verder werken aan het versterken van onze basis. Daarom zijn we op dit moment bezig met het opzetten van een grootse ledenwerfactie waarmee het CDA-Vriezenveen voor het komende jaar weer een gooi hoopt te doen naar de hoofdprijs. Onze gewonnen prijs van fl. 500,- zal worden geïnvesteerd in activiteiten voor de nieuwe leden, waaronder een kennismakingsbezoek van partijvoorzitter Van Rij. Op 25 oktober aanstaande zal hij aanwezig zijn op de algemene ledenvergadering."

J.D. Tees van de Afdeling Heerde-Wapenveld: "Er was al jaren niet aan ledenwerving gedaan en ons ledental is in de afgelopen jaren (vooral door vergrijzing) flink teruggelopen. Er moest dus actie worden ondernomen. We zijn een ledenwerfgroep gestart en hebben alle leden (176) aangeschreven met het verzoek of zij namen wilden doorgeven van sympathisanten van het CDA. De ledenwerf-

groep heeft zelf ook adressen verzameld en uiteindelijk hadden we in totaal 250 namen. Die hebben allemaal een brief ontvangen met het verzoek om lid te worden. Daarna is iedereen gebeld. Hetgeen resulteerde in 32 nieuwe leden en een flink aantal potentiële leden. Ook hebben wij via de plaatselijke pers en met een kraam op de markt, aandacht gevraagd voor onze actie. Conclusie van de ledenwerfgroep is onder andere dat ledenwerving permanent moet zijn."

Harry Huser van de Afdeling Schoonebeek: "Via onze eigen leden (127) hebben wij 86 namen gekregen van sympa-

thisanten van het CDA. Die hebben wij aangeschreven. Daarna zijn we bij iedereen langs gegaan om de ledenwerffolder 'Met het CDA naar de 21-ste eeuw' af te geven. Vervolgens is nog eens iedereen gebeld en dat leverde ons 19 nieuwe leden en 10 potentiële leden op. Persoonlijk contact en het afgeven van de ledenwerffolder hebben heel goed gewerkt. Een tip voor andere Afdelingen: betrek de plaatselijke pers en verenigingsbladen bij je actie."

De drie winnende afdelingen hebben f 500,- ontvangen.

Alle Afdelingen die meer dan 10 nieuwe leden of meer dan 10% nieuwe leden hebben gewonnen, hebben een CDA-cadeaubon ontvangen van fl. 50,- om te besteden aan CDA-materiaal.

		nieuwe leden
Groot Werkendam	Provinciale Afdeling Noord-Brabant	17
Nijmegen	Provinciale Afdeling Gelderland	16
Tilburg	Provinciale Afdeling Noord-Brabant	16
Heemstede	Provinciale Afdeling Noord-Holland	15
Breda	Provinciale Afdeling Noord-Brabant	15
Gemert	Provinciale Afdeling Noord-Brabant	14
Alphen aan de Rijn	Kamerkring Leiden	13
Maastricht	Provinciale Afdeling Limburg	12
Leiden	Kamerkring Leiden	11
Rotterdam Centrum	Kamerkring Rotterdam	11
Wassenaar	Kamerkring Leiden	11
Zwolle	Provinciale Afdeling Overijssel	11
Lith	Provinciale Afdeling Noord-Brabant	23,80%
Beetsterzwaag	Provinciale Afdeling Friesland	19,29%
Mijnsheerenland	Kamerkring Dordrecht	14,63%

CDA-Vrouwenberaad start discussie over 'Geweld tegen vrouwen'

Op zaterdag 2 oktober organiseert het CDA-Vrouwenberaad haar Landelijke Raad / Najaarscongres te Utrecht. Het congres is de start van het nieuwe jaarthema 'Geweld tegen Vrouwen'. Omdat gezinsbeleid hoog op de politieke agenda van het CDA staat vindt het CDA-Vrouwenberaad het van groot belang dat CDA-ers de discussie aangaan over geweld tegen vrouwen.

Vrouwen van het CDAV zijn niet voor het eerst met dit onderwerp bezig. In 1993 nam de partijraad op voorstel van het CDAV een resolutie aan over het in voormalig Joegoslavië gepleegde geweld tegen vrouwen. De wereldvrouwenconferentie van Beijing najaar 1995 vormde voor het CDAV een nieuwe impuls met voorstellen te komen voor het ontwikkelen van een visie op geweld tegen vrouwen. Met het nieuwe jaarthema wil het CDAV mannen en vrouwen binnen het CDA stimuleren om over de vele facetten van dit thema op verschillende niveaus (nationaal, internationaal, binnenshuis, buitenshuis) na te denken en de politiek

aanbevelingen te doen die leiden tot een grotere betrokkenheid van het CDA ten aanzien van geweld tegen vrouwen. Volgens CDAV-voorzitter **Jet Creemers** zijn de schrikbarende hoge percentages van vrouwen die slachtoffer zijn van geweld dé redenen om met elkaar te bespreken wat er nu aan de hand is. Blijkens recente gegevens worden in Nederland jaarlijks ongeveer 211.000 vrouwen slachtoffer van mishandeling door hun

(ex)partner. In het rapport 'Huiselijk geweld. Aarde, omvang en hulpverlening', verschenen in 1997 in opdracht van het ministerie van Justitie, blijkt dat 45% van de Nederlandse bevolking zelf ooit slachtoffer werd van niet-incidenteel huiselijk geweld. 11% loopt bij dit geweld lichamelijk letsel op; het overkomt jongens en mannen net zo dikwijls als vrouwen en meisjes, maar bij de jongens en mannen gaat het meestal over lichamelijk geweld terwijl meisjes en vrouwen slachtoffer worden van seksueel geweld. Volgens **Riet Roosen**, voorzitter van de werkgroep die het congres organiseert gaat het om een groot maatschappelijk probleem wat nog steeds een taboe is. Dat heeft tot gevolg dat de vrouwen die het treft zich eenzaam voelen; dat zij niet worden begrepen door hun omgeving. In veel gevallen doen slachtoffers van dit geweld óf geen aangifte, of ze zijn er te laat mee. Dit taboe is grotendeels historisch verklaarbaar. Immers: politiek en kerk gaven het gezin het imago van de 'hoeksteen van de samenleving', een beschermde warme plek om op te groeien. De cijfers laten zien dat het gezin niet altijd een veilige plek voor meisjes en vrouwen is. Aangezien het CDA het gezin hoog op de politieke agenda heeft staan, acht het CDAV het van groot belang dat juist het CDA een actieve stellingname inneemt ten aanzien van geweld tegen vrouwen, c.q. huiselijk geweld. Riet Roosen geeft aan dat het thema 'geweld tegen vrouwen' tevens aansluit bij de recente discussie over veiligheid binnen het CDA. In deze discussie is veel aandacht besteed aan de mogelijkheden die een gezin kan bieden om het maatschappelijk leven voor allen veiliger te maken.

Ledendag in Utrecht over 'Geweld tegen vrouwen'

Op zaterdag 2 oktober a.s. vindt in Hogeschool Domstad (Koningsbergerstraat 9) te Utrecht de Landelijke Raad/Ledendag van het CDA-Vrouwenberaad plaats. De Landelijke Raad behandelt vanaf 10.00 uur een aantal huishoudelijke punten waarna om 10.30 uur de Ledendag over 'Geweld tegen vrouwen' begint. Vrouwenberaadsvoorzitter **Jet Creemers** opent de bijeenkomst. Daarna houdt staatssecretaris **Verstand** een inleiding. Vervolgens wordt het onderwerp **Geweld tegen vrouwen en kinderen** binnen gezinnen in Nederland behandeld. **Anneke Visser** (voormalig commissaris van politie) en **mevr. Y. Kas** (arts) en **mevr. A. de Koning** (maatschappelijk werkster) (beide verbonden aan het bureau vertrouwensartsen) houden een inleiding waarna een debat met de zaal plaatsvindt o.l.v. **Jeltien Kraaijeveld-Wouters**. Tijdens deze plenaire discussie wordt gebruik gemaakt van statements van mannelijke CDA-politici.

Na de pauze zijn er deelsessies over **Vrouwenhandel** (met **Marcia Albrecht** van de Stichting tegen Vrouwenhandel en **Marjan Huls** van de politieregio Amsterdam/Amstelland), **Geweld tegen vrouwen in relatie tot godsdienst, cultuur en gender** (met **Ted Strop**, voorzitter Actieplan 2000), **Geweld tegen vrouwen in gewapende conflictsituaties** (met **Gabbi Wierenga** van de Stichting Vrouwen Actie Steunpunt, **VAST** en **Joan Ferrier**, directeur E-quality) en **Huiselijk geweld** (met **Annet de Wit**, directeur Blijf van mijn Lijfhuis Haarlem)

CDA-Tweede Kamerlid Marry Visser-Van Doorn en **CDA-Europarlementslid Ria Oomen-Ruijten** gaan vervolgens in op de aanbevelingen uit de deelsessies.

CDAV-voorzitter Creemers luidt vervolgens het jaarthema 'Geweld tegen vrouwen' officieel in.

U kunt zich aanmelden voor de dag door f 35,- (inclusief lunch) of f 25,-, (exclusief lunch) over te maken op gironummer 137000 t.n.v. Centrale Verrekenkas CDA o.v.v. Ledendag CDAV. Voor meer informatie: **Marianne van de Griendt**, tel. 070-3424813.

Nieuwe Eerste Kamerfractie en CDA-delegatie in Europees Parlement

Het CDA in Eerste Kamer en Europees Parlement is voor de zomer een nieuwe zittingsperiode ingegaan. Eind mei trad de nieuwe CDA-fractie in de Eerste Kamer aan; medio juni trad na de Europese verkiezingen een nieuwe CDA-delegatie aan. In dit informatiekatern treft u naast de foto's van de volksvertegenwoordigers hun namen, (email-)adressen en telefoonnummers aan. Tevens kunt u zien op welke beleidsterreinen zij actief zijn en met welke kamerkringen en provinciale afdelingen zij nauwe contacten onderhouden. Met

Informatie katern over Eerste Kamer en CDA-delegatie EP

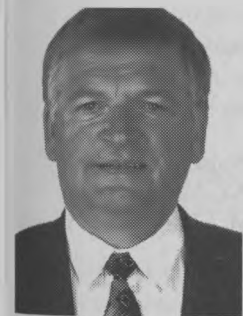
dit katern heeft u alle informatie in de hand wanneer u contact wilt opnemen met de CDA-vertegenwoordigers in Eerste Kamer en Europees Parlement.

CDA fractie – Eerste Kamer

Eerste Kamer

Binnenhof 22, 2513 AA Den Haag,
(Postbus 20017), (2500 EA Den Haag)
Zakelijk: (070) 312 92 00,
Fax: (070) 365 38 68

Wanneer u vragen/opmerkingen heeft over een bepaald beleidsterrein kunt u het best contact opnemen met de voorzitter van de betreffende fractiecommissie.

Ing. J.(Joeke) Baarda
Penningmeester CDA-fractie
Voorzitter VH en VW. Verder lid van:
ROM, NAAZ, ES, DEF, LNV

De Kalkovens 34
8606 EM Sneek
Privé: (0515) 41 48 51 + Fax

Provinciale Afdelingen Friesland en Flevoland

Prof. dr. P.B. (Peter) Boorsma
1e vice voorzitter fractie
Voorzitter FIN. Verder lid van: OS,
VW, NAAZ, BIZA, VWS
Kievitstraat 22, 7491 CN Delden
Privé: (074) 376 33 53
Zakelijk: (053) 489 32 17
of: (053) 489 32 80
Fax: (053) 489 22 55
Email: p.b.boorsma@bsk.utwente.nl
Provinciale Afdeling Overijssel

Mw. Prof. Dr. M.L. (Marie-Louise) Bemelmans-Vidéc
Voorzitter BIZA. Verder lid van: AZ,
BZ, FIN, Weho, EZ

Kievitlaan 8
2396 JC Kouderkerk aan den Rijn
Privé: (071) 341 21 77

Kamerkring Dordrecht

Ir. G.J.M. (Gerrit) Braks
Voorzitter fractie
Lid van: NAAZ, BZ, ES, CULT, LNV

Ruwenbergstraat 4
5271 AG ST Michels-gestel
Privé: (073) 551 47 59
Fax: (073) 551 73 53

Provinciale Afdeling Noord-Brabant

Prof. Mr. A.H.M. (Alfons) Dölle
Lid van: AZ, JUST, BIZA, Weho,
CULT

Wilhelminakade 7-1
9717 AA Groningen
Privé: (050)- 312 70 82
Zakelijk: (050)- 363 56 82
Fax: (050)- 3635670

Provinciale Afdeling Groningen

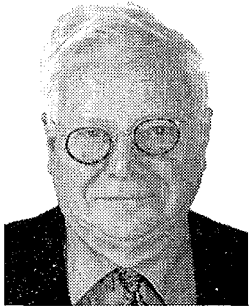

Drs. J.J.Tj. (Jannie) van den Hul-Omta

Voorzitter OND. Verder lid van:
Weho, CULT, FIN, VW, LNV

Sonsbrug 60
4151 ML Acquoy
Privé: (0345) 64 27 93
Fax: (0345) 64 27 98

Provinciale Afdeling Gelderland

Drs. H. (Huib) Eversdijk
Voorzitter ES. Verder lid van: BZ,
DEF, VW

Middenhof 4
Huize (de Bathpolder)
4411 RZ Rilland-Bath
Privé: (0113) 55 19 28
Fax: (0113) 55 19 35

Provinciale afdeling Zeeland

Dr. E.P. (Evert) de Jong
Voorzitter Weho. Verder lid van: ES,
JUST, OND, SoZaWe

Vuurvliegweide 4
3437 VT Nieuwegein
Privé: (030) 603 23 33
Fax: (030) 604 00 33
Email: epjong@gak.nl
Zakelijk: (020) 687 11 10
Fax: (020) 687 12 20
Email: hzwarts@gak.nl

Provinciale Afdeling Utrecht

Mr. J.J.A.M. (Jos) van Gennip
Voorzitter BZ en DEF. Verder lid van:
OS, ROM, LNV

Jozef Israëlslaan 38
2596 AR Den Haag
Privé: (070) 324 73 79
Fax: (070) 324 71 57
Zakelijk: (070) 342 48 85
Fax: (070) 364 34 17
Email: vanGennip@wi.nl

Kamerkring Leiden

Mw. J. (Hannie) van Leeuwen
Vice voorzitter fractie; voorzitter So-
ZaWe. Verder lid van: FIN, DEF, VH,
VW, EZ, VWS

Kennemerland 14
2716 BS Zoetermeer
Privé: (079) 321 18 03

Kamerkring Leiden

Prof. dr. E.M.H. (Ernst) Hirsch Ballin
Voorzitter JUST. Verder lid: AZ,
BZ,ES, DEF,

Bruggenrijt 12, 5032 BH Tilburg
Fax: (013) 592 06 87 (pr)
Zakelijk: (013) 466 82 46
Fax: (013) 466 25 37 (zk)
E-mail: ballin@kub.nl
Correspondentieadres:

Schoordijk Instituut
Katholieke Universiteit Brabant
Postbus 90153, 5000 LE Tilburg
Provinciale Afdeling Noord Brabant

Prof. Dr. W. (Wolter) Lemstra
Voorzitter NAAZ. Verder lid van:
Biza, VH, ROM, VW, VWS

Morshoekweg 11
7552 PE Hengelo
Privé: (074) 243 54 45
Fax: (074) 242 60 31
Zakelijk: (030)273 95 57

Provinciale afdeling Overijssel

H. (Henk) Hofstede
Voorzitter OS. Verder lid van: NAAZ,
OND, DEF, EZ, LNV, SoZaWe

Franciscushof 193
4133 BE Vianen ZH
Privé: (0347) 37 24 97
Fax: (0347) 37 00 22
Zakelijk: (040) 265 75 50
Fax: (040) 246 73 33

Provinciale Afdeling Utrecht

Drs. P.R.H.M. (René) van der Linden
Voorzitter LNV. Verder lid van: BZ,
ES, OS, FIN, EZ

Kamp 2
6361 GX Nuth
Privé: (045) 524 20 63
Fax: (045) 524 57 17

Provinciale Afdeling Limburg

Vrouw en Politiek

Kwartaalblad van het CDA-Vrouwenberaad

NIEUWE KOERS VAN HET CDAV VOOR DE 21-STE EEUW

Het CDAV heeft de afgelopen maanden zijn doelstellingen en functioneren kritisch onder de loep genomen. Een interessante klus die eigenlijk regelmatig uitgevoerd moet worden om je organisatie bij de tijd te houden. Onder professionele begeleiding van Liesbeth Halbertsma is in een tweetal sessies door de leden van het Landelijk Bestuur gediscussieerd over de koers van het CDAV in de 21ste eeuw.

Wat zijn de toekomstdoelen van het CDAV, welke vernieuwende werkvormen passen daarbij en welke organisatie is daar voor nodig? Deze vragen zijn concreet in drie clusters ondergebracht:

- Werving, deskundigheidsbevordering en vertegenwoordiging in besturen.
- Politieke bewustwording, adviseren over politieke thema's en politieke beïnvloeding.
- Welke regiefunctie past hierbij en wie moet die uitvoeren?

Belangrijk criterium is dat zowel aan de individuele verantwoordelijkheden recht wordt gedaan, als aan de voorwaarde dat de organisatie als geheel goed uit de verf komt. Per cluster werd een werkgroep geformeerd die nadere voorstellen en adviezen diende te geven.

Zowel vanuit de werkgroepen als van de vrouwen die tijdens een studiereis naar Straatsburg in de bus hebben vergaderd zijn veel punten voor verbetering en vernieuwing naar voren gekomen. Het hoogst genoteerd zijn:

- Een platte organisatie, de vorm van een projectorganisatie. De verantwoordelijkheden op basis van rand-

voorwaarden en mandaat zoveel mogelijk neerleggen bij werk-/projectgroepen zelf. De politiek en administratief medewerkers werken dan als een facilitair bedrijf ten dienste voor alle projecten.

- De interne band met alle gremia van het CDAV

goed onderhouden; naast van de reeds bestaande wegen ook gebruikmaken van de moderne communicatiemiddelen.

- De door het CDAV statutair in te nemen posities moeten gewaarborgd blijven.
- Een zorgvuldige en snelle reactie van het CDAV op politiek actuele zaken zowel intern als extern dient prioriteit te krijgen.
- Grote aandacht geven aan rekruteren, selecteren, trainen en coachen van vrouwen voor het politieke circuit waarbij vooral de leeftijdsgroep 25-40 duidelijker in beeld moet komen.
- Er moet een deskundigheidsdata-bank opgezet te worden.

Het regelmatig onder de loep nemen van de organisatie is van groot belang om het bestaande takenpakket op te schonen, nieuwe zaken op te pakken en vooral de vorm en de regie aan te passen aan de nieuwe wensen en mogelijkheden van de vrouwen. Een aantal vrouwen wil ook liever incidenteel ingezet worden om niet meer langdurig verantwoording voor structurele zaken te moeten dragen. Wisselingen in werk, woon- en leefsituaties zijn hiervoor vaak de redenen.

Op reis voor een project. (foto: Dirk Hol)

Het is een bijzondere uitdaging om met en voor de breed samengestelde groep vrouwen een organisatie te vernieuwen waarbij rekening gehouden wordt met de mogelijkheden en de wensen van de leden. En waarbij tegelijk wervend naar buiten kan worden opgetreden met het uiteindelijke doel dat vrouwen politiek participeren en dat ook nog met veel plezier doen. Het Landelijk Bestuur zal de komende maanden de plannen afronden en een tijdspad voor invoering uitzetten. Zodra het CDAV de eerste besluitvorming heeft voltooid krijgt u nadere informatie. Alle provinciale CDAV-besturen zijn vertegenwoordigd in het Landelijk Bestuur. Die kanalen zullen wij dus ook voor de communicatie benutten. Natuurlijk kunt u ook reageren op de voorgestelde plannen. Bel of schrijf ons gerust, iedere reactie is welkom.

*Namens het DB CDAV
Reinie Briene, Cobi Post en
Ans Willems*

Voorwoord

Een nieuw politiek jaar ligt voor ons. Het CDAV start met een vernieuwd programma, (zie pag. 1). Jaarthema is 'Geweld tegen vrouwen'. Wij beginnen op 2 oktober met de landelijke bijeenkomst over 'Huiselijk geweld'. Bij het woord 'huiselijk' denk je aan veiligheid en gezelligheid. Helaas is dit niet in alle huizen zo. Er is veel, vaak verborgen leed in gezinnen door geweld, vooral tegenover vrouwen. Ook kinderen zijn slachtoffer. Wat kunnen wij CDAV-Vrouwen hieraan doen? Hoe de ketting van slecht voorbeeld en navolging te doorbreken? Een onbegonnen zaak? De ogen ervoor sluiten lost niets op. Maatschappelijke bewustwording is noodzakelijk en moreel appél aan de politiek verantwoordelijken.

Redactie

Politiek medewerker

Helaas zal Marleen van Ruyven haar functie van politiek medewerker bij het CDAV per 1 september verlaten. Zij wordt medewerker bij de SNS-bank afdeling ethisch research. Haar opvolging bij het CDAV is nog niet geregeld.

Actie Presto!

Humanistisch Overleg Mensenrechten (HOM) en Vrouwenberaad Ontwikkelingssamenwerking hebben in 1998 een campagne opgezet om nationaal meer vaart te geven aan de verwerking van de verdragen en slotdocumenten van de VN-Wereldvrouwenconferentie van Beijing 1995 onder de naam Actie Presto! Leidraad zijn het Beijing Platform for Action 1995 en het VN-Vrouwenverdrag (Committee on the Elimination of Discrimination against Women, CEDAW). Er zijn al verschillende conferenties gehouden. De Actie Presto! gaat voort. Ook internationaal wordt er actie gevoerd. Uiteindelijke doel van alle acties: evaluatie van Beijing '95 en bijstelling van/nieuwe aanbevelingen voor beleid ten behoeve van het Platform for Action 2000, Beijing 5⁺. Ook het CDAV participeert. Info bij HOM, Postbus 114, 3500 AC Utrecht, tel. 030-233 40 27; Vrouwenberaad Ontwikkelingssamenwerking, Postbus 77, 2340 AB Oegstgeest, tel. 071-515 93 92.

VN-Vrouwenverdrag

Tweede nationale rapportage aan het CEDAW inzake de uitbuiting van alle vormen van discriminatie jegens vrouwen/ Directie Coördinatie Emancipatiebeleid. Bestellen bij DCE. tel. 070-333 47 61.

Tientjesactie

Voor de zomer hebben alle leden van het CDAV een verzoek ontvangen voor een vrijwillige bijdrage van f.10,-. Het jaar 1998 is met een klein verlies afgesloten. Door de uitstekende bijdragen is het tekort en daarmee het beslag op de reserves beperkt gebleven.

Voor 1999 hebben wij uw bijdrage ook weer hard nodig. Om onze doelstellingen te realiseren moeten wij er samen alles aan doen om de continuïteit en de huidige kwaliteit in stand te houden.

Het gaat om politieke bewustwording, om het bevorderen van de participatie en integratie van vrouwen in politiek en openbaar bestuur en dus de invloed op het beleid in partijen en landsbestuur. Het gaat om de versterking van de positie van vrouwen en het tot uitdrukking laten komen van hun mening in het CDA. Het gaat om de meerwaarde van de vereniging en het netwerken van vrouwen in de partij. Samen kunnen we de professionele ondersteuning, de informatie via Vrouw en Politiek en de inhoudelijk sterke Ledendagen behouden. Samen staan we voor onze kwaliteit. Het CDAV is dat waard.

Velen hebben al op ons verzoek gereageerd. Wij danken u daarvoor hartelijk. Wij kunnen het ook begrijpen als u besloten heeft niet aan deze actie mee te doen. Er wordt al zo vaak om een bijdrage voor het een en ander gevraagd. Misschien ook bent u de actie helemaal vergeten. In dat geval willen wij u nog even hieraan herinneren. U kunt nog steeds, vrijwillig, een tientje over maken op giro 137000 t.n.v. CVK/CDA Den Haag o.v.v. 'bijdrage CDAV'. Dan wordt 1999 ook financieel een succesjaar voor het CDAV.

Alvast heel hartelijk dank voor uw steun.

*Jet Creemers, voorzitter
Petra Groeneweg, penningmeester*

Landelijke raad

2 Oktober aanstaande. Lancering CDAV jaarthema 1999 - 2000. Zie hierover uitgebreid pagina 8 van dit blad.

In het laatste nummer van CD/Actueel schrijft Marnix van Rij dat het CDA zich moet ontwikkelen tot een pluriforme, multiculturele partij. Om dit te realiseren stelt van Rij voor een centrum van politiek, religie en spiritualiteit op te richten dat nieuwe coalities in de samenleving tot stand brengt. Vooruitlopend op deze gedachte organiseerde het CDAV op 24 april 1999 de Ledendag in Amsterdam: 'Multicultureel Amsterdam: veelheid in diversiteit'.

200 Vrouwen bezochten groepsgewijs verschillende multiculturele instellingen zoals het Amsterdams Solidariteits Komitee Vluchtelingen, de stichting voor Surinaamse tienermoeders 'Mi Oso es Mi Kas' en de Moskee Fatih. Iedereen was enthousiast over de ontvangst door de organisaties vaak met heerlijk eten uit alle windstreken. Doel van de dag was het vergaren van informatie over de instellingen, maar ook om in hun belang invloed uit te oefenen op het beleid van de CDA-Tweede-Kamerfractie, -Statenfractie van Noord-Holland en de -Gemeenteraadsfractie van Amsterdam. Na de bezoeken was er een forumdiscussie met diverse politieke afgevaardigden over de boodschap aan het CDAV meegegeven. Aan bod kwamen onder andere vluchtelingenbeleid, migrantenondernemerschap, beeldvorming, gebrek aan informatievoorziening en opvang. Hoe verschillend de doelen van de instellingen ook zijn, er bestaan een aantal centrale knelpunten zoals gebrek aan geld en het belang van waardering voor vrijwilligers. Veel instellingen - de meeste werken met vrijwilligers - komen niet of niet meer in aanmerking voor subsidie, terwijl zij hun succes meer dan eens bewezen. Tijdens hun zoektocht naar financiële steun wordt men van het kastje naar de muur gestuurd. Zijn decentralisatie en deregulering hiervan oorzaak? Berna Yilmaz (CDA-Statenlid Zuid-Holland) adviseert de politiek geza-

Leren van het verleden

De wisseling van het millennium staat voor de deur. De laatste maanden noden ons terug te kijken op het verleden en vooruit te kijken naar de toekomst.

In het warme bad van de ongekeerde hoogconjunctuur is het moeilijk om over de wanden heen te kijken naar zaken die achterbleven. Toch past het ons dat wel te doen. Ten eerste danken wij onze verworvenheden aan mensen die ons voorgingen. Zeker, wij hebben de gekregen kansen gepakt en benut en wij hebben hard gewerkt. Maar grote bevolkingsgroepen op onze aarde kregen deze kansen niet. Hun bestaan is nog steeds beperkt tot overleven en voortplanten. Onze voorsprong geeft ons verplichtingen tegenover hen.

We hebben het goed en dat maakt ons lui. Wij weten nauwelijks meer iets nieuws te verzinnen om onze tijd aangenaam door te brengen. Toch voelen we ons niet echt gelukkig. Enerzijds is er de angst dat het niet blijft zoals het is. Anderzijds ontstaat er een leegte van zinloosheid en vervreemding. Geld blijkt niet alles te zijn om tot een bevredigende levensvervulling te komen. Met diepgang ingaan op dit onderwerp wordt afgedaan als zweverig en achterhaald. Dus doen we maar niets aan ongelijkheid dichtbij en veraf. Op de drempel van een millennium dat ons grote ontwikkeling en rijkdom heeft gebracht, rust op ons de schande dat wij er niet in zijn geslaagd de armoede uit te bannen. 125 Miljoen kinderen worden nog door geen enkele vorm van onderwijs bereikt. Hun wereld blijft opgesloten door de beperkingen van armoede.

Wij voelen ons machteloos. Toch zijn wij allen verantwoordelijk voor het laten voortbestaan van onrecht en ongelijkheid. Dus ook voor het keren ervan, voor de vrede. In het klein, in eigen omgeving; in de buurt, de gemeente, het land, de wereld. Dat is bewuste politieke verantwoording kennen. Wat leert ons het verleden? De balans opmakend zien wij grote economische vooruitgang. Maar tegelijk hebben wij aan menselijkheid en oorspronkelijkheid ingeboet. Een nieuwe eeuw wacht op ons. Nemen wij onze verantwoordelijkheid om ook voor de achtergeblevenen de wereld te ontsluiten? Het zou ons sieren. Zeker als christen-democraten.

Jet Creemers, voorzitter

menlijk duidelijke afspraken te maken. Door creatief gebruik te maken van talenten ontstaan er voor mensen uit de verschillende culturele achtergronden mogelijkheden en krijgt de multiculturele samenleving kansen. Juist hier geldt het CDA-credo 'Samenleven doe je niet alleen'. Vaak vóór de politiek een sociaal probleem erkent, hebben vrijwilligers al de mouwen opgestroopt. In de discussie-

nota over vrijwilligerswerk van CDA-Tweede-Kamerlid Marry Visser 'Voor niets gaat de zon op' wordt aandacht aan kansen en knelpunten in vrijwilligerswerk besteed. Voor politieke aanbevelingen uit deze ledendag, zie het evaluatierapport, verkrijgbaar bij het CDAV.

Marleen van Ruyven

HELP! VRIJWILLIGERSWERK IN BEWEGING!

In mei van dit jaar heeft de CDA-Werkgroep Vrijwilligerswerk onder voorzitterschap van Mary Visser-van Doorn een discussienota uitgebracht getiteld 'Voor niets gaat de zon op'. In dit korte en heldere stuk wordt ingegaan op de rol van de overheid, de wensen van de flexibele vrijwilliger en op kansen en knelpunten rond vrijwilligerswerk.

Het is goed dat het CDA aandacht blijft besteden aan het belangrijke werk dat door vele vrijwilligers onbetaald wordt verricht. De Verenigde Naties vinden vrijwilligerswerk zo belangrijk dat zij het jaar 2001 hebben uitgeroepen tot het jaar van de vrijwilliger.

schijnselen in onze samenleving. De vrijwilliger van nu is wel een andere dan die van tien à twintig jaar geleden. De samenleving is immers sterk in verandering. Behalve mensen die zich min of meer constant beschikbaar stellen, heb je nu bijvoorbeeld ook 'ZAP-vrijwilligers', oproepbare vrijwilligers, die zich tijdelijk willen inzetten. Zo zijn ook de motieven voor vrijwilligerswerk in beweging.

Factoren als mogelijkheden om vaardigheden te leren (18%), ervaring op te doen (31%), sociale contacten uit te breiden (38%) in het 'netwerk', wegen nu zwaarder mee dan vroeger. De ene vrijwilliger nieuwe stijl heeft een duidelijke behoefte aan begeleiding, de andere heeft meer ruimte nodig om de eigen talenten en creativiteit te benutten.

De notitie 'Voor niets gaat de zon op' constateert nog een andere, opmerkelijke beweging. De overheid stelt naar zij zegt zich wat betreft vrijwilligerswerk voorwaardenscheppend op.

Maar in de praktijk blijkt dat zij op heel wat terreinen minder terughoudend is dan ze voorgeeft en zelfs in tegenspraak met zichzelf handelt. De inconsequente fiscale behandeling van vrijwilligersorganisaties is hiervan een duidelijk voorbeeld. Op vragen hierover door CDA-Kamerlid Reitsma heeft staatssecretaris Vermeend geantwoord dat de belastingdienst voortaan verenigingen en stichtingen die een algemeen maatschappelijk belang behartigen onder bepaalde voorwaar-

den een vrijstelling van vennootschapsbelasting zal geven. Opmerkelijk is daarentegen dat veel zelforganisaties die alleen met vrijwilligers werken zeer weinig budget dreigen te krijgen. Terwijl de hun betreffende overkoepelende organisaties wél voldoende budget ontvangen. En dan moeten eerstgenoemden weer tegen betaling diensten afnemen bij hun eigen koepels!

Gemeentelijk niveau

De notitie doet aanbevelingen die ook op gemeenteniveau vernieuwend kunnen werken. Zo kan de gemeente de deelname van jongeren stimuleren door aan studenten extra tentamen- (bonus)punten toe te kennen voor het verrichten van maatschappelijk belangrijk werk. Ook het uitgeven van certificaten voor verricht vrijwilligerswerk kan het gevoel van erkenning verhogen en zou bovendien als aanvulling moeten worden genoteerd en gewaardeerd op een curriculum vitae. De terughoudende houding van de overheid is bepaald niet motiverend. Dit kan worden verbeterd. De gemeente zou bijvoorbeeld in haar college-program of toekomstvisie-document kunnen opnemen dat zij duidelijke en stimulerende informatie zal verschaffen over vrijwilligerswerk.

Discussiestuk

Het bovenstaande is geen samenvatting van de notitie Visser, maar eerder een aperitief. Het is een belangrijk discussiestuk. Het is op te vragen bij de CDA-Tweede-Kamerfractie. De werkgroep zal baat hebben bij uw reacties vanuit de afdelingen. Als onderlegger voor politieke initiatieven op gemeentelijk (of provinciaal) niveau wil ik de notitie van harte aanbevelen.

Helpende hand in de bibliotheek. (foto: Dirk Hol)

Internationaal gezien scoort Nederland hoog op het gebied van vrijwilligerswerk. Samen met Zweden is Nederland koploper met zo'n vier miljoen volwassenen. Dit betekent dat Zweden en Nederlanders zo'n vijf uur per week vrijwillig besteden aan de sociale belangen van hun medemensen. De veronderstelling dat Nederlanders niet meer zo bereid zouden zijn tot belangeloze inzet voor anderen blijkt dus niet te kloppen. Het is een zeer verheugend feit temidden van andere minder positieve ver-

RONDETAfelBIJeenKOMSTen MET DE MIGRANTenvROUWen BINNEN HET CDA

Migrantenvrouwen binnen het CDA hebben de ambitie om door te groeien en zich voor het CDA in te zetten. Maar zij hebben grote onvrede over hun feitelijke integratie en participatie binnen de partij. Deze onvrede bestaat trouwens ook bij de organisaties binnen het CDA zelf. Hoe kan worden voorkómen dat zij een onzichtbare groep worden?

Het CDA-Vrouwenberaad besloot in samenwerking met het ICB en de migrantenvrouwen rondetafel-bijeenkomsten te organiseren om samen de positie van de migrantenvrouwen in de partij te bespreken en hoe deze verbeterd kan worden. Hoe kan worden voorkómen dat zij een onzichtbare groep worden?

Voor de migrantenvrouwen is dit een belangrijk initiatief. Eindelijk worden zij zelf gehoord, kunnen zij aangeven tegen welke problemen zij aanlopen en met welke vooroordelen zij worden geconfronteerd. Voor de partij is dit ook een goed initiatief omdat het dan duidelijker wordt hoe de integratie en de participatie van migrantenvrouwen bevorderd kan worden.

Angela Promes

Op dinsdag 30 maart vond er met Gerda Verburg in de Tweede Kamer een eerste rondetafel-bijeenkomst plaats. Een van de punten die hier aan de orde kwamen, was het ontbreken van migrantenvrouwen op bestuurs- of stafniveau. Het is migrantenvrouwen een doorn in het oog dat zij allereerst als allochtoon worden gezien en dat er daarna pas naar hun kwaliteiten gekeken wordt. Dat maakt het voor hen moeilijk om door te groeien of te solliciteren naar goede functies binnen de partij. Vaak moeten zij eerst de vooroordelen wegnemen en dan pas komen zij in de gelegenheid om hun kwaliteiten te tonen. Vooral de hoogopgeleide migrantenvrouwen in het CDA lopen hier tijdens interne sollicitaties tegenop. De migrantenvrouwen willen niet aan het handje vastgehouden worden, omdat er blijkbaar getwijfeld wordt aan hun capaciteiten enkel en alleen vanwege het feit dat zij er niet Nederlands uitzien. Zij willen op eigen kracht binnen het CDA doorgroeien en gelijkwaardig behandeld worden.

Zij maakten duidelijk dat witte partijleden niet met negatieve beeldvorming te maken hebben, waardoor het voor hen gemakkelijker is om door te stromen binnen de partij. Het gesprek met Gerda Verburg heeft goede vruchten afgeworpen. Dat kwam doordat zij zich begrijpend opstelde en het probleem van de migrantenvrouwen erkende. Gerda heeft voorgesteld om een speciale fractiebijeenkomst te organiseren op een woensdagavond van 17.00 uur tot

19.00 uur met als thema 'Zwarte Migrantenvrouwen binnen het CDA'. Op dinsdag 7 september organiseert de Sectie Vorming van het CDA Vrouwenberaad een themadag over de participatie van de migrantenvrouwen binnen het CDA. In samenwerking met het Steenkampinstituut heeft Angela Promes een intervisiegroep opgericht die zich bezig gaat houden met het begeleiden en scholen van migrantenvrouwen die door willen stromen binnen de partij. Dit betekent echter niet het einde van de rondetafel-bijeenkomsten. Eind augustus vindt er onder leiding van het CDA-Vrouwenberaad weer zo'n gesprek plaats. Op maandag 27 september zal er evaluatie plaatsvinden over wat er tot nu toe is bereikt.

Integratie en participatie van migrantenvrouwen moet in de nabije toekomst binnen het CDA geen apart agendapunt meer zijn.

Ik moet eerlijk toegeven dat ik er in het begin sceptisch tegenover stond. Ik had verwacht dat wij met een kluitje in het riet zouden worden gestuurd. Maar wanneer ik kijk wat er allemaal gebeurt, ben ik toch blij dat ik van deze groep deel mag uitmaken. Er wordt positief op de bijeenkomsten gereageerd en men erkent het probleem. Ik heb er alle vertrouwen in dat de participatie en integratie van migrantenvrouwen over een tijd geen apart agendapunt meer hoeft te zijn.

Angela Promes

ALLEENSTAANDEN ZIJN VOORTREKKERS VAN DE VEELVORMIGE SAMENLEVING

Het Centraal Bureau voor de Statistiek herhaalt het met de regelmaat van de klok: er komen steeds meer alleenstaanden. Nu zijn dat er 2,2 miljoen, bijna een derde van de huishoudens, in het jaar 2015 zullen dat er bijna 3 miljoen zijn, 41 procent van de huishoudens. Toch zijn alleenstaanden maatschappelijk een ondergeschoven kind. Lenie de Zwaan pleit voor meer respect en maatschappelijke waardering voor deze baanbrekers van de huidige veelvormige samenleving.

Nederland is een land van minderheden en de alleenstaanden zijn de grootste minderheidsgroep, maatschappelijk echter onzichtbaar. De sociaal-culturele betekenis van het traditionele huwelijk en gezin, de daaraan verbonden sociale rollen en verantwoordelijkheden worden van oudsher uitvoerig beschreven en bediscussieerd. Sinds eind jaren zestig echter is er door belangrijke sociaal-culturele ontwikkelingen een grote diversiteit in leefvormen ontstaan: grote toename van het aantal alleenstaanden, het verschijnsel LAT-relaties, ongehuwd samenwonen, gelijkgeslachtelijke partnerrelaties en verschijnselen als het tweeverdienerschap.

Het maatschappelijk debat concentreert zich echter voornamelijk op ongehuwd samenwonen, tweeverdieners en de arbeidsparticipatie van gehuwde en samenwonende vrouwen. Wetten en regelingen worden onverwijd aan die ontwikkelingen aangepast. Aan de betekenis van ongehuwden, thans 'alleenstaanden genoemd', is daarentegen steeds voorbij gegaan. Zo verwierven ongehuwde vrouwen zich economische en sociale zelfstandigheid ten opzichte van vader, broer of familie. Zij leerden zich staande te houden in de voormalige mannenmaatschappij en waren daarmee de voorlopersters van de vrouwenemancipatie. Het vroegere CDA-Tweede-Kamerlid mevrouw Doelman-Pel zei eens - bij de behandeling van een

wetsontwerp in 1993 - dat de ongehuwde vrouw een rijke geschiedenis heeft.

Alleenstaanden ontbreken in de maatschappelijke discussie en daardoor is er onbegrip

voor hun leefsituatie met specifieke sociale en materiële behoeften voortkomend uit hun economische zelfstandigheid, de sociale onafhankelijkheid van familie en het voeren van een zelfstandige huishouding.

Gevolgen

De leemte in kennis omtrent de leefsituatie van alleenstaanden heeft zeer negatieve gevolgen: vooroordelen, wetten en regelingen die onvoldoende zijn toegesneden op hun mogelijkheden en behoeften.

Het vooroordeel dat alleenstaanden geen duurzame sociale relaties hebben lijkt onuitroeibaar. Daardoor hebben zij geen recht op wettelijk zorgverlof. Verlofregelingen zijn in de arbeidsvoorwaarden overwegend gekoppeld aan gezinsrelaties. Ook de 'Nota-Verstand' over de combinatie van arbeid en zorgtaken denkt maar mondjesmaat aan alleenstaanden en dan nog alleen maar aan zorg voor een familielid. Maar wat als alleenstaanden geen kinderen hebben? Is een duurzame, dierbare vriend(in) minder waardevol dan een huwelijkspartner? Alleenstaanden hebben net zo goed een sociale omgeving en relaties die hun even dierbaar zijn als een partner. Zij verlenen elkaar zorg en het zou vanzelfsprekend moeten zijn, dat voor hen gelijke rechten gelden, zodat ook zij onderling zorg kunnen geven en ontvangen.

Door gebrek aan inzicht in de leefsituatie van alleenstaanden wordt ook hun draagkracht overschat. Dat resulteert vaak in achterstellend beleid bij de pensioenen, de belastingheffing, de individuele huursubsidie en eigen bijdragen-systemen. Veel eigen bijdragen zijn voor hen aanzienlijk hoger dan voor niet-alleenstaanden.

De overheid miskent het feit dat beroepsmatige arbeid voor alleenstaanden een extra inspanningsverplichting vergt, doordat zij het eigen kostverdienschap, vaste lasten, zorg voor zichzelf en anderen niet met partner of huisgenoot kunnen delen. Het is in het belang van de samenleving zelf de sociale verbanden van alleenstaanden als emotioneel vangnet en kaders voor onderlinge steun en zorgverlening wettelijk te erkennen. Zij dragen in belangrijke mate bij aan de samenhang en het zorgvermogen van de samenleving. Zij vertegenwoordigen een belangrijke economische, sociale en culturele waarde. CISA streeft naar een duidelijke maatschappelijke en sociale identiteit van alleenstaanden. Als ieder ander hebben zij duurzame sociale bindingen en maatschappelijke en sociale verantwoordelijkheden. Zij behoren tot een 'sociale familie'.

*Lenie de Zwaan
voorzitter Stichting Centrum
Individu en Samenleving, CISA.
Postbus 97788, 2509 GD Den Haag;
tel./fax: 070-328 40 88*

AMMY MEIJER, ZAKENVROUW EN CDA-LID

Een eigen bedrijf hebben en lidzijn van het CDA. Een tegenspraak? Het sociaal welzijn van mensen mag je bij het zaken doen niet uit het oog verliezen. Het CDAV moet geen partij in de partij zijn, maar moet vrouwen blijven stimuleren plaatsen op invloedrijke posten en besturen in de politiek in te nemen.

"Het ondernemen zit me in het bloed." zegt Ammy Meijer-Quist. "Mijn ouders hadden een eigen zaak. In 1970 hebben mijn man en ik een makelaardij en een assurantiekantoor overgenomen. Het is een bewuste keuze geweest. Mijn man is makelaar en assuradeur; ik doe vooral de managementtaken in het bedrijf. We hebben veel moeten praten over mijn plaats in de organisatie, maar we zijn eruit gekomen. We zijn allebei directeur." Het is voor mannen nu eenmaal wenen dat vrouwen ook leiding willen geven. Hoe doe je het: met overleg of met vechten? Uit onderzoek blijkt dat vrouwen beter leiding geven dan mannen. Je redt het alleen met kwaliteit, dat geldt voor mannen én voor vrouwen.

De sociale dimensie is bij het zaken doen heel belangrijk. Het is als bij het CDA: mensen tot hun recht laten komen.

Familiebedrijf

Het assurantiebedrijf hebben Ammy en haar man enige tijd geleden afge-stoten en verkocht aan de medewerkers. Maar naast de makelaardij is er de hypotheekshop, waar mensen informatie kunnen krijgen over hun hypotheek. Het is een echt familiebedrijf. Er zijn drie kinderen, twee zoons en één dochter. De oudste zoon werkt in de vestiging in Wassenaar, de andere zoon en de dochter in Bode-

graven. Een eigen bedrijf opbouwen is hard werken, maar beide ouders hebben ervoor gezorgd dat de kinderen niet te kort kwamen.

Meijer: "Kinderen zijn gebaat bij orde, regelmaat en rust en dat hebben ze gekregen. Het vergt een strakke organisatie van je tijd. Je moet flexibel kunnen zijn. Mijn beleidsprincipe is 'strak naar binnen, flexibel naar buiten'."

Sociaal welzijn van mensen belangrijk

Het hebben van een eigen zaak is wel degelijk te combineren met het gedachtengoed van het CDA. Meijer: "Je moet in de gaten houden dat het sociaal welzijn van mensen belangrijk is, je hebt je verantwoordelijkheid vanuit het Evangelie. Natuurlijk moet je als je een eigen zaak hebt, winst maken, anders moet je ermee ophouden, maar je moet je altijd realiseren dat het om mensen gaat. Je moet je verantwoordelijkheid ten opzichte van de mensen en van de schepping nooit uit het oog verliezen.

De sociale dimensie van het zaken doen is heel belangrijk. Bij problemen ga je om de tafel zitten en zoek je samen naar een oplossing. Het is als bij het CDA: mensen tot hun recht laten komen."

CDAV moet vrouwen stimuleren

Wat zou Ammy graag anders willen zien in het CDA? "Ik onderschrijf de principes van het CDA van harte. Het CDA is een sociale partij; dat moet zo blijven."

"Maar het CDAV moet", vindt zij, "blijven streven naar meer vrouwen op invloedrijke plaatsen en meer deel-

Ammy Meijer

name van vrouwen in besturen. Vrouwen zijn een belangrijk potentieel van kennis en vaardigheden. Het CDAV moet geen partij zijn in de partij, maar een stimulator voor vrouwen."

Ammy Meijer is voorzitter van het NOV: het landelijk Netwerk Ondernemende Vrouwen in midden- en kleinbedrijf. Het NOV heeft tot doel, contacten te leggen en te houden tussen ondernemende vrouwen uit het midden- en kleinbedrijf met een christelijke levensopvatting. Daarnaast is zij lid van het plaatselijk bestuur van het CDA en voorzitter van het plaatselijk CDAV. En voor wie denkt dat zij daar haar handen wel aan vol heeft: Ammy is óók nog kerkelijk pastoraal medewerker van de Christelijk Gereformeerde Kerk.

Ze heeft vijf kleinkinderen. "Ik ben dan wel geen oma die altijd thuis zit, maar ik houd me altijd op de hoogte van wat ze doen. In het weekend is het open huis; dat houd ik in ere. Verder is er natuurlijk nog altijd de telefoon."

Ria Luteijn

GEWELD TEGEN VROUWEN

Op zaterdag 2 oktober a.s. wordt de Landelijke Raad en het Ledencongres van het CDAV gehouden in de Hogeschool Domstad te Utrecht. Op dit Ledencongres wordt het startsein gegeven voor het nieuwe CDAV-jaartheme: 'GEWELD TEGEN VROUWEN'.

In 1997 verscheen een rapport van een onderzoek in opdracht van het Ministerie van Justitie ingesteld naar Huiselijk Geweld. Hierin wordt vermeld dat 45% van de Nederlandse bevolking ooit slachtoffer was van niet-incidenteel huiselijk geweld. Blijkens recente gegevens worden in Nederland jaarlijks ongeveer 211.000 vrouwen slachtoffer van mishandeling door hun partner of ex-partner. Niet alleen dichtbij, wereldwijd zijn vrouwen slachtoffer van geweld. In de Verenigde Staten wordt zelfs elke negende seconde een vrouw slachtoffer van geweld door haar partner. In minstens 28 landen worden vrouwen en meisjes lichamelijk verminkt. Dit zijn er miljoenen per jaar, terwijl duizende vrouwen dagelijks in de prostitutie worden gedreven.

'Geweld tegen vrouwen' is door de EU-commissie op de politieke agenda van 1999 gezet en internationaal staat het op de agenda van de VN-Wereldvrouwenconferentie in het jaar 2000.

Ook het CDAV start op 2 oktober de discussie over dit onderwerp op. Voorzitter Jet Creemers leidt het thema in, waarna de Staatssecretaris van Sociale Zaken, Annelies Verstand-Boogaard, uitgenodigd is haar beleidsvisie hierop te geven.

Het ochtenddeel van het congres handelt over 'Huiselijk Geweld'. Hierbij wordt medewerking verleend door en de aandacht gevestigd op de rol van Justitie, Politie, Gezondheidszorg. Jeltien Kraaijenveld-Wouters zal het debat leiden.

In het middagedeelte vindt een viertal deelsessies plaats over geweld in ruimere zin:

1. Vrouwenhandel
2. Geweld tegen vrouwen in relatie tot godsdienst en cultuur
3. Geweld tegen vrouwen in gewapende conflicten
4. Huiselijk geweld in eigen kring en daarbuiten.

Vele deskundigen zullen op deze dag hun medewerking verlenen.

Ria Oomen-Ruijten, CDA-Europarlementariër, en Marry Visser-van Doorn, CDA-Tweede-Kamerlid, gaan in op de aanbevelingen en de rol van de politiek in de strijd tegen "het geweld tegen vrouwen".

Onze landelijk voorzitter geeft het startsein voor de discussie in de CDAV-afdelingen en -regio's. Ter ondersteu-

ning in de discussie krijgt iedere afdeling een brochure/documentatiemap.

'Geweld tegen vrouwen' is een veelomvattend en aangrijpend thema waarbij politiek en maatschappelijk appèl broodnodig zijn. Wereldwijd. Door vrouwen en mannen samen. Oplossing van geweld tegen vrouwen is een gezamenlijk belang.

*Voorzitter Riet Roosen-van Pelt
namens de werkgroep*

Vierde Lustrum CDAV Zuid-Holland

Op 7 juni laatstleden vierde het Provinciaal CDA-Vrouwenberaad zijn vierde lustrum. Voorzitter Ella Schipper koos in haar feestwoord voor de mantel als beeld van het CDA. Deze mantel biedt bescherming, veiligheid en warmte, maakt weerbaar, wordt zo nodig aangepast aan de eisen van de tijd en is geweven met de draden die terugvoeren naar Gods woord. Een mantel zonder voering of beleg is niet stevig. Het CDAV is als een voering voor de CDA-mantel, het houdt de vorm erin, steunt het geheel. **Leen van der Sar**, CDA-fractievoorzitter Provinciale Staten Zuid-Holland, sloot hierbij aan: vrouwen brengen samenhang en duurzaamheid in organisaties. **Ans Willemse**, landelijk vicevoorzitter CDAV, benadrukte dat volledige integratie van vrouwen nog steeds niet bereikt is. Nieuwe werkvormen zullen het komende beleid van het CDAV gaan bepalen. **Nana Mouskouri en Peter Pex**, **Europarlementariërs**, spraken over het belang van cultuur als een weg naar vrede. Elkaar leren kennen door de culturele dialoog kan mensen in Europa en in de wereld bij elkaar brengen. Een feestelijke middag met terugblik op gedane arbeid en vooruitzien naar de toekomst. Veel geluk en succes in de toekomst, CDAV Zuid-Holland!

Colofon

Redactie> Trix van de Laar, Ria Luteijn, Trudie Souren, Judith Uitermark en Nan Zevenhek

Opmaak> Jessica Koster

Druk> BDU, Barneveld

CDAV-adres> Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, tel. 070-3424813

Vrouw en Politiek verschijnt sinds maart 1999 viermaal per jaar als bijlage bij CDA-Appèl.

Mw. mr. P.C. (Tineke) Ladders-Elfferich
Voorzitter ROM. Verder lid van: AZ, OS, JUST, Biza, SoZaWe

Papenbergseweg 36
6585 KW Mook
Privé: (024) 696 20 91
Fax: (024) 696 32 51
Email: pclodelf@xs4all.nl
Kamerkring Rotterdam

Prof. Dr. H.E.S. (Henk) Woldring
Lid van: OND, Weho, CULT, SoZAWe
Burg. Haspelslaan 382
1181 NG Amstelveen
Privé: (020) 641 67 67
Email: h.e.s.woldring@ezau.th.vu.nl
Correspondentie-adres: VU, Pb De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
Zakelijk: 020-4446678
Fax 020-4446635
Provinciale Afdeling Noord-Holland

Mr. J.J.L. (Jan) Pastoor
Voorzitter AZ. Verder lid van: BIZA, CULT, VH, ROM, VWS

Cederlaan 10
9401 RC Assen
Privé: (0592) 31 44 48
Fax: (0592) 31 88 58

Provinciale Afdeling Drenthe

Mr. W.F.C. (Willem) Stevens
Voorzitter EZ. Verder lid van: AZ, NAAZ, OS, JUST, FIN, EZ
Herman Gorterstraat 10
1077 WG Amsterdam
correspondentieadres:
Postbus 2720, 1000 CS Amsterdam
Privé: (020) 673 23 50
Fax: (020) 675 84 56
Zakelijk: (020) 551 75 55
Fax: (020) 626 79 49

Provinciale Afdeling Noord-Hollanda

Mw. Mr. Y.E.M.A. (Yvonne) Timmerman-Buck
Secretaris fractie. Voorzitter CULT. Verder lid van: JUST, OND, Weho, VWS

Ursulaland 11, 2591 GS Den Haag
Privé: (070) 247 57 53
Email: nlco8796@capitalonline.nl
Zakelijk: 030-2335111
Fax: 030-2300606
Kamerkring Den Haag

Drs. F.J.M. (Jos) Werner
Voorzitter VWS. Verder lid van: OND, VH, ROM, EZ, SoZaWe
Van Heemstralaan 100
6814 KN Arnhem
Privé: (026) 351 20 64
Fax: (026) 351 83 36
Zakelijk: (024) 361 34 14
Fax: (024) 354 05 23
Postbus 9101
6500 HB Nijmegen

Provinciale Afdeling Gelderland

Lijst met afkortingen

AZ	Algemene Zaken en Huis der Koningin
NAAZ	Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse zaken
BZ	Buitenlandse Zaken
OS	Ontwikkelingssamenwerking
ES	Europese Samenwerkingsorganisaties
JUST	Justitie
BIZA	Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat
OND	Onderwijs
Weho	Wetenschapsbeleid en Hoger Onderwijs
CULT	Cultuur
FIN	Financiën
DEF	Defensie
VH	Volkshuisvesting
ROM	Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VW	Verkeer en Waterstaat
EZ	Economische Zaken
LNV	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
SoZaWe	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport

CDA - delegatie in het Europees Parlement

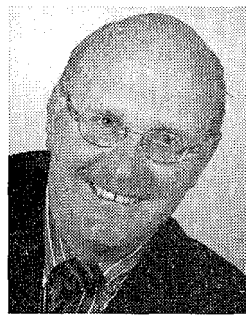
Europees Parlement: Wiertzstraat 43, 1047 Brussel
[Http://www.europarl.eu.int/epp/](http://www.europarl.eu.int/epp/)

Mw. Hanja Maij-Weggen
Delegatievoorzitter- lid Bureau van de Fractie
constitutionele zaken, buitenlandse zaken, veiligheids- en defensiebeleid, mensenrechten, rechten van de vrouw, relaties EU met ontwikkelingslanden in Afrika, Caraïbisch gebied en Stille Oceaan (lid paritaire vergadering EU-ACS).
PA Overijssel, plv. Brabant
Aquariuslaan 53, 5632 BB Eindhoven
Privé tel: (040) 2416310
fax: (040) 2482458
Zakelijk tel: (00) 32 2 284 5867
fax: (00) 32 2 284 9867
e-mail: JMaj@europarl.eu.int

Dr. Wim van Velzen

Vice-voorzitter van de EVP-fractie-lid Bureau van de Fractie
Onderzoek, technologische ontwikkelingen en energie
PA Brabant en Zeeland
Maasland 8, 5144 EN Waalwijk
Privé tel: (0416) 336135
fax (0416) 3560337
Zakelijk tel: (00) 32 2 284 5623
fax: (00) 32 2 284 9623
e-mail: WGVelzen@europarl.eu.int
homepage: <http://www/wimvanvelzen.nl>

Mr. Dr. Bert Doorn

Juridische zaken en interne markt, begrotingscontrole
PA Zuid-Holland
Molenweg 14, 2242 HS Wassenaar
Privé tel: (070) 5117182
Zakelijk tel: (00) 32 2 284 5543
fax: (00) 32 2 284 9543
e-mail: LDoorn@europarl.eu.int

Mw. Ria Oomen-Ruijten

(Vice-voorzitter Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid)
milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid, sociale zaken en werkgelegenheid.
PA Limburg, plv Zuid-Holland
Julianalaan 55, 6051 AS Maasbracht
Privé tel: (0475) 462323
fax: (0475) 465700
Zakelijk tel: (00) 32 2 284 5863
fax: (00) 32 2 284 9863
e-mail: ROomen@europarl.eu.int
home-page: www.oomen-euro.org

Drs Arie Oostlander

Voorzitter fractiecommissie buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid
buitenlandse zaken, mensenrechten, gemeenschappelijke veiligheid en defensiebeleid, openbare vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken
PA Gelderland, plv. Overijssel
Gentiaanveld 19, 7006 TB Doetinchem
Privé tel: (0314) 362223
fax (0314) 362117
Zakelijk tel: (00) 32 2 284 5862
fax: (00) 32 2 284 9862
e-mail: AOostlander@europarl.eu.int
home-page: <http://home.wxs.nl/arie-oostlander>

Albert Jan Maat

Plv. Delegatievoorzitter - lid Bureau van de Fractie
Landbouw en plattelandsonwikkeling, visserij en externe economische betrekkingen
PA Groningen, Drenthe en plv. Friesland
Brinkhovenlaan 3a
9765 BH Paterswolde
Privé tel: (050) 3093906
fax: (050) 3096145
Zakelijk tel: (00) 32 2 2845954
fax: (00) 32 2 2849954
e-mail: AMaat@europarl.eu.int

Mr. Bartho Pronk

Voorzitter fractiecommissie werkgelegenheid en sociale zaken
werkgelegenheid en sociale zaken, begroting
PA Noord-Holland, plv. Utrecht
Copijnlaan 27, 3737 AV Groenekan
Privé tel: (0346) 212291
fax: (0346) 211502
zakelijk tel: (00) 32 2 284 5865
fax: (00) 32 2 284 9865
e-mail: BPronk@europarl.eu.int
home-page: <http://www.barthopronk.com>

Mw. drs. Karla Peijs

Penningmeester delegatie - beheer voorlichtingsbudget
Vice-voorzitter interparlementaire delegatie voor de betrekkingen EU-Verenigde Staten.
Regionaal beleid, vervoer en toerisme, economische en monetaire zaken.
PA Flevoland en Utrecht
Dorpsstraat 66, 3451 BL Vleuten
Privé tel: (030) 6888556
fax: (030) 6870140
Zakelijk tel: (00) 32 2 284 5861
fax: (00) 32 2 284 9861
e-mail: KPeijs@europarl.eu.int
home-page: http://ourworld.compu-serve.com/homepages/Karla_Peijs

Mw. drs. Maria Martens

cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport, rechten van de vrouw, milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid
PA: Friesland, plv. Gelderland
Barbarossastraat 44
6522 DN Nijmegen
Privé tel: (024) 3236228
fax: (024) 3604274
Zakelijk tel: (00) 32 2 284 5857
fax: (00) 32 2 284 9857
e-mail: MMartens@europarl.eu.int

Afdeling Voorlichting: EVP-fractie, Europees Parlement,
LEO 3 F 142, Wiertzstraat 43, 1047 Brussel
Tel: (00) 32 2 284 2230 (Eduard Sloopweg)
(00) 32 2 284 1340 (Françoise Petit)
Fax: (00) 32 2 230 6109

Actie 'Met Steenkamp investeren in de volgende generatie' gestart

Piet Steenkamp is de grondlegger en erevoorzitter van het CDA. Hij heeft gedurende zijn hele leven het belang van scholingswerk voor politieke partijen steeds helder voor ogen gehad. In het eerder genoemde katern geeft hij in een interview aan dat hij vlak na de Tweede Wereldoorlog als voorzitter van het Jeugdparlement al merkte hoe belangrijk scholing is voor politieke vertegenwoordigers. Als voorzitter van de federatie CDA lanceerde hij vervolgens in de jaren '70 het plan om een eigen kader- en vormingsinstituut van het CDA op te richten. Dat idee werd werkelijkheid; in kreeg dat Instituut de naam Steenkampinstituut. Mei jl. trad Piet Steenkamp na 30 jaar uit de Eerste Kamer waar hij ook jarenlang voorzitter van was. Op 8 maart 2000 hoopt hij 75 jaar te worden.

Financiële injectie

Het bestuur van het Steenkampfonds dat de uitbreiding van het christen-democra-

Deze maand start de actie 'Met Steenkamp investeren in de volgende generatie'. De actie is bedoeld om het scholingswerk van het CDA een forse en noodzakelijke financiële impuls te geven. De actie krijgt de vorm van een eerbetoon aan Piet Steenkamp die volgend jaar maart 75 jaar hoopt te worden. Alle leden en CDA-stemmers worden opgeroepen een bijdrage te leveren. Bij deze uitgave van Appèl is een speciaal katern gevoegd over de actie.

tisch gedachtegoed in binnen- en buitenland als doelstelling heeft wil Piet Steenkamp voor zijn 75-ste verjaardag een cadeau aanbieden. Geheel in de geest van Steenkamp krijgt dat eerbetoon vorm in een financiële injectie in het scholingswerk van de partij. Voor **Koos Andriessen** (voorzitter Steenkampfonds) staat het onomstotelijk vast dat er geïnvesteerd moet worden in het opleiden en trainen van een nieuwe generatie christen-democraten. "Het christen-democratisch gedachtegoed moet steeds opnieuw worden doorgegeven en uitgedragen. In de gemeenten, de regio's, de provincies, op nationaal en Europees niveau. In onze maatschappij zijn kennis en vaardigheden onmisbaar. Het Steenkampinstituut, het Instituut voor ontwikkeling en scholing,

organiseert in alle provincies trainingen en cursussen. Als het aan het Steenkampfonds ligt zullen er nog vele cursussen en trainingen volgen."

De actie moet enkele tonnen opleveren zodat het Steenkampinstituut weer een aantal jaren vooruit kan. Voor dat geld worden een groot aantal activiteiten georganiseerd zoals cursussen, trainingen, voorlichtingsbijeenkomsten, individuele begeleiding, en de kaderschool-nieuwe stijl. Het Steenkampinstituut speelt steeds alert in op nieuwe ontwikkelingen zoals: meer debat, meer actie, meer interactie met leden en kiezers en goed 'personeelsbeleid'. Daarom zijn er debattrainingen en is er ook een debattoernooi, wordt er veel aandacht besteed aan human resource-beleid (met loopbaangesprekken) en is het initiatief genomen een Academie voor vrijwilligers op te zetten.

Wezenlijk

Dat alles kost natuurlijk veel geld. Vandaar de grootscheepse actie van het Steenkampfonds die een sneeuwbaaleffect moet krijgen. Naast de grootscheepse actie onder de leden zijn de leden van de Bestuurdersvereniging apart aangeschreven. Verder moeten niet alleen de leden maar ook de CDA-sympathisanten op de hoogte raken van de actie. Vandaar dat ook de besturen van de Gemeentelijke Afdelingen wordt gevraagd een bijdrage te leveren door het benaderen van sympathisanten.

Voor deze actie die wezenlijk kan worden genoemd voor de toekomst van de christen-democratie in Nederland hoopt het Steenkampfonds op ieders royale bijdrage.

Deelnemers van de zomercursus in gesprek met de Tweede Kamerleden Balkenende en Verburg

(foto: Dirk Hol)

Welke Afdeling wint de contributie-actie 1999?

Welke Afdeling scoort een contributieopbrengst van 100% en wint de contributie-actie 1999? In augustus is de derde contributieronde van start gegaan. Alle Afdelingen hebben acceptgirokaarten ontvangen voor leden die nog geen contributie hebben betaald. Met daarbij het verzoek deze persoonlijk bij de leden langs te brengen.

In december 1998 zijn de acceptgiro's voor de contributie 1999 aan alle leden verzonden. Afgelopen maart zijn de herinneringen verzonden. En in augustus zijn de acceptgiro's voor de leden die hun contributie nog niet hebben betaald, verstuurd aan de Afdelingen. Met daarbij het verzoek deze persoonlijk bij de leden langs te brengen. Om dit laatste extra te stimuleren is er een competitie-element verbonden aan de contributie-actie.

Alle Afdelingen worden uitgedaagd om tijdens de derde contributieronde zoveel mogelijk leden te motiveren alsnog hun contributie voor 1999 te voldoen. Via een Top 10 zal in de komende maanden in het ledennummer worden bijgehouden welke Afdelingen dit het beste doen. De drie winnaars van deze Top 10 en de Afdeling die in de periode van augustus tot december in totaal het best heeft gescoord, staan een leuke verrassing te wachten.

Penningmeester Vroon roept de afdelingen op de actie te ondersteunen. Bert Vroon: "Onze leden zijn het allerbelangrijkste voor het CDA. Dankzij hen is het mogelijk om een herkenbare christen-democratische visie te blijven ontwikkelen. Zij dragen onze boodschap uit en ver-

De Top 10 van (wijk)Afdelingen (met minimaal 10 leden) met de beste score tot 30 augustus 1999:

1. Apeldoorn-West, Provinciale Afdeling Gelderland	100%
Bathmen, Provinciale Afdeling Overijssel	100%
Dodewaard, Provinciale Afdeling Gelderland	100%
Maasdam, Kamerkring Dordrecht	100%
2. Trijnwalden, Provinciale Afdeling Friesland	98,43
3. Hontenisse, Provinciale Afdeling Zeeland	98,41
4. Landsmeer, Provinciale Afdeling Noord-Holland	97,61
5. Genemuiden, Provinciale Afdeling Overijssel	97,43
6. Angerlo, Provinciale Afdeling Gelderland	97,36
7. Ouderkerk, Kamerkring Leiden	97,29
8. Laren, Provinciale Afdeling Noord-Holland	97,10
9. Bovensmilde, Provinciale Afdeling Drenthe	97,05
10. Meijel, Provinciale Afdeling Limburg	96,96

Van harte gefeliciteerd Apeldoorn-West, Bathmen, Dodewaard en Maasdam. In het volgende ledennummer verschijnt er een nieuwe top 10 met nieuwe winnaars.

richten het meeste werk. Door hun lidmaatschap ondersteunen de leden het CDA ook op financieel gebied. Zij zorgen met het betalen van hun contributie voor het grootste deel van de inkomsten van de

partij. Deze inkomsten zijn van groot belang voor het CDA en voor het levendig houden van de christen-democratie."

Hoe wordt uw contributie besteed?

Een groot deel van de inkomsten is bestemd voor de basis, voor de Gemeentelijke Afdelingen, de Provinciale Afdelingen en Kamerkringen. Een ander deel van de inkomsten is bestemd voor politiek en bestuur, Partijraden, Congres en politieke discussie-bijeenkomsten waar leden hun stem kunnen laten horen. Daarnaast wordt een deel van het geld besteed aan publiciteit, voorlichting, de CDA-bladen, het CDA op Internet en de radio- en televisiespotjes. Tevens is een deel van het geld bestemd voor ledenwerf- en ledenzorgactiviteiten, ledenadministratie, financieel beheer en campagne-activiteiten. Met de contributie van onze leden wordt veel en goed werk verricht.

Winnaars Contributie-actie 1998 in Den Haag

Op donderdag 17 juni jl. kwamen de winnaars van de contributie-actie 1998 voor een dagje naar Den Haag. Op de foto de winnaars van de actie met ondermeer partijvoorzitter Van Rij.

Europa centraal op Partijraad in Enschede

De naderende Europese verkiezingen stonden centraal op de Partijraad die 5 juni jl. in Enschede plaatsvond. In een mini-symposium met de titel 'Europa als gemeenschap van waarden' werd o.l.v. Jos van Gennip uitgebreid stilgestaan bij de verkiezingsthema's: een veilig, een sociaal, en een solide en fraudevrij Europa. Naast tal van Europarlementsleden en kandidaten namen onder meer demissionair EU-Commissaris Van den Broek en oud-premier Lubbers deel aan het symposium. Eurolijsttrekker Maij-Weggen zette nog

eens helder uiteen welke visie christendemocraten op Europa hebben. Fractievoorzitter De Hoop Scheffer stond in zijn toespraak uitgebreid stil bij de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de politiek, mede naar aanleiding van de kabinetscrisis van Paars 2. Partijvoorzitter Van Rij ging onder andere in op het CDA als partij van de regio's en als partij van generaties. Verder was 'Afscheid en Aantreden' een wekerend thema op deze Partijraad die door ruim 400 CDA-ers werd bezocht. Vice voorzitter Tineke Ladders-

De nieuwe vice voorzitter van het CDA: Conny Kerkhof-Mos

Elfferich, senaatsfractievoorzitter Luck van Leeuwen en W.I.-voorzitter Ruud Lubbers namen afscheid. De Partijraad koos Rein Jan Hoekstra tot de nieuwe voorzitter van het Wetenschappelijk Instituut; Conny Kerkhof-Mos (wethouder en loco burgemeester van het Brabantse Roosendaal) volgt Tineke Ladders op als eerste vice voorzitter. De Partijraad nam tenslotte op indrukwekkende wijze afscheid van de in maart overleden Enneus Heerma.

De toespraak van partijvoorzitter Van Rij en de aanvaarde resoluties over Kosovo en Europa treft u aan op het Internet: www.cda.nl. U kunt ze ook opvragen bij de Afdeling Voorlichting (070-3424814)

Vertrekkend vice voorzitter Tineke Ladders-Elfferich met partijvoorzitter Marnix van Rij.

Fractievoorzitter De Hoop Scheffer in gesprek met onder andere Yvonne Timmerman-Buck, de nieuwe secretaris van de CDA-Eerste Kamerfractie.

Eurolijsttrekker Hanja Maij-Weggen staat in de wandelgangen de pers te woord.

(foto's Dirk Hol)

VOORZITTER van het CDJA (V/M)

Wij zoeken een overtuigd christen-democraat die het grondslagenrapport van het CDJA onderschrijft. Zij of hij is lid van, heeft kennis over en ervaring in het CDJA. Wij vragen van de kandidaat-voorzitter een visie op de rol van de christen-democratie in de 21e eeuw. De nieuwe voorzitter beschikt over voldoende tijd en dient in ieder geval een termijn van twee jaar beschikbaar te zijn.

Van de nieuwe voorzitter verwachten wij verder:

- 1 een enthousiaste en enthousiasmerende opstelling;
- 2 dat hij of zij initiatief neemt;
- 3 creativiteit;
- 4 een kritische opstelling;
- 5 een optimistische natuur;
- 6 bevoegdheid;
- 7 doorzettingsvermogen.

De nieuwe voorzitter:

- 1 heeft oog voor het regionale fundament van onze vereniging;
- 2 is laagdrempelig en staat midden in de organisatie;
- 3 denkt integraal en stelt zich op als 'linking-pin';

- 4 houdt overzicht en kan goed coördineren;
- 5 is een autocratisch en democratisch leider ineen;
- 6 heeft wat betreft onze club een hoog ambitieniveau;
- 7 staat open voor nieuwe ideeën.

Wij vinden het zeer belangrijk dat de nieuwe voorzitter overtuigend is, overwicht heeft, een goede debater/communicator is, een neus heeft voor PR en mediageniek is.

Procedure

In het voorjaar heeft het algemeen bestuur de selectiecommissie geïnstalleerd. Onder voorzitterschap van Rien Fraanje zullen Anton Ederveen, Agnes Mulder, Auke Schipper, Chris Schotman, Job Vos en Maaïke Wijngaards daarbij geadviseerd door onze secretaris Stephanie Margadant na een selectie van de kandidaten in januari 2000 een meervoudige voordracht doen aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur zal vervolgens al dan niet de voordracht van de selectiecommissie overnemen en de kandidaten voordragen aan de algemene ledenvergadering, die op zaterdag 25 maart het uit-

eindelijke besluit zal nemen. Tussen de voordracht van het algemeen bestuur en algemene ledenvergadering liggen twee maanden campagnetijd waarin de kandidaten de gelegenheid krijgen kiezers voor zich te winnen.

Reacties

Leden van het CDJA die in aanmerking willen komen voor het voorzitterschap dienen voor **1 oktober 1999** een beknopte brief en CV te sturen aan de voorzitter van de selectiecommissie Rien Fraanje, J.P. Heyestraat 14, 2802 LC GOUDA. Eventuele inlichtingen kunt u ook bij de voorzitter verkrijgen: tel. 0182-670 890. De eerste gespreksronde zal plaatsvinden op zaterdag 13 november.

De selectiecommissie roept tevens alle leden van het CDJA op geschikte kandidaten bij de selectiecommissie aan te melden. Aanmelding kan telefonisch bij de voorzitter op bovengenoemd telefoonnummer, maar kan natuurlijk ook bij de andere leden van de selectiecommissie.

Arie Oostlander, lid van het Europees Parlement voor het CDA, zoekt op korte termijn een

Junior beleidsmedewerker te Brussel

ter ondersteuning van zijn werkzaamheden voor de parlementaire commissie Openbare Vrijheden en Binnenlandse Zaken. Tot de competentie van deze commissie behoort de Europese samenwerking op het terrein van asielbeleid, drugsbeleid, racismebestrijding, minderhedenbeleid, mensenrechten in de EU, criminaliteitsbestrijding en Schengen. Werkzaamheden van de beleidsmedewerker omvatten: inhoudelijk voorbereiden en volgen van commissie- en plenaire vergaderingen (waaronder meewerken aan amendementen, stemlijsten en rapporten), adviseren over beleidsvoorstellen van de Europese Commissie, voorbereidend werk ten behoeve

van artikelen en lezingen, regelen van contacten met achterban, pers en maatschappelijke groeperingen en het beantwoorden van telefoon en brieven. Het is een ideale functie voor mensen in de eerste stadia van hun maatschappelijke loopbaan.

Kandidaten dienen te beschikken over:

- aantoonbare affiniteit met christelijk-sociaal denken
- kennis van en/of ervaring met enkele van bovengenoemde beleidsterreinen
- een academische opleiding, bij voorkeur in één van de maatschappijwetenschappen

- de vaardigheid om met grote zelfstandigheid en flexibiliteit het werk te kunnen verrichten
- goede beheersing van de talen Engels, Frans en Duits

Sollicitaties kunnen worden gericht aan: **A.M. Oostlander, Gentiaanveld 19, 7006 TB Doetinchem**, en dienen uiterlijk **20 september 1999** binnen te zijn.

EVP bouwt als grootste fractie verder aan Europa

Dankzij de steun van talloze leden is het CDA wederom als sterkste partij uit de (stem)bus is gekomen bij de verkiezingen voor het Europees Parlement, ofschoon we helaas een zetelverlies hebben moeten incasseren door het verlies van de zetel van collega Peter Pex. Ook in andere landen van de EU heeft de EVP terrein gewonnen, waardoor onze fractie de grootste is geworden in het Europees Parlement. De 233 leden van de EVP/ED fractie kunnen hierdoor beter dan in het verleden tegenwicht bieden aan de dominante positie van sociaal-democraten in de Europese Commissie. Zoals U ziet is de naam van de EVP-fractie uitgebreid met Europese Democraten omdat daardoor beter tot uitdrukking komt dat de EVP een samenwerk-relatie is aangegaan met de Britse conservatieven (sinds 1992) en thans ook met de Gaullisten.

Onze Duitse collega Hans Gert Pöttering is onlangs gekozen tot opvolger van Martens als voorzitter van de EVP/ED fractie. Gesteund door het grootste aantal voorkeurstemmen in Nederland is ondergetekende benoemd tot vice-voorzitter van de fractie. Eén van de grootste uitdagingen de komende jaren is de uitbreiding van de Europese Unie met een aantal landen in Midden- en Oost-Europa. Het verheugt mij dat ik in mijn functie als vice voorzitter nauw contact kan houden met onze zusterpartijen in Midden- en Oost-Europa. Het christen-democratisch gedachtegoed en de kerken in Midden- en Oost-Europa vormen een bijzonder belangrijke ideologische basis bij de uitbreiding van de EU. Als vice voorzitter van de EVP/ED-fractie ben ik tevens voorzitter van "werkgroep A". Deze werkgroep bundelt de fractiecommissies buitenlandse zaken, veiligheid, constitutionele zaken en ontwikkelingssamenwerking. Samen met de woordvoerders Hanja Maij-Weggen en Arie Oostlander zal ik me op deze terreinen inzetten. Hoewel deze werkzaamheden veel tijd vragen, zal ik me ook de komende jaren bezig blijven houden met het industriebeleid van de EU. Hieronder vallen het energie en telecommunicatiebe-

leid, onderzoek en ontwikkeling, WTO en de buitenlandse handel. Deze beleidsterreinen dragen sterk bij aan de economische kracht van de EU en daarmee aan

(vervolg op pagina 24)

EVP-fractie veruit de grootste

Het is wel even wennen, een fractie van maar liefst 230 afgevaardigden. Dat is de omvang waarmee de EVP en de met ons verwante partijen uit de Europese verkiezingen tevoorschijn kwamen. Daarmee zijn we niet alleen veruit de grootste fractie geworden in het Europees Parlement, in de internationale pers werd de EVP ook duidelijk gezien als winnaar.

De nieuwe EVP-fractie telt 5 grote en 10 kleine delegaties. De grote delegaties komen uit Duitsland (53), het Verenigd Koninkrijk (35), Italië (31), Spanje (29) en Frankrijk (21). De kleinere delegaties zijn afkomstig uit Nederland, Griekenland en Portugal met elk 9 leden. Oostenrijk, Zweden en België met elk 7 leden, Finland en Ierland met respectievelijk 5 en 4 leden en Luxemburg en Denemarken met respectievelijk 2 en 1 lid.

De fractie kreeg ook een nieuwe naam 'fractie van de EVP (Christen-Democraten) en Europese Democraten'. De CDA-delegatie ging akkoord met deze naamsuitbreiding op voorwaarde dat het woord 'conservatief' zou worden vermeden. De naamsuitbreiding doet recht aan de niet-christen-democratische maar wel verwante partijen die nu bijna de helft van de fractie vullen. De samenwerking met deze delegaties is overigens uitstekend.

De fractie kreeg ook een nieuwe fractievoorzitter: Hans-Gert Pöttering (prof. dr. Hans-Gert Pöttering zoals de Duitse collega's zeggen). Hans-Gert (54) zit sinds 1979 in het Europees Parlement en was al vijf jaar eerste vice voorzitter van de fractie. Hij wordt gezien als zeer ervaren en betrouwbaar en is een vertegenwoordiger van het christen-democratische deel in de fractie.

De fractie had het recht om ook de parlementsvoorzitter te kiezen en dat gebeurde met steun van de Liberalen al in

de eerste stemronde. Het werd na twintig jaar weer een vrouw: Nicole Fontaine. Ze kwam in 1980 in onze fractie nadat ze in Frankrijk met succes de onderwijssta-

tingen had geleid toen president Mitterrand de vrijheid van onderwijs in wilde perken. Sindsdien heeft zij zich in onze fractie en het EP ontwikkeld als een bewaarde en zeer geliefde vice voorzitter van het Parlement. Ze versloeg de Portugese oud-president Soarez met meer dan 100 stemmen.

Ook onze CDA-delegatie heeft haar draai weer gevonden. Wim van Velzen werd vice voorzitter van de fractie, voor Ria Oomen-Ruijten was er een vice voorzitterschap van de parlementscommissie voor Milieu, Volksgezondheid en Consumentenbescherming, voor Karla Peijs een vice voorzitterschap van de interparlementaire delegatie met de Verenigde Staten en het penningmeesterschap van de CDA-delegatie, Arie Oostlander werd weer voorzitter van de fractiecommissie voor Buitenlandse Zaken en Bartho Pronk kreeg dezelfde functie in de fractiecommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Zelf werd ik opnieuw gekozen als voorzitter van de CDA-delegatie, en zit ik samen met Wim van Velzen en Albert Jan Maat, die vice voorzitter van de delegatie werd, in het Bureau van de fractie. Nu iedereen weer op zijn plaats zit (met 9 leden dekken we mooi alle 18 parlementscommissies af) kan het gewone werk weer starten, te beginnen met de hoorzittingen van de aanstaande Euro-commissarissen eind augustus/begin september. Daarna begint het echte gewone werk weer. De delegatie heeft er zin in.

Hanja Maij-Weggen

Voorzitter van de CDA-delegatie in het Europees Parlement

onze concurrentiepositie ten opzichte van de Verenigde Staten en Japan. Alleen een sterke en economisch gezonde EU is opgewassen voor de grote uitdaging die de uitbreiding van de Unie is.

Anticiperen

Graag wil ik van deze plaats alle CDA-leden bedanken die met groot enthousiasme zich hebben ingezet voor de zo succesvol verlopen campagne voor het Europese verkiezingen. Mede dankzij Uw

steun zijn wij de grootste fractie geworden in het Europees Parlement en kunnen wij verder bouwen aan Europa. In dat verband zal de fractie op een aantal cruciale beleidsterreinen anticiperend standpunten moeten voorbereiden. Ik denk aan de nieuwe ronde van de Raad met betrekking tot de uitbreiding van de EU in december, de relatie met Rusland, een heroverweging van de relatie met Turkije, de voorbereiding van een nieuw verdrag van Lomé; de WTO-onderhandelingen; integratie van de West Europese Unie in de EU, etc. Werk genoeg aan de winkel. De

CDA-delegatie in het Europees Parlement hoort graag Uw mening en wij houden U graag op de hoogte.

Wim van Velzen

<http://wimvanvelzen.nl>

Ver weg in Europa

Ver weg in Europa is de titel van één van de beste schrijvers over het Europese platteland, John Berger. Voor veel Nederlanders past die omschrijving ook wel bij de Europese politiek. Gelukkig is dat voor veel CDA-ers niet zo. Opnieuw kwamen we ondanks de lage opkomst weer met een prachtig resultaat uit de (stem)bus.

Voor mij is het een nieuwe start. Dat daarbij ook nog eens 34.622 kiezers niet alleen het CDA maar ook mij persoonlijk vertrouwen gaven geeft je als debutant in Europa vleugels. Heel hartelijk dank voor zoveel vertrouwen en de lawine aan persoonlijke reacties na die tijd.

Direct in het diepe kun je het best leren zwemmen. Blijkbaar is dat ook het motto in de Europese politiek. Na een fractieweek – uitstekend om je collega's in de Europese Volkspartij (EVP) te leren kennen – volgde de eerste Straatsburgweek met de dioxinekwesie hoog op de agenda. Inmiddels ben ik als enige Nederlander rechtstreeks lid van de parlementaire Commissie Landbouw en Plattelandsontwikkeling. Daarnaast heb ik als plaatsvervangend lid zitting in de Commissies Visserij en Externe Handel & Industrie. Met mijn collega Ria Oomen, lid van de Milieucommissie, heb ik goede afspraken kunnen maken over de thema's met raakvlakken op zowel milieu- als op landbouwgebied.

De start van het nieuwe parlementaire jaar werd gekenmerkt door de hoorzittingen van de kandidaat-commissarissen van 30 augustus tot en met 7 september. Voor dat de nieuwe Europese Commissie aan haar taak kan beginnen dient het Europees Parlement het college immers zijn fiat te geven. De hoorzittingen dienen ons als parlementariërs een beeld te geven van de individuele commissarissen. De kandidaat-Commissaris voor Landbouw

en Visserij is een oude bekende: de Oostenrijker Franz Fischler. Hij diende reeds op de eerste dag van de hoorzittingen in het Parlement te verschijnen, waar hij vier uur lang met kritische vragen van de zijde van de parlementariërs geconfronteerd werd. Als lid van de Landbouwcommissie had ook ik de kans om dhr. Fischler over een aantal zaken nader aan de tand te voelen. Namens u heb ik, na af-

nen. Verder heb ik gevraagd het voor de Nederlandse sierteelt zo belangrijke promotiefonds, dat volgend jaar dreigt te vervallen, toch te handhaven. Meer in het algemeen is mijn zorg dat de Nederlandse land- en tuinbouw die in alle sectoren nogal marktgericht werkt soms het stiefkind van het gemeenschappelijke beleid wordt door een te sterk accent op plattelandsbeleid. Onderwerpen uit andere sectoren werden door mijn EVP-collega's uit de veertien overige lidstaten aangesneden. Door mijn interventie in de hoorzitting is mijn vuurdoop in het nieuwe parlementaire jaar zeker naar wens verlopen. Ik heb een aantal cruciale punten aan de orde kunnen stellen, hetgeen ik de komende vijf jaar wil blijven doen, op een kritische en constructieve manier en zonder daarbij het belang van een verenigd Europa uit het oog te verliezen. Daarbij hecht ik een groot belang aan goede wederzijdse contacten met u. Twijfelt u dus niet om contact op te nemen met mij of mijn medewerkers hier "ver weg in Europa". U weet me te vinden.

Albert Jan Maat

Europees Parlement
tel: 0032 2 284 79 54
Bureau ASP 12 E 146
fax: 0032 2 284 99 54
B – 1047 Brussel
e-mail: amaat@europarl.eu.int

stemming met mijn landbouwcollega's, het accent vooral gelegd op de huidige malaise in de zuivelsector, die geconfronteerd wordt met een sterke prijsdaling. Desondanks is toch besloten tot quotumverruiming in de Zuidelijke landen. Ook dreigt de schoolmelkregeling te verdwij-

Het Europees Parlement aan zet

Als nieuwkomer kijk je werkelijk je ogen uit. Een gigantische machinerie, met een op het eerste gezicht volstrekt ondoorzichtige besluitvormingscultuur.

De EVP-fractie alleen al telt meer leden dan het Nederlandse Parlement. En binnen de fractie heerst de pluriformiteit die zo kenmerkend is voor Europa. De nationale achtergrond speelt in de besluitvorming over de verdeling van posten een niet onbelangrijke rol. De Duitsers, de Engelsen, de Spanjaarden en de Italianen vormen binnen de EVP belangrijke machtsblokken, waarmee je als Nederlands smaldeel altijd rekening moet houden. Desalniettemin zijn we er bij de verdeling van functies binnen de fractie dank zij de ragfijne onderhandelingstrategie van de delegatieleider best goed afgekomen.

De komende weken worden erg belangrijk. De commissies van het Parlement gaan de kandidaten voor de Europese Commissie aan de tand voelen. We gaan ze zeker niet roosteren, zoals sommige media suggereren. Het ligt in de bedoeling de kandidaten te onderzoeken op onder meer hun persoonlijke integriteit, hun deskundigheid en uiteraard op hun

Europese gezindheid. Mij valt de eer te beurt als lid van de Commissie Juridische Zaken en Interne Markt de heer Bolkestein "te horen". Wij kennen de heer Bolkestein als de handige "filosoof" van het paarse denken. Of hij ook zo behendig weet om te gaan met interne markt-dossiers als de kartelbeveiliging van vorkheftrucks, valt te bezien.

Uit de antwoorden van deze "euroscepticus" op de schriftelijke vragen uit het parlement blijkt overigens wel dat een klein wonder heeft plaats gevonden: Saulus werd Paulus. De scepsis blijkt plaats gemaakt te hebben voor enthousiasme. Hoe diep dit gaat, is nog niet helemaal duidelijk. Wij zullen zien hoe onze Nederlandse kandidaat het er afbrengt. Naast mijn lidmaatschap van de commissie Juridische Zaken en Interne Markt ben ik plaatsvervangend lid van de commissie Budgetcontrole. Dit is de parlementaire commissie die de laatste tijd nogal in het nieuws kwam door de kritiek op het functioneren van o.m. mevrouw Cresson en anderen. Deze Commissie zal de heer Kinnock overhoren. Kinnock is o.m. verantwoordelijk voor de noodzakelijke hervormingen van de Commissie diensten. Het debacle van de Commissie Santer heeft een aantal zaken duidelijk gemaakt: de Commissie diensten zijn ondoorzichtig en moeilijk te controleren, de Commissie heeft te veel taken op zich genomen en de controle op de uitvoering is onvolledig. Dit zijn zaken waaraan in de komende jaren veel energie besteed zal moeten worden. En een belangrijke taak voor het Parlement: er op toezien dat er werkelijk wat verandert. Het Europees Parlement is aan zet.

Bert Doorn

Een Europa voor mens en milieu

Nogal onverwacht ben ik dit voorjaar in het Europees Parlement gekozen, dankzij bijna 16.500 stemmen die op mij zijn uitgebracht. Ik dank de kiezers hartelijk voor hun stem en zal natuurlijk alles doen om het vertrouwen waar te maken.

Mij is de portefeuille Cultuur ten deel gevallen, waaronder ook valt: onderwijs, jeugd, sport en media. In de Commissie Milieu (milieu, volksgezondheid, consumentenbelangen) ben ik plaatsvervan-

gend lid, met name voor het terrein volksgezondheid. Beide portefeuilles zijn voor mij extra boeiend omdat ze nauw aansluiten bij het werk van de VKMO-organisaties (mijn vorige werk-

Europa

kring, een samenwerkingsverband van ruim 20 christelijk-maatschappelijke organisaties) en direct de burger raken. Bij uitstek zijn het ook portefeuilles om uitdrukking te geven aan het CDA-verkiezingsprogramma waar het schrijft dat Europa niet alleen een Europa moet zijn met aandacht voor markt en munt, maar ook voor mens en milieu.

Sinds mei 1999 is het Verdrag van Amsterdam van kracht. Met dit Verdrag is de verantwoordelijkheid van het Parlement aanzienlijk toegenomen. Het Europees Parlement is sinds de verkiezingen voor ca. 50% vernieuwd. De grote uitdaging zal zijn om de Europese politiek dichter bij de mensen te brengen, gericht te houden op de oorspronkelijke idealen van vrede, rechtvaardigheid en solidariteit en zo de geloofwaardigheid van de Europese politiek te vergroten.

Een belangrijk aandachtspunt in de Cultuurcommissie zal zijn het ondersteunen en ontwikkelen van een gemeenschappelijk cultureel erfgoed in de Europese Unie en respect voor de culturele eigenheid van de diverse regio's. Ook de programma's voor uitwisseling, studie en onderzoek voor studenten en onderwijsinstellingen zijn belangrijk. Nieuwe ontwikkelingen en technische mogelijkheden in de gezondheidszorg vragen dringend om Europese afstemming. Programma's en regelgeving moeten constant worden geëvalueerd, aangepast en uitgebreid. Graag zal ik in goed overleg met deskundigen uit Nederland mijn bijdrage leveren voor goede Europese regelgeving.

Maria Martens

Dag van de Uitdaging op 18 september in Rotterdam

Zaterdag 18 september vindt van 11.00 uur tot 16.00 uur de Dag van de Uitdaging plaats in Kitsch en Kunst, Bergse Rechter Rottekade 1 in Rotterdam. De Dag van de Uitdaging wordt georganiseerd door het Steenkampinstituut, het instituut voor scholing en ontwikkeling van het CDA. In het slotdebat discussiëren Felix Rottenberg (PvdA), Klaas Groenveld (VVD) en Arie Oostlander (CDA) over het thema Wat heeft de twintigste eeuw ons gebracht aan voor- en tegenspoed. CDA-voorzitter Marnix van Rij zal de dag afsluiten. Met de vraag Durft u in de schijnwerpers te staan? daagt het Steenkampinstituut iedereen met belangstelling voor christen-democratische politiek uit om zijn of haar capaciteiten te exploreren in workshops zoals de gesproken column, debatteren, Europa, vrijwilligersmanagement, helder en creatief schrijven en CDA-koor. Ook wordt er een politiek dictee afgenomen bij Kamerleden. Tineke Lodders (Eerste Kamerlid) leest het dictee voor. Voor meer informatie en aanmelding: Steenkampinstituut, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, tel: 070-3424860, fax: 070-3643417, SI@bureau.cda.nl

18 september: BIN-nen zonder kloppen-ontmoetingsdag voor jonge CDA-politici

Als geen andere partij is het CDA er de afgelopen periode in geslaagd jonge mensen te mobiliseren voor vertegenwoordigende functies. In tal van gemeenteraden, statenfracties en in de Tweede Kamer geven twintigers mede vorm en inhoud aan de CDA-koers. Een aantal CDA-ers heeft enkele maanden geleden het initiatief genomen tot de

vorming van een Bestuurlijk Informatie Netwerk (BIN). Het doel van BIN is het bevorderen van contacten tussen CDA-vertegenwoordigers tot circa dertig jaar. Het initiatief is bedoeld als een laagdrempelige en informele aanvulling op de mogelijkheden die de Bestuurdersvereniging en andere partijorganen bieden voor het leggen van contacten. Via ontmoetingsdagen, een eigen internetpagina en de bekende lijst met telefoonnummers en e-mailadressen moeten jongeren snel en naar eigen behoefte ervaringen en ideeën kunnen uitwisselen met leeftijdsgenoten. Het draait daarbij vooral om de vraag hoe we de CDA-idealen op een eigentijdse manier vorm en inhoud kunnen geven en hoe we jongeren beter bij de politiek en het CDA kunnen betrekken. Op zaterdag 18 september vindt de eerste BIN-contactdag plaats, in de Poort van Kleef te Utrecht van 11.00 uur tot ongeveer 17.00 uur. Alle jonge CDA-politici zijn hiervoor van harte uitgenodigd. Er worden workshops gehouden over de betrokken samenleving op wijk- en buurtniveau en over netwerken en fractieprofilering. Partijvoorzitter Marnix van Rij, Europarlementslid Karla Peijs en de Tweede Kamerleden Joop Wijn en Camiel Eurlings verlenen hun medewerking. Van de deelnemers wordt een actieve bijdrage in de discussies verwacht! Voor meer informatie: Eddy van Hijum, raadslid te Zwolle, 038 422 8787

1, 2, 3 oktober, 50+ beurs in de Jaarbeurs te Utrecht

De 50+ beurs trekt jaarlijks 60.000 bezoekers, traditiegetrouw is ook het CDA met informatiestands aanwezig van 10.30 tot 17.30 uur.

Service en informatie

Themadag Mobiliteit in Noord Nederland op 2 oktober

Confrontatie met de Toekomst organiseert op zaterdag 2 oktober een themadag over mobiliteit in de regio Groningen, onder het motto: Verkeersinfarct of bypass?

Op zaterdag 2 oktober verzamelen we op station Assen. Per bus reizen we langs enkele locaties richting Groningen waarbij we door deskundigen van onder andere Rijkswaterstaat en de ANWB worden geïnformeerd over de problematiek en met elkaar in discussie gaan over de politieke consequenties en de mogelijke oplossingen. Vanuit CDA-kringen zullen lokale en provinciale politici hun bijdragen leveren. De dag duurt van ca. 10.30 tot 16.30 uur en kost 35 gulden (lunch, consumpties en busreis inbegrepen) Je kunt je opgeven bij Attie Sijpkens attiejs@xs4all.nl; telefoon 030-638 07 94 of Henk Hoff (henkhoff@cyberdude.com; telefoon 0592-37 48 09 fax 0592-37 18 74) Een uitgebreid programma volgt na aanmelding.

Conferentie over ruimtelijke ordening op 9 oktober

Het thema van de conferentie die de CDA-bestuurdersvereniging dit jaar belegt op zaterdag 9 oktober aanstaande is: De kwaliteit van de ruimtelijke ordening. Voor gemeenten en provincies is de inrichting van de ruimte altijd al een van de belangrijkste taken, maar bovendien is de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening in aantocht. En de tijdgeest leidt tot vragen als: kan de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting, de leefbaarheid, natuur

en milieu, gewaarborgd blijven als de regelgeving geliberaliseerd wordt? Moet de invulling van de ruimte in belangrijke mate overgelaten worden aan de markt? Vanzelfsprekend is het van groot belang welke antwoorden het CDA op deze en andere vragen geeft. Daaraan kan de conferentie, die gehouden wordt in De Reehorst te Ede (van 10.00 tot 15.30 uur), een bijdrage leveren.

's Ochtends zijn er drie inleidingen. Het Tweede-Kamerlid mr. P.C.E. van Wijmen bijt het spits af met een inleiding over Rechtszekerheid versus flexibiliteit. De relatie tussen ruimtelijke ordening en andere beleidsterreinen behandelt drs. P.B.L.A. van Geel, gedeputeerde in Noord-Brabant. Het onderwerp van de derde inleiding is Sturing en herziening van het planningstelsel, waarvoor drs. D. Louter tekt; hij is organisatieadviseur en oud-wethouder van Alblasterdam.

Vóór de lunch vinden er deelsessies plaats. 's Middags volgt tenslotte een discussie met een forum onder leiding van dagvoorzitter jhr. dr. P.A.C. Beelaerts van Blokland, oud-minister van ruimtelijke ordening en thans waarnemend burgemeester van Hengelo (Ov) waarin onder anderen de inleiders zitting hebben.

De kosten van deelname bedragen f 45,- (inclusief lunch, consumpties en documentatie). Belangstellende verenigingsleden én andere CDA-leden kunnen zich uiterlijk op 1 oktober aanmelden bij: CDA-bestuurdersvereniging, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, tel. (070) 342 48 90, fax (070) 364 34 17, e-mail: BSV@bureau.cda.nl; gelieve bij de aanmelding op te geven

naar welke deelsessie (parallel aan de inleidingen) uw voorkeur uitgaat. De eigen bijdrage van f 45,- gaarne vóór 1 oktober overmaken op giro 3930421 ten name van CDA-bestuurdersvereniging, onder vermelding van Conferentie 9 oktober.

Bijeenkomst waterschapsbestuurders

Op vrijdag 22 oktober organiseert de Bestuurdersvereniging de jaarlijkse bijeenkomst van en voor waterschapsbestuurders van CDA-huize. De bijeenkomst, onder leiding van het Tweede-Kamerlid mr. P.J. Biesheuvel (voorzitter van de Vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat), wordt gehouden in de Jaarbeurs te Utrecht, van 14.00 tot 17.00 uur.

Er staan twee onderwerpen op de agenda. De Groningse oud-gedeputeerde J. van Dijk houdt een inleiding over Waterbeheer in de 21e eeuw. Het tweede onderwerp betreft de waterschapsverkiezingen, in het bijzonder de betrokkenheid van politieke partijen. Inleider is de heer J.A.M. van Homelen, burgemeester van Boxtel en tot

voor kort DB-lid van het Waterschap De Dommel. Belangstellenden kunnen zich vóór 15 oktober aanmelden bij het secretariaat van de CDA-bestuurdersvereniging (zie voor het adres enz. het voorgaande bericht). Voor verenigingsleden zijn aan deelname geen kosten verbonden. Andere geïnteresseerden kunnen zich aanmelden door vóór 10 oktober f 25,- over te maken op giro 3930421 ten name van CDA-bestuurdersvereniging, Den Haag, onder vermelding van Bijeenkomst waterschapsbestuurders.

Notitie over lokaal bestuur

Vóór de zomer heeft de Bestuurdersvereniging in een notitie haar opvattingen over de inrichting van het lokaal bestuur kenbaar gemaakt aan de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie. De titel is Naar een dualistisch bestel in gemeenten? Het antwoord op die min of meer retorische vraag is ontkennend. Voor de Bestuurdersvereniging staat de positie van de gemeenteraad als gekozen volksvertegenwoordiging

voorop. Die positie komt in het gedrang wanneer de rol van de gemeenteraad als hoogste besluitvormende orgaan, in een dualistisch bestel voornamelijk wordt beperkt tot die van controleur. De functies en de rol van de gemeenteraad zouden juist moeten worden versterkt.

Een rechtstreeks gekozen burgemeester past niet in een monistisch stelsel, waarin de gemeenteraad als hoogste orgaan van de gemeente ook rechtstreeks is gekozen. Er komen dan twee kapiteins op één schip. Verkiezing van de burgemeester leidt feitelijk tot verzwakking van de representatieve democratie.

Ook de figuur van de wethouder van buiten de raad wijst de vereniging om democratische redenen af. Dergelijke wethouders beschikken immers niet over een mandaat van de kiezer.

De notitie is vastgesteld door de ledenraad van de vereniging. Het stuk is te bestellen door overmaking van f 7,50 op giro 3930421 ten name van CDA-bestuurdersvereniging, Den Haag, onder vermelding van Monisme/dualisme.

Symposium Staatkundige vernieuwing op 19 november

Op vrijdag 19 november a.s. organiseert het CDA in het Kurhaus te Scheveningen van 10.00 tot 16.00 uur een landelijk symposium over het thema 'Staatkundige vernieuwing'. Een drietal onderwerpen staat centraal: de positie van de Eerste Kamer, het gemeentelijk en provinciaal bestel, en het kiesstelsel. Het symposium biedt tevens de

gelegenheid om afscheid te nemen van de oud-leden van de Eerste Kamerfractie. Dagvoorzitter is mr. dr. L.M. van Leeuwen, oud-fractievoorzitter in de Eerste Kamer. Sinds de Nacht van Wiegel, de daaropvolgende kabinetscrisis en doorstart, alsmede de Bijlmerenquète en de manier waarop daarmee is omgesprongen, zijn de inrichting van het openbaar bestuur en zijn verhouding tot vertegenwoordigende organen weer sterk in de belangstelling komen te staan. Thema's als de positie van de Eerste Kamer, het correctief referendum, de plaats en betekenis van politieke partijen en de ministeriële verantwoordelijkheid trekken in de media dan ook momenteel volop aandacht. Daar komt bij dat de door het kabinet ingestelde Staatscommissie Dualisme en lokale democratie (commissie-Elzinga) naar verwachting eind dit jaar komt met haar advies over dualisering van het gemeentelijk en provinciaal bestel.

Binnen onze eigen partij is onder anderen door partijvoorzitter Van Rij de suggestie gedaan om het kiesstelsel te wijzigen. Dit met het oog op de steeds lagere opkomst bij verkiezingen. Het CDA is zich immers ervan bewust dat eerder aangeduide staatsrechtelijke vraagstukken om een authentieke benadering en offensieve doordenking vragen. Met het oog daarop wordt het genoemde symposium gehouden. De inhoudelijke voorbereiding van het symposium is een gezamenlijk initiatief van het Wetenschappelijk Instituut, de Bestuurdersvereniging en de partij. Er is een werkgroep ingesteld die onder leiding staat

Conferentie over maatschappelijke stage op 27 oktober

Onder het motto Maatschappelijke stage: zinvol of zinloos? vindt op woensdag 27 oktober in de Rode Hoed te Amsterdam een conferentie over de maatschappelijke stage plaats.

Hoe bevorderen we de betrokkenheid van jongeren bij de samenleving? Hoe maken we de samenleving meer toegankelijk voor jongeren? Is de maatschappelijke stage hiervoor een zinvol instrument?

Op deze avond, die duurt van 19.00 tot 21.00 uur, zullen diverse politici, wetenschappers, onderwijsdeskundigen en vertegenwoordigers van

maatschappelijke organisaties hun licht laten schijnen over onder meer het CDA-idee van de maatschappelijke stage. Medewerking zal verleend worden door onder andere de Nederlandse organisatie voor Vrijwilligers, Vrijwilligerscentrales en Jongerenorganisaties zoals CNV-Jongeren en de Stichting Jankor.

De avond begint met een inleiding van CDA-voorzitter Marnix van Rij. Deelname is gratis. Voor een aanmeldingsformulier kunt u bellen met Marjolijn Knol (wo/do/vrij) (070-3424812)

van prof. mr. dr. A. Postma, hoogleraar staatsrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen en tot voor kort lid van de Eerste Kamer. De werkgroep zal in de loop van oktober een document maken dat tijdens het symposium ter discussie voorligt.

Het symposium is met name bedoeld voor CDA-ers die verantwoordelijkheid dragen of droegen in het openbaar bestuur. Nadere informatie: Marjolijn Knol 070-3424812.

Ontbijtconferentie: Ghetto of Grachtengordel

Wat zijn de meest pregnante problemen van de grote stad en wat kan de politiek eraan doen? Het CDA zoekt bouwstenen voor oplossingen en wil vooral initiatieven aanmoedigen van mensen die zich er druk om maken. Deze mensen zijn tenslotte het cement in onze stad. Tijdens een ontbijtconferentie richten wij ons in het bijzonder op de situatie in Amsterdam. Geef je dus op en kom zaterdag 27 november om 8.45 uur naar de Mozes- en Aäronkerk op het Waterlooplein 205 in Amsterdam. Om 9.00 uur wordt het ontbijt geserveerd tot 13.15 uur.

U kunt zich opgeven bij Marscha Mehcz, Celebesstraat 147, 1094 BG Amsterdam, telefoonnummer: 020 4689119, m.mehcz@dienst.vu.nl. De kosten zijn 20 gulden.

Afsluitende reünie 25 jaar Kamerkring Leiden

Omdat de Kamerkring Leiden per 1 januari 2000 overgaat naar de Provinciale Afdeling Zuid-Holland organiseert de Kamerkring Leiden een afsluitende reünie voor iedereen uit de Kamerkring Leiden. De reünie vindt plaats op zaterdag 11 december in Avifauna

te Alphen aan de Rijn, van 17.00 tot 19.00 uur. Aansluitend volgt een dinerbuffet. Meer informatie in de volgende CDA-uitgaven.

Spreekbeurten

13 september

M. van Rij, ledenvergadering van afdelingen Aalten, Lichtenvoorde en Groenlo, Molenveldhoeve, Eekelerweg 1 te Winterswijk, 20.00 uur
Th. Rietkerk, CDA-Vrouwenberaad Emmen, Kerkgebouw Ichtus, Walstraat 21 in Emmen, 15.00 uur
C. Ross-van Dorp werkbezoek aan de gemeenten Dinxperlo, Berg, Gendringen vanaf 14.00 uur. Thema: Jeugd en Jongeren.

15 september

Th. Rietkerk, Thomaskerk, Prinses Irenestraat 36, Amsterdam, 20.00 uur

16 september

M. van Rij en Th. Rietkerk, Cultureel Centrum de Nobelaer, Anna van Beghemlaan 1, Etten-Leur, 20.00 uur

17 september

Th. Rietkerk, kerkelijk centrum De Ark, Langedam 2, Urk, 20.00 uur

20 september

Th. Rietkerk, Jongerencentrum De Branie, Zamenhofsingel 7, Zwolle, 20.00 uur

22 september

A. van Ardenne, De Harmonie, Schiedamseweg 51a, Vlaardingingen

23 september

M. van Rij, Forum van de faculteitsvereniging Sociaal Culturele Wetenschappen VU in Amsterdam, 19.00-21.00 uur

24 september

A. van Ardenne, De Driehoek, Willemsplantsoen 1c, Utrecht, 13.30 uur
R. Oomen-Ruijten, Vereniging

Europese Grenslandbewoners, Motel Heerlen, 20.00 uur

27 september

T.J. Vlot, Activiteitscentrum De Pol, Polstraat 7, te Aalten, 20.00 uur
Th. Rietkerk, Wapen van Hengelo, Wuffloweg, Hengelo, 20.00 uur
Th. Stroeken, De Oude Lind te Horst, Limburg

28 september

J.P. Balkenende, Politiek Café Den Haag, Pulchri Studio, Lange Voorhout 15, Den Haag, 20.15 uur

29 september

Th. Rietkerk, Politiebureau Paardenveld, Kroonslag 25, Utrecht, 20.00 uur

30 september

K. Eisses, Katholieke Vrouwenorganisatie, zaal De Arend, Sterrebosweg te Wijchen, 20.00 uur
R. Oomen-Ruijten, Symposium Wageningen, Europa en de ouderen, 13.30 uur

4 oktober

K. Eisses, Stichting Aa en Hunze, Jeugdboerderij, Middenstraat 1, Eext, 15.00 uur
K. Eisses, CDA-Zuidlaren, Herberg Oud Gemeentehuis, Hoofdweg 90 te Eelde, 20.00 uur
C. Ross-van Dorp, Café-restaurant Nijhof, Dorpsstraat 13, Halle, 19.30 uur
T. Rietkerk, Stedendriehoek Zuthpen-Apeldoorn-Deventer, De Wijngaard, Wilhelminalaan 2, Zutphen, 20.00 uur

5 oktober

A. van Ardenne, Hervormd centrum, Wilhelminastraat 6a, Groot-Ammers, ALV CDA-Liesveld, 20.00 uur
M. van Rij, CDA-Emmen, Cultureel Centrum Ichtus,

Walstraat 21, Emmen, 19.30 uur

Th. Rietkerk, Cafè-restaurant De Boom, Benthemstraat, Oldenzaal, 20.00 uur

6 oktober

van Ardenne, Ronde Tafel Service Club, Zuidzijde 101-102 Bodegraven, 21.00 uur
C. Ross-van Dorp, Rehobothgebouw, Wilhelminastraat 2, Berkel en Rodenrijs, 20.00 uur

7 oktober

Th. Rietkerk, PCOB, De Reehorst, Ede, 10.00 uur

8 oktober

K. Peijs, Opening Academisch Jaar Senioren van KU Nijmegen en Hogeschool HAN, Katholieke Universiteit Nijmegen, Thomas van Aquinostraat 5, 16.00 uur

9 oktober

C. Ross-van Dorp, Schouwborg Amphion, Doetinchem, 19.15 uur

11 oktober

K. Eisses, Passage Emmeloord, Gereformeerd Centrum, Corn. Dirksplein 10 te Emmeloord, 19.45 uur
W.v.d.Camp, Opleidingscentrum De Groene Welle, Piet Heinstraat 3, Hardenberg, 20.00 uur

12 oktober

J.P. Balkenende, cultureel centrum Het Kruispunt, Middenbaan 111, Barendrecht om 20.00 uur

14 oktober

K. Eisses, Passage Utrecht, Activiteitscentrum De Baten, Dukatenburg 1, Nieuwegein om 10.15 uur
Th. Rietkerk, Partycentrum Vrijheid, Blijhamstraat 60,

Winschoten, 20.00 uur
J.P.Balkenende, Cultureel
Centrum Het Kruispunt, Mid-
denbaan 111, Barendrecht,
20.00 uur

16 oktober
R. Oomen-Ruijten, Ouderen
in Europa, Theater aan Vrij-
hof, 13.00 uur

18 oktober
A. van Ardenne, ASR Verze-
keringsgroep, Weena Rotter-
dam, 17.00 uur

20 oktober
A. van Ardenne, Verrijzenis-
zaal, Joh. De Doperkerk,
Bergstraat 17, Wageningen,
20.00 uur
M. van Rij, CDA-Vlissingen,
Grand Hotel Arion, Boulevard
Bankert 266, Vlissingen,
20.00 uur

25 oktober
M. van Rij, CDA-Vriezen-
veen, Restaurant Koebrugge,
Oosteinde 18, Vriezenveen,
20.00 uur

26 oktober
C. Eurlings, Politiek Café Den
Haag, Pulchri Studio, Lange
Voorhout 15, Den Haag, 20.15
uur
Th. Rietkerk, Vivaldi, Molen-
straat 81, Oss, 20.00 uur

27 oktober
K. Eisses, Provinciale Vrou-
wenraad Noord-Holland,
Hotel Haarlem-Zuid, Toekan-
weg 2, Haarlem, 10.00-12.15
uur

30 oktober
A. van Ardenne, Mozes en
Aäronkerk, Waterlooplein
205, Amsterdam, 10.00 uur
Th. Rietkerk, CDA-bureau
Gelderland, Markt 14, Arn-
hem, 10.00 uur

Telefonisch spreekuur Partijvoorzitter

Partijvoorzitter Van Rij houdt
telefonisch spreekuur op
woensdag 22 september van
14.00 tot 15.00 uur en woens-
dag 17 november van 14.00-
15.00 uur. Het telefoonnum-
mer is 070-3424802.

CDA in ether

De uitzendingen van het CDA
zijn te beluisteren via Radio 5
op vrijdagmiddag
10 en 24 september, 8 en 22
oktober, 5 en 19 november
van 17.50 tot 18.00 uur.

De uitzendingen van het CDA
op televisie zijn te zien op:
Donderdag 16 september op
Nederland 1 om 11.54 uur en
om 19.00 uur

Dinsdag 21 september op Ne-
derland 1 om 11.54 uur; Ne-
derland 2 om 18.56 uur

Woensdag 22 september op
Nederland 2 om 15.53 uur
Nederland 3 om 21.52 uur
Vrijdag 24 september op Ne-
derland 3 om 17.52 uur

Maandag 18 oktober op
Nederland 2 om 15.53 uur
Nederland 3 om 17.52 uur
Donderdag 4 november op
Nederland 1 om 11.54 uur
Nederland 1 om 19.00 uur

Op 25 juni jl. kwamen de Verenigingsconsulenten bijeen op het partijbureau. Na een kennismaking met het hoofd partij-ontwikkeling Meindert Stolk sprak Tweede Kamerlid Marry Visser met de verenigingsconsulenten over de notitie Vrijwilligerswerk: voor niets gaat de zon op. Na de lunch stond een ontmoeting met partijvoorzitter Van Rij op het programma.

Partijraad op 6 november in Oss

**De afsluiting van de partij-
brede discussie over Veilig-
heid, Informatie en Commu-
nicatietechnologie (ICT) en
het door partijvoorzitter
Van Rij gelanceerde plan om
te komen tot een Centrum
voor Politiek, Religie en Spi-
ritualiteit staan prominent
op de agenda van de CDA-
Najaarspartijraad die zater-
dag 6 november a.s. plaat-
vindt in de Lievekamp
(Raadhuislaan 14) te Oss.
Partijvoorzitter Van Rij gaat
in zijn toespraak in op de
koers en strategie van de
partij. De actuele politiek
wordt behandeld door frac-
tievoorzitter Jaap de Hoop
Scheffer en de nieuwe frac-
tievoorzitter in de Eerste
Kamer, Gerrit Braks.**

De Partijraad begint om 10.30
uur met het huishoudelijk deel
waarin onder meer de begro-
ting 2000 besproken wordt.
Na de lunch volgt om 13.00
uur het Politieke deel met de
speech van partijvoorzitter
Van Rij. Vervolgens zijn er
deelsessies over onder meer
het Centrum voor Politiek,
Religie en Spiritualiteit, en
over het grote belang van vrij-
willigerswerk. Op het moment
dat dit blad ter perse ging was
het nog niet bekend of er nog
een derde deelsessie over een
nog nader te bepalen onder-
werp zou plaatsvinden.
Na een pauze wordt het poli-
tieke deel van de Partijraad
voortgezet met toespraken van
de fractievoorzitters De Hoop
Scheffer en Braks, de poli-
tieke rondblik en de slotdis-
cussie over veiligheid. In deze
discussie staat een door een
commissie o.l.v. Conny Kerk-
hof-Mos voorbereide resolutie
centraal.

Met deze resolutie wordt het
CDA-Jaar van de Veiligheid
afgerond.

De Partijraad is om circa
17.30 uur afgelopen. Daarna
is er een borrel en een afslui-
tend diner.

Voorprogramma ICT

Omdat ICT in het dagelijks
leven steeds belangrijker
wordt, en ook grote
gevolgen heeft voor het func-
tioneren van overheid en poli-
tieke partijen is
er 's morgens van 10.00 tot
12.00 uur een speciaal voor-
programma over ICT.

De kosten bedragen:

- * lunch f 17,50
- * Partijraad f 20,-
- * Diner f 30,-

Men kan zich opgeven voor
de Partijraad door het juiste
bedrag over te maken
op giro 102.575 t.n.v. Centrale
Verrekenkas CDA o.v.v. Na-
jaarspartijraad 6 november
1999.

Wilt u alle programma-onder-
delen bijwonen dan betaalt u
f 67,50

Als u zich voor losse pro-
gramma-onderdelen wilt aan-
melden dient u op uw giro
aan te geven voor welke on-
derdelen u zich aanmeldt.

Voor meer informatie:
Marjolijn Knol,
tel. 070-3424812

Meer informatie over de
Partijraad treft u aan op
Internet (www.cda.nl) en in
de CDA-tijdschriften.

Politiek saai? Dat had je gedacht. Politiek gaat over heel veel verschillende maar altijd belangrijke dingen. Politiek raakt iedereen en is zo saai als je het zelf wilt maken. Gelukkig blijven ook jongeren in de politiek geïnteresseerd. Het CDA neemt jongeren serieus. Daarom vind je in het vervolg in ieder nummer van 'Appel' een speciale jongerenpagina. Thema's die jou en je vrienden bezighouden worden hier besproken. En misschien nog wel leuker: jij kunt meepraten! Iedere keer kun je een vraag stellen aan een Kamerlid en reageren op een stelling. Blijf niet aan de kant staan en doe dus mee. Heb je vragen of opmerkingen over deze rubriek? Laat het ons weten ons adres is: CDA Appel, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Samenleving betrokken bij Turkse gemeenschap

Nog voor dat de landelijke hulpactie goed op gang kwam ontstonden er al vele initiatieven vanuit de lokale Turkse gemeenschappen in ons land om geld in te zamelen en hulp te bieden aan de getroffen van de aardbeving in Turkije. Vaak waren het actieve CDA-leden met een Turkse achtergrond die daarvoor het initiatief namen. Een van de vele voorbeelden daarvan is Osman Elmaci (26), CDA-raadslid in de gemeente Gorinchem.

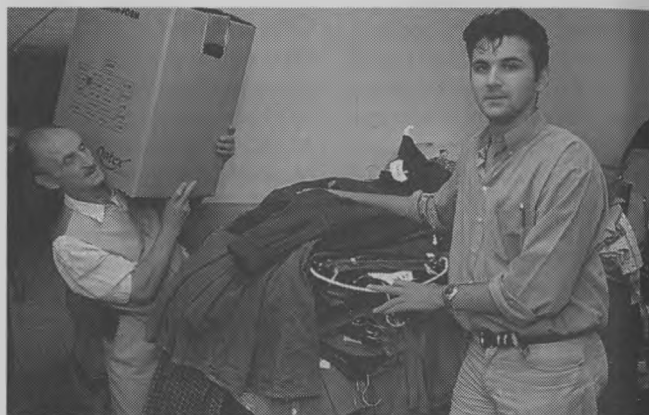
Elmaci: "Direct na de ramp hebben wij het platform van Turkse verenigingen en stichtingen in Gorinchem bij elkaar geroepen om te bezien op wat voor manier wij hulp kunnen bieden. Wij hebben dat op verschillende manieren gedaan. Er is een lokale bankrekening geopend waar mensen een bedrag op kunnen overma-

ken. Daarnaast hebben vrijwilligers van de Turkse verenigingen en stichtingen in Gorinchem een huis-aan-huiscollecte gehouden. De reacties daarop waren zeer positief, ook van de "autochtone Nederlanders".

Veel mensen hebben Turkse kennis in hun directe omgeving. Omdat wij met deze huis-aan-huisactie mensen rechtstreeks op hun verantwoordelijkheid aansprakten is de opbrengst hoog. De collecte is nog steeds gaande, maar het ziet er naar uit dat we ruim 30.000 gulden binnenhalen. Wij hebben ook de gemeente Gorinchem gevraagd een financiële bijdrage te leveren. Inmiddels heeft zij een bedrag van 35.000 gulden toegezegd."

Wat vond je van de grote TV-actie Help Turkije?

"De grote betrokkenheid van de Nederlandse samenleving bij de Turkse gemeenschap in ons land heeft ons veel goed gedaan. Die betrokkenheid kwam duidelijk naar voren bij de herdenkingsdienst in de Moskee in Zaandam. Hierbij waren vele politici aanwezig waaronder Jaap de Hoop Scheffer en Marnix van Rij. Voor mij werd daarmee zichtbaar dat wij daadwerkelijk deel uitmaken van de Nederlandse samenleving. Dat blijkt ook duidelijk uit de opbrengst van de actie die in vergelijking met de ons omringende landen heel goed is. Ik hoop dat we dat gevoel van betrokkenheid ook in de toekomst kunnen vasthouden."

Osman Elmaci (rechts) met hulpgoederen voor Turkije.

(foto: Dirk Hal)

Stelling:

"Er mag geen verschil zijn in medische zorg tussen mensen die werken en mensen die niet werken".

Het kabinet wil het mogelijk maken dat mensen die werken op kosten van hun baas eerder worden geholpen als ze ziek zijn. Dan hoeven ze niet lang te wachten voor ze aan de beurt zijn en kunnen ze weer snel terug naar hun baas om te gaan werken. Wat vind jij, is het terecht als mensen die werken eerder en sneller worden geholpen bij de dokter, ziekenhuis of de fysiotherapeut zodat ze snel weer kunnen gaan werken voor hun baas? Of moet het niet uitmaken of iemand werkt? Is medische zorg te koop of moet iedereen gelijk worden behandeld en even lang wachten voor hij aan de beurt is?

Stel je vraag aan..... Maria van der Hoeven

De in Maastricht wonende Maria (49) volgde de MULO en later een studie bedrijfskunde. Ze was werkzaam in het onderwijs en 17 jaar lid van de Gemeenteraad, voordat ze in 1991 in de Kamer kwam. Ze heeft onder andere Binnenlandse Zaken (gemeentelijke herindeling; referendum, enz. vallen daar ook onder) en Wetenschaps- en technologiebeleid in haar portefeuille. Heb je vragen aan Maria van der Hoeven, stuur ze ons op en je krijgt gegarandeerd antwoord. De leukste, gekste of boeiendste vraag, wordt in het volgend nummer van Appel afgedrukt, evenals het antwoord van Maria van der Hoeven. Ons adres is: CDA Appel, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Paspoort nieuw lid

Naam: Jolly van Hijum-Postma
Woonplaats: Woudsend
Geboren: 21 februari 1946
Beroep: organisatiepsycholoog

Waarom ben je lid geworden van het CDA?

"Na het volgen van de kaderschool heb ik besloten lid te worden van het CDA. Ik vind het belangrijk dat bij de ontwikkeling en inrichting van de maatschappij er politiek is op basis van christelijke waarden als zorg voor elkaar en rentmeesterschap. Dat vind ik bij het CDA terug in een rapport als 'Nieuwe wegen, vaste waarden'.

Welke drie thema's spreken je het meest aan in de politiek?

"Arbeid en arbeidsomstandigheden, ontwikkeling van de zorgsector en ethiek."

Wat zou de partij moeten verbeteren?

"De partij zou haar besluiten beter moeten verkopen naar binnen en naar buiten toe. Verder vind ik dat het CDA veel alerter moet zijn op effecten van de regelgeving in de zorgsector, het onderwijs en de arbeidsomstandigheden. Veel nieuwe regelgeving brengt wel vernieuwing, maar geen verbetering in kwalitatief opzicht. En er moet meer gebruik worden gemaakt van een rapport als 'Nieuwe wegen, vaste waarden'.

Lezen: Vakliteratuur, boeken over filosofie en af en toe literatuur.

Hobby's: wandelen, pianospelen, lezen en zeilen op de Friese meren

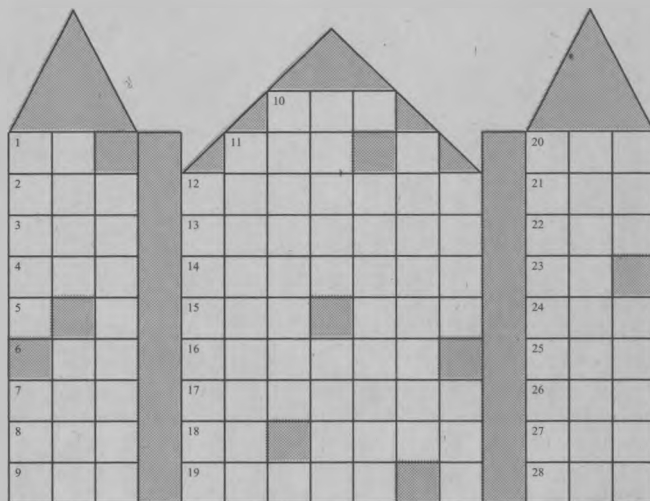
Favoriete vakantiebestemming: Italië en Vlieland

Motto: 'Sizzen is neat mar dwaan is in ding' (zeggen en doen zijn twee)

Prinsjesdagpuzzel

Vul onderstaande puzzel in. De letters in de gearceerde vakjes vormen de oplossing van de puzzel. Stuur uw oplossing voor **10 oktober** aanstaande naar: CDA t.a.v. redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Onder de goede inzenders worden 3 CD-bonnen verloot.

1	lichaamsdeel	15	Europese stad
2	mager	16	regering
3	boom	17	hulp
4	gezond	18	minister-president
5	broodbeleg	19	koningin
6	kledingstuk	20	gevangenis
7	dier	21	zintuig
8	vod	22	schrijfgerei
9	bestek	23	bedorven
10	guur	24	groente
11	landbouwgrond	25	deel van boom
12	dichter	26	huid
13	courant	27	schapenproduct
14	diner	28	hemellichaam

Oplossing Europapuzzel

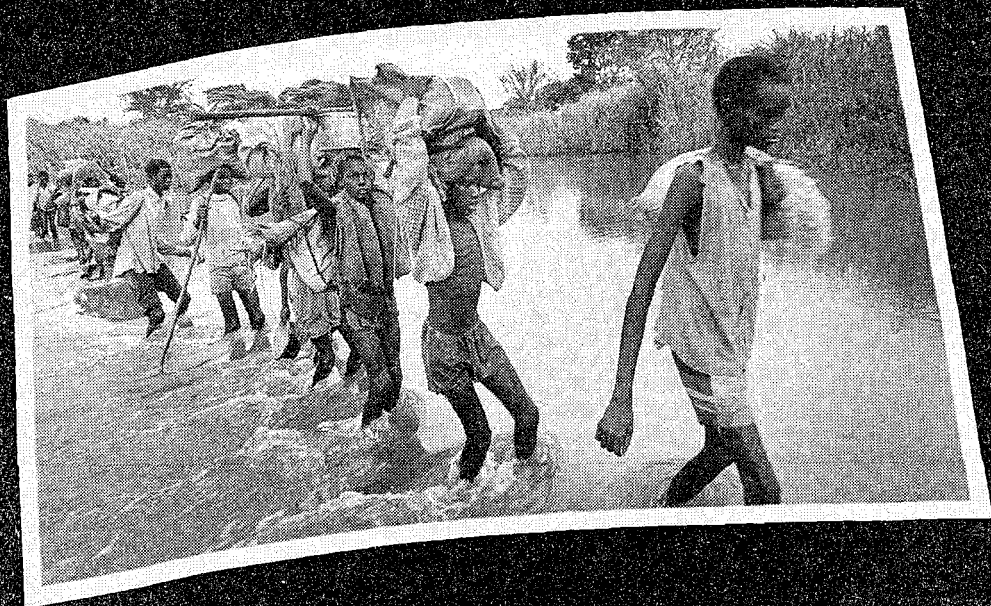
De oplossing van de puzzel in het ledennummer van 2 juni 1999 is "Stem 10 juni CDA". Winnaars van een CD-bon zijn: **C.E. Baan-Stolk** uit Beuningen, **K. van Oosterom** uit Tienhoven en **S.K. Goelema-Jonkman** uit Coevorden.

VAN TRIEST VEEVOEDERS B.V.

Hoogeveen

40 jaar specialist in vochtrijke krachtvoerders en ruw veevoer.

ACHTER HET NIEUWS
MILJOENEN
VERGETEN
VLUCHTELINGEN

VERGEET ZE NIET
GIRO 999

GIRO 999

STICHTING
VLUCHTELING

HELPT VLUCHTELINGEN WERELDWIJD

Stichting Vluchteling Stadhouderslaan 28 2517 HZ Den Haag

keurmerk voor verantwoorde fondsenwerving en -besteding

Ledenblad van het

CDA

Christen Democratisch

19e jaargang
30 okt. 1999
nummer 6

APPÈL

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Kom zaterdag 6 november naar de Partijraad in Oss

CDA sluit jaar van de Veiligheid af

**IN DIT
NUMMER**

- **Reitsma: Te weinig aandacht voor draagkracht huishoudens in Belastingenplan paars**
- **Lezersenquête over Appèl**

Wij zoeken:

HULPOUDERS VOOR HUN TOEKOMST

Ieder vergeten, kansloos kind is een ramp op zich. Daarom is ICS zo actief in Kenia, Oeganda, Rwanda, Soedan, Thailand, Filippijnen en Cambodja. Met onderwijsprojecten, medische zorg, agrarische projecten. Dat is de beste remedie tegen oorlog, hongersnood en sociale ontwrichting.

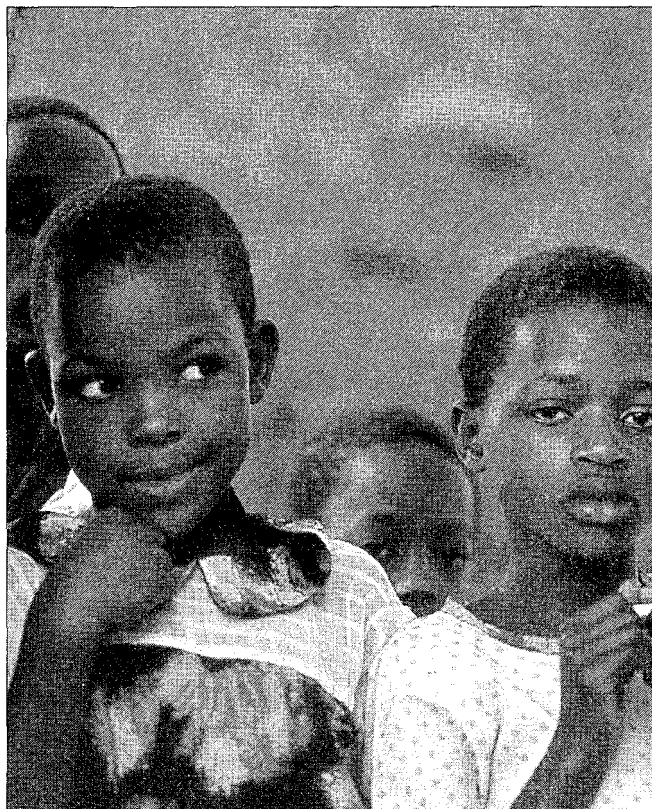
Misschien kent u ons nog niet. Toch maken reeds ruim 40.000 Nederlanders ons werk daarginds mogelijk. Zij doen dat als donateur of als hulpouder via een maandelijks bedrag. Daardoor geven zij gerichte hulp aan een kind en houden er zelfs contact mee. Steeds meer kinderen doen lokaal een beroep op ICS.

ICS

INTERNATIONAAL
CHRISTELIJK STEUNFONDS

Kunt u helpen? Wilt u onze informatie ontvangen? Wij geven u graag verdere inlichtingen.

Postbus 2480,
1200 CL Hilversum
Telefoon: (035) 628 49 84
Fax: (035) 623 76 10

GIRO 70730

UW STEUN, UW BETROKKENHEID: HUN TOEKOMST

DONATEUR / HULPOUDER? IK WIL MEER INFORMATIE.

Naam: _____ m/v

Adres: _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

(s.v.p. opsturen aan secretariaat ICS, Antwoordnummer 1602, 1200 VB Hilversum, postzegel is niet nodig)

APPEL

Ledennummer van het CDA

COLOFON

De Begeleidingscommissie van het ledennummer werkt onder verantwoordelijkheid van het CDA-bestuur

Leden Begeleidingscommissie:

Marcel Meijer
Joep Mourits
Femke Slegers
Hans van der Vlies

Aan dit nummer werkten verder mee:

Frank van de n Heuvel, Carina Hoff, en Jack de Vries

Eindredactie/redactie-secretariaat:

Marcel Meijer
Femke Slegers

Lay out:

Eline Uphof

Druk:

BDU B.V.

Advertentieacquisitie:

BDU Speciale media producties
Postbus 67, 3770 AB Barneveld
telefoon 0342-494262, fax 0342-494299

Redactie-adres

Dr. Kuypersstraat 5
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
telefoon 070-3424888, fax 070-3602106
e-mail: redactie@cda.nl

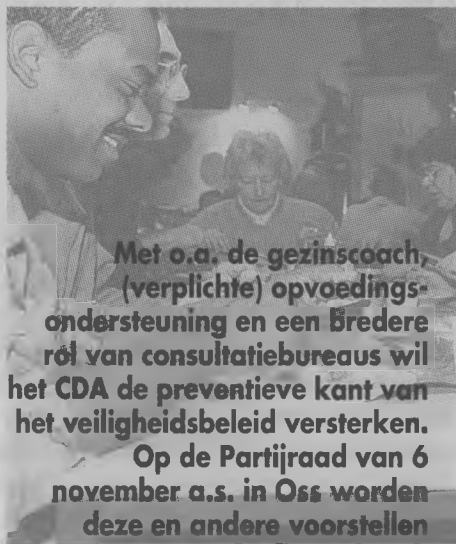
CDA-huis

Internet-adres: <http://www.cda.nl>
e-mail: bureau@cda.nl
Ledeninformatielijn: van maandag t/m donderdag tussen 13.00 en 15.00 uur, telefoon 070-3424869

Het CDA-huis is vanaf station Den Haag CS bereikbaar met tram 1 en 9.

Het volgende ledennummer verschijnt op 18 december aanstaande.

Foto voorpagina: Dirk Hol

Met o.a. de gezinscoach, (verplichte) opvoedingsondersteuning en een bredere rol van consultatiebureaus wil het CDA de preventieve kant van het veiligheidsbeleid versterken. Op de Partijraad van 6 november a.s. in Oss worden deze en andere voorstellen

bediscussieerd.

Pagina 4, 5, 6 en 11.

Verder onder andere:

Column partijvoorzitter Van Rij 7
Jacob Reitsma: Te weinig aandacht in Belastingplan voor draagkracht in huishoudensverband 8
CDA sluit Jaar van de Veiligheid af op Partijraad in Oss 11

Lezersenquête Appel pagina 16

Tweede Kamer 12
Contributie-actie 14
CDA presenteert nota
'Kiezen voor kinderen' 15
Clemence Ross: Overheid moet normerende kaders hanteren bij euthanasie 18

Samen Nederland veiliger maken

Op de Partijraad van 6 november a.s. in het Brabantse Oss sluit het CDA het Jaar van de Veiligheid af met een discussie over een resolutie waarin tal van concrete beleidsvoorstellen staan zoals onder meer de introductie van de gezinscoach, (verplichte) opvoedingsondersteuning, de bredere rol van consultatiebureaus en het tegengaan van geweld op televisie. (zie pagina 4 en verder). Stuk voor stuk voorstellen die beogen de preventieve kant van het veiligheidsbeleid te versterken. Dat was ook nadrukkelijk de bedoeling toen partijvoorzitter Van Rij bij zijn aantreden als voorzitter aankondigde dat 1999 voor het CDA het Jaar van de Veiligheid was. De partijbrede discussie zou in het teken staan van veiligheidsontwikkeling: preventie. Dat is ook het geval geweest. Niet omdat repressie niet belangrijk is, maar omdat 'voorkomen altijd beter is dan genezen'. Daarom spreekt de resolutie ook over de volgorde Luisteren, helpen en zondig straffen. Eerst moet geluisterd worden naar de mensen met (opvoedings) problemen; hun signalen moeten worden opgepakt. Vervolgens moeten ouders en kinderen met problemen geholpen worden. Pas als de problemen echt onbeheersbaar dreigen te worden, en de betrokkenen niet wensen mee te werken aan oplossingen dienen verplichtingen (zoals een verplichte opvoedcursus) en straffen te worden opgelegd. Repressie is dus het sluitstuk van het veiligheidsbeleid. Als veiligheid op deze wijze wordt benaderd kunnen we Nederland samen veiliger maken.

De Begeleidingscommissie

Veiligheidsbeleid begint bij preventie

De hulp van de door de commissie-Kerkhof voorgestelde gezinscoach kan worden ingeroepen door het gezin zelf. Ook reageert de coach op signalen van andere betrokkenen. De coach krijgt toegang tot risicogegevens over bijvoorbeeld spijbelgedrag en normovertredingen. Volgens Kerkhof-Mos moet de gezinscoach 'iemand zijn met opvoedingservaring die de weg kent in hulpverleningsland. Met deze ene functionaris worden vele loketten vervangen. Gezinnen met opvoedingsproblemen kunnen daadwerkelijke hulp krijgen in plaats van behandeling via een grootaantal hulpverlenende instellingen en personen; er is een gigantische verkokering op dit terrein. We moeten door de betonnen muren heen.' De gezinscoach is de meest in het oog springende aanbeveling uit de resolutie.

Preventie

In de resolutie wordt gepleit voor een 'structureel lange termijn preventiebeleid'. Kerkhof-Mos: 'In de politiek, en

'Er moet een gezinscoach komen die een aantal gezinnen en kinderen die met (opvoedings) problemen kampen, onder zijn of haar hoede neemt. Ik ben ervan overtuigd dat de gezinscoach de huidige impasse in de jeugdhulpverlening kan doorbreken.' Dit zegt Conny Kerkhof-Mos, vice voorzitter van het CDA en voorzitter van de commissie Veiligheidsontwikkeling die een belangrijke resolutie opstelde voor de Partijraad van 6 november a.s. in Oss. De resolutie bevat twaalf concrete beleidsaanbevelingen variërend van de gezinscoach tot het tegengaan van geweld in de media door een onafhankelijke instelling de bevoegdheid te geven de regels voor het uitzenden van geweld en schaamteloze agressie te controleren. Met het in stemming brengen van de resolutie wordt het Jaar van de Veiligheid afgerond.

ook in het CDA, is de aandacht veel te weinig uitgegaan naar preventie. De meeste nadruk lag op repressie, op straffen. Rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding stonden altijd centraal. Natuurlijk is repressie ook belangrijk, maar het is het sluitstuk van veiligheidsbeleid. Het motto "voorkomen is beter dan genezen" geeft al aan dat veiligheidsbeleid begint bij preventie.' De commissie-Kerkhof kiest voor drie 'stappen naar veiligheid': luisteren, vervolgens helpen en zonodig

Acceptatie van gezin in buurt

'Als ouders niet geaccepteerd worden in hun omgeving, geeft dit aan de kinderen geen gevoel van veiligheid in die omgeving. Dit geldt voor "zwak-socialen", allochtonen, maar ook voor de gezinnen van de "upper ten", waar relatief veel probleemkinderen voorkomen. We moeten ervoor waken "hoog" en "laag" in welke vorm dan ook in ons taalgebruik door te laten klinken. De angst niet geaccepteerd te worden kon wel eens meer oorzaak dan gevolg van individualisering zijn.'

CDA-Haarlemmermeer

Kerkhof: 'Met ruim 80% van de gezinnen en kinderen gaat het goed, maar het gaat hier om die resterende groep.'

(foto: Dirk hol)

straffen. Kerkhof: 'Met ruim 80% van de gezinnen en kinderen gaat het goed, maar het gaat hier om die resterende groep. Om hen die dreigen te ontsporen. Eerst zouden we van de ouders en kinderen willen horen wat het probleem is, vervolgens kunnen we hen helpen door het aanbieden van vrijwillige hulpverleningstrajecten. Als de problemen ernstiger worden en men tegelijk niet bereid is vrijwillige trajecten te volgen, moeten er verplichtingen worden opgelegd.'

Opvoedingsondersteuning

Als voorbeeld noemt zij de in de resolutie voorgestelde opvoedingsondersteuning. 'Met opvoedingsondersteuning doen wij een aanbod aan ouders die problemen hebben met opvoeden. In de praktijk vragen steeds meer ouders om die ondersteuning. Pas als er echt iets mis dreigt te gaan en ouders geen vrijwillige opvoedingscursus willen volgen, moeten ze verplicht worden naar zo'n cursus te gaan. Dit voorkomt onder toezichtstelling door de rechter (OTS), dat betekent het aantreden van een gezinsvoogd met vergaande bevoegdheden. Hier geldt dus ook: voorkomen is beter dan genezen. Overigens zijn in Engeland goede ervaringen opgedaan met de onder de Labourregering van Tony Blair ingevoerde opvoedingsondersteuning.'

Grote aandacht voor 0-5-jarigen

Opvallend in de voorstellen van de commissie is de aandacht voor de groep van 0 tot 5-jarigen. Kerkhof: 'Zo vroeg moet preventiebeleid beginnen. Een kind kan op deze leeftijd nog gemakkelijk gecorrigeerd worden. Vandaar ons voorstel consultatiebureaus te verbreden en te verdiepen. Allereerst zouden de ouders die van het bureau wegblijven kunnen worden bezocht. De consultatiebureaus zouden ook in de vroege avonden en op zaterdag open moeten zijn zodat beide ouders in de gelegenheid zijn langs te komen. Tenslotte moet de adviesfunctie worden uitgebreid, met pedagogisch advies voor ouders met kinderen vanaf 1

jaar. Er dienen dus ook pedagogen werkzaam te zijn die ouders op vrijwillige basis helpen de opvoeding te structureren. Een ander voorstel van onze commissie is het toezenden van een laagdrempelig magazine naar jonge ouders. Zo'n blad bevat naast opvoedingsinformatie en -adviezen ook namen en adressen van hulpverleningsinstanties in de regio. In andere landen is goede ervaring opgedaan met dergelijke magazines. Het helpt de ouders bij het opvoeden.'

Samen Nederland veiliger maken

De commissie constateert in haar stuk dat er een 'groot grijs gebied' is tussen de verantwoordelijkheid van de ouders en de wettelijke basis voor overheidshandelen. Kerkhof: 'Daarom is een meersporenbeleid aan te bevelen waarin enerzijds ouders veel sneller, vaker en intensiever worden aangesproken en anderzijds de rol van overheid en instellingen een duidelijker wettelijke basis krijgt met nauw omschreven rechten en plichten. Er moet een Wet op de Jeugdzorg komen waarin bijvoorbeeld de gezinscoach en de (verplichte) opvoedingsondersteuning worden vastgelegd.' Overheidsingrijpen en wetten zijn in de ogen van de wethouder en locoburgemeester van het Brabantse Roosendaal echter niet afdoende. 'De overheid alleen kan de veiligheid natuurlijk niet garanderen. Er is ook een belangrijke rol weggelegd voor instellingen en burgers in de wijken. Daarom pleiten wij ook voor een wijkgebonden budget waarmee suc-

cesvolle bewonersinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en buurtpreventie worden gestimuleerd. Daarom willen wij verder een wijkgebonden stelsel van kleinschalige kinderopvang. Kinderopvang moet voor de kinderen een tweede huis zijn. Ouders zouden zoveel mogelijk betrokken kunnen worden bij de controle en het beheer over de kinderopvang in de wijk. De informele vormen van opvang zoals opvang doorgrootouders, burens en de betaalde oppas moeten in een dergelijk wijknetwerk geïntegreerd worden. Onze beleidsaanbevelingen dagen overheid, maatschappelijke organisaties maar vooral mensen zelf uit de handen ineen te slaan, zich daar ook verantwoordelijk voor te voelen. Samen kunnen we Nederland absoluut veiliger maken.'

Zwolle slaat terug

De werkgroep veiligheid van CDA-Zwolle stelt dat deze middelgrote stad niet alleen moet investeren in toezicht en handhaving, maar met name in maatregelen die de sociale samenhang versterken. De werkgroep: 'Als mensen zich niet langer (mede-)verantwoordelijk voelen voor elkaar of voor de buurt waarin zij wonen, krijgen criminaliteit en verloedering sneller een kans.' Een investering in het leefbaar en 'uitnodigend' maken van buurten en wijken is een onderdeel van het voorgestelde veiligheidsbeleid.

Theo Rietkerk: Keten van veiligheidsbeleid is rond, van preventie tot strengere straffen

Het discussierapport 'Samen Nederland veiliger maken' is voor veel CDA-afdelingen aanleiding geweest om het thema veiligheid met leden en belangstellenden te bespreken. CDA-Tweede Kamerlid Theo Rietkerk was op veel discussiebijeenkomsten aanwezig. Appèl vroeg hem naar zijn bevindingen en zijn verwachtingen voor de toekomst.

Terugblikkend aan de vooravond van de Partijraad waar een resolutie over het thema zal worden vastgesteld, zegt Rietkerk: 'Veiligheidsontwikkeling is een goed gekozen jaarthema geweest. Vraag mensen naar de belangrijkste thema's en ze zeggen veiligheid/leefbaarheid en zorg. We zijn er in geslaagd om het debat over veiligheid te verbreden. Het gaat om

veel meer dan strengere straffen, meer politie of cameratoezicht. Het gaat ook om preventie. Tot aan de discussienota "Samen Nederland veiliger maken" was onze partij hier natuurlijk ook al mee bezig. Denk aan ons initiatiefvoorstel voor het preventief fouilleren. Maar we hebben inmiddels de problematiek helder in kaart, evenals mogelijke oplossingen. Er is een integrale

Theo Rietkerk in gesprek met jongeren

(Foto: Dirk Hol)

benadering gekomen. Zo is de keten voor veiligheidsbeleid rondgebreed van preventie en opvoedingsondersteuning tot strengere straffen en jeugdtrainingskampen.

Ik heb vele tientallen spreekbeurten in het land bij de lokale CDA-afdelingen gehad. En telkens bleek dat het praten over de repressieve kant van veiligheid veel makkelijker is dan over de preventieve kant. Bij repressie vragen we namelijk aan de overheid om iets te doen. Die moet zorgen voor meer agenten, camera's op straat, enz. Maar bij de preventieve kant wordt er ook iets van onszelf verwacht. Fractie-leider Jaap de Hoop Scheffer heeft bij de Algemene Beschouwingen gesproken over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheid, bedrijven en de burgers. Een van de terreinen waar dit goed tot uitdrukking komt is de veiligheid.'

Opvoedingscursus geen betutteling

Praten over opvoeden is dankzij het CDA geen taboe meer. Rietkerk: 'Ik verwacht dat het hetzelfde kant op gaat als met het gezinsbeleid. Toen oud-fractie-leider Heerma dat aan de orde stelde werd hij uitgelachen, en nu hebben alle partijen het erover. Het CDA appeleert aan de verantwoordelijkheid die ouders van met name kinderen tot 5 jaar hebben. Zij verdienen waardering. Het CDA heeft daarom een plan gepresenteerd voor een kindvriendelijk en oudervriendelijk beleid. Wat betreft ons voorstel voor opvoedingsondersteuning blijken er veel misverstanden te bestaan. Alsof de overheid iedere ouder die daar volgens haar in aanmerking voor zou komen verplicht naar cursus zou sturen. Zo zit het niet in elkaar. Je moet ook dit voorstel weer zien

in een preventief kader; als een fase die voorafgaat aan onder toezichtstelling (OTS) van kinderen door de Kinderrechter. Zo'n 20.000 Nederlandse kinderen hebben een gezinsvoogd die verplichtende eisen kan stellen. Mocht de gezins-situatie echt ernstig zijn dan volgt ontzetting uit de ouderlijke macht. Wat wij willen is dat in de fase voorafgaand aan OTS ouders die daartoe in staat zijn, verplicht kunnen worden een opvoedingscursus te volgen. Dat kan een eventuele OTS voorkomen. En voor ouders die dat zelf wensen moet de cursus vrijwillig gevolgd kunnen worden. Je ziet dat nu al in de praktijk gebeuren.'

Inlooppuur voor horeca

Het 'inlooppuur' voor de horeca is een ander opmerkelijk punt dat uit de veiligheidsdiscussie is voortgekomen. Theo Rietkerk: 'Het aardige hiervan is dat het is opgekomen vanuit de basis van onze partij. Het stond niet in de discussienota, maar is vanuit de achterban ontwikkeld. Ouders, buurtbewoners, horeca-ondernemers en jongeren zelf steunen de gedachte om, los van de uiteindelijke sluitingstijd van een horeca-gelegenheid te bepalen dat men na 02.00 uur 's nachts niet meer naar binnen kan. Dat voorkomt dat jongeren al dan niet in groepsverband rottigheid uithalen als zij van kroeg naar kroeg trekken. Ook voorkomt het de trek met de auto in de nachtelijke uren naar buurgemeenten.

CDA houdt veiligheid op de agenda

Op de vraag of met de Partijraadsresolutie de discussie over veiligheid is afgelopen, antwoordt Rietkerk overtuigend: 'Nee, zeker niet. Ik heb de komende

maanden nog veel spreekbeurten staan, wat aangeeft dat afdelingen er mee door blijven gaan. Maar ik verwacht vooral dat lokale CDA-ers er concreet mee aan de slag gaan in hun gemeente, hun vereniging, de kerk, enz. De CDA-Tweede Kamerfractie brengt verschillende onderdelen van veiligheidsbeleid in bij de behandeling van de begrotingen van de betrokken ministeries. Ik verwacht niet dat de discussie zal doodbloeden. Ik denk ook dat veel van het wat CDA gelanceerd heeft vroeger of later door het kabinet zal worden overgenomen. De ministers Kok en Korthals staan positief ten opzichte van opvoedingsondersteuning, terwijl de ministers Peper en van Boxtel gevoelig zijn voor onze argumenten.'

Samenvattend zegt Rietkerk: 'Het is goed geweest dat het CDA dit thema heeft gekozen. Er is in het hele land serieus mee aan de slag gegaan en dat heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd. Er is veel kennis aanwezig binnen het CDA die we op alle niveaus van het bestuur moeten uitbuiten. Dat kunnen we niet alleen; daar hebben we ook bondgenoten uit het middenveld voor nodig. Alleen zo kunnen we samen Nederland veiliger maken.'

De ontwerp-resolutie is te lezen op de CDA-website www.cda.nl onder partij-nieuws/persbericht.

Suggesties van de CDA-afdelingen

Het thema Veiligheid heeft in het afgelopen jaar ook in de CDA-afdelingen veel los gemaakt. Hieronder enkele aanbevelingen:

CDA-Den Helder:

Jeugdpolitie moet opnieuw worden ingevoerd.

CDAV-Noord Holland:

Gezin niet idealiseren. Ook aandacht voor geweld in gezin.

CDA-Maassluis:

Selectief omgaan met bieden van naschoolse opvang om contact met ouders niet te verstoren.

CDA-Appingedam-Delfzijl:

In de laatste jaren van het voortgezet onderwijs het vak pedagogiek of opvoedkunde invoeren.

CDA-Haarlem:

Bij taakstraffen moet het element van opleiding meer worden gehanteerd. Desnoods door verlenging van de taakstraf.

Op naar Oss

Het belooft een bijzonder partijraad te worden. Op zaterdag 6 november komen wij CDA'ers bijeen in theater De Lievekamp in het Brabantse Oss. Onze najaarspartijraad is om verschillende redenen speciaal.

Allereerst denk ik omdat we een geslaagd Jaar van de Veiligheid afsluiten met een interessante resolutie. Onze volksvertegenwoordigers kunnen een fors aantal concrete voorstellen vanuit Oss meenemen naar het parlement, zoals de gezinscoach, de uitbreiding van taken van de consultatiebureaus en de ouderschapscurssussen. Het doet mij bijzonder deugd dat het gelukt is om -redenerend vanuit preventie- te komen tot duidelijke en inspirerende ideeën. In dit nummer van Appél komen de mensen die dit hebben voorbereid, uitgebreid aan het woord.

Aan de vruchten herken je de boom. Het Jaar van de Veiligheid heeft binnen onze partij stevige en ideeënrijke discussies losgemaakt. De discussienotitie Samen Nederland veiliger maken fungeerde als een stevige opmaat voor die discussie. De vorm waarin de discussie in de partij is gevoerd is effectief gebleken.

Ik denk dat we in de komende jaren de formule van een jaarthema moeten vasthouden. Het brengt eenheid in onze activiteiten en het maakt het mogelijk de expertise die in onze wijdvertakte beweging overall aanwezig is, beter naar voren te krijgen. Ik zal de partijraad dan ook niet alleen willen zien als afsluiting van het Jaar van de Veiligheid, maar ook als de start van een nieuw jaarthema. Op 6 november hoort u meer van mij.

Daarnaast staan er vier boeiende thema's op het programma van de najaarspartijraad. Allereerst het onderwerp ICT, informatie- en communicatietechnologie. Op verzoek van de Tweede Kamerfractie willen we ons oriënteren op de grote kansen die deze technologie biedt. In mijn column in Appel van 11 september ben ik daar al uitgebreid op ingegaan.

Dan is er via een drietal deelsessies aandacht voor onderwerpen die allemaal op een andere manier bijzonder actueel zijn. Wij grijpen de Noord-Brabantse gemeente Oss aan om uitgebreid stil te

Marnix van Rij

(foto: Dirk Hal)

staan bij het probleem van de zogenoemde grensoverschrijdende samenwerking. Nog steeds is het niet goed mogelijk dat Nederlandse grensgemeenten op een legale manier gebruik maken van de diensten van bijvoorbeeld Duitse en Belgische brandweer, ambulances en omgekeerd. Maar ook het arbeidsverkeer in de grensregio wordt gehinderd door tal van wettelijke obstakels. Het kabinet heeft maatregelen aangekondigd. Het ziet er echter naar uit dat de voorgenomen regelingen verre van voldoende zijn. Over de vraag, hoe komen we werkelijk tot goede oplossingen voor grensoverschrijdende samenwerking gaan CDA-politici in gesprek. Hoe kan de overheid vrijwilligerswerk stimuleren, en hoe functioneert het CDA zelf als vrijwilligersorganisatie?; dat zijn de centrale vragen tijdens de deelsessie over vrijwilligerswerk. Paars slaagt er maar niet in te komen met de beloofde beleidsnotitie over vrijwilligerswerk; de CDA-Tweede Kamerfractie heeft hier medio dit jaar een eigen discussienotitie over uitgebracht. Wij discussiëren verder over dit onderwerp.

De derde deelsessie staat in het teken van een idee dat ik eerder deze zomer heb ge-

opperd, namelijk om vanuit het CDA te komen tot een Centrum voor politiek, religie en spiritualiteit. Waarom ben ik met die gedachte gekomen? Het moge in Nederland economisch voor de wind gaan, voor veel mensen maakt de politiek een ongeïnspireerde indruk. Het kabinet weet pas na veel pijn en moeite een oud motto uit de kast te halen. Er is veel geld maar bij gebrek aan gemeenschappelijke idealen wordt het gebruikt voor algemene lastenverlichting. Dit terwijl er middellange termijn ontwikkelingen zijn die om een bezield aanpak schreeuwen. Om er een paar te noemen: het te ver geschoten pro-marktdenken, langdurige armoedesituaties, de armoede in de publieke sector afgezet tegen de groei in de private rijkdom, verschraling van de samenleving op basis van het leidende beginsel van de zelfbeschikking, de uitputting van natuurlijke hulpbronnen en de groeiende wereldwijde tegenstelling tussen arm en rijk. Ik ben ervan overtuigd dat het CDA een belangrijke rol te spelen heeft in het bezielen van de politiek. Voor het CDA als brede politieke beweging zie ik een taak weggelegd om religieus geïnspireerde mensen bij de vraagstukken van morgen te betrekken door ze te interesseren voor de publieke zaak van vandaag. De uitwisseling van inzichten en intuïties van religieuze tradities kan helpen om de werkelijke vraagstukken van morgen op het spoor te komen. Ik zie het als taak van het CDA om voortrekker te zijn van bezield politiek. En wel vanuit de eigen inspiratiebron, de C. Begrijp me goed, de C staat voor mij niet ter discussie. Het Centrum is in mijn visie weliswaar een initiatief van het CDA, maar valt er natuurlijk niet mee samen. Als er nu één politieke partij is die met een dergelijk initiatief kan komen dan is dat het CDA. Het kan een manier zijn om te komen tot nieuwe allianties, coalities en pacificaties. Ik zie uit naar de gedachtewisseling met de leden van het forum over dit onderwerp.

Marnix van Rij
partijvoorzitter

Er is te weinig aandacht voor draagkracht in huishoudensverband

Waarom is het op belastinggebied zo stil rond het CDA? Reitsma: 'Het CDA heeft een eerste reactie gegeven, waarvoor veel aandacht is geweest in de media. Met name onze opmerkingen over de midden-groepen, inclusief de AOW-ers, hebben er toe geleid dat de premier nu reeds aanvullende maatregelen heeft aangekondigd. Ook hebben wij aandacht gevraagd voor een sterker accent op het beschouwen van de fiscaliteit in huishoudensverband. Verder willen we de plannen verder bestuderen en bespreken met diverse groepen, binnen en buiten de partij, en pas na die gehoord te hebben de definitieve afwegingen maken in de fractie. Een dergelijk omvangrijk plan vraagt om zorgvuldige voorbereiding. Wij willen niet zoals GroenLinks met radicale voorstellen komen. Het voorstel van "huis en vermogen in één box" is binnen 1 dag afgeschoten. Dit punt zal tijdens het debat slechts zijdelings aan de orde kunnen komen, of tot een "herhalingsoefening" leiden.'

Te sterk gericht op individualisering

Op welke punten zal het CDA attaqueren?

Reitsma: 'Er zijn (op dit moment) al drie voorname aandachtsgebieden. Het belastingstelsel is allereerst te sterk gericht op individualisering. Er is te weinig aandacht voor de draagkracht in huishoudensverband. Dat sluit aan bij ons tweede aandachtspunt, namelijk de inkomenseffecten. Deze pakken voor de middeninkomens in veel gevallen niet zo goed uit als de regering ons wil doen geloven. Tenslotte, zijn wij van mening dat dit stelsel teveel gericht is op werk, werk, werk. Dit motto was zeer van toepassing op de jaren '80, maar lijkt niet het juiste te zijn voor de volgende eeuw. Nu reeds vertonen arbeidsmarkt en economie tekenen van "overspanning". Bovendien wil het

CDA-Tweede Kamerlid Jacob Reitsma heeft forse kritiek op het Belastingplan 21-ste eeuw. Het kabinet heeft te weinig aandacht voor draagkracht in huishoudensverband, de midden-groepen komen er slecht af en het stelsel is teveel gericht op werk, werk, werk terwijl economie en arbeidsmarkt overspannen dreigen te raken. Reitsma pleit voor een zorgvuldige behandeling van het Belastingplan. Hij vindt het schandig dat -paars dat als een gesloten front opereert- het plan voor Kerst door de Kamer wil jagen.

CDA graag kijken naar het bredere begrip "participatie", waaronder ook zorgtaken en vrijwilligerswerk vallen.'

Dient het CDA de grote lijnen te steunen?

Reitsma: 'Die afweging gaan we nog maken. Er zijn verschillende redenen om op dit moment het belastingstelsel te wijzigen. Er is dan echter wel een aantal aanpassingen vereist. Met name voor de meerpersoons huishoudens-situatie moet nog het een en ander geregeld worden en ook de fiscale faciliteiten voor zorgtaken en vrijwilligerswerk kunnen en moeten veel beter vormgegeven worden.'

Draagkracht

Hoe komt de draagkracht uit de plannen?

Reitsma: 'Draagkracht is belangrijk. Helaas moeten we constateren dat in het huidige stelsel het draagkrachtbeginsel voor een deel is uitgehold, met name door vele vermogensconstructies. Het nieuwe stelsel doet in ieder geval een poging om die huidige "lekken" (o.a. kapitaalvlucht) te dichten. Maar ook op andere wijze zal de draagkracht gehandhaafd, en zo mogelijk versterkt moeten worden. Draagkracht is echter niet alleen "progressieve tarieven". Draagkracht kan ook vorm gegeven worden door hogere vrije voeten en het toespitsen van heffingskortingen op doelgroepen.'

Jacob Reitsma in gesprek met journalisten over het Paarse belastingplan.

(foto: Dirk Hol)

Is er een wig te drijven tussen coalitiepartijen?

Reitsma: 'Een "wig drijven" is niet ons eerste doel. Een rechtvaardig belastingstelsel wel. De realiteit leert ons dat de hoofdstructuur van dit stelsel in het regeerakkoord is vastgelegd. De paarse partijen zijn op die punten aan elkaar gebonden. Op andere punten kan het CDA de politieke discussie echter wezenlijk beïnvloeden. Het zou Paars wat waard moeten zijn om dit belastingplan breed gesteund door de Kamer te krijgen.'

Hoe moeten we het macro-economisch beleid zien in relatie tot de belastingplannen?

Reitsma: 'De grote belastingherziening, naar aanleiding van de operatie -Oort heeft ons geleerd dat het vanwege inkomenseffecten alleen mogelijk is zo'n grote belastingherziening door te voeren wanneer deze gepaard gaat met voldoende extra middelen. Dat maakt echter

de volgende vragen niet minder relevant: wat zijn de gevolgen van de verschuiving van directe naar indirecte belastingen en van de lastenverlichting? Ik denk dan met name aan inflatie en oververhitting van de economie. En is het moment wel goed gekozen?

Kortom: macro-economie en fiscaliteit hangen hier nauw met elkaar samen. Het CDA moet zich realiseren dat er op dit punt geen verschil is tussen generieke of specifieke lastenverlichting. Beiden hebben dezelfde effecten van oververhitting en inflatiestijging. Dan geldt dus automatisch de vraag hoeveel lastenverlichting verantwoord is en of er nog meer lastenverlichting bij moet dan de reeds geraamde 5 miljard. Het CDA deelt op dit punt de zorgen van Wellink, president van De Nederlandsche Bank.'

Zorgvuldige behandeling plannen

Wanneer zijn deze fiscale plannen door het parlement?

Reitsma: 'Paars wil deze omvangrijke wijziging vóór het eind van het jaar door de Tweede Kamer hebben. Dat kan wat ons betreft echt niet. Het CDA wil een zorgvuldige behandeling, waarbij maatschappelijke organisaties voldoende tijd krijgen om te reageren en waarbij we ook voldoende inzicht in de effecten van deze plannen kunnen krijgen. Wat ons betreft wordt dit plan daarom niet voor de kerst door de Tweede Kamer gejaagd.'

Hoe gesloten in het paarse front?

Reitsma: 'Behoorlijk gesloten. In het regeerakkoord zijn al veel zaken dichtgemetseld. In het debat zal moeten blijken hoe hard dat cement is. Toch zie ik genoeg kansen om met een aantal voor het CDA markante punten naar voren te komen.'

In memoriam Fons van der Stee

In zijn boek 'De man met de witte das' uit 1971 merkte Godfried Bomans op dat het hem niet zou verbazen als Fons van der Stee een toekomstige minister van Financiën zou worden.

Bomans overleed dat jaar. Negen jaar later kwam zijn voorspelling uit. Droeg Van der Stee die ambitie dan zo uit?

Eigenlijk helemaal niet. In 1971 was hij nog voorzitter van de KVP. Kort daarna kwam hij inderdaad op Financiën terecht, maar dan als staatssecretaris voor de fiscaliteit. Als minister van Landbouw voelde hij zich eigenlijk pas echt in zijn element. Hij kende het boerenfolk van huis uit en voelde zich er tussen thuis. Het ministerie paste hem als een handschoen. En hij genoot in toenemende mate van de Brusselse dimensie. Het landbouwbeleid was steeds meer Europees beleid, en Van der Stee genoot van al die internationale contacten, zelfs soms van de dagen en nachten durende marathonzittingen.

Eigenlijk zou Fons van der Stee uitstekend in Brussel hebben gepast. Hij

was een van de laatste echt Bourgondische KVP-ministers. Veel vrienden, goedlachs, dol op de geneugten van de dis, graag genietend van prachtige wijnen. Bovendien was hij zonder meer een goed bestuurder. Er zou een vacature komen in de Europese Commissie, en Van der Stee rook en woog zijn kansen.

Kort daarna, op 5 maart 1980, kreeg Bomans zijn gelijk en was Van der Stee minister van Financiën onder premier Dries van Agt. Het aftreden van Frans Andriessen had de premier in een uitermate lastig parket gebracht. Waar vind je iemand om op de kas te passen, terwijl de vorige penningmeester was vertrokken omdat hij de zaak niet solide vond? Zo iemand begint met de nederlaag van zijn voorganger als achterstand, en zeker bij ontsprende overheidsfinanciën moet de positie van de schatkistbewaarder ijzersterk zijn. Van der Stee realiseerde zich dat zeer goed, en koos toch de zijde van zijn vriend Dries van Agt. Geen Brussel dus, wel een onmogelijke klus, met een wel heel groot afbrandrisico. Het tekent Fons van der Stee.

In de twee jaar dat hij op het Korte Voorhout zat, waren de overheidsfinan-

ciën natuurlijk niet om te buigen. Bij zijn vertrek was het begrotingstekort nog hoger dan toen hij kwam. Later is hij inderdaad wel eens nagewezen als een te gemakkelijke schatkistbewaarder. Alsof er toen meer politieke ruimte was. En misschien is Van der Stee stiekem wel eens jaloers geweest op zijn verre opvolger Gerrit Zalm die de oogst binnenhaalt op de akker die hij toen nog moest ploegen. Toch had hij, met name met zijn benoemingenbeleid, de eerste solide voorwaarden voor de ommekeer gevestigd.

Fons van der Stee kon over veel tevreden zijn. Zijn politieke loopbaan kende hoogtepunten. Zakelijk was het hem daarna voor de wind gegaan. Hij was bovendien een echte familieman, gelukkig getrouwd en genietend van zijn kinderen en kleinkinderen. Toen zijn echtgenote overleed leek hij zelfs nog een tweede gelukkige start te kunnen maken. Tot daar ineens het einde kwam. De maaltijd was genoten. Het goede glas was leeg. Een werkelijk contente mens heeft ons verlaten. Het CDA herinnert zich hem met erkentelijkheid en met een glimlach op de lippen.

Hans Hillen, CDA-Tweede Kamerlid

Politiek saai? Dat had je gedacht. Politiek gaat over heel veel verschillende maar altijd belangrijke dingen. Politiek raakt iedereen en is zo saai als je het zelf wilt maken. Gelukkig blijven ook jongeren in de politiek geïnteresseerd. Het CDA neemt jongeren serieus. Blijf niet aan de kant staan en doe dus mee. Heb je vragen of opmerkingen over deze rubriek? Laat het ons weten ons adres is: CDA Appel, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Uitgaansbeperking?

Den Haag, vrijdag 8 oktober, CDA-Kamerlid Theo Rietkerk maakt het CDA-voorstel bekend: 'Om de veiligheid in uitgaansgebieden te bevorderen beveelt het CDA gemeentes aan om een inloopbeperking in te stellen. Dat zou inhouden dat horecabezoekers na 2 uur's nachts café's of disco's niet meer in kunnen. Alleen zij die om 2 uur binnen zijn, mogen tot sluitingstijd blijven.'

Diezelfde nacht in een café in een koninklijke stad achter de duinen gooit Dirk-Jan Lunssen (21) nog een rijksdaalder in de jukebox. Tevreden met zijn keuze voegt Dirk-Jan zich bij zijn vijf vrienden aan de bar. 'I'm a barby girl', zingt Dirk-Jan met de muziek mee. 'In a barby world' antwoorden zijn vrienden met hoge stemmen. Hun enigszins valse samenzang wordt ruw verstoord door de 9e van Beethoven uit de Motorola van Carla. 'In de Firkins', roept Carla Teunissen (19) in haar mobiele telefoon. En vervolgens tegen de groep: 'Eugene zit in Havana. Hebben wij zin om te dansen?' Het is vijf voor twee 's nachts en er is besloten dat deze avond dansend wordt voortgezet in dancing Havana. Als de

vrienden hadden geweten dat ze daar werden opgewacht door uw redacteur hadden ze wellicht anders besloten.

Maar nietsvermoedend sluiten ze zich achter mij aan, in de rij voor de kassa. De kerkklokken luiden. Het is twee uur. Ik aarzel niet en sla toe: 'Het CDA heeft voorgesteld om alle uitgaansgelegenheden om 2 uur te sluiten voor nieuwe gasten om de veiligheid in uitgaanscentra te vergroten. Het gevolg van zo'n maatregel is dat degene die na tweeën de deur van een café achter zich dicht trekt, alle deuren in de stad gesloten vindt. Behalve die van thuis, natuurlijk.' Zoals verwacht word ik overweldigd door een golf verbaal geweld. Ik doe een stapje achteruit en neem me voor mijn research volgende keer toch weer telefonisch te doen. Eenmaal binnen in Havana komen Dirk-Jan en Carla bij me staan. 'Als je deze vraag om twee uur 's middags had gesteld hadden wij wellicht anders gereageerd'. Dirk-Jan vertelt dat ze studenten zijn van de Hogere Hotelschool. 'Wij krijgen straks een baan in de horeca en dan hebben we op een heel andere manier te maken met het fenomeen uitgaan'. Carla: 'Er moet inderdaad wat gebeuren, maar ik

vraag me af in hoeverre het CDA-voorstel een echte oplossing voor de problemen zou zijn.' 'Ik denk wel dat zo'n maatregel bijdraagt aan een rustiger straatbeeld'. Dirk-Jan neemt een slok en vervolgt: 'Door het verspreide uitloop zullen er minder groepen rondlopen die de hele nacht van de ene naar de andere kroeg trekken. Groepen zullen elkaar

minder tegenkomen en uitdagen'. 'Inderdaad', beaamt Carla, 'die groepen zullen nu allemaal even voor 2-en de straat op gaan. En wat denk je van mensen die elkaar net mislopen of net te laat ergens aankomen.' 'Die hadden maar op tijd moeten zijn. In andere situaties worden regels ook geaccepteerd. De trein wacht ook niet op iemand die zijn tasje is vergeeten'. 'Maar dat tasje zit doorgaans niet onder de drugs en alcohol. Ik ben bang dat een uitsmijter met strakke regels met veel agressie te maken zal krijgen. Bovendien' vervolgt Carla, 'ik zou me in mijn vrijheid aangetast voelen'. 'In mijn vrijheid aangetast', herhaalt Dirk-Jan Carla's woorden spottend. 'Misschien wordt uitgaan wel veel gezelliger als je beseft dat je na 2-en in hetzelfde café tot elkaar veroordeeld bent'. Carla suggereert dat het juist erg vervelend kan worden als er 'irritante lui' aanwezig zijn. 'De keuze om naar een ander café te gaan, is je dan ontnomen. Je moet wel naar huis'. Dirk-Jan verwacht dat 'doorstappers' een bewuste keuze voor een café zullen maken. 'Mensen met eenzelfde mentaliteit zullen elkaar daar opzoeken.

Carla recht haar rug, schraapt haar keel. Ze opent haar mond om ongetwijfeld het ultieme argument uit te spreken, maar haar discussiepartner is inmiddels meegeeslept naar de dansvloer. Carla haalt verontschuldigend haar schouders op en danst hem achterna. Uw redacteur in het uitgaansleven heeft bevestigd, blijft enigszins onbevredigd achter na dit abrupte einde aan de discussie. Over dit onderwerp kan veel meer gezegd kan worden, zowel voor als tegen. Vind jij dat de uiterste inlooptijd een mogelijke manier is waarmee uitgaansgeweld kan worden tegengegaan, doordat de mensen die uitgaan verspreid over de nacht huiswaarts keren? Of juist niet? Mail je mening naar: redactie@cda.nl, met als subject 'Uitgaansgeweld'.

Kom 6 november naar Partijraad in Oss

CDA sluit Jaar van de Veiligheid af

Daarnaast staan tijdens de Partijraad Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) en het door partijvoorzitter Marnix van Rij genomen initiatief om te komen tot een Centrum voor Politiek, Religie en Spiritualiteit prominent op de agenda. CDA-fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer, senaatsfractievoorzitter Gerrit Braks en partijvoorzitter Marnix van Rij spreken verder de Partijraad toe.

De Partijraad begint om 10.00 uur met het huishoudelijk deel waarin onder meer de Begroting 2000 wordt behandeld. De voordracht van de nieuwe penningmeester Hein Swinkels wordt behandeld, en er wordt afscheid genomen van penningmeester Vroon. (zie pagina 20 en 21)

ICT

Na het huishoudelijk deel volgt een discussie over 'Voortgaande informatie- en communicatietechnologie: kansen en keuzes'. CDA-Tweede Kamerlid Maria van der Hoeven en Leendert Bikker (oprichter van Bikker Communicatie) houden een inleiding. Onder leiding van CDA-Tweede Kamerlid Joop Wijn vindt vervolgens de discussie plaats.

Toespraken, Politieke rondblik, Jaar van de Veiligheid

Na de lunch begint het politiek deel van de Partijraad dat duurt van 13.00 tot circa 17.00 uur. Er zijn toespraken van CDA-fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer, partijvoorzitter Marnix van Rij en senaatsfractievoorzitter Gerrit Braks. Verder is er een politieke rondblik met eventueel ingediende resoluties en wordt het Jaar van de Veiligheid afgerond met de discussie over de resolutie veiligheidsontwikkeling.

Op zaterdag 6 november a.s. wordt in de Lievekamp (Raadhuislaan 14) te Oss het Jaar van de Veiligheid afgesloten met het in stemming brengen van een resolutie die twaalf concrete beleidsvoorstellen bevat zoals onder meer de introductie van de gezinscoach, (verplichte) opvoedingsondersteuning, een bredere rol voor het consultatiebureau en het tegengaan van geweld op televisie. De partijbrede discussie over veiligheid startte dit voorjaar met de presentatie van de nota 'Samen Nederland veiliger maken'. (zie verder pagina 4, 5 en 6)

Deelsessies

Tussen 13.30 en 14.30 uur zijn er drie deelsessies:

- Centrum voor politiek, religie en spiritualiteit; uitwerking van een idee.

Partijvoorzitter Van Rij zal zijn ideeën presenteren waarna de forumleden Berna Yilmaz (lid partijbestuur), Rajen Ramnath (voorzitter Intercultureel Beeraad) en prof. dr. Anton Houtepen (hoogleraar oecumenische theologie aan de Universiteit van Utrecht, en directeur van het Interuniversitair Instituut voor Missiologie en Oecumene) reageren. Daarna volgen reacties uit de zaal. Leo Fijen (presentator en eindredacteur van Kruispunt TV) leidt de discussie.

- Grensoverschrijdende samenwerking; veel kansen, weinig mogelijkheden - hoelang moet de grensstreek nog op paars wachten?

Met medewerking van de forumleden Ria Oomen-Ruijten (CDA-Europarlementarier), Jan Hendriks (burgemeester Baarle Nassau) en Clemence Ross-van Dorp (CDA-Tweede Kamerlid). De forumleden houden een korte inleiding waarna discussie met de zaal plaatsvindt. Bart van Winsen (voorzitter CDA-Euregioverband en wethouder in Haaksbergen) leidt de discussie

- Vrijwilligers: het cement van de samenleving

Vrijwilligerswerk verdient meer aandacht en waardering van de politiek.

Met medewerking van Marry Visser-Van Doorn (CDA-Tweede Kamerlid), Theo van Loon (directeur Nederlandse Organisatie van Vrijwilligers, NOV) en Gerard Sanders (vrijwilliger in Oss en omgeving). Gespreksleider is Lucas Bolsius (CDA-fractievoorzitter in Rotterdam)

Na 17.00 uur is er een borrel, met aansluitend diner.

De kosten bedragen:

- Partijraad f 20,-
- Lunch f 17,50,
- Diner f 30,-

Men kan zich voor de Partijraad opgeven door het juiste bedrag over te maken op giro 102.575 t.n.v. Centrale Verrekenkas CDA o.v.v. Najaarspartijraad 6 november.

Wilt u alle programma-onderdelen bijwonen, dan betaalt u f 67,50.

Als u zich voor losse onderdelen aanmeldt, dient u op uw giro aan te geven voor welke onderdelen u zich aanmeldt.

Voor meer informatie:

Marjolijn Knol, 070-3424812.

Het Mestdebat: oftewel de grote broek van de VVD

De uitgangspunten van de notitie Integrale Mestverwerking zijn besproken in de Kamer maar het is nog maar de vraag of de boeren nu weten waar ze aan toe zijn. Door een schimmig spelletje van de VVD blijft het onduidelijk of er steun is voor de vergaande plannen van de ambitieuze minister van LNV. Onduidelijkheid troef dus, voor een sector die door de twee paarse kabinetten al jaren in onzekerheid wordt gehouden.

De noodzaak tot herstructurering van de varkenshouderij is steeds door het CDA onderschreven. Beperking van de mineralenuitstoot van de gehele veehouderij is vanuit milieu-oogpunt, dierenwelzijn en de levensvatbaarheid van het boerenbedrijf onomstreden. De sector wil dit zelf ook. Maar dan wel op een manier dat de boeren het ook kunnen uitvoeren. Na de diverse maatregelen die over de veehouders zijn heen gerold, is het van groot belang dat nu in overleg met de sector wordt getracht de impasse te doorbreken. Een impasse die begon met de wetsvoorstellen van Van Aartsen, en die tot de dag van vandaag doorloopt.

Het CDA heeft in het debat over de mestplannen in een motie aan de minister ge-

vraagd om in overleg te treden over het tijdsfad en de normen. Invoering van de nieuwe plannen voor 2003 zal moeilijk haalbaar zijn en de verliesnormen zijn scherper dan Europa van Nederland vraagt. Het CDA vindt dat er daarom op deze punten overeenstemming moet zijn met de veehouderij. Niet alleen met de varkenshouders maar ook de rundveehouderij en ander veehouders. Draagvlak is essentieel.

De motie kreeg, ondanks eerdere uitlatingen van VVD-woordvoerder Oplaat geen steun van de VVD. Hoewel de VVD eerder aangaf grote bedenkingen te hebben op de punten tijdsfad en normen, weigerde deze partij in het debat haar verantwoordelijkheid te nemen. Er werd tegen de CDA-motie gestemd, waarmee een kans is verkeken om de minister te dwingen met de sector in overleg te treden. Een gemiste kans, omdat er met steun van de VVD een Kamermeerderheid zou zijn geweest voor dit overlegmodel. Andere CDA-speerpunten waren verbetering van het sociaal flankerend beleid, steun voor mestverwerkings-projecten en de invoering van gelijke meetnormen van nitraat in heel Europa. De minister werd opgeroepen om definitief de generieke korting van tafel te halen, ongeacht de uitkomst van de gerechtelijke procedures.

Proletarisch winkelen met Zalm

De Algemene Beschouwingen in de Tweede Kamer hebben vooral het nieuws gehaald door het record dat is gebroken. Nog nooit is er tijdens een dergelijk debat zoveel geld beschikbaar gekomen en uitgegeven. Ruim één miljard ging er over de toonbank van het kabinet. Waar Zalm bekend stond om het met veel bravoure toeschreeuwen van de Kamer dat hij een motie niet wenste uit te voeren, zweeg hij. De aanleiding voor het kwartiertje vrij winkelen is gelegen in de CDA-kritiek op het miljard extra generieke lastenverlichting voor 2000. In het bijzonder de 800 miljoen arbeidskostenforfait. Die kritiek was op zich niet bijzonder, want ze was consistent en in lijn met het verkiezingsprogramma. Wat bijzonder was was de groeiende steun bij PvdA en D66 voor dit idee. Er dreigde dus een Kamermeerderheid te ontstaan die voornemens was dit geld anders te besteden. Overeenstemming bestond er daarbij over een extra uitgave voor de kinderbijslag. Dat zinde de VVD natuurlijk in het geheel niet en dus ontstond er een discussie in de coalitie. Inmiddels had minister-president Kok zich in de publiciteit al achter extra geld voor de kinderbijslag gesteld en diende er dus wel iets te gebeuren. En zo kon die op pad naar minister Zalm. Met pijn in zijn hart moest Zalm toen twee potjes aanspreken die hij met een hele andere bedoeling had gereserveerd, namelijk 250 miljoen die in 1999 was gereserveerd voor uitgaventegenvallers (lees: een te hoge loonontwikkeling bij de ambtenaren) en 1 miljard lastenverlichting die was doorgeschoven naar 2002 (lees: ideaal voor de verkiezingen). Ook het CDA had dit geld liever willen bewaren, maar de voordelen van de goede doelen (zorg, onderwijs, kinderbijslag) wogen op tegen de nadelen van de dekking. Heeft het CDA dus gratis meegewinkeld? Jazeker, maar niet na eerst een andere dekking te hebben voorgesteld. Een dekking die zo succesvol was dat de onverzettelijke Zalm er uiteindelijk flexibel van werd.

CDA-fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer op de Ouderenbeurs die 1, 2 en 3 oktober werd gehouden in Utrecht

(foto: Dirk Hol)

In de aanloop naar en tijdens de Algemene Beschouwingen heeft het CDA bij monde van Jaap de Hoop Scheffer de discussie over privatiseringen op de politieke agenda gezet. Voor het CDA komt dit voort uit een bredere discussie over de verdeling van verantwoordelijkheden in de samenleving. Op terreinen als zorg, onderwijs en veiligheid brengt de CDA-Tweede Kamerfractie nadrukkelijker de eigen verantwoordelijkheid van burgers in beeld. Daarnaast kijkt zij kritisch naar de rol van de overheid: laat zij niet los waar zij vast moet houden en vast waar zij los moet laten? Ook bij de ethische vragen is dit probleem aan de orde.

Bij publieksvoorzieningen -zaken die voor iedereen toegankelijk moeten zijn, zoals gas, water, elektra, maar ook: openbaar vervoer en publieke omroep-, is het CDA van mening dat de overheid de in-

frastructuur zelf in handen moet houden. Dus ook het spoor, het hoogspanningsnet en de kabel! Op die infrastructuur kan er sprake zijn van concurrentie als er meerdere aanbieders zijn. Bij de NS is dat niet het geval. In het CDA-model moet er dan sprake zijn van een maatschappelijke onderneming. Een onderneming waarbij de winst ten goede komt aan het maatschappelijk doel. Beursgang, waarbij de winst naar aandeelhouders verdwijnt, past daar niet bij en dus is het CDA tegen verdere privatisering en beursgang van de NS. De PvdA heeft bij monde van fractievoorzitter Melkert laten weten dat deze benadering hen aanspreekt. En inmiddels is ook de VVD tegen beursgang van de NS. Hoe diep dat allemaal gaat zal binnenkort blijken wanneer bij de begrotingsbehandeling EZ het hoogspanningsnet weer aan de orde komt.

Paars jaagt bijstandsmoeders arbeidsmarkt op

Het paarse kabinet heeft voorgesteld de sollicitatieplicht voor alleenstaande ouders in de Bijstand uit te breiden. Dat betekent dat nu ook alleenstaande ouders met kinderen onder de 5 jaar gedeeltelijk aan het werk zouden moeten. De verplichting geldt voor 24 uur per week.

De CDA-Tweede Kamerfractie is daar tegen en vindt zelfs dat er geen sollicitatieplicht mag zijn bij kinderen tot 12 jaar. Naar onze mening laat het kabinet zich door de verkeerde argumenten leiden. De krapte op de arbeidsmarkt mag niet de reden van deze maatregel zijn. Ook hier moet het belang van het kind uitgangspunt zijn. Juist in de eerste jaren van het leven van een kind is aandacht en tijd van de ouder onmisbaar.

Daarnaast is van belang dat de ouder keuzevrijheid heeft. Er mag dus wel degelijk worden gewerkt, en dat mag ook door de overheid ondersteund worden, maar er moet geen verplichting gelden. Bovendien moet niet uit het oog worden verloren dat veel van de alleenstaande ou-

ders bij een arbeidsplicht van 24 uur in banen terecht zullen komen die zich onmogelijk met kinderopvang laten combineren.

In het overleg met het kabinet over geweld op straat bleek overigens dat het kabinet op dit punt met twee monden spreekt. In de bijlage bij de notitie van het kabinet staan aanbevelingen van de maatschappelijke geweldsdiscussie opgesomd met daarbij een kabinetsreactie. Uit de reactie op de stelling dat alleenstaande ouders van jonge kinderen geen sollicitatieplicht opgelegd mogen krijgen blijkt het kabinet die mening te steunen. Maar misschien dat ook hier de kwantiteit het weer van de kwaliteit heeft gewonnen.

CDA bepleit financiële druk op Antillen

Nederland moet de geldkraan richting de Nederlandse Antillen dichtdraaien als de politiek op de Antillen blijft weigeren de financieel-economische crisis aan te pakken. CDA-woordvoerder Cees van der Knaap zei dit vlak nadat het Antilliaanse kabinet van premier Römer op 9 oktober was gevallen.

Van der Knaap: 'Nederland geeft jaarlijks zo'n 200 miljoen gulden aan de Nederlandse Antillen, maar het rendement van dit geld is nihil. Van iedere gulden die Nederland geeft, blijft een stuiver over als verbetering van de infrastructuur, onderwijs en sociaal beleid. De overige 95 cent gaat op aan rente, ambtenarensalarissen en het overheidsapparaat.'

Van der Knaap wil de Antillen het geld niet ontzeggen, maar als drukmiddel inzetten om veranderingen te bewerkstelligen. 'Bovendien', zo zegt hij, 'als de Antillen zich serieus bereid tonen om de economie op orde te brengen, kan er wat ons betreft zelfs extra geld vanuit Den Haag komen. Ik stel geen bezuinigingen voor, maar voorwaarden waaronder we geld geven.'

Volgens het CDA-Kamerlid dreigt het gevolg van het wanbeleid van de Antilliaanse regering te zijn dat duizenden Antillianen hun heil in Nederland gaan zoeken. 'Dat is een gigantische leegloop die niet goed is voor de eilanden zelf. De Antillen stellen eisen aan Nederlanders die zich daar willen vestigen, waaronder een werkvergunning. Wij willen niets anders dan dit model overnemen voor Antillianen die zich in Nederland willen vestigen.'

Volgens de CDA-er lijken zijn voorstellen hard, maar hij voelt zich gesterkt door de Antilliaanse bevolking die het volgens hem ook zat is dat er niets aan de economische crisis in hun land gedaan wordt. Van der Knaap verwijt richt zich ook op staatssecretaris De Vries van Antilliaanse Zaken. De Vries en ook premier Kok moeten zich hard maken voor een krachtige economische herstructurering op de Antillen.

Welke Afdeling scoort 100%?

Welke Afdeling scoort een contributieopbrengst van 100% en wint de contributie-actie 1999? De derde contributieronde is van start gegaan. Alle Afdelingen hebben acceptgirokaarten ontvangen voor leden die nog geen contributie hebben betaald. Met daarbij het verzoek deze persoonlijk bij de leden langs te brengen.

In december 1998 zijn de acceptgiro's voor de contributie 1999 aan alle leden verzonden. Afgelopen maart zijn de herinneringen verzonden. En in augustus zijn de acceptgiro's voor de leden die hun contributie nog niet hadden betaald verstuurd aan de Afdelingen, met daarbij het verzoek deze persoonlijk bij de leden langs te brengen. Om dit laatste extra te stimuleren is er een competitie-element verbonden aan de contributie-actie.

Alle Afdelingen worden uitgedaagd om tijdens de derde contributieronde zoveel mogelijk leden te motiveren alsnog hun contributie voor 1999 te voldoen. Via een Top 10 wordt in het CDA Appèl bijgehouden welke Afdelingen dit het beste doen. De winnaars van deze Top 10 staat een leuke verrassing te wachten.

Penningmeester J.G. ten Hagen van de Afdeling Diepenheim: 'Wij zijn een kleine afdeling en onze leden voelen zich zeer betrokken bij het CDA. Zij betalen trouw hun contributie zonder dat ik er iets aan hoef te doen.'

Penningmeester mevrouw T.M. Vrolijk-Zomer van de Afdeling Zeevang: 'De leden van onze afdeling zijn heel trouw in hun betalingen. Soms moet ik iemand eraan herinneren dat hij/zij vergeten is zijn/haar acceptgiro in te vullen. Daarna komt het altijd in orde dus hulde aan de trouwe leden van het CDA-Zeevang.'

Ledenraad Bestuurdersvereniging

Op zaterdag 20 november staat de ledenraad van de bestuurdersvereniging in de Jaarbeurs te Utrecht in het teken van de 'Samenwerking Werk en Inkomen'. 'Nieuwe oorlog rond sociale zekerheid sluimert' aldus de kop boven een recent artikel in een krant. Dat artikel ging over de voorstellen waarmee het kabinet binnenkort zal moeten komen om vorm te geven aan de 'Samenwerking Werk en Inkomen' en daarmee een basis te leggen onder de Centra Werk en Inkomen (CWI's).

Het onderwerp wordt ingeleid door mevrouw G. Verburg, lid van de Tweede Kamer en drs. F.A.M. Kerckhaert, lid van de directieraad van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Vanzelfsprekend is er na de inleidingen gelegenheid tot discussie.

De bijeenkomst wordt gehouden in de Jaarbeurs te Utrecht, van 10.00 tot 13.00 uur. Op de agenda staat ook de begroting van de vereniging voor 2000. Leden van de vereniging, in het bijzonder wethouders en woordvoerders sociale zaken en werkgelegenheid in de raadsfracties, zijn van harte welkom. De toegang is gratis; aan eventueel gebruik van de lunch zijn wél kosten verbonden (fl. 25,- ter plaatse te voldoen).

Belangstellende leden wordt vriendelijk verzocht zich voor 10 november aan te melden: CDA-bestuurdersvereniging, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, fax (070) 364 34 17, tel. (070) 342 48 90 (mevrouw E.M. Jansen-Keuvelaar), e-mail: BSV@bureau.cda.nl.

De Top 10 van (wijk)Afdelingen (met minimaal 10 leden) met de beste score tot 8 oktober 1999 ziet er als volgt uit:

afdeling		procenten
1. Angerlo,	Provinciale Afdeling Gelderland	100%
Emst,	Provinciale Afdeling Gelderland	100%
Diepenheim,	Provinciale Afdeling Overijssel	100%
Kollumerpomp,	Provinciale Afdeling Friesland	100%
Zeevang,	Provinciale Afdeling Noord-Holland	100%
2. Hontenisse,	Provinciale Afdeling Zeeland	98,50
3. Boarnsterhim,	Provinciale Afdeling Friesland	98,47
4. Landsmeer,	Provinciale Afdeling Noord-Holland	97,67
5. Genemuiden,	Provinciale Afdeling Overijssel	97,43
6. Staphorst,	Provinciale Afdeling Overijssel	97,33
7. Ouderkerk,	Kamerkring Leiden	97,29
8. Meijel,	Provinciale Afdeling Limburg	97,22
9. Boornbergum,	Provinciale Afdeling Friesland	97,05
10. Trijnwalden,	Provinciale Afdeling Friesland	96,96

Van harte gefeliciteerd; Angerlo, Emst, Diepenheim, Kollumerpomp en Zeevang. In het volgende ledenummer verschijnt een nieuwe top 10 met nieuwe winnaars.

Ruim half miljard extra voor kindvriendelijk beleid

Om de positie van kinderen en ouders te verbeteren heeft de CDA-Tweede Kamerfractie een nota geschreven met de titel: 'Kiezen voor kinderen'.

De nota werd voorafgaand aan de Algemene Beschouwingen door CDA-fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer gepresenteerd. De nota bevat voorstellen op tal van terreinen zoals inkomen, zorg, onderwijs, opvoedingsondersteuning en speelplaatsen.

In de nota doet de fractie voorstellen om te komen tot een kindvriendelijk beleid. Wordvoerder Ank Bijleveld: 'Het CDA ziet ouders als eerstverantwoordelijke voor de opvoeding en het opgroeien van kinderen. De overheid heeft tot taak de randvoorwaarden te scheppen voor een kindvriendelijk beleid, waarbij de keuzevrijheid van ouders gewaarborgd is. Enkele jaren geleden heeft het CDA als eerste nadrukkelijk het gezin op de politieke agenda gezet. Als het thuis goed gaat, is het gezin de omgeving waarin kinderen veilig kunnen opgroeien en waarden en normen worden overgedragen. Voor de samenleving als geheel is het dus van groot belang om te waarborgen dat de voorwaarden voor gezin en kind optimaal zijn. Onze nota wil een aanzet geven tot een samenhangende visie en een consistent beleid dat is gericht op ondersteuning van degenen die verantwoordelijkheid dragen voor de zorg en het opgroeien van kinderen.'

De nota omvat onder andere de volgende voorstellen:

Inkomen

- Verhoging van de kinderbijslag met 250 gulden per kind.
- Afvlakking van de armoedeval in de Wet Tegemoetkoming Studiekosten voor ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs door de studiekosten te maximalen tot 10% van het huishoudinkomen.
- Verhoging van de vergoeding voor boe-

ken- en lesgeld met 250 gulden.

Speelplaatsen

- Er moeten normen komen voor speelplaatsen, verspreid over de wijk met inspraak van kinderen zelf. Een bepaald percentage van het budget voor een wijk wordt hiervoor ter beschikking gesteld aan bewonersgroepen.

Onderwijs

- Duidelijke afspraken tussen school en ouders, eventueel in de vorm van een schoolcontract.

- Invoering van Schoolmaatschappelijk werk.
- Afschaffing vakantiespreiding voor korte vakanties.

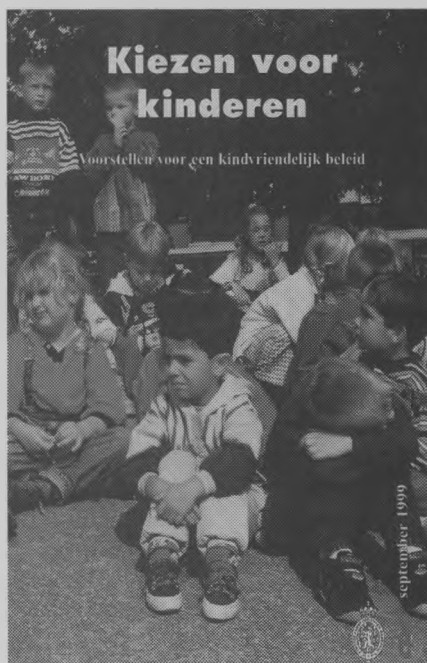
Zorg

- Een goede spreiding van consultatiebureaus over het land en langere openingstijden.
- Betere aansluiting tussen ouder- en kindzorg en de jeugdgezondheidszorg.

Opvoedingsondersteuning

- Het, eventueel verplicht, aanbieden van opvoedingscursussen voor ouders.
- Opvoedingsafspraken met ouders waarvan de kinderen in aanraking (dreigen te) komen met justitie. Het niet nakomen van deze afspraken kan leiden tot een verplichte opvoedingscursus of in het uiterste geval een boete.

Aan de voorstellen met betrekking tot kinderbijslag en studiekosten (WTS), alsmede de opvoedingsondersteuning, heeft fractieleider Jaap de Hoop Scheffer tijdens de Algemene en Politieke Beschouwingen aandacht geschonken. Lang niet alle punten zijn door de Kamer overgenomen. De Paarse coalitie-partijen vormden een gesloten front. De overige punten uit de nota 'Kiezen voor Kinderen' komen bij de afzonderlijke begrotingsbehandelingen van de ministeries terug. Hoe het daar zal verlopen is nu nog even afwachten. Bijleveld: 'Duidelijk is in ieder geval wel dat het CDA nu als eerste en enige partij een integrale visie op kinderen heeft neergelegd. Het biedt een kapstok voor een kindvriendelijk beleid in de komende jaren waar we als CDA zeker mee aan de slag zullen blijven gaan.'

Het nota 'kiezen voor kinderen' is te lezen op de CDA-website (www.cda.nl) onder de sectie Tweede Kamer/belangrijke debatten. De nota kan ook besteld worden bij de CDA-fractievoorzitter 070 - 3182510

Lezersonderzoek Appèl

Met ingang van het eerste nummer in 2000 zal het ledenblad in een ander formaat, in een andere redactionele formule en met een andere lay out/vormgeving gaan verschijnen. Doelstelling is het blad aantrekkelijker en interessanter te maken voor alle leden van het CDA.

De redactie is benieuwd naar uw oordeel over het ledenblad. Wat is uw mening over de rubrieken, de behandelde onderwerpen, de vormgeving, de leesbaarheid e.d. van Appèl?

Vul de onderstaande vragenlijst voor 1 december aanstaande in en stuur hem in een enveloppe op naar: CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB Den Haag. Een postzegel is niet nodig.

Naam:
Woonplaats:
Leeftijd:
Opleiding:
Beschikking internet:
Functie in dagelijks leven:
Functie in het CDA:

Hoe lang leest u gemiddeld in Appèl?

Leestijd:	Kruis aan:
Minder dan 15 minuten	
15-30 minuten	
30-60 minuten	
60 + minuten	

Welke rubrieken leest u, en wat is uw waardering voor de rubrieken

Rubrieken:	Lees ik		Waardering 1 t/m 10
	Wel	Niet	
Verenigingsnieuws (ledenwerf, contributie, paspoort nieuw lid)			
Politieke informatie Tweede Kamer			
Politieke informatie Eerste Kamer			
Politieke informatie Europa			
Jongerenpagina			
Interviews			
Service en Info			
Regiokatern			
Informatiekatern (TK, EP, EK-leden)			
Vrouw & politiek			

CDA- Appèl moet aandacht besteden aan de volgende thema's (kruis aan)

Thema's	Eens	Oneens
Nieuws over verenigingsactiviteiten (ledenwerf-contributie)		
Nieuws uit de Tweede Kamer		
Nieuws uit de Eerste Kamer		
Nieuws over Partijactiviteiten en publicaties		
Nieuws uit de regio		
Nieuws uit Europa		
Persoonlijke motivatie politici		
Inbreng van lezers		
Achtergronden van algemene politieke ontwikkelingen		
Ontwikkelingen bij andere politieke partijen		
Tips over politieke publicaties		
Persoonlijke motivaties leden		
Ontwikkelingen bij CDA-afdelingen		
Debat stimuleren		
<i>Anders nl.:</i>		

lay out

Appèl:	Eens	Oneens
Is goed leesbaar		
Is overzichtelijk		
Is goed geïllustreerd		
Is afwisselend		
Is aansprekend en nodigt uit tot lezen		
Laat ik ook aan anderen lezen		
<i>Anders nl.:</i>		

Welke andere CDA-media leest u?	Kruis aan:
CDA\Actueel	
CDV	
CDA-Bestuursforum	
Interruptie	
De CDA-website	
Interruptie	

Hoe waardeert u Appèl in zijn geheel (1t/m 10): _____

Herkent u zich in CDA Appèl; indien uw antwoord 'nee' is, wat zou u willen veranderen?: _____

Andere opmerkingen: _____

Wilt u de ingevulde enquête in een envelop voor 1 december as. sturen naar:
 CDA Redactie Appèl • Antwoordnummer 1700 • 2501 WB DEN HAAG (Een postzegel is niet nodig.)

Bij voorbaat dank voor uw welwillende medewerking!

Overheid moet normerende kaders hanteren bij euthanasie

Het was begin juli eerder dit jaar. Het parlement had recess en het kabinet trok zich terug op het Catshuis. Voor beraad. Dat was nodig na de kabinetssessie in het voorjaar. Na de Catshuissessie had Paars 2a een motto: 'investeren in de kwaliteit van de samenleving'. Kort daarna werden in die zomerweken voorstellen de samenleving ingeslingerd. Euthanasie uit het Wetboek van Strafrecht, abortus ook na de 24e week, euthanasie voor 12-jarigen. Ross: 'Ik was verbaasd. Mede vanwege de inhoud van de eerste berichten dat zelfs, ook, 12-jarigen het recht krijgen op euthanasie. Hulp bij zelfdoding is in praktijk niet meer strafbaar. Het gaat van "nee, tenzij" naar

'Verbaasd. Dubieus. Gericht op het autonome individu. Niet, wat binnen de christen-democratie de kracht is, namelijk geredeneerd vanuit een relationeel denkbeeld.' Clémence Ross is duidelijk over de paarse plannen betreffende euthanasie en abortus, die afgelopen zomer over het vakantie vierende parlement en de rest van Nederland werden uitgestort. Met het gezicht naar de samenleving, met de 'C' in al z'n breedheid als normerend kader en met het accent leggend op de zorg voor de mens, ook in de laatste levensfase, wil ze de discussie aangaan met de paarse coalitie over medisch-ethische zaken. Gedreven en realistisch. Betrokken en authentiek.

het individu centraal staat. Het is een andere gedachtenlijn. Onze lijn staat voor zorg voor zieken en respect voor ouderen. Voor eerbied voor het leven eveneens in die laatste fase. Paars wil het nu allemaal zo regelen dat de logische stap aan het

Hoge drempel essentieel

Wanneer we de euthanasiepraktijk van de afgelopen jaren zien dan kun je de vraag stellen of deze voorstellen niet gewoon codificering/het in de wet vastleggen zijn van bestaande praktijk. Ross: 'Nee, het gaat verder. In de huidige wet heeft de overheid greep op de situatie en middelen achter de hand. De arts heeft nu de plicht aan te tonen dat zijn handelen juist was. Er moet immers sprake zijn van een noodsituatie en ondraaglijk en uitzichtloos lijden. Het is belangrijk de patiënt de zekerheid te geven dat de staat tot het laatste moment strijdt voor ieders leven en dat wil beschermen onder meer door de drempel voor euthanasie zo hoog mogelijk te leggen. Dit is het grootste goed dat we ook de patiënt, de mens, in de laatste levensfase kunnen bieden. De wetgeving van nu biedt die garantie voor arts en voor patiënt.' Wanneer we over wetgeving komen te spreken dringt de vraag zich op of de huidige voorstellen niet gewoon op de lijn liggen van wetgeving die mede onder het CDA, Hirsch Ballin, tot stand gebracht is. Ross: 'De ruimte die Hirsch Ballin gegeven heeft is het maximale. Om verder te gaan stap je over op een heel andere denktrant. Borst stelt voor dat de praktijk de norm gaat bepalen. Borst wil dit alles in regels, in wetgeving vastleggen. Borst is erg procedureel ingesteld. Wat komt er voor? Het wordt geregeld. En dan zeg ik weer: het CDA heeft een relationeel mensbeeld. De

Wij kunnen er absoluut niet achterstaan dat de toetsingscommissies de rol van de rechter overnemen.

"ja, mits". Wij kunnen er absoluut niet achterstaan dat de toetsingscommissies de rol van de rechter overnemen. Niet omdat artsen vervolgd moeten worden maar omdat alle gevallen door het Openbaar Ministerie getoetst moeten worden. Waar komt deze denktrant vandaan vraag ik me dan af?' Uit het regeerakkoord. Ross: 'Ja, inderdaad, maar het maatschappelijk draagvlak ontbreekt, er is veel discussie en onrust ontstaan. Dit staat haaks op het investeren in die kwaliteit van de samenleving wat paars zegt te willen. Het staat ook haaks op wat wij willen. Wij als christen-democraten staan een relationeel mensbeeld voor. Verantwoordelijk. Zorgzaam. Borst gaat uit van een autonoom mensbeeld, waarbij

einde van het medisch proces, een soort sluitstuk van medisch handelen, euthanasie is en dat de arts hierbij ondersteunend is. Het gevaar is ook dat de arts hierdoor in een onmogelijke positie wordt gebracht.'

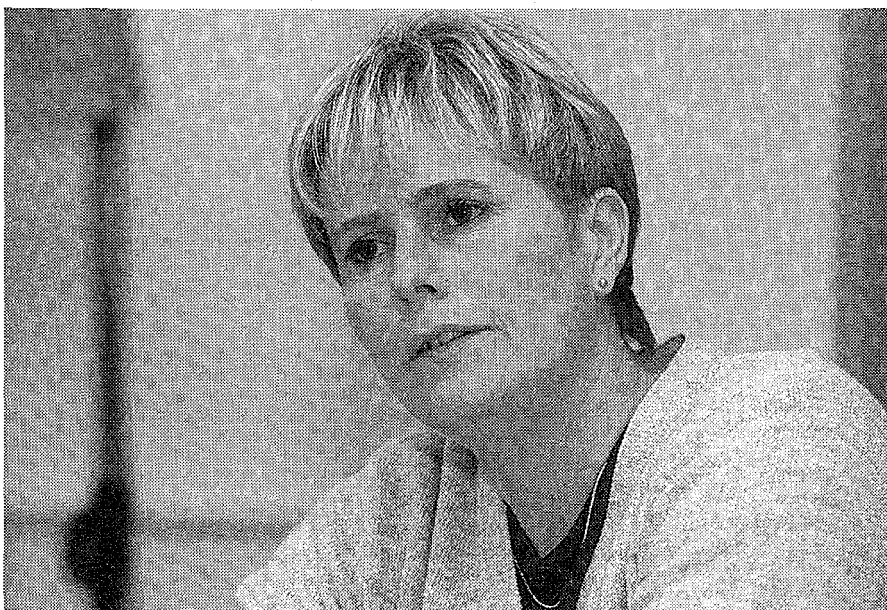
Eigenlijk is het vreemd dat de overheid, die als allerlaatste in de rij altijd bereid moet zijn om op te komen voor het leven van anderen, juist ook voor degenen die dat zelf niet (meer) kunnen, deze rol nu verlaat. Ross: 'Het is ook vreemd dat het kabinet deze plannen nu heeft wanneer ze aan de andere kant wel het belang van palliatieve zorg inziet. Het CDA wil daar juist meer aandacht voor.'

rechtzaak die onlangs speelde dat een dochter het Academisch Ziekenhuis in Utrecht voor de rechter daagde en eiste dat haar zieke vader in leven werd gehouden en behandeld bleef worden, is wat dat betreft veelzeggend. De vanzelfsprekendheid van zorg lijkt weg. Krijg ik nog wel waar ik recht op heb. Angst gaat een grote rol spelen, angst ook voor dement worden en daaraan gekoppeld de wens tot euthanasie. Dat gevoel moeten we wegnemen door als overheid duidelijk normerende kaders te hanteren.'

Respect

En inderdaad kun je je afvragen hoe mensen tegen ouderen aankijken, wat ze willen zien. Wat willen mensen nog onder ogen zien. In Breda ageerde een buurt onlangs tegen de komst van een sterfhuis, een plaats voor palliatieve zorg. Ross: 'Mensen willen blijkbaar blij, joggende ouderen zien. De keerzijde wil men niet zien. Het hoort er niet meer zo bij. Verpleeghuizen, sterk beroep op zorg, lijden, het mag niet meer. Wanneer men daar nu aan denkt, is een wilsbeschikking inderdaad snel ingevuld. Maar deze mag niet later, wanneer iemand stervende is en wilsonbekwaam, als enige doorslaggevend zijn. De politieke weg die we in dat moeilijke dilemma kiezen mag niet voortkomen uit een gebrek aan respect voor ouderen, voor mensen. Met name een partij als D66 denkt wezenlijk anders over deze zaken dan wij. En dan is het niet zo dat het denken over deze waarden exclusief iets van christenen is. Het is breder. Het past in de Joods-christelijk-humanistische traditie. Het past bij de gemeenschapsgedachte. De mens is meer dan een individu. Er is niet zoiets als tot je recht komen in je eentje. Er zijn altijd anderen bij. Er is meer dan de waan van de dag. En dat betekent ook bij lijden, bij ziektes, zorg voor elkaar. Tot het einde. Ook ouderen hebben recht op een samenleving die rekening met jou houdt. Het is erg elitair wanneer je enkel en alleen naar het autonome individu kijkt.'

Van de euthanasievoorstellen trok met name ook het feit dat 12- tot 16-jarigen zelf, zonder tussenkomst van de ouders, mogen beslissen over euthanasie, de aandacht. Is dat niet vreemd wanneer we veel andere wetgeving zien waaruit blijkt dat genoemde groep bepaalde rechten juist nog niet heeft? Ross: 'Het gaat er niet om of 12- tot 16-jarigen ineens zoveel meer volwassen zijn. Het gaat erom dat zij in zulke zware beslissingen niet alleen mogen komen te staan. Ouders moeten

Ross: Mensen willen blijkbaar blij, joggende ouderen zien. De keerzijde wil men niet zien. (foto: Dirk Hol)

een beslissende stem houden. Over consequent beleid gesproken: onder de 16 jaar mogen kinderen geen bier meer kopen. Ook hier weer het ver doorgevoerde autonome individu dat altijd en overal zelf beslist. Overigens is juist op dit onderdeel zeer veel kritiek gekomen.'

Onvolmaakt heeft ook en plaats

Voor het CDA is steeds levensgroot het gevaar aanwezig dat het paternalistisch en betuttelend is en dat de beeldvorming slecht is. Ross: 'Dat is niet juist. Het CDA geeft, juist ook bij deze onderwerpen, aan waar het voor staat. Het CDA redeneert vanuit een ethisch normerend kader. Toch zijn er ook andere politici die qua waardenoriëntatie op onze lijn zitten. In het CDA is spiritualiteit en geloven nadrukkelijk niet iets voor achter de huisdeur en niet voor de publieke ruimte. De overheid heeft juist tot taak in die publieke ruimte een normerend kader te stellen. Wanneer we bijvoorbeeld naar een onderwerp als de gentechnologie kijken, dan gaan deze ontwikkelingen snel. We moeten over kansen en bedreigingen nadenken en kaders stellen.'

Naast de euthanasie-voorstellen heeft paars in de zomer ook de abortus-mogelijkheden fors verruimd. Ross: 'Deze voorstellen komen voort uit dezelfde denktrant en zijn dubieus. Wanneer duidelijk is dat het kind niet levensvatbaar is, zwaar gehandicapt zal zijn en dit objectief vast te stellen is, dan willen we hier best in meedenken. Echter, wanneer een kind gehandicapt zal zijn (Borst: "Dat

wordt toch nooit meer wat"), dan ligt het anders. Wanneer je vraagt, "is dat leuk voor de ouders?" dan zeg ik nee. Het is heel moeilijk en zwaar, maar moet je hen expliciet voor die keuze stellen. We kunnen er toch alles aan doen deze kinderen zo goed mogelijk te verzorgen, een kwalitatief zo goed mogelijk leven -hoe kort ook- te geven. Dat is een totaal andere benadering.

Bij al deze kwesties willen we paars duidelijk maken hoe wij hierover denken. We zijn hierin geen zedenpredikers. We nodigen andere partijen oprecht uit mee te denken. Tijdens de hoorzittingen in november en tijdens de debatten in het parlement in het voorjaar. En dat het allemaal moeilijk is, is duidelijk. En natuurlijk speelt ook het eigen geweten een rol. Voor de rechter en voor Onze Lieve Heer. En natuurlijk zijn er de dilemma's. Wanneer een arts aan een ziekbed staat. Wanneer deze arts alles gedaan en geboden heeft. Wanneer het allemaal uitzichtloos is. Wanneer er sprake is van ondraaglijk lijden. En wanneer zorg geboden is tot het laatste moment. En wanneer alle wegen gevolgd zijn. Ja dan, dan...'

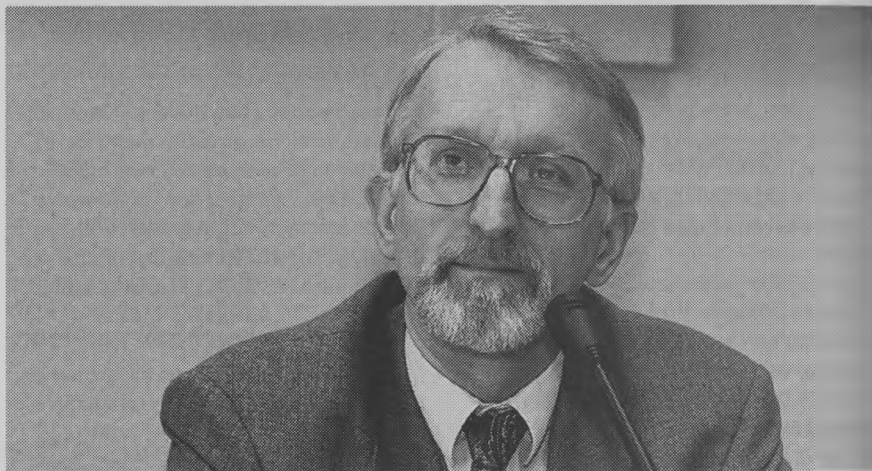
Ik laat de partij financieel gezond achter

'Ik laat de partij financieel gezond achter, en dat geeft best voldoening', zegt Bert Vroon die de afgelopen zeven jaar penningmeester was van het landelijk CDA. Vroon is blij dat hij na 'zeven magere jaren' met de begroting 2000 op de Partijraad van 6 november a.s. in Oss een 'trendbreuk' kan aankondigen. 'De partij is financieel weer op orde.'

Bert Vroon trad eind 1992 aan als penningmeester van het CDA. De partij stond toen in de peilingen op 40%, omgerekend 60 Kamerzetels. Anderhalf jaar later verloor het CDA 20 van de 54 Kamerzetels. Vroon: 'Ik weet nog dat de toenmalige waarnemend voorzitter Tineke Lodders tegen mij zei: Bert, we hebben een penningmeester nodig in goede tijden, maar ook in slechte tijden. Daar had zij gelijk in: ook als het slecht gaat, moeten bestuurders de kar trekken.' Dat deed Vroon dan ook. Van 'opbouwbeleid' kon in de jaren daarna geen sprake zijn. Met het grote verlies aan Kamerzetels daalde de overheidssubsidie, en ook het ledental nam fors af, met alle gevolgen vandien.

Roerige tijden

Vroon: 'We moesten draconische maatregelen nemen om de financiële positie van het CDA gezond te houden. De formatie op het partijbureau werd ingekrompen, er moest een zeer terughoudend arbeidsvoorwaardenbeleid worden gevoerd en de contributie moest worden verhoogd. Dit alles om ons activiteitsniveau op een verantwoord niveau te houden. Tegelijk zagen wij helaas de vaste lasten op het pand aan de Kuypersstraat stijgen.' De vertrekkende penningmeester ontkent niet dat het voeren van dit beleid persoonlijk sporen bij hem heeft nagelaten. 'Ik werkte toen als directeur bij het S.B.I. in Doorn. Het ging dat bedrijf voor de wind: er kwam steeds meer geld en personeel. In Den Haag daarentegen moest steeds ingekrompen worden. Ik had natuurlijk ook wel eens leuke dingen willen doen, maar dat zat er gewoon niet in. Het gevoerde beleid was echter absoluut noodzakelijk om de continuïteit van de vereniging CDA te handhaven. Gezonde financiën vormen de basis voor het voortzetten van de politieke activiteiten.' Vroon maakte als lid van het Dagelijks

Vroon: Ik had natuurlijk ook wel eens leuke dingen willen doen, maar dat zat er gewoon niet in.

(foto's Dirk Hol)

Bestuur politiek roerige tijden mee. Het vertrek van de politieke leiders Brinkman en Heerma ('het vertrek van Enneus heeft mij geraakt'), de oppositierol ('Ik was ervoor om door te regeren; het CDA is niet op oppositievoeren gebouwd') en de drastische vernieuwing van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen ('De vernieuwing van de Tweede Kamerfractie was echt onvermijdelijk niet omdat de toenmalige fractie zo slecht was, maar omdat de oppositierol een ander profiel Kamerfractie vroeg'). Vroon: 'Het was een tijd van loutering en beproeving; dat soort tijden maken organisaties soms ook door.'

Meest betrokken ledenorganisatie

In deze soms moeilijke periode voelde Vroon zich altijd sterk gemotiveerd door

de betrokkenheid van de basis. 'Het CDA heeft van alle partijen niet alleen de grootste, maar ook de meest betrokken ledenorganisatie. Onze leden gaan onverminderd voor de christen-democratie, ook als het soms tegenzit. Dat is een geweldige inspiratiebron, een spirituele realiteit.' Nu vlak voor zijn vertrek als penningmeester, maakt Bert Vroon die sinds kort voorzitter is van het College van Bestuur van de Christelijke Hogeschool Noord™ Nederland de positieve eindbals op. 'Het CDA is op de weg terug. Er is sprake van ideologische herprofilering en er zijn belangrijke nieuwe beelddraggers. Nu moet zich dat gaan vertalen in het terugwinnen van de kiezersgunst.' En op financieel terrein: 'Financieel is de partij weer op orde. Ik laat de partij goed achter, en daar ben ik best een beetje trots op.'

Zoeken naar creatieve oplossingen om nieuwe investeringen mogelijk te maken

Hein Swinkels (36) uit Leerbroek is door het Partijbestuur voorgedragen als nieuwe penningmeester van het CDA. Swinkels is werkzaam bij Unilever als manager Mergers & Acquisitions, Food & Beverages Europe. en heeft zin in zijn nieuwe taak. 'Een moderne politieke partij moet aansluiting zoeken bij nieuwe ontwikkelingen. Dat geldt tevens voor het CDA en dat vergt keuzes. We moeten zoeken naar creatieve oplossingen om nieuwe investeringen mogelijk te maken.'

Hein Swinkels komt uit een christen-democratisch nest. Zijn vader was acht jaar lang CDA-wethouder in het Brabantse Berkel-Enschot waar Hein geboren en getogen is. 'Tot nu toe beperkte mijn politieke activiteiten zich tot het plakken van verkiezingsaffiches al werd er thuis wel over politiek gesproken. Ik ben opgevoed vanuit de gedachte dat je niet steeds aan de zijlijn moet blijven staan maar ook bereid moet zijn zelf je steentje bij te dragen.' Vandaar dat Hein tijdens zijn studie fiscaal recht in Leiden en daarna bestuurlijke functies bekleedde in de zorgsector. Zo was hij penningmeester van de Stichting Chronisch Zieke Kinderen, te Zwolle, en is hij bestuurslid van de Stichting Spieren voor Spieren.

Bewuste keuze voor CDA

Swinkels heeft een brede interesse voor

politieke en maatschappelijke ontwikkelingen. 'Voorals nu de samenleving in sneltreinvaart verandert -en steeds complexer wordt- is transparantie voor de burger van groot belang. Hierin vervullen de politieke partijen een belangrijke rol.' Zijn keuze voor de politieke partij CDA is een bewuste: 'Onze materiële welvaart is nooit zo groot geweest, maar dat zegt weinig over het geestelijk welzijn in de samenleving. De onderlinge verhouding tussen individu, geloof en samenleving is interessant. Ik ben ervan overtuigd dat vanuit geïnspireerde christen-democrati-

sche politiek complexe maatschappelijke vraagstukken zijn op te lossen.'

Swinkels werkt in het bedrijfsleven.

De (voor)oordelen over en weer tussen politici en ondernemers werpt hij verre van zich. 'Unilever staat er achter dat ik bestuurslid wordt van het CDA. Bedrijven beseffen goed dat ze een integraal onderdeel zijn van de samenleving. Politiek en bedrijfsleven kunnen van elkaar leren, dat is goed voor beiden.'

Gezonde en frisse kijk

De nieuwe penningmeester heeft een wat hij noemt 'gezonde en frisse kijk' op het politieke bedrijf en het CDA. De financiële positie van het CDA noemt hij goed. 'Mijn voorganger Bert Vroon heeft de afgelopen zeven jaar de financiën op orde gebracht. Veel andere politieke partijen zijn jaloers op onze financiële positie. Dat wil echter niet zeggen dat we nu op onze lauweren kunnen rusten. Het ledental van politieke partijen vertoont immers een neerwaartse spiraal terwijl tegelijkertijd forse investeringen voor vernieuwing nodig zijn. Een moderne politieke partij als het CDA moet aansluiting zoeken bij nieuwe ontwikkelingen. Denk bijvoorbeeld maar eens aan de modernisering van de Internetsite, de opzet van een permanente campagne, het optimaal benutten van de ledenadministratie voor het maken van selecties zodat wij onze leden veel beter kunnen mobiliseren; stuk voor stuk zaken die een politieke partij vandaag de dag moet doen. Al deze zaken eisen dat er creatief naar andere wegen van financiering wordt gezocht.'

Swinkels: Politiek en bedrijfsleven kunnen van elkaar leren, dat is goed voor beiden.

(foto's Dirk Hol)

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

ANTIEK ZILVER

Unieke collectie antiek Nederlands zilver.

RIKKOERT

SCHOONHOVEN SILVERHUYS

Juweliers - Herengedrukkers - Kunstschieders - Antiquarissen - Schilders - Verhuizers - VRO

SCHOONHOVEN: Haven 1-13 (0182) 58 26 51/58 58 20 LEBBEKERK: Burg. Roosstraat 22 (0180) 66 14 90

Hotel „Dreyeroord”

Oosterbeek (Arnhem) Zuid-Veluwe
Telefoon 026-3333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” en meneer zich „thuis” voelt.

Een hotel met een goede sfeer en een fijne omgeving waar u de vacantedagen in alle rust kunt doorbrengen.

Droomvakantie in 't bergstadje Bad Bentheim

Dat kan in het gezellige familiehotel Grossfeld in het schilderachtige kuuroord Bad Bentheim, 10 km over de grens bij Oldenzaal (NL). U logeert in gerieflijke kamers met ligbad, toilet, KTV, telefoon en minibar. Zwembad (30°), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.

Luxe arrangementen: 4-daags (3n.) DM 285,- p.p.
6-daags (5n.) DM 440,- p.p.
Halfpension: elke dag gevarieerd ontbijtbuffet en culinair diner.

Hotel Grossfeld
Bad Bentheim - Duitsland

Tevens aantrekkelijke weekend en meerdaagsarrangementen Vraag de gratis brochure aan!

Bel (053) 435 3246 (NL) / 0049 5922 828 (D) of fax 0049 5922 4349 (D)

HOTEL SPIJKER

gevestigd sinds 1751
Kerst in de heerlijkheid „beek”

* Arrangementen van 24 t/m 27 December inclusief diners en vele extra's vanaf f 323,75 p.p.

* Oudejaarsparty incl. overnachting/buffetten en drank vanaf f 171,25 p.p.

Voor informatie Hotel Spijker
Rijksstraatweg 191
6573 CP Beek (bij Nijmegen) Tel.: 024 6841295.

Service en informatie

Vaardigheidstraining

Bent u te weinig te zien of te horen op radio of TV? Bent u voldoende aan slag in de krant of op het web? Traint u in het maken en brengen van uw eigen nieuws? Het Steenkampinstituut organiseert op zaterdag 20 november as. de vaardigheidstraining 'Omgaan met de media' voor iedereen die actief is in het CDA. Trainers uit de praktijk leiden u in over het onderhouden van contacten met de pers, het organiseren van communicatie en het brengen van eigen nieuws. Zelf gaat u aan de slag met praktische oefeningen, zoals het schrijven van een persbericht, een ingezonden brief of een bericht voor de website. De communicatiestrategie van afdelingen en fracties wordt onder de loep genomen. Een dag vol praktische tips en oefeningen. De training vindt plaats bij het SBI-conferentiecentrum te Doorn. De ontvangst is vanaf 9.30 uur, de

training start om 10.00 uur. Rond 16.00 uur wordt de bijeenkomst afgesloten. De kosten bedragen f 75,- per zaterdag. Minimumaantal deelnemers: 15. Voor informatie en aanmelding: Hester Tjalma/Helleen Veringa 070 342 48 60/ fax 070 3643417.

De training is onderdeel van Blok 3 van de Kaderschool Nieuwe Stijl. Het programma omvat verder vaardigheidstrainingen: Gender en diversiteit in de gemeentelijke afdeling (22 januari 2000), Human Resource (18 maart 2000), Oppositievoeren & Agendasetting (15 april 2000).

Afsluitende reünie 25 jaar Kamerkring Leiden, zaterdag 11 december

Omdat de Kamerkring Leiden per 1 januari 2000 overgaat naar de Provinciale Afdeling Zuid-Holland organiseert de Kamerkring Leiden een afsluitende reünie voor iedereen uit de Kamerkring Leiden. De reünie vindt plaats op zaterdag 11 december in Avifauna te Alphen aan de Rijn, van 17.00 tot 19.00 uur. Aansluitend

volgt een dinerbuffet. De kosten voor het diner zijn f 20,- en dienen contant betaald te worden.

Oproep: Bij het organiseren is gebleken dat veel archiefwerk verloren is gegaan en dat verschillende oud-bestuursleden verhuisd zijn. Mocht u zodoende in de afgelopen tijd geen persoonlijke uitnodiging gehad hebben, stuurt u dan een fax (071 5410405) of email leiden-zh@cda.nl met daarin vermeld of u wel/niet aanwezig zal zijn op de receptie en/of bij het diner en of u alleen of met partner zal komen. U kunt ook bellen naar CDA Bureau Kamerkring Leiden, 071-5414250.

CDJA-Raad, zaterdag 27 november

Op zaterdag 27 november, aanvang 10.00 uur, vindt de CDJA-Raad met als thema 'Duurzame ontwikkeling' plaats in vergadercentrum La Vie te Utrecht. U kunt zich opgeven bij Stefanie Margadant, telefoon 070 3424853/3424850.

De markt voor prostitutie

De CDA- Eerste Kamerfractie stemde onlangs tegen een wetsvoorstel tot opheffing van het bordeelverbod. De fractie is van mening dat het erkennen van prostitutie niet vanzelfsprekend gevolgd mag worden door het legaliseren ervan. CDA-Eerste Kamerlid Ernst Hirsch Ballin: 'De marktwerking wordt zo wel erg ver doorgetrokken.'

Onlangs besprak de Eerste Kamer het wetsvoorstel van het kabinet-Kok tot opheffing van het algemeen bordeelverbod. Onze fractie heeft tegen dit voorstel krachtig geopponeerd en zal dan ook op 26 oktober tegen stemmen. Onze fractie trok de lijn door die ook in het verleden door CDA-Kamerfracties en CDA-bevindslieden was gevolgd.

Ook wij hebben niet de illusie dat via de strafwet prostitutie kan worden uitgebannen. Er is ook bij ons begrip voor het streven om via een gemeentelijk vergunningenbeleid de overlast door bordelen te beperken en de ergste misstanden, zoals afgedwongen prostitutie, tegen te gaan. Maar dat alles mag in onze opvatting niet betekenen dat prostitutie en het exploiteren daarvan voortaan als normale arbeid en normaal ondernemerschap worden beschouwd. De marktwerking wordt zo wel erg ver doorgetrokken!

Startsubsidies

De gevolgen van het wetsvoorstel reiken heel ver. Zo zullen exploitanten van bordelen zelfs aanspraak kunnen gaan maken op subsidies voor startende ondernemers! De regering wil intussen nog wel proberen, aan prostituteés vergunningen op grond van de Wet arbeid vreemdelingen te weigeren. Dat is volgens ons terecht, maar het is onzeker of dat standpunt onder de nieuwe wet lang stand zal houden. De legalisering zal ertoe leiden dat het standpunt van de regering juridisch moeilijk houdbaar is, en bovendien lieten sommige voorstanders van het wetsvoorstel nu al weten dat zij in de toekomst een andere lijn mogelijk achten. Als dat gebeurt, zullen we het dus moeten meemaken dat bordeelhouders met vergunningen van de overheid personeel uit Oost-Europa of uit de Derde Wereld laten overkomen. Iedereen moet begrijpen dat in landen met grote armoede vrouwen vaak uit pure nood ervoor 'kiezen' om in de pros-

titutie te gaan werken. Van de mooie woorden over bescherming van de vrijheid van de prostituteé door de nieuwe wet blijft dan weinig over.

Beroep op vrije arbeidskeuze

Een ander, voor ons bijzonder zwaarwegend bezwaar tegen het voorstel is dat de regering gemeenten wil gaan beletten om een 'nul-beleid' inzake bordelen te voeren. Er zijn nu tal van gemeenten waar geen bordelen worden gedoogd en waar men dat op goede gronden graag zo wil houden. Volgens minister Korthals zullen zij na de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving dat beleid moeten opgeven. Hij deed daarbij zelfs een beroep op het grondwettelijk recht op vrije arbeidskeuze.

Toen ik dat argument las, kon ik mijn ogen nauwelijks geloven. Er zijn toch allerlei regelingen die ertoe leiden dat je een bepaald beroep of bedrijf -dat op zichzelf geoorloofd is- niet overal kunt uitoefenen? Ik heb in het debat aan de minister gevraagd of hij een gemeentelijke veerordening of een bestemmingsplan zou willen laten vernietigen als daarin geen ruimte zou worden gelaten voor het vestigen van bordelen. Het antwoord was dat hij dat niet zou doen. Hij hoopte en verwachtte echter dat de rechter het standpunt van de regering zou volgen en elke gemeente zou verplichten, een of meer bordelen toe te staan.

Als het wetsvoorstel wordt aangenomen - daar ziet het wel naar uit: naast de coalitiefracties PvdA, VVD en D66 steunt trouwens ook GroenLinks het voorstel - zal het voor gemeenten helaas moeilijk worden om op dit punt een eigen lijn te volgen die inhoudt dat bordelen worden afgewezen. Met de wet in de hand zal straks worden betoogd dat een gemeente niet een bepaald soort 'economische activiteit'0 taboe mag verklaren. Mij lijkt het echter de moeite waard, als een gemeente toch zou willen proberen haar eigen lijn te handhaven. Het is goed denkbaar dat de gemeenteraad een ruimtelijk beleid voorstaat waarin een bepaalde harmonie wordt verzekerd tussen de sociale verhoudingen in de gemeente, de inrichting van het gebied en het soort van activiteiten dat daarbij wordt toegestaan. De conclusie zal dan kunnen zijn dat het bestemmingsplan en de desbetreffende verorde-

ning geen ruimte moeten bieden voor bordelen.

Beter zou het zijn geweest als de regering gemeenten hierin vrij had gelaten. Wij zien niet in waarom aan het hele land een opvatting moet worden opgedrongen die bordelen en prostitutie 'normaliseert'. Voor de CDA-fractie in de Eerste Kamer is er dus geen twijfel dat dit voorstel moet worden afgewezen.

Ernst Hirsch Ballin

Lid van de CDA-fractie in de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Naar meer menselijke maat in de gezondheidszorg

September bracht de CDA-Tweede Kamerfractie de nota 'Naar meer menselijke maat in de gezondheidszorg' uit. De CDA-fractie wil met de notitie een bijdrage leveren aan de discussie over de toekomst van de gezondheidszorg binnen en buiten het CDA. Het Partijbureau heeft hiertoe een discussietraject uitgezet. Eind dit jaar en begin volgend jaar worden drie expertmeetings georganiseerd. In het voorjaar 2000 zal in samenwerking met stichting Philadelphia een congres voor 'het veld' georganiseerd worden. Vertegenwoordigers van zorg-aanbieders, zorgverzekeraars en patiëntenverenigingen zijn welkom. De discussie zal in de bladen en op internet veel aandacht krijgen. De nota 'Naar meer menselijke maat in de gezondheidszorg' is gratis verkrijgbaar bij fractievoorzitter (070-3182510) en is ook te lezen op de CDA-website: www.cda.nl

De Europese Unie voorheen de Europese Gemeenschap volgt al jaren hetzelfde patroon. Dat patroon kan het beste worden omschreven met de korte Nederlandse uitdrukking 'hollen of stilstaan'.

De afgelopen 5-6 jaar kenmerkte zich vooral door een periode van stilstand: met een mager Verdrag van Amsterdam met een groeiende Eurosceptis, met een ongekende crisis kort voor de Europese verkiezingen en met een laagterecord bij de opkomst voor die verkiezingen. Gelukkig bleven veel christen-democratische kiezers ons tegen de wind in steunen. De pro-Europese EVP werd veruit de grootste fractie in het Europees Parlement.

Intussen lijkt het tij te keren. Frits Bolkestein, altijd een fijne neus voor de temperatuur van de publieke opinie, snoof de frisse Europese wind tijdig op en veranderde van een Saulus in een Paulus. Voor het CDA is een dergelijk draaitolbeleid gelukkig niet nodig. Wij blijven onze Europese roeping trouw, in goede en slechte tijden.

Dat het tij keert blijkt uit drie ontwikkelingen die tot voor kort wel nodig, maar niet haalbaar waren. Het buitenlands beleid van de Europese Unie kreeg een stevige nieuwe ruggesteun door de benoeming van Solana, oud-NAVO chef, tot Hoge Vertegenwoordiger voor het EU Buitenlands en Veiligheidsbeleid.

Hoe de functie verder zal worden ingevuld zal moeten worden besloten op de Europese Top in Helsinki. Maar de start is gemaakt en daarmee is de doorbraak op dit gebied bezegeld.

Een tweede doorbraak kwam tot stand op de Europese Top van Tampere. Hoewel er in de afgelopen jaren weinig of niets gebeurt op het gebied van de Europese criminaliteitsbestrijding; plotseling wordt ook op dit gebied nieuw beleid in de steigers gezet: politie en justitie gaan grensoverschrijdend samenwerken, Europa wordt versterkt en krijgt een zusje 'Eurojust' en er lijkt zelfs een Europese Openbare aanklager te komen. Ook het Europees asiel- en migrantenbeleid

Een prima ontwikkeling.

krijgt een eigen gezicht met betere onderlinge afspraken en met één gecoördineerd beleid t.o.v. dertig landen en met een gezamenlijke asielstatus en procedure.

En dan werd deze week ook nog het rapport-Dehaene gepresenteerd met concrete voorstellen voor een verdere verbetering en verdieping van de Europese samenwerking om alles wat niet lukte bij het Verdrag van Amsterdam, voor 2001 wel te realiseren: meer openheid en transparantie in de Unie met openbaarheid van bestuur, meer democratie met meerderheidsbesluitvorming op bijna alle fronten onder controle van het Europees Parlement, met een beter in de unie geïntegreerd buitenlands- en veiligheidsbeleid, politie- en justitiebeleid en migranten- en asielbeleid, ook onder controle van het Europees Parlement. En met voorstellen om de stemverhouding en werkmethode in de Ministerraad zo aan te passen dat die Raad effectiever werkt, iets wat dringend geboden is.

Natuurlijk moeten een aantal van deze ideeën en voorstellen nog worden omgezet in reële besluiten maar de toon is goed gezet. En nog beter: veel van de genoemde beleidsvoorstellen sporen prima met ons CDA/EVP-verkiezingsprogramma en met de belangrijkste punten waarmee wij de verkiezingen van 10 juni ingingen.

Wij lijken een nieuwe periode in te gaan in de Europese integratie. De periode van stagnatie en Eurosceptis lijkt voorbij. De Europese Unie groeit naar een verdiept en verbeterd samenwerkingsverband en van 20 tot 25 lidstaten. Voor het CDA en de EVP komen betere tijden, in Europa en naar ik hoop ook in het eigen land.

Hanja Maij-Weggen,
Voorzitter CDA-delegatie Europes Parlement

Nitraatrichtlijn en mestproblematiek

De Europese regelgeving met betrekking tot de nitraatrichtlijn brengt boeren in Nederland in ernstige problemen. Het is tijd dat de vraag gesteld wordt of de huidige wetgeving wel voldoet. Europarlementariër Ria Oomen-Ruijten denkt dat er een betere oplossing denkbaar is om het uiteindelijke doel te bereiken.

Ook ik als Europees volksvertegenwoordiger word geconfronteerd met de wanhooft van onze boeren en hun gezinnen die door de Nederlandse uitwerking van de Europese nitraatrichtlijn in onmogelijke financiële problemen komen, die hun voortbestaan bedreigen.

De 'nitraatrichtlijn' werd in 1991 al vastgesteld. Deze wetgeving had enerzijds ten doel de waterverontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen te verminderen en anderzijds verdere verontreiniging te voorkomen.

Dat er normen voor nitraat op Europees niveau zijn vastgesteld is terecht. Nitraatverontreiniging kan in het drinkwater terecht komen en daar omgezet worden in nitriet, dat gevaarlijk is voor mens en dier. Overigens heeft ook de Wereldgezondheidsorganisatie al sinds jaar en dag een strenge normering die in de al uit 1980 stammende drinkwaterrichtlijn is vastgelegd. Nederland voldoet al lange tijd echter niet aan deze norm.

Actieprogramma's

De normering van de richtlijn moest door de lidstaten bereikt worden door vast te stellen welke wateren door verontreiniging worden beïnvloed en door gebieden als kwetsbare zones aan te wijzen. Voor die zones moesten de lidstaten dan actieprogramma's opstellen die verplichte maatregelen omvatten betreffende de landbouwpraktijken, waaronder de vaststelling van de maximale hoeveelheid mest die elk jaar op of in de bodem mag

worden gebracht. De lidstaten werden verplicht om de nitraatconcentraties te controleren om zo het effect van de genoemde maatregelen te evalueren. Nederland heeft het hele land aangewezen als kwetsbaar gebied. Dat betekent dus voor het hele land een zwaar pakket aan maatregelen.

Op 30 juli 1997, het eerste evaluatiepunt, stelt de Europese commissie vast dat de uitvoering van de nitraatwetgeving zeer onbevredigend is. Slechts vier lidstaten, te weten Denemarken, Frankrijk, Spanje en Luxemburg voldoen er op dat moment aan, hebben de wetgeving dus geïmplementeerd. Een herziening van de richtlijn lijkt de Europese Commissie niet dienstig en om de uitvoering te garanderen kondigt men aan inbreukprocedures te starten, d.w.z. de Europese Commissie stapt naar Het Hof om de wetgeving af te dwingen. Bij brief van 29 september 1998 is Nederland door de Europese

Commissie formeel in gebreke gesteld omdat volgens de Commissie het per 1 januari 1998 ingevoerde MINAS (mineralenboekhouding) niet garandeert dat de normen hiermee gehaald kunnen worden. Het verdere verloop kennen we: in Nederland wordt een ontwerpbesluit gebruik dierlijke meststoffen en kwaliteit en gebruik van overige organische meststoffen ingediend.

Voldoet de wetgeving nog?

Inmiddels hebben nog enkele lidstaten de richtlijn omgezet of in elk geval actieprogramma's ingediend voor het bereiken van de tweede fase in 2003, de 170 kg N, die per hectare op of in de bodem mag worden gebracht. Inbreukprocedures lopen er tegen alle lidstaten, behalve Denemarken, Finland en Portugal, vanwege een geheel of gedeeltelijk niet voldoen aan de bepalingen van de wetgeving. Terecht kan en moet men zich dus de vraag stellen of de wetgeving zoals die nu

voorzigt, wel voldoet. Niemand wil tornen aan het uiteindelijke doel van de normering. De vraag die ik samen met mijn collega Albert Jan echter nu aan de milieu- en landbouwcommissaris heb voorgelegd is of het niet de hoogste tijd wordt voor verbeteringen en faseringen om het gestelde doel te bereiken, waarbij rekening wordt gehouden met de lengte van het groeiseizoen, de opbrengst van de grond en met het klimaat, hetgeen immers overal in Europa anders is.

Ria Oomen-Ruijten,
CDA-Europarlementariër

VER WEG IN EUROPA

Wie durft de uitdaging aan om 'ver weg in Europa' aan de slag te gaan als **Junior beleidsmedewerker** te Brussel van Albert Jan Maat, lid van het Europees Parlement voor het CDA / de EVP ?

Het werkerterrein ligt voornamelijk op het gebied van Landbouw & Plattelandsontwikkeling, Visserij en Industrie & Externe Handel. De parlementaire commissies op deze terreinen zijn o.a. bevoegd voor -aangelegenheden betreffende- de ontwikkeling van het gemeenschappelijk land- en bosbouwbeleid, de ontwikkeling van het gemeenschappelijk visserijbeleid, de gemeenschappelijke handelspolitiek van de Europese Unie met inbegrip van de relaties met de WTO en andere internationale economische organisaties.

Als junior beleidsmedewerker ben je o.a. verantwoordelijk voor :

- het inhoudelijk voorbereiden en volgen van commissie en plenaire vergaderingen
- het onderhouden van contacten met de pers en de achterban
- voorbereidend werk ten behoeve van artikelen en lezingen
- en het beantwoorden van telefoon en brieven.

Bij voorkeur beschik je over de volgende eigenschappen:

- kennis van en/of ervaring met de genoemde beleidsterreinen
- een relevante opleiding op academisch of HBO niveau
- uitstekende communicatieve en journalistieke vaardigheden
- zelfstandigheid en flexibiliteit
- een goede beheersing van het Engels en een tweetal andere EU-talen
- aantoonbare affiniteit met de christen-democratie
- goede beheersing van de talen Engels, Frans en Duits

Degene die deze uitdaging aangaat krijgt ruime mogelijkheden voor scholing en opleiding. Kortom, lijkt het je interessant om je in een internationale omgeving in te zetten voor een evenwichtige visserij en landbouw met toekomst, richt je sollicitatie dan binnen 14 dagen aan: A.J. Maat, Europees Parlement, Kantoor ASP 12 E 146, Wiertzstraat, B-1047 Brussel, fax: 0032 2 284 99 54. Voor meer informatie kun je terecht bij Esther de Lange, tel.: 0032 2 284 79 54.

Keep Europe Farming !

Montenegro verzet zich

In wat er nog rest van de republiek Joegoslavië gaat Montenegro een eigen weg. Europarlementariër Arie Oostlander bezoekt de deelrepubliek en geeft in dit artikel zijn impressie.

In het huidige rest-Joegoslavië speelt de deelrepubliek Montenegro een heel opmerkelijke rol. Bij een recent bezoek aan dat landje (650.000 inwoners) bleek me nog eens hoe welgemeend men er op weg is naar de democratische rechtsstaat; en ook hoe moeilijk dat is. Op het ogenblik is er een pro-Europese en anti-Milosevic regering aan de macht. Ze stoelt niet op een grote meerderheid. 40% van de kiezers stemt op partijen die bevriend zijn met het bewind in Belgrado. Bovendien liggen er 12.000 Servische soldaten en nog wat paramilitairen. Toch ziet men kans om een multi-etnische samenleving te handhaven. Dat was voor mij nieuw. Hoe speel je het klaar om een tolerante

democratische rechtsstaat te worden als deelstaat van een ondemocratisch geleide federatie, waarvan de grootste partner (Servië) zeker geen rechtsstaat is! In de Servische grondwet staat dat federale maatregelen, die niet in het Servische belang zijn terzijde kunnen worden gelegd. Montenegro is dat niet gegund! Geen wonder dat ze de bezoekers op het hart drukken dat Montenegro alleen maar kan overleven en zijn democratische weg kan volgen als het zelfstandig wordt. Hoe griezelig een verdere verbroekeling op de Balkan ook is, toch kan je daar begrip voor hebben. Het beste lijkt me als ze gewoon doorgaan op de weg naar de rechtsstaat. Ze zouden bovendien in plaats van de dinar een munt kunnen nemen die aan de Euro gekoppeld is. Daar past wel enige veiligheidsgarantie van het Westen bij. De President van de republiek Montenegro formuleert zijn politiek heel verstandig: 'Wij gaan op weg naar de democratische rechtsstaat, doe als wij.' Dat is een mooie opwekking aan Servië en klinkt niet als een provocatie. Als Milosevic verdwijnt dan kan Servië aan die op-

roep gehoor geven en dan is de federatie niet meer in gevaar. Inderdaad. Kleine goedwillende landen roepen de sympathie op. Partijtrekken voor hen tegen autoritaire koloniale machten is partijtrekken voor de internationale rechtsorde. Christen-democraten hebben zo lang de Nederlandse politiek bepaald dat de bevordering van de rechtsorde, volgens onze Grondwet, zelfs als hoofddoel van de Nederlandse Buitenlandse Politiek geldt. Dat lijkt me een heel christelijke stelling. Het CDA heeft gelukkig voldoende in huis om te weten wat het te doen staat. Daar hoeft je niet moeilijk over te doen.

Arie Oostlander,
CDA-Europarlementariër

Nieuwe spelregels wereldhandel

De wereldmarkt wordt opengegoid. Binnenkort staat landbouw op de agenda van de Wereldhandelsorganisatie voor internationale regelgeving. CDA-Europarlementariër Albert Jan Maat wil voorkomen dat de specifiek Europese aandacht voor de niet-commerciële aspecten van landbouw in de mondiale concurrentiestrijd worden bedreigd.

Na de oprichting van de GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) in 1947 volgden acht onderhandelingsrondes. De meest recente Uruguay-ronde, waar zo'n 120 landen aan deelnamen, werd in 1994 afgesloten met het Akkoord van Maastricht. Om echt wereldwijd afspraken te kunnen maken is op 1 januari 1995 de Wereldhandelsorganisatie opgericht. Via het hoofdkantoor in Geneve houdt deze organisatie toezicht op de gemaakte afspraken en geeft, indien landen zich hier niet aan houden, zodanig groen licht voor strafmaatregelen.

De voornaamste afspraken lopen op 1 januari 2003 af. Daarom wordt er binnen-

kort een begin gemaakt met een nieuwe onderhandelingsronde, de 'millennium round'. (o.a. over Landbouw) Te verwachten zijn een verdere vergroting van de markttoegang, daling van exportsubsidies en een vermindering van de interne steun en productgebonden subsidies. Europa heeft op landbouwgebied, maar ook op andere terreinen, een belangrijke boodschap aan de wereld. Het Europese landbouwbeleid is het enige ter wereld met regels op het gebied van dierenwelzijn, milieu en consumentenbescherming. Ook zal de Europese Unie de komende jaren een geweldige inspanning leveren om de toetreding van landen uit Midden- en Oost-Europa te kunnen realiseren. Deze inspanningen, met name op gebieden als milieu, voedselveiligheid en werkgelegenheid, dienen uiteraard te worden meegewogen tijdens de onderhandelingen. Verder is men het er in Europa in grote mate over eens dat de landbouw niet alleen een economische functie heeft, maar ook taken vervult op het gebied van bijvoorbeeld landschapsbeheer en werkgelegenheid. Dit wordt het Europese landbouwmodel of de multifunctionaliteit van de landbouw genoemd. Andere landen hebben weinig tot geen oog voor deze non-commerciële onderwerpen, die volgens de landbouwovereenkomst van

de GATT wel binnen het bereik van de onderhandelingen vallen. Juist voor het CDA ligt hier een uitdaging en een verantwoordelijkheid om de juiste balans te vinden tussen de economische en de niet-commerciële aspecten van de wereldhandel. Er dient aandacht te zijn voor de bescherming van consumenten, dierenwelzijn, het behoud van agrarische familiebedrijven en de ontwikkeling van het platteland, zonder daarbij de marktwerking uit het oog te verliezen. Zeker voor een land als Nederland, dat als handelsnatie tot de top drie van de wereld behoort, is dit van belang. Sectoren als de tuinbouw en de zuivel die reeds zeer marktgericht werken dienen verder te kunnen profiteren van de globalisering. De christen-democraten in het Europees Parlement zullen zich inzetten voor het vinden van dit evenwicht. Op de voorbereiding van de onderhandelingen en het definiëren van het mandaat van de Commissie, die namens de lidstaten onderhandelt, hebben we als christen-democraten een flinke stempel kunnen drukken. Aangezien het slotakkoord van de millenniumronde door het Europees Parlement goedgekeurd moet worden, zal onze stem zeker gehoord worden.

Albert Jan Maat, Europarlementariër

Dilemma's in het migratie- en asielbeleid?

Over het dilemma tussen bekommernis en beheersing in het migratie- en asielbeleid organiseert het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA op donderdag 11 november van 16.30 tot 22.00 aanstaande een bezinningsconferentie in het CDA-Partijbureau aan de Dr. Kuypersstraat 5 te Den Haag.

Doel van de conferentie is te komen tot verdieping en versterking van het inhoudelijk debat binnen het CDA. Dit mede in het licht van de parlementaire behandeling van de ontwerp Vreemdelingenwet. Christen-democraten die het dilemma niet wensen te ontlopen, worden hierbij van harte uitgenodigd aan die bezinning deel te nemen.

De discussie wordt gehouden aan de hand van inleidingen van onder anderen drs. A.M. Oostlander, lid van het Europese Parlement, dr. F. Bouwen, theoloog, mr. H.P.A. Nawijn, advocaat, en mr. drs. J.G. Wijn, lid van de Tweede Kamer. De conferentie wordt voorgezeten door prof. dr. E.M.H. Hirsch Ballin, hoogleraar internationaal recht aan de Katholieke Universiteit Brabant.

Om de kosten van de conferentie -incl. drank, een avondmaaltijd en een discussiepaper dat wordt toegezonden- te dekken wordt een toegangsprijs van fl 50,- gevraagd. U kunt dit bedrag overmaken op gironummer 137000 o.v.v. WI-conf. 11-11-1999. Voor informatie en aanmelding kunt u Asma Durville bellen: 070-3424871.

Vrijwilligers gezocht

Voor het verwerken van de enquête die in dit nummer is opgenomen, zoeken wij vrijwilligers in en om Den Haag die een paar middagen in de eerste helft van december de uitslagen van het lezersonderzoek willen verwerken. Voor broodjes en koffie wordt ge-

zorgd. Voor meer informatie kunt u bellen met Marcel Meijer: 070 3424842

Ontwikkelingssamenwerking in de 21^e eeuw

De Eduardo Freistichting (Stichting voor Internationale Solidariteit van het CDA) organiseert, met steun van de NCDO, op vrijdag 10 december aanstaande een startconferentie voor het themajaar: 'Ontwikkelingssamenwerking in de 21e eeuw'. Begin 1999 presenteerde het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking de 'landenbrief'; een herzien voorstel voor de bilaterale hulp. Lag kort daarvoor nog de nadruk op een thematische benadering, nu komt de hulp van overheid naar overheid weer meer in beeld, waarbij het aantal landen dat rechtstreeks hulp ontvangt zal worden beperkt tot 19.

Graag nodigen wij u uit om met ons mee te discussiëren. Voor deze startbijeenkomst is de heer prof. drs. R.F.M. Lubbers bereid gevonden de hoofdinleiding te verzorgen. In het panel zullen deelnemen: Mevrouw A. van Ardenne-van der Hoeven (lid CDA Tweede Kamerfractie), de heer drs. H.H.J. Labohm (Instituut Clingendael) en de heer M. van der Berg (voormalig directeur NOVIB en huidig lid Europees Parlement voor de PvdA). De conferentie zal plaatsvinden op vrijdag 10 december Hotel Crown Plaza, Den Haagpromenade, van Stolberglaan, Den Haag. Aanvang 17.00 uur (zaal open om 16.30 uur). De kosten voor deze conferentie bedragen fl 17,50.

In het jaar 2000 zullen nog drie vervolgbijeenkomsten worden gehouden. De eerste bijeenkomst (eind maart) behandelt het internationale kader van ontwikkelingssamenwerking. Vervolgens zal in juni aandacht worden besteed aan het belang van sociale cohesie/maatschappijopbouw in

ontwikkelingslanden. Tot slot zal in het najaar deze conferentiecycclus met een slotmanifestatie worden beëindigd.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met: J.J. Dankloff, p/a CDA-bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, fax: 070 3424804, e-mail: Dankloff@bureau.cda.nl

U kunt zich voor deze conferentie aanmelden bij: M. van de Griendt, p/a CDA-bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, fax: 070 364 34 17, e-mail: vdGriendt@bureau.cda.nl

En door overmaking van fl 17,50 naar bankrekeningnummer 66.74.05.712 tnv. EFS.

Telefonisch spreekuur Partijvoorzitter

Partijvoorzitter Marnix van Rij houdt telefonisch spreekuur op woensdag 17 november 14.00-15.00 uur. Het telefoonnummer is 070-3424802.

Radio

De uitzendingen van het CDA zijn te beluisteren via Radio 5 op vrijdagmiddag 5 en 19 november en 3 en 17 december van 17.50 tot 18.00 uur.

vember en 3 en 17 december van 17.50 tot 18.00 uur.

Televisie

De uitzendingen van het CDA op televisie zijn te zien op: *Maandag 1 november op:* Nederland 2 15.53 uur Nederland 3 17.52 uur *Donderdag 4 november op:* Nederland 1 om 11.54 uur Nederland 1 om 19.00 uur *Woensdag 8 december:* Nederland 2 15.53 uur Nederland 3 21.52 uur

Spreekbeurten

Zuid-Holland

Maandag 1 november K. Peijs, Wolters Kluwer, Plein 26, 15.00-17.00 uur *Donderdag 4 november* N. Dankers, Sophieke Huis, Van Zuylen van Nijeveltstraat 313, Wassenaar. 14.00-17.00 uur

Zaterdag 6 november G. Verburg, Dekenaat Het Groene Hart, (plaats nog niet bekend) Bodegraven, 10.00 uur

Maandag 8 november M. van Rij, Mercure Postiljon Hotel, Dordrecht, 19.45 uur A. van Ardenne, De Kastanje-

Deze bon uitknippen en opsturen naar :
CDA, Dr. Kuypersstraat 5, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag
Postzegel niet nodig

Word lid van het CDA.
Kies voor een volkspartij die zich richt op de toekomst.
en partij die met u aan een betere samenleving werkt.

naam
adres
woonplaats
postcode
geboortedatum

CDA

Conferentie 'Hoe houden we onze democratie vitaal'

Op vrijdag 19 november a.s. organiseert het CDA van 10.00 tot 16.00 uur een conferentie over staatkundige vernieuwing in het Kurhaus te Scheveningen.

Er zal over drie dilemma's worden gediscussieerd: I. Vernieuwing in het gemeentelijke en provinciale bestel; II. Rol en positie van de Eerste Kamer; III. Rol van politieke partijen, mede in relatie tot het kiesstelsel (waaronder het referendum). Dagvoorzitter is mr. dr. L. M. van Leeuwen, oud-fractievoorzitter in de Eerste Kamer. Partijvoorzitter Van Rij opent de conferentie. Daarna presenteert W.I.-directeur Ab Klink het discussiestuk en de stellingen.

Vervolgens wordt er gestemd over de eerste vijf stellingen van cluster I. Marja van Bijsterveldt (burgemeester van Schipluiden) en CDA-Tweede Kamerlid Maria van der Hoeven luiden het cluster daarna in waarna een tweede stemming plaatsvindt over de stellingen. Na de lunch is er eerst een stemming over vijf stellingen van cluster II. Andries Postma (oud-Eerste Kamerlid) leidt cluster II dan in waarna opnieuw een stemming plaatsvindt. Daarna wordt gestemd over de stellingen van cluster III. Kees van Dijk (oud-Eerste Kamerlid) leidt het cluster in waarna opnieuw over de stellingen wordt gestemd. Na een plenaire discussie sluit partijvoorzitter Van Rij de conferentie af waarna er een borrel plaatsvindt.

De inhoudelijke voorbereiding van het symposium is een gezamenlijk initiatief van WI en partij. De deelnemers krijgen van te voren een discussienota toegezonden. De nota eindigt in een vijftiental stellingen die de deelnemers ter stemming worden voorgelegd. Het symposium is met name bedoeld voor CDA-ers die verantwoordelijkheid dragen of droegen in het openbaar bestuur.

Meer informatie is verkrijgbaar bij Marjolein Knol, tel. 070-3424812.

De taart wordt aangesneden ter gelegenheid van de eerste bijeenkomst voor de Academie voor Vrijwilligers. Dit project is 2 oktober als proefproject gestart met 6 afdelingen: Zeewolde, Haren, Harlingen, Alkmaar, Ommen en Stadskanaal. Doel is om de afdelingen te begeleiden bij het maken van nieuwe plannen, waarbij de omslag wordt gemaakt van politieke partij naar politieke beweging: meer extern gericht, niet alleen op leden maar ook op kiezers. De afdelingen bepalen zelf welke doelstellingen zij prioriteit geven: zo gaat Harlingen zich allereerst richten op nieuwe, jongere leden. Doel is uiteindelijk het programma in alle provincies op te zetten. (Foto: Dirk Hol)

Service en informatie

hof, De Raaphorst 2, Kwintshoeul, 20.00 uur

Woensdag 10 november

W. van de Camp, Amalia van Somsstraat 70, Den Haag, 10.30 uur

N. Dankers, Mercure Postiljon Hotel, Dordrecht, 20.00-22.15 uur

Zaterdag 13 november

G. Verburg St. Laurenskerk Rotterdam, 11.00 uur

Maandag 22 november

K. Peijs, VNG, Nassaulaan 12, Den Haag 14.00-16.00 uur

K. Peijs, Verenigingsgebouw 'De Hoven', J.W. van Putten-

straat 83, Ameide 19.45

Woensdag 24 november

A. van Ardenne, Emma, skerk, Van den Heuvelsingel 2,

Vlaardingen, 20.00 uur

Vrijdag 3 december

K. Peijs, Conferentie Interne Markt, Vergaderzaal Eerste

Kamer, Den Haag, 10.00-16.00 uur

Overijssel

Donderdag 18 november

T. Rietkerk, Gref. Kerk 'Hoofthof', Berkum te

Zwolle, 20.00 uur

Maandag 22 november

N. Dankers, Café-restaurant 'De leeren Lampe', Almlose-

weg 2, Raalte, 10.00-15.00 uur

Dinsdag 30 november

T. Rietkerk, De Kerk, Bouwstraat te Ommen, 20.00 uur

Woensdag 1 december

M. van Rij, CDA-Zwolle, Cafe-restaurant-zalencentrum

'De Vrolijkheid', Oude Mepelerweg 3, Zwolle, 20.00 uur

Gelderland

Woensdag 2 november

C. Ross, CDA-Nijkerk/Hoevelaken, Trefpunt, W. Alexanderplein Nijkerk, 19.30 uur

Dinsdag 16 november

T. Rietkerk, Dorpshuis 'Vooruit' te Elburg, 20.00 uur

Donderdag 18 november

K. Eisses-Timmerman, Cafe-restaurant De Harmonie, Kerkstraat 2 te Didam, 10.00 uur

Maandag 22 november

C. Ross, CDA-Gorssel, Het Trefpunt Gorssel, 20.00 uur

Donderdag 25 november

T. Rietkerk, Restaurant 'Athlon', Hoofdstraat 19, De Steeg

Rheden. 20.00 uur

Maandag 29 november

N. Dankers, 't Zwaantje, Zieuwindseweg 2, Lichtenvoorde,

20.00-22.00 uur

Noord-Brabant

Woensdag 16 november

M. van Rij, CDA-Son en Breugel, Cafe-restaurant-zalencentrum 't Veer, Veerstraat

68, Breugel, 20.30 uur

Maandag 29 november

H. Maij, Kaatsheuvel, 14.00 uur

Noord-Holland

Maandag 1 november

J. Balkenende, Rabobank, Prinses Irenelaan 6 Weesp,

20.00 uur

Maandag 8 november

J. Balkenende, Bankraskerk, Max Havelaarlaan 435, Am-

stelveen. 9.30 uur

A. van Ardenne, Wilhelminakerk, Wilhelminaplantsoen 12,

Bussum, 10.00 uur

Vrijdag 12 november

B. Pronk, Cultureel Centrum De Nieuwe Slof, Kerkstraat

146 te Beverwijk, 14.00 uur.

Zaterdag 20 november

T. Rietkerk, RAI, Amsterdam 10.30 uur

Maandag 22 november

A. van Ardenne, deelname aan het Ontwikkelingssamenwer-

king-NOVIB-debat in de Agnietenkapel, Oudezijds Voor-

burgwal 231, Amsterdam, 19.30 uur

Donderdag 25 november

K. Eisses-Timmerman, Ge-

Tussenstand fl 270.000,- 'Met Steenkamp investeren in de volgende generatie'

De actie 'Met Steenkamp investeren in de volgende generatie' van het prof. Steenkampfonds heeft tot nu toe fl 270.000,- opgeleverd. Voor de toekomst van het CDA is het noodzakelijk dat een nieuwe generatie christen-democraten goed wordt opgeleid. Het Steenkampinstituut verzorgt daartoe cursussen en trainingen. De actie van het Steenkampfonds bestaat uit verschillende deelacties. Via Appel van 11 september jl. zijn alle leden benaderd, maar daarnaast zijn c.q. worden ook mensen persoonlijk aangeschreven.

Ferry Stapels is penningmeester van het prof. Steenkampfonds. Dagelijks ziet hij de bijschrijvingen op de bankrekening van het fonds. Hij is verheugd over de tussenstand van de actie.

'Dit is een prachtige tussenstand waar we dankbaar voor zijn. Sommige bijschrijvingen zijn werkelijk ontroerend. De f 2,50 van die -aan het schrift te zien- oude mevrouw of mijnheer telt ook mee. Alle beetjes helpen.'

De actie van het Steenkampfonds loopt door tot begin maart 2000 als Piet Steenkamp (grondlegger en erevoorzitter van het CDA) 75 jaar wordt. Stapels: 'Als we het Steenkampinstituut met plusminus f 150.000,-, per jaar willen blijven steunen dan begrijpt iedereen dat we flink hoger mikken dan dit mooie begin.' Stapels wijst op de mogelijkheid van giftenaftrek voor de inkomstenbelasting. Voor grote bedragen is de lijfrenteconstructie heel aantrekkelijk. (voor meer informatie: tel. 0183-443722)

De penningmeester van het Fonds doet een klemmend beroep op de CDA-leden de actie te steunen. 'Nog lang niet alle leden hebben gereageerd. Als we werkelijk vinden dat het in "Den Haag" anders moet, dat er meer is dan individualisme, dan moeten we zorgen voor goed opgeleide bestuurders. Voor die opleiding vragen wij hulp.'

Steun de actie en geef uw bijdrage t.n.v. Steenkampfonds te Giessen, bankrekeningnummer 65.83.82.799.

M. van Rij, CDA-Dongeraaldeel e.o., Bowlingcentrum, Tichelwei 28, Oostrum, 20.00 uur

Groningen

Donderdag 9 december
M. van Rij, CDA-Delfzijl en Appingedam, Hotel-restaurant 'Ekenstein', Albedaweg 70, Appingedam

Limburg

Zaterdag 7 november
H. Majj, Kasteel Vaalsbroek, Vaals, 10.30 uur
Woensdag 10 november
M. van Rij, Restaurant/partycentrum 'Postkoets', Horn, 19.30 uur
Vrijdag 26 november
R. Oomen in Aldebiesen, nadere informatie: 0475 462323
Vrijdag 3 december
H. Majj, Hia in Venlo, 14.00 uur

Drenthe

Vrijdag 5 november
A. van Ardenne Hoozevee (info: 0592-318810)
Maandag 29 november
K. Eisses-Timmerman, De Rank, Wilhelminalaan 1 te Smilde, 19.45 uur
T. Rietkerk, Gebouw Trias, Groenmarkt 14 te Meppel, 20.00 uur
Maandag 13 december
K. Eisses-Timmerman, Meursinge te Westerbork, 20.00 uur

Friesland

Maandag 15 november

Op vrijdag en zaterdag 8 en 9 oktober jongstleden kwamen de Verenigings- en Scholingsconsulenten bijeen tijdens het gezamenlijke consulentenweekend. Op vrijdagavond stond een Diversiteitsaudit training op het programma van Hester Tjalma van het Steenkampinstituut. Deze audit meet de succesfactoren en belemmeringen in afdelingen van politieke partijen voor het voeren van een diversiteitsbeleid; een beleid dat ernaar streeft dat verschillen tussen mensen worden gerespecteerd, en ook worden benut. Op zaterdag spraken Meindert Stolk (hoofd Partijontwikkeling) en Clarien Slot (directeur Steenkampinstituut) met de consulenten over de toekomst binnen de Partijontwikkeling. Gevolgd door Tweede Kamerlid Nancy Dankers die met de consulenten van gedachten wisselde over het jaarthema voor 2000 als jaar van de generaties. (zie foto) (Foto: Dirk Hal)

bouw Westerwijk Admiraal De Ruijterweg 150, Amsterdam, 10.00 uur

Utrecht

Maandag 1 november
K. Peijs, Restaurant Het Witte Paard, Cabauwseka-der 42, Lopik 20.30 uur
H. majj, Restaurant de Markies, Woerden, 19.15 uur
Donderdag 4 november
K. Peijs, 't Kruispunt Touw- laan 36, IJsselstein 19.45 uur
Maandag 8 november
B. Pronk, CNV Kaderschool, SBI-gebouw te Doorn, 10.00 uur
Donderdag 11 november
M. van Rij, spreektuur CDA- Amerongen/Leerssum/Doorn en Maarn, informatie volgt!
Woensdag 24 november
T. Stroeken, CDA-Utrecht- Noord Stefanuscentrum, Soa Paulodreef 1 Utrecht, 20.00 uur
Donderdag 9 december
K. Peijs, Grand Hotel Karel V te Utrecht, 14.30-17.15 uur

Paspoort nieuw lid

Naam: Jan-Menno Nap
Woonplaats: Zwolle
Geboren: 17 april 1971
Beroep: Docent

Waarom ben je lid geworden van het CDA?

'Ik ben lid worden van een politieke partij om mee te denken en te werken aan een stukje ontwikkeling van onze samenleving. Daarna heb ik de keuze gemaakt vanuit een christelijke achtergrond waar de ruimte wordt gegeven voor een brede discussie over alle onderwerpen. Het CDA past niet alleen vanuit die herkenning bij mij, ook trok mij zeer aan dat de partij in ëbeweging is. Je merkt dat de partij bezig is zich opnieuw te ontwikkelen door de veranderende samenleving.'

Welke drie thema's spreken je het meest aan in de politiek?

'Onderwijs en wetenschap, vanuit mijn beroep gezien misschien een logische keuze, maar ook de verdere ontwikkeling van milieuhygiënische vraagstukken en de asielproblematiek spreken mij zeer aan.'

Wat zou de partij moeten verbeteren?

'De partij zou haar besluiten beter moeten verkopen naar binnen en naar buiten toe. Verder vind ik dat het CDA veel alerter moet zijn op effecten van de regelgeving in de zorgsector, het onderwijs en de arbeidsomstandigheden. Veel nieuwe regelgeving brengt wel vernieuwing, maar geen verbetering in kwalitatief opzicht. En er moet meer gebruik worden gemaakt van een rapport als "Nieuwe wegen, vaste waarden".'

Lezen: 'Kranten en Nico ter Linden.'

Hobby's: 'Fotografie en sport.'

Motto: 'De maatschappij dat ben jij!'

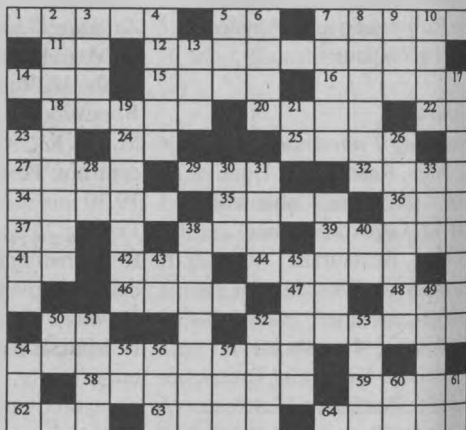
Herfstpuzzel

Vul onderstaande puzzel in. Stuur uw oplossing voor **1 december** aanstaande naar: CDA t.a.v. redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Onder de goede inzenders worden 3 CD-bonnen verloot.

Horizontaal

- 1 sterrenbeeld
- 5 es
- 7 rangtelwoord
- 11 naschrift
- 12 hoofdstad
- 14 speelgoed
- 15 datum (mv)
- 16 zicht
- 18 gissen
- 20 jongensnaam
- 22 lidwoord
- 23 heilige (afk)
- 24 voegwoord
- 25 lichaamsdeel
- 27 warme drank
- 29 angstaanjagend
- 32 miereneter
- 34 rivier in NL
- 35 verdikte huis
- 36 familielid
- 37 vogelproduct
- 38 haarproduct
- 39 mata hari
- 41 bij
- 42 vrouwelijk schaaap
- 44 gek
- 46 worm in ontwikkeling
- 47 afkorting
- 48 gesloten
- 50 ex tempore (afk)
- 52 Nederlandse schilder
- 54 Bidon
- 58 Mohammed
- 59 gast

- 62 strafwerktuig
- 63 vrucht
- 64 kantoorbediende
- 23 stroom (Eng)
- 28 landbouwwerktuig
- 30 ontkenning
- 31 betaalmiddel
- 33 stimuleringsmiddel
- 38 beest uit dierentuin
- 40 vader
- 43 afkorting
- 45 kwaad
- 49 waterkant
- 50 daar
- 51 band
- 52 veder
- 53 bak benodigdheid
- 54 droog
- 55 nummer (afk)
- 56 hoofd
- 57 Jongensnaam (Eng)
- 60 plaatsaanduiding
- 61 soort kerk (afk)

Oplossing Prinsjesdagpuzzel

De oplossing van de puzzel in het ledennummer van 11 september 1999 is "Prinsjesdag". Winnaars van een CD-bon zijn: L.C. de Rijk uit Epe, J.C. van Geffen uit Naarden en M. Ottens-Speelman uit Smilde.

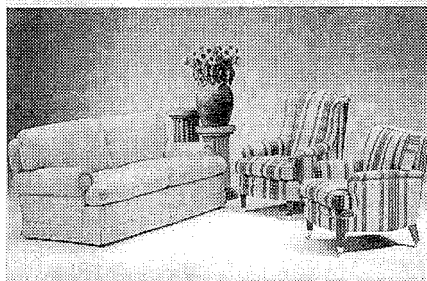
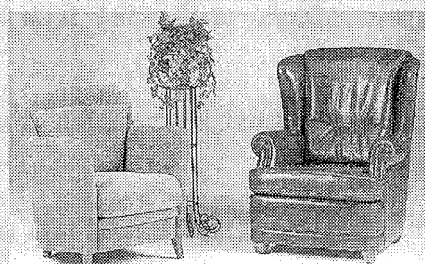
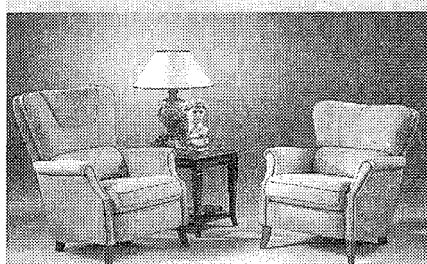
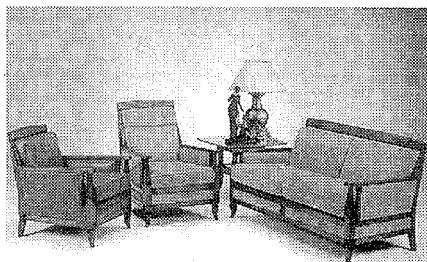
VAN TRIEST VEEVOEDERS B.V.

Hoogeveen

40 jaar specialist in vochtrijke krachtvoerders en ruw veevoer.

**MAAK NU UW KEUZE
UIT 24 SFEERVOL INGERICHTE
SHOWKAMERS.**

INRUIL OUDE MEUBELEN OF HOGE KORTING

STIJLMEUBELEN - TAPIJTEN - GORDIJNEN

"Klassiek Wonen"

®

W. SCHERRENBURG & Zn.

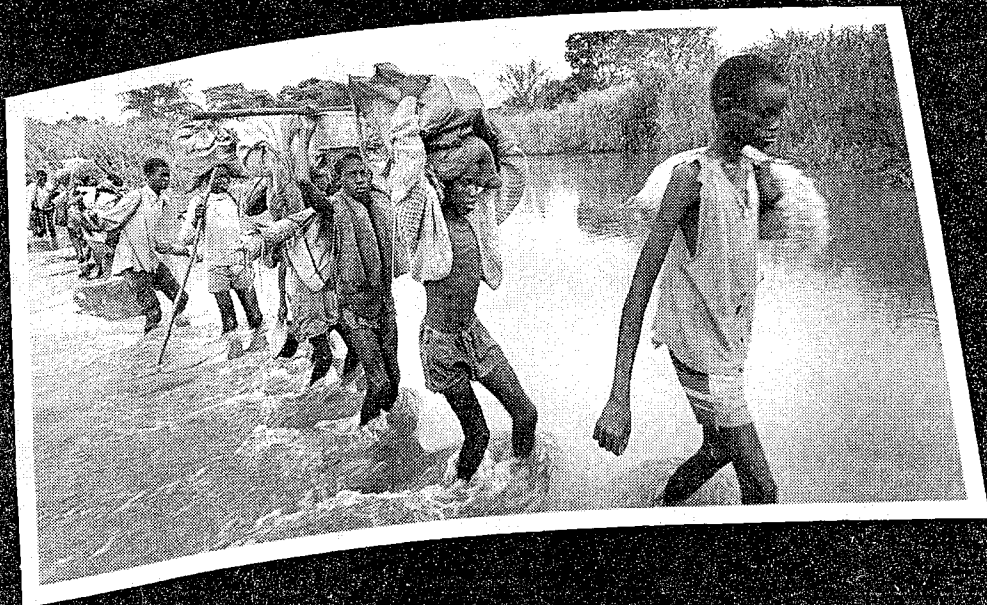
Molenstraat 67 - EDE - Tel. 0318 - 615732

Vrijdag koopavond

Parkeren voor onze deur

ACHTER HET NIEUWS
MILJOENEN
VERGETEN
VLUCHTELINGEN

VERGEET ZE NIET
GIRO 999

GIRO 999

STICHTING
VLUCHTELING

HELPT VLUCHTELINGEN WERELDWIJD

Stichting Vluchteling Stadhouderslaan 28 2517 HZ Den Haag

keurmerk voor verantwoorde fondsenwerving en -besteding

Ledenblad van het

CDA

Christen Democratisch

19e jaargang
18 dec. 1999
nummer 7

APPEL

Een eeuw christen-democratie

**IN DIT
NUMMER**

- **De Hoop Scheffer: CDA kan zowel met PvdA als VVD regeren**
- **2000 Jaar van de Generaties voor CDA**

Droomvakantie in 't bergstadje Bad Bentheim

Dat kan in het gezellige familiehotel Grossfeld in het schilderachtige kuuroord Bad Bentheim, 10 km over de grens bij Oldenzaal (NL). U logeert in gerieflijke kamers met ligbad, toilet, KTV, telefoon en minibar. Zwembad (30°), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.

Luxe arrangementen: 4-daags (3n.) DM 285,- p.p.
6-daags (5n.) DM 440,- p.p.

Halfpension: elke dag gevarieerd ontbijtbuffet en culinair diner.

Hotel Grossfeld
 Bad Bentheim - Duitsland

Bel (053) 435 3246 (NL) / 0049 5922 828 (D) of fax 0049 5922 4349 (D)

Tevens aantrekkelijke weekend- en meerdaagsarrangementen. Vraag de gratis brochure aan!

Verduyn Projectmanagement Communication Tools

VPCT opereert in opdracht van het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) als een **ongebonden externe partner** bij het ontwikkelen en realiseren van communicatie-instrumenten zoals

- drukwerkproducties
- bedrijfs- en productpresentaties
- roadshows & business events • fleetmarketing etc.

VPCT verzorgt het **complete projectmanagement** van conceptontwikkeling t/m realisatie en garandeert u een resultaat overeenkomstig het door u verlangde kwaliteitsniveau, uiteraard binnen de grenzen van het vooraf met u overeengekomen budget.

Neem de proef op de som en spreek een vrijblijvend pilotproject af met VPCT: Huis aan Huis folders • Huisstijlontwikkeling • Bedrijfsbrochure • Productleaflet • Productdocumentatieset • Mailing • Complete DM-campagne • Relatiemagazine • Advertentiecampagne • Ontwikkeling website • Ontwerp beursstand • Beletteringsproject • Concept voor raodshow

Tachless bv
 Kuiperstraat 1A
 7025 CK Halle

Tel.: 0314 - 631868
 Fax: 0314 - 631869

Verduyn
 Projectmanagement
 Communication Tools

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

ZILVER KOOP JE IN SCHOONHOVEN
ECHT ZILVEREN SCHOONHOVENSE PIAAR KANDELAAR.

Met meesterteken van het Schoonhovens Silverhuys. Vervaardigd door eigen zilversmeden.

Groot ca. 19 cm., van 455,- voor **345,-**
 Klein ca. 7 cm., van 260,- voor **165,-**
 Vrijdag Koopavond.

RIKKOERT
 SCHOONHOVENS SILVERHUYS

Juweliers • Horlogers • Diamantairs • Edelsteenkundige F.G.A.
 Beëdigd taxateur • Antiquairs • Edelsmeden sinds 1879

Schoonhoven: Haven 1-13 (0182) 38 26 51/38 58 20
 Lekkerkerk: Burg. Roosstraat 22 (0180) 66 14 90

Telefonisch te bestellen: (0182) 382651/385820
 bezorging per besteldienst f 9,50

DE VBOK HELPT

• Bij ongewenste zwangerschap
 • Na abortus of miskraam
 • Als een kind met een handicap wordt verwacht

Bel de hulplijn 0800-0730

Arnhemseweg 23, Postbus 559,
 3800 AN Amersfoort

VERENIGING TER BESCHERMING VAN HET ONGEBOREN KIND VBOK

Vaardigheidstrainingen

Het Steenkampinstituut organiseert in 2000 weer vaardigheidstrainingen voor iedereen die actief is in het CDA. De trainingen worden gegeven door ervaren trainers uit de praktijk.

Locatie: SBI-conferentiecentrum te Doorn. Prijs: f 75,- per zaterdag. Deze trainingen maken deel uit van blok 3 van de CDA-kaderschool. Het minimumaantal deelnemers is 15.

Het programma ziet er als volgt uit:

- 22 januari 2000 Gender en diversiteit in de gemeentelijke afdeling
- 19 februari 2000 Media en public relations
- 18 maart 2000 Human Resource
- 15 april 2000 Oppositievoeren & Agendasetting

Informatie bij Steenkampinstituut; tel 070-3424861, fax 070-3643417, e-mail: SI@bureau.cda.nl

CDA-kaderschool in Den Haag

Iedereen die meer wil weten over de visie van het CDA en de omgeving waarin we politiek actief zijn, kan zich inschrijven voor Blok 1 van de Kaderschool nieuwe Stijl. Deze cursus gaat in op de ideologie, totstandkoming, achtergronden en ontwikkeling van het CDA.

Minimumaantal deelnemers: 12

Het programma: zaterdag 22 januari, Trainingsdag Communicatie en presentatie. Dinsdag 25 januari, Totstandkoming van het CDA en introductie in het Program van Uitgangspunten. Dinsdag 01 februari, Visie op de overheid. Dinsdag 08 februari, Christen-democratisch mensbeeld en maatschappijbeeld. Dinsdag 15 februari Liberalisme. Dinsdag 22 februari Socialisme. Dinsdag 29 februari Cultuurverandering en maatschappelijke ontwikkelingen. Dinsdag 07 maart, CDA en andere levensovertuigingen: Islam. Zaterdag 11 maart, Trainingsdag in het gemeentehuis. Dinsdag 14 maart, Partijorganisatie en -ontwikkeling.

U kunt zich aanmelden voor Blok 1 van de Kaderschool in Den Haag bij het Steenkampinstituut (Telefoon: 070 - 3424861; Fax: 070 - 3643417; E-mail: SI@bureau.cda.nl) of via de scholingsconsulenten in Zuid-Holland. Kosten: f 350,- inclusief materiaal. Plaats: CDA-huis, Dr. Kuyperstraat 5, 2514 BA Den Haag. Tijd: op dinsdag van 19.00 tot 21.30 uur, op zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

De cursus wordt afgesloten met een certificaat: hiervoor moeten 8 van de 10 bijeenkomsten zijn gevolgd, waaronder minimaal 1 zaterdag.

APPEL

Ledennummer van het CDA

COLOFON

De Begeleidingscommissie van het ledennummer werkt onder verantwoordelijkheid van het CDA-bestuur

Leden Begeleidingscommissie:

Marcel Meijer
Joep Mourits
Femke Slegers
Hans van der Vlies

Aan dit nummer werkten verder mee:

Theo Brinkel, Carina Hoff, Alex Krijger,
Peter Spierings, Hester Tjalma en Jack de Vries

Eindredactie/redactie-secretariaat:

Marcel Meijer
Femke Slegers

Lay out:

Eline Uphof

Druk:

BDU B.V.

Advertentieacquisitie:

BDU Speciale media producties
Postbus 67, 3770 AB Barneveld
telefoon 0342-494262, fax 0342-494299

Redactie-adres

Dr. Kuiperstraat 5
Postbus 30453
2500 GL Den Haag
telefoon 070-3424888, fax 070-3602106
e-mail: redactie@cda.nl

CDA-huis

Internet-adres: www.cda.nl
e-mail: CDA@bureau.cda.nl
Ledeninformatielijn: van maandag t/m
donderdag tussen 13.00 en 15.00 uur,
telefoon 070-3424869
giro: 712000 voor uw contributiebijdrage

Het CDA-huis is vanaf station Den Haag
CS bereikbaar met tram 1 en 9.

Het volgende ledennummer verschijnt
op 12 februari 2000.

Redactie en uitgever wensen u geze-
gende kerstdagen en een voorspoedig
nieuwjaar.

De afgelopen eeuw was de eeuw van de christen-democratie. Wat zal de volgende eeuw brengen? In het hartverhaal (p. 16 t/m 19) een eerbetoon aan een eeuw. Met foto's en uitspraken die herinneringen oproepen en vertrouwen uitspreken dat de christen-democratie ook in de volgende eeuw een belangrijke positie zal innemen.

Verder onder andere:

De Hoop Scheffer : CDA kan zowel met PvdA als VVD samenwerken	4	Tweede Kamer	12
Column partijvoorzitter Van Rij	7	Partij bezint zich op asiel- en migratiebeleid	20
Vitale democratie: de discussie gaat verder	10	Braks over de Algemene beschouwingen	30
Jaarthema 2000: het Jaar van de generaties	11	Eeuwquiz	30

Gods Zegen voor het nieuwe jaar

In onze Westerse wereld is de jaartelling verdeeld in jaren vóór Christus en jaren na Christus. Kennelijk betekent Zijn komst een keerpunt in de tijd. En straks mogen wij het jaar 2000 na Christus beleven, een nieuwe eeuw en een nieuw millennium ingaan. Het is zinvol dat christenen - zij die de naam van Christus dragen - jaarlijks stilstaan bij de komst van God onder de mensen. 'Het Woord is vlees geworden en het is onder ons zijn tent komen opslaan', zo lezen wij in het evangelie volgens Johannes. Duidelijker kan het mysterie van Gods menswording niet beschreven worden. Twintig eeuwen lang heeft Christus mensen gefascineerd en geïnspireerd, die op hun beurt, door Hem overtuigd en van Hem vervuld, Zijn boodschap hebben uitgedragen over de wereld, door de tijden, tot op de dag van vandaag. In deze traditie staat ook het CDA met zijn leden en sympathisanten. Een beweging die begeistert door die boodschap van Jezus, Gods zoon en mensenzoon, werkt aan de realisering van een samenleving waar vrede heerst, rechtvaardigheid en respect voor leven en menselijke waardigheid. Waar vriendschap heerst en liefde onder de mensen, daar is God. Daar wordt aan Zijn rijk gebouwd, voor de komst waarvan wij dagelijks bidden. Dat de viering van dit jubileumjaar voor u een 'appèl' mag zijn op uw inspanning voor een menswaardiger wereld in de geest en naar het voorbeeld van Christus. In die zin wens ik u van harte een vrede- en vreugdevol Kerstfeest.

Mgr A.H. van Luyn s.d.b., bisschop van Rotterdam

'Het CDA is dezelfde volkspartij die ze altijd is geweest'

De 20-ste eeuw loopt ten einde. Kerstmis is aanstaande. Heeft deze eeuw de wereldvrede dichterbij gebracht? Deze vraag en ook enkele actueel politieke onderwerpen legden we voor aan Jaap de Hoop Scheffer, de man die inmiddels al weer 2,5 jaar de christen-democratie in Nederland aanvoert. We troffen hem in de Tweede Kamer te midden van een overvol vergaderschema in de laatste week voor het kerstreces. Net terug uit Helsinki van een ontmoeting met de Europese christen-democratische leiders blikt hij terug en kijkt hij vooruit.

Allereerst, u komt net terug uit Helsinki alwaar de EVP-top plaatsvond. Hoe was het daar? 'De EVP-top is bij uitstek een plek waar heel goed zichtbaar wordt dat de positie van de christen-democratie in Europa in de afgelopen jaren flink is veranderd. Het is nog maar ruim vijf jaar geleden dat deze bijeenkomsten werden bevolkt door allemaal christen-democratische regeringsleiders. Aan tafel zitten nu o.a. Berlusconi uit Italië en William Hague, leider

ropa. Helaas zien we wat verder weg het ene conflict het andere nog steeds in rap tempo opvolgen. Wanneer je dat afzet

niet over. Ik behoor dan ook niet tot diegenen die in de actuele discussie over de Defensienota zeggen dat het allemaal wel wat minder kan en dat we ons maar moeten beperken tot een krijgsmacht voor vredesoperaties. Helaas niet.'

'Wat wij met de VVD gemeen hebben is dat zij - in tegenstelling tot bijvoorbeeld de PvdA - het probleem van de jonge WAO-ers met psychische klachten ook onderkennen.'

van de Britse conservatieven. Vertegenwoordigers van partijen die niet kunnen worden beschouwd als de beeld dragers van de christen-democratie in de afgelopen eeuw.

Aan de andere kant laat het gezelschap rond de tafel ook een positieve ontwikkeling zien waarvan we in de afgelopen jaren getuige hebben mogen zijn: de val van de Muur en het einde van de Koude Oorlog. Zo zat ik zelf bijvoorbeeld naast de partijleider uit Estland. De afgelopen eeuw heeft Europa verschrikkelijke oorlogen gebracht die ons leren dat de grondleggers van de Europese Unie de enig juiste weg hebben gewezen: die van politieke en economische samenwerking.'

Heeft de afgelopen eeuw de wereldvrede dichterbij gebracht?

'Als je bedenkt dat er bij ons inmiddels al meer dan vijftig jaar vrede is dan ben je geneigd die vraag met 'ja' te beantwoorden. Dat 'vijftig jaar vrede' geldt echter in hoge mate alleen voor ons deel van Eu-

ropen tegen de mogelijkheden die we in diezelfde eeuw - ook in economisch opzicht - hebben gekregen dan blijft bij mij toch altijd de vraag knagen of we niet meer hadden moeten bereiken. De gebeurtenissen in Tsjetsjenië roepen die vraag heel indringend op. We spreken - ook op de top in Helsinki - grote woorden, maar feitelijk staan we machteloos toe te kijken. Dat knaagt.'

Toch het verschil in economisch belang?

'Ik zal niet ontkennen dat het economisch belang wel degelijk heeft meegespeeld bij beslissingen die zijn genomen over het wel of niet ingrijpen van de NAVO of de VN, maar in dit geval is het echt meer. Juist de directe betrokkenheid van Rusland en de onzekerheid over de stabiliteit aldaar maken dat er omzichtig wordt geopereerd. De val van de Muur, het einde van de Sovjet Unie en de 'bevrijding' van Centraal Europa zijn prachtige resultaten van de afgelopen eeuw, maar zeker is de situatie nog allerminst. Gerust ben ik er

1999 Jaar van de politieke inhoud

Dat brengt ons meteen op de nationale politiek: hoe staat het CDA er voor op de drempel naar de volgende eeuw?

'Wanneer ik de situatie nu vergelijk met die van een jaar geleden dan constateer ik dat er veel ten positieve is veranderd. Precies een jaar geleden waren we volop verwickeld in de nasleep van het vertrek van Jacques de Milliano en was er veel pers-aandacht voor de kandidaatstelling van de nieuwe partijvoorzitter. Kortom, het CDA was in het nieuws met een discussie rond personen. Precies datgene waarmee we de afgelopen jaren teveel negatief in het nieuws waren. Het jaar 1999 is gelukkig het jaar van de politieke inhoud geweest. Tal van notities, voorstellen en initiatiefwetsvoorstellen hebben het nieuws gehaald. En ook in de partij is hard gewerkt aan het organiseren van politiek inhoudelijke discussies en debat. Het Jaar van de Veiligheid is daarvan een goed voorbeeld. Dat het jaar daarnaast twee succesvol verlopen verkiezingen heeft gekend heeft voor ons in Den Haag als een prima steuntje in de rug gewerkt. We kunnen met tevredenheid op het afgelopen jaar terugkijken.'

Verklaart dat ook de aandacht van andere partijen voor het CDA?

'Het verklaart die aandacht denk ik niet, maar het is er wel een voorwaarde voor. De echte verklaring voor de veelvuldige publicaties over andere coalities en de rol van het CDA daarin, schuilt toch voornamelijk in Paars zelf. Al snel na het aantreden van deze tweede paarse coalitie werd duidelijk dat de "geur van wilde limoenen" die het eerste paarse kabinet kenmerkte in deze regeringsploeg meer en meer afwezig blijkt. Met als meest springende voorbeeld natuurlijk de "Nacht van Wiegel". Kortom, een zichtbaar bewijs van onderling wantrouwen.

Ook voor Paars komt het nu echt op de inhoud aan. Dat er zonder het CDA geregeerd kan worden is inmiddels wel bewezen. Het gaat er nu om oplossingen te bieden voor de problemen waar dit land voor staat. Of dat nu de spanning tussen milieu en economie betreft of de sociale zekerheid, de inrichting van de gezondheidszorg of het toenemende gevoel van onveiligheid. Dat het economisch goed gaat met Nederland wil niet zeggen dat er niets meer te doen is.

Naar mijn mening staat het kabinet teveel met de rug naar de samenleving.'

Boycot overleg over Belastingplan

De oppositiepartijen waaronder het CDA hebben het overleg met de regering over het Belastingplan geboycot. Niet iedereen begrijpt dat van het CDA.

'Ik kan me voorstellen dat mensen daarbij hun wenkbrauwen hebben gefronst, want het is ook een heel uitzonderlijke situatie.

Al maanden betogen de oppositiepartijen dat er meer tijd nodig is voor de behandeling van het Belastingplan. Als reactie horen we dan vaak: "dat is onzin, jullie wisten allang de hoofdlijnen en jullie hadden je makkelijk kunnen voorbereiden." Om twee redenen is dat onzin. Allereerst de samenleving: wij ontvangen tot op de dag van vandaag tal van opmerkingen en suggesties over het Belastingplan. Het is van belang dat die reacties recht wordt gedaan. Niet alleen omdat het de taak is van een volksvertegenwoordiger, maar ook omdat aanpassingen nú je kunnen behoeden voor reparatiewetgeving later. De tweede reden is de manier van oppositiebedrijven die ons voor ogen staat: wij willen niet alleen roepen of we iets goed of slecht vinden, maar ook met degelijke alternatieven komen op de onderdelen waarvan wij vinden dat het anders moet. Dat betekent dat het goed moet worden door- en nagerekend. Daar heb je alle gegevens voor nodig – dus meer dan de hoofdlijnen – en dat kost daarnaast ook enige tijd.'

Zaken doen met VVD over WAO

Iets waarover ook wenkbrauwen zijn gefronst is de uitnodiging van het CDA aan de VVD om zaken te doen over de WAO.

Wat is daar de achtergrond van?

'De achtergrond daarvan is op de eerste plaats dat er nog steeds bijna een miljoen mensen arbeidsongeschikt zijn in ons land. Dat aantal stijgt ook nog steeds. Wanneer je naar die stijging kijkt dan zie je tot je schrik dat het voor een groot deel jonge mensen zijn. De indicatie waarmee ze in WAO verdwijnen betreft vaak psy-

chische klachten. Wanneer je al zo jong in de WAO belandt is de weg terug heel moeilijk. Die mensen raak je dus gewoon kwijt. Voor hen moet dus alles uit de kast worden gehaald om te werken aan reïntegratie. Veel psychische klachten blijken ook te maken te hebben met een te hoge werkdruk of een te zware combinatie met zorgtaken. Wat wij met de VVD gemeen hebben is dat zij – in tegenstelling tot bijvoorbeeld de PvdA – dit probleem ook onderkennen. Weliswaar verschillen we van mening over de oplossingsrichtingen, maar daar willen we het gesprek over aan.'

Probeert u op deze manier ook niet een wig te drijven in de coalitie?

'Voorop staat natuurlijk de inhoud: het realiseren van onze eigen standpunten. Dat kan nu eenmaal niet zonder steun van een grote coalitiepartij. Maar aan de andere kant hoeft het effect van "een wig" helemaal niet te ontstaan. Het opvallende is juist dat wij op tal van terreinen zaken kunnen doen – en hebben gedaan – met de PvdA op terreinen als sociale zaken, armoedebeleid, onderwijs, huren en de doorgeschoten marktwerking, maar dat de VVD tot nu toe steeds de deur dichtield. Terwijl er ook met de VVD tal van punten zijn waar we elkaar kunnen vinden, zoals de reductie van de staatsschuld, veiligheidsbeleid en infrastructuur.'

De spagaat van het CDA?

Sommigen noemen dat de spagaat van het CDA. Is dat ook niet verwarrend?

'Dat andere partijen ons dat etiket op proberen te plakken is logisch, daar hebben ze electoraal voordeel bij. Maar inhoudelijk is het natuurlijk volstrekt onzin. Het CDA is dezelfde volkspartij die ze altijd is geweest! In het CDA gaat een duidelijk sociaal engagement samen met een degelijk financieel beleid en een streng veiligheids- en waarden en normenbeleid. Dat is altijd al zo geweest en dat zal ook zo blijven. Ook in de 21-ste eeuw. Daarnaast vind ik het echt van de zotte dat de PvdA en de VVD al bijna zes jaar samenwerken, maar dat op het moment dat het CDA ter sprake komt die partijen blijkbaar zover uit elkaar staan dat het CDA een keuze moet maken voor de één of de ander. Wat mij betreft kan het CDA zowel met de VVD als met de PvdA samenwerken als de kiezer al het vertrouwen geeft dat na volgende verkiezingen mogelijk te maken. Wie denkt dat daar verandering in komt, zal ook in 2000 bedrogen uitkomen.'

De Hoop Scheffer: 'De echte verklaring voor de veelvuldige publicaties over andere coalities en de rol van het CDA daarin, schuilt toch voornamelijk in Paars zelf.'

(foto: Dirk hol)

Welke Afdeling wint de contributie-actie 1999?

Welke Afdeling scoort een contributieopbrengst van 100% en wint de contributie-actie 1999? Alle Afdelingen hebben in augustus jongstleden acceptgirokaarten ontvangen voor leden die nog geen contributie hebben betaald. Met daarbij het verzoek deze persoonlijk bij de leden langs te brengen. In het ledenblad van 12 februari 2000 wordt de definitieve uitslag van de contributie-actie bekendgemaakt, tot die tijd kan die 100% nog worden gehaald.

Partijvoorzitter Marnix van Rij benadrukt het belang van de actie: 'Een aantal Afdelingen heeft inmiddels die 100% behaald. Daarvoor hulde, maar ik wil graag nog meer Afdelingen uitdagen om hier ook voor te gaan. Onze leden vormen de basis van de partij. Feit is dat wij het grootste deel van onze activiteiten alleen kunnen verrichten dankzij de financiële bijdrage van onze leden. Door die activiteiten houden wij de christendemocratie levendig en in ontwikkeling. De 21-ste eeuw heeft een sterke christendemocratie nodig.'

De nieuwe penningmeester Hein Swinkels: 'De partij bestaat vóór en dóór de leden. De contributie van de leden, naar draagkracht, vormt de levensader van het CDA. Deze levensader mag niet dichtslippen. Om onder andere de CDA-visie helder uit te dragen in het huidige overvolle informatietijdperk is een professionele aanpak en organisatie vereist. Reden te meer om nogmaals uw aandacht te vestigen op het belang van uw contributieafdracht.'

Deze bon uitknippen en opsturen naar : CDA, Dr. Kuypersstraat 5, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. **Postzegel is niet nodig.**

Hierbij meld ik mij aan als lid van het CDA

Naam: _____ Voorletters: _____ m/v

Adres: _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Telefoon: _____

E-mail: _____

Geboortedatum: _____

Eerste beraad Centrum over multiculturalisering

Ik ben ervan overtuigd dat er zich in de Westerse samenleving een sterke tegenstroming aan het ontwikkelen is. Dat is de stroming van geëngageerde burgers. (...) Een politieke partij is bij uitstek het voertuig om mensen van verschillende denkrichtingen bij elkaar te brengen. Het CDA zou het initiatief moeten nemen tot de oprichting van een centrum van politiek, religie en spiritualiteit.' Dit schreef ik in CD/Actueel van 14 augustus j.l.

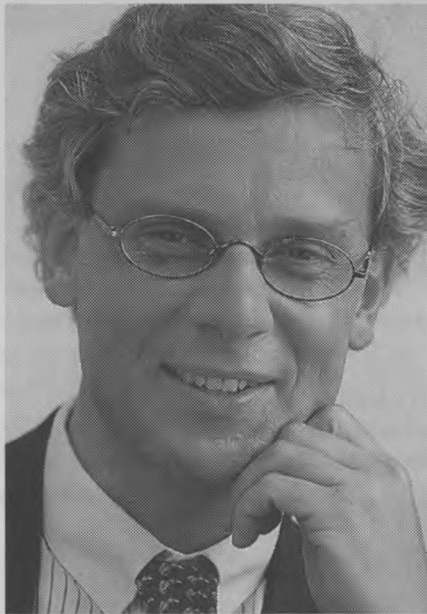
De oproep was niet aan dovemansoren gericht. Zij heeft tot vele telefoontjes, brieven en e-mailberichten richting de Kuiperstraat geleid en die stroom reacties blijft gelukkig aanhouden. Hoewel de meeste reacties positief zijn, zijn er ook mensen die minder enthousiast zijn en vrezen dat het Centrum kan leiden tot verwatering van de C. Nadrukkelijk wil ik tegen deze mensen zeggen dat mijn insteek een geheel andere is en juist verdieping van de C beoogt. Door nadrukkelijk de dialoog te zoeken met religieus en spiritueel geïnspireerde mensen van buiten de eigen kring hoop ik dat het CDA de motor kan zijn van een nieuwe tegenbeweging. Een beweging die zich verzet tegen het dominante materialistische en individualistische kwantiteitsdenken in onze samenleving.

Het CDA moet zich niet opsluiten, maar vanuit het vertrouwen in de eigen inspiratiebron, de Bijbel, bondgenoten zoeken in deze op waarden gebaseerde nieuwe onderstroom. De toekomst van de christen-democratie ligt mijns inziens dus meer in die ontwikkeling dan in het opgeslorpt worden door de conservatieve krachten van Europa. Het Centrum zal dus juist leiden tot het meer zichtbaar maken van de C in de concrete politiek.

Eerste beraad

Het komt er nu op aan de idee voor het Centrum te concretiseren. Daartoe gaan we in het voorjaar van start met een aantal bijeenkomsten waarin mensen uit verschillende religieuze en spirituele stromingen zich beraden op één van de belangrijkste vraagstukken van de komende decennia, namelijk de multiculturalisering van onze samenleving.

Op verschillende plekken in het land, het

Centrum zal naar mijn inzicht geen vaste plek krijgen, zullen er vanaf februari 2000 gesprekken starten. In deze gesprekken zullen deskundigengroepen, maar ook groepen van belangstellenden zich buigen over de vraag: hoe houden wij in dit land ook in de toekomst de sociale cohesie in stand als over een jaar of twintig alleen al in de grote steden het merendeel van de bevolking van allochtonen komaf is? Het wonen in Nederland brengt rechten en plichten met zich mee, maar hoe kunnen we de allochtonen de middelen en kansen laten verwerven zodat zij ook daadwerkelijk als burgers een toekomst in dit land kunnen opbouwen? De opzet van de gesprekken is de dialoogvorm. Respect voor ieders mening staat voorop. Dialoog veronderstelt bovendien de bereidheid de eigen inzichten bij te stellen. Het beraad heeft zijn nut bezeten als het de eerste contouren kan schetsen van een gewenst beleid en een gewenste opstelling vanuit de samenleving zelf die ervoor kan zorgen dat ook in een toekomstig veelkleurig Nederland 'de boel bij elkaar blijft'. Betekent dit dat er alleen maar besloten gesprekken gaan plaatsvinden? Neen, integendeel. Naast bovengenoemde gesprekken staat het natuurlijk iedereen vrij om vanuit een Gemeentelijke Afdeling

met een eigen lokaal Centrum voor Politiek, Religie en Spiritualiteit te beginnen. Sommige afdelingen zijn hier al mee begonnen. Publiek is ook het eerste beraad dat wij in februari in Amsterdam Zuid-Oost starten. In een bijeenkomst georganiseerd door het CDA-Amsterdam en het landelijk CDA, zullen deskundigen aangeven wat zij van het beraad verwachten en zal er veel ruimte zijn voor de discussie met de belangstellenden in de zaal. Op basis van de deelthema's, invalshoeken en vragen die voortkomen uit deze gesprekken zal er tenslotte – en dat moet de apotheose van het eerste jaar worden – in het najaar van 2000 een groot publiek debat over de toekomst van onze multiculturele samenleving georganiseerd worden. Daarbij zouden bijvoorbeeld onderwerpen aan de orde kunnen komen als 'veiligheid', 'tolerantie tussen allochtonen en autochtonen', 'arbeidsmarkt en participatie' of een onderwerp als de 'waarde van instituties zoals school en gezin'.

Appèl is en blijft actueel

De christen-democratie heeft deze eeuw een belangrijke bijdrage geleverd aan politiek en samenleving. Zij heeft vanuit haar inspiratiebron, steeds een Appèl gedaan op burgers om medeverantwoordelijkheid te dragen. Zij heeft steeds vanuit de eigen wortels de dialoog gezocht. Ook in de komende eeuw zullen christen-democraten geïnspireerd via de weg van dialoog bijdragen blijven leveren aan een menswaardige samenleving. Het appèl van de christen-democratie is en blijft actueel.

Marnix van Rij
Partijvoorzitter CDA

Indien u aantoonbare belangstelling heeft voor het onderwerp of als u ons wilt attenderen op andere mensen en organisaties die geschikt zouden zijn voor dit beraad, neemt u dan contact op met Alex Krijger, Hoofd Politiek Bestuur van het secretariaat CDA en secretaris Centrum voor Politiek, Religie en Spiritualiteit. Postbus 30453. 2500 GL Den Haag. Krijger@bureau.cda.nl

Interessante discussies en kritiek op paars tijdens Partijraad

Stemming over een resolutie.

(foto: Dirk Hol)

Op zaterdag 6 november jl. vond in theater De Lievekamp te Oss in een zeer geanimeerde sfeer - en tegen de achtergrond van een geheel nieuw, modern decor - de Najaarspartijraad plaats. De ruim vierhonderd Partijraadsgangers namen deel aan een gevarieerd politiek programma. Het Jaar van de Veiligheid werd afgerond, er waren onder meer debatten over het Centrum voor Politiek, Religie en Spiritualiteit; en Informatie- en Communicatietechnologie. De fractievoorzitters De Hoop Scheffer en Braks kritiseerden paars en partijvoorzitter Van Rij presenteerde het nieuwe Jaarthema van het CDA: 2000 wordt het Jaar van de Generaties.

In het huishoudelijk gedeelte werd onder meer de laatste begroting van penningmeester Bert Vroon besproken en Hein Swinkels verkozen als zijn opvolger. Na het huishoudelijk gedeelte verzorgde Leendert Bikker een levendige presentatie van de ontwikkelingen, de toepassingen en de verwachte mogelijkheden van Informatie- en Communicatietechnologie.

- snelle - en onzorgvuldige procedure die het kabinet hanteert bij de behandeling van het Belastingplan.

Vervolgens ging de Partijraad uiteen in

De Partijraad nam afscheid van penningmeester Bert Vroon (midden op de foto). Links Anna Vroon

(foto: Dirk Hol)

een drietal deelsessies waar gesproken werd over de thema's: Centrum voor politiek, religie en spiritualiteit; grensoverschrijdende samenwerking; en over vrijwilligers: het cement van onze samenleving.

Na een pauze werd het politiek deel van de Partijraad allereerst voortgezet met de afronding van het Jaar van de Veiligheid. Onder leiding van Conny Kerkhof-Mos werd de resolutie besproken met daarin 12 concrete beleidsaanbevelingen waaronder de gezinscoach, (verplichte) opvoedingsondersteuning en verbreding en verdieping van de rol van consultatiebureaus. Met het aanvaarden van deze resolutie door de Partijraad werd het Jaar van de Veiligheid afgerond.

(zie verder pagina 22)

Gerrit Braks, fractievoorzitter in de Eerste Kamer, stond kort stil bij de komende Algemene Politieke Beschouwingen in de

Na de lunch werd de plenaire Partijraad voortgezet met een toespraak van fractievoorzitter Jaap de Hoop Scheffer. In zijn speech stond hij met name stil bij de missie van het CDA, de 'grote broek' die de VVD in de Tweede Kamer keer op keer aantrekt terwijl er uiteindelijk weinig terecht komt van die mooie woorden en de belachelijk

Partijvoorzitter Van Rij feliciteert Hein Swinkels met zijn verkiezing tot penningmeester. (foto: Dirk Hol)

Senaat. Hij verweet het kabinet gebrek aan daadkracht; de Eerste Kamer komt immers al weken niet meer voltallig in vergadering bijeen omdat er geen nieuwe wetgeving te behandelen is. (zie verder pagina 23)

Naast de eerder genoemde resolutie werd een resolutie van het CDJA aangenomen over de partijstructuur en een resolutie van de provinciale afdeling Brabant over medisch-ethische kwesties.

De Partijraad werd afgesloten met een speech van partijvoorzitter Marnix van Rij waarin hij onder meer inging op de talrijke vernieuwende activiteiten en initiatieven die er momenteel zijn binnen de partij en op het komende jaarthema. Voor het CDA is het jaar 2000 het 'Jaar van de Generaties'. (zie verder pagina 11)

De teksten van de resoluties en een aantal speeches zijn op te vragen bij de Afdeling voorlichting, tel. 070-3424814. U kunt ze ook vinden op onze internet-pagina's (www.cda.nl)

Jaap de Hoop Scheffer overlegt met de fractieleden Ann Bijleveld, Jan Peter Balkenende en Gerda Verburg (v.l.n.r.). (foto: Dirk Hol)

Hanja May-Weggen, Jaap de Hoop Scheffer en Gerrit Braks. (foto: Dirk Hol)

Ledenblad meer 'voor en van de leden'

Het eerste nummer van het CDA-ledenblad in 2000 zal er zowel wat betreft inhoud als vorm heel anders uitzien dan men gewend is. Het blad zal meer een blad 'voor en van de leden' worden. Naast de journalistieker gepresenteerde informatie over de standpunten en activiteiten van het landelijk CDA zal er veel meer ruimte zijn voor de leden en de praktische onderwerpen waar leden en Afdelingen mee bezig zijn. Thema's en mensen staan centraal. Het blad krijgt ook een betere uitstraling door een andere lay out, een groter formaat, witter papier en meer (kleuren) foto's. Het nieuwe ledenblad gaat in 2000 vijfmaal verschijnen: tweemaandelijks met uitzondering van de zomervakantie.

De vernieuwing van het ledenblad past in het communicatiebeleid om de uitgaven zowel qua vorm als inhoud een eigentijdser en modern karakter te geven, en meer toe te snijden op de interesses van de lezers. In november is het nieuwe opinie- en discussieblad, het CDA-magazine, verschenen. In mei 2000 zal de Internetsite van het CDA ingrijpend worden vernieuwd. (Via deze kolommen wordt u daar later verder over geïnformeerd)

Resultaten lezersonderzoek

In Appèl van 30 oktober jl is een lijst met vragen opgenomen over het ledenblad. Ruim 300 van de 85.000 leden stuurden de vragenlijst ingevuld terug; dit is nog geen 1%. Er is dus geen sprake van een representatieve steekproef. Toch zijn een aantal uitkomsten vermeldenswaard: ruim

ring van de partijtop en is een schoot-hondje van de partijleiding'. Over de uitstraling is een aantal respondenten zeer kritisch: 'het papier is erg grauw, het oogt saai en niet fris'. Er worden ook een aantal suggesties voor verbetering gedaan. Vaker gedane concrete suggesties zijn: 'meer inbreng van leden, meer aandacht voor de regio's, een journalistiekere stijl, beknoptere stukken, en meer echt nieuws

verbanden zullen worden gelegd tussen het werk van de fracties in Eerste en Tweede Kamer en Europees Parlement en het werk in provincies, regio's en gemeenten. Er zal sowieso meer aandacht besteed worden aan de opvattingen en activiteiten van leden in regio en gemeente. Verhalen en successtory's van afdelingen en CDA-politici verdienen als voorbeelden voor anderen aparte vermelding. Er komen portretten, het accent wordt gelegd op agendasetting (nieuw nieuws in plaats van oud nieuws), en de lifestyle van CDA-ers zal aandacht krijgen. Beeld en tekst zullen meer als een geheel worden gepresenteerd. Luchtiger elementen zoals puzzels nemen eveneens een belangrijke plaats in. Dit alles moet leiden tot een gevarieerd ledenblad.

Ook de vormgeving wordt aantrekkelijker: er komt een hele nieuwe lay out met veel meer ruimte voor beeldmateriaal (foto's, tekeningen e.d.); het blad gaat op krantenformaat en op witter en dikker papier verschijnen; en de helft van het blad zal full-colorfoto's bevatten. Later zal het hele blad full-colorfoto's bevatten.

De katernen van de Provinciale Afdelingen zullen net als nu het geval is als bijlage bij het blad verschijnen.

De komende maanden zal er gewerkt worden aan een nieuwe vormgeving (lay out) en een nadere concretisering van de veranderde redactionele formule. Het eerste nummer dat 12 februari a.s. verschijnt zal er derhalve heel anders uitzien.

Thema's en (drijfveren van) mensen staan centraal.

55% van de respondenten is ouder dan 60 jaar; 65% heeft een hogere opleiding (universiteit of HBO) en de meeste lezen ook CD/Actueel en maken gebruik van Internet. De conclusie is derhalve gerechtvaardigd dat vooral kaderleden de lijst hebben ingevuld. Hoewel men in het algemeen redelijk tevreden is over het blad is er ook forse kritiek. Vooral jongeren zijn hard in hun oordeel: zij geven het rapportcijfer 2. Andere kritische opmerkingen: 'Het ontbreekt aan lef, het is te weinig journalistiek; er is teveel oud nieuws; het is zoetsappig en saai; het blad heeft veel te veel een hosannagehalte, het is teveel gericht op persoonlijke profile-

brenge'. Laatstgenoemde opmerkingen hebben de redactie de afgelopen jaren vaker zowel schriftelijk als mondeling bereikt.

Vernieuwing

De redactie heeft zich inmiddels met een aantal communicatiedeskundigen gebogen over de gewenste vernieuwing. Het nieuwe blad zal meer het karakter van een krant krijgen. Informatie zal op een journalistiekere wijze in verschillende rubrieken, met meer afwisseling tussen korte en langere stukken, worden aangeboden. Thema's en (drijfveren van) mensen staan centraal waarbij er meer

CDA start partijbrede discussie over vitale democratie

De kabinetscrisis die in het voorjaar in de Eerste Kamer over het referendum ontstond en de afloop van de Bijlmerenquête in de Tweede Kamer hebben geleid tot een opleving van de discussie over zaken als het correctief referendum, de positie van de Eerste Kamer, de betekenis van politieke partijen en de ministeriële verantwoordelijkheid. Bovendien verschijnt naar verwachting in januari 2000 het rapport van de staatscommissie-Elzinga over meer dualisme in de gemeenten en provincies. Al met al redenen te over voor het CDA om een partijbrede discussie te voeren over de vraag hoe de democratie vitaler kan worden.

Het CDA voert deze discussie vanuit de centrale gedachte dat een vitale democratie alles te maken heeft met de wijze waarop politici, bestuurders en politieke partijen omgaan met het politieke bestel. Noodzakelijk zijn visie op de samenleving van morgen, en een andere politieke cultuur. Het politieke debat moet versterkt worden en daarbij kan een stevige inbreng van partijen en volksvertegenwoordiging op alle niveaus (landelijk, provinciaal en lokaal) niet worden gemist. Een versterking van de rol van partijen en volksvertegenwoordiging is ook nodig omdat het openbaar bestuur vaak te domi-

Het CDA is een partijbrede discussie gestart over de vraag hoe de Nederlandse democratie vitaler kan worden. Een door het Partijbestuur ingestelde commissie onder leiding van Jos Houben (burgemeester van Tubbergen) zal een ontwerp-resolutie met concrete beleidsvoorstellen opstellen die vanaf medio februari 2000 in de partij besproken zal worden. Op de Partijraad van 13 mei 2000 wordt de discussie afgerond met de bespreking en het in stemming brengen van de resolutie.

nant is. De volksvertegenwoordiging moet in gemeenteraden, Provinciale Staten en Kamers het bestuur daadwerkelijk kunnen controleren; nu wordt zij vaak met de door ambtenaren bedachte compromissen, voor voldongen feiten geplaatst. Het noodzakelijke machtsevenwicht tussen openbaar bestuur en volksvertegenwoordiging wordt het systeem van checks and balances genoemd. Van vorm naar inhoud, is derhalve een belangrijke leidraad in de partijdiscussie. Natuurlijk gaat de discussie ook over aanpassingen in de structuur zoals het correctief referendum, de gekozen burgemeester, de positie van de Eerste Kamer, een ander kiesstelsel, maar deze aanpassingen moeten het politieke debat en het systeem van checks and balances ondersteunen. Eventuele aanpassingen zijn dus geen doel in zichzelf.

De aftrap voor de discussie werd 19 november jl. gegeven op een goed bezochte bijeenkomst in het Kurhaus te Schevenin-

gen. Ten behoeve van deze bijeenkomst was door een commissie onder leiding van Andries Postma (oud-Eerste Kamerlid) een discussienotitie opgesteld. Circa 200 christen-democraten waarvan 85% een bestuurlijke functie bekleedt c.q. had bekleed, discussieerden aan de hand van stellingen uit deze notitie over dualisme in het provinciaal en gemeentelijk bestel, de Eerste Kamer en het kiesstelsel.

De aanwezigen stemden voor een wethouder die voortkomt uit de raad, maar na zijn verkiezing geen raadslid meer is, maar keerden zich tegen de door de bevolking gekozen burgemeester. De versterking van de positie van de Eerste Kamer kreeg steun, door haar het terugzeggerecht te geven met behoud van veto-recht als het wetsontwerp opnieuw in de senaat aan de orde komt. Stemmen via internet werd ondersteund maar een ander kiesstelsel waarbij de helft van de Tweede Kamer via het systeem van evenredige vertegenwoordiging wordt gekozen en de andere helft via verkiezing in districten, kreeg geen steun.

Het discussiepaper van de commissie-Postma, de uitslag van de peiling in het Kurhaus, het rapport van de commissie-Elzinga en de contouren van het begin/voorjaar 2000 versijnde rapport van het Wetenschappelijk Instituut vormen de basis van de werkzaamheden van de commissie-Houben.

Alle partijleden worden van harte uitgenodigd mee te doen aan de discussie die vanaf medio februari 2000 echt zal losbarsten. Via de CDA-uitgaven wordt u op de hoogte gehouden.

Circa 200 christen-democraten discussieerden aan de hand van stellingen over dualisme in het provinciaal en gemeentelijk bestel, de Eerste Kamer en het kiesstelsel.

(foto: Dirk Hol)

Jaar van de Generaties: naar een modern levensloopbeleid

2000 wordt voor het CDA het Jaar van de Generaties. Binnen en buiten de partij zullen wij het komende jaar het debat over de solidariteit tussen de generaties gaan voeren. Een debat met als doel het formuleren van concrete beleidsaanbevelingen op het gebied van levensloopbeleid.

Maar wat is levensloopbeleid? 'Jongeren, ouders en ouderen lopen het risico zowel ideologisch als materieel tegen elkaar te worden uitgespeeld, niet omdat ze dat zelf zo graag willen, maar omdat de maatschappelijke organisaties en structuur nu eenmaal het meest voordelig uitpakt voor de gene die zich calculerend opstelt. Calculerend door bijvoorbeeld na een lange opleiding het ouderschap zo lang mogelijk uit te stellen, het kindertal te beperken en tussentijds een rugzak vol gespaard verlof, sabbatical etc. te verzamelen. Dat kan uiteraard alleen door de meest efficiënte – dat wil in dit geval zeggen: inkomstengegenereerde – opstelling in alle fasen van de levensloop.

Ouderschap en zelf zorg voor je rekening nemen is in dat geval dubbel onvoordelig, vrijwilligerswerk doen tijdens je studie is zelfs riskant, het besturen van een sportclub kan nadelig zijn voor je carrière etc. Het is echter een enorme denkfout dat hier egoïsme achter zit.' Dit schrijft Peter Cuyvers in het eind december verschijnende nummer van CDV.

Cuyvers wijst op het feit dat zowel het overheidsbeleid als de economie nauwelijks zijn ingespeeld op de veranderde levensloop. Zo hebben jonge mensen een steeds langere aanloop nodig alvorens zij op de arbeidsmarkt actief worden en hebben ouderen na beëindiging van hun betaalde arbeidsperiode nog vaak vele jaren voor de boeg. Een evenwichtiger levensloopbeleid is dus nodig. Temeer omdat de lange aanloop gepaard gaat met onzekerheid en de afloop van de arbeidsperiode vaak veel te abrupt geschiedt. Het CDA ziet dat met de moderne levensloop de belasting van de verschillende levensfasen steeds onevenwichtiger wordt, waardoor ook de solidariteit tussen de generaties onder druk komt te staan. Er is dus behoefte aan een modern beleid dat mensen in de verschillende levensfasen meer

keuzemogelijkheden geeft. Nieuwe mogelijkheden zodat de periodes van onderwijs, werk en zorg meer door elkaar heen kunnen lopen c.q. in elkaar kunnen worden vervlecht.

Het komend jaar zullen we in het kader van het Jaar van de Generaties met elkaar moeten nadenken over onder meer de volgende vragen: Hoe kunnen we zorgen dat

Tot die activiteiten behoren onder meer de door de Provinciale Afdelingen zelf te organiseren regionale discussiebijeenkomsten. Van al die bijeenkomsten zullen video-opnames worden gemaakt waarvan een compilatie wordt gemaakt voor de Dag van de Generaties. Voor de werkgroep zullen nadrukkelijk ook personen uit de afdelingen en uit groepen van jon-

Periodes van onderwijs, zorg en werk moeten in de levensloop meer door elkaar heen kunnen lopen.

jonge mensen de tijd en ruimte hebben om niet alleen meer voor hun naaste omgeving te zorgen, maar ook tijd te hebben voor bijvoorbeeld vrijwilligerswerk? Hoe kunnen we zorgen dat ouderen na hun betaalde loopbaan in het hart van de samenleving kunnen blijven deelnemen? Het CDA zet dus in op een evenwichtiger levensloopbeleid om een beter evenwicht in de samenleving te krijgen.

Hoe gaan we dit debat vormgeven?

De opzet van het Jaar van de Generaties volgt in grote lijnen het model van het Jaar van de Veiligheid. Begin maart 2000 verschijnt er een discussienotitie over Levensloopbeleid. Deze notitie is een aanzet voor de discussie in de lokale en regionale afdelingen. Verder komt er een werkgroep Jaar van de Generaties die als taak heeft de activiteiten die in het kader van het Jaar van de Generaties binnen alle gedingen van het CDA plaatsvinden voor te bereiden en onderling af te stemmen.

geren, vrouwen en ouderen worden gevraagd. De uitkomsten van de regionale debatten dienen als input voor de Dag van de Generaties die plaatsvindt op 13 mei. Deze dag belooft een bijzondere dag te worden. In de tweede helft van het jaar zal een speciale commissie de taak krijgen om op basis van de reacties op de discussienotitie en de uitkomsten van de regionale debatten een aantal concrete beleidsaanbevelingen te formuleren die in het najaar van 2000 aan de Partijraad zal worden voorgelegd.

Dit zijn pas de eerste contouren van het Jaar van de Generaties. Contouren, want vanuit de gedachte 'het CDA dat ben je zelf' zullen we samen aan de slag moeten om van dit Jaar van de Generaties een bijzonder jaar te maken.

In de komende uitgaven van het ledenblad volgt nadere informatie over het verloop van het Jaar van de Generaties.

De wetsvoorstellen van het kabinet om het huwelijk open te stellen voor paren van gelijk geslacht en voor hen ook adoptierecht in te voeren is onlangs uitvoerig door de CDA-Tweede Kamerfractie besproken. De discussie is voor het CDA niet nieuw. Reeds in 1986 bracht het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA een nota uit met de titel '1 + 1 = samen'. Daarin werd gesteld dat samenlevingsverbanden die niet de huwelijkse status hebben, maar in normatieve zin met het huwelijk en/of gezin vergelijkbaar zijn, rechtsbescherming behoeven. Openstelling van het huwelijk werd afgewezen, maar wel werden voorstellen gedaan voor partnerschapsregistratie. Fractiewoordvoester Clémence Ross: 'De CDA-lijn is dat voor samenlevingsverbanden van 2 personen gelijke rechten en plichten moeten worden geschapen. Elk paar moet, ongeacht het geslacht van de partners, gelijkkelijk aanspraak kunnen maken op de publieke erkenning van hun relatie. Het huwelijk wordt door een meerderheid van de fractie gezien als een relatie tussen man en vrouw waarbinnen een afstammingsrelatie tot kinderen kan ontstaan. In de unieke relatie tussen ouders en kinderen ligt ook de legitimatie van het begrip 'bijzondere betekenis' die in het program van uitgangspunten aan het huwelijk wordt toegekend. Het verlenen van gelijke rechten aan paren van gelijk geslacht staat voor de fractie buiten kijf. Het huwelijk is de juridische vormgeving van de enige samenlevingsvorm waarbinnen afstamming kan ontstaan. Van een ongelijke behandeling tussen homo- en hetero-paren is dus geen sprake. Binnen een homo-relatie is het biologisch immers onmogelijk om zonder hulp van derden af-

stammelingen te krijgen. Daarom vindt de meerderheid van de fractie dat de partnerschapsregistratie moet worden uitgebouwd. Alle nu nog bestaande verschillen met het huwelijk, met uitzondering van de afstamming, moeten worden weggenomen. Het volwaardig maken van het geregistreerd partnerschap als een internationaal erkend instituut zal veel meer bijdragen tot de gelijke behandeling van homo-relaties dan een openstelling van het huwelijk door Nederland.'

Aangaande adoptie zegt Ross: 'Adoptie is een maatregel van de kindbescherming voor het geval dat een kind, door welke omstandigheden dan ook, niet door de natuurlijke ouders kan worden grootgebracht. Adoptie is geen recht van volwassenaan een kind en moet dat ook niet via een omweg worden. Het gelijkheidsbeginsel kan dan ook geen reden zijn om adoptie aan paren van gelijk geslacht toe te staan. Daarbij komt dat wij bang zijn dat openstelling van adoptie zal leiden tot een toenemend aantal donor-ouderschapen. Dat vinden wij een ongewenste ontwikkeling, want dan worden kinderen geboren met het doel hen te laten adopteren. Dit neemt niet weg dat wanneer door een feitelijke situatie ouders van gelijk geslacht een kind opvoeden, zij daartoe alle juridische mogelijkheden en bescherming moeten hebben. We voeren de discussie binnen de fractie met dezelfde zorgvuldigheid als we in de discussie naar de samenleving willen betrachten. Het gaat niet alleen om juridische aspecten want het gaat tegelijk om mensen en hun emoties. Voor beide onderwerpen geldt overigens dat er binnen de fractie verschillende opvattingen leven en dat we elkaar daar ook de ruimte voor willen laten'.

(foto: ANP)

CDA bepleit overgangsregeling Studiehuis

Het studiehuis dat sinds augustus van dit jaar in alle scholen voor voortgezet onderwijs vanaf Havo-4 en VWO-4 is ingevoerd heeft te kampen met forse aanloopproblemen. Niet voor niets was er op 6 december een scholierenstaking, waar naar schatting zo'n 20.000 scholieren aan meededen. Toch vindt CDA-woordvoerder Aart Mosterd (die op het Malieveld werd getraakteerd op rotte eieren en fruit) het nog te vroeg om de conclusie te trekken dat het allemaal anders moet. Wel pleit hij voor aanpassingen.

'Het gaat om een nieuw onderwijsconcept dat leerlingen zelf meer wil laten leren. Het doel is minder uitval in het vervolgonderwijs. Het studiehuis betekent een andere rol voor de leraar. Die wordt nu begeleider van het nieuwe proces. Ook inhoudelijk zijn er veel veranderingen. Naast nieuwe vakken en een nieuwe inhoud van bestaande vakken is er meer ruimte voor het aanleren van vaardigheden, presentaties en werkstukken maken. Maar die nemen een fors tijdsbeslag in van het leerprogramma. Bovendien zijn de exameneisen ook nog niet helemaal duidelijk. Het gevolg is dat docenten de nieuwe stof, maar ook delen van de oude stof doceren en dat geeft een 'stapeling' aan leerstof. Het moge duidelijk zijn dat leerlingen hier niet de dupe van mogen worden. Het CDA heeft ook begrip voor de extra druk op leraren. Daarom willen we dat in ieder geval voor de eerste twee jaren er een overgangsregeling geldt die verlichting kan brengen. Te denken valt aan vermindering van het aantal werkstukken, minder praktijkwerk en het bekijken van slaag/zak-regelingen. Ook moet nog eens kritisch naar de vakinhoud gekeken worden. Er zijn onmiskenbaar aanloopproblemen, dus verlichting is op z'n plaats. De komende tijd zal moeten leren of het gaat om structurele problemen. Als dat het geval mocht blijken te zijn, moeten er uiteindelijk ook structurele aanpassingen komen', aldus Mosterd.

Meer aandacht voor personeel krijgsmacht

Op 19 november jl. werd de langverwachte Defensienota van het CDA gepresenteerd. De nota 'De krijgsmacht, inzetbaar voor de 21e eeuw', legt de nadruk op het beter inzetbaar maken van de krijgsmacht.

Met name bij de landmacht zijn er te veel knelpunten. Te vaak wordt hetzelfde personeel ingezet. Het CDA stelt daarom voor om drie extra compagnieën bij de landmacht en een extra compagnie mariniers paraat te stellen.

Dit betekent dat er 1500 man meer beschikbaar komt. Deze eenheden worden volledig paraat gesteld. Het overige mobilisabele materieel wordt afgeschafte en ter beschikking gesteld aan de nieuwe NAVO-landen Tsjechië, Polen en Hongarije. Om alle parate eenheden te vullen, worden actieve reservisten toegevoegd. Elke BBT-er (Beroepsmilitair Bepaalde Tijd) krijgt daarom na zijn diensttijd een reserveplicht van drie jaar waardoor deze 'BBT-er plus' langer beschikbaar is voor inzet. Het roulatie-systeem van uitzendingen gaat, in ieder geval bij de landmacht van 1 op 3 naar 1 op 4. D.w.z. een half jaar uitzending, anderhalf jaar thuis. Het personeelsbeleid wordt verbeterd. Zo worden de BBT-contracten verlengd en er komt een toelage voor degenen die na afloop van hun contract de krijgsmacht verlaten. De verdediging van het grondgebied blijft de primaire hoofdtak van de krijgsmacht. Daarnaast is bevordering van de internationale rechtsorde door bij te dragen aan crisisbeheersings- en vredesoperaties een belangrijke hoofdtak. Het ambitieniveau blijft gehandhaafd op het kunnen deelnemen aan 4 vredes- of cri-

sisbeheersings-operaties op bataljonsniveau (of equivalent) maar de termijn 'gedurende maximaal drie jaar' wordt losgelaten. In de praktijk (bijv. Bosnië) blijken operaties soms langer te lopen. Om de achterstand aan investeringen in te lopen, de inzetbaarheid te verhogen en het personeelsbeleid te verbeteren wordt 400 miljoen vrij gemaakt. Het CDA verhoogt het Defensiebudget met 100 miljoen uit de Algemene Middelen. De overige 300 miljoen wordt gehaald door een andere invulling van enkele te dure projecten en het vrijmaken van middelen uit de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS). Het feit dat tijdens vredesoperaties door militairen veel wordt bijgedragen aan wederopbouw en civiele activiteiten rechtvaardigt een grotere bijdrage uit HGIS.

Mede met het oog op de te vormen Europese Defensie-capaciteit blijft het Duits-Nederlandse Legerkorps gehandhaafd. Bij de Marine wordt meer nadruk gelegd op kustwachttaken. Hiervoor worden vier kustvaartuigen aangeschaft. Het aantal fregatten komt op 12. De Marine Luchtdienst blijft gehandhaafd, ook in het kader van de toegenomen taken op het gebied van drugs- en misdaadbijstriding en de Koninkrijkstaken. Bij de Luchtmacht wordt het huidige aantal van zes F-16 squadrons gehandhaafd. De Tactische Helicopter Groep krijgt er extra personeel bij. De overbelasting van de marechaussee leidt tot prioriteitstelling. Er zal voorrang worden gegeven aan de binnenlandse taken van de Kmar (Vreemdelingen Toezicht, Schiphol). Bij uitzendingen zal kritischer moeten worden gekeken of wel echt marechaussees nodig zijn.

Armoedeprobleem en leefbaarheid platteland aanpakken

Het CDA heeft bij minister Brinkhorst aangedrongen op verbetering van ondersteuningsregelingen voor boerenbedrijven. Annie Schreijer: 'Uit recent onderzoek blijkt dat een kwart van de agrarische gezinnen momenteel onder de armoedegrens leeft. Per dag verdwijnen 10 bedrijven. Ouderen kunnen zich nauwelijks veroorloven te stoppen, jongeren komen onvoldoende in gelegenheid om het bedrijf over te nemen. Door het gehannes met de wetgeving ontbreekt perspectief op een gezonde bedrijfsvoering. Bij alle aandacht voor noodzakelijke herstructurering is de menselijke maat te veel op de achtergrond geraakt. Er moet meer aandacht komen voor de inkomenspositie van boerengezinnen. Er zal een integraal Plan van Aanpak moeten komen voor sociaal-economische en armoedeproblematiek en een sluitende schuldsanering. Bestaande regelingen moeten worden verbeterd en toegankelijker gemaakt worden. Betere voorlichting richting boeren is nodig, want vaak zijn boeren niet eens op de hoogte van het bestaan van deze regelingen. De Starters-Overname Regeling (SOR) moet er nu snel komen. In het kader van de leefbaarheid moet bovendien meer gedaan worden om het voorzieningenniveau ten aanzien van openbaar vervoer, scholen, zorg en winkels te verbeteren'.

Waddenbesluit voor elk wat wils

Het CDA vindt dat er geen gasboringen moeten plaatsvinden in de Waddenzee. Ook nieuwe vormen van gaswinning vanaf het vasteland, het zogeheten schuin boren, worden door het CDA afgewezen. Woordvoerder Peter van Wijmen: 'Vanuit energie-politiek is er geen noodzaak om over te gaan tot proefboringen. De gasvoorziening is voor tenminste 25 jaar gegarandeerd. Het is daarom verstandig om nu een moratorium in te stellen. Maar dat betekent voor ons ook dat er geen nieuwe boringen komen vanaf het vasteland. Nieuwe proeven met schuin boren vanaf

het vaste land zijn wat ons betreft uit den boze.' Van Wijmen wijst op de waarde van de Waddenzee: 'De Waddenzee is een internationaal erkend natuurgebied. Onnodige risico's nemen met dit unieke getijdengebied is niet verantwoord. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijke effecten van bodemdaling. Op dit moment kunnen er geen garanties worden gegeven dat eventuele bodemdaling niet nadelig uitpakt. Dat is één van de redenen waarom wij een moratorium willen'. Volgens Van Wijmen betekent het langverwachte kabinetsstandpunt over boringen in de Wad-

denzee opnieuw een uitstel van beslissing. De CDA-fractie vindt dat de brief van het kabinet onvoldoende garanties geeft dat er de komende paar jaar niet geboord wordt en blijft voorstander van een moratorium. 'Dit is een non-besluit en een echte beslissing wordt doorgeschoven naar een volgend kabinet. De "komende jaren" zal volgens de brief niet geboord worden, maar de periode is ons te onzeker. Wij willen daarom nu een moratorium voor 10 jaar vaststellen. Vast staat dat uit de kleine velden in de Noordzee nog ruim tien jaar voldoende gas te winnen is. Het kabinet moet ervoor zorgen dat de kleine velden rendabel blijven'.

Politiek saai? Dat had je gedacht. Politiek gaat over heel veel verschillende maar altijd belangrijke dingen. Politiek raakt iedereen en is zo saai als je het zelf wilt maken. Gelukkig blijven ook jongeren in de politiek geïnteresseerd. Het CDA neemt jongeren serieus. Blijf niet aan de kant staan en doe dus mee. Heb je vragen of opmerkingen over deze rubriek? Laat het ons weten ons adres is: CDA Appel, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, of email ons: redactie@cda.nl.

Studiehuis smaakt naar rotte eieren

Ik zit nu in V5 en dit is dus mijn tweede jaar studiehuis. Het idee op zich, vooral zelfstandiger werker, vind ik prima. Maar je moet gewoon veel te veel doen, nooit heb je het idee dat je echt klaar bent. De werkdruk brengt stress. Je moet zoveel praktische opdrachten doen dat je aan je gewone huiswerk op een gegeven moment nog nauwelijks toe komt.

Leonie op het internetrefpunt voor HAVO/VWO 'Crosspoint' (via: www.laks.nl)

De staking van scholieren tegen het studiehuis is maandag 6 december uitgelopen op rellen. 'Jammer', zegt Lionel Schreiber van Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS) over vernielingen en rondgesmeten rotte eieren. 'Maar we moeten het doel van de discussie niet uit het oog verliezen'. LAKS organiseerde de demonstratie tegen de huidige vorm van het studiehuis. Vele leerlingen trokken naar Den Haag en protesteerden daar tegen de veel te hoge werkdruk in de 2e fase van HAVO en VWO. Het LAKS staat achter de invoering van het studiehuis, maar protesteert tegen de uitvoering ervan. 'Vakken kosten in praktijk veel meer tijd dan er op papier voor staat. Daardoor hebben we geen tijd meer voor sportclubs, verenigingen, vrienden of bijbaantjes.'

Zelfstandigheid

Het PMVO (projectmanagement voortgezet onderwijs) begeleidde de invoering van het studiehuis. Volgens het PMVO valt ruim eenderde van de studenten in het eerste jaar van HBO en Universiteit uit. Om de aansluiting met het voortgezet onderwijs te vergroten werd het studiehuis in het leven geroepen. Naar aanleiding van de scholierenprotesten deed

PMVO een kort onderzoek naar de invoering van het studiehuis. 'Er zijn inderdaad problemen', bevestigt Jeroen de Weger van PMVO. 'Dat zijn zowel opstartproblemen bij leerlingen en docenten, als structurele problemen'. Als voorbeeld noemt hij de vakbelasting. 'Deze is niet naar verhouding: Leerlingen zijn per week net zo veel tijd kwijt met een vak als Culturele en Kunstzinnige Vorming als met Wiskunde B, terwijl het eerste vak belast is met 200 studie-uur en het tweede met 760 uur.'

LOI-cursus

Loek Schueler van het CDJA geeft de scholieren gelijk. Ze vindt dat de leerlingen op dit moment te veel vakken en een te hoge werkdruk hebben. 'Studie- en lessen zouden tot een maximum gesteld moeten worden van 40 uur. Daarbinnen moeten de leerlingen ook de gelegenheid krijgen om aan buitenschoolse activiteiten deel te nemen en te werken aan de sociale en persoonlijke ontplooiing. Is dat niet onderwijs?' Schueler heeft verder kritiek op de grote nadruk die er op vorm van het studiehuis ligt, en niet op inhoud. 'De kwaliteit van onderwijs wordt daarvoor aangetast.' Leerlingen kunnen nauwelijks meer onderscheid maken tussen het studiehuis en een LOI-cursus. Ze vinden dat vooral de overheid bijscholing nodig heeft.

Gebakken lucht

Onderwijspsycholoog aan de Vrije Universiteit Willem Smit zet grote vraagtekens bij de onderwijsvernieuwing: 'Nie-

'Zo'n verandering moet je niet zomaar snel invoeren, maar "met beleid", met veel aandacht, tijd en vooral geld. Dat hoort de overheid te doen, maar die was er blijkbaar ook niet klaar voor,' aldus Tamira op Crosspoint.

(foto: ANP)

mand heeft ooit aangetoond dat het traditionele onderwijs op het VWO en Universiteit niet deugt. De 40% uitvallende studenten waar het PMVO mee schermt is een percentage waar bijna niks van overblijft als je het nuanceert. Dat cijfer klopt niet.' Het verbaast Smit dat politiek, pers en publiek de berichtgeving over het studiehuis zo klakkeloos overnemen. 'De ontwerpers van het studiehuis hebben alleen maar geluisterd naar voorstanders. Alle kritiek hebben ze naast zich neergelegd. Al die mooie doelen van het studiehuis (gemotiveerde, vaardige en zelfstandige leerlingen) zijn gebakken lucht als er niet meer docenten komen. En die komen er niet. Daar is geen geld voor. Je kan leerlingen nog zo veel werkstukken laten schrijven, maar als je geen mankracht of leerkracht hebt om daar feedback op te geven gaan al je mooie doelen in rook op.'

Het CDJA heeft een resolutie opgesteld (zie www.cdja.nl) waarin het oa. voorstelt om het aantal eindexamenvakken te verminderen om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Ook vindt het dat leraren en leerlingen goed begeleid moeten worden bij de invoering van nieuwe vakken en verkorting van bestaande vakken. Tenslotte is het van mening dat de kosten van lesmateriaal niet mogen stijgen ten opzichte van de huidige situatie.

Kabinet zet sociale partners buitenspel

Het conflict tussen kabinet en werkgevers en werknemers heeft de afgelopen weken veel stof doen opwaaien. Het conflict gaat over de WW en WAO: verzekeringen, waarvan de premies door werkgevers en werknemers worden opgebracht en die in geval van werkloosheid of arbeidsongeschiktheid recht geven op een loongerelateerde uitkering.

Voor het CDA is dit een belangrijk onderwerp. CDA-woordvoerder Gerda Verburg: 'Juist in deze discussie komt duidelijk het verschil naar voren tussen de belangrijkste politieke stromingen in ons land: de VVD die pleit voor de commercialisering en de PvdA die zich richt op de staat. Het gevolg is een compromis waarbij de samenleving buitenspel staat: de private uitvoeringsinstellingen worden genationaliseerd, de arbeidsbemiddeling wordt voor een groot deel gecommercialiseerd. Daarbij wordt vergeten dat gedeelde verantwoordelijkheid en het middenveld ons land mede groot hebben gemaakt.'

Centrale begrippen uit de christen-democratie, zijn subsidiariteit en soevereiniteit in eigen kring. Met andere woorden: de verantwoordelijkheid daar leggen waar deze het best gedragen kan worden. Dat betekent in dit geval: bij werkgevers en werknemers. In het voorstel van het kabinet is geen ruimte voor (mede-) verantwoordelijkheid van sociale partners. Het CDA vindt dat juist bij de werknemersverzekeringen betrokkenheid van werkgevers en werknemers nodig is. Het gaat namelijk om het voorkomen dat mensen in de

WAO of WW terechtkomen. Investeren in herstel van zieke werkgevers en een goed arbeidsmarktbeleid worden zonder werkgevers en werknemers geen succes.

Wat wil het kabinet?

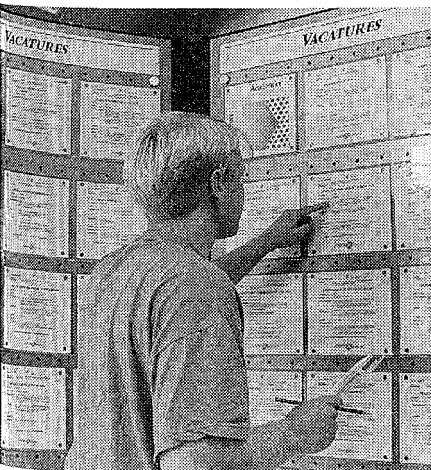
In de kabinetsplannen wordt het UWV (Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen) verantwoordelijk voor de werknemersverzekeringen. Dit orgaan is nieuw. Gerda Verburg: "Het is een overheidsorgaan; de private uitvoeringsinstellingen worden genationaliseerd. Jarenlang is het beleid geweest: meer marktwerking tussen de uitvoeringsinstellingen zodat de uitvoering efficiënter zou worden. De keuze voor nationalisering is hiermee volledig in tegenspraak."

Ook het LIWI (Landelijk Instituut voor Werk en Inkomen) dat een deel van het arbeidsmarktbeleid uitvoert, wordt een uitvoeringsorgaan. Sociale partners hebben dus geen enkele medeverantwoordelijkheid meer voor de uitvoering van de werknemersverzekeringen en het basisdeel van de arbeidsvoorziening. Anders is dat voor de reïntegratie: het weer aan het werk helpen van werklozen en WAO-ers. De individuele werkgever is gedurende de eerste twee jaar van ziekte van een werknemer verplicht een (commercieel) reïntegratiebedrijf in de arm te nemen. Daarna is het UWV verantwoordelijk voor de reïntegratie. De markt voor deze, veelal commerciële, reïntegratiebedrijven moet zich nog ontwikkelen. Een deel van de huidige arbeidsvoorziening (Reïntegratiebedrijf Arbeidsvoorziening) zal zijn diensten daarop aanbieden.

Wat zet het CDA daar tegenover?

Gerda Verburg: 'Een goed voorbeeld van een CDA-plan waarin de christen-democratische visie op verantwoordelijkheidsverdeling duidelijk wordt, zijn de voorstellen die de fractie heeft gedaan over de WAO. De verantwoordelijkheid voor ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid wordt daarin gelegd bij werkgever en werknemer gezamenlijk. Als een werknemer ziek is, zijn werkgever en werknemer verplicht een herstelplan op te stellen en uit te voeren. Deze verplichting wordt vastgelegd in het arbeidsrecht. Daarnaast wordt de ziekteperiode, voordat iemand de WAO instroomt, verlengd naar twee jaar. Zo wordt geïnvesteerd in herstel en de verantwoordelijkheid op de juiste plaats neergelegd.'

Een ander voorbeeld van de CDA-visie op verantwoordelijkheid is de maatschappelijke onderneming. Dit is een stichting of een vereniging met een bepaald maatschappelijk doel waarbij de winst niet ten goede komt aan aandeelhouders, maar aan het maatschappelijk doel. Voorbeelden zijn van oudsher de corporatie in de volkshuisvesting, ziekenhuizen, publieke omroepen en ziekenfondsen. Het is een tegenwicht tegen doorgeschoten commercialisering, zonder alles weer in de overheidshanden te hoeven nemen. Het kabinet zet deze, uit de samenleving voortgekomen organisaties, buitenspel. In de sociale zekerheid maar ook in de media. In feite worden de omroepverenigingen ook genationaliseerd. Het CDA zal voorstellen presenteren waarin maatschappelijke ondernemingen ook in de sociale zekerheid een belangrijke plaats innemen.

(foto: Dijkstra & zn.)

De talenten van de christen-democratie

De twintigste eeuw als eeuw van de christen-democratie. Vele en ingrijpende ontwikkelingen in de christen-democratie passeerden de revue. Maar niet alles is de afgelopen eeuw veranderd. Terwijl andere politieke partijen van links naar rechts en weer terug schoven, hebben de oorspronkelijke christen-democratische uitgangspunten hun waarde behouden. Ze zullen in de volgende eeuw zelfs steeds belangrijker worden, voorziet Theo Brinkel van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. In het laatste Appél van dit millennium schreef hij: een eerbetoon aan een eeuw.

(foto's: ANP en Spaarstads)

Dr. Schaepman werd in 1901 fractievoorzitter van de katholieke groepering in de Tweede Kamer.

Gedurende het grootste deel van de afgelopen eeuw was de christen-democratie (voor het gemak: het CDA en zijn erfvolgers ARP, KVP en CHU) de spil waar de Nederlandse politiek om draaide. Het is te zien aan de hand van de veranderde betekenis van de begrippen links en rechts. Oorspronkelijk werd daarmee bedoeld op de positie van de Tweede Kamerleden ten opzichte van de voorzitter: christelijk geïnspireerde partijen zaten rechts, liberalen en socialisten links. In de twintigste eeuw veranderde dat in situering van partijen ten op-

zichte van de christen-democratie. Rechts was de VVD, links de PvdA. Uiteindelijk braken de begrippen ook bij de christen-democratie zelf in. Verondersteld werd dat de christelijke partijen een rechter- en een linkerstroming hadden. Tot in de jaren zestig het idee ontstond dat de christen-democratie moest kiezen tussen één van beide.

Het is een hardnekkig misverstand dat blijkt geeft van onbegrip over het eigen karakter van onze politieke stroming. De christen-democratie maakt haar positionering immers niet van heersende politieke verhoudingen afhankelijk. Zij ontleent haar motivatie aan een bron die van alle tijden is en die in essentie wordt geboden in Jezus Bergrede: een geschenk, een opdracht en een belofte. Dat geschenk maakt het CDA en de partijen die eraan voorafgingen hervormingsgezind. Hervorming van de samenleving is de opdracht, omdat de bestaande situatie altijd

verbetering behoeft. Of die hervormingen 'links' of 'rechts' zijn, vinden we eigenlijk niet zo interessant.

Wij zijn hervormingsgezind op grond van een beoordeling van de bestaande situatie, niet omdat wij het eindresultaat kennen en daar via de politiek met alle macht naar toe moeten werken. Het eindresultaat is een geschenk. De christen-democratie werkt met principes, dat zijn beginselen, geen 'eindselen'. Zij heeft geen gesloten ideologie. De politiek is niet alles. Zij staat ten dienste van mensen en de verbanden waarin dezen zich ontplooiën en thuis weten.

Je zou kunnen zeggen dat de christen-democratie in haar historie twee - laten we bescheiden zijn - talenten heeft meegerekregen: de grondslag van de Bijbelse mo-

Abraham Kuyper leidde het eerste kabinet van deze eeuw (1901-1905).

De klassieke tegenstelling van de 19e eeuw staat versus individu - met alle gevolgen van dien voor de nachtwakersstaat, het ongebonden economisch liberalisme maar ook de klassenstrijd en het staatsocialisme - kon in de 20ste eeuw worden overwonnen door rooms-katholieke en protestants-christelijke visies op de inrichting van de samenleving. Zonder de christen-democratie zou een 'poldermodel' nauwelijks denkbaar zijn geweest.

De 21ste eeuw zal gekenmerkt worden door oneindig veel nieuwe kansen en mogelijkheden. De kunst daarbij zal zijn die kansen te benutten voor een goede samenleving. Individuen kiezen dan niet louter voor zichzelf maar primair voor de ander en de toekomst. Daarvoor is maatschappelijke betrokkenheid een eerste vereiste. De christen-democratie heeft in die nieuwe eeuw veel te bieden.

Jan Peter Balkenende, CDA- Tweede Kamerlid

Vrouw en Politiek

Kwartaalblad van het CDA-Vrouwenberaad

HET EINDE VAN EEN LANGE STRIJD?

Op 26 oktober is er in de Tweede Kamer gestemd over de wet aanpassing arbeidsduur. Een stemming die goed was voor een paar leuke krantenkoppen! Niet zozeer omdat er nu eindelijk een wet over deeltijd ligt, maar vooral omdat de PvdA even niet zat op te letten bij de stemmingen. Meer dan een troostende arm van voorzitter Jeltje van Nieuwenhoven zat er voor haar partijgenote Bussemaker niet in. De regels zijn streng. Terecht. Als we net zo streng zouden zijn wat betreft degelijkheid en consequentheid van wetgeving, dan was deze wet waarschijnlijk nooit aangenomen. Maar hier heeft het politieke belang van een niet verdeelde paarse coalitie het gewonnen. Nu ligt er een wet waar eigenlijk niemand echt trots op kan zijn.

Natuurlijk ben ik blij dat er nu eindelijk een wet over deeltijd ligt. Het is een overwinning voor allen die ervoor hebben gevochten dat deeltijd bespreekbaar wordt, aan de onderhan-

delingstafel van werkgevers en werknemers, als aan de keukentafel! Zorgarbeid verdient maatschappelijke erkenning. Arbeid en zorg moeten gedeeld kunnen worden en mannen gestimuleerd om minder te werken en meer te gaan zorgen.

De CDA-fractie heeft lang gearzeld of zij aan deze wet steun moest geven. Niet omdat we tegen een wettelijk recht op deeltijd zijn. Ook wij vinden de tijd rijp voor een wet waarin een basisnorm wordt vastgelegd. Maar dan vooral als stok achter de deur voor de sociale partners om zelf afspraken hierover te kunnen maken. Daar ligt volgens het CDA het primaat en binnen cao's valt ook beter maatwerk te leveren. Het vreemde is nu dat in de wet wel afwijking bij cao op het punt van vermeerdering van arbeidsduur mogelijk is,

maar niet bij vermindering. Los van de vraag of je wel een recht op vermeerdering zou moeten vastleggen, begrijpt iedereen dat dit een tamelijk kromme redenering oplevert. Als CDA hebben we altijd voor een consequente politieke lijn gekozen. Zo ook bij de andere kant van de medaille, het zorgverlof. Tenslotte is bij het kunnen combineren van arbeid en zorgtaken naast de structurele mogelijkheid van vermindering van arbeidsduur ook van belang, dat er incidenteel korter gewerkt kan worden om zelf een ziek kind op te vangen of een ernstig zieke ouder wat langer te verzorgen. De wet aanpassing arbeidsduur moet onderdeel gaan uitmaken van een algemene wet waarin ook de andere verlofregelingen (zwangerschaps- en bevallingsverlof, ouderschapsverlof, zorgverlof, adoptieverlof, kraamverlof, politiek verlof etc.) worden opgenomen. Maar dat zal nog een zaak van lange adem worden. Ik hoop in ieder geval dat het daarbij niet net zo gaat als met de wet aanpassing arbeidsduur. Wij verwachten toch echt iets van een aparte staatssecretaris voor arbeid, zorg en emancipatie! Wat ons betreft mogen de tien dagen betaald zorgverlof, het adoptieverlof en kraamverlof voor mannen er heel snel komen!

*Ank Bijleveld-Schouten,
lid CDA--fractie Tweede Kamer*

zie pag. 8: wet aanpassing arbeidsduur.

Ank Bijleveld

Voorwoord nieuwe voorzitter Pers en Publiciteit

Op de vraag om Trudie Souren op te volgen als voorzitter van de Sectie Pers en Publiciteit heb ik na een korte aarzeling ja gezegd. Immers als je een taak goed wilt uitvoeren, dien je hiervoor ook tijd vrij te maken en mijn persoontje is 'nogal druk'. Maar desalniettemin wil ik mij volop van mijn taak kwijten.

Mijn naam is Ellie Wijman, woonachtig in Eigelshoven (gemeente Kerkrade), geboren 11 mei 1944, getrouwd met Ben. Wij hebben twee kinderen. Nu zijn er ook twee kleinkinderen, Tim en Patrick, ten tonele verschenen, die onze aandacht opeisen.

Sinds 1991 ben ik actief bezig binnen het CDA, op dit moment als voorzitter van het CDAV in Limburg. Daarnaast bekleed ik veel maatschappelijke functies. Samen met de andere sectieleden van P & P gaan we het nieuwe millennium in. Ik spreek de hoop uit dat onze inspanningen er mede toe bijdragen dat de integratie van vrouwen binnen het CDA op basis van gelijkwaardigheid gerealiseerd kan worden. Daarnaast dat de discussies die het CDAV in de toekomst zal gaan voeren een goede voedingsbodem mogen vinden in de maatschappij.

Ellie Wijman

Afscheid Trudie Souren als hoofdredacteur

Trudie Souren zal bij het verschijnen van dit nummer van V & P haar taak als hoofdredacteur hebben afgerond. Op de ALV op 2 oktober laatstleden heeft zij haar functie als voorzitter van de Sectie Pers en Publiciteit al officieel neergelegd. Maar zij heeft dit decemberrnummer nog willen begeleiden. Als redactieleden betreuren wij het zeer dat Trudie ons verlaat. Wij hebben heel goed inhoudelijk en prettig met haar samen kunnen werken. Wij begrijpen haar beslissing echter wel. Trudie is sinds een jaar lid van de Heerlense gemeenteraad, voorzitter van het CDAV Heerlen en ook nog eens regiovoorzitter. Dit gevoegd bij een baan buitenshuis en de werkzaamheden in haar gezin maakte dat een en ander niet meer te combineren was. Wij wensen Trudie veel succes in haar politieke en particuliere werk.

redactieleden Vrouw en Politiek

Oproep

Het Bestuur van het CDAV zoekt een vrijwilliger (m/v) die de CDAV-internetsite wil verzorgen. Inlichtingen/aanmelding bij M. van de Griendt, 070 - 342 48 13.

Tevens: Sectie Pers en Publiciteit zoekt voor V&P een eindredacteur (lieft niet te ver van Den Haag afwonend); tevens andere redactieleden.

Rectificatie

In de vorige aflevering is bij de vormgeving op pagina 4 de naam van de auteur van 'Help! Vrijwilligerswerk in Beweging!', Judith Çoskün-Uitermark, weggevalen.

Publicatie

De brochure over het jaarthema 'Geweld tegen Vrouwen' is te bestellen door overmaking van fl 7,50 per exemplaar, gironummer 137000 t.n.v. Centrale Verrekenkas CDA, Den Haag, o.v.v. jaarthema CDAV.

De reacties op de discussievragen kunnen ingediend worden tot 15 maart 2000.

Politiek medewerker

Marijke Houben-Peters is de nieuwe politiek medewerker van het CDAV. Zij is in principe op maandag en donderdag bereikbaar.

Aankondiging

Op 15 april 2000: CDAV Landelijke Raad/Ledendag met opnieuw het thema 'Geweld tegen Vrouwen'. Alle CDAV-leden krijgen te zijner tijd een uitnodiging.

GELIJKE BEHANDELING. VAN-ZELFSPREKEND?

Kleurloos en zonder uitdaging: dat zou onze samenleving zijn als mensen niet van elkaar zouden verschillen. De uniciteit van een persoon moet tot zijn recht kunnen komen. Verschillen in persoonskenmerken mogen evenwel geen afbreuk doen aan de gelijkwaardigheid van mensen. Uniciteit en gelijkwaardigheid vormen pijlers waarop de waardigheid van de mens rust. Die menselijke waardigheid wordt beschermd door de Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB, 1994).

De vrees, vooral bij de kleine christelijke partijen, dat de AWGB de levensbeschouwelijke identiteit van maatschappelijke organisaties zou aantasten omdat geen onderscheid meer gemaakt zou mogen worden in het personeelsbeleid, is ongegrond gebleken. Niet één klacht is tot nu toe door de Commissie Gelijke Behandeling, toegewezen. Het Leger des Heils mocht bijvoorbeeld een christelijke levensovertuiging als functie-eis stellen bij een sociaal-pedagogisch werker in een internaat voor thuisloze mannen. En de tijdens de lange wetsgeschiedenis overheersende vraag of een homoseksuele leerkracht mag worden geweigerd door een christelijke school? Die casus heeft zich slechts één keer bij de Commissie aangediend. Aan de vooravond van het jaar 2000 komt het daarentegen nog veelvuldig voor dat vrouwen vanwege hun zwangerschap worden afgewezen voor een functie. En in het onderwijs worden nog steeds met de wet strijdige inschalingsystematieken gehanteerd die herintreedsters langdurig benadelen.

Discriminatie van moslims is een eveneens harde realiteit. Zoals de openbare school, die met een beroep

Schaamte overstijgen

De bespreking van geweld tegen vrouwen op de CDAV-Ledendag dit najaar was het doorbreken van een taboe. Als vijftien procent van ons met dit soort traumatische ervaringen te maken heeft, waarom doet de samenleving er dan niets aan? Twintig jaar geleden al stelde een CDA-bewindsvrouw, Jeltien Kraaijeveld, dat huiselijk geweld een verantwoordelijkheid voor de overheid is, niet ophoudend bij de privésfeer. Jarenlang vielen alleen seksueel en lichamelijk geweld in het spectrum. Heel belangrijk! Eén op de zeven vrouwen heeft in de jeugd met seksueel misbruik te maken gehad en één op de vijf vrouwen lijdt onder fysiek geweld van de partner! In alle milieus. De daders hebben meestal geen geestelijke afwijking! Uit recent onderzoek blijkt dat niet alleen vrouwen slachtoffer zijn. Het treft ook vaak kinderen, meisjes én jongens. En, hoewel veel minder, ook mannen. Behalve om seksueel en fysiek geweld gaat het ook om onderdrukking, intimidatie, opsluiting en isolatie of dwang tot absolute afhankelijkheid, bijvoorbeeld in financiële zin. Deze vormen van geweld zijn nog lang niet zichtbaar. Openbaar en zichtbaar maken zijn nodig om maatregelen op te eisen. Geweld is onrecht en kan alleen bestaan bij ongelijke machtsverhouding. Na een eeuw emancipatie wordt gemakkelijk gedacht dat vrouwen, kinderen en andersgeaarden er nu wel zijn. Zeker, vrouwen worden mondiger, maar mannen en vrouwen moeten met elkaar leren omgaan in een permanent veranderende samenleving. Daar schort het nu ernstig aan. In opvoeding en onderwijs ontstaan lacunes, juist op het terrein van persoonlijke aandacht, het leren omgaan en communiceren met elkaar. Zaken benoemen, gevoelens onder woorden brengen, daarnaar luisteren en ze beantwoorden zijn vaardigheden die kinderen niet vanzelfsprekend in hun rugzakje vanuit de wieg meekrijgen. Dit soort van leren vraagt ook om een vertrouwensrelatie in een vertrouwde omgeving. Hier ligt, naast maatregelen om de bestaande misstanden aan te pakken, een belangrijke preventieve taak voor de overheid en de politiek, voor het CDA. Preventie, grootschalig en intensief, is een absolute voorwaarde om geweld in de toekomst te voorkomen. Schaamte en onmacht moeten overwonnen worden.

Jet Creemers

op het openbare karakter het dragen van een hoofddoek door een stagiaire afwees zonder na te gaan of haar godsdienstige overtuiging het gewenste functioneren in de weg zou staan. Vooroordelen (hoofddoek=fundamentalisme) zijn een voedingsbodem voor discriminatie. Evenals angst. Met een gemeentelijk spreidingsbeleid van gebouwen met grote publieksaantrekende functies is bijvoorbeeld niets mis. Maar wat, als het een spreidingsbeleid van uitsluitend moskeeën blijkt te zijn?

De politiek zal zich komend jaar uitspreken over de gelijke behandelingswetgeving en de werking ervan in de praktijk. In een eerste evaluatierapport, recentelijk aan minister Peper aangeboden, staat: 'De wetgever lijkt de AWGB sinds de aanneming vergeten te zijn, gezien het gebrek aan aandacht dat de wetgever toont voor de verhouding tussen de AWGB en latere wetgeving (...)'. Van enig zelfonderzoek zal derhalve ook sprake zijn.

*Yvonne Timmerman-Buck
vice-voorzitter CGB*

IMPRESSIE CONFERENTIE 'GEWELD TEGEN VROUWEN'

Onderweg naar Utrecht waar op 2 oktober de conferentie over 'Geweld tegen Vrouwen' werd gehouden, schoot me een voorval van enkele jaren geleden te binnen. Door een wat onhandige manoeuvre tijdens een wedstrijd squash liep ik met een flinke buil op mijn voorhoofd. Een kennis informeerde voorzichtig of er 'iets met mij gebeurd' was. Bij wijze van grapje luidde mijn antwoord dat onenigheid in de privésfeer de oorzaak was. Door haar verschrikte reactie werd ik me bewust van de ongepastheid van mijn opmerking. En van de realiteit van wat in de wandeling huiselijk geweld genoemd wordt.

In een van de deelsessies op 2 oktober werd een dagboek voorgelezen van een bewoonster van een Blijf van mijn Lijf Huis. Groeiende achterdocht, steeds meer lichamelijk en geestelijk geweld en het isoleren van de buitenwereld vormen de gemeenschappelijke ervaringen van hetgeen de slachtoffers ervaren van de daders. Dat dit op ons allen diepe indruk maakte behoeft geen betoog. En al evenzeer dat het wel erg vreemd is dat de vrouw gedwongen is haar huis te verlaten.

En dan het verschijnsel vrouwenhandel. Vrouwen als winstobject dus. Om even door te gaan in economische termen: de wereld als grote markt van vraag en aanbod. Als er geen vraag zou zijn... En als er geen voedingsbodem zou zijn van bijna uitzichtsloze sociaal-economisch omstandigheden...

Dan nog een herinnering uit mijn jeugd, dit keer in het kader van godsdienst. In een zeilkamp van de NCSV (bestaat niet meer) was het thema van het dagelijks uurtje 'bijbelen': 'Ik ben met u, luidt het woord des Heren, om u te bevrijden' (Jeremia 1:19). Dat sprak mij toen bijzonder aan. Nu denk ik: welke bevrijding betreft dit? Over

de rol en de status van vrouwen in de verschillende religies zoals die zijn voorgeschreven door traditie en geschriften dacht ik toen nog helemaal niet na. Of over wat voor uitwerking en gevolgen die hebben op het leven van vrouwen.

Deelsessies worden noodzakelijkerwijze tegelijkertijd gehouden, en onderweg van de ene naar de andere bleek er nog een deelsessie te zijn, maar die stond niet op de agenda. De locatie was gemakkelijk te vinden, je hoefde alleen maar je neus achterna te lopen, de plek dus waar gerookt mocht worden. Ik heb die ruimte om voor de hand liggende redenen 'de blauwe salon' genoemd. Daar zijn heel wat contacten gelegd, ervaringen en informatie uitgewisseld. Hetzelfde geldt voor de afsluitende borrel die behalve heel gezellig ook uiterst nuttig was.

Tot slot. In haar openingstoespraak noemde de voorzitter wat cijfers. Die zal ik hier niet herhalen. Behalve het gegeven dat bijna de helft van alle vrouwen met geweld te maken heeft dan wel krijgt. Dat geeft toch te denken.

*Irene Drexhagen-Zijlstra,
lid CDAV-Sectie Buitenland*

GEWELD TEGEN VROUWEN: 'EN NU VERDER'

Na een geslaagde leden/congresdag op 2 oktober l.l. is de conclusie snel te trekken: het thema 'Geweld tegen Vrouwen' is nog lang niet af.

Over Huiselijk Geweld in Nederland bestaan ontrustbarende cijfers: 45% van de bevolking heeft er in meer of mindere mate mee te maken. Het betreft in overgrote mate vrouwen en kinderen.

'Geweld tegen Vrouwen' vraagt dringend om publieke en politieke aandacht.

Het CDAV is er nu in geslaagd daartoe een eerste aanzet te geven, het thema uit de taboesfeer te halen en publiekelijk onder de aandacht te brengen.

Politiek een gunstig moment. Tijdens de Algemene Beschoouwingen en Begrotingsbehandelingen is deze problematiek in diverse gemeenten door een aantal CDA-fracties in de beschoouwingen opgenomen en er is om maatregelen gevraagd. Op de CDA-top 6

november l.l. zijn bij de afronding van het Jaar van de Veiligheid bij de resolutie 'De stappen naar Veiligheid' de concrete CDAV-beleidsaanbevelingen van 2 oktober opgenomen; ondersteund door een verhelderend pleidooi door voorzitter Jet Creemers.

Het jaarthema loopt: de afdelingen en de regio's kunnen aan de slag.

'Geweld tegen Vrouwen' betreft een breder dan alleen Nederlands terrein. Het moet ook op Europees en internationaal niveau worden uitgewerkt. Het gaat om Vrouwenhandel, Vrouwen als slachtoffer in gewapende conflicten, Vrouwen en hun positie in traditie, religie en cultuur.

In juni van het jaar 2000 - vijf jaar na Beijing - vindt de evaluatie plaats van de Vierde VN-Wereldvrouwenconferentie. Door het Platform for Action wordt in New York verantwoording afgelegd van de uitvoering en voortgang van de afspraken in Beijing

gemaakt, ook door de Nederlandse regering en de NGO's.

In dat brede kader willen wij de voorjaarsleden-congresdag plaatsen.

Zaterdag 15 april 2000: 'En nu verder: Geweld tegen Vrouwen'.

Op deze congresdag zullen de uitkomsten van de CDA-basisdiscussie worden gepresenteerd. Een congresdag waar concrete beleidslijnen opgesteld worden die maatschappelijk en politiek tot uitvoering gebracht dienen te worden op nationaal, Europees en internationaal terrein. Beleidslijnen die moeten uitmonden in een gezamenlijke aanpak door en in een gezamenlijke verantwoordelijkheid van mannen en vrouwen in het CDA. Een vernieuwde werkgroep gaat aan de slag.

Riet Roosen-van Pelt

Aanbevelingen 2 oktober

1. In lokale en regionale veiligheidsplannen huiselijk geweld projectmatig en geïntegreerd in totaal van beleid opnemen.

2. Aanpassing van de Vreemdelingenwet voor wat betreft de tijdsduur beëindiging huwelijk ingeval van overlijden van de Nederlandse partner voordat het huwelijk drie jaar heeft geduurd.

3. Aanpassing van de Vreemdelingenwet voor wat betreft prostituees uit landen buiten de EU. Zij komen na de legalisering van het prostitutiebeleid alsmede tengevolge van gemeentelijke verordeningen en administratieve maatregelen in de illegaliteit en

op straat terecht. De vraag naar hun diensten blijft namelijk onverminderd groot.

4. Een ruimhartiger toelatingsbeleid voor Women at Risk door overname van de UNHCR criteria bij het toekennen van de vluchtelingenstatus. Op basis van deze criteria zijn tientallen Afghaanse vrouwen in 1999 geaccepteerd als vluchteling door landen als Noorwegen, Denemarken, Zweden, Finland, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland.

5. Herbezinning op aspecten van de wijziging van de privacy-wetgeving die negatief uitwerken op de bereidheid van getuigen om aangifte te doen van kindermishandeling en huiselijk geweld. De ervaring leert dat de vrees

voor de negatieve effecten van een aangifte uitermate reëel is. De aangever wordt dikwijls zelf slachtoffer van geweld en/of bedreiging; relaties worden verstoord.

6. Het indienen van een initiatiefwetsvoorstel inhoudend het opnemen van geweld tegen vrouwen als apart delict in het wetboek van strafrecht. CDAV suggereert ter uitwerking een projectgroep in te stellen en overleg met deskundigen te voeren.

7. In het verlengde van bovenstaande zou per wet of op andere wijze moeten worden overgegaan tot het regelen van de toewijzing van het huis aan de vrouw en kinderen nadat huiselijk geweld heeft plaats gevonden (Oostenrijks model).

EUROVROUW

Op het terrein van de gezondheidszorg is in Europa nog veel werk te doen. Zo ook wat betreft de mogelijke schadelijke gevolgen op het lichaam van siliconen-borstimplantaten waarover volgens velen nog lang niet genoeg bekend is.

Al jaren is er veel te doen over siliconen-borstimplantaten. Nederland telt naar schatting dertigduizend draagsters. Wereldwijd gaat het om een tot twee miljoen vrouwen.

Het betreft zowel esthetische ingrepen zoals borstvergroting, maar vooral ook borstreconstructies voor vrouwen die vanwege borstkanker een borstamputatie moesten ondergaan.

In de jaren 80 is met name in de Verenigde Staten grote ongerustheid

1992 werd dan ook besloten tot de instelling van een moratorium. Dat hield in dat gestopt werd met het gebruik van de siliconen-implantaten, zolang niet wetenschappelijk is aangetoond dat er gezondheidsrisico's bestaan. Eén en ander heeft voor minister Borst van Volksgezondheid de aanleiding gevormd om in 1997 aan de Gezondheidsraad een wetenschappelijk advies over deze problematiek te vragen. Onlangs, eind oktober,

publiceerde de Nederlandse Gezondheidsraad dit advies. De raad concludeert daarin dat siliconenborstimplantaten weliswaar problemen kunnen geven, maar dat het niet aannemelijk is dat ze auto-immuunziekten of kanker veroorzaken. Complicaties zoals defecte implantaten of kapselverschroeiing maken volgens de raad echter regel-

matige controle en een landelijke registratie van draagsters wenselijk. Tenslotte moeten vrouwen die een implantatie overwegen grondig worden voorgelicht, voordat zij tot de ingreep beslissen. Het Steunpunt voor Vrouwen met Siliconen-implantaten (SVS) is niet gelukkig met de uitkomsten van het onderzoek en bestrijdt deze met klem. Niet alleen zet het Steunpunt vraagtekens bij de gehanteerde onderzoeksmethoden en het volgens hen te beperkte onderzoeksterrein. Maar het Steunpunt vindt ook dat er te weinig aandacht besteed is aan meer algemene gezondheidsklachten zoals vermoeidheid, spier- en gewrichtsklachten, concentratiestoornissen. Elke lichaamsfunctie kan in principe verstoord worden. Bovendien zou er in het onderzoek door de Gezondheidsraad geen enkele vrouw zijn gehoord. Dit zal gelukkig wel het geval zijn bij een onderzoek dat het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, wederom in opdracht van de minister, binnenkort zal uitvoeren. Niet alleen in de afzonderlijke landen, maar ook op Europees niveau wordt er gesproken over de mogelijke gezondheidsrisico's bij siliconen-implantaten. Naar aanleiding van een petitie, aangeboden door onder andere het bovengenoemde SVS, heeft de Commissie-Verzoekschriften van het Europees Parlement een onderzoek gelast. Dit onderzoek wordt gedaan door STOA, het wetenschappelijk onderzoeksbureau van het Europees parlement. Deze week is er een eerste presentatie geweest over de werkwijze die wordt gevolgd. Er wordt nu een inventarisatie gemaakt van de klachten in de verschillende Europese lidstaten. De eindresultaten van het onderzoek worden in het voorjaar van 2000 verwacht. Ik heb het Steunpunt beloofd alert te blijven en afhankelijk van de resultaten mee te helpen om de problematiek nu ook op de Europese politieke agenda te krijgen.

Ria Oomen

ontstaan over een mogelijk verband tussen het dragen van siliconen-borstimplantaten en het ontstaan van auto-immuunziekten en kanker. De klachten hierover zijn uiteraard niet ongehoord gebleven. Hoewel wetenschappelijk niet direct bewezen is dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen het dragen van silico-

matige controle en een landelijke registratie van draagsters wenselijk. Tenslotte moeten vrouwen die een implantatie overwegen grondig worden voorgelicht, voordat zij tot de ingreep beslissen. Het Steunpunt voor Vrouwen met Siliconen-implantaten (SVS) is niet gelukkig met de uitkomsten van het

Ria Oomen-Ruijten, voor het CDA lid van het Euro-parlement.

*SVS Leliestad, mevr. Boots,
tel. 0320 - 264566; fax 0320 - 264548.*

VROUWENBESNIJDENIS, GEWELD TEGEN VROUWEN

Er is weer commotie over vrouwenbesnijdenis in Nederland. Nadat in 1992 een plan om vrouwenbesnijdenis klinisch (medisch veiliger) te doen uitvoeren van tafel is geveegd, gaat het besnijden van meisjes niet alleen onverminderd door, maar het wordt erger, zeggen Somalische informanten.

Een Somalische migrante had haar dochter op vakantie naar Somalië laten gaan. Het meisje kwam niet op de afgesproken tijd terug. In Somalië is zij besneden. De moeder die dat beslist niet had gewild, is haar zelf gaan ophalen. Moeder en dochter hebben de Nederlandse nationaliteit. Dit geval staat niet op zichzelf. Regelmatig verdwijnen meisjes naar Somalië om daar tegen hun wil te worden besneden en vervolgens te worden uitgehuwelijkt. De moeder van het bedoelde meisje vertelde verder dat vrouwen naar Nederland reizen om besnijdenissen uit te voeren. De ingreep vindt plaats op de keukentafel en vaak door

Afrikaanse vrouwen uit Engeland. Het probleem vrouwenbesnijdenis heeft twee nieuwe dimensies: het betreft Nederlandse meisjes, en het gebeurt stiekem op Nederlands grondgebied. De politiek pleit voor een harde aanpak: aangifte doen van mishandeling en vervolging van de daders. Wetgeving alleen kan mentaliteit niet veranderen. Een harde juridische aanpak heeft wél als zichtbaar voordeel dat de overheid een daad stelt. Vrouwenbesnijdenis is ernstige mishandeling van meestal minderjarige meisjes en kan dus niet worden getolereerd. Maar de keerzijde van de medaille is, dat het criminaliseren van

Ellettha Schoustra

de ingreep alleen maar zal leiden tot meer heimelijk geklus op keukentafels in achterkamertjes. Wel een daad gesteld, maar niets opgelost. Wij moeten het probleem vrouwenbesnijdenis uit de wereld, en zeker uit ons eigen land, helpen. Daarom bepleit ik een additionele aanpak: onderzoek naar het hoe en waarom; en waarom niet. Onderzoek naar de historie, het belang voor meisjes om in 'reine' staat het huwelijk in te gaan, er in hun gemeenschap bij te horen, wordt al op uitgebreide schaal uitgevoerd. Nu gaat het er om de drijfveren te

leren kennen van degenen, die daar anno Domini 2000 zo sterk in geloven dat ze bereid zijn om de wetgeving en openbare orde van het land waar zij wonen te trotseren.

Het gaat om twee cruciale vragen. Waarom doen mensen dit? Wat is de ratio om dit gebruik heden en hier te laten voortduren? Waaruit bestaat de beloning, of de schade of schande voor het meisje als zij niet besneden wordt. Wie of welke autoriteit beslist over de ingreep? Voor elke ingreep moet iemand het fiat geven. Wie heeft

Vrouwenbesnijdenis is ernstige mishandeling

het laatste woord, moeder, vader, grootmoeder, een geestelijk leider, het familiehoofd? En hoe is het mogelijk dat familie in Somalië een dergelijke beslissing kan nemen tegen de wil van de moeder in Nederland? Hoe liggen die familieverhoudingen? En ook: welke mogelijkheden ziet de Somalische gemeenschap in Europa zelf om dit probleem aan te pakken en toch haar dochters goed op te voeden?

Aangezien ook andere Europese landen met migranten uit Noord- en Oost-Afrika op het verschijnsel vrouwenbesnijdenis stuiten, verdient het aanbeveling onderzoek, bestrijding en wetgeving te coördineren op Europees niveau. Er zijn genoeg onderzoeksinstituten en deskundigen in Afrika en in Europa die zich hierover kunnen buigen.

Zonder de ratio achter het probleem te kennen en te onderkennen zal geen enkele wetgeving effectief zijn. Laten EU-parlementariërs en wetenschappers hun krachten bundelen. Wetgeving in het strafrecht kan niet effectief zijn zonder goede onderbouwing.

*Ellettha Schoustra-van Beukering,
Sectie Buitenland*

CLEMENCE ROSS OVER EUTHANASIE

Clemence Ross

Afgelopen zomer presenteerde minister Borst een reeks voorstellen op het gevoelige terrein van de medische ethiek. Vooral die over de levensbeëindiging van zwaar gehandicapte ongeboren kinderen na de zesde maand en die over euthanasie riepen heftige tegenreacties op, ook bij het CDA. In het zomerreces kon ik samen met Jaap de Hoop Scheffer onze eerste reacties geven. Een kabinet

mag natuurlijk stelling nemen. Ook het CDA vindt dat de overheid niet afzijdig mag blijven in zaken als beschermwaardigheid van menselijk leven en medische ontwikkelingen. Het CDA is zelf mede-verantwoordelijk geweest voor heel zware beslissingen in de kabinetten Lubbers en er gingen moeilijke discussies aan vooraf. Het baart ons echter grote zorgen dat de voorstellen van minister Borst uitgaan van gedachten over mens, maatschappij en zorg die fundamenteel van die van het CDA verschillen en die onze samenleving fundamenteel kunnen veranderen. Hoe kil is het niet om uit te gaan van het individu, de autonome mens? Dat is het tegendeel van 'Samen leven doe je niet alleen'. Het CDA gaat uit van een overheid die een beschermend kader biedt aan alle leven van het prille begin tot het einde. Borst kiest echter voor een overheid die zich op afstand houdt. Veel aandacht kreeg haar voorstel om doodzieke kinderen vanaf 12 jaar al over hun eigen dood te laten beschikken, zelfs tegen de wens van de ouders.

Van diverse kanten kwam verzet. Pas volgend voorjaar zal bij de behandeling van dit wetsvoorstel in de Tweede Kamer blijken of ook de VVD voet bij stuk houdt. Zoals zo vaak zouden de paarse gelederen zich wel weer eens kunnen sluiten als het op concrete stellingname aankomt. Bij de behandeling van de wetsvoorstellen in het voorjaar zal ik duidelijk maken dat euthanasie geen normale medische behandeling is en alleen in een noodsituatie te rechtvaardigen. Ook zal ik helder afstand nemen van het idee van Borst dat iedere aanstaande moeder zelf maar moet kunnen beslissen of zij een zwaar gehandicapt kind geboren wil laten worden. Dat wil niet zeggen dat het CDA geen oog heeft voor menselijk lijden. Eindeloos doorbehandelen moet niet opgedrongen worden, het stervensproces zo goed mogelijk begeleid. De vraag voor hulp aan

mensen in nood, voor pijnbestrijding en voor de palliatieve zorg die nog in de kinderschoenen staat, moet grote aandacht krijgen. Angst, eenzaamheid en nood mogen geen aanleiding zijn voor de dood te kiezen. Wachtlijsten, gebrek aan thuiszorg, gebrek aan ondersteuning van de mantelzorg: er kan nog heel wat verbeterd worden. En hoe weinig weten we eigenlijk over allochtonen, en vooral de oudere, in Nederland? Krijgen zij wel de aandacht en de zorg waaraan zij behoefte hebben in hun laatste levensjaren en op hun sterfbed? Erkenning van het feit dat ook zij, zeker bij zaken van leven en dood, behoefte hebben aan het beleven van hun eigen geloof, moet nog vorm en inhoud krijgen. Waar minister Borst al die waarden uit het publieke leven weg wil poetsen en naar een plekje achter ieders voordeur wil verbannen, zal ik mij sterk maken voor het tegendeel. Het wordt een 'hete' lente!

Clemence Ross-van Dorp, lid CDA-fractie Tweede Kamer

TOELICHTING

op de wet aanpassing arbeidsduur.

In de wet aanpassing arbeidsduur wordt een geclausuleerd recht op vermindering en vermeerdering van arbeidsduur toegekend aan alle werknemers met uitzondering van werknemers in bedrijven met minder dan tien personeelsleden. In deze bedrijven kan worden volstaan met een afspraak over hoe om te gaan met verzoeken om aanpassing arbeidsduur. Alleen op het punt van vermeerdering van arbeidsduur is afwijking bij cao mogelijk, bij vermindering gelden onverkort de voorwaarden in de wet. Deze houden in dat elke werknemer na een dienstverband van een jaar (en eenmaal per twee jaar) een verzoek om aanpassing van de arbeidsduur kan indienen minimaal vier maanden voor het beoogde tijdstip van ingang. De werkgever kan dat verzoek alleen weigeren als hij zogenaamde zwaarwegende bedrijfs- en dienstbelangen kan aanvoeren. Voorbeelden van die belangen zijn opgenomen in de wet. Is de werknemer het niet eens met de afwijzing van het verzoek dan staat de weg naar de rechter open.

Colofon

- Redactie >** Trix van de Laar, Ria Luteijn, Trudie Souren, Judith Uitermark en Ellie Wijman.
Vormgeving > Santbergen Grafische Vormgeving & DTP, Fenna Santbergen
Opmaak > Eline Uphof.
Druk > BDU, Barneveld
Redactieadres > CDAV, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. tel.070 - 3424813

Vrouw en Politiek verschijnt sinds maart 1999 viermaal per jaar

De christen-democratie was in de 20ste eeuw vooral een emancipatiebeweging. Op weg naar de 21ste eeuw richt de christen-democratie zich vooral op de samenleving. Ook vanwege 'globalisering', de sterke gerichtheid op economie en techniek, is een krachtige samenleving nodig.

Wereldwijd gaat het daarbij om een 'just, sustainable and participatory society'. Het werken daar aan begint echter dicht bij huis; de inzet van mensen en verbondenheid. Kwaliteit van de samenleving vraagt een goede samenwerking van politiek, bedrijfsleven en civil society. De christen-democratie zal daarin, ook in de dialoog met andere volkeren en godsdiensten, een grote rol spelen.

Ruud Lubbers, oud minister-president

De eerste vrouwelijke minister in Nederland: Marga Klompé.

tivatie en de overtuiging dat de politiek belangrijk, maar niet alles is.

Identiteit en samenleving

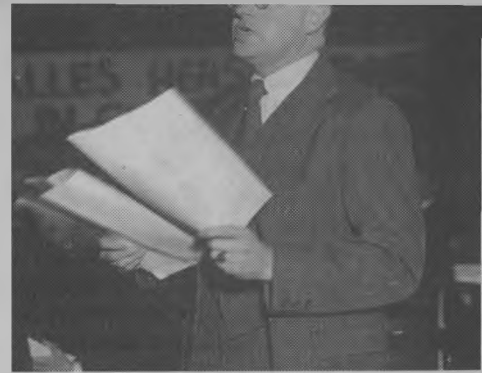
Aan het begin van de twintigste eeuw stonden drie partijen, waar uiteindelijk het CDA uit gevormd zou worden. De basis was gelegd door Kuyper, De Savornin Lohman en Schaepman. Antirevolutionairen, christelijk-historischen en rooms-katholieken werden, ieder met hun eigen accenten, gedreven door de overtuiging dat het christelijk geloof belangrijk was in politiek en samenleving. Zij erken-

Koortsachtig overleg in de Nacht van Schmelzer.

den dat kerk en staat een onderscheiden opdracht hadden, maar 'kerstening' van de cultuur was hun primaire motivatie. De politiek speelde daarin een belangrijke rol. Maar die kerstening zou niet alleen via de politiek tot stand gebracht moeten worden. Zij dachten evengoed aan de opbouw van een netwerk aan organisaties en verbanden in de samenleving.

Rooms-katholieken en antirevolutionairen zochten de kracht vooral in eigen organisaties: middenstandsorganisaties, boerenbonden, vakbonden. De ARP hanteerde de leer van de soevereiniteit in eigen kring. Mensen leven in verschillende verbanden die ieder een eigen reden van bestaan en eigen regels hebben: gezin, school, werk, kerk en staat. De politiek moet die verscheidenheid erkennen en beschermen. Dat begon met subsidiëring van bijzonder onderwijs en groeide uit tot een hele baaierd aan erkenning en subsidiëring van activiteiten in de samenleving op religieuze of levensbeschouwelijke grondslag. Het leidde bijvoorbeeld tot een uniek omroepbestel dat gebaseerd was op ideële initiatieven vanuit de samenleving. In de christelijk-historische stroming bestond en bleef overigens een bijzondere gevoeligheid voor het belang

Leider van de KVP in de jaren na de oorlog: prof. Romme.

van doorwerking van christelijke inspiratie in algemene, voor iedereen toegankelijke, verbanden.

De sociale kwestie

Hervormingsgezind moest de christen-democratie vooral zijn ten aanzien van de sociale kwestie. Zij ontwikkelde haar eigen wijze van bestrijding van sociaal onrecht als gevolg van het door de liberalen beleden geloof in de vrije markt. Sociale zekerheid en solidariteit tussen werkenden en niet-werkenden zijn primair een verantwoordelijkheid van de meest betrokkenen: van werkgevers en werknemers. Aan het begin van de eeuw waren

Met de christen-democratie van conflict naar consensus en waarden-vaste vernieuwing

De 20-ste eeuw stond voor ons voornamelijk in het teken van pionierswerk: voor christelijk onderwijs in vrijheid, voor een organische maatschappij van gelijkwaardige solidaire sociale partners, opbouw van een effectieve, agressie ontmoedigende verdediging in optimale samenwerking met potentiële vijanden en rivalen (Harmel-doctrine). Opbouw ook van het eeuwenlang door oorlogen verscheurde Europa via grensoverschrijdende gemeenschappelijke verantwoordelijkheden, Van conflict naar consensus. Nooit als monopolisten, steeds in samenwerking. En nu? Bewaken, uitbouwen, vitaliseren van alle verworvenheden in verbondenheid van de generaties en: niet aan nationale grenzen gebonden waarden-vaste vernieuwing op bestuurlijk, sociaal-economisch, ecologisch, cultureel, existentieel terrein (wat mag wetenschap met het leven zelf doen?) De 21ste eeuw daagt uit!

Norbert Schmelzer, oud-fractievoorzitter KVP en oud-minister

veau van besluitvorming, was er een taak voor de overheid weggelegd. In de crisis van de jaren dertig vond de RKSP dat daar alle reden toe was. Romme werd daarvan de woordvoerder. De Antirevolutionairen, met hun politiek leider Colijn, meenden op grond van de leer van de soevereiniteit in eigen kring dat daar geen sprake van hoorde te zijn. RKSP en ARP groeiden op dat punt uit elkaar.

Dat bleek in de jaren van herstelbeleid na de Tweede Wereldoorlog. De tot KVP omgevormde RKSP had een voorkeur voor brede coalities, in ieder geval met de sociaal-democraten. Het leek hun noodzakelijk dat de politiek leiding gaf aan de economische ontwikkeling. Toen dat dankzij snelle economische

groei niet meer nodig was, wilde de KVP het overheidsingrijpen in de economie weer terugbrengen. Aan de brede basis kabinetten kwam eind jaren vijftig een einde. Gek genoeg begon juist toen, met de kabinetten - De Quay, Marijnen, Cals en De Jong en de ministers Veldkamp en Klompé, de politiek aan de uitbouw van de verzorgingsstaat. We hebben de Algemene Bijstandswet en de WAO aan hen te danken.

Deze eeuw is wel genoemd de eeuw van de christen-democratie. Ja, in die zin dat wanneer het gaat om werkelijk richting geven aan de grote bewegende krachten in staat en maatschappij, het aanpakken van grote problemen, zoals toen de sociale kwestie, het fundament is gelegd door Kuyper en Schaepman, christen-democraten van het eerste uur. De christen-democratie zal zich blijvend moeten bezinnen op de wezenlijke vraagstukken, zoals daar nu zijn de armoede in de wereld en de milieuproblematiek, en antwoorden moeten zoeken, of zij zal niet zijn.

Jelle Zijlstra, oud minister-president

De omslag

Het was dezelfde tijd waarin de grondslag van de Bijbelse motivatie aan discussie onderhevig was. In kerk en theologie vonden grote veranderingen plaats. Er kwam een andere kijk op Bijbellezende en op de actualiteit van christelijk geloof voor de samenleving. Wat vanzelfsprekend leek werd ter discussie gesteld. Het proces van ontkerkelijkheid kreeg vaart en de christelijke partijen zagen zich met achteruitgang van leden en kiezers geconfronteerd. In de jaren zeventig kwam de omslag. Peter Bootsma en Willem Breedveld hebben in hun boek over het kabinet Den Uyl 'De verbeelding aan de macht' laten zien hoe daar de overstap van de verzorgingsstaat naar een andere visie op politiek en overheid gemaakt is. Tegenover de sociaal-democraat Den Uyl stond Dries van Agt met zijn relativerende hou-

het ministers als Talma, Aalberse en Slotemaker de Bruïne die daar vorm aan gaven.

De rooms-katholieke traditie, de RKSP, maakte gebruik van het subsidiariteitsbeginsel, dat de verantwoordelijkheid voor de sociale zorg in eerste aanleg toekende aan het kleinere verband van de meest betrokkenen. Waargevers en werknemers dus. Alleen waar de schaal van de problemen vroeg om zorg door een hoger ni-

De grondlegger van het CDA, Piet Steenkamp (rechts), overlegt met v.l.n.r. KVP-fractievoorzitter Andriessen, CHU-fractievoorzitter Tilanus en CHU-voorzitter Van Verschuer.

Belangrijke ontwikkelingen in de afgelopen eeuw zijn wat mij betreft: de enorme groei van technische mogelijkheden en welvaart in ons deel van de wereld en de krimp van kerk, christelijk geloof en samenlevingsverbanden. De mens beheerst de wereld als nooit tevoren maar is zichzelf een vraagstuk geworden. Ik zie het als belangrijkste maatschappelijke opgave om kaders te scheppen waarin menselijkheid en liefde beschermd en gestimuleerd worden. Het gaat erom dat de mens zichzelf terugvindt als verantwoordelijk wezen voor God en de medemens. De mens moet innerlijk overleven, onze wereld moet als ecosysteem bewaard worden en de welvaart zal wereldwijd verdeeld moeten worden.

Jos Wienen, Wethouder in Ridderkerk

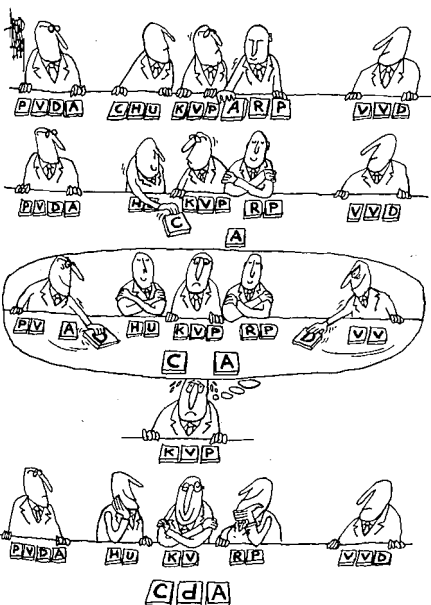
In veel West-Europese landen zijn de christen-democratische partijen verdwenen uit de regering. Begrijpelijk als de leiders niet meer geloofwaardig of aansprekend waren; minder begrijpelijk vanuit het stemgedrag: 'nieuw is altijd beter'; verbazend waar de christen-democratie als enige partij daadwerkelijk de samenleving centraal stelt. Door velen met woorden ondersteund, door weinigen met daden. Gesproken wordt over het belang van 'bezielende verbanden' en maatschappelijk middenveld, maar in praktijk worden deze toch vooral gepasseerd (sociale partners), gemarginaliseerd (kerken), afgebroken (vrijwilligersorganisaties). Overheid en markt kunnen niet de enige kaders zijn om welzijn te garanderen. Problemen kunnen niet alleen worden opgelost door regels en procedures. Regelgeving kan niet alleen gebaseerd zijn op efficiency, professionaliteit en winst. Professionaliteit kan niet alleen gaan over kennis. Kwaliteit kan niet alleen worden afgemeten aan kwantiteit. Daarom is het van belang dat mensen partij kiezen en zich verbinden om vanuit de eigen prioriteiten verantwoordelijkheid te nemen. Daar ligt voor mij de kans voor de christen-democratie in de komende eeuw. Het zal creativiteit, moed en energie vragen om deze opdracht samen waar te maken. Niet als een pretentie maar als een intentie.

Maria Martens, CDA-Europarlementariër

ding dat de politiek niet alles is. Hij verpersoonlijkte dat ene talent van de christen-democratie.

In die tijd heeft de groei naar het CDA een krachtige impuls gekregen. Zonder felle discussies over de christelijke inspiratie ging dat niet. Wat betreft dat andere talent was de inbreng van Willem Aantjes niet minder authentiek: De Bijbelse grondslag is onmisbaar om tot hervormingsgezind beleid te komen. Zijn gelijk blijkt uit de constatering dat het vooral de VVD was die van de ontkerkelijking electoraal het meest profiteerde.

Gescherpt door een vijandige PvdA en door de diepe economische crisis rond 1980 kreeg de christen-democratie met de

vorming van het CDA hernieuwde authenticiteit. Dat bleek uit de politieke overtuiging die in het Program van Uitgangspunten werd neergelegd en het programma van het terugleggen van verantwoordelijkheden in de samenleving. Dit kon worden gecombineerd met het succes van Ruud Lubbers, die die authenticiteit persoonlijk wist uit te dragen.

Gezien de economische situatie werd het idee van de verantwoordelijke samenleving vooral op sociaal-economisch terrein toegepast. Paars zet dat beleid voort, met overmatige nadruk op de markt. Zelfs nu andere accenten in de verantwoordelijke samenleving de voorrang zouden moeten krijgen: de mogelijkheden voor gezinnen om werk en zorg te combineren, de rol van religieuze en levensbeschouwelijke identiteit in maatschappelijke organisaties en verbanden, de zorg voor de mens achter ethische vraagstukken, een cultuur van veiligheid. 'Kerstening van de samenleving' heette dat aan het begin van deze eeuw.

Mensen willen tegenwoordig zelf keuzes maken hoe zij zich voor elkaar inzetten. Betrokkenheid is niet minder geworden, de vorm waarin die solidariteit gegoten wordt is anders. Onze opvatting is het dat de politiek - noch de economie overigens - niet alles is, maar in dienst staat van mensen en hun gemeenschappen. Onze politieke overtuiging is geen vastliggende ideologie, maar een vertaling van een boodschap die van alle tijden is. En die de situatie telkens onder nieuwe kritiek stelt. Daarmee heeft het CDA het in zich ook voor de volgende eeuw een authentiek antwoord te bieden.

Bestaansrecht

De wereld is de jaren gaan tellen aan de hand van de geboorte van Christus; vanaf de opwekking van de herders in de Kerstnacht en de speurtocht van de drie wijzen. Christus verwoordde en belichaamde een boodschap die van alle tijden is en redding brengt voor alle mensen. Aan Zijn naam en aan die boodschap ontleent de christen-democratie haar bestaansrecht. Geldt dat bestaansrecht ook voor het nieuwe millennium? 'Linksom' of 'rechtsom', dat is vooral afhankelijk van de wijze waarop wij omgaan met de talenten die wij van Hem hebben meegekregen.

CDA: Millenniumproof

- C hristen-democratisch
- H artverwarmend betrokken
- R oyaal en ruimdenkend
- I nspirerend
- S ociaal, solidair en saamhorig
- T ransparant
- E lectoraal interessant
- N ormen en waarden
- D ienstbaar, degelijk en doordacht
- E xtravert
- M ensgericht en maatschappijbewust
- O ptimistisch en Oranjegezind
- C ultureel veelkleurig
- R eligieus en respectvol
- A ttractief
- T huisgevoel
- I nteger
- S piritueel
- C harisma
- H istorisch besef
- A ssertief en aardig
- P olitiek fatsoen
- P ubliek belang
- E rlijk en eensgezind
- L eiderschap voor een duurzame toekomst!

Conny Kerkhof, vice-voorzitter CDA

fl 350.000 binnen voor actie

De actie 'Met Steenkamp investeren in de volgende generatie' van het prof. Steenkampfonds heeft tot nu toe fl 350.000,- opgeleverd. Een prachtig bedrag natuurlijk, maar meer geld is nodig. Want met iedere fl 150.000,- kan het Steenkampinstituut weer een jaar vooruit. Het Steenkampfonds hoopt erevoorzitter Piet Steenkamp ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag begin maart 2000 daarom een cheque met een hoger bedrag te kunnen aanbieden.

Voor de toekomst van het CDA is het noodzakelijk dat een nieuwe generatie christen-democraten goed wordt opgeleid. Het Steenkampinstituut verzorgt daartoe trainingen en cursussen. De actie van het Steenkampfonds kent verschillende deelacties. Via Appèl van 11 september jl. zijn alle leden benaderd; daarnaast worden ook mensen persoonlijk

aangeschreven. Bovendien zijn tientallen Gemeentelijke Afdelingen momenteel bezig om leden en sympathisanten te bewegen de actie te ondersteunen. Op de Partijraad van 6 november jl. riep Koos Andriessen, voorzitter van het Steenkampfonds, de aanwezigen op in de buidel te tasten voor het goede doel.

Ineke Giezeman is een van de drijvende krachten achter de actie. Zij is lid van het bestuur van het Steenkampfonds; tussen 1989 en 1998 was zij penningmeester van het Steenkampinstituut. Giezeman: 'Het Steenkampinstituut moet constant mensen vormen, trainen en scholen zodat zij het christen-democratisch gedachtegoed kunnen verwoorden en belichamen. Dat is essentieel voor de toekomst van de christen-democratie. Er komen gelukkig veel kleine en ook grotere giften van leden binnen. Ook overigens van niet-

Partij bezint zich op asiel en migratie

Het asielbeleid staat bol van de dilemma's. Enerzijds roept solidariteit met de vluchteling op tot opvang en bescherming in Nederland. Anderzijds vraagt solidariteit evenzeer om zorg voor de toekomst van ontwikkelingslanden en het voorkomen van uitstroom van juist de meest politiek betrokken en ondernemende migranten. Enerzijds ligt in de politieke overtuiging van het CDA de opdracht besloten tot bescherming van mensen op de vlucht. Anderzijds heeft de politiek uit hoofde van de publieke gerechtigheid de taak de rechtszekerheid in eigen land te beschermen. Het maatschappelijk draagvlak maakt daarvan deel uit. Tegen de achtergrond van deze dilemma's is het Wetenschappelijk Instituut begonnen met het voorbereiden van een beleidsadvies. Dat advies zal ook centraal staan tijdens regionale bijeenkomsten van de partij over asiel en migratie. Verschillende keren is vanuit de Partijraad gevraagd om een gedachtewisseling over dit onderwerp. En terecht, want het betreft één van de grote vraagstukken in een wereld waarin staatsgrenzen steeds minder ondoordringbaar worden. De najaarspartijraad 2000 zal resoluties die uit deze discussie voortkomen, in stemming brengen.

Het CDA wil als christelijke partij de dilemma's die rond asiel en migratie spelen niet uit de weg gaan, maar er als het ware juist middenin gaan staan. Juist onder de leden van het CDA zijn tal van vrijwilligers te vinden die op allerlei manieren de solidariteit met vluchtelingen in praktijk proberen te brengen. Net zo goed zijn er christen-democratische bestuurders die tot het noodzakelijk beheer proberen te komen, niet alleen lokaal maar ook landelijk en in Europa. Het gaat niet aan deze dilemma's te ontlopen en een onvoorwaardelijke keuze voor de ene dan wel voor de andere kant te doen. Integendeel, de spanning die de weging van waarden oplevert, moet worden benut als een kans om een gewetensvol beleid te kunnen blijven voeren.

Het is de bedoeling dat het Wetenschappelijk Instituut begin 2000 een beleidsadvies over asiel en migratie uitbrengt. Daarin gaat het niet alleen om vluchtelingen die bescherming nodig hebben. Ook het beleid ten aanzien van mensen die om economische redenen hun heil elders zoeken wordt behandeld. Asiel en migratie speelt een rol in lokale gemeenschappen, in de landelijke politiek (staatssecretaris Cohen van Justitie heeft een ontwerp voor een nieuwe Vreemdelingenwet aan de Tweede Kamer voorgelegd) en in de

Actie Steenkampfonds

leden die het CDA een warm hart toedragen. Met de fl 350.000 die nu binnen is, kunnen we in ieder geval twee jaar vooruit. Ik hoop echter dat we in maart 2000 kunnen mededelen dat het Steenkampinstituut weer vier of vijf jaar vooruit kan. Daar is meer geld voor nodig.'

Heeft u nog geen bedrag overgemaakt; dan kan dat alsnog. Of kent u CDA-stemmers die mee willen doen aan de actie; geeft hen het bankrekeningnummer. Alle bijdragen zijn welkom.

Steun de actie 'Met Steenkamp investeren in de volgende generatie': Steenkampfonds te Giessen, bankrekeningnummer 65.83.82.799.

Asiel en migratie

Europese Unie. Van niet minder groot belang zijn de raakvlakken met het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid: hoe geven we de mensen in de landen van herkomst weer perspectief? Het beleidsadvies zal dienen als basis voor de discussie die de partij in de vorm van een aantal regionale conferenties zal organiseren. In de aanloop naar dat beleidsadvies organiseerde het Wetenschappelijk Instituut op 11 november jl een discussiebijeenkomst. Daar lag een discussienota voor waarin de dilemma's rond het vraagstuk van asiel en migratie aan de orde kwamen. Deze discussienota is tot 1 januari aanstaande onder de knop Discussie te raadplegen via de website van het CDA (www.cda.nl). De nota is ook te bestellen bij het secretariaat van het Wetenschappelijk Instituut, tel. 070-3424871. Wie zich betrokken voelt bij het vraagstuk wordt van harte uitgenodigd het kerstreces te gebruiken om commentaar te leveren en suggesties te doen. Die op- en aanmerkingen zullen betrokken worden bij het opstellen van het beleidsadvies.

Meer mensen bij de politiek betrekken

Als je naar de samenstelling van de gemeenteraad of de gemeentelijke afdeling kijkt, lijkt het soms of politiek alleen voor een select gezelschap is. Veel groepen uit de samenleving zijn niet vertegenwoordigd of ondervertegenwoordigd.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken maakt zich daar zorgen over. Met de scholingsinstituten van de vijf grote partijen is gekeken naar de achterliggende oorzaken van het feit dat sommige groepen niet politiek actief zijn. Of, zoals we dat bij migrantenraadsleden veel zien, wel actief worden, maar ook snel weer afhaken, het zogeheten 'draaideureffect'. Met elkaar kwamen we tot de conclusie, dat veel zaken rond de kandidaatstelling en het functioneren van een afdeling samenhangen met de cultuur in een afdeling: hoe gaan we met elkaar om, hoe zijn de gewoonten en ongeschreven regels, wie heeft contacten met wie, op welke manier komen besluiten tot stand.

De test

Op basis daarvan is door adviesbureau De Beuk samen met de scholingsinstituten een test voor afdelingen opgesteld, de zogenaamde diversiteitsaudit. Dit is een computerprogramma dat zeven lijsten van zeven vragen bevat over de verschillende terreinen waarop een afdeling actief is. Diversiteit slaat op de samenstelling van de afdeling en audit is een vergelijkende

test. Dit vergelijkende aspect is in de test ingevoerd door hem eerst door 15 afdelingen per partij te laten invullen en deze uitkomsten als referentie op het schijfje te zetten. Daarmee kunnen afdelingen zien hoe zij het doen ten opzichte van 15 andere CDA-afdelingen en ten opzichte van 75 afdelingen van Nederlandse politieke partijen.

Ook is het mogelijk uitslagen van verschillende groepen binnen uw afdeling te vergelijken. Zo is het mogelijk als bestuur de test in te vullen en ook een paar nieuwe leden, of mensen die alleen nog maar eens bij een ledenvergadering zijn wezen kijken te vragen de test in te vullen.

Vergelijk uw afdeling met 75 afdelingen van Nederlandse politieke partijen.

Aanbevelingen

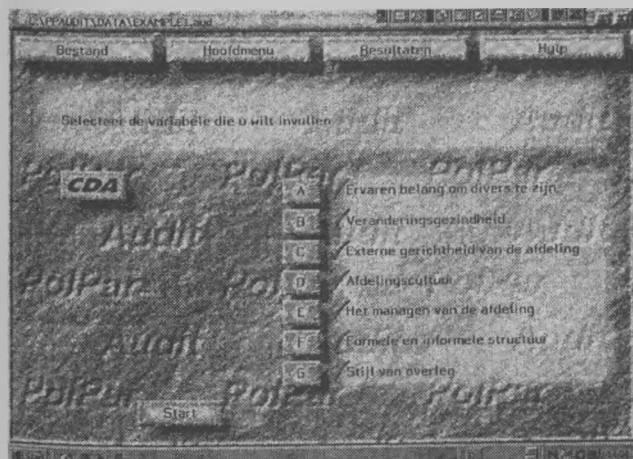
Wanneer u dan weet of u hoger, lager of net zo scoort als de gemiddelde CDA-afdeling, dan bevat de test concrete aanbevelingen. In deze aanbevelingen vindt u bijvoorbeeld tips over werving en selectie van nieuwe mensen, over afdelingscultuur en over andere vormen van bijeenkomsten. Ook aan deze tips en aan-

bevelingen hebben alle vijf grote politieke partijen meegewerkt en ervaringen uit de praktijk verzameld.

Gratis aanvragen

U kunt de test gratis aanvragen bij het Steenkampinstituut: tel 070 - 3424862, fax 070 - 3643417, E-mail SI@bureau.cda.nl De diversiteitstest kan op elke pc met diskettestation worden ingevuld met Windows 95 of Windows 98 en een kleurenbeeldscherm 800 x 600 pixels.

Voor wie meer achtergrondinformatie wil krijgen op het gebied van diversiteit en omgaan met verschillende groepen binnen uw afdeling, wordt er op zaterdag 22 januari een training door het Steenkampinstituut georganiseerd, waar ook het werken met de diversiteitstest wordt doorgenomen. De dag vindt plaats in het SBI te Doorn en kost inclusief lunch f50,-.

DIVA bevat o.a. tips over werving en selectie van nieuwe mensen.

CDA wil gezinscoach en opvoedingsondersteuning

1999 was voor het CDA het Jaar van de Veiligheid. De preventieve kant van het veiligheidsbeleid - veiligheidsontwikkeling - stond centraal, vanuit de gedachte dat 'voorkomen beter is dan genezen' en dat repressie derhalve het sluitstuk is van het veiligheidsbeleid. Na de presentatie van de discussienota 'Samen Nederland veiliger maken' in maart volgden er in het voorjaar drie grote regionale - goed bezochte - debatavonden in Amsterdam, Leeuwarden en Maastricht. Ook in een groot aantal gemeentelijke afdelingen werden discussiebijeenkomsten georganiseerd waaraan met name partijvoorzitter Marnix van Rij en Tweede Kamerlid Theo Rietkerk actief deelnamen. Tal van gemeentelijke afdelingen, maar ook regionale/provinciale Ouderenplatforms en het landelijk Inter-cultureel Beraad reageerden op de nota. De discussie inspireerde het CDA-Zwolle zelfs een eigen nota over een veiliger Zwolle te maken. Ook individuele christen-democraten reageerden op de nota.

Luisteren, helpen, straffen

Een commissie onder leiding van vice voorzitter Conny Kerkhof-Mos stelde op basis van de reacties een ontwerp-resolutie op. De commissie gaat uit van drie 'stappen naar veiligheid': eerst luisteren, vervolgens helpen en zonodig straffen. Verplichtende maatregelen zijn dus het sluitstuk, de eigen verantwoordelijkheid van burgers staat voorop. De commissie constateerde dat er een braakliggend terrein is tussen ouderlijke verantwoordelijkheid en de wettelijke basis voor overheidshandelen. Een meersporenbeleid waarin ouders meer op hun verantwoordelijkheid worden aangesproken en waarin de rol van overheid en instellingen een duidelijker wettelijke basis krijgt, is noodzakelijk. De resolutie bevat twaalf concrete beleidsvoorstellen variërend van verbreding en verdieping van de rol van

Het CDA vindt dat er een gezinscoach moet komen die gezinnen en kinderen die met (opvoedings) problemen kampen onder de hoede neemt. Deze coach moet de huidige impasse in de jeugdhulpverlening doorbreken. Tevens zouden ouders - als er iets mis gaat in het gezin - opvoedingsondersteuning moeten krijgen. Als er ernstige ontsporingen dreigen moeten ouders zelfs verplicht kunnen worden om een cursus opvoedingsondersteuning te volgen. Dit zijn de twee meest in het oog springende punten in de resolutie over veiligheidsontwikkeling die de Partijraad op 6 november jl. aannam.

consultatiebureaus (ruimere openingstijden en uitbreiding van de adviesfunctie met pedagogisch advies) en een laagdrempelig magazine voor jongere ouders tot over het land verspreide jeugdtrainingscentra waar probleemjongeren regels en discipline aanleren.

Debat tijdens Partijraad

Op de drukbezochte Partijraad in Oss vond de afrondende discussie plaats. De Partijraad stond zeer positief tegenover de voorgestelde gezinscoach die de huidige impasse in de jeugdhulpverlening kan doorbreken. Er zijn veel instellingen die zich met de jeugd bezighouden maar door de enorme verkokering is van daadwerkelijke hulp vaak geen sprake. De hulp van de coach kan door het gezin zelf worden ingeroepen; ook reageert de coach op de signalen van andere betrokkenen. De functionaris krijgt toegang tot bijvoorbeeld risicogegevens over spijbelgedrag en normovertredingen. De regiefunctie van de gezinscoach moet in de nieuwe Wet op de Jeugdzorg worden vastgelegd. Meer discussie was er over het in het uiterste geval verplichtende karakter van opvoedingsondersteuning. Steeds meer ouders vragen zelf - vrijwillig dus - om die ondersteuning. Als de problemen ernstiger worden en ouders niet willen meewerken zouden er echter verplichtingen opgelegd moeten kunnen worden. Een aantal vertegenwoordigers uit Brabant en Utrecht wezen op het risico dat verplichte opvoedingsondersteuning averechts kan werken. Kerkhof-Mos die de resolutie

verdedigde, reageerde dat in het uiterste geval een stok achter de deur nodig is, om te voorkomen dat ernstige ontsporingen uiteindelijk leiden tot het onder toezicht stellen van kinderen door de rechter. Zij wees op goede ervaringen die in Engeland zijn opgedaan met opvoedingsondersteuning. De Partijraad ging uiteindelijk akkoord met de verplichte opvoedingsondersteuning die in de nieuwe Wet op de Jeugdbegeleiding moet worden opgenomen. De bestrijding van geweld op televisie werd door de Partijraad eveneens uitvoerig besproken. Ouders moeten in het voorstel van de commissie-Kerkhof-Mos de mogelijkheid krijgen via codering zelf te bepalen welke zenders en programma's zij in de huiskamer ontvangen. De uitvoering van de Europese Richtlijn tegen geweld en porno en voor leeftijdsgrenzen kan helaas niet aan de branche zelf worden overgelaten en moet aan een onafhankelijke instelling worden gemandateerd. De Partijraad onderschreef deze lijn krachtig. Zij maakte zich ernstig zorgen over de gevolgen van het tv-geweld en heeft geen enkel vertrouwen in zelfregulering door de branche. De Partijraad stemde na deze discussie uiteindelijk in met de gehele resolutie. De resolutie zal in januari 2000 worden aangeboden aan Wim Deetman, die voorzitter is van het Landelijk Platform tegen geweld op straat.

De volledige tekst van de resolutie kunt u opvragen bij de Afdeling Voorlichting (tel. 070-3424814). De resolutie staat ook op het Internet: www.cda.nl.

Fractievoorzitter Braks na Algemene Politieke Beschouwingen Senaat

Kabinet luistert niet naar kritiek

CDA-fractievoorzitter Gerrit Braks kijkt met gemengde gevoelens terug op de medio november in de senaat gehouden Algemene Politieke Beschouwingen. Braks drukte met een aantal van zijn hoofdthema's zoals het 'achterstallig onderhoud' aan de samenleving, de rol van de overheid en de medisch-ethische wetgeving van het kabinet, een belangrijk stempel op het debat. Over de beantwoording van minister-president Kok is hij echter niet te spreken. 'Ik heb de minister-president gevraagd open te staan voor kritiek uit Kamers en samenleving, maar zijn wijze van beantwoording heeft mij gesterkt in de idee dat hij dit kennelijk niet op kan brengen. De antwoorden op de vragen van alle fracties waren sterk procedureel en ontwijkend van karakter. Het is allemaal een tikkeltje arrogant.'

Gerrit Braks is sinds juni dit jaar voorzitter van de CDA-Eerste Kamerfractie. Het waren dus zijn allereerste Algemene Beschouwingen als fractievoorzitter. Als voorzitter van de grootste oppositiepartij beet hij de spits af. Braks haalde het CDA-motto 'Investeren in de kwaliteit van de samenleving' nog eens aan. Hij constateerde veel 'achterstallig onderhoud' aan de samenleving. Als voorbeelden noemde hij onder meer de lange wachtlijsten in de zorg, de onveiligheid op straat en de achteruitgang van het onderwijs op alle niveaus. Braks: 'Dit zijn stuk voor stuk zaken die de burger direct raken, maar het kabinet geeft niet thuis. Het kabinet heeft met de mond wel gekozen voor "investeren in de kwaliteit van de samenleving" maar feitelijk domineert nog steeds het oude motto "werk, werk, en nog eens werk". Dat is goed voor de marktsector maar biedt geen oplossingen voor genoemde publieke opdrachten bij gebrek aan middelen en werkers. In de plannen van het kabinet ontbreekt het tenenmale aan een aanpak van het gebrek aan sociale cohesie. Iedereen moet in Nederland mee kunnen doen maar de prak-

tijk leert anders.'

De CDA-fractievoorzitter besteedde vanuit de christen-democratische optiek veel aandacht aan de rol van de overheid, met name tegen de achtergrond van privatiseringstendenzen. Braks: 'Voor ons staat vast dat een betrouwbare en krachtige overheid nodig blijft. De overheid heeft de opdracht de publieke gerechtigheid te dienen. Geloofwaardigheid en gezag van de overheid zijn dan ook essentieel.' Het CDA vindt ook dat de overheid waarden en normen moet stellen en handhaven als het gaat om zaken van leven en dood. Braks laakte de nieuwe euthanasiewet van paars: 'De beschermwaardigheid van het leven is de norm voor zowel het naar het einde neigende leven als voor ongeboort of pasgeboren leven. Neemt een overheid die strafbaarheid van euthanasie heeft voorzien zich nog wel serieus als de toetsing door het OM tussen haken wordt gezet en wordt vervangen door een eindoordeel van de toetsingscommissies. Een betrouwbare en krachtige overheid dient te garanderen dat een recht op leven niet kan verworden tot een gunst.'

Braks is sceptisch over allerlei privatise-

ringstendenzen. 'Doel van privatisering moet zijn de efficiency te dienen. Geen privatisering als doel-in-zichzelf dus. En van bedrijven met een monopoliepositie zoals NS kun je natuurlijk geen marktwerking verwachten.'

De CDA-senator had forse kritiek op het kabinet omdat het na de Nacht van Wiegel het wetsvoorstel tot verandering van de Grondwet inzake het correctief referendum gewoon weer indient. 'Dat is toch verbijsterend. Heeft de regering er wel rekening mee gehouden dat de politieke samenstelling in dit huis ingrijpend is gewijzigd na de Statenverkiezingen of gebeurt dit al als ik let op de lange tijd die wordt genomen voor de beantwoording van een enkele aanvullende vraag over het herindelingsvoorstel Twente?' Braks verweet het kabinet verder niet erg productief te zijn als het gaat om wetgeving. 'Onze Kamer kampt al weken met een bijna lege agenda voor plenaire zittingen. Dat is toch een teken aan de wand? En als er dan wetsvoorstellen worden ingediend wordt het parlement nauwelijks tijd gegund die zorgvuldig te behandelen zoals nu weer blijkt bij de aanpak van het Belastingplan. Dit komt de kwaliteit van de wetgeving – waarop toch nogal wat kritiek wordt geuit – niet ten goede.' Braks vindt dat paars niet luistert naar de Kamers en de samenleving. 'Een belastinghervorming is een cultuurschok, de impact is geweldig. Die kun je niet zomaar even door de Kamers jagen. De Eerste Kamer in de gewijzigde samenstelling zal zeker niet zonder slag of stoot akkoord gaan met rammelende belastingwetgeving.'

De gang van zaken rond het Belastingplan is volgens hem illustratief voor de wijze waarop het kabinet omgaat met kritiek. 'Men is arrogant bezig. Men luistert niet. Daarom heb ik Kok ook op de man af de vraag gesteld of hij wel open staat voor kritiek. Ook daarop reageerde hij ontwijkend, zoals hij overigens de hele Kamer ontwijkend antwoordde. Ook de paarse fracties. Deze hebben ook in senaat kritiek maar uiteindelijk steunen ze het beleid wel. Het regeerakkoord is heilig. Zo'n strakke binding aan het regeerakkoord brengt de democratie om zeep.'

Braks: 'Het regeerakkoord is heilig. Zo'n strakke binding aan het regeerakkoord brengt de democratie om zeep.'

(foto: Dirk Hol)

Eind 1997 vond in het Europees Parlement een belangrijk debat plaats over de uitbreiding van de Europese Unie met een aantal landen uit Centraal en Oost Europa.

Dit debat was belangrijk omdat er sprake was van een essentieel meningsverschil tussen Commissie, Raad en Parlement. Volgens de Europese Commissie konden de uitbreidingsonderhandelingen het beste beginnen met 6 landen (Polen, Tsjechië, Hongarije, Slovenië, Estland en Cyprus), de overige kandidaat-landen zouden beter in de wachtkamer kunnen worden gezet. Zij waren nog niet aan onderhandelingen toe.

Het Europees Parlement oordeelde toen anders. Geef alle betrokken landen uit Centraal- en Oost-Europa de status van kandidaat-lidstaat (Turkije hoorde toen nog niet tot die groep) en laat het van die landen zelf afhangen wanneer ze klaar zullen zijn voor onderhandelingen en voor toetreding, dus wanneer zij hun democratisch systeem, mensenrechten en minderheidsproblemen op orde hebben en onder andere wetgeving, economie en interne begrotingsdiscipline hebben aangepast.

Nu 2,5 jaar later krijgt het Europees Parlement alsnog gelijk. Onder de 6 landen die in 1997 de status van toetreders nog niet kregen is soms harder gewerkt dan onder de 6 uitverkorenen van toen. En dus hebben de Europese regeringsleiders, nu in 1999, besloten om met alle potentiële toetreders onderhandelingen te beginnen. Wim Kok noemde deze doorbraak een groot succes. Hij heeft gelijk, maar het had ruim 2 jaar eerder gekund, als de regeringsleiders toen beter naar het Europees Parlement, naar onze fractie en naar de betreffende landen had geluisterd.

Toetreding Turkije

Gelukkig heeft de Top wel goed naar het Parlement geluisterd met betrekking tot Turkije. Turkije wordt toetredingsland

maar de onderhandelingen zullen pas beginnen wanneer eerst aan een flink aantal voorwaarden is voldaan, onder andere met betrekking tot de democratie, respect voor mensenrechten, een betere politiek aanzien van minderheden (Koerden en Christenen) en afspraken over grensconflicten en over Cyprus.

Europese defensie

Verder werd besloten de Europese defensie een eigen gezicht te geven, in samenwerking met de NAVO, met een eigen snelle interventiemacht om democratie en mensenrechten te ondersteunen of desnoods af te dwingen. Een langjarige wens van onze fractie en van het Europees Parlement.

Hervormingen

Voor wat de IGC over de hervormingen van de Unie zelf betreft, hier is door de regeringsleiders een belangrijk accent gelegd op de verdere uitbreiding van meerderheidsbesluiten en ook dat is positief. Zo kunnen ook de laatste puntjes op de i worden gezet met betrekking tot democratische controle door het Europees Parlement op de Europese wetgeving, begroting en op het Europees beleid, want dat moet geregeld zijn voordat de eerste lidstaten uit Centraal en Oost Europa echt toe zullen treden. Anders, zo heeft het parlement en met name ook onze fractie gewaarschuwd, worden die toetredingen geblokkeerd tot dit in orde is. Democratie eisen van anderen en er zelf niet aan willen voldoen, dat kan niet.

Hanja Maij-Weggen

Voorzitter van de CDA-delegatie in het Europees Parlement

Discriminatiebestrijding in de Europese Unie

Op 25 november jl. heeft de Europese Commissie een pakket van maatregelen aangenomen om discriminatie in Europa te bestrijden, gebaseerd op artikel 13 van het Verdrag van Amsterdam. Artikel 13 is het beroemde non-discriminatie-artikel.

De bepalingen van het artikel gaan verder dan het Nederlandse discriminatieverbod omdat in artikel 13 de opsomming van groepen die niet gediscrimineerd mogen worden groter is. Artikel 13 van het Verdrag draagt de Raad van Ministers op om binnen de grenzen van de bevoegdheden van de EU, met eenparigheid van stemmen op voorstel van de Europese Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement maatregelen te nemen om discriminatie 'op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid' te bestrijden. Wat nieuw is aan het recentelijk aangenomen pakket ten opzichte van de bestaande maatregelen is dat het slachtoffer de mogelijkheid zal hebben om naar de nationale rechtbank te stappen, die oordeelt of hij of zij gelijk heeft en sancties kan treffen.

Het artikel 13 is een initiatief geweest van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken van het Europees Parlement. De bedoeling was om de burger een handvat te geven om desnoods via de Europese, en niet alleen via de nationale, rechter gelijke rechten en kansen af te dwingen. Dit is niet gelukt. De lidstaten hebben tijdens de onderhandelingen over het Verdrag van Amsterdam overduidelijk de bedoeling gehad om het discriminatieverbod geen directe werking te geven. Burgers kunnen zich dus niet beroepen op artikel 13 omdat het enkel de Raad de mogelijkheid geeft, op voorstel van de Europese Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement, maatregelen te treffen. Het artikel moet dus met uit-

voeringsmaatregelen worden geactiveerd. De nieuwe Europese Commissie is voortvarend te werk gegaan en Commissaris Anna Diamantopoulou (sociale zaken en werkgelegenheid) is aldus met uitgewerkte voorstellen te komen.

Leeftijdscriminatie

Tal van uitwerkingen van de non-discriminatie moeten in Europees verband worden genomen. Als eenvoudig voorbeeld noem ik de inpassing van een uniforme technische voorziening van teletekst in TV-toestellen zodat doven en slechthorenden ondertiteling kunnen oproepen, ook als ze naar een buitenlandse zender kijken. Daarnaast zijn verwachtingen gewekt onder bevolkingsgroepen die wel onder artikel 13 vallen, maar waar sommige lidstaten nu niets hebben geregeld. Denk daarbij aan ouderen en gehandicapten in Nederland. Nog altijd is er in Nederland leeftijdsdiscriminatie bij bijvoorbeeld maximumleeftijdsgrenzen voor bepaalde functies en beroepsgroepen. Ook gehandicapten hebben in Nederland nog geen wettelijk handvat om bijvoorbeeld toegang te krijgen tot overheidsge-

bouwen. Terugverwijzen naar de goede wil van individuele lidstaten biedt voor deze groepen geen soelaas.

Aan de andere kant moet men ook realistisch zijn. De Europese Unie moet niet willen om op het niveau van de lidstaat van alles voor te schrijven. Zo zit de structuur van de Europese Unie ook niet in elkaar. De Europese Unie is niet centralistisch maar decentraal opgezet en werkt vaak met stimuleringsprogramma's om een bepaald beleid van de grond te krijgen. Zo zou de Europese Unie een aantal stimuleringsprogramma's kunnen creëren om gelijke kansen en gelijke rechten van de in artikel 13 genoemde groepen daadwerkelijk te realiseren. Uiteraard vallen deze programma's binnen de bestaande financiële ruimte. Lidstaten, maar ook organisaties en individuele personen kunnen op die manier door de EU in staat worden gesteld van binnen uit discriminatie te bestrijden. Op die manier wordt het beleid niet uit handen gegeven aan de goede wil van individuele lidstaten, en blijft sturing op EU-niveau mogelijk.

Extern betekent het dat de EU alle goed

te keuren Europese richtlijnen moet toetsen aan artikel 13. In het kader van harmonisatie van regelgeving worden talloze technische voorschriften gemaakt, variërend van veiligheidsvoorschriften bij benzinepompen tot technische regels in de telecom. Deze richtlijnen mogen niet discriminerend werken. Een voorbeeld: Europese regels met betrekking tot TV-uitzendingen en TV-toestellen mogen de technische voorziening niet verhinderen dat in een hoekje van het scherm een doventolk oproepbaar wordt of ondertiteling via teletekst zichtbaar wordt gemaakt. Via een stimuleringsprogramma kan dan het gebruik van deze voorzieningen worden gestimuleerd zowel via de aanbodzijde (de omroepen) als de ontvangende zijde.

mr. Bartho Pronk (CDA), woordvoerder sociale zaken en werkgelegenheid namens de EVP-ED fractie

Ze bedoelen het goed!

Er gebeurt heel veel in de Europese Unie. Regelingen, projecten, wetgeving. Het is allemaal even goed bedoeld. Maar begrijpt de burger het ook? Ik geef een voorbeeld. Misschien gaan u en ik dan beter begrijpen wat er gebeurt.

Er ligt een richtlijn (=wet) op tafel over 'havenontvangstinstallaties'. Het doel van de richtlijn is te voorkomen dat de scheepvaart de zee vervuult. Die richtlijn bepaalt dat alle zeehavens, groot en klein, installaties moeten gaan plaatsen om scheepsafval en bilgewater (vervuild water uit de machinekamer) te kunnen ontvangen. Alle schepen moeten van hun kant voorzieningen aan boord hebben om die zaken te kunnen opslaan tot ze in de haven zijn. Daar kan geen mens wat op tegen hebben. Goed plan. Totdat een Scandinavische Minister op het idee kwam, dat het nóg mooier zou zijn als niet alleen de beroepsvaart, maar ook kleine vissersvaartuigen en de zee- gaande pleziervaart onder de richtlijn

zouden vallen. Bovendien vond de goede man (vast geen vrouw) dat we het dan ook zouden moeten hebben over sanitair afval. De pleziervaart gooit geen rommel overboord, ook geen bilgewater. Maar met sanitair afval ligt het anders. Daar schiet deze Europese wet zijn doel in mijn ogen véér voorbij.

Burgertje pesten

Voor beroepsvaart en grote passagiersschepen is er geen discussie. Maar de richtlijn gaat met nadruk ook over het kleinste hulkje dat nog net door goed zee-manschap de kustwateren kan bezeilen. Dit hulkje moet dus volgens de richtlijn een vuilwatertank aan boord hebben voor sanitair afval. Ik zie het voor me. Zo'n tank kan nooit groot zijn en is dus in een mum van tijd vol. Dat houdt in, dat bij enig darm-ongerief van de zeilers het scheepje zich slechts een paar uur van de haven kan verwijderen. Tank vol. Vóór of tégen de wind terug en inleveren die handel. Bedenk eens wat dat betekent aan allerlei rommel, die moet worden ingebouwd in al die zeegaande schepen en scheepjes. Allemaal licht spul, plastic natuurlijk. Allemaal productieprocessen met een hoog energiegehalte. De milieubalans van deze maatregel is zéker negatief. Ik

zie ook de files in de havens al voor me bij de vuilwatertanks. Dit kan toch nooit de bedoeling zijn? Zelfs grotere schepen kunnen niet meer een paar dagen gaan zwerven op IJsselmeer of kustwater, want wetsovertreding bij een (te) volle tank dreigt ieder ogenblik. Dit lijkt toch op burgertje pesten? De oorspronkelijke bedoeling, zo is mij door de vorige minister van Verkeer en Waterstaat verzekerd, was om de beroepsvaart en de havens te verplichten zich als goede rentmeesters te gedragen. Dat is prima. Ook de huidige minister van Verkeer en Waterstaat moet onzin van een nuttige maatregel kunnen onderscheiden. Laten we als de wind naar die oorspronkelijke doelstelling terugkeren.

Ziet u? Ze bedoelen het goed, maar ze zijn zó onpraktisch. Als het niet zo serieus was zou je er om moeten lachen. Maar de mensen met hun schepen worden op volstrekt nutteloze kosten gejaagd. Straks neemt iedereen het Europa kwalijk, maar het komt wél van de Raad van Ministers, ónze minister Netelenbos dus, en niet van de Europese Commissie of het Europees Parlement!

Karla Peijs

Wereldhandel en dierenwelzijn

Zoals bekend diende begin deze maand in het Amerikaanse Seattle de aftrap gegeven te worden voor een nieuwe onderhandelingsronde van de wereldhandelsorganisatie WTO. De 135 deelnemende landen konden het echter niet eens worden over de punten die tijdens deze 'millenniumronde' op de agenda moesten staan en keerden zonder resultaat naar huis terug. Een groot verschil tussen Europa en andere handelsblokken was het feit dat de EU, in tegenstelling tot andere regio's, de voorkeur geeft aan een brede onderhandelingsronde, waar behalve liberalisering van de landbouw- en dienstensector ook aandacht is voor milieu, consumentenbescherming, arbeidsomstandigheden en dierenbescherming.

Internationale handel en zogenaamde 'niet-commerciële' onderwerpen zijn immers niet zo makkelijk van elkaar te scheiden als Amerika en consorten het willen doen geloven. Neem dierenwelzijn. Volgens andere handelsblokken is dit een onderwerp dat niet op de agenda van handelsbesprekingen thuishoort. Maar hoe kan men over liberalisering van de landbouw spreken zonder het over dierenwelzijn te hebben? Bovendien heeft de huidige situatie van zeer uiteenlopende eisen op het gebied van dierenwelzijn wel degelijk gevolgen voor de internationale concurrentiepositie van verschillende landen. Voor dergelijke thema's is er binnen het Europees Parlement gelukkig voldoende aandacht.

Concurrentiepositie

Als lid van zowel de Landbouwcommissie als de Commissie Externe Handel ben ik van begin tot einde betrokken geweest bij de definitie van het WTO-onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie. Oog voor dierenwelzijn was er in het Parlement vanaf het begin. Wat ik daarbij echter miste was de aandacht voor het concurrentie-aspect. Het is immers erg makkelijk om te roepen dat je natuurlijk voor dierenwelzijn bent. Wanneer dit idealisme er echter toe leidt dat je jezelf uit de markt prijst, dan zal de aandacht voor dierenwelzijnsaspecten smelten als sneeuw voor de zon. Op het ogenblik zien we dit zelfs in ons eigen Europa gebeuren. In het Verenigd Koninkrijk, waar alle varkens op stro gehouden worden, wijzen

boeren terecht op hun relatief hoge productiekosten, waardoor de gemiddelde Britse consument zijn bacon liever uit landen laat aanvoeren waar de kosten lager liggen. Om vergelijkbare verschillen tegen te gaan is er in de pluimveesector onlangs voor alle lidstaten van de Unie een verbod op legbatterijen afgekondigd. Een positieve ontwikkeling, omdat zo de lidstaten niet tegen elkaar worden uitgespeeld. De gevolgen kunnen echter minder positief zijn wanneer hierover niet wereldwijd afspraken worden gemaakt. De WTO is hiervoor het kader bij uitstek. Inzet van de Unie daarbij moet zijn: het vinden van een oplossing in internationaal verband, zodat de EU dierenwelzijn en andere 'non-trade issues' kan bevorderen zonder dat de concurrentiepositie daar onevenredig de dupe van wordt. Na een goed debat binnen de eigen fractie en met andere collega's zijn deze zaken nu opgenomen in het uiteindelijke mandaat van de Commissie, waarmee Commissaris Lamy naar Seattle is gereisd.

Verantwoordelijkheden

Dierenwelzijn is slechts één van vele onderwerpen die op een gefundeerde manier

aan bod komen in het Europese onderhandelingsdocument. Daarnaast was het de EU die zich in Seattle het meest flexibel opstelde en concrete onderhandelingsvoorstellen naar voren bracht. We hoeven ons dus niet te schamen voor de onproductieve WTO-bijeenkomst of ons bij voorbaat in de verdediging te laten dringen. Cruciaal is dat we ons bij de volgende bijeenkomst constructief blijven opstellen, zonder de zaken die ons in Europa na aan het hart liggen uit het oog te verliezen. Met name de christen-democraten dragen hierbij de verantwoordelijkheid om een juiste balans te vinden tussen economie en vrije marktwerking aan de ene kant (Europa blijft immers de op één na grootste exporteur en de grootste importeur van landbouwproducten) en verantwoordelijkheden jegens milieu, dier en medemens aan de andere kant.

Albert Jan Maat

Van 1-23 oktober jl. vond in Rome de twee Europese Bisschoppensynode plaats. Genodigd waren zo'n 160 bisschoppen en kardinalen uit heel Europa, alsmede enkele waarnemers en toehoorders. Op verzoek van de Paus was CDA-Europarlementariër Maria Martens aanwezig. Opvallend was dat EU-voorzitter Prodi een brief heeft geschreven aan de Synode en daarin een appèl deed op de kerken om de ziel van Europa mee vorm te geven. Hij heeft elke dag contact gehouden met vertegenwoordigers in de synode. De Europese instituten hebben relatief veel aandacht gekregen in de slotboodschap van de synode. Het belang, de grote uitdagingen waarvoor de Unie nu staat (uitbreiding) e.d. komen nadrukkelijk aan de orde. De Paus was bij alle plenaire zittingen aanwezig en heeft ons allen in groepjes van 10-12 uitgenodigd op de lunch.

Op de foto: Europarlementariër Maria Martens op audiëntie bij de paus.

Email ledenadministratie

Vragen over uw lidmaatschap, adreswijzigingen, opgave van nieuwe leden of al uw andere vragen met betrekking tot de ledenadministratie kunt u mailen naar: leden@bureau.cda.nl

Actie 'Opzeggers'

Partijvoorzitter Marnix van Rij verzoek heeft ruim 2.200 leden, die in 1999 hun lidmaatschap hebben opgezegd, aangeschreven met het verzoek of zij willen overwegen om toch lid te blijven van onze partij.

Kerstvakantie

Het CDA-huis is tijdens de kerstvakantie gesloten van 24 december tot en met 1 januari. Vanaf maandag 3 januari is het CDA-huis vanaf 11.00 uur weer bereikbaar.

Nieuwjaarsreceptie

De Nieuwjaarsreceptie van het CDA-Partijbestuur zal plaatsvinden op dinsdag 11 januari vanaf 16.00 uur in de Sint Getrudiskapel (Willemsplantsoen 1c) in Utrecht.

CDA-Webwijzer weet u te vinden

In de in november verschenen CDA-Webwijzer vind je onder meer email- en homepage-adressen van: provinciale en

lokale afdelingen van CDA en CDJA,

leden van de Tweede Kamerfractie, Eerste Kamerfractie, Europees Parlement, Landelijk secretariaat van het CDA, Wetenschappelijk Instituut, Steenkampinstituut, CDA-Vrouwenberaad, de Bestuurdersvereniging, het CDJA, zusterpartijen in het buitenland overige politieke partijen in eigenland, en anderszins politiek relevante sites.

U kunt de webwijzer gratis bestellen door een email met naam en adres te sturen naar: Willems@bureau.cda.nl o.v.v. Webwijzer.

Jaarthema 2000 CDA-Vrouwenberaad: Geweld tegen vrouwen

De brochure over het jaarthema 'geweld tegen vrouwen' is gereed. Het ledencongres toonde aan dat geweld tegen vrouwen een veelomvattend en veelbewogen thema is waarbij een politiek en maatschappelijk appel broodnodig is. Wereldwijd en door vrouwen en mannen samen. Met het nieuwe jaarthema wil het CDAV mannen en vrouwen binnen het CDA stimuleren om over de vele facetten van dit thema na te denken. In de vorm van gerichte vragen wordt de discussie binnen het CDAV aangescherpt. Dit zal

Nieuw CDA-Magazine zet de deuren open!

Op 6 november verscheen het eerste nummer van het CDA-magazine, het opinie- en discussieblad van het CDA. Ten opzichte van de voorganger CD/Actueel is het CDA-Magazine een nieuwe weg ingeslagen. De naam is veranderd, de vormgeving is vernieuwd, de inhoud is prikkelender geworden. Dat betekent: Meer meningen, meer 'buitenwacht', meer discussie, meer humor, meer reportages, meer variatie, meer cultuur, meer lef, meer beelden. Maar wel minder grijs. Verwelkom u opinie en discussie? Neem dan een proefabonnement tot 1 april 2000 op CDA-Magazine, de opvolger van CDA-Actueel. Daarmee haalt u 3x het nieuwe CDA-Magazine in huis voor slechts één tientje!

Bent u nieuwsgierig? Bezoek dan www.cda.nl, en maak onder de sectie Partij-Uitgelicht kennis met een selectie uit CDA-Magazine. Meer weten? Stuur een e-mail naar redactie@cda.nl, of bel 070 3424841.

ongetwijfeld leiden tot grotere betrokkenheid bij het onderwerp. Het is bovendien niet uitgesloten dat deze betrokkenheid leidt tot initiatieven om de problematiek van huiselijk geweld op plaatselijk niveau op de politieke agenda te krijgen. De brochure is te bestellen door overmaking van f 7,50 per exemplaar op gironummer 137000 t.n.v. De Centrale Verrekenkas CDA Den Haag o.v.v. jaarthema CDAV. De reacties op de discussievragen kunnen ingediend worden tot 15 maart 2000.

Telefonisch spreekuur Partijvoorzitter

Partijvoorzitter Marnix van Rij houdt telefonisch spreekuur op woensdag 19 januari van 10 uur tot 11 uur. Het telefoonnummer is 070-3424802.

Spreekbeurten

Zeeland

Donderdag 27 januari

M. van Rij, CDA-Middelburg, Kerkgebouw "De Morgenster", Adriaen Lauwereysstraat, Middelburg, 20.30 uur

Noord-Brabant

Dinsdag 25 januari

A.J. Maat, ZLTO familiedag, Best, 11.00 uur

Zaterdag 29 januari

A. van Ardenne, Debat Molukken, Partycentrum de Brouwershoeve, Raadhuisplein 9-11, Nistelrode, 19.00 uur

Maandag 7 februari

H. Maij-Weggen, Belgisch-Nederlandse Vereniging; thema: Grensoverschrijdende samenwerking, Karpensdonkse Hoeve, Eindhoven, 19.30 uur

Utrecht

Woensdag 5 januari

G. Verburg, CDA-Woerden, politieke actualiteit, Woerden, 20.00 uur

Zaterdag 5 februari

H. Maij-Weggen, lustrum VGSU, Universiteit Utrecht, 24-uurseconomie, Delft 21, Utrecht, 11.00 uur

Noord-Holland

Zaterdag 8 januari

G. Verburg, CDA-Huizen, religie & spiritualiteit, Huizen, 10.00 uur

Maandag 17 januari

M. van Rij, politiek cafe van VVD, Grand Cafe Heineken hoek, Kleine Gartmanplantsoen 3, Amsterdam, 20.00 uur

Maandag 24 januari

J. Wijn, CDA-Kop Noord-Holland, discussieavond asielbeleid en veiligheid, Restaurant Igesz, markt 22, Schagen, 20.00 uur.

Donderdag 3 februari

J.P. Balkenende, Inleiding congres vrijheid van onderwijs, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105, Amsterdam, 15.30 uur

Zuid-Holland

Donderdag 6 januari

M. Martens, CDAV, Den Haag, 17-19.00 uur

Maandag 17 januari

J.P. Balkenende, CDA-Dordrecht, Wantijpaviljoen Wantijpark 1, Dordrecht, 20.00 uur

Donderdag 20 januari

M. van Rij en J. de Hoop Scheffer, CDA en het stedenbeleid, Stadhuis, Spui 70, Den Haag, 20.00 uur

Het CDA-Tweede Kamerlid **Joop Wijn** is op zoek naar een

Persoonlijk medewerker

die kan beginnen op 17 januari volgend jaar. De heer Wijn is momenteel woordvoerder op de terreinen midden- en kleinbedrijf, vreemdelingen- en asielbeleid, ICT, onderdelen van het financiële beleid en burgerlijk recht.

Funcctie-omschrijving

De persoonlijk medewerker ondersteunt het Kamerlid zowel inhoudelijk als secretariael. Tot de taken behoren o.a.:

- het selecteren van informatie en het aandragen van bouwstenen voor speeches, inbrengen, verslagen, amendementen, schriftelijke vragen en artikelen;
- het onderhouden van contacten met derden t.b.v. het Kamerlid, zoals met belangenorganisaties, partij-geledingen, achterban e.d.;
- het opstellen van antwoorden op brieven en het uitleggen van ingenomen standpunten per telefoon;
- het uitvoeren van organisatorische taken, het organiseren van besprekingen en het desgewenst begeleiden van het Kamerlid bij activiteiten in en buiten de Kamer voor zover deze niet plaatsvinden in fractiecommissieverband;
- het uitvoeren van secretariële taken ten behoeve van het Kamerlid zoals postbehandeling, agendabeheer, afspraken maken en het verzamelen van stukken voor vergaderingen en besprekingen.

Funcctie-eisen

- een opleiding op hoger onderwijsniveau of een vergelijkbaar niveau verkregen op grond van ervaring;
- duidelijke verwantschap met het CDA, bij voorkeur aantoonbaar d.m.v. het lidmaatschap van de partij dan wel de bereidheid dit lidmaatschap aan te vragen;
- goede contactuele eigenschappen en een goede schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid;
- vaardigheid in het gebruik van geautomatiseerde systemen (bij voorkeur MS Office pakket).

Beloning

Aanstelling vindt plaats in functieschaal 8, met een aanvangssalaris van fl. 3.089,= per maand voor vier dagen. De feitelijke inschaling is mede afhankelijk van werkervaring en van de mate waarin wordt voldaan aan de functie-eisen. Daarnaast ontvangt de persoonlijk medewerker een eindejaarsuitkering in de vorm van een halve dertiende maand.

Schriftelijke sollicitaties kunnen worden gericht aan:

Stichting Fractiebureau CDA, t.a.v. mevrouw drs. E.J.D. Sikking-Heintzberger, Postbus 30805, 2500 GV Den Haag.

Emailen kan ook en wel naar L.Sikking@tk.parlement.nl

Voor nadere telefonische informatie kunt u bellen met mevrouw Sikking op telefoonnummer 070 - 318 2504.

CDA

Service en informatie

Dinsdag 25 januari

Y. Timmerman-Buck, Politiek café, Pulchri Studio, Lange Voorhout 15, Den Haag, 20.15 uur

Maandag 31 januari

J. Wijn, CDA-De Lier, discussieavond Asielbeleid, De Rank, Rankplein De Lier, 20.00 uur

Donderdag 3 februari

W. van den Camp, Zinloos geweld, café-restaurant Boerhave, Herenstraat 57, Voorhout, 20.00 uur
C. van der Knaap, Politiek café, Pulchri Studio, Lange Voorhout 15, Den Haag, 20.15 uur

Groningen

Dinsdag 4 januari

A.J. Maat, Kamer van Koophandel, Groningen, avond

Donderdag 6 januari

A.J. Maat, Nieuwjaar receptie, Groningen, 20.00

Friesland

Maandag 17 januari

J. Wijn, Discussieavond voor bestuurders over asielbeleid, CDA-Friesland, Onder de Luitfel, Stationsweg 6, Leeuwarden, 20.00 uur

Woensdag 9 februari

Th. Rietkerk, CDA-Joure, in het Hervormd Kerkgebouw, 20.00 uur

Tijdens de Partijraad van 6 november jl. zijn de certificaten van de Kaderschool nieuwe stijl uitgereikt aan de heer N. Foppen en de dames A.J.M. Oskan-van Beek, C. te Voorwis, J.H. Nagel-Noeverman, D.m. Aangeenbrug en T.S. Scheepmaker-Abels.

Voorzitter Hans Borstlap van het Steenkampinstituut overhandigde de certificaten aan de afgestudeerden. Mevrouw Post-van Muiswinkel feliciteerde hen namens het curatorium. Frank van den Heuvel begeleidde de groep bij het afstudeerproject. Zij schreven gezamenlijk een artikel over de gezondheidszorg. Het zal begin 2000 verschijnen in Christen Democratische Verkenningen.

(foto: Dirk Hol)

Op 19 november jl. is na afloop van de conferentie over de vitale democratie (zie pagina 10) afscheid genomen van een aantal Eerste Kamerleden die na mei jl. niet meer terugkeerden in de senaat. Partijvoorzitter Van Rij dankte de senatoren voor hun inzet en overhandigden hun een ets. Op de foto v.l.n.r. Van Rij, en de oud-Eerste Kamerleden Grol, Van Leeuwen, Van Dijk, Rongen en Postma. (foto: Dirk Hol)

Limburg

Maandag 20 december

R. Oomen-Ruijten, Lionsclub Venlo Europese Unie en het Parlement, Roermondseweg 27, Tegelen, 18.30 uur

Drenthe

Vrijdag 24 december

A.J. Maat, Radioforum Drenthe, Assen, 17.30 uur

Donderdag 7 januari

A.J. Maat, Nieuwjaarsreceptie CDA-Drenthe, Hoogeveen 20.00 uur

Vrijdag 7 januari

A.J. Maat, CDA-Drenthe, Nieuwjaarsreceptie, 20.00 uur

Maandag 10 januari

A.J. Maat, NLTO Westerveld, 20.00 uur

Dinsdag 11 januari

M. van Rij, CDA-De Wolden, Dorpshuis 'De Alke', J. Haarstraat 12, Alteveer (gem. Zuidwolde), 20.30 uur

Donderdag 13 januari

A.J. Maat, NLTO Odoorn, NLTO, Het Wapen van Exloo,

Hoofdstraat 8, Exloo, 20.00 uur

Overijssel

Woensdag 12 januari

Th. Rietkerk, Christen-politicus in het CDA, Theologische Universiteit, Broederweg 15, Kampen, 10.00 uur

Woensdag 26 januari

Th. Rietkerk, 'Veiligheid', CDA-Steenwijk, Brederwiede en Ijsselham in gebouw 'Centrum' te Ijsselham, 20.00 uur

Gelderland

Donderdag 23 december

M. Martens, Rotary Rijk van Nijmegen, Nijmegen, 12.00-14.00 uur

Dinsdag 28 december

M. Martens, Binnenvaart in de 20e eeuw KSCC Schipperscentrum Waalhaven, Nijmegen, 15-17.00 uur

Donderdag 13 januari

M. Martens, Effectenbank Labouchere, Arnhem, 19.30 uur

Vrijdag 14 januari

M. Martens, Beleggingsclub

IJsselstein, plaats nog niet bekend, 15.00 uur

Maandag 17 januari

M. Martens, Inner Wheel, Berg en Dal, Hotel Erica Molen-Bosweg 17, 12.00 uur

vrijdag 25 januari

M. Martens, christen zijn in de politiek, Pauluskerk, Nijmegen, 20.00 uur

Vrijdag 4 februari

M. van Rij, oprichtingsfeest ICB Gelderland

Brussel

Woensdag 26 januari

H. Maij-Weggen, Erasmusuniversiteit Rotterdam, faculteit Politicologie, Europees Parlement Brussel, 10.30 uur.

Donderdag 27 januari

H. Maij-Weggen, European Intermodal Associaton, Europees Parlement, Brussel, 10.00 uur

TV-uitzendingen

Dinsdag 21 december NL 1

11.54-11.57 uur

Dinsdag 21 december NL 2

18.56-18.59 uur

Maandag 17 januari NL 2

15.20-15.23 uur

Maandag 17 januari NL 3

17.52-17.55 uur

Donderdag 22 januari NL 1

11.54-11.57 uur

Donderdag 22 januari NL 1

19.00- 19.03 uur

Woensdag 23 februari NL 2

15.20-15.23 uur

Woensdag 23 februari NL 3

21.52-21.55 uur

Radio-uitzending

op radio 5, van 17.50 tot 18.00 uur

op vrijdag:

31 december,

14 en 28 januari,

11 en 25 februari.

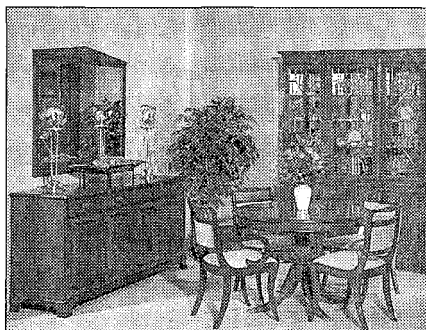
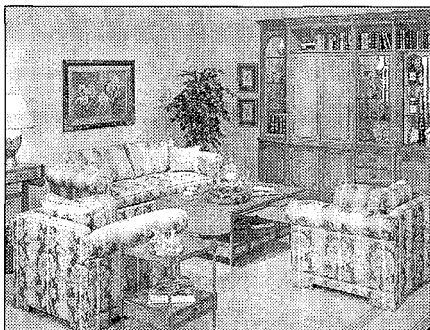
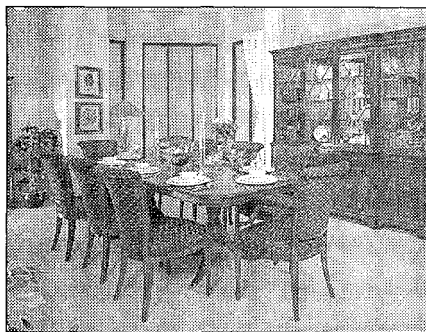
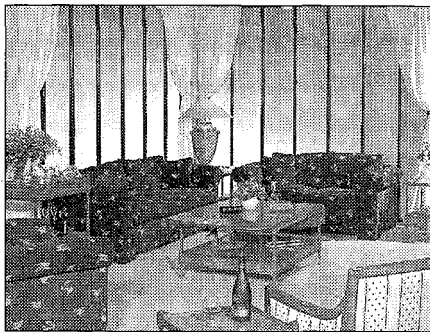
CDA-top praat met MKB-Nederland

Een omvangrijke CDA-delegatie heeft 7 december jl. een ontmoeting gehad met een eveneens grote delegatie van MKB-Nederland. De CDA-delegatie bestond uit partijvoorzitter Van Rij, de overige Dagelijks Bestuursleden, fractievoorzitter De Hoop Scheffer, de Tweede Kamerleden Stroeken, Verburg en Wijn, en Eerste Kamerfractievoorzitter Braks. De delegatie van MKB-Nederland werd geleid door MKB-voorzitter De Boer. Onderwerpen van gesprek waren de belastinghervorming, het arbeidsmarktbeleid, het grote stedenbeleid, regionalisering en ICT en economische ontwikkeling. De contacten tussen CDA en MKB-Nederland zullen geïntensiveerd worden voortgezet.

Gouden spelden

8 november 1999 heeft partijvoorzitter Marnix van Rij de gouden speld uitgereikt aan Aart Burger, secretaris van de opgeheven Kamerkring Dordrecht. Vanaf 1974 was Burger actief in de besturen ARP en CDA in Groot-Ammers, de Statenkring Dordrecht, de Kamerkring Dordrecht. Hij zal actief blijven in het Provinciale bestuur. Geert Niekolaas van de Kamerkring Den Haag kreeg een maand later een gouden speld. Deze werd uitgereikt op de laatste ALV van Kamerkring Den Haag in Nieuwspoot. Niekolaas was vanaf 1956 lid van verschillende ARP/CDA-besturen in Den Haag. Sinds 1996 is hij lid van het CDA-Ouderenplatform Zuid-Holland.

DE WARMTE EN CHARME VAN HET ENGELSE STIJLMEUBEL

Optimaal wonen door een perfecte harmonie van stijl en sfeer.
De distinctie en de uitstraling van het Engelse stijlmeubel van toen
met het comfort en de gebruiksmogelijkheden van nu.

In de traditionals uit de meubelateliers van "Heldense Exclusive"
is het beste van twee werelden samengebracht.

Juweeltjes van meubelmakerskunst, die de basis vormen
voor een individuele leefwereld van allure.

STIJLMEUBELEN - TAPIJTEN - GORDIJNEN

"Klassiek Wonen"

W. SCHERRENBURG & Zn.

Molenstraat 67 - EDE - Tel. 0318 - 615732

Vrijdag koopavond

Parkeren voor onze deur

Internet: www.klassiek-wonen.nl

ACHTER HET NIEUWS
MILJOENEN
VERGETEN
VLUCHTELINGEN

VERGEET ZE NIET
GIRO 999

GIRO 999

STICHTING

VLUCHTELING

HELPT VLUCHTELINGEN WERELDWIJD

Stichting Vluchteling Stadhouderslaan 28 2517 HZ Den Haag

keurmerk voor verantwoorde fondsenwerving en -besteding